

Saturs

I *Leģislatīvi akti*

REGULAS

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) ⁽¹⁾ ... 1

II *Neleģislatīvi akti*

STARPTAUTISKI NOLĪGUMI

- ★ Padomes Lēmums (ES) 2022/2066 (2022. gada 21. februāris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu protokolu, ar ko īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam) 103

REGULAS

- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/2067 (2022. gada 25. oktobris), ar kuru groza I pielikumu Īstenošanas regulai (ES) 2021/605, ar ko nosaka īpašus kontroles pasākumus attiecībā uz Āfrikas cūku mēri ⁽¹⁾ 106
- ★ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/2068 (2022. gada 26. oktobris), ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kura veikta atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktam, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam 149

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

LĒMUMI

- ★ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/2069 (2022. gada 30. septembris), ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, kuru tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (*izziņots ar dokumenta numuru C(2022) 6859*) 195
  - ★ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2022/2070 (2022. gada 26. oktobris) neapturēt galīgos antidempinga maksājumus, kas ar Īstenošanas regulu (ES) 2019/1688 noteikti Krievijas, Trinidādas un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta maisījuma importam 208
  - ★ Eiropas Centrālās bankas Lēmums (ES) 2022/2071 (2022. gada 20. oktobris) par pārejas noteikumiem Eiropas Centrālās bankas veiktajai obligāto rezervju piemērošanai pēc euro ieviešanas Horvātijā (ECB/2022/36) 215
-

III Citi tiesību akti

EIROPAS EKONOMIKAS ZONA

- ★ EBTA Uzraudzības iestādes Lēmums Nr. 029/22/COL (2022. gada 9. februāris), ar ko groza pamatnoteikumus valsts atbalsta jomā, iekļaujot tajos jaunās 2022. gada Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem [2022/2072] 218
-

Labojumi

- ★ Labojums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/719 (2015. gada 29. aprīlis), ar ko groza Padomes Direktīvu 96/53/EK, ar kuru paredz noteiktu Kopienā izmantotu transportlīdzekļu maksimālos pieļaujamos gabarītus iekšzemes un starptautiskajos autopārvadājumos, kā arī šo transportlīdzekļu maksimālo pieļaujamo masu starptautiskajos autopārvadājumos (OV L 115, 6.5.2015.) 314
- ★ Labojums Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/625 (2019. gada 4. marts), ar ko attiecībā uz prasībām par lietošanai pārtikā paredzētu noteiktu dzīvnieku un preču sūtījumu ieviešanu Savienībā papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625 (OV L 131, 17.5.2019.) 315

I

(Leģislatīvi akti)

REGULAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2022/2065

(2022. gada 19. oktobris)

par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Informācijas sabiedrības pakalpojumi un jo īpaši starpniecības pakalpojumi ir kļuvuši par nozīmīgu Savienības ekonomikas un Savienības iedzīvotāju ikdienas dzīves daļu. Divdesmit gadu laikā pēc šādiem pakalpojumiem piemērojamā tiesiskā regulējuma pieņemšanas, kas noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/31/EK ⁽⁴⁾, ir izveidojušies tādi jauni un inovatīvi uzņēmējdarbības modeļi un pakalpojumi kā tiešsaistes sociālie tīkli un tiešsaistes platformas, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, sniedzot iespēju komerciālajiem lietotājiem un patērētājiem izplatīt informāciju un piekļūt tai un īstenot darījumus jaunos veidos. Lielākā daļa Savienības iedzīvotāju izmanto šādus pakalpojumus ikdienā. Taču digitālā pārveide un minēto pakalpojumu izmantojuma paplašināšanās ir radījusi arī jaunus riskus un problēmas individuāliem attiecīgā pakalpojuma saņēmējiem, uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā.
- (2) Dalībvalstis arvien biežāk ievieš vai apsver iespēju ieviest valsts tiesību aktus par jautājumiem, uz kuriem attiecas šī regula, un jo īpaši noteikt pienācīgas rūpības prasības starpniecības pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz to, kā tiem būtu jāvērsas pret nelikumīgu saturu, dezinformāciju tiešsaistē vai citiem sabiedrības riskiem. Minētie atšķirīgie valsts tiesību akti negatīvi ietekmē iekšējo tirgu, kurš saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 26. pantu aptver telpu bez iekšējām robežām, kurā ir nodrošināta preču un pakalpojumu brīva aprīte un brīvība veikt uzņēmējdarbību, ņemot vērā šādu pakalpojumu sniegšanai vispārēji izmantotajam internetam piemītošo pārrobežu raksturu. Starpniecības pakalpojumu sniegšanas nosacījumi iekšējā tirgū būtu jāaskaņo ar mērķi sniegt

⁽¹⁾ OV C 286, 16.7.2021., 70. lpp.

⁽²⁾ OV C 440, 29.10.2021., 67. lpp.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2022. gada 5. jūlija nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2022. gada 4. oktobra lēmums.

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.).

uzņēmumiem piekļuvi jauniem tirgiem un iespējām izmantot iekšējā tirgus priekšrocības, vienlaikus nodrošinot patērētājiem un citiem pakalpojumu saņēmējiem plašākas izvēles iespējas. Komerčiālie lietotāji, patērētāji un citi lietotāji šajā regulā tiek uzskatīti par “pakalpojuma saņēmējiem”.

- (3) Starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbildīga un rūpīga rīcība ir vajadzīga, lai radītu drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi un Savienības iedzīvotāji un citas personas varētu izmantot savas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”) garantētās pamattiesības, jo īpaši vārda un informācijas brīvību, uzņēmējdarbības brīvību, tiesības uz nediskrimināciju un augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzības sasniegšanu.
- (4) Tādēļ, lai aizsargātu un uzlabotu iekšējā tirgus darbību, Savienības līmenī būtu jāizveido mērķtiecīgs vienotu, iedarbīgu un samērīgu obligāti piemērojamu noteikumu kopums. Šajā regulā ir sniegti nosacījumi tam, lai iekšējā tirgū varētu veidoties un paplašināties inovatīvi digitālie pakalpojumi. Nepieciešama valstu regulatīvo pasākumu tuvināšana Savienības līmenī attiecībā uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem piemērojamajām prasībām, lai izvairītos no iekšējā tirgus sadrumstalotības un izbeigtu to, kā arī lai nodrošinātu juridisko noteiktību, tādējādi samazinot nenoteiktību izstrādātājiem un veicinātu sadarbību. Piemērojot tehnoloģijas ziņā neitrālas prasības, inovācija būtu jāstimulē, nevis jākavē.
- (5) Šai regulai vajadzētu būt piemērojamai noteiktu informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/1535^(*), tas ir, jebkādiem attālinātiem pakalpojumiem, ko parasti sniedz par atlīdzību, izmantojot elektroniskus līdzekļus, un pēc saņēmēja individuāla pieprasījuma. Konkrētāk, šai regulai vajadzētu attiekties uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un jo īpaši uz tādiem starpniecības pakalpojumiem, kurus veido pakalpojumi, kas pazīstami kā tālākpārsūtīšana, pieglabāšana un mitināšana, ņemot vērā, ka šādu pakalpojumu izmantošanas straujā izaugsme galvenokārt dažādu veidu leģitīmos un sociāli lietderīgos nolūkos ir palielinājusi to lomu arī nelikumīgas un citādi kaitīgas informācijas un darbību starpniecībā un izplatīšanā.
- (6) Daži starpniecības pakalpojumu sniedzēji praksē ir starpnieki attiecībā uz tādiem pakalpojumiem, kuri var vai nevar tikt sniegti elektroniskā veidā, piemēram, attālinātajiem informācijas tehnoloģiju pakalpojumiem, transporta, izmitināšanas vai piegādes pakalpojumiem. Šai regulai vajadzētu attiekties tikai uz starpniecības pakalpojumiem, neskarot Savienības vai valstu tiesību aktos noteiktās prasības attiecībā uz produktiem vai pakalpojumiem, kurus starpnieki sniedz starpniecības pakalpojumu veidā, tostarp situācijām, kad starpniecības pakalpojums veido tāda cita pakalpojuma daļu, kurš nav starpniecības pakalpojums, kā atzīts Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā.
- (7) Lai nodrošinātu šajā regulā izklāstīto noteikumu iedarbīgumu un vienlīdzīgus konkurences apstākļus iekšējā tirgū, šie noteikumi būtu jāpiemēro starpniecības pakalpojumu sniedzējiem neatkarīgi no to iedibinājuma vietas vai to atrašanās vietas, ciktāl tie piedāvā pakalpojumus Savienībā, ko apliecina būtiska saikne ar Savienību.
- (8) Būtu jāuzskata, ka šāda būtiska saikne ar Savienību pastāv, ja pakalpojumu sniedzējs ir iedibināts Savienībā vai, ja šāda iedibinājuma nav, pastāv būtisks pakalpojuma saņēmēju skaits vienā vai vairākās dalībvalstīs salīdzinājumā ar to iedzīvotāju skaitu vai pamatojoties uz pakalpojumu sniedzēja darbību vēršanu uz vienu vai vairākām dalībvalstīm. Darbību vēršanu uz vienu vai vairākām dalībvalstīm var noteikt, pamatojoties uz visiem attiecīgajiem apstākļiem, tostarp tādiem faktoriem kā attiecīgajā dalībvalstī vispārēji izmantotas valodas vai valūtas lietošana, iespēja pasūtīt produktus vai pakalpojumus vai attiecīga augstākā līmeņa domēna izmantošana. Darbību vēršanu uz noteiktu dalībvalsti varētu izsecināt arī no lietotnes pieejamības attiecīgās valsts lietotņu veikalā, vietēja mēroga reklāmas vai reklāmas attiecīgās dalībvalsts valodā, kā arī no tā, kā tiek pārvaldītas attiecības ar klientiem,

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

piemēram, klientu apkalpošanas attiecīgajā dalībvalstī vispārēji izmantotā valodā. Būtiskas saiknes pastāvēšana būtu jāpieņem arī tad, ja pakalpojumu sniedzējs vērs savas darbības uz vienu vai vairākām dalībvalstīm Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1215/2012 17. panta 1. punkta c) apakšpunkta ⁽⁶⁾ nozīmē. Taču tikai tāpēc, ka tīmekļa vietne ir tehniski pieejama Savienībā, nevar uzskatīt, ka pastāv būtiska saikne ar Savienību.

- (9) Ar šo regulu pilnībā saskaņo starpniecības pakalpojumiem piemērojamos noteikumus iekšējā tirgū ar mērķi nodrošināt drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi – novēršot nelikumīga tiešsaistes satura izplatīšanu un sabiedrības riskus, ko var radīt dezinformācijas vai cita satura izplatīšana, un kurā tiek efektīvi aizsargātas Hartā noteiktās pamattiesības un veicināta inovācija. Līdz ar to dalībvalstīm nebūtu jāpieņem vai jāsauglabā papildu valsts prasības attiecībā uz jautājumiem, kas ietilpst šīs regulas darbības jomā, ja vien tas nav nepārprotami paredzēts šajā regulā, jo tas ietekmētu to pilnībā saskaņoto noteikumu tiešu un vienveidīgu piemērošanu, kas piemērojami starpniecības pakalpojumu sniedzējiem saskaņā ar šīs regulas mērķiem. Tam nevajadzētu izslēgt iespēju piemērot citus valsts tiesību aktus, kas piemērojami starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, ievērojot Savienības tiesību aktus, tostarp Direktīvu 2000/31/EK, jo īpaši tās 3. pantu, ja valsts tiesību aktu noteikumi tiecas sasniegt citus leģitīmus sabiedrības interešu mērķus, kas nav šīs regulas mērķi.
- (10) Šai regulai nebūtu jāskar citi Savienības tiesību akti, kas reglamentē informācijas sabiedrības pakalpojumu sniegšanu kopumā, reglamentē citus starpniecības pakalpojumu sniegšanas aspektus iekšējā tirgū vai precizē un papildina šajā regulā izklāstītos saskaņotos noteikumus, piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES ⁽⁷⁾, tostarp noteikumi attiecībā uz video kopīgošanas platformām, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1148 ⁽⁸⁾, (ES) 2019/1150 ⁽⁹⁾, (ES) 2021/784 ⁽¹⁰⁾ un (ES) 2021/1232 ⁽¹¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK ⁽¹²⁾ un Savienības tiesību noteikumi, kas noteikti Regulā par Eiropas elektronisko pierādījumu sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem elektronisko pierādījumu gūšanai krimināllietās un Direktīvā, ar ko paredz saskaņotus noteikumus par juridisko pārstāvju iecelšanu pierādījumu vākšanai kriminālprocesā.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1148 (2019. gada 20. jūnijs) par sprāgstvielu prekursoru tirdzniecību un lietošanu, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006 un atceļ Regulu (ES) Nr. 98/2013 (OV L 186, 11.7.2019., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1150 (2019. gada 20. jūnijs) par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos (OV L 186, 11.7.2019., 57. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/784 (2021. gada 29. aprīlis) par vērsanos pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē (OV L 172, 17.5.2021., 79. lpp.).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1232 (2021. gada 14. jūlijs) par pagaidu atkāpi no konkrētiem Direktīvas 2002/58/EK noteikumiem attiecībā uz tehnoloģiju izmantošanu, ko veic numur neatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, lai apstrādātu persondatus un citus datus nolūkā apkarot seksuālu vardarbību pret bērniem tiešsaistē (OV L 274, 30.7.2021., 41. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.).

Tāpat, skaidrības labad, šai regulai nebūtu jāskar Savienības patērētāju tiesību aizsardzības akti, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/2394⁽¹³⁾ un (ES) 2019/1020⁽¹⁴⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK⁽¹⁵⁾, 2005/29/EK⁽¹⁶⁾, 2011/83/ES⁽¹⁷⁾ un 2013/11/ES⁽¹⁸⁾ un Padomes Direktīva 93/13/EEK⁽¹⁹⁾, un par personas datu aizsardzību, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679⁽²⁰⁾.

Šai regulai nevajadzētu skart arī Savienības noteikumus par starptautiskajām privāttiesībām, jo īpaši noteikumus, kas attiecas uz tiesu jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildes panākšanu civillietās un komercietās, kā Regula (ES) Nr. 1215/2012, un noteikumus par līgumiskajām un ārpuslīgumiskajām saistībām piemērojamiem tiesību aktiem. Personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi reglamentē tikai Savienības attiecīgo tiesību aktu noteikumi šajā jomā, jo īpaši Regulas (ES) 2016/679 un Direktīvas 2002/58/EK noteikumi. Šai regulai nevajadzētu skart arī Savienības tiesību aktus par darba apstākļiem un Savienības tiesību aktus par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un krimināllietās. Tomēr, ciktāl minēto Savienības tiesību aktu mērķi ir tādi paši kā šajā regulā noteiktie, šīs regulas noteikumi būtu jāpiemēro tādiem jautājumiem, kuri daļēji vai pilnībā nav reglamentēti minētajos citos tiesību aktos, kā arī jautājumiem, kuros minētie citi tiesību akti atstāj dalībvalstīm iespēju pieņemt konkrētus valsts līmeņa pasākumus.

- (11) Būtu jāprecizē, ka šī regula neskar Savienības tiesību aktus par autortiesībām un blakustiesībām, tostarp Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/29/EK⁽²¹⁾, 2004/48/EK⁽²²⁾ un (ES) 2019/790⁽²³⁾, kurās ir izklāstīti konkrēti noteikumi un procedūras, ko nevajadzētu skart.
- (12) Lai sasniegtu mērķi izveidot drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, jēdzienam “nelikumīgs saturs” šajā regulā būtu plaši jāatspoguļo spēkā esošie noteikumi bezsaistes vidē. Konkrētāk, jēdziens “nelikumīgs saturs” būtu jādefinē plaši, lai aptvertu informāciju, kas attiecas uz nelikumīgu saturu, produktiem, pakalpojumiem un darbībām. Jo īpaši, minētais jēdziens būtu jāautver kā atsaucē uz informāciju, neatkarīgi no tās veida, kura saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem ir vai nu nelikumīga pati par sevi, piemēram, nelikumīga naida runa vai teroristisks saturs un nelikumīgs diskriminējošs saturs, vai kuru piemērojami noteikumi padara nelikumīgu, ņemot vērā to, ka tā ir saistīta ar nelikumīgām darbībām. Ilustratīvi piemēri ir seksuālu vardarbību pret bērnu atspoguļojošu attēlu kopīgošana, nelikumīga privātu attēlu kopīgošana bez saskaņošanas, kibervajāšana, neatbilstošu vai viltotu

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2394 (2017. gada 12. decembris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (OV L 345, 27.12.2017., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 (OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/95/EK (2001. gada 3. decembris) par produktu vispārēju drošību (OV L 11, 15.1.2002., 4. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) (OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp.).

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 30.4.2004., 45. lpp.).

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/790 (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (OV L 130, 17.5.2019., 92. lpp.).

produktu tirgošana, produktu tirgošana vai pakalpojumu sniegšana, pārkāpjot patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktus, ar autortiesībām aizsargātu materiālu nesankcionēta lietošana, izmitināšanas pakalpojumu nelikumīga piedāvāšana vai dzīvu dzīvnieku nelikumīga tirgošana. Turpretī aculiecinieku video par iespējamu noziegumu nebūtu jāuzskata par nelikumīgu saturu tikai tāpēc, ka tajā ir attēlota nelikumīga darbība, ja šāda video ierakstīšana vai izplatīšana sabiedrībai nav nelikumīga saskaņā ar valsts vai Savienības tiesību aktiem. Šajā kontekstā nav nozīmes tam, vai informācijas vai darbības nelikumība izriet no Savienības tiesību aktiem vai valstu tiesību aktiem, kuri ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un kāda ir attiecīgo tiesību aktu būtība vai priekšmets.

- (13) Ņemot vērā attiecīgo pakalpojumu specifisko raksturu un atbilstīgo nepieciešamību piemērot to sniedzējiem noteiktus īpašus pienākumus, plašākā šajā regulā definētajā mitināšanas pakalpojumu kategorijā jānošķir tiešsaistes platformu apakškategorija. Tādas tiešsaistes platformas kā sociālie tīkli vai tiešsaistes platformas, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, būtu jādefinē kā mitināšanas pakalpojumu sniedzēji, kuri pēc pakalpojuma saņēmēju pieprasījuma ne tikai uzglabā informāciju, ko pakalpojuma saņēmēji sniedz, bet arī pēc pakalpojuma saņēmēju pieprasījuma izplata minēto informāciju sabiedrībai. Taču, lai izvairītos no pārāk plašu pienākumu noteikšanas, mitināšanas pakalpojumu sniedzējus nevajadzētu uzskatīt par tiešsaistes platformām, ja informācijas izplatīšana sabiedrībai veido tikai nenozīmīgu papildelementu, kas ir cieši saistīts ar citu pakalpojumu, vai pamata pakalpojuma nenozīmīgu funkcionalitāti, un minētais elements vai funkcionalitāte objektīvu tehnisku iemeslu dēļ nav izmantojami bez minētā cita pakalpojuma vai galvenā pakalpojuma, kā arī šī elementa vai funkcionalitātes integrācija nav līdzeklis tiešsaistes platformām piemērojamo šīs regulas noteikumu apiešanai. Piemēram, šādu elementu varētu veidot tiešsaistes laikraksta komentāru sadaļa, ja ir skaidrs, ka tā ir papildinājums galvenajam pakalpojumam, kas ir ziņu publicēšana, pamatojoties uz izdevēja redakcionālo atbildību. Turpretī komentāru glabāšana sociālajā tīklā būtu uzskatāma par tiešsaistes platformas pakalpojumu, ja ir skaidrs, ka tā nav viena no piedāvātā pakalpojuma nenozīmīgām iezīmēm, pat ja tā ir pakalpojuma saņēmēju ziņu publicēšanas papildinājums. Šajā regulā mākoņdatošanas vai tīmekļa mitināšanas pakalpojumi nebūtu jāuzskata par tiešsaistes platformu, ja konkrētas informācijas izplatīšana sabiedrībai ir nenozīmīgs un papildinošs elements vai nenozīmīga šādu pakalpojumu funkcionalitāte.

Turklāt mākoņdatošanas pakalpojumi un tīmekļa mitināšanas pakalpojumi, ja tos izmanto kā infrastruktūru, piemēram, kā interneta lietojumprogrammai, tīmekļa vietnei vai tiešsaistes platformai pamatā esošos infrastruktūras glabāšanas un datošanas pakalpojumus, paši par sevi nebūtu jāuzskata par tādas informācijas izplatīšanu sabiedrībai, kas tiek glabāta vai apstrādāta pēc lietojumprogrammas, tīmekļa vietnes vai tiešsaistes platformas, kuras tos mitina, pakalpojumu saņēmēja pieprasījuma.

- (14) Jēdzienam “izplatīšana sabiedrībai”, kā tas tiek izmantots šajā regulā, būtu jāietver informācijas pieejamības nodrošināšana potenciāli neierobežotam personu skaitam, tas ir, nodrošinot, ka pakalpojuma saņēmēji kopumā var viegli piekļūt informācijai, bez nepieciešamības informāciju sniezošā pakalpojuma saņēmējam veikt turpmākas darbības, neatkarīgi no tā, vai minētās personas faktiski piekļūst attiecīgajai informācijai. Attiecīgi, ja informācijai var piekļūt, tikai reģistrējoties vai saņemot atļauju pievienoties pakalpojuma saņēmēju grupai, minētā informācija būtu uzskatāma par izplatītu sabiedrībai tikai tad, ja pakalpojuma saņēmēji, kas vēlas piekļūt informācijai, tiek automātiski reģistrēti vai pielaisti bez cilvēku pieņemta lēmuma vai izvēles, kam piešķirt piekļuvi. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/1972⁽²⁴⁾ definētie starppersonu sakaru pakalpojumi, piemēram, e-pasta ziņojumi vai privātie ziņapmaiņas pakalpojumi, ir ārpus tiešsaistes platformu definīcijas tvēruma, jo tos izmanto sakariem starp ierobežota skaita personām, kuras ir izvēlēties paziņojuma sūtītājs. Tomēr šajā regulā tiešsaistes platformu nodrošinātājiem noteiktie pienākumi var attiekties uz pakalpojumiem, kas ļauj informāciju darīt pieejamu potenciāli neierobežotam saņēmēju skaitam, ko nav noteicis paziņojuma sūtītājs, piemēram, izmantojot publiskas grupas vai atvērtus kanālus. Informācija būtu jāuzskata par izplatītu sabiedrībai šīs regulas nozīmē tikai tad, ja minētā izplatīšana tiek veikta pēc informāciju sniezošā pakalpojuma saņēmēja tieša pieprasījuma.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.).

- (15) Gadījumos, kad šī regula attiecas tikai uz dažiem pakalpojumu sniedzēja pakalpojumiem vai kad pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus reglamentē dažādas šīs regulas iedaļas, attiecīgie šīs regulas noteikumi būtu jāpiemēro tikai to darbības jomā esošajiem pakalpojumiem.
- (16) Pateicoties juridiskajai noteiktībai, ko nodrošinājusi Direktīvā 2000/31/EK noteiktā starpniecības pakalpojumu sniedzējiem piemērojamā nosacīto atbrīvojumu no atbildības horizontālā sistēma, iekšējā tirgū ir izveidojušies un paplašinājušies daudzi jauni pakalpojumi. Tāpēc minētā sistēma būtu jāsauglabā. Taču, ņemot vērā atšķirības, kas rodas, transponējot un piemērojot attiecīgos noteikumus valsts līmenī, kā arī skaidrības un saskaņotības labad minētā sistēma būtu jāiekļauj šajā regulā. Ir arī jāprecizē daži minētās sistēmas elementi, ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru.
- (17) Šajā regulā izklāstītajos noteikumos par starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbildību būtu jānosaka tikai gadījumi, kad konkrētajam starpniecības pakalpojumu sniedzējam nevar piemērot atbildību par pakalpojuma saņēmēju sniegtu nelikumīgu saturu. Minētie noteikumi nebūtu jāuzskata par pozitīvu pamatu tam, lai noteiktu gadījumus, kad pakalpojumu sniedzējam var piemērot atbildību, – to reglamentē piemērojamie Savienības vai valstu tiesību aktu noteikumi. Turklāt šajā regulā noteiktie atbrīvojumi no atbildības būtu jāpiemēro attiecībā uz visu veidu atbildību par jebkāda veida nelikumīgu saturu neatkarīgi no šādu tiesību aktu konkrētā priekšmeta vai būtības.
- (18) Šajā regulā noteiktie atbrīvojumi no atbildības nebūtu jāpiemēro gadījumos, kad tā vietā, lai nodrošinātu pakalpojumus neitrāli, veicot tikai tehnisku un automatisku pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas apstrādi, starpniecības pakalpojumu sniedzējs veic tādas aktīvas darbības, kas tam dod zināšanas par šādu informāciju vai kontroli pār to. Minēto atbrīvojumu piemērošanai attiecīgi nevajadzētu būt pieejamai attiecībā uz atbildību par informāciju, kuru ir sniedzis nevis pakalpojuma saņēmējs, bet gan pats starpniecības pakalpojuma sniedzējs, tostarp gadījumos, kad uz izstrādāto informāciju ir attiecināma attiecīgā pakalpojumu sniedzēja redakcionālā atbildība.
- (19) Ņemot vērā tālākpārsūtīšanas, pieglabāšanas un mitināšanas darbību atšķirīgo raksturu un attiecīgo pakalpojumu sniedzēju atšķirīgo stāvokli un iespējas, ir jānoskaidro minētajām darbībām piemērojamie noteikumi, ciktāl saskaņā ar šo regulu tām ir piemērojamas dažādas prasības un nosacījumi un ciktāl atšķiras to darbības joma, kā to interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa.
- (20) Ja starpniecības pakalpojumu sniedzējs apzināti sadarbojas ar pakalpojumu saņēmēju nolūkā veikt nelikumīgas darbības, nebūtu jāuzskata, ka pakalpojumi tiek sniegti neitrālā veidā, un tādēļ pakalpojuma sniedzējam nevajadzētu būt iespējai izmantot šajā regulā paredzētos atbrīvojumus no atbildības. Tā tam vajadzētu būt, piemēram, gadījumā, kad pakalpojuma sniedzējs savu pakalpojumu piedāvā ar galveno mērķi veicināt nelikumīgas darbības, piemēram, skaidri paužot, ka tā nolūks ir veicināt nelikumīgas darbības vai ka tā pakalpojumi ir piemēroti minētajam nolūkam. Tas vien, ka pakalpojums piedāvā šifrētu nosūtīšanu vai jebkādu citu sistēmu, kas padara neiespējamu lietotāja identifikāciju, pats par sevi nebūtu kvalificējams kā nelikumīgu darbību veicināšana.
- (21) Pakalpojumu sniedzējam vajadzētu būt iespējai izmantot atbrīvojumus no atbildības par tālākpārsūtīšanas un pieglabāšanas pakalpojumiem, ja tie nav nekādā veidā saistīti ar nosūtīto informāciju vai informāciju, kurai piekļūts. Tam cita starpā ir nepieciešams, lai pakalpojumu sniedzējs nemainītu informāciju, kuru tas pārsūta vai kurai tas sniedz piekļuvi. Taču šī prasība nebūtu jāsaprot kā tāda, kas attiecas uz nosūtīšanas vai piekļuves laikā veiktām tehniska rakstura manipulācijām, ja vien minētās manipulācijas nemaina nosūtītās informācijas vai informācijas, kurai tiek sniegta piekļuve, integritāti.
- (22) Lai izmantotu atbrīvojumu no atbildības attiecībā uz mitināšanas pakalpojumiem, pakalpojumu sniedzējam, iegūstot faktiskas zināšanas par nelikumīgām darbībām vai nelikumīgu saturu, būtu ātri jārikojas, lai izņemtu attiecīgo saturu vai liegtu piekļuvi tam. Satura izņemšana vai liegums piekļūt tam būtu jāīsteno, ievērojot pakalpojuma saņēmēju pamattiesības, tostarp tiesības uz vārda un informācijas brīvību. Pakalpojumu sniedzējs var iegūt šādas faktiskas zināšanas par satura nelikumību, cita starpā saskaņā ar šo regulu veicot izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas vai saņemot fizisku personu vai citu subjektu paziņojumus, ciktāl šādi paziņojumi ir pietiekami precīzi un pienācīgi pamatoti, lai rūpīgs uzņēmējs varētu pamatoti identificēt un novērtēt iespējamo nelikumīgo saturu un attiecīgā

gadījumā vērsties pret to. Tomēr šādas faktiskas zināšanas nevar uzskatīt par iegūtām, pamatojoties tikai uz to, ka pakalpojumu sniedzējs vispārīgi zina, ka tā pakalpojums tiek izmantots arī nelikumīga satura glabāšanai. Turklāt fakts, ka pakalpojumu sniedzējs automātiski indeksē savā pakalpojumā augšupielādētu informāciju, ka tam ir meklēšanas funkcija un ka tas iesaka informāciju atkarībā no pakalpojuma saņēmēju profiliem vai vēlmēm, nav pietiekams pamats, lai uzskatītu, ka pakalpojumu sniedzējam ir konkrēti zināms par platformā izdarītām nelikumīgām darbībām vai par tajā uzglabātu nelikumīgu saturu.

- (23) Atbrīvojums no atbildības nebūtu jāpiemēro, ja pakalpojuma saņēmēja rīcību nosaka vai kontrolē mitināšanas pakalpojuma sniedzējs. Piemēram, ja tiešsaistes platformas nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nosaka tirgotāja piedāvāto preču vai pakalpojumu cenu, varētu uzskatīt, ka tirgotājs darbojas minētās platformas pakļautībā vai kontrolē.
- (24) Lai nodrošinātu patērētāju efektīvu aizsardzību, viņiem veicot starpnieku nodrošinātus komercdarījumus tiešsaistē, noteiktiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, proti, tiešsaistes platformām, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nevajadzētu būt iespējai izmantot atbrīvojumu no atbildības šajā regulā paredzētajiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, ciktāl šādas tiešsaistes platformas sniedz attiecīgo informāciju par aplūkojamajiem darījumiem tādā veidā, kas rada patērētājiem priekšstatu, ka minēto informāciju sniedz minētās tiešsaistes platformas vai to pakļautībā vai kontrolē esoši tirgotāji un ka minētajām tiešsaistes platformām tādējādi ir informācija vai kontrole pār to, pat tad, ja tās nav. Šādas uzvedības piemēri varētu būt gadījumi, kad tiešsaistes platforma skaidri neuzrāda tirgotāja identitāti, kā prasīts šajā regulā, kad tiešsaistes platforma tirgotāja identitāti vai kontaktinformāciju neatklāj līdz līguma starp tirgotāju un patērētāju noslēgšanas brīdim vai kad tiešsaistes platformas tirgo produktu vai pakalpojumu savā vārdā, nevis izmantojot tā tirgotāja nosaukumu, kurš minēto produktu vai pakalpojumu piegādā. Minētajā sakarā būtu objektīvi jānosaka, vai, pamatojoties uz attiecīgajiem apstākļiem, pasniegšanas veids varētu radīt vidusmēra patērētājam priekšstatu, ka attiecīgo informāciju sniedza pati tiešsaistes platforma vai tās pakļautībā vai kontrolē esoši tirgotāji.
- (25) Šajā regulā noteiktajiem atbrīvojumiem no atbildības nevajadzētu ietekmēt tiesības izdot dažādu veidu rīkojumus starpniecības pakalpojumu sniedzējiem pat tad, ja viņi atbilst šajos izņēmumos ietvertajiem nosacījumiem. Šādi rīkojumi var jo īpaši ietvert saskaņā ar Savienības tiesību aktiem izdotus tiesu vai administratīvo iestāžu rīkojumus, kuros ir noteikta prasība izbeigt vai novērst jebkāda veida pārkāpumu, tostarp izņemot rīkojumus norādīto nelikumīgo saturu vai liegt tam piekļuvi.
- (26) Lai radītu juridisko noteiktību un neatturētu visu kategoriju starpniecības pakalpojumu sniedzējus no tādu brīvprātīgu darbību veikšanas, kas vērstas uz nelikumīga satura atklāšanu, identificēšanu un vēršanos pret to, būtu skaidri jānosaka, ka tikai tas vien, ka pakalpojumu sniedzēji veic šādas darbības, nepadara šajā regulā noteikto atbrīvojumu no atbildības nepieejamu, ar noteikumu, ka minētās darbības tiek veiktas labticīgi un rūpīgi. Labticīgas un rūpīgas rīcības nosacījumam būtu jāietver objektīva, nediskriminējoša un samērīga rīcība, pienācīgi ņemot vērā visu iesaistīto pušu tiesības un legītimās intereses un nodrošinot nepieciešamos aizsardzības pasākumus pret likumīga satura nepamatotu izņemšanu saskaņā ar šīs regulas mērķi un prasībām. Minētajā nolūkā attiecīgajiem pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, būtu jāveic saprātīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka gadījumos, kad šādu darbību veikšanai tiek izmantoti automatizēti rīki, attiecīgā tehnoloģija ir pietiekami uzticama, lai maksimāli ierobežotu kļūdu īpatsvaru. Turklāt ir lietderīgi precizēt, ka tikai tam vien, ka pakalpojumu sniedzēji labticīgi veic pasākumus nolūkā ievērot Savienības tiesību aktu prasības, tostarp šajā regulā noteiktās prasības attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju noteikumu izpildi, nebūtu jāizraisa šajā regulā noteikto atbrīvojumu no atbildības nepieejamību. Tādēļ, nosakot, vai pakalpojumu sniedzējs var paļauties uz atbrīvojumu no atbildības, nevajadzētu ņemt vērā attiecīgā pakalpojumu sniedzēja iespējami veiktās darbības un pasākumus, jo īpaši attiecībā uz to, vai pakalpojumu sniedzējs nodrošina savu pakalpojumu neitrālā veidā un tādējādi atbilst attiecīgās normas darbības jomai, taču šis noteikums nenozīmē, ka pakalpojumu sniedzējs var uz to paļauties. Brīvprātīgas darbības nebūtu jāizmanto, lai apietu pienākumus, kas šajā regulā noteikti visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem.

- (27) Lai arī šajā regulā izklāstītie noteikumi par starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbildību ir vērsti uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem piemērojamo atbrīvojumu no atbildības, ir svarīgi atgādināt, ka, neraugoties uz šādu pakalpojumu sniedzēju vispārēji būtisko nozīmi, nelikumīgā satura un tiešsaistes darbību problēmas nevajadzētu risināt, tikai koncentrējoties uz to atbildību un pienākumiem. Trešām personām, kuras skar tiešsaistē nosūtītais vai uzglabātais nelikumīgais saturs, pēc iespējas jācenšas atrisināt ar šādu saturu saistītos konfliktus, neiesaistot attiecīgos starpniecības pakalpojumu sniedzējus. Pakalpojuma saņēmējiem būtu jāpiemēro atbildība par nelikumīgu saturu, kuru tie iesniedz un iespējami izplata sabiedrībai, izmantojot starpniecības pakalpojumus, ja tāda ir noteikta piemērojamajos Savienības un valstu tiesību aktos. Arī citiem dalībniekiem, piemēram, grupu moderatoriem slēgtās tiešsaistes vidēs, jo īpaši lielu grupu gadījumā, attiecīgos gadījumos saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem būtu jāpalīdz novērst nelikumīga satura izplatīšanu tiešsaistē. Turklāt, ja pastāv nepieciešamība iesaistīt informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējus, tostarp starpniecības pakalpojumu sniedzējus, visu veidu šādas iesaistīšanās pieprasījumi un rīkojumi būtu vispārīgi jāadresē tam konkrētajam pakalpojumu sniedzējam, kuram ir tehniskas un operatīvas spējas vērsties pret konkrētajiem nelikumīgā satura elementiem, lai novērstu un mazinātu jebkādu iespējami negatīvo ietekmi uz tādas informācijas pieejamību un piekļūstamību, kura nav nelikumīgs saturs.
- (28) Kopš 2000. gada ir parādījušās jaunas tehnoloģijas, kuras uzlabo datu nosūtīšanas, “atrodamības” un uzglabāšanas sistēmu pieejamību, efektivitāti, ātrumu, uzticamību, spējas un drošību tiešsaistē, tādējādi veidojot arvien sarežģītāku tiešsaistes ekosistēmu. Šajā sakarā būtu jāatgādina, ka arī tādiem pakalpojumu sniedzējiem, kuru pakalpojumi izveido un atvieglo interneta loģisko arhitektūru un pienācīgu darbību, tostarp tehniskās palīgfunckcijas, var piemērot šajā regulā izklāstītos atbrīvojumus no atbildības, ciktāl to sniegtie pakalpojumi ir kvalificējami kā tālākpārsūtīšanas, pieglabāšanas vai mitināšanas pakalpojumi. Šādi pakalpojumi attiecīgajā gadījumā ietver lokālos bezvadu tīklus, domēnu nosaukumu sistēmu (DNS) pakalpojumus, augstākā līmeņa domēnu nosaukumu reģistrus, reģistratorus, sertificētājas iestādes, kuras izdod digitālos sertifikātus, virtuālos privātos tīklus, tiešsaistes meklētājprogrammas, mākoņa infrastruktūras pakalpojumus vai satura piegādes tīklus, kuri dara iespējamās vai uzlabo citu starpniecības pakalpojumu sniedzēju funkcijas vai nosaka to atrašanās vietu. Tāpat ir ievērojami attīstījušies sakaru nolūkiem izmantotie pakalpojumi un to piegādes tehniskie līdzekļi, radot tādas tiešsaistes pakalpojumus kā balss pārraide ar interneta protokolu, ziņapmaiņas pakalpojumi un tīmekļa e-pasta pakalpojumi, kur saziņa tiek nodrošināta, izmantojot interneta piekļuves pakalpojums. Arī minētajiem pakalpojumiem var piemērot atbrīvojumus no atbildības tādā mērā, kādā tie ir kvalificējami kā tālākpārsūtīšanas, pieglabāšanas vai mitināšanas pakalpojumi.
- (29) Starpniecības pakalpojumi aptver plašu tādu saimniecisko darbību spektru, kuras notiek tiešsaistē un pastāvīgi attīstās, lai nodrošinātu ātru, drošu un aizsargātu informācijas nosūtīšanu un nodrošinātu visu tiešsaistes ekosistēmas dalībnieku ērtības. Piemēram, tālākpārsūtīšanas starpniecības pakalpojumi ietver vispārējas pakalpojumu kategorijas, piemēram, interneta plūsmu apmaiņas punktus, bezvadu piekļuves punktus, virtuālos privātos tīklus, DNS pakalpojumus un atrisinātājus, augstākā līmeņa domēnu nosaukumu reģistrus, reģistratorus, sertifikācijas iestādes, kuras izdod digitālos sertifikātus, balss pārraidi ar interneta protokolu un citus starppersonu sakaru pakalpojumus, savukārt pieglabāšanas starpniecības pakalpojumu vispārīgi piemēri ietver tikai satura piegādes tīklu, apgriezto starpniekservers vai satura pielāgošanas starpniekservers nodrošināšanu. Šādi pakalpojumi ir būtiski, lai nodrošinātu netraucētu un efektīvu internetā sniegtās informācijas nodošanu. Mitināšanas pakalpojumi ietver tādu pakalpojumu kategorijas kā mākoņdatošana, tīmekļa mitināšana, maksas atsaucēs pakalpojumi vai pakalpojumi, kas dod iespēju kopīgot informāciju un saturu tiešsaistē, tostarp datņu uzglabāšana un kopīgošana. Starpniecības pakalpojumus var sniegt atsevišķi, kā daļu no cita veida starpniecības pakalpojuma vai vienlaikus ar citiem starpniecības pakalpojumiem. Tas, vai konkrēts pakalpojums ir tālākpārsūtīšanas, pieglabāšanas vai mitināšanas pakalpojums, ir atkarīgs tikai no tā tehniskajām funkcijām, kuras laika gaitā varētu attīstīties, un tas būtu jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi.
- (30) Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem nevajadzētu ne *de jure*, ne *de facto* piemērot pārraudzības pienākumu attiecībā uz vispārīga rakstura pienākumiem. Tas neattiecas uz uzraudzības pienākumiem konkrētā gadījumā un jo īpaši neietekmē valsts iestāžu rīkojumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem, atbilstīgi Savienības tiesību aktiem, kā tos interpretējusi Eiropas Savienības Tiesa, un saskaņā ar šajā regulā paredzētajiem nosacījumiem. Nekas šajā regulā nebūtu jāinterpretē kā vispārējs pārraudzības pienākums vai vispārējs aktīvas faktu noskaidrošanas pienākums, vai vispārējs pienākums pakalpojumu sniedzējiem īstenot proaktīvus pasākumus attiecībā uz nelikumīgu saturu.

- (31) Atkarībā no katras dalībvalsts tiesību sistēmas un attiecīgās tiesību jomas valsts tiesu vai administratīvās iestādes, tostarp tiesībsardzības iestādes, var likt starpniecības pakalpojumu sniedzējiem vērsties pret vienu vai vairākiem konkrētiem nelikumīga satura elementiem, vai sniegt konkrētu specifisku informāciju. Valstu tiesību akti, uz kuru pamata tiek izdoti šādi rīkojumi, būtiski atšķiras, un arvien biežāk šādi rīkojumi tiek izpildīti pārrobežu situācijās. Lai nodrošinātu to, ka minētos rīkojumus var ievērot lietderīgā un efektīvā veidā, jo īpaši pārrobežu kontekstā, tā lai attiecīgās valsts iestādes var veikt savus uzdevumus un pakalpojumu sniedzējiem netiek uzlikti nesamērīgi slogi, nepamatoti neietekmējot nevienas citas trešās personas tiesības un leģitīmās intereses, ir jāievieš konkrēti nosacījumi, kam minētajiem rīkojumiem būtu jāatbilst, kā arī konkrētas papildu prasības attiecībā uz minēto rīkojumu izskatīšanu. Līdz ar to šai regulai būtu jānosaka tikai daži konkrēti minimālie nosacījumi, kas šādiem rīkojumiem būtu jāizpilda, lai starpniecības pakalpojumu sniedzējiem uzliktu pienākumu informēt attiecīgās iestādes par minēto rīkojumu izpildi. Tāpēc šī regula nenodrošina juridisko pamatu šādu rīkojumu izdošanai un neregulē to teritoriālo darbības jomu vai pārrobežu izpildes panākšanu.
- (32) Piemērojamos Savienības vai valsts tiesību aktos, uz kuru pamata minētie rīkojumi ir izdoti, varētu būt paredzēti papildu nosacījumi, un tiem vajadzētu būt attiecīgo rīkojumu izpildes panākšanas pamatā. Gadījumā, ja šādi rīkojumi netiek pildīti, izdevējai dalībvalstij vajadzētu būt iespējai panākt to izpildi saskaņā ar saviem tiesību aktiem. Piemērojamos valsts tiesību aktos būtu jāievēro Savienības tiesību akti, tostarp Hartas un LESD normas par brīvību veikt uzņēmējdarbību un brīvību sniegt pakalpojumus Savienībā, jo īpaši attiecībā uz tiešsaistes azartspēļu un derību pakalpojumiem. Tāpat šādu valsts tiesību aktu piemērošana attiecīgo rīkojumu izpildes panākšanai neskar piemērojamos Savienības tiesību aktus vai starptautiskos nolīgumus, ko Savienība vai dalībvalstis noslēgušas attiecībā uz minēto rīkojumu pārrobežu atzīšanu, izpildi un izpildes panākšanu, jo īpaši civillietās un krimināllietās. No otras puses, tieši pienākumam informēt attiecīgās iestādes par to, kā minētie rīkojumi tiek pildīti, nevis pašu rīkojumu izpildes panākšanai, būtu jāpiemēro šajā regulā izklāstītie noteikumi.
- (33) Starpniecības pakalpojumu sniedzējam būtu bez liekas kavēšanās jāinformē izdevējstāde par visiem saistībā ar šādiem rīkojumiem veiktajiem pēcpasākumiem, ievērojot attiecīgajos Savienības vai valsts tiesību aktos noteiktos termiņus.
- (34) Attiecīgajām valsts iestādēm vajadzētu būt iespējai izdot šādus rīkojumus attiecībā uz saturu, kas uzskatāms par nelikumīgu, vai rīkojumus sniegt informāciju, pamatojoties uz Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem, kuri ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un jo īpaši ar Hartu, un adresēt tos starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, tostarp tiem, kas ir iedibināti citā dalībvalstī. Tomēr šai regulai nebūtu jāskar Savienības tiesību akti tiesu iestāžu sadarbības civillietās un krimināllietās jomā, tostarp Regula (ES) Nr. 1215/2012 un Regula par Eiropas elektronisko pierādījumu sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem elektronisko pierādījumu gūšanai krimināllietās, un valstu krimināltiesības vai civilprocesuālās tiesības. Tāpēc, ja minētie tiesību akti kriminālprocesa vai civilprocesa kontekstā paredz nosacījumus, kuri papildina šajā regulā paredzētos nosacījumus vai ir ar tiem nesaderīgi un kuri attiecas uz rīkojumiem par vērsanos pret nelikumīgu saturu vai informācijas sniegšanu, šajā regulā paredzētie nosacījumi varētu nebūt piemērojami vai tos varētu pielāgot. Jo īpaši kriminālprocesa kontekstā izdevējstādes dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoram uzlikto pienākumu nosūtīt rīkojumu kopiju visiem pārējiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem varētu nepiemērot vai var pielāgot, ja to paredz piemērojamie valsts kriminālprocesuālie tiesību akti.

Turklāt pienākumu rīkojumos norādīt pamatojumu, kurā paskaidro, kāpēc informācija ir nelikumīgs saturs, vajadzības gadījumā būtu jāpielāgo saskaņā ar piemērojamajiem valsts kriminālprocesuālajiem tiesību aktiem noziedzīgu nodarījumu novēršanai, izmeklēšanai, atklāšanai un saukšanai pie atbildības par tiem. Visbeidzot, starpniecības pakalpojumu sniedzēju pienākums informēt pakalpojuma saņēmēju varētu tikt atlikts saskaņā ar piemērojamajiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, jo īpaši kriminālprocesa, civilprocesa vai administratīvā procesa kontekstā. Turklāt rīkojumi būtu jāizdod saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un šajā regulā noteikto aizliegumu ieviest vispārīgo pienākumu pārraudzīt informāciju vai aktīvi meklēt uz nelikumīgām darbībām norādošus faktus vai apstākļus. Šajā regulā paredzētie nosacījumi un prasības, kas attiecas uz rīkojumiem vērsties pret nelikumīgu saturu, neskar citus Savienības tiesību aktus, kas paredz līdzīgas sistēmas, lai vērstos pret noteiktiem nelikumīga satura veidiem, piemēram, Regulu (ES) 2021/784, Regulu (ES) 2019/1020 vai Regulu (ES) 2017/2394, ar kuru piešķirtas noteiktas pilnvaras pieprasīt sniegt informāciju dalībvalstu patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm, savukārt rīkojumiem sniegt informāciju piemērojamie nosacījumi un prasības neskar citus

Savienības tiesību aktus, kuri ietver līdzīgus konkrētām nozarēm piemērojamus attiecīgus noteikumus. Minētajiem nosacījumiem un prasībām nebūtu jāskar piemērojamus valstu tiesību aktos ietvertie saglabāšanas noteikumi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un ar informācijas neizpaušanu saistīti tiesībaizsardzības iestāžu konfidencialitātes pieprasījumi. Minētajiem nosacījumiem un prasībām nebūtu jāietekmē dalībvalstu iespēja pieprasīt starpniecības pakalpojumu sniedzējam novērst pārkāpumu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp šo regulu, un jo īpaši ar vispārējas pārraudzības pienākumu aizliegumu.

- (35) Šajā regulā paredzētie nosacījumi un prasības būtu jāizpilda vēlākais tad, kad rīkojums tiek nosūtīts attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam. Tāpēc rīkojumu var izdot kādā no attiecīgās dalībvalsts izdevējiestādes oficiālajām valodām. Tomēr, ja minētā valoda atšķiras no starpniecības pakalpojumu sniedzēja deklarētās valodas vai no dalībvalsts citas oficiālās valodas, par ko vienojušies rīkojumu izdevusi iestāde un starpniecības pakalpojumu sniedzējs, nosūtītajam rīkojumam būtu jāpievieno vismaz to rīkojuma elementu tulkojums, kas noteikti šajā regulā. Ja starpniecības pakalpojumu sniedzējs ir vienojies ar kādas dalībvalsts iestādēm lietot kādu konkrētu valodu, tas būtu jāmudina akceptēt citu dalībvalstu iestāžu tajā pašā valodā izdotus rīkojumus. Rīkojumiem būtu jāietver elementi, kas ļauj adresātam identificēt izdevējiestādi, tostarp attiecīgā gadījumā minētās iestādes kontaktpunkta kontaktinformācija, un pārliecināties par rīkojuma autentiskumu.
- (36) Šādiem rīkojumiem vērsties pret nelikumīgu saturu būtu skaidri jānorāda teritoriālā darbības joma, pamatojoties uz piemērojamajiem Savienības vai valstu tiesību aktiem, kas ļauj izdot attiecīgos rīkojumus, un tai nevajadzētu pārsniegt mērķa sasniegšanai absolūti nepieciešamo teritoriju. Minētajā sakarā rīkojumu izdevušajai valsts tiesu vai administratīvajai iestādei, kas varētu būt tiesībaizsardzības iestāde, atbilstoši rīkojuma izdošanas juridiskajam pamatam vajadzētu līdzsvarot rīkojuma iecerēto mērķi ar visu to trešo personu tiesībām un leģitīmajām interesēm, kuras var skart attiecīgais rīkojums, jo īpaši ar Hartā noteiktajām pamattiesībām. Jo īpaši pārrobežu kontekstā rīkojuma sekām principā būtu jāattiecas tikai uz izdevējas dalībvalsts teritoriju, ja vien satura nelikumība neizriet tieši no Savienības tiesību aktiem vai izdevējiestāde neuzskata, ka attiecīgajām tiesībām ir vajadzīga plašāka teritoriālā darbības joma, saskaņā ar Savienības un starptautiskajām tiesībām, vienlaikus ņemot vērā starptautiskās savstarpējās atzišanas intereses.
- (37) Šajā regulā reglamentētie rīkojumi sniegt informāciju attiecas uz konkrētas informācijas sniegšanu par atsevišķiem attiecīgā starpniecības pakalpojuma saņēmējiem, kuri ir norādīti minētajos rīkojumos, ar mērķi noteikt šo pakalpojumu saņēmēju atbilstību piemērojamajiem Savienības vai valsts tiesību aktu noteikumiem. Šādos rīkojumos būtu jāpieprasa informācija nolūkā spēt identificēt attiecīgā pakalpojuma saņēmējus. Tādēļ šīs regulas prasības par informācijas sniegšanu neattiecas uz rīkojumiem par informācijas sniegšanu par īpaši neidentificētu pakalpojuma saņēmēju grupu dalībniekiem, tostarp rīkojumus sniegt apkopotu informāciju statistikas nolūkiem vai pierādījumos balstītas politikas izstrādes nolūkiem.
- (38) Uz rīkojumiem vērsties pret nelikumīgu saturu un sniegt informāciju attiecas noteikumi, kas aizsargā tās dalībvalsts kompetenci, kurā iedibināts attiecīgais pakalpojumu sniedzējs, un noteikumi, kas noteiktos gadījumos paredz Direktīvas 2000/31/EK 3. pantā izklāstītās iespējamās atkāpes no minētās kompetences, tikai tad, ja ir izpildīti minētā panta nosacījumi. Ņemot vērā, ka minētie rīkojumi ir attiecīgi saistīti ar īpašiem nelikumīga satura un informācijas elementiem, gadījumos, kad tie ir adresēti citā dalībvalstī iedibinātiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, tie principā neierobežo minēto pakalpojumu sniedzēju brīvību sniegt savus pakalpojumus citās valstīs. Tādēļ uz minētajiem rīkojumiem neattiecas Direktīvas 2000/31/EK 3. pantā izklāstītie noteikumi, tostarp attiecībā uz nepieciešamību pamatot pasākumus, atkāpjoties no tās dalībvalsts kompetences, kurā pakalpojumu sniedzējs ir iedibināts, uz konkrētu iemeslu pamata, un attiecībā uz ziņošanu par šādiem pasākumiem.

- (39) Prasības sniegt informāciju par apstrīdēšanas mehānismiem, kas ir pieejami starpniecības pakalpojuma sniedzējam un pakalpojuma saņēmējam, kurš sniedzis saturu, ietver prasību sniegt informāciju par administratīvajiem sūdzību izskatīšanas mehānismiem un tiesību aizsardzību tiesā, tostarp par tiesu iestāžu izdotu rīkojumu pārsūdzību. Turklāt digitālo pakalpojumu koordinatori varētu izstrādāt valstu rīkus un vadlīnijas attiecībā uz sūdzību un apstrīdēšanas mehānismiem, kas piemērojami to attiecīgajā teritorijā, lai atvieglotu pakalpojuma saņēmēju piekļuvi šādiem mehānismiem. Visbeidzot, piemērojot šo regulu, dalībvalstīm būtu jāievēro pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā un taisnīgu tiesu, kā paredzēts Hartas 47. pantā. Tāpēc šai regulai nebūtu jāliedz attiecīgajām valsts tiesu vai administratīvajām iestādēm, pamatojoties uz piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, kuri ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, izdot rīkojumu par satura atjaunošanu, ja šāds saturs atbilda starpniecības pakalpojuma sniedzēja noteikumiem, bet minētais pakalpojuma sniedzējs to ir kļūdaini uzskatījis par nelikumīgu un tas ir izņemts.
- (40) Lai sasniegtu šīs regulas mērķus un jo īpaši uzlabotu iekšējā tirgus darbību, kā arī nodrošinātu drošu un pārredzamu tiešsaistes vidi, attiecībā uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem nepieciešams noteikt skaidru, rezultatīvu, paredzamu, līdzsvarotu un saskaņotu pienācīgas rūpības pienākumu kopumu. Minētie pienākumi būtu īpaši jāvērs uz dažādu sabiedriskās politikas mērķu sasniegšanas garantēšanu, piemēram, pakalpojuma saņēmēju, tostarp patērētāju, nepilngadīgu personu un lietotāju, kas īpaši pakļauti naida runas, seksuālas uzbrukšanās vai citu diskriminējošu darbību riskam, drošību un uzticēšanos, attiecīgo Hartā noteikto pamattiesību aizsardzību, minēto pakalpojumu sniedzēju jāpilda pārskatatbildību un iespēju došanu saņēmējiem un citām skartajām personām, vienlaikus veicinot kompetento iestāžu veiktu nepieciešamo pārraudzību.
- (41) Minētajā sakarā ir svarīgi pielāgot pienācīgas rūpības pienākumus attiecīgā starpniecības pakalpojuma veidam, apjomam un raksturam. Tādēļ šajā regulā ir izklāstītas visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem piemērojamās pamatprasības, kā arī mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem un jo īpaši tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem piemērojamie papildu pienākumi. Ja starpniecības pakalpojumu sniedzēji pieder pie vairākām dažādām kategorijām, ņemot vērā to lielumu un sniegto pakalpojumu raksturu, tiem būtu jāievēro visi attiecīgie šīs regulas pienākumi, kas saistīti ar minētajiem pakalpojumiem. Minētie saskaņotie pienācīgas rūpības pienākumi, kuriem vajadzētu būt pamatotiem un nepatvaļīgiem, ir nepieciešami, lai atbildētu uz apzinātajām sabiedriskās politikas bažām, piemēram, aizsargātu pakalpojuma saņēmēju leģitīmās intereses, vērstos pret nelikumīgu praksi un aizsargātu Hartā nostiprinātās pamattiesības. Pienācīgas rūpības pienākumi ir neatkarīgi no starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbildības jautājuma, un tādēļ tie ir jānovērtē atsevišķi.
- (42) Lai veicinātu netraucētu un efektīvu divvirzienu saziņu par šīs regulas darbības jomā esošajiem jautājumiem, tostarp attiecīgā gadījumā apstiprinot šādas saziņas saņemšanu, starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jānosaka pienākums iecelt vienotu elektronisko kontaktpunktu un publicēt un atjaunināt attiecīgu informāciju par minēto kontaktpunktu, tostarp par šādā saziņā izmantojamām valodām. Elektronisko kontaktpunktu var izmantot arī uzticamie signalizētāji un profesionālas organizācijas, kurām ir īpašas attiecības ar attiecīgo starpniecības pakalpojumu sniedzēju. Pretēji juridiskajam pārstāvim elektroniskajam kontaktpunktam būtu jākalpo operatīviem mērķiem, un uz to nebūtu jāattiecinā prasība par fizisku atrašanās vietu. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji var izraudzīties vienu un to pašu vienoto kontaktpunktu, kas prasīts šajā regulā, kā arī citu Savienības tiesību aktu vajadzībām. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti saziņas valodu noteikšanas procesā nodrošināt, ka izvēlētais valodas pašas par sevi nerada šķēršļus saziņai. Vajadzības gadījumā starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un dalībvalstu iestādēm vajadzētu būt iespējai panākt atsevišķu vienošanos par saziņas valodu vai meklēt alternatīvus līdzekļus, kā pārvarēt valodas barjeru, tostarp, izmantojot visus pieejamos tehnoloģiskos līdzekļus vai iekšējos un ārējos cilvēkresursus.
- (43) Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu arī jānosaka prasība izraudzīties vienotu kontaktpunktu pakalpojumu saņēmējiem, lai nodrošinātu ātru, tiešu un efektīvu saziņu, jo īpaši ar viegli piekļūstamiem līdzekļiem, piemēram, izmantojot tālruna numuru, e-pasta adreses, elektroniskās saziņas veidlapas, sarunbotus vai tūlītējo ziņapmaiņu. Kad pakalpojuma saņēmēja saziņa notiek ar sarunbotiem, tas būtu skaidri jānorāda. Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jāļauj pakalpojumu saņēmējiem izvēlēties tiešas un efektīvas saziņas līdzekļus, kas nebalstās tikai uz automatizētiem rīkiem. Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jāpieliek visas saprātīgās pūles, lai nodrošinātu pietiekamu cilvēkresursu un finanšu resursu piešķiršanu un panāktu, ka šī saziņa notiek ātri un efektīvi.

- (44) Trešās valstīs iedibinātiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kuri piedāvā pakalpojumus Savienībā, būtu jāieceļ pienācīgi pilnvarots juridiskais pārstāvis Savienībā un jāsniedz informācija par saviem juridiskajiem pārstāvjiem attiecīgajām iestādēm un tā jādara publiski pieejama. Lai izpildītu minēto pienākumu, šādiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jānodrošina, ka ieceltajam juridiskajam pārstāvim ir nepieciešamās pilnvaras un resursi sadarbībai ar attiecīgajām iestādēm. Tā tas varētu būt, piemēram, ja starpniecības pakalpojumu sniedzējs iecel tā pašas pakalpojumu sniedzēja grupas meitasuzņēmumu vai savu mātesuzņēmumu, ja minētais meitasuzņēmums vai mātesuzņēmums ir iedibināts Savienībā. Tomēr tas tā varētu nebūt, piemēram, ja uz juridisko pārstāvi attiecas reorganizācijas procedūra, bankrots vai personas vai uzņēmuma maksātnespēja. Minētajam pienākumam būtu jānodrošina iedarbīga pārraudzība un nepieciešamības gadījumā šīs regulas izpildes panākšana attiecībā uz minētajiem pakalpojumu sniedzējiem. Vajadzētu būt iespējai, ka juridisko pārstāvi saskaņā ar valsts tiesību aktiem pilnvaro vairāk nekā viens starpniecības pakalpojumu sniedzējs. Juridiskajam pārstāvim vajadzētu būt iespējai pildīt arī kontaktpunkta funkcijas, ja tiek ievērotas šīs regulas attiecīgās prasības.
- (45) Lai gan principā būtu jāievēro starpniecības pakalpojumu sniedzēju līgumu slēgšanas brīvība, ir lietderīgi paredzēt konkrētus noteikumus par šo pakalpojumu sniedzēju noteikumu saturu, piemērošanu un izpildes panākšanu ar mērķi nodrošināt pārredzamību un aizsargāt pakalpojuma saņēmējus, kā arī lai izvairītos no netaisnīgiem vai patvaļīgiem rezultātiem. Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem savos noteikumos būtu skaidri jānorāda un jāatjaunina informācija par iemesliem, uz kuru pamata tie var ierobežot savu pakalpojumu sniegšanu. Jo īpaši tiem būtu jāietver informācija par visām rīcībpolitikām, procedūrām, pasākumiem un rīkiem, kas tiek izmantoti satura moderācijai, tostarp par lēmumu pieņemšanas algoritmiem un cilvēka veikto pārskatīšanu, kā arī par iekšējās sūdzību izskatīšanas procedūras noteikumiem. Tiem būtu arī jāsniedz viegli piekļūstama informācija par pakalpojuma saņēmēja tiesībām pārtraukt pakalpojuma izmantošanu. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji pakalpojuma sniegšanas noteikumos var izmantot grafiskus elementus, piemēram, ikonas vai attēlus, lai ilustrētu šajā regulā noteiktos informēšanas prasību galvenos elementus. Pakalpojumu sniedzējiem, izmantojot piemērotus līdzekļus, būtu jāinformē pakalpojuma saņēmēji par būtiskām izmaiņām noteikumos, piemēram, ja tie groza noteikumus par informāciju, kas ir atļauta to platformā, vai citām šādām izmaiņām, kas varētu tieši ietekmēt saņēmēju spēju izmantot pakalpojumu.
- (46) To starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kuri, izmantojot pakalpojuma struktūru vai mārketingu, ir vērsti uz nepilngadīgajiem vai kurus galvenokārt izmanto nepilngadīgie, būtu īpaši jācenšas padarīt savu noteikumu skaidrojumu viegli saprotamu nepilngadīgajiem.
- (47) Minēto ierobežojumu izstrādāšanā, piemērošanā un izpildes panākšanā starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu jārikojas nepatvaļīgi un bez diskriminācijas un jāņem vērā pakalpojuma saņēmēju tiesības un legītīmās intereses, tostarp Hartā noteiktās pamattiesības. Piemēram, ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā vārda un informācijas brīvība, tostarp mediju brīvība un plurālisms. Visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu arī pienācīgi jāņem vērā attiecīgie starptautiskie cilvēktiesību aizsardzības standarti, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Vadošie principi uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām.
- (48) Ņemot vērā to īpašo nozīmi un tvērumu, ir lietderīgi attiecībā uz ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām noteikt papildu informācijas sniegšanas un noteikumu pārredzamības prasības. Tāpēc ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāizstrādā savi noteikumi visu to dalībvalstu oficiālajās valodās, kurās tie piedāvā savus pakalpojumus, kā arī jāsniedz pakalpojumu saņēmējiem kodolīgs un viegli lasāms noteikumu galveno elementu kopsavilkums. Šādos kopsavilkumos būtu jānorāda galvenie informēšanas prasību elementi, tostarp iespēju viegli atteikties no izvēles klauzulām.

- (49) Lai nodrošinātu pienācīgu pārredzamības un pārskatbaidības līmeni, starpniecības pakalpojumu sniedzējiem būtu reizi gadā jāpublisko gada ziņojums mašīnlasāmā formātā saskaņā ar šajā regulā ietvertajām saskaņotajām prasībām par to veikto satura moderāciju, tostarp to noteikumu piemērošanas un izpildes panākšanas rezultātā veiktajiem pasākumiem. Taču, lai izvairītos no nesamērīga sloga, minētajiem pārredzamības ziņošanas pienākumiem nevajadzētu attiekties uz pakalpojumu sniedzējiem, kuri saskaņā ar Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK⁽²⁵⁾ sniegto definīciju ir mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi un kuri nav ļoti lielas tiešsaistes platformas šīs regulas nozīmē.
- (50) Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem ir īpaši svarīga nozīme cīņā pret nelikumīgu saturu tiešsaistē, jo tie uzglabā informāciju, kuru pakalpojuma saņēmēji sniedz un pieprasa tiem uzglabāt, kā arī parasti sniedz citiem saņēmējiem piekļuvi šai informācijai, dažkārt lielā apjomā. Visiem mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem neatkarīgi no to lieluma ir svarīgi ieviest viegli piekļūstamus un lietotājdraudzīgus paziņošanas un rīcības mehānismus, kuri atvieglo paziņojumu sniegšanu attiecīgajam mitināšanas pakalpojumu sniedzējam ("paziņošana") par konkrētiem informācijas elementiem, ko paziņojumu sniegusi persona uzskata par nelikumīgu saturu, un uz kuru pamata attiecīgais pakalpojumu sniedzējs var pieņemt lēmumu, vai tas piekrīt šādam novērtējumam un vēlas izņemt minēto saturu vai liegt piekļuvi tam ("rīcība"). Šādiem mehānismiem vajadzētu būt skaidri identificējamiem, izvietotiem tuvu attiecīgajai informācijai un vismaz tikpat viegli atrodamiem un izmantojamiem kā paziņošanas mehānismiem attiecībā uz saturu, kas pārkāpj mitināšanas pakalpojuma sniedzēja noteikumus. Ja tiek ievērotas paziņošanas prasības, fiziskām personām un citiem subjektiem vajadzētu būt iespējai ziņot par vairākiem konkrētiem iespējamā nelikumīgā satura elementiem vienā paziņojumā, lai nodrošinātu paziņošanas un rīcības mehānismu efektīvu darbību. Paziņošanas mehānismam būtu jāļauj, bet ne jāpieprasa paziņojumu iesniegušās fiziskās personas vai cita subjekta identifikācija. Lai noteiktu, vai paziņotā informācija, kā apgalvots, ir nelikumīgs saturs, attiecībā uz dažiem informācijas veidiem varētu būt nepieciešams zināt paziņojumu iesniegušās fiziskās personas vai cita subjekta identitāti. Pienākums ieviest paziņošanas un rīcības mehānismus būtu jāpiemēro, piemēram, datņu uzglabāšanas un kopīgošanas pakalpojumiem, tīmekļa mitināšanas pakalpojumiem, reklāmas serveriem un teksta uzglabāšanas vietnēm, ciktāl tie ir kvalificējami par šīs regulas darbības jomā esošiem mitināšanas pakalpojumiem.
- (51) Ņemot vērā nepieciešamību pienācīgi ņemt vērā visu iesaistīto pušu Hartā garantētās pamattiesības, visām darbībām, ko mitināšanas pakalpojumu sniedzējs veic saskaņā ar paziņojuma saņemšanu, vajadzētu būt stingri mērķtiecīgām tādā nozīmē, ka tām būtu jāpalīdz izņemt konkrētus informācijas elementus, ko uzskata par nelikumīgu saturu, vai liegt tiem piekļuvi, nepamatoti neietekmējot pakalpojuma saņēmēju vārda un informācijas brīvību. Tāpēc paziņojumi parasti būtu jāadresē mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, no kuriem var pamatoti sagaidīt, ka tiem būs tehniskas un operatīvas spējas rīkoties pret šādiem konkrētiem elementiem. Mitināšanas pakalpojuma sniedzējiem, kuri, saņemusi paziņojumu, tehnisku vai operatīvu iemeslu dēļ nevar izņemt konkrēto informācijas elementu, būtu jāinformē fiziskā persona vai cits subjekts, kas iesniedzis paziņojumu.
- (52) Šādu paziņošanas un rīcības mehānismu noteikumi būtu jāsašķir Savienības līmenī, lai nodrošinātu paziņojumu laicīgu, rūpīgu un nepatvaļīgu izskatīšanu uz vienotu, pārredzamu un skaidru noteikumu pamata, kuri nodrošina stingrus skarto personu tiesību un leģitīmo interešu, jo īpaši Hartā garantēto pamattiesību, aizsardzības pasākumus neatkarīgi no dalībvalsts, kurā šīs personas ir iedibinātas vai dzīvo, un attiecīgās tiesību jomas. Minētās pamattiesības attiecīgajā gadījumā ietver, bet var ietvert arī citas tiesības: pakalpojuma saņēmējiem – tiesības uz vārda un informācijas brīvību, tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesības uz personas datu aizsardzību, tiesības uz nediskriminēšanu un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību; pakalpojuma sniedzējiem – uzņēmējdarbības brīvību, tostarp līgumu slēgšanas brīvību; pusēm, kuras skar nelikumīgs saturs, – tiesības uz cilvēka cieņu, bērna tiesības, tiesības uz īpašuma, tostarp intelektuālā īpašuma, aizsardzību un tiesības uz nediskriminēšanu. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem pēc paziņojumu saņemšanas būtu jārikojas laikus, jo īpaši, ņemot vērā paziņotā nelikumīgā satura veidu un rīcības steidzamību. Piemēram, no šādiem pakalpojumu sniedzējiem var sagaidīt, ka tie rīkosies nekavējoties, ja tiek paziņots par iespējamu nelikumīgu saturu, kas ietver draudus cilvēku dzīvībai vai drošībai. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējam bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, kad ir pieņemts lēmums par to, vai rīkoties saistībā ar paziņojumu, būtu jāinformē fiziskā persona vai cits subjekts, kas paziņo par konkrēto saturu.

⁽²⁵⁾ Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

- (53) Paziņošanas un rīcības mehānismiem vajadzētu būt tādiem, ka var iesniegt paziņojumus, kas ir pietiekami precīzi un pienācīgi pamatoti, lai attiecīgais mitināšanas pakalpojumu sniedzējs varētu pieņemt pamatotu un rūpīgi apsvērtu lēmumu, kas ir saderīgs ar vārda un informācijas brīvību, attiecībā uz saturu, uz kuru attiecas paziņojums, jo īpaši par to, vai minētais saturs ir uzskatāms par nelikumīgu saturu un ir jāizņem vai jāliedz piekļuve tam. Minētajiem mehānismiem vajadzētu būt tādiem, kas atviegļina to paziņojumu sniegšanu, kuros iekļauts skaidrojums par iemesliem, kāpēc paziņojumu iesniegusi fiziskā persona vai cits subjekts minēto saturu uzskata par nelikumīgu saturu, un skaidra norāde par minēta satura atrašanās vietu. Ja paziņojumā ir pietiekami daudz informācijas, lai rūpīgs mitināšanas pakalpojumu sniedzējs bez detalizētas juridiskas pārbaudes varētu konstatēt, ka saturs ir nelikumīgs, būtu jāuzskata, ka paziņojums sniedz faktiskas zināšanas par nelikumību. Izņemot gadījumus, kad tiek iesniegti paziņojumi par nodarījumiem, kas minēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/93/ES ⁽²⁶⁾ 3.–7. pantā, minētajiem mehānismiem būtu jāprasa paziņojumu iesniegšanai fiziskajai personai vai citam subjektam atklāt tā identitāti, lai izvairītos no nepareizas izmantošanas.
- (54) Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs, pamatojoties uz to, ka pakalpojuma saņēmēja iesniegtā informācija ir nelikumīgs saturs vai neatbilst pakalpojumu sniedzēja noteikumiem, izlemj izņemt pakalpojuma saņēmēja sniegto informāciju vai liegt piekļuvi tai, vai citādi ierobežot tās redzamību vai monetizāciju, piemēram, pēc paziņojuma saņemšanas vai pēc savas iniciatīvas, tostarp izmantojot vienīgi automatizētus līdzekļus, attiecīgajam pakalpojumu sniedzējam vajadzētu skaidrā un viegli saprotamā veidā informēt saņēmēju par savu lēmumu, tā pamatojumu un pieejamajām lēmuma apstrīdēšanas iespējām, ņemot vērā šādu lēmumu potenciāli izraisītās negatīvās sekas saņēmējam, tostarp attiecībā uz tā vārda brīvības pamattiesību izmantošanu. Minētais pienākums būtu jāpiemēro neatkarīgi no lēmuma pieņemšanas iemesliem, jo īpaši neatkarīgi no tā, vai rīcība tiek īstenota tādēļ, ka informācija, par kuru iesniegts paziņojums, tiek uzskatīta par nelikumīgu saturu vai neatbilstīgu piemērojamajiem noteikumiem. Ja lēmums ir pieņemts pēc paziņojuma saņemšanas, mitināšanas pakalpojumu sniedzējam būtu jāatklāj tās personas vai subjekta identitāte, kas ir iesniegusi paziņojumu pakalpojuma saņēmējam, tikai tad, ja šī informācija ir nepieciešama, lai noteiktu satura nelikumīgumu, piemēram, intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu gadījumos.
- (55) Redzamības ierobežošana var izpausties kā pazemināšana attiecībā uz ranžējumu vai rekomendāciju sistēmām, kā arī pakalpojuma piekļūstamības ierobežošana vienam vai vairākiem pakalpojuma saņēmējiem vai lietotāja bloķēšana no tiešsaistes kopienas, lietotājam to nenojaušot ("neuzkrītoša bloķēšana"). Pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas monetizāciju, ko īsteno ar reklāmas ieņēmumiem, var ierobežot, apturot vai izbeidzot ar minēto informāciju saistīto naudas maksājumu vai ieņēmumus. Tomēr pienākums sniegt pamatojumu nebūtu jāpiemēro attiecībā uz maldinošu liela apjoma komerciālu saturu, kas izplatīts, tīši manipulējot ar pakalpojumu, jo īpaši uz pakalpojuma neautentisku izmantošanu, piemēram, botu vai viltus kontu izmantošanu, vai citiem maldinošiem pakalpojuma izmantošanas veidiem. Neatkarīgi no citām iespējām apstrīdēt mitināšanas pakalpojumu sniedzēja lēmumu, pakalpojuma saņēmējam vienmēr vajadzētu būt tiesībām uz efektīvu aizstāvību tiesā saskaņā ar valsts tiesību aktiem.
- (56) Mitināšanas pakalpojumu sniedzējs var dažkārt, piemēram, saņemot paziņojumu no paziņojuma sniedzējas personas vai īstenojot savus brīvprātīgi ieviestos pasākumus, uzzināt tādu informāciju par pakalpojuma saņēmēja konkrētām darbībām, piemēram, noteiktu nelikumīga satura veidu nodrošināšanu, kura, ņemot vērā visus attiecīgos mitināšanas pakalpojumu sniedzējam zināmos apstākļus, pamato aizdomas, ka minētais saņēmējs varētu būt izdarījis, izdara vai, ļoti iespējams, izdarīs noziedzīgu nodarījumu, kas saistīts ar draudiem personas vai personu dzīvībai vai drošībai, piemēram, kādu no Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/36/ES ⁽²⁷⁾, Direktīvā 2011/93/ES vai Direktīvā (ES) 2017/541 ⁽²⁸⁾ norādītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Piemēram, konkrēti satura elementi varētu radīt aizdomas par apdraudējumu sabiedrībai, piemēram, kūdīšana uz terorismu Direktīvā (ES) 2017/541 21. panta nozīmē. Šādos gadījumos mitināšanas pakalpojumu sniedzējam par šādām aizdomām būtu nekavējoties jāinformē kompetentās tiesībsardzības iestādes. Mitināšanas pakalpojumu

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/93/ES (2011. gada 13. decembris) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI (OV L 335, 17.12.2011., 1. lpp.).

⁽²⁷⁾ Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/36/ES (2011. gada 5. aprīlis) par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI (OV L 101, 15.4.2011., 1. lpp.).

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/541 (2017. gada 15. marts) par terorisma apkarošanu un ar ko aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/475/TI un groza Padomes Lēmumu 2005/671/TI (OV L 88, 31.3.2017., 6. lpp.).

sniedzējam būtu jāsniedz visa tam pieejamā attiecīgā informācija, tostarp attiecīgā gadījumā konkrētais saturs un, ja pieejams, laiks, kad saturs ticis publicēts, tostarp norādītā laika zona, skaidrojums par savām aizdomām un informācija, kas vajadzīga, lai noteiktu attiecīgā pakalpojuma saņēmēja atrašanās vietu un identificētu to. Šajā regulā nav paredzēts juridiskais pamats pakalpojumu saņēmēju profilēšanai, ar ko mitināšanas pakalpojumu sniedzēji, iespējams, varētu identificēt noziedzīgus nodarījumus. Mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem, informējot tiesībsardzības iestādes, būtu arī jāievēro citi piemērojamie Savienības vai valstu tiesību aktu noteikumi attiecībā uz personu tiesību un brīvību aizsardzību.

- (57) Lai neradītu nesamērīgu slogu, šajā regulā noteiktos papildu pienākumus tiešsaistes platformu, tostarp platformu, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātājiem nevajadzētu piemērot nodrošinātājiem, kuri kvalificējami kā mikrouzņēmumi un mazie uzņēmumi, kā definēts Komisijas Ieteikumā 2003/361/EK. Tā paša iemesla dēļ minētie papildu pienākumi nebūtu jāpiemēro arī tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kuri iepriekš 12 mēnešu laikposmā tikuši kvalificēti kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi, bet zaudē minēto statusu. Šādus nodrošinātājus nevajadzētu atbrīvot no pienākuma pēc iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatora vai Komisijas pieprasījuma sniegt informāciju par aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī. Tomēr, ņemot vērā to, ka ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām ir plašāks tvērums un lielāka ietekme uz to, kā pakalpojuma saņēmēji iegūst informāciju un sazinās tiešsaistē, šādiem nodrošinātājiem nevajadzētu gūt labumu no minētās atbrīvošanas neatkarīgi no tā, vai tie kvalificējami vai bijuši nesen kvalificēti kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi. Ieteikumā 2003/361/EK paredzētie konsolidācijas noteikumi palīdz nodrošināt, ka ir novērsta jebkāda šādu papildu pienākumu apiešana. Nekas šajā regulā neliedz tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, uz kuriem attiecas minētais atbrīvojums, brīvprātīgi izveidot sistēmu, kura atbilst vienam vai vairākiem no šādiem pienākumiem.
- (58) Pakalpojuma saņēmējiem būtu jāspēj vienkārši un rezultatīvi apstrīdēt noteiktus tos negatīvi ietekmējošus tiešsaistes platformu nodrošinātāju lēmumus par satura nelikumību vai neatbilstību noteikumiem. Tādēļ tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jāpiemēro prasība nodrošināt iekšējas sūdzību izskatīšanas sistēmas, kas atbilst konkrētiem nosacījumiem, kuru mērķis ir nodrošināt vieglu piekļuvi sistēmām un ātru, nediskriminējošu, nepatvaļīgu un taisnīgu rezultātu sasniegšanu, un ko automatizētu līdzekļu izmantošanas gadījumā kontrolē cilvēks. Šādām sistēmām būtu jānodrošina iespēja visiem pakalpojuma saņēmējiem iesniegt sūdzību, un tajās nebūtu jānosaka oficiālas prasības, piemēram, atsaukšanās uz konkrētām, attiecīgām tiesību normām vai sarežģītiem juridiskiem paskaidrojumiem. Pakalpojuma saņēmējiem, kas iesnieguši paziņojumu, izmantojot šajā regulā paredzēto paziņošanas un rīcības mehānismu vai paziņošanas mehānismu attiecībā uz saturu, kurš neatbilst tiešsaistes platformu nodrošinātāja noteikumiem, vajadzētu būt tiesīgiem izmantot sūdzību mehānismu, lai apstrīdētu tiešsaistes platformu nodrošinātāja lēmumu par to paziņojumiem, tostarp gadījumos, kad tie uzskata, ka minētā nodrošinātāja rīcība nav bijusi adekvāta. Iespējai iesniegt sūdzību nolūkā panākt apstrīdēto lēmumu atcelšanu vajadzētu būt pieejamai vismaz sešus mēnešus, skaitot no brīža, kad tiešsaistes platformu nodrošinātājs informē pakalpojuma saņēmēju par lēmumu.
- (59) Turklāt jāparedz iespēja labticīgi iesaistīties šādu strīdu izšķiršanā ārpusstiesas kārtībā, tostarp tādu strīdu, kurus nav bijis iespējams apmierinoši atrisināt, izmantojot iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas; strīdu izšķiršana būtu jāveic sertificētām iestādēm, kurām ir nepieciešamā neatkarība, līdzekļi un specializētās zināšanas, lai taisnīgi, ātri un izmaksefektīvi veiktu savas darbības. Ārpusstiesas strīdu izšķiršanas iestāžu neatkarība būtu jānodrošina arī to fizisko personu līmenī, kuras ir atbildīgas par strīdu izšķiršanu, tostarp izmantojot noteikumus par interešu konfliktu. Ārpusstiesas strīdu izšķiršanas iestāžu iekasētajai maksai vajadzētu būt patērētājam pamatotai, pieejamai, pievilcīgai un zemai, un tā būtu jānovērtē katrā gadījumā atsevišķi. Ja kompetentais digitālo pakalpojumu koordinators ir sertificējis ārpusstiesas strīdu izšķiršanas iestādi, minētajai sertifikācijai vajadzētu būt derīgai visās dalībvalstīs. Tiešsaistes platformu nodrošinātājiem vajadzētu būt iespējai saskaņā ar šo regulu atteikties iesaistīties ārpusstiesas strīdu izšķiršanas procedūrās, ja tas pats strīds, jo īpaši attiecībā uz attiecīgo informāciju un apstrīdētā lēmuma pieņemšanas iemesliem, lēmuma sekām un lēmuma apstrīdēšanas iemesliem, jau ir atrisināts kompetentajā tiesā vai citā kompetentā ārpusstiesas strīdu izšķiršanas iestādē vai uz to jau attiecas notiekoša procedūra. Pakalpojuma

saņēmējiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties starp iekšējo sūdzību mehānismu, strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā un iespēju jebkurā posmā sākt tiesvedību. Tā kā ārpustiesas strīdu izšķiršanas procedūras iznākums nav saistošs, pusēm nevajadzētu liegt uzsākt tiesvedību par to pašu strīdu. Šādi izveidotajām tiešsaistes platformu nodrošinātāju lēmumu apstrīdēšanas iespējām nevajadzētu nekādā veidā ietekmēt iespēju vērsties tiesā saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem un līdz ar to nevajadzētu ietekmēt iespēju izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā paredzēts Hartas 47. pantā. Šīs regulas noteikumiem par strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā nebūtu jāprasa dalībvalstīm izveidot šādas ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes.

- (60) Līgumstrīdu gadījumā starp patērētājiem un uzņēmumiem par preču vai pakalpojumu iegādi Direktīva 2013/11/ES nodrošina, ka Savienības patērētājiem un uzņēmumiem Savienībā ir pieejamas sertificētas darba kvalitātes strīdu izšķiršanas ārpustiesas kārtībā struktūras. Šajā sakarā būtu skaidri jānosaka, ka šīs regulas noteikumi par strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā neskar minētās direktīvas noteikumus, tostarp šajā direktīvā izklāstītās patērētāju tiesības jebkurā stadijā izstāties no procedūras, ja tie nav apmierināti ar procedūras izpildi vai norisi.
- (61) Vēršanās pret nelikumīgu saturu var tikt īstenota ātrāk un uzticamāk, ja tiešsaistes platformu nodrošinātāji veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek piešķirta prioritāte paziņojumiem, kurus savā norīkotajā specializēto zināšanu jomā iesniedz uzticamie signalizētāji, izmantojot šajā regulā noteiktos paziņošanas un rīcības mehānismus, neskarot prasību laicīgi, rūpīgi un nepatvaļīgi izskatīt visus minētajos mehānismos iesniegtos paziņojumus un pieņemt attiecīgus lēmumus. Šāda uzticamā signalizētāja statusa piešķirējam vajadzētu būt tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoram, kurā iesniedzējs ir iedibināts, un tas būtu jāatzīst visiem tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma. Šāds uzticamā signalizētāja statuss būtu jāpiešķir nevis fiziskām personām, bet gan citiem subjektiem, kuri cita starpā ir pierādījuši, ka tiem ir specializētas zināšanas un kompetence cīņā ar nelikumīgu saturu un ka tie strādā rūpīgi, precīzi un objektīvi. Šādi citi subjekti var būt publiski, piemēram, teroristiska satura gadījumā tie var būt Eiropas Savienības Aģentūras tiesībaizsardzības sadarbībai ("Europol") valstu tiesībaizsardzības iestāžu vienības ziņošanai par interneta saturu vai nevalstiskas organizācijas un privātas vai daļēji publiskas struktūras, piemēram, Starptautiskās interneta uzticības līniju asociācijas (INHOPE) ziņošanai par bērnu pornogrāfiju tīkla organizācijas un organizācijas, kuru mērķis ir ziņot par nelikumīgiem rasistiskiem un ksenofobiskiem izteikumiem tiešsaistē. Lai izvairītos no šāda mehānisma pievienotās vērtības mazināšanās, saskaņā ar šo regulu noteikto uzticamo signalizētāju kopējais skaits būtu jāierobežo. Jo īpaši uzticamā signalizētāja statusa saņemšanai būtu jānodrošina pieteikties nozares apvienības, kas pārstāv savu biedru intereses, neskarot ne fizisku personu, ne citu privātu subjektu tiesības slēgt divpusējus nolīgumus ar tiešsaistes platformu nodrošinātājiem.
- (62) Uzticamiem signalizētājiem būtu jāpublicē viegli saprotami un detalizēti ziņojumi par paziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar šo regulu. Minētajos ziņojumos būtu jānorāda informācija, piemēram, mitināšanas pakalpojumu sniedzēja kategorizēti paziņojumi, paziņotā satura veids un pakalpojuma platformas nodrošinātāja veiktās darbības. Ņemot vērā to, ka uzticamie signalizētāji ir pierādījuši, ka tiem ir specializētas zināšanas un kompetence, var sagaidīt, ka uzticamā signalizētāja iesniegto paziņojumu apstrāde radīs mazāku slogu un tādējādi būs ātrāka salīdzinājumā ar paziņojumiem, ko iesnieguši citi pakalpojuma saņēmēji. Tomēr vidējais apstrādes laiks joprojām var atšķirties atkarībā no tādiem faktoriem kā nelikumīga satura veids, paziņojumu kvalitāte un faktiskās tehniskās procedūras, kas ieviestas šādu paziņojumu iesniegšanai.

Piemēram, lai gan 2016. gada Rīcības kodeksā cīņai pret nelikumīgu naida runu tiešsaistē ir noteikts kritērijs iesaistītajiem uzņēmumiem attiecībā uz laiku, kas vajadzīgs, lai apstrādātu derīgus paziņojumus par nelikumīgas naida runas izņemšanu, cita veida nelikumīga satura gadījumā apstrādei var būt ievērojami atšķirīgi termiņi atkarībā no konkrētajiem faktiem un apstākļiem un attiecīgā nelikumīgā satura veida. Lai izvairītos no uzticamā signalizētāja statusa ļaunprātīgas izmantošanas, vajadzētu būt iespējai uz laiku atcelt šādu statusu, ja iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatori leģitīmu iemeslu dēļ ir uzsācis izmeklēšanu. Nebūtu jāuzskata, ka šīs regulas noteikumi

par uzticamajiem signalizētājiem liedz tiešsaistes platformu nodrošinātājiem līdzīgi izskatīt tādu fizisku personu vai citu subjektu iesniegtos paziņojumus, kurām nav piešķirts uzticamā signalizētāja statuss saskaņā ar šo regulu, un citādi sadarboties ar citām struktūrām saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem, tostarp šo regulu un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/794 ⁽²⁹⁾. Šīs regulas noteikumiem nebūtu jāliedz tiešsaistes platformu nodrošinātājiem izmantot šādu uzticamo signalizētāju vai līdzīgus mehānismus, lai ātri un uzticami vērstos pret saturu, kas nav saderīgs ar to noteikumiem, jo īpaši pret saturu, kas kaitē neaizsargātiem pakalpojuma saņēmējiem, piemēram, nepilngadīgajiem.

- (63) Tiešsaistes platformu nepareiza izmantošana, bieži nodrošinot acīmredzami nelikumīgu saturu vai bieži iesniedzot acīmredzami nepamatotus paziņojumus vai sūdzības saskaņā ar šo regulu izveidotajos mehānismos un sistēmās, grauj uzticēšanos un kaitē iesaistīto personu tiesībām un legītimajām interesēm. Šā iemesla dēļ pastāv nepieciešamība ieviest pienācīgus, samērīgus un iedarbīgus aizsardzības pasākumus pret šādu nepareizu izmantošanu, kuros ir jāievēro visu iesaistīto pušu tiesības un legītimās intereses, tostarp Hartā noteiktās piemērojamās pamattiesības un pamatbrīvības, jo īpaši vārda brīvība. Informācija būtu jāuzskata par acīmredzami nelikumīgu saturu un paziņojumi un sūdzības būtu jāuzskata par acīmredzami nepamatotiem, ja nespeciālistam bez jebkādas būtiskas analīzes ir skaidrs, ka saturs ir nelikumīgs vai, attiecīgi, ka paziņojumi vai sūdzības ir nepamatoti.
- (64) Noteiktos apstākļos tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu īslaicīgi jāpārtrauc savas attiecīgās darbības nodrošināšana ļaunprātīgā rīcībā iesaistītajai personai. Tas neskar tiešsaistes platformu nodrošinātāju brīvību paredzēt savus noteikumus un ieviest stingrākus pasākumus ar smāgiem noziedzīgiem nodarījumiem saistīta acīmredzami nelikumīga satura, piemēram, bērnu seksuālas izmantošanas attēlojumu, gadījumā. Pārredzamības labad šī iespēja būtu skaidri un pietiekami detalizēti jānosaka tiešsaistes platformu noteikumos. Vienmēr vajadzētu būt pieejamām apstrīdēšanas iespējām attiecībā uz šajā sakarā tiešsaistes platformu nodrošinātāju pieņemtajiem lēmumiem, un tie būtu jāpārtrauc kompetentajam digitālo pakalpojumu koordinātoram. Pirms lēmuma par apturēšanu pieņemšanas tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jānosūta iepriekšējs brīdinājums, kurā būtu jānorāda iespējamās apturēšanas iemesli un tiešsaistes platformas nodrošinātāju lēmumu apstrīdēšanas līdzekļi. Lemjot par apturēšanu, tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jānosūta pamatojums saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem. Šīs regulas noteikumiem par nepareizu izmantošanu nevajadzētu liegt tiešsaistes platformu nodrošinātājiem īstenot citus pasākumus saskaņā ar piemērojamajiem Savienības un valstu tiesību aktiem, lai novērstu, ka to pakalpojuma saņēmēji nodrošina nelikumīgu saturu vai citādi nepareizi izmanto to pakalpojumus, tostarp, pārkāpjot to noteikumus. Minētie noteikumi neskar iespēju piemērot atbildību nepareizā izmantošanā iesaistītajām personām, tostarp piemērot Savienības vai valstu tiesību aktos noteikto atbildību par zaudējumiem.
- (65) Ņemot vērā tiešsaistes platformu nodrošinātāju konkrētos pienākumus un saistības, tiem būtu jānosaka pienākums iesniegt pārredzamības ziņojumus, kurš būtu jāpiemēro papildus tiem pārredzamības ziņošanas pienākumiem, kas saskaņā ar šo regulu piemērojami visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem. Lai noteiktu, vai tiešsaistes platformas un tiešsaistes meklētājprogrammās var uzskatīt par ļoti lielām tiešsaistes platformām vai attiecīgi ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām, kurām saskaņā ar šo regulu ir piemērojami noteikti papildu pienākumi, tiešsaistes platformu un tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju pārredzamības ziņošanas pienākumos būtu jāiekļauj noteikti pienākumi, kas saistīti ar informācijas publicēšanu un paziņošanu par Savienībā esošo aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī.
- (66) Lai nodrošinātu pārredzamību un varētu pienācīgi pārbaudīt tiešsaistes platformu nodrošinātāja satura moderācijas lēmumus un uzraudzīt nelikumīga satura izplatīšanu tiešsaistē, Komisijai būtu jāuztur un jāpublicē datubāze, kurā ir iekļauti tiešsaistes platformu nodrošinātāju lēmumi un pamatojumi, kad tie izņem vai kā citādi ierobežo informācijas pieejamību un piekļuvi tai. Lai datubāzi pastāvīgi atjauninātu, tiešsaistes platformu nodrošinātājiem lēmumi un

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI (OV L 135, 24.5.2016., 53. lpp.).

pamatojums pēc lēmuma pieņemšanas, standarta formātā būtu jāiesniedz bez liekas kavēšanās, lai nodrošinātu reāllaika atjauninājumus, ja tas ir tehniski iespējams un samērīgi ar attiecīgās tiešsaistes platformas līdzekļiem. Strukturētajai datubāzei vajadzētu dot iespēju piekļūt attiecīgajai informācijai un to pieprasīt, jo īpaši attiecībā uz attiecīgā iespējamā nelikumīgā satura veidu.

- (67) Tiešsaistes platformu tiešsaistes maldinošo saskarņu ieviešana ir prakse, kas vai nu ar nolūku, vai faktiski būtiski kropļo vai vājina pakalpojuma saņēmēju spēju izdarīt autonomas un informētas izvēles vai lēmumus. Minēto praksi var izmantot, lai pārliecinātu pakalpojuma saņēmējus iesaistīties nevēlamā rīcībā vai pieņemt nevēlamus lēmumus, kas tos negatīvi ietekmē. Tādēļ būtu jāaizliedz tiešsaistes platformu nodrošinātājiem maldināt vai uzvedināt pakalpojuma saņēmējus un, izmantojot tiešsaistes saskarnes vai tās daļas struktūru, uzbūvi vai funkcijas, iedragāt vai mazināt pakalpojuma saņēmēju autonomiju, lēmumu pieņemšanu vai izvēli. Tam būtu cita starpā jāietver ekspluatējošas uzbūves izvēles ar mērķi novirzīt saņēmēju uz darbībām, kas dod labumu tiešsaistes platformu nodrošinātājam, bet kas var nebūt saņēmēju interesēs, piedāvājot izvēles iespējas veidā, kas nav neitrāls, piemēram, tad, kad pakalpojuma saņēmējam tiek prasīts pieņemt lēmumu, ar vizuāliem, skaņas vai citiem komponentiem izceļot atsevišķas izvēles.

Tas būtu jāattiecinā arī uz nemitīgu prasīšanu pakalpojuma saņēmējam izdarīt izvēli, ja šāda izvēle jau ir izdarīta, ievērojami apgrūtināšanu pakalpojuma atcelšanas procedūru salīdzinājumā ar pieteikšanos uz to vai atsevišķu izvēļu apgrūtināšanu vai laikietilpīgumu salīdzinājumā ar citām, kas nepamatoti apgrūtina iespēju pārtraukt pirkumu vai atslēgties no konkrētas tiešsaistes platformas, ļaushanu patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem un pakalpojuma saņēmēju maldināšanu, skubinot viņus pieņemt lēmumus par darījumiem, vai ar noklusējuma iestatījumiem, ko ir ļoti grūti mainīt, nepamatoti apgrūtinot pakalpojuma saņēmēja lēmumu pieņemšanu, tādā veidā kropļojot un mazinot tā autonomiju, lēmumu pieņemšanu un izvēli. Tomēr noteikumi, kas novērš maldinošas saskarnes, nebūtu jāuzskata par tādiem, kas liedz pakalpojumu sniedzējiem tieši sazināties ar pakalpojuma saņēmējiem un piedāvāt tiem jaunus vai papildu pakalpojumus. Leģitīma prakse, piemēram, reklāmās, kas atbilst Savienības tiesību aktiem, patī par sevi nebūtu jāuzskata par maldinošām saskarnēm. Minētie noteikumi par maldinošām saskarnēm būtu jāinterpretē tā, ka tie attiecas uz aizliegtu praksi, kas ietilpst šīs regulas darbības jomā, ciktāl uz minēto praksi jau neattiecas Direktīva 2005/29/EK vai Regula (ES) 2016/679.

- (68) Tiešsaistes reklāmai ir svarīga nozīme tiešsaistes vidē, tostarp saistībā ar tiešsaistes platformu nodrošināšanu, kur par pakalpojuma sniegšanu dažkārt tieši vai netieši saņem tiešu vai netiešu atlīdzību no reklāmas ieņēmumiem. Tiešsaistes reklāma var radīt ievērojamus riskus, sākot ar reklāmām, kas pašas par sevi ir nelikumīgs saturs, līdz finansiālu stimulu veicināšanai attiecībā uz nelikumīga vai citādi kaitīga satura vai darbību tiešsaistē publicēšanu vai izplatīšanu vai diskriminējošai reklāmas rādīšanai, kas ietekmē vienlīdzīgu attieksmi pret iedzīvotājiem un viņu iespējas. Papildus prasībām, kuras izriet no Direktīvas 2000/31/EK 6. panta, būtu jānosaka par pienākumu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem gādāt, ka pakalpojuma saņēmēju rīcībā ir noteikta individualizēta informācija, kas nepieciešama, lai tie saprastu, kad un kuras personas vārdā tiek rādīta attiecīgā reklāma. Tiem būtu jānodrošina, ka informācija ir pamanāma, tostarp, izmantojot standartizētas vizuālās vai audio zīmes, vidusmēra pakalpojuma saņēmējam skaidri identificējama un nepārprotama, un tai vajadzētu būt pielāgotai konkrētā pakalpojuma tiešsaistes saskarnes būtībai. Turklāt pakalpojuma saņēmēju rīcībā vajadzētu būt informācijai, kas ir tieši pieejama no tiešsaistes saskarnes, kurā reklāma tiek iekļauta, par galvenajiem parametriem, kas izmantoti, lai noteiktu, ka viņiem tiek rādīta konkrēta reklāma, sniedzot jēgpilnus paskaidrojumus par minētajam nolūkam izmantoto loģiku, tostarp ja tās pamatā ir profilēšana.

Šādos paskaidrojumos būtu jāiekļauj informācija par reklāmas rādīšanai izmantoto metodi, piemēram, vai tā ir kontekstuāla vai cita veida reklāma, un attiecīgā gadījumā par galvenajiem izmantotajiem profilēšanas kritērijiem; tai būtu arī jāinformē saņēmējs par visiem līdzekļiem, kas pieejami, lai mainītu šādus kritērijus. Šajā regulā noteiktās prasības par informācijas sniegšanu saistībā ar reklāmu neskar Regulas (ES) 2016/679 attiecīgo noteikumu piemērošanu, jo īpaši par tiesībām iebilst, automatizētu individuālu lēmumu pieņemšanu, tostarp profilēšanu, un jo īpaši nepieciešamību iegūt datu subjekta piekrišanu pirms personas datu apstrādes mērķorientētas reklāmas nolūkiem. Tāpat tās neskar Direktīvā 2002/58/EK izklāstītos noteikumus, jo īpaši attiecībā uz informācijas uzglabāšanu galiekārtā un piekļuvi tajā uzglabātajai informācijai. Visbeidzot, šī regula papildina Direktīvas 2010/13/

ES piemērošanu, ar kuru nosaka pasākumus, kas lietotājiem dod iespēju deklarēt audiovizuālus komercpaziņojumus lietotāju veidotos video. Tā arī papildina tirgotāju pienākumus attiecībā uz komercpaziņojumu izpaušanu, kas izriet no Direktīvas 2005/29/EK.

- (69) Ja pakalpojuma saņēmēji nonāk saskarē ar reklāmām, kuru pamatā ir mērķauditorijas atlasēšanas metodes, kas ir optimizētas, lai atbilstu viņu interesēm, un kuras, iespējams, izmanto viņu vājos punktus, tam var būt īpaši nopietna negatīva ietekme. Dažos gadījumos manipulatīvi paņēmieni var negatīvi ietekmēt veselās grupas un palielināt kaitējumu sabiedrībai, piemēram, sniedzot ieguldījumu dezinformācijas kampaņās vai diskriminējot konkrētas grupas. Tiešsaistes platformas ir īpaši jutīga vide šādai praksei, un tās rada lielāku sabiedrības risku. Tāpēc tiešsaistes platformu nodrošinātājiem nebūtu jāiekļauj reklāmas, kuru pamatā ir profilēšana, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4. punktā, izmantojot īpašas personas datu kategorijas, kā teikts minētās regulas 9. panta 1. punktā, tostarp izmantojot profilēšanas kategorijas, kuru pamatā ir minētās īpašās kategorijas. Šis aizliegums neskar pienākumus, kas piemērojami tiešsaistes platformu pakalpojumu nodrošinātājiem vai jebkuram citam pakalpojumu sniedzējam vai reklāmdevējam, kurš ir iesaistīts reklāmu izplatīšanā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par personas datu aizsardzību.
- (70) Tiešsaistes platformas uzņēmējdarbības svarīga sastāvdaļa ir veids, kādā informācija tiek prioritizēta un pasniegta tās tiešsaistes saskarnē, lai veicinātu un optimizētu pakalpojuma saņēmēju piekļuvi informācijai. To veic, piemēram, algoritmiski iesakot, sarindojot un prioritizējot informāciju teksta vai citu vizuālu attēlojumu veidā vai citādi pārvaldot saņēmēju sniegto informāciju. Šādas ieteikumu sistēmas var būtiski ietekmēt saņēmēju spēju izgūt informāciju tiešsaistē un mijiedarboties ar to, tostarp atvieglot attiecīgās informācijas meklēšanu pakalpojuma saņēmējiem un palīdzēt uzlabot lietotāju pieredzi. Tāpat tām ir svarīga nozīme noteiktu ziņojumu pastiprināšanā, informācijas virālā izplatīšanā un tiešsaistes izmantošanas paradumu stimulēšanā. Tādēļ tiešsaistes platformām būtu nepārtraukti jānodrošina, ka to saņēmēji ir pienācīgi informēti par to, kādā veidā ieteikumu sistēmas ietekmē informācijas parādīšanu un var ietekmēt to, kā informācija tiek pasniegta pakalpojuma saņēmējiem. Tām būtu skaidri jāatspoguļo šādu ieteikumu sistēmu parametri viegli saprotamā veidā, lai nodrošinātu, ka pakalpojuma saņēmēji saprot, kā tiek prioritizēta tiem sniegtā informācija. Minētajos parametros būtu jāiekļauj vismaz vissvarīgākie kritēriji, lai noteiktu pakalpojuma saņēmējam ieteikto informāciju un to attiecīgā svarīguma iemeslus, tostarp gadījumos, kad informācijai piešķir prioritāti, pamatojoties uz profilēšanu un pakalpojuma saņēmēju uzvedību tiešsaistē.
- (71) Nepilngadīgo aizsardzība ir svarīgs Savienības politikas mērķis. Tiešsaistes platformu var uzskatīt par pieejamu nepilngadīgajiem, ja tās noteikumi ļauj nepilngadīgajiem pakalpojumu izmantot, ja tās pakalpojums ir vērstas uz nepilngadīgajiem vai to galvenokārt izmanto nepilngadīgie vai ja nodrošinātājs citādi apzinās, ka daži tā pakalpojuma saņēmēji ir nepilngadīgi, piemēram, tāpēc, ka tas jau apstrādā pakalpojuma saņēmēju personas datus, kas atklāj viņu vecumu citiem mērķiem. Nepilngadīgo izmantoto tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jāveic atbilstoši un samērīgi pasākumi, lai aizsargātu nepilngadīgos, piemēram, izstrādājot savas tiešsaistes saskarnes vai to daļas ar visaugstāko privātuma, drošuma un drošības līmeni nepilngadīgajiem pēc noklusējuma vai pieņemot nepilngadīgo aizsardzības standartus, vai piedaloties rīcības kodeksos nepilngadīgo aizsardzībai. Tām būtu jāapsver paraugprakse un pieejamās vadlīnijas, piemēram, tās, kas sniegtas Komisijas paziņojumā "Digitālā desmitgade bērniem un jauniešiem. Jaunā Eiropas stratēģija "Bērniem labāks internets" (BIK+)". Tiešsaistes platformu nodrošinātājiem nebūtu jāiekļauj reklāmas, kuru pamatā ir profilēšana, izmantojot pakalpojuma saņēmēja personas datus, ja tie ar pietiekamu pārliecību zina, ka pakalpojuma saņēmējs ir nepilngadīgs. Saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, jo īpaši datu minimizēšanas principu, kas paredzēts tās 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā, šim aizliegumam nevajadzētu likt tiešsaistes platformas nodrošinātājam saglabāt, iegūt vai apstrādāt vairāk personas datus, nekā tam jau ir, lai noskaidrotu, vai pakalpojuma saņēmējs ir nepilngadīgs. Tādējādi šim pienākumam nebūtu jāstimulē tiešsaistes platformu nodrošinātāji ievākt informāciju par pakalpojuma saņēmēju vecumu pirms platformas izmantošanas. Tam nevajadzētu skart Savienības tiesību aktus par personas datu aizsardzību.

- (72) Lai veicinātu drošu, uzticamu un pārredzamu tiešsaistes vidi patērētājiem un citām ieinteresētajām personām, piemēram, konkurējošiem tirgotājiem un intelektuālā īpašuma tiesību turētājiem, un atturētu tirgotājus no produktu vai pakalpojumu pārdošanas pretrunā piemērojamiem noteikumiem, tām tiešsaistes platformām, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, būtu jānodrošina šādu tirgotāju izsekojamība. Tādēļ tirgotājam būtu jānosaka par pienākumu sniegt tiešsaistes platformu, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātājiem noteiktu būtisku informāciju, tostarp, lai popularizētu ziņojumus par produktiem vai piedāvātu produktus. Minētā prasība būtu piemērojama arī tiem tirgotājiem, kuri uz līguma pamata zīmolu vārdā popularizē ziņojumus par produktiem vai pakalpojumiem. Minētajiem tiešsaistes platformu nodrošinātājiem visa informācija būtu drošā veidā jāuzglabā visu laiku, kamēr tiem ir līgumattiecības ar tirgotāju, un 6 mēnešus pēc tam, lai varētu iesniegt visas prasības pret tirgotāju vai izpildīt ar tirgotāju saistītos rīkojumus.

Šis pienākums ir nepieciešams un samērīgs, lai saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, tostarp tiesību aktiem par personas datu aizsardzību, informācijai varētu piekļūt valsts iestādes un privātas puses, kam ir leģitīmas intereses, tostarp, pamatojoties uz šajā regulā minētajiem rīkojumiem sniegt informāciju. Šis pienākums neskar iespējamus pienākumus konkrētu saturu uzglabāt ilgākus laikposmus, pamatojoties uz citiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem atbilstoši Savienības tiesību aktiem. Neskarot šajā regulā sniegto definīciju, ikvienam tirgotājam – neatkarīgi no tā, vai tas ir fiziska persona vai cits subjekts, –, kas identificēts, pamatojoties uz Direktīvas 2011/83/ES 6.a panta 1. punkta b) apakšpunktu un Direktīvas 2005/29/EK 7. panta 4. punkta f) apakšpunktu, vajadzētu būt izsekojamam, ja tas piedāvā produktu vai pakalpojumu tiešsaistes platformā. Direktīvā 2000/31/EK ir noteikts, ka visiem informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums pakalpojuma saņēmējiem un kompetentajām iestādēm viegli, tieši un pastāvīgi pieejamā veidā sniegt konkrētu informāciju, kas ļauj identificēt visus pakalpojumu sniedzējus. Šajā regulā noteiktās izsekojamības prasības tiešsaistes platformu, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātājiem neietekmē Padomes Direktīvas (ES) 2021/514⁽³⁰⁾ noteikumu piemērošanu, ar kuru tiecas sasniegt citus leģitīmus sabiedrības interešu mērķus.

- (73) Lai nodrošinātu efektīvu un pienācīgu šāda pienākuma piemērošanu, neradot nesamērīgu slogu, tiešsaistes platformu, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus, nodrošinātājiem būtu maksimāli jācenšas novērtēt attiecīgo tirgotāju sniegtās informācijas uzticamību, jo īpaši izmantojot brīvi pieejamas oficiālas tiešsaistes datubāzes un tiešsaistes saskarnes, piemēram, nacionālos komercreģistrus un PVN informācijas apmaiņas sistēmu, vai jāpieprasa attiecīgajiem tirgotājiem sniegt uzticamus pamatojuma dokumentus, piemēram, personu apliecinošu dokumentu kopijas, apstiprinātus maksājumu kontu izrakstus, uzņēmuma apliecību un komercreģistra apliecību. Lai izpildītu šo pienākumu, tās var izmantot arī citus attālināti pieejamos avotus ar līdzīgu uzticamības pakāpi. Taču nevajadzētu izvirzīt prasību attiecīgajiem tiešsaistes platformu nodrošinātājiem īstenot pārmērīgus vai dārgus tiešsaistes faktu noskaidrošanas pasākumus vai veikt nesamērīgas pārbaudes uz vietas. Tāpat nebūtu jāuzskata, ka šādi nodrošinātāji, kuri ir veikuši šajā regulā noteiktos labākos pasākumus, garantē informācijas uzticamību patērētājam un citām ieinteresētajām personām.

- (74) Tiešsaistes platformu, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātājiem būtu jāizstrādā un jāorganizē sava tiešsaistes saskarne tā, lai tirgotāji varētu ievērot savus Savienības tiesību aktos noteiktos pienākumus, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES 6. un 8. pantā, Direktīvas 2005/29/EK 7. pantā, Direktīvas 2000/31/EK 5. un 6. pantā un Direktīvas 98/6/EK⁽³¹⁾ 3. pantā noteiktos pienākumus. Minētajā nolūkā attiecīgajiem tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jādara viss iespējams, lai novērtētu, vai tirgotāji, kas izmanto to pakalpojumus, ir augšupielādējuši pilnīgu informāciju to tiešsaistes saskarnēs saskaņā ar attiecīgajiem piemērojamiem Savienības tiesību aktiem. Tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jānodrošina, ka produkti vai pakalpojumi netiek piedāvāti, kamēr šāda informācija nav pilnīga. Tā dēļ nevajadzētu rasties ne attiecīgo tiešsaistes platformu nodrošinātāju pienākumam vispārēji pārraudzīt produktus vai pakalpojumus, ko tirgotāji piedāvā, izmantojot to pakalpojumus, ne arī vispārēju faktu noskaidrošanas pienākumam, jo īpaši pienākumam novērtēt tirgotāju sniegtās informācijas pareizību. Tiešsaistes saskarnēm vajadzētu būt

⁽³⁰⁾ Padomes Direktīva (ES) 2021/514 (2021. gada 22. marts), ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā (OV L 104, 25.3.2021., 1. lpp.).

⁽³¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/6/EK (1998. gada 16. februāris) par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas (OV L 80, 18.3.1998., 27. lpp.).

lietotājdraudzīgām, un tirgotājiem un patērētājiem būtu jāvar tām viegli piekļūt. Turklāt pēc tam, kad tirgotājam ir sniegta atļauja piedāvāt produktu vai pakalpojumu, attiecīgajiem tiešsaistes platformu nodrošinātājiem būtu jāpieliek saprātīgas pūles, lai pēc nejausības principa pārbaudītu, vai piedāvāto pakalpojumu produkti ir identificēti kā nelikumīgi kādā dalībvalstī vai Savienībā pieejamās oficiālās, brīvi pieejamās un mašīnlasāmās tiešsaistes datubāzēs vai tiešsaistes saskarnēs. Komisijai būtu arī jāveicina produktu izsekojamība, izmantojot tādas tehnoloģiskos risinājumus kā digitāli parakstīti ātrās reaģēšanas kodi (jeb "QR kodi") vai neaizstājami žetoni. Komisijai būtu jāveicina standartu izstrāde un, ja to nav, tirgus virzīti risinājumi, kas attiecīgajām pusēm var būt pieņemami.

- (75) Ņemot vērā ļoti lielu tiešsaistes platformu lomu, ko tās ar savu auditorijas sasniedzamību, jo īpaši pakalpojuma saņēmēju skaita izteiksmē, pilda, veicinot publiskās debates, ekonomiskos darījumus un izplatot informāciju sabiedrībai, viedokļus un idejas un ietekmējot to, kā saņēmēji iegūst un izplata informāciju tiešsaistē, ir svarīgi piemērot minēto platformu nodrošinātājiem konkrētus pienākumus papildus visām tiešsaistes platformām piemērojamajiem pienākumiem. Ņemot vērā ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju izšķirošo lomu informācijas atrašanā un padarīšanā par izgūstamu tiešsaistē, šie pienākumi, ciktāl tie ir piemērojami, ir jāattiecina arī uz tiem. Minētie ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem piemērojamie papildu pienākumi ir nepieciešami, lai risinātu minētos sabiedriskās politikas problēmjautājumus, ja nepastāv alternatīvi un mazāk ierobežojoši pasākumi, kas varētu dot līdzvērtīgu rezultātu.
- (76) Ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas var radīt tādas riskus sabiedrībai, kas tvēruma un ietekmes ziņā atšķiras no mazāku platformu radītajiem riskiem. Tādēļ šādu ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāpiemēro visaugstākie pienācīgas rūpības pienākumu standarti proporcionāli to ietekmei uz sabiedrību. Tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas pakalpojumu aktīvo saņēmēju skaitam, ko aprēķina kā vidējo sešu mēnešu laikā, sasniedzot ievērojamu Savienības iedzīvotāju daļu, tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas radītajiem sistēmiskajiem riskiem var piemist nesamērīga ietekme uz Savienību. Būtu jāuzskata, ka šāda plaša mēroga auditorijas sasniedzamība pastāv, ja šāds skaits pārsniedz operatīvo sliekšni – 45 miljonus –, tas ir, apjomu, kas līdzvērtīgs 10 % no Savienības iedzīvotāju skaita. Šis operatīvais sliekšnis būtu jāatjaunina, un Komisijai tādēļ vajadzētu būt pilnvarotai papildināt šīs regulas noteikumus, vajadzības gadījumā pieņemot deleģētos aktus.
- (77) Lai noteiktu konkrētas tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas auditorijas lielumu, ir jānosaka katra pakalpojuma aktīvo saņēmēju vidējais skaits atsevišķi. Attiecīgi tiešsaistes platformas pakalpojumu aktīvo saņēmēju vidējam skaitam mēnesī būtu jāatspoguļo visi saņēmēji, kas faktiski izmanto pakalpojumu vismaz vienu reizi noteiktā laikposmā un ir pakļauti tiešsaistes platformas tiešsaistes saskarnē izplatītajai informācijai, piemēram, skatās vai klausās to, vai sniedz informāciju kā, piemēram, tirgotāji tiešsaistes platformā, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem.

Šīs regulas nolūkos izmantošana neaprobežojas tikai ar mijiedarbību ar informāciju, uzklikšķinot, komentējot, sasaistot, kopīgojot, pērkot vai veicot darījumus tiešsaistes platformā. Līdz ar to pakalpojuma aktīva saņēmēja jēdziens ne vienmēr sakrīt ar reģistrēta pakalpojuma lietotāja jēdzienu. Attiecībā uz tiešsaistes meklētājprogrammām jēdzienam "aktīvs pakalpojuma saņēmējs" būtu jāaptver tie, kas aplūko informāciju to tiešsaistes saskarnē, bet nebūtu jāaptver, piemēram, tiešsaistes meklētājprogrammas indeksēto tīmekļa vietņu īpašnieki, jo tie pakalpojumu neizmanto aktīvi. Pakalpojuma aktīvo saņēmēju skaitā būtu jāietver visi pakalpojuma unikālie saņēmēji, kas izmanto konkrēto pakalpojumu. Šajā nolūkā pakalpojuma saņēmējs, kas izmanto dažādas tiešsaistes saskarnes, piemēram, tīmekļa vietnes vai lietotnes, tostarp, ja pakalpojumiem piekļūst, izmantojot dažādus vienotus resursu vietrāžus (URL) vai domēnu nosaukumus, ja iespējams, būtu jāuzskaita tikai vienreiz. Tomēr jēdzienam "aktīvs pakalpojuma saņēmējs" nebūtu jāietver citu starpniecības pakalpojumu sniedzēju nejausi saņēmēji, kuri netieši dara pieejamu tiešsaistes platformu nodrošinātāja informāciju, uz kuru tas ir ievietojis saites vai kuru tas ir indeksējis. Turklāt šajā regulā tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem nav noteikts konkrēts pienākums veikt personu izsekošanu tiešsaistē. Ja šādi nodrošinātāji var no lietotāju skaita izslēgt automatizētos lietotājus, piemēram, botus vai skrēperus, bez turpmākas personas datu apstrādes un izsekošanas, tie to var darīt.

Tirgus un tehniskā attīstība var ietekmēt aktīvo pakalpojuma saņēmēju skaita noteikšanu, un tāpēc Komisijai vajadzētu būt pilnvarotai papildināt šīs regulas noteikumus, pieņemot deleģētos aktus, ar kuriem nosaka metodiku tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas aktīvo pakalpojuma saņēmēju noteikšanai, vajadzības gadījumā atspoguļojot pakalpojuma būtību un veidu, kā pakalpojuma saņēmēji mijiedarbojas ar to.

- (78) Ņemot vērā platformu ekonomiku raksturojošo tīkla efektu, tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas lietotāju bāze var strauji palielināties un sasniegt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas apmēru, radot attiecīgu ietekmi uz iekšējo tirgu. Tas var notikt, ja tiek piedzīvota eksponenciāla izaugsme īsā laika periodā vai ja ir plaša globāla klātbūtne un apgrozījums, kas tiešsaistes platformai vai tiešsaistes meklētājprogrammai ļauj pilnībā izmantot tīkla efektu, kā arī apjomradītus un diversifikācijas radītus ietaupījumus. Liels gada apgrozījums vai tirgus kapitalizācija var jo īpaši liecināt par strauju mērogojamību lietotāju sasniedzamības ziņā. Minētajos gadījumos iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram vai Komisijai vajadzētu būt iespējai pieprasīt tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam biežāk ziņot par pakalpojuma aktīvo saņēmēju skaitu, lai laikus identificētu mirkli, kurā minētajai platformai vai minētajai tiešsaistes meklētājprogrammai piešķirams, attiecīgi, ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas statuss šīs regulas nolūkos.
- (79) Ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas var izmantot veidā, kas spēcīgi ietekmē drošību tiešsaistē, sabiedriskās domas un diskursa veidošanu, kā arī tiešsaistes tirdzniecību. Veids, kādā šīs platformas veido savus pakalpojumus, ir vispārīgi optimizēts tā, lai gūtu labumu no bieži vien reklāmas virzītiem uzņēmējdarbības modeļiem, un tas var izraisīt ar sabiedrību saistītas bažas. Ir vajadzīgs lietderīgs regulējums un tā izpildes panākšana, lai iedarbīgi apzinātu un mazinātu riskus un iespējamo kaitējumu sabiedrībai un ekonomikai. Tādēļ saskaņā ar šo regulu ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāizvērtē sistēmiskie riski, kuri izriet no to pakalpojuma struktūras, darbības un izmantošanas, kā arī no pakalpojuma saņēmēju veikta potenciāli nepareiza izmantojuma, un ievērojot pamattiesības būtu jāīsteno atbilstīgi to mazināšanas pasākumi. Nosakot iespējamās negatīvās ietekmes un iedarbības būtiskumu, nodrošinātājiem būtu jāņem vērā iespējamās ietekmes nopietnība un visu šādu sistēmisko risku varbūtība. Piemēram, tie varētu novērtēt, vai iespējamā negatīvā iedarbība var skart lielu skaitu personu, tās iespējamo neatgriezeniskumu vai to, cik grūti ir labot un atjaunot situāciju, kas pastāvēja pirms iespējamās ietekmes.
- (80) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu padziļināti jāizvērtē četras sistēmisko risku kategorijas. Pirmā kategorija ietver riskus, kas saistīti ar nelikumīga satura izplatīšanu, piemēram, bērnu seksuālas izmantošanas attēlojumu vai nelikumīgas naida runas izplatīšanu, vai cita veida to pakalpojumu nepareizu izmantošanu noziedzīgiem nodarījumiem, un nelikumīgu darbību veikšanu, piemēram, Savienības vai valstu tiesību aktos aizliegtu produktu vai pakalpojumu, tostarp bīstamu vai viltotu produktu vai dzīvnieku nelikumīgu, tirgošanu. Piemēram, šāda izplatīšana vai darbības var radīt būtisku sistēmisku risku, ja piekļuve nelikumīgam saturam var strauji un plaši izplatīties, izmantojot kontus ar īpaši plašas auditorijas sasniedzamību vai citus pastiprināšanas līdzekļus. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jānovērtē nelikumīga satura izplatīšanas risks neatkarīgi no tā, vai informācija ir nesaderīga arī ar to noteikumiem. Šis novērtējums neskar ļoti lielu tiešsaistes platformu pakalpojuma saņēmēja vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu indeksētu tīmekļa vietņu īpašnieku personisko atbildību par to darbības iespējamo nelikumību saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem.
- (81) Otrā kategorija ir saistīta ar pakalpojuma faktisko un paredzamo ietekmi uz Pamattiesību hartā aizsargāto pamattiesību izmantošanu, tostarp, bet ne tikai uz cilvēka cieņu, vārda un informācijas brīvību, tostarp mediju brīvību un pluralismu, tiesībām uz privāto dzīvi, datu aizsardzību, tiesībām uz nediskriminēšanu, bērna tiesībām un patērētāju tiesību aizsardzību. Šādi riski var rasties, piemēram, saistībā ar ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas izmantoto algoritmisko sistēmu struktūru vai to pakalpojuma nepareizu

izmantošanu, iesniedzot ļaunprātīgus paziņojumus vai ar citām izteikumu aplūsināšanas vai konkurences kavēšanas metodēm. Novērtējot riskus attiecībā uz bērna tiesībām, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāapsver, piemēram, cik viegli saprotama nepilngadīgajiem ir pakalpojuma struktūra un darbība, kā arī tas, kā nepilngadīgie līdz ar pakalpojuma izmantošanu var tikt pakļauti tāda satura iedarbībai, kas var kaitēt viņu veselībai, fiziskajai, garīgajai un tikumiskajai attīstībai. Šādi riski var rasties, piemēram, saistībā ar tādu tiešsaistes saskarņu struktūru, kuras tīši vai netīši izmanto nepilngadīgo vājības un pieredzes trūkumu vai kuras var izraisīt atkarību veicinošu uzvedību.

- (82) Trešā risku kategorija attiecas uz faktisku vai paredzamo negatīvo ietekmi uz demokrātiskajiem procesiem, pilsonisko diskursu un vēlēšanu procesiem, kā arī uz sabiedrisko drošību.
- (83) Ceturtā risku kategorija izriet no līdzīgām bažām attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu struktūru, darbību vai izmantošanu, tostarp manipulāciju ceļā, ar faktisku vai paredzamu negatīvu ietekmi uz sabiedrības veselības aizsardzību, nepilngadīgajiem un nopietnām negatīvām sekām personas fiziskajai un garīgajai labbūtībai vai dzimumbalstītai vardarbībai. Šādus riskus var radīt arī koordinētas dezinformācijas kampaņas, kas saistītas ar sabiedrības veselību, vai tiešsaistes saskarnes dizains, kas var veicināt pakalpojuma saņēmēju uzvedības atkarību.
- (84) Novērtējot šādus sistēmiskus riskus, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jākoncentrējas uz sistēmām vai citiem elementiem, kas var veicināt riskus, tostarp visām algoritmiskajām sistēmām, kas var būt būtiskas, jo īpaši to ieteikumu sistēmām un reklāmas sistēmām, pievēršot uzmanību saistītajai datu vākšanas un izmantošanas praksei. Tiem būtu arī jānovērtē, vai to noteikumi un to izpildes panākšana ir piemērota, kā arī to satura moderācijas procesi, tehniskie rīki un piešķirtie resursi. Novērtējot šajā regulā apzinātos sistēmiskos riskus, minētajiem nodrošinātājiem būtu jākoncentrējas arī uz informāciju, kas nav nelikumīga, bet veicina šajā regulā apzinātos sistēmiskos riskus. Tāpēc šādiem nodrošinātājiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība tam, kā to pakalpojumi tiek izmantoti, lai izplatītu vai paplašinātu mānīgu vai maldinošu saturu, tostarp dezinformāciju. Ja informācijas algoritmiskā pastiprināšana veicina sistēmiskos riskus, minētajiem nodrošinātājiem tas būtu pienācīgi jāatspoguļo savos riska novērtējumos. Ja riski ir lokalizēti vai pastāv lingvistiskas atšķirības, minētajiem nodrošinātājiem tas būtu jāņem vērā arī savos riska novērtējumos. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem jo īpaši būtu jānovērtē, kā to pakalpojuma struktūra un darbība, kā arī apzināta un bieži vien koordinēta manipulācija ar to pakalpojumiem un to izmantošana vai to pakalpojumu noteikumu sistēmiska pārkāpšana veicina šādus riskus. Šādi riski var rasties, piemēram, ja pakalpojums tiek izmantots neautentiski, piemēram, izveidojot viltus kontus, izmantojot botus vai izmantojot pakalpojumu maldinošā veidā, un veicot citas automatizētas vai daļēji automatizētas darbības, kuras var izraisīt tādas informācijas strauju un plašu izplatīšanu sabiedrībai, kura ir nelikumīgs saturs vai neatbilst tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas noteikumiem un kura palīdz dezinformācijas kampaņām.
- (85) Lai nodrošinātu, ka turpmākie riska novērtējumi balstās cits uz citu un atspoguļo konstatēto risku attīstību, kā arī lai atvieglotu izmeklēšanu un izpildes panākšanas darbības, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jā saglabā visi apliecinātie dokumenti, kas saistīti ar to veiktajiem riska novērtējumiem, piemēram, informācija par to sagatavošanu, pamatā esošie dati un dati par algoritmisko sistēmu testēšanu.
- (86) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāliek lietā nepieciešamie līdzekļi, lai, ievērojot pamattiesības, uzcītīgi mazinātu risku novērtējumos apzinātos sistēmiskos riskus. Visos pieņemtajos pasākumos būtu jāievēro šajā regulā noteiktās pienācīgas rūpības prasības, un tiem vajadzētu būt pamatotiem un iedarbīgiem konkrēto apzināto sistēmisko risku mazināšanā. Tiem vajadzētu būt samērīgiem, ņemot vērā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja ekonomiskās spējas un nepieciešamību izvairīties no nevajadzīgiem ierobežojumiem to pakalpojuma izmantošanā, pienācīgi ņemot vērā iespējamo negatīvo ietekmi uz minētajām pamattiesībām. Minētajiem nodrošinātājiem būtu īpaši jāapsver ietekme uz vārda brīvību.

- (87) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem saskaņā ar šādiem riska mazināšanas pasākumiem būtu jāapsver iespēja, piemēram, pielāgot jebkādu nepieciešamo sava pakalpojuma struktūru, iezīmi vai darbību, piemēram, tiešsaistes saskarnes dizainu. Tiem pēc vajadzības un saskaņā ar šīs regulas noteikumiem būtu jāpielāgo un jāpiemēro savi noteikumi. Citi piemēroti pasākumi varētu būt satura moderācijas sistēmu un iekšējo procesu pielāgošana vai lēmumu pieņemšanas procesu un resursu pielāgošana, tostarp satura moderācijas personāla, viņu apmācības un vietējo specializēto zināšanu pielāgošana. Tas jo īpaši attiecas uz paziņojumu apstrādes ātrumu un kvalitāti. Šajā sakarā, piemēram, 2016. gada Rīcības kodekss cīņai pret nelikumīgu naida runu tiešsaistē nosaka kritēriju apstrādāt derīgus paziņojumus par nelikumīgas naida runas izņemšanu mazāk nekā 24 stundu laikā. Ļoti lielu tiešsaistes platformu, jo īpaši tādu, ko galvenokārt izmanto pornogrāfiska satura izplatīšanai sabiedrībai, nodrošinātājiem būtu rūpīgi jāpilda visi šajā regulā noteiktie pienākumi attiecībā uz nelikumīgu saturu, kas ir kibervardarbība, tostarp nelikumīgs pornogrāfisks saturs, jo īpaši attiecībā uz to, lai nodrošinātu, ka cietušie var efektīvi īstenot savas tiesības attiecībā uz saturu, kas izpaužas kā intīma vai manipulēta materiāla izplatīšana bez piekrišanas, ātri apstrādājot paziņojumus un bez nepamatotas kavēšanās dzēšot šādu saturu. Ar cita veida nelikumīgu saturu saistīto paziņojumu izskatīšanai var būt nepieciešams ilgāks vai īsāks laiks, kas būs atkarīgs no konkrētajiem faktiem, apstākļiem un nelikumīgā satura veida. Minētie nodrošinātāji var arī uzsākt vai pastiprināt sadarbību ar uzticamajiem signalizētājiem un rīkot apmācības sesijas un apmaiņu ar uzticamo signalizētāju organizācijām.
- (88) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem vajadzētu būt rūpīgiem arī attiecībā uz pasākumiem, ko tie veic, lai pārbaudītu un vajadzības gadījumā pielāgotu savas algoritmiskās sistēmas, tostarp ieteikumu sistēmas. Tām varētu būt nepieciešams mazināt personalizētu ieteikumu negatīvo ietekmi un labot ieteikumos izmantotos kritērijus. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju izmantotās reklāmas sistēmas arī var būt sistēmisko risku katalizatori. Minētajiem nodrošinātājiem būtu jāapsver arī novēršanas pasākumi, piemēram, reklāmas ieņēmumu gūšanas izbeigšana par noteiktu informāciju vai tādās citās darbībās kā autoritatīvu informācijas avotu redzamības uzlabošana vai reklāmas sistēmu apjomīgāka strukturālā pielāgošana. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem varētu būt jāpastiprina savi iekšējie procesi vai jebkuras to darbības uzraudzība, jo īpaši attiecībā uz sistēmisko risku atklāšanu, un biežāk vai mērķtiecīgāk jāveic ar jaunām funkcijām saistīti riska novērtējumi. Jo īpaši, ja riski tiek dalīti starp dažādām tiešsaistes platformām vai tiešsaistes meklētājprogrammām, tām būtu jāsadarbības ar citiem pakalpojumu sniedzējiem, tostarp ierosinot vai pievienojot esošos rīcības kodeksus vai citus pašregulācijas pasākumus. Tām būtu arī jāapsver izpratnes veicināšanas pasākumi, jo īpaši gadījumos, kad riski ir saistīti ar dezinformācijas kampaņām.
- (89) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāņem vērā nepilngadīgo intereses, veicot tādus pasākumus kā to pakalpojumu un to tiešsaistes saskarnes izstrādes pielāgošana, jo īpaši tad, ja to pakalpojumi galvenokārt ir vērsti uz nepilngadīgajiem vai tos galvenokārt izmanto nepilngadīgie. Tiem būtu jānodrošina, ka pakalpojumi tiek organizēti tā, lai nepilngadīgie attiecīgā gadījumā varētu viegli piekļūt šajā regulā paredzētajiem mehānismiem, tostarp paziņošanas, rīcības un sūdzību mehānismiem. Tiem būtu arī jāveic pasākumi, lai aizsargātu nepilngadīgos no satura, kas var kaitēt viņu fiziskajai, garīgajai vai tikumiskajai attīstībai, un jānodrošina rīki, kas nodrošina ierobežotu piekļuvi šādi informācijai. Izvēloties piemērotos mazināšanas pasākumus, nodrošinātāji attiecīgā gadījumā var ņemt vērā nozares paraugpraksi, tostarp tādu, kas iedibināta ar sadarbību pašregulējuma jomā, piemēram, rīcības kodeksus, un tiem būtu jāņem vērā Komisijas vadlīnijas.
- (90) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jānodrošina, ka to pieeja riska novērtēšanai un mazināšanai ir balstīta uz labāko pieejamo informāciju un zinātniskajām atziņām un ka tie savus pieņēmumus testē, iesaistot grupas, kuras visvairāk ietekmē riski un veiktie pasākumi. Tādēļ tiem attiecīgajā gadījumā būtu jāveic risku novērtējums un jāizstrādā savi risku mazināšanas pasākumi, iesaistot pakalpojuma saņēmēju pārstāvjus, pakalpojumu potenciāli ietekmēto grupu pārstāvjus, neatkarīgos ekspertus un pilsoniskās

sabiedrības organizācijas. Tiem būtu jācenšas iekļaut šādas apspriedes savās metodikās, lai novērtētu riskus un izstrādātu riska mazināšanas pasākumus, tostarp attiecīgā gadījumā organizējot apsekojumus, fokusa grupas, apaļā galda sanāksmes un citas apspriešanās un plānošanas metodes. Novērtējot, vai pasākums ir pamatots, samērīgs un iedarbīgs, īpaša uzmanība būtu jāpievērš tiesībām uz vārda brīvību.

- (91) Krīzes laikā ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem varētu būt steidzami jāveic daži īpaši pasākumi papildus pasākumiem, ko tie veiktu, ņemot vērā citus savus pienākumus saskaņā ar šo regulu. Minētajā sakarā būtu jāuzskata, ka krīze iestājas, ja rodas ārkārtēji apstākļi, kas var radīt nopietnus draudus sabiedrības drošībai vai sabiedrības veselībai Savienībā vai nozīmīgā tās daļā. Šādas krīzes varētu izraisīt bruņoti konflikti vai terora akti, tostarp briesoši konflikti vai terora akti, dabas katastrofas, piemēram, zemestrīces un viesuļvētras, kā arī pandēmijas un citi nopietni pārrobežu apdraudējumi sabiedrības veselībai. Komisijai vajadzētu būt iespējai pēc Eiropas Digitālo pakalpojumu padomes ("padome") ieteikuma pieprasīt ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem steidzami sākt reaģēšanu, kas paredzēta krīzes situācijām. Pasākumi, kurus minētie nodrošinātāji var apzināt un kurus tie var apsvērt piemērot, var ietvert, piemēram, satura moderācijas procesa pielāgošanu un satura moderācijai atvēlēto resursu palielināšanu, noteikumu, attiecīgo algoritmisko sistēmu un reklāmas sistēmu pielāgošanu, sadarbības ar uzticamiem signalizētājiem pastiprināšanu, izpratnes veicināšanas pasākumu veikšanu un uzticamas informācijas veicināšanu, kā arī to tiešsaistes saskarņu dizaina pielāgošanu. Būtu jāparedz nepieciešamās prasības, lai nodrošinātu, ka šādi pasākumi tiek veikti ļoti īsā laikposmā un ka mehānismu reaģēšanai krīzes situācijā izmanto tikai tad, ja un ciktāl tas ir noteikti nepieciešams, un visi saskaņā ar šo mehānismu veiktie pasākumi ir efektīvi un samērīgi, pienācīgi ņemot vērā visu iesaistīto pušu tiesības un legītīmās intereses. Mehānisma izmantošanai nebūtu jāskar citi šīs regulas noteikumi, piemēram, noteikumi par riska novērtējumiem un mazināšanas pasākumiem, un to izpildes panākšana, kā arī noteikumi par krīzes protokoliem.
- (92) Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt neatkarīgu ekspertu veiktu pārbaudi, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, veicot neatkarīgu revīziju, vajadzētu būt atbildīgiem par to, kā tie ievēro šajā regulā noteiktos pienākumus, un attiecīgā gadījumā par visām papildu saistībām, ko tie uzņemušies, ievērojot rīcības kodeksus un krīzes protokolus. Lai nodrošinātu, ka revīzijas tiek veiktas rezultatīvi, lietderīgi un savlaicīgi, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jānodrošina vajadzīgā sadarbība ar organizācijām, kas veic revīzijas, un palīdzība tām, tostarp sniedzot revidentam piekļuvi visiem attiecīgajiem datiem un telpām, kas nepieciešami, lai pienācīgi veiktu revīziju, tostarp attiecīgā gadījumā datiem, kas saistīti ar algoritmiskajām sistēmām, un atbildot uz mutiskiem vai rakstiskiem jautājumiem. Revidentiem vajadzētu būt arī iespējai izmantot citus objektīvas informācijas avotus, tostarp pārbaudītu pētnieku veiktus pētījumus. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem nevajadzētu apdraudēt revīzijas veikšanu. Revīzijas būtu jāveic saskaņā ar nozares paraugpraksi un augsta līmeņa profesionālo ētiku un objektivitāti, pēc vajadzības pienācīgi ņemot vērā revīzijas standartus un prakses kodeksus. Revidentiem būtu jāgarantē savu pienākumu izpildes laikā iegūtās informācijas, piemēram, komercnoslēpumu, konfidencialitāte, drošība un integritāte. Šādu garantiju nevajadzētu izmantot, lai apietu šajā regulā paredzētos revīzijas pienākumus. Revidentiem vajadzētu būt specializētajām zināšanām riska pārvaldības jomā un tehniskā kompetence algoritmu revīzijas veikšanai. Tiem vajadzētu būt neatkarīgiem, lai tie varētu veikt savus uzdevumus pienācīgā un uzticamā veidā. Tiem būtu jāatbilst neatkarības pamatprasībām attiecībā uz aizliegtiem ar revīziju nesaistītiem pakalpojumiem, uzņēmumu rotāciju un maksām, kas atkarīgas no revīzijas rezultāta. Ja pastāv šaubas par revidentu neatkarību un tehnisko kompetenci, tiem vajadzētu atkāpties vai atturēties no iesaistīšanās revīzijas veikšanā.
- (93) Revīzijas ziņojums būtu jāpamato, lai sniegtu jēgpilnu pārskatu par veiktajām darbībām un izdarītajiem secinājumiem. Tam būtu jāpalīdz informēt par pasākumiem, kurus ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji veikuši, lai izpildītu savus šajā regulā noteiktos pienākumus, un attiecīgā gadījumā tajā būtu jāierosina uzlabojumi. Pēc revīzijas ziņojuma saņemšanas revīzijas ziņojums būtu jānosūta iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram, Komisijai un padomei. Nodrošinātājiem bez liekas kavēšanās uzreiz pēc pabeigšanas būtu jānosūta arī ziņojums par riska novērtējumu un riska mazināšanas pasākumiem, kā arī ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja revīzijas īstenošanas ziņojums par to, kā ir ievēroti revīzijas ieteikumi. Revīzijas ziņojumam būtu jāietver revīzijas atzinums, kura pamatā ir no iegūtajiem revīzijas pierādījumiem izdarītie secinājumi. Pozitīvs atzinums būtu jāsniedz

tad, ja visi pierādījumi liecina, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs atbilst visiem šajā regulā noteiktajiem pienākumiem vai attiecīgā gadījumā visām saistībām, kuras tā ir uzņēmusies saskaņā ar rīcības kodeksu vai krīzes protokolu, jo īpaši, apzinot, novērtējot un mazinot savas sistēmas un pakalpojumu radītos sistēmiskos riskus. Pozitīvam atzinumam būtu jāpievieno komentāri, ja revidents vēlas iekļaut piezīmes, kurām nav būtiskas ietekmes uz revīzijas iznākumu. Negatīvs atzinums būtu jāsniedz tad, ja revidents uzskata, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs neievēro šīs regulas noteikumus vai uzņemtās saistības. Ja revīzijas atzinumā nebija iespējams izdarīt secinājumu par konkrētiem elementiem, kas ietilpst revīzijas tvērumā, revīzijas atzinumā būtu jāiekļauj paskaidrojums tam, kāpēc šāds secinājums nav izdarīts. Attiecīgā gadījumā ziņojumā būtu jāiekļauj to konkrēto elementu apraksts, kurus nebija iespējams revidēt, un paskaidrojums, kāpēc tos nevarēja revidēt.

- (94) Ar pienākumiem, kas saistīti ar risku novērtēšanu un mazināšanu, katrā atsevišķā gadījumā būtu jāpanāk tas, ka ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem ir jānovērtē un vajadzības gadījumā jāpielāgo savu ieteikumu sistēmu struktūra, piemēram, veicot pasākumus, lai novērstu vai mazinātu neobjektivitāti, kas izraisa neaizsargātu personu diskrimināciju, jo īpaši, ja šāds pielāgojums ir saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem un ja informācija tiek personalizēta, pamatojoties uz īpašām personas datu kategorijām, kas minētas Regulas (ES) 2016/679 9. pantā. Turklāt, papildinot tiešsaistes platformām piemērojamos pārredzamības pienākumus attiecībā uz to ieteikumu sistēmām, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu konsekventi jānodrošina, ka to pakalpojumu saņēmējiem ir alternatīvas iespējas, kas nav balstītas uz profilēšanu Regulas (ES) 2016/679 nozīmē attiecībā uz to ieteikumu sistēmu galvenajiem parametriem. Šādai izvēlei vajadzētu būt tieši pieejamai no tiešsaistes saskarnes, kurā sniegti ieteikumi.
- (95) Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu izmantotās reklāmas sistēmas rada īpašus riskus, un tām nepieciešama turpmāka publiska un normatīva uzraudzība, ņemot vērā to mērogu un spēju vērst darbības uz pakalpojuma saņēmējiem un sasniegt tos, pamatojoties uz to rīcību minētās platformas vai meklētājprogrammas tiešsaistes saskarnē un ārpus tās. Ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām būtu jānodrošina publiska piekļuve to tiešsaistes saskarnēs iekļauto reklāmu repozitorijiem, lai veicinātu reklāmas izplatīšanas tiešsaistē radīto jauno risku uzraudzību un izpēti par tiem, piemēram, saistībā ar nelikumīgu reklāmu vai manipulatīviem paņēmieniem un dezinformāciju, kam ir reāla vai paredzama negatīva ietekme uz sabiedrības veselību, sabiedrisko drošību, pilsonisko diskursu, politisko līdzdalību un līdztiesību. Repozitorijiem būtu jāietver reklāmu saturs, tostarp produkta, pakalpojuma vai zīmola nosaukums un reklāmas priekšmets, un saistītie dati par reklāmdevēju un, ja tā atšķiras, par fizisko personu vai citu subjektu, kas samaksājis par reklāmu, un par attiecīgās reklāmas piegādi, jo īpaši tad, ja reklāma ir mērķorientēta. Šajā informācijā būtu jāiekļauj gan informācija par mērķorientētiem kritērijiem, gan piegādes kritērijiem, jo īpaši gadījumos, kad reklāmas nonāk līdz neaizsargātām personām, piemēram, nepilngadīgajiem.
- (96) Lai pienācīgi uzraudzītu un izvērtētu ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu atbilstību šajā regulā noteiktajiem pienākumiem, iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators vai Komisija var pieprasīt sniegt piekļuvi konkrētiem datiem vai ziņojumus par tiem, tostarp datiem, kas saistīti ar algoritmiem. Šāda prasība var ietvert, piemēram, ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas sistēmu radīto risku un iespējamā kaitējuma novērtēšanai nepieciešamos datus, satura moderācijas algoritmisko sistēmu, ieteikumu sistēmu vai reklāmas sistēmu precizitātes, darbības un testēšanas datus, tostarp attiecīgā gadījumā apmācības datus un algoritmus, vai datus par šīs regulas saturam atbilstīgu satura moderācijas vai sūdzību izskatīšanas iekšēju sistēmu procedūrām un iznākumu. Šādiem pieprasījumiem attiecībā uz piekļuvi datiem nebūtu jāietver pieprasījumus sagatavot konkrētu informāciju par atsevišķiem pakalpojuma

saņēmējiem ar mērķi noteikt, vai šādi saņēmēji ievēro citus piemērojamus Savienības vai valsts tiesību aktus. Pētnieku veiktās izpētes par tiešsaistes sistēmisko risku attīstību un nozīmīguma pakāpi ir īpaši svarīgas, lai mazinātu informācijas asimetriju un izveidotu noturīgu risku mazināšanas sistēmu, kā arī informētu tiešsaistes platformu nodrošinātājus, tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājus, digitālo pakalpojumu koordinatorus, citas kompetentās iestādes, Komisiju un sabiedrību.

- (97) Tāpēc ar šo regulu tiek izveidots satvars, ar kuru ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu datiem nodrošina piekļuvi pārbaudītiem pētniekiem, kuri ir saistīti ar pētniecības organizāciju Direktīvas (ES) 2019/790 2. panta nozīmē, kas šīs regulas vajadzībām var ietvert pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kuras veic zinātniskus pētījumus ar galveno mērķi pildīt savu sabiedrības interešu uzdevumu. Visiem pieprasījumiem attiecībā uz piekļuvi datiem saskaņā ar minēto sistēmu vajadzētu būt samērīgiem un atbilstīgi aizsargāt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas un visu citu iesaistīto personu, tostarp pakalpojuma saņēmēju, tiesības un legītimās intereses, tostarp personas datu aizsardzību, komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju. Tomēr, lai nodrošinātu, ka tiek sasniegts šīs regulas mērķis, nodrošinātāju komerciālo interešu ievērošanai nevajadzētu novest pie tā, ka pēc pieprasījuma saskaņā ar šo regulu tiek atteikts nodrošināt piekļuvi datiem, kas vajadzīgi konkrētajam pētniecības mērķim. Šajā sakarā, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/943⁽³²⁾, nodrošinātājiem būtu jānodrošina pētniekiem pienācīga piekļuve, tostarp vajadzības gadījumā izmantojot tehnisko aizsardzību, piemēram, datu glabātavas. Datu piekļuves pieprasījumi varētu ietvert, piemēram, pakalpojuma saņēmēju viedokļu skaitu vai attiecīgā gadījumā cita veida piekļuvi saturam, pirms ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji to izņem.
- (98) Turklāt publiski pieejamu datu gadījumā ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem nevajadzētu pētniekiem, kuri atbilst piemērotam kritēriju apakškopumam, liegt izmantot šos datus pētniecības nolūkiem, kas palīdz atklāt, apzināt un izprast sistēmiskus riskus. Tiem būtu jānodrošina piekļuve šādiem pētniekiem, tostarp, ja tas ir tehniski iespējams, reāllaikā publiski pieejamiem datiem, piemēram, par apkopotu mijiedarbību ar saturu no publiskām lapām, publiskām grupām vai publiski pieejamiem datiem, tostarp par iespaida un izmantošanas datiem, piemēram, atbilžu, koplietojumu, pakalpojuma saņēmēju komentāru skaitu. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji būtu jānudina sadarboties ar pētniekiem un nodrošināt plašāku piekļuvi datiem, lai uzraudzītu sabiedriska rakstura bažas, izmantojot brīvprātīgus centienus, tostarp saistības un procedūras, par kurām panākta vienošanās saskaņā ar rīcības kodeksiem vai krīzes protokoliem. Minētajiem nodrošinātājiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība personas datu aizsardzībai un jānodrošina, ka jebkāda personas datu apstrāde atbilst Regulai (ES) 2016/679. Nodrošinātājiem personas dati būtu jāanonimizē vai jāpseidonimizē, izņemot gadījumus, kad tas padarītu neiespējamu pētniecības mērķi.
- (99) Ņemot vērā izvērsto sistēmu darbības sarežģītību un sabiedrībai radītos sistēmiskos riskus, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jāizveido atbilstības uzraudzības funkcija, kam vajadzētu būt neatkarīgai no nodrošinātāju darbības funkcijām. Atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājam būtu tieši jāatskaitās minēto nodrošinātāju vadībai, tostarp attiecībā uz bažām par neatbilstību šai regulai. Atbilstības uzraudzības amatpersonām, kas pieder pie atbilstības uzraudzības funkcijas, vajadzētu būt nepieciešamajai kvalifikācijai, zināšanām, pieredzei un spējām, lai īstenotu pasākumus un pārraudzītu, kā ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju organizācijas ietvaros tiek panākta atbilstība šai regulai. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem būtu jānodrošina, ka atbilstības uzraudzības funkcija tiek pienācīgi un laikus iesaistīta visos ar šo regulu saistītajos jautājumos, tostarp risku novērtēšanas un mazināšanas stratēģijā un konkrētos pasākumos, kā arī attiecīgā gadījumā jānovērtē, vai minētie nodrošinātāji pilda saistības saskaņā ar to parakstītajiem rīcības kodeksiem vai krīzes protokoliem.

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/943 (2016. gada 8. jūnijs) par zinātnības un darījumdarbības neizpaužamas informācijas (komercnoslēpumu) aizsardzību pret nelikumīgu iegūšanu, izmantošanu un izpaušanu (OV L 157, 15.6.2016., 1. lpp.).

- (100) Ņemot vērā ar to darbībām un šajā regulā noteiktajiem papildu pienākumiem saistītos papildu riskus, īpaši ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām būtu jāpiemēro papildu pārredzamības prasības, jo īpaši visaptveroši ziņot par veikto risku novērtēšanu un pieņemtajiem pēcpasākumiem, kā paredzēts šajā regulā.
- (101) Komisijas rīcībā vajadzētu būt visiem nepieciešamajiem resursiem attiecībā uz personālu, specializētajām zināšanām un finansiāliem līdzekļiem, lai tā varētu veikt šajā regulā paredzētos uzdevumus. Lai nodrošinātu resursus, kas nepieciešami pienācīgai uzraudzībai Savienības līmenī saskaņā ar šo regulu, un ņemot vērā to, ka dalībvalstīm vajadzētu būt tiesīgām piemērot uzraudzības maksu nodrošinātājiem, kas veic uzņēmējdarbību to teritorijā, attiecībā uz uzraudzības un izpildes panākšanas uzdevumiem, ko veic to iestādes, Komisijai no ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām būtu jāiekasē uzraudzības maksa, kuras apmērs būtu jānosaka katru gadu. Iekasētās gada uzraudzības maksas kopējā summa būtu jānosaka, pamatojoties uz to izmaksu kopējo summu, kas Komisijai radušās, pildot uzraudzības uzdevumus saskaņā ar šo regulu, kā pamatoti aplēsts iepriekš. Šādā summā būtu jāiekļauj izmaksas, kas saistītas ar īpašo pilnvaru un ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju uzraudzības, izmeklēšanas, izpildes panākšanas un pārraudzība uzdevumu īstenošanu, tostarp izmaksas, kas saistītas ar ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu izraudzīšanos vai šajā regulā paredzēto datubāzu izveidi, uzturēšanu un darbību.

Tajā būtu jāietver arī izmaksas, kas saistītas ar tādas pamatinformācijas un institucionālās infrastruktūras izveidi, uzturēšanu un darbību, kura paredzēta sadarbībai starp digitālo pakalpojumu koordinatoriem, padomi un Komisiju, ņemot vērā faktu, ka ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām to lieluma un plašās auditorijas dēļ ir būtiska ietekme uz resursiem, kas vajadzīgi šādas infrastruktūras uzturēšanai. Kopējo izmaksu aplēsē būtu jāņem vērā uzraudzības izmaksas, kas radušās iepriekšējā gadā, tostarp attiecīgā gadījumā tās izmaksas, kas pārsniedz individuālo gada uzraudzības maksu, kura iekasēta iepriekšējā gadā. Arējos piešķirtos ieņēmumus, kas iegūti no gada uzraudzības maksas, varētu izmantot, lai finansētu papildu cilvēkresursus, piemēram, līgumdarbiniekus un norīkotos valstu ekspertus, un citus uzdevumus, kas saistīti ar šajā regulā Komisijai uzticēto uzdevumu izpildi. Gada uzraudzības maksai, ko iekasē no ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, vajadzētu būt samērīgai ar pakalpojuma apjomu, par ko liecina to pakalpojuma aktīvo saņēmēju skaits Savienībā. Turklāt individuālajai gada uzraudzības maksai nevajadzētu pārsniegt kopējo maksimālo apjomu katram ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam, ņemot vērā izraudzītā pakalpojuma vai pakalpojumu sniedzēja ekonomiskās spējas.

- (102) Lai veicinātu tādu šajā regulā noteikto pienākumu rezultātīvu un konsekventu piemērošanu, kuru īstenošanai var būt nepieciešami tehnoloģiski līdzekļi, ir svarīgi veicināt konkrētas tehniskās procedūras ietverošu brīvprātīgu standartu izstrādi, ja nozare var palīdzēt izstrādāt standartizētus līdzekļus starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbalstam nolūkā nodrošināt atbilstību šai regulai, piemēram, par atļauju iesniegt paziņojumus, tostarp, izmantojot lietojumprogrammu saskarnes, vai standartus noteikumiem vai revīzijām vai reklāmas repozitoriju sadarbībai. Turklāt šādus standartus varētu izstrādāt tiešsaistes reklāmai, ieteikumu sistēmām, piekļūstamībai un nepilngadīgo aizsardzībai tiešsaistē. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji var brīvi pieņemt standartus, taču to pieņemšana nenozīmē atbilstību šai regulai. Tajā pašā laikā, nodrošinot paraugpraksi, šādi standarti varētu būt īpaši noderīgi relatīvi maziem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem. Standartos pēc nepieciešamības varētu nošķirt dažādus nelikumīga satura vai starpniecības pakalpojumu veidus.
- (103) Lai palīdzētu piemērot šo regulu, Komisijai un padomei būtu jārosina brīvprātīgu rīcības kodeksu izstrāde, kā arī minēto kodeksu noteikumu īstenošana. Komisijai un padomei būtu jācenšas panākt, lai rīcības kodeksi skaidri definētu sasniedzamo sabiedrības interešu mērķu būtību, lai tajos būtu iekļauti mehānismi minēto mērķu sasniegšanas neatkarīgai novērtēšanai un lai būtu skaidri noteikta attiecīgo iestāžu loma. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai izvairītos no negatīvas ietekmes uz drošību, privātuma un personas datu aizsardzību, kā arī aizliegumam noteikt vispārējas pārraudzības pienākumus. Lai gan rīcības kodeksu īstenošanai vajadzētu būt izmērāmai un pakļautai publiskai pārraudzībai, tā nedrīkstētu mazināt šādu kodeksu brīvprātīgo raksturu un

ieinteresēto personu brīvību izlemt par tajos noteikto pienākumu pildīšanu. Noteiktos apstākļos ļoti lielām tiešsaistes platformām ir svarīgi iesaistīties īpašu rīcības kodeksu izstrādē un ievērot tos. Šī regula nekādā veidā neliedz citiem pakalpojumu sniedzējiem ievērot minētos pienācīgas rūpības standartus, pieņemt paraugpraksi un gūt labumu no Komisijas un padomes sniegtajām vadlīnijām, uzņemoties pildīt šādos rīcības kodeksos noteiktos pienākumus.

- (104) Šajā regulā ir lietderīgi noteikt konkrētas jomas, kas jāņem vērā attiecībā uz minētajiem rīcības kodeksiem. Jo īpaši būtu jāizpēta risku mazināšanas pasākumi attiecībā uz noteiktiem nelikumīga satura veidiem, noslēdzot pašregulējuma un kopregulējuma līgumus. Vēl viena apsverama joma ir tādu sistēmisko risku kā dezinformācijas vai manipulatīvu un ļaunprātīgu darbību vai jebkādas nepilngadīgo nelabvēlīgas ietekmēšanas iespējami negatīvā ietekme uz sabiedrību un demokrātiju. Tā ietver koordinētas darbības, kuras ir vērstas uz informācijas izvēršanu, tostarp dezinformāciju, piemēram, botu vai viltus kontu izmantošanu tādas tīši neprecīzas vai maldinošas informācijas radīšanai, dažkārt ar mērķi gūt ekonomisku labumu, kas ir īpaši kaitīga neaizsargātiem pakalpojuma saņēmējiem, piemēram, nepilngadīgajiem. Šādās jomās ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas veiktu attiecīgā rīcības kodeksa ievērošanu un atbilstību tam var uzskatīt par piemērotu risku mazināšanas pasākumu. Ja tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs bez pienācīga pamatojuma noraida Komisijas uzaicinājumu piedalīties šāda rīcības kodeksa piemērošanā, to attiecīgā gadījumā varētu ņemt vērā, kad nosaka, vai tiešsaistes platforma vai tiešsaistes meklētājprogramma ir pārkāpusi šajā regulā noteiktos pienākumus. Dalībai konkrētā rīcības kodeksā vai tā īstenošanai vien pašai par sevi nevajadzētu nozīmēt atbilstību šai regulai.
- (105) Rīcības kodeksiem būtu jāatvieglo ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu pieklūstamība saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem, lai atvieglotu to paredzamo izmantošanu personām ar invaliditāti. Jo īpaši rīcības kodeksi varētu nodrošināt, ka informācija tiek sniegta uztveramā, izmantojamā, saprotamā un stabilā veidā un ka saskaņā ar šo regulu paredzētās formas un pasākumi tiek darīti pieejami viegli atrodamā un personām ar invaliditāti pieklūstamā veidā.
- (106) Šīs regulas noteikumi par rīcības kodeksiem varētu kalpot par pamatu Savienības līmenī jau pastāvošiem pašregulējuma centieniem, tostarp Produktu drošuma solījumam, Saprašanās memorandam par viltotu preču tirdzniecību internetā, Rīcības kodeksam cīņai pret nelikumīgu naida runu tiešsaistē un Prakses kodeksam dezinformācijas jomā. Jo īpaši attiecībā uz pēdējo, ņemot vērā Komisijas vadlīnijas, Prakses kodekss dezinformācijas jomā tika stiprināts, kā paziņots Eiropas Demokrātijas rīcības plānā.
- (107) Tiešsaistes reklāmas nodrošināšanā parasti ir iesaistītas vairākas personas, tostarp starpniecības pakalpojumi, kuri savieno reklāmas publicētājus ar reklamētājiem. Rīcības kodeksiem būtu jāatbalsta un jāpapildina šajā regulā noteiktie tiešsaistes platformu, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju pārredzamības pienākumi attiecībā uz reklāmu, lai nodrošinātu elastīgus un iedarbīgus mehānismus minēto pienākumu ievērošanas veicināšanai un uzlabošanai, jo īpaši attiecīgās informācijas nosūtīšanas kārtības ziņā. Tam būtu jāietver informācijas par reklāmdevēju, kas maksā par reklāmu, nosūtīšanas atvieglošana, ja minētā persona nav tā pati fiziskā vai juridiskā persona, kuras vārdā reklāma parādās tiešsaistes platformas tiešsaistes saskarnē. Rīcības kodeksos būtu jāiekļauj arī pasākumi, lai nodrošinātu, ka visā vērtības ķēdē tiek pienācīgi izplatīta jēgpilna informācija par datu monetizāciju. Iesaistot plašu ieinteresēto personu loku, būtu jānodrošina, ka šādi rīcības kodeksi tiek plaši atbalstīti, ir tehniski pamatoti, iedarbīgi un piedāvā visaugstāko lietošanas ērtības līmeni ar mērķi nodrošināt pārredzamības pienākumu mērķu sasniegšanu. Lai nodrošinātu rīcības kodeksu efektivitāti, Komisijai rīcības kodeksu izstrādē būtu jāiekļauj izvērtēšanas mehānismi. Attiecīgā gadījumā Komisija var aicināt Pamattiesību aģentūru vai Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju paust savus viedokļus par attiecīgo rīcības kodeksu.

- (108) Papildus ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu mehānismam reaģēšanai krīzes situācijā, Komisija var uzsākt veidot brīvprātīgu krīzes protokolu, lai koordinētu ātru un kolektīvu pārrobežu mēroga reaģēšanu tiešsaistes vidē. Tā tas var būt, piemēram, gadījumos, kad tiešsaistes platformas tiek izmantotas nepareizi, lai ātri izplatītu nelikumīgu saturu vai dezinformāciju, vai ja rodas nepieciešamība ātri izplatīt uzticamu informāciju. Ņemot vērā ļoti lielu tiešsaistes platformu svarīgo nozīmi informācijas izplatīšanā mūsu sabiedrībā un pārrobežu mērogā, šādu platformu nodrošinātāji būtu jārosina izstrādāt un piemērot īpašus krīzes protokolus. Šādi krīzes protokoli būtu jāaktivizē tikai uz ierobežotu laiku, un būtu jāisteno tikai attiecīgo ārkārtas apstākļu novēršanai absolūti nepieciešamie pieņemtie pasākumi. Minētajiem pasākumiem būtu jāatbilst šai regulai, un to dēļ nevajadzētu rasties vispārējam pienākumam iesaistītajiem ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem pārraudzīt informāciju, ko tie pārsūta vai uzglabā, vai aktīvi meklēt uz nelikumīgu saturu norādošus faktus vai apstākļus.
- (109) Lai nodrošinātu šajā regulā izklāstīto pienākumu pienācīgu pārraudzību un izpildes panākšanu, dalībvalstīm būtu jāieieļ vismaz viena iestāde, kuras uzdevums ir uzraudzīt šīs regulas piemērošanu un panākt tās izpildi, neliedzot iecelt jau pastāvošu iestādi un saglabāt tās juridisko formu, kas noteikta saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Taču dalībvalstīm vajadzētu spēt uzticēt īpašus uzraudzības un izpildes panākšanas uzdevumus un kompetences saistībā ar šīs regulas piemērošanu vairāk nekā vienai kompetentajai iestādei, piemēram, attiecībā uz tādiem īpašiem sektoriem, kuros par kompetētām var noteikt arī jau esošas iestādes, kā elektroniskos sakarus regulējošām iestādēm, mediju regulējošām iestādēm vai patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm, atspoguļojot to vietējo uzbūves, organizatorisko un administratīvo struktūru. Pildot savus uzdevumus, visām kompetentajām iestādēm būtu jāpalīdz sasniegt šīs regulas mērķus, proti, nodrošināt pienācīgu iekšējā tirgus darbību starpniecības pakalpojumu jomā, kur tiek efektīvi uzraudzīti un īstenoti saskaņoti noteikumi par drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, kas veicina inovāciju, un jo īpaši dažādām starpniecības pakalpojumu sniedzēju kategorijām piemērojamiem pienācīgas rūpības pienākumi, lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi aizsargātas Hartā nostiprinātās pamattiesības, tostarp patērētāju tiesību aizsardzības princips. Šī regula neuzliek dalībvalstīm pienākumu uzdot kompetentajām iestādēm lemt par konkrētu satura elementu likumību.
- (110) Ņemot vērā aplūkoto pakalpojumu pārrobežu raksturu un šīs regulas ieviesto horizontālo pienākumu loku, viena iestāde, kuru norīko uzraudzīt regulas piemērošanu un attiecīgā gadījumā nodrošināt tās izpildi, būtu jāidentificē kā digitālo pakalpojumu koordinators katrā dalībvalstī. Ja vairāk nekā viena kompetentā iestāde tiek norīkota uzraudzīt šīs regulas piemērošanu un panākt tās izpildi, attiecīgajā dalībvalstī par digitālo pakalpojumu koordinators būtu jāieieļ tikai viena iestāde. Digitālo pakalpojumu koordinators būtu jāpilda centrālā kontaktpunkta funkcijas visos ar šīs regulas piemērošanu saistītajos jautājumos attiecībā uz Komisiju, padomi, citu dalībvalstu digitālo pakalpojumu koordinatori, kā arī citām attiecīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm. Konkrēti, ja šajā regulā noteiktie uzdevumi tiek uzticēti vairākām attiecīgās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, digitālo pakalpojumu koordinators būtu jāveic koordinācija un jāsadarbības ar minētajām iestādēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuros noteikti to attiecīgie uzdevumi, un neskarot citu kompetento iestāžu veiktu neatkarīgu novērtēšanu. Nesaistot to ar nekādu hierarhisku pārsvaru pār citām kompetentajām iestādēm to uzdevumu veikšanā, digitālo pakalpojumu koordinators būtu jānodrošina visu attiecīgo kompetento iestāžu efektīva iesaiste un saistībā ar sadarbību uzraudzības un izpildes panākšanas jomā Savienības līmenī savlaicīgi jāpaziņo to novērtējums. Turklāt papildus šajā regulā paredzētajiem konkrētajiem mehānismiem attiecībā uz sadarbību Savienības līmenī dalībvalstīm būtu arī jānodrošina sadarbība starp digitālo pakalpojumu koordinators un citām valsts līmenī ieceltajām kompetentajām iestādēm, attiecīgā gadījumā ar piemērotiem instrumentiem, piemēram, resursu apvienošanu, kopīgām darba grupām, kopīgu izmeklēšanu un savstarpējas palīdzības mehānismiem.
- (111) Digitālo pakalpojumu koordinators, kā arī citām saskaņā ar šo regulu ieceltajām kompetentajām iestādēm ir būtiska nozīme šajā regulā noteikto tiesību un pienākumu iedarbīguma nodrošināšanā un tās mērķu sasniegšanā. Līdz ar to ir jānodrošina, ka šīm iestādēm ir nepieciešamie līdzekļi, tostarp finanšu resursi un cilvēkresursi, lai uzraudzītu visus starpniecības pakalpojumu sniedzējus, kas ir to kompetencē, visu Savienības pilsoņu interesēs. Ņemot vērā starpniecības pakalpojumu sniedzēju dažādību un to, ka tie savu pakalpojumu sniegšanā izmanto progresīvas tehnoloģijas, ir būtiski arī, lai digitālo pakalpojumu koordinators un attiecīgajām kompetentajām iestādēm savu uzdevumu veikšanai būtu nepieciešamā skaitā nodrošināti darbinieki un eksperti ar specializētām prasmēm un progresīviem tehniskiem līdzekļiem un lai tie autonomi pārvaldītu finanšu resursus. Turklāt resursu

līmenī būtu jāņem vērā to kompetencē esošo starpniecības pakalpojumu sniedzēju lielums, sarežģītība un iespējamā ietekme uz sabiedrību, kā arī to pakalpojumu tvērums Savienībā. Šī regula neskar dalībvalstu iespēju izveidot finansēšanas mehānismus, kuru pamatā ir uzraudzības maksa, ko iekasē no starpniecības pakalpojumu sniedzējiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ievērojot Savienības tiesību aktus, ciktāl to iekasē no starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kuru galvenā iedibinājuma vieta ir attiecīgajā dalībvalstī, tā ir stingri ierobežota līdz apjomam, kas ir nepieciešams un samērīgs, lai segtu izmaksas par to uzdevumu izpildi, kuri kompetentajām iestādēm uzticēti saskaņā ar šo regulu, izņemot Komisijai uzticētos uzdevumus, un tiek nodrošināta pienācīga pārredzamība attiecībā uz šādas uzraudzības maksas iekasēšanu un izmantošanu.

- (112) Saskaņā ar šo regulu izraudzītajām kompetentajām iestādēm būtu arī jādarbojas pilnīgi neatkarīgi no privātajām un publiskajām iestādēm bez nepieciešamības un pienākuma lūgt vai saņemt norādījumus, tostarp no valdības, neskarot konkrētus pienākumus sadarboties ar citām kompetentajām iestādēm, digitālo pakalpojumu koordinatoriem, padomi un Komisiju. No otras puses, minēto iestāžu neatkarībai nevajadzētu nozīmēt, ka, ievērojot valsts konstitūciju un neapdraudot šīs regulas mērķu sasniegšanu, uz tām nevar attiecināt samērīgus pārskatatbildības mehānismus attiecībā uz digitālo pakalpojumu koordinatoru vispārējām darbībām, piemēram, to finanšu izdevumiem vai ziņošanu valstu parlamentiem. Neatkarības prasībai nebūtu arī jāliedz veikt izskatīšanu tiesā vai iespēja attiecīgā gadījumā apspriesties vai regulāri apmainīties viedokļiem ar citām valsts iestādēm, tostarp tiesībaizsardzības iestādēm, krīzes pārvaldības iestādēm vai attiecīgā gadījumā patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm, lai savstarpēji informētu par notiekošām izmeklēšanām, neietekmējot to attiecīgo pilnvaru īstenošanu.
- (113) Dalībvalstis var iecelt pastāvošu valsts iestādi pildīt digitālo pakalpojumu koordinatora funkcijas vai noteikt tai konkrētus uzdevumus uzraudzīt šīs regulas piemērošanu un panākt tās izpildi, ar noteikumu, ka šāda norīkotā iestāde atbilst šajā regulā noteiktajām prasībām, piemēram, attiecībā uz tās neatkarību. Turklāt dalībvalstīm principā nav aizliegts apvienot pastāvošas iestādes funkcijas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Minētajam nolūkam paredzētie pasākumi cita starpā var ietvert pastāvošas iestādes koleģiālās struktūras priekšsēdētāja vai valdes locekļa atlaišanas pirms viņa pilnvaru termiņa beigām nepieļaušanu, ja atlaišanas pamatā ir tikai fakts, ka ir notikusi institucionāla reforma, kas ietver dažādu funkciju apvienošanu vienā iestādē gadījumos, kad nepastāv noteikumi, kas garantē, ka šāda atlaišana neapdraud minēto locekļu neatkarību un objektivitāti.
- (114) Dalībvalstīm būtu jānodrošina digitālo pakalpojumu koordinatoram un ikvienai citai saskaņā ar šo regulu ieceltajai kompetentajai iestādei pienācīgas pilnvaras un līdzekļi, lai tie varētu nodrošināt rezultatīvu izmeklēšanu un izpildi, saskaņā ar tiem noteiktajiem uzdevumiem. Tas ietver kompetento iestāžu pilnvaras nopietna kaitējuma riska gadījumā pieņemt pagaidu pasākumus saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Šādiem pagaidu pasākumiem, kas var ietvert rīkojumus izbeigt vai novērst attiecīgo iespējamo pārkāpumu, vajadzētu būt vienīgi tādiem, kas ir vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka – kamēr nav pieņemts galīgais lēmums – tiek novērsts nopietns kaitējums. Digitālo pakalpojumu koordinatoriem jo īpaši vajadzētu būt iespējai meklēt un iegūt savā teritorijā esošu informāciju, tostarp kopīgas izmeklēšanas kontekstā, pienācīgi ņemot vērā to, ka attiecīgā gadījumā pārraudzības un izpildes panākšanas pasākumi, kas vērsti uz pakalpojumu sniedzēju, kurš atrodas citas dalībvalsts jurisdikcijā vai Komisijas jurisdikcijā, jāpieņem šīs citas dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoram saskaņā ar pārrobežu sadarbības procedūram vai attiecīgā gadījumā Komisijai.
- (115) Dalībvalstīm saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un jo īpaši šo regulu un Hartu savos valsts tiesību aktos būtu jānosaka savu digitālo pakalpojumu koordinatoru un attiecīgajā gadījumā citu kompetento iestāžu izmeklēšanas un izpildes panākšanas pilnvaru detalizēti nosacījumi un robežas atbilstoši šai regulai.

- (116) Īstenojot minētās pilnvaras, kompetentajām iestādēm būtu jāievēro procedūrām un jautājumiem piemērojamie valstu noteikumi, piemēram, attiecībā uz nepieciešamību saņemt iepriekšēju tiesas atļauju iekļūšanai noteiktās telpās un advokāta un klienta saziņas konfidencialitāti. Minētajiem noteikumiem jo īpaši būtu jānodrošina pamattiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, tostarp tiesības uz aizstāvību, un tiesības uz privāto dzīvi. Šajā sakarā garantijas, kas noteiktas saistībā ar Komisijas procedūrām saskaņā ar šo regulu, varētu kalpot par atbilstīgu atskaites punktu. Pirms ikviena galīgā lēmuma pieņemšanas būtu jāgarantē iepriekšēja, taisnīga un objektīva procedūra, tostarp attiecīgo personu tiesības tikt uzklautām un piekļūt lietas materiāliem, vienlaikus ievērojot konfidencialitāti un dienesta noslēpuma un komercnoslēpuma prasības, kā arī pienākumu pienācīgi pamatot lēmumus. Taču tam nevajadzētu atturēt pienācīgi pamatotos steidzamos gadījumos īstenot pasākumus saskaņā ar atbilstīgiem nosacījumiem un procedūrām. Arī pilnvaru izmantošanai vajadzētu būt cita starpā samērīgai ar pārkāpuma vai iespējamā pārkāpuma raksturu un vispārējo faktisko vai potenciālo kaitējumu. Kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā visi attiecīgie fakti un apstākļi, tostarp citu dalībvalstu kompetento iestāžu apkopotā informācija.
- (117) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sankcijas par šajā regulā noteikto pienākumu pārkāpumiem tiek piemērotas iedarbīgā, samērīgā un atturošā veidā, ņemot vērā pārkāpuma būtību, smagumu, atkārtosanos un ilgumu, atbilstoši sabiedrības interesēm, veikto darbību apjomam un veidam, kā arī pārkāpēja saimnieciskajam stāvoklim. Jo īpaši, piemērojot sodu, jāņem vērā, vai attiecīgais starpniecības pakalpojumu sniedzējs sistemātiski un atkārtoti neievēro no šīs regulas izrietošos pienākumus, kā arī attiecīgajā gadījumā ir jāņem vērā ietekmēto pakalpojuma saņēmēju skaits, tas, vai pārkāpums ir bijis tišs vai aiz nolaidības un vai pakalpojumu sniedzējs īsteno darbību vairākās dalībvalstīs. Ja šajā regulā ir paredzēta naudas sodu vai periodiska soda maksājuma maksimālā summa, šī maksimālā summa būtu jāpiemēro par katru šīs regulas pārkāpumu un neskarot naudas sodu vai periodisku soda maksājumu modulāciju attiecībā uz konkrētiem pārkāpumiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka naudas sodu vai periodisku soda maksājumu piemērošana par pārkāpumiem katrā atsevišķā gadījumā ir iedarbīga, samērīga un atturoša, paredzot valsts noteikumus un procedūras saskaņā ar šo regulu, ņemot vērā visus kritērijus attiecībā uz vispārējiem nosacījumiem naudas sodu vai periodisku soda maksājumu piemērošanai.
- (118) Lai nodrošinātu šajā regulā noteikto pienākumu efektīvu izpildi, fiziskām personām vai pārstāvju organizācijām vajadzētu būt iespējai iesniegt digitālo pakalpojumu koordinatoram visas sūdzības, kas saistītas ar atbilstību minētajiem pienākumiem, tās dalībvalsts teritorijā, kurā ir saņemts pakalpojums, neskarot šajā regulā izklāstītos kompetenču piešķiršanas noteikumus un piemērojamus noteikumus par sūdzību izskatīšanu saskaņā ar valsts principiem attiecībā uz labu pārvaldību. Sūdzības varētu dot patiesu pārskatu par bažām, kas saistītas ar konkrēta starpniecības pakalpojumu sniedzēja atbilstību, un tās varētu arī sniegt informāciju digitālo pakalpojumu koordinatoram par visiem citiem transversālajiem jautājumiem. Ja jautājuma risināšanas nolūkā ir nepieciešama pārrobežu sadarbība, digitālo pakalpojumu koordinatoram būtu jāiesaista citas valsts kompetentās iestādes un citu dalībvalstu digitālo pakalpojumu koordinatori, jo īpaši tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatori, kurā starpniecības pakalpojumu sniedzējs ir iedibināts.
- (119) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka digitālo pakalpojumu koordinatori var īstenot pasākumus, lai produktīvi un samērīgi risinātu noteiktus īpaši smagus un pastāvīgus šīs regulas pārkāpumus. It īpaši situācijās, kad minētie pasākumi var ietekmēt trešo personu tiesības un intereses, kas var pastāvēt, jo īpaši gadījumos, kad tiek ierobežota piekļuve tiešsaistes saskarnēm, ir lietderīgi noteikt, ka šādiem pasākumiem jāpiemēro papildu aizsardzības pasākumi. Jo īpaši potenciāli skartajām trešām personām vajadzētu sniegt iespēju tikt uzklautām, un šādi rīkojumi būtu jāizdod tikai tad, ja pamatoti nav iespējams īstenot pilnvaras šādu pasākumu veikšanai saskaņā ar citiem Savienības vai valstu tiesību aktiem, piemēram, aizsargāt patērētāju kolektīvās intereses, nodrošināt bērnu pornogrāfiju saturošu vai izplatošu tīmekļa lapu ātru likvidēšanu vai liegt piekļuvi pakalpojumiem, kurus izmanto trešā persona intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanas nolūkos.

- (120) Šādam rīkojumam ierobežot piekļuvi nebūtu jāpārsniedz mērķa sasniegšanai nepieciešamie pasākumi. Tādēļ rīkojumam vajadzētu būt īslaicīgam un principā adresētam starpniecības pakalpojumu sniedzējam, piemēram, attiecīgajam mitināšanas pakalpojumu sniedzējam, interneta pakalpojumu sniedzējam vai domēnu reģistram vai reģistratoram, kuram ir pamatotas iespējas sasniegt minēto mērķi, nepamatoti neierobežojot piekļuvi likumīgai informācijai.
- (121) Neskarot šajā regulā paredzētos noteikumus par atbrīvojumu no atbildības attiecībā uz informāciju, ko nosūta vai glabā pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma, starpniecības pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt atbildīgiem par kaitējumu, kas nodarīts pakalpojuma saņēmējiem un ko izraisījis minētā sniedzēja izdarīts šajā regulā noteikto pienākumu pārkāpums. Šādai kompensācijai vajadzētu būt saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, kas izklāstītas piemērojamos valsts tiesību aktos un, neskarot citas apstrīdēšanas iespējas, kas pieejamas saskaņā ar patērētāju tiesību aizsardzības noteikumiem.
- (122) Digitālo pakalpojumu koordinators būtu regulāri jāpublicē, piemēram, savā tīmekļa vietnē, ziņojums par darbībām, kas veiktas saskaņā ar šo regulu. Jo īpaši, ziņojums būtu jāpublicē mašīnlasāmā formātā un tajā būtu jāiekļauj pārskats par saņemtajām sūdzībām un ar tām saistītiem pēcpasākumiem, piemēram, kopējais saņemto sūdzību skaits un to sūdzību skaits, kuru dēļ sāka oficiāla izmeklēšana vai kuras nosūtītas citiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem, neminot nekādus personas datus. Ņemot vērā to, ka digitālo pakalpojumu koordinators ir arī informēts par rīkojumiem vērsties pret šajā regulā reglamentēto nelikumīgo saturu vai sniegt informāciju, izmantojot informācijas kopīgošanas sistēmu, digitālo pakalpojumu koordinators būtu savā gada pārskatā jānorāda šādu starpniecības pakalpojumu sniedzējiem adresēto rīkojumu skaits un kategorijas, kurus dalībvalstī izdevušas tiesu un administratīvās iestādes.
- (123) Skaidrības, vienkāršības un efektivitātes labad pilnvaras uzraudzīt šajā regulā noteiktos pienākumus un panākt to izpildi būtu jāpiešķir kompetentajām iestādēm dalībvalstī, kurā atrodas starpniecības pakalpojumu sniedzēja galvenā iedibinājuma vieta, tas ir, kur atrodas starpniecības pakalpojumu sniedzēja galvenais birojs vai juridiskā adrese, kurā tiek veiktas galvenās finanšu funkcijas un darbības kontrole. Tādu pakalpojumu sniedzēju gadījumā, kuri nav iedibināti Savienībā, bet kuri piedāvā pakalpojumus Savienībā un tādējādi atbilst šīs regulas darbības jomai, vajadzētu būt tās dalībvalsts kompetencē, kurā tie ir iecēlušī savu juridisko pārstāvi, ņemot vērā šajā regulā noteiktās juridisko pārstāvju funkcijas. Taču šīs regulas iedarbīgas piemērošanas nolūkā attiecīgi visām dalībvalstīm vai Komisijai vajadzētu būt kompetencei attiecībā uz tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav iecēlušī savu juridisko pārstāvi. Minēto kompetenci var īstenot jebkura kompetentā iestāde vai Komisija, ar noteikumu, ka pakalpojumu sniedzējam par tiem pašiem faktiem nepiemēro izpildes panākšanas procedūru, ko veic cita kompetentā iestāde vai Komisija. Lai nodrošinātu, ka tiek ievērots *ne bis in idem* princips, un jo īpaši lai izvairītos no tā, ka par vienu un to pašu šajā regulā noteikto pienākumu pārkāpumu tiek piemērotas sankcijas vairāk nekā vienu reizi, katrai dalībvalstij, kas plāno īstenot savu kompetenci attiecībā uz šādiem pakalpojumu sniedzējiem, bez liekas kavēšanās būtu jāinformē visas pārējās iestādes, tostarp Komisija, izmantojot informācijas kopīgošanas sistēmu, kas izveidota šīs regulas vajadzībām.
- (124) Ņemot vērā to potenciālo ietekmi un problēmas, kas saistītas ar to efektīvu uzraudzību, ir vajadzīgi īpaši noteikumi par uzraudzību un izpildes panākšanu attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem. Komisijai attiecīgā gadījumā ar valstu kompetento iestāžu atbalstu vajadzētu būt atbildīgai par sistēmisku jautājumu, piemēram, jautājumu, kuriem ir plaša ietekme uz pakalpojuma saņēmēju kolektīvajām interesēm, uzraudzību un izpildes panākšanu, ko nodrošina publiskās struktūras. Tāpēc Komisijai vajadzētu būt ekskluzīvām uzraudzības un izpildes panākšanas pilnvarām attiecībā uz sistēmisko risku pārvaldības papildu pienākumiem, kas ar šo regulu noteikti ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem. Komisijas ekskluzīvajām pilnvarām nebūtu jāskar daži administratīvi uzdevumi, kas ar šo regulu uzticēti iedibinājuma vietas dalībvalsts kompetentajām iestādēm, piemēram, pētnieku pārbaude.

- (125) Komisijai un valstu kompetentajām iestādēm būtu kopīgi jāizmanto uzraudzības un izpildes panākšanas pilnvaras attiecībā uz pienācīgas rūpības pienākumiem, kas ar šo regulu noteikti ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, izņemot sistēmisko risku pārvaldības papildu pienākumus. No vienas puses, Komisija daudzos gadījumos varētu būt labāk piemērota tam, lai vērstos pret sistēmiskiem pārkāpumiem, ko izdarījuši minētie nodrošinātāji, piemēram, pret pārkāpumiem, kas skar vairākas dalībvalstis, vai nopietniem atkārtotiem pārkāpumiem, vai saistībā ar nespēju izveidot šajā regulā prasītos efektīvos mehānismus. No otras puses, tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kurā atrodas ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja galvenā iedibinājuma vieta, varētu būt labāk piemērotas tam, lai vērstos pret nodrošinātāju izdarītajiem individuālajiem pārkāpumiem, kas nerada nekādas sistēmiskas vai pārrobežu problēmas. Efektivitātes labad, lai izvairītos no dublēšanās un nodrošinātu atbilstību *ne bis in idem* principam, Komisijai būtu jānovērtē, vai tā uzskata par lietderīgu īstenot minēto kopīgo kompetenci konkrētajā lietā, un pēc tam, kad tā ir uzsākusi procedūru, dalībvalstīm vairs nevajadzētu būt iespējai to darīt. Dalībvalstīm būtu cieši jāsadarbojas gan savā starpā, gan ar Komisiju, un Komisijai būtu cieši jāsadarbojas ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu ar šo regulu izveidotās uzraudzības un izpildes panākšanas sistēmas neitracētu un efektīvu darbību.
- (126) Šīs regulas noteikumiem par kompetences sadali nebūtu jāskar Savienības tiesību aktu noteikumi un valstu noteikumi par starptautiskajām privāttiesībām attiecībā uz jurisdikciju un piemērojamajiem tiesību aktiem civillietās un komercietās, piemēram, tiesvedības, ko patērētāji saskaņā ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem uzsāk domicila dalībvalsts tiesās. Attiecībā uz šajā regulā noteiktajiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem noteiktajiem pienākumiem informēt izdevējiestādi par to, kā tiek īstenoti rīkojumi vērsties pret nelikumīgu saturu un rīkojumi sniegt informāciju, noteikumi par kompetences sadali būtu jāpiemēro tikai minēto pienākumu izpildes panākšanas uzraudzībai, bet ne citiem ar rīkojumu saistītiem jautājumiem, piemēram, kompetencei izdot rīkojumu.
- (127) Ņemot vērā starpniecības pakalpojumu pārrobežu un starpnozaru nozīmi, ir vajadzīga augsta līmeņa sadarbība, lai nodrošinātu šīs regulas konsekvētu piemērošanu un relevantas informācijas pieejamību izpildes panākšanas uzdevumu veikšanai, izmantojot informācijas kopīgošanas sistēmu. Sadarbība var izpausties dažādos veidos atkarībā no izskatāmajiem jautājumiem, neskarot konkrētas kopīgas izmeklēšanas. Jebkurā gadījumā ir nepieciešams, lai starpniecības pakalpojumu sniedzēja iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators informētu citus digitālo pakalpojumu koordinatorus par jautājumiem, izmeklēšanu un darbībām, kas tiks veiktas attiecībā uz šādu pakalpojumu sniedzēju. Turklāt, ja kādas dalībvalsts kompetentās iestādes rīcībā ir būtiska informācija attiecībā uz izmeklēšanu, ko veic iedibinājuma vietas dalībvalsts kompetentās iestādes, vai ja tā var savākt šādu tās teritorijā esošu informāciju, kurai iedibinājuma vietas dalībvalsts kompetentās iestādes nevar piekļūt, galamērķa digitālo pakalpojumu koordinators būtu savlaicīgi jāpalīdz iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators, tostarp, īstenojot savas izmeklēšanas pilnvaras saskaņā ar piemērojamajām valsts procedūrām un Hartu. Šādu izmeklēšanas pasākumu adresātam tie būtu jāievēro un vajadzētu būt atbildīgam neizpildes gadījumā, un iedibinājuma vietas dalībvalsts kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai paļauties uz informāciju, kas savāktā, izmantojot savstarpēju palīdzību, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai.
- (128) Galamērķa digitālo pakalpojumu koordinators, jo īpaši, pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām vai attiecīgā gadījumā citu valsts kompetento iestāžu sniegto informāciju, vai padomei tādu jautājumu gadījumā, kuros iesaistītas vismaz trīs dalībvalstis, vajadzētu būt iespējai lūgt iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators veikt izmeklēšanas vai izpildes panākšanas darbības attiecībā uz pakalpojuma sniedzēju, kas ir tā kompetencē. Šādu prasību pamatā vajadzētu būt labi pamatotiem pierādījumiem, kas liecina par iespējamu pārkāpumu, kurš negatīvi ietekmē pakalpojuma saņēmēju kolektīvās intereses tā dalībvalstī vai kuram ir negatīva ietekme uz sabiedrību. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators vajadzētu būt iespējai paļauties uz savstarpēju palīdzību vai aicināt pieprasījumu iesniegušo digitālo pakalpojumu koordinators piedalīties kopīgā izmeklēšanā, ja ir vajadzīga papildu informācija, lai pieņemtu lēmumu, neskarot iespēju pieprasīt Komisijai izvērtēt jautājumu, ja tai ir pamats aizdomām, ka varētu būt runa par ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas veiktu sistēmisku pārkāpumu.

- (129) Padomei vajadzētu būt iespējai nodot jautājumu Komisijai gadījumos, kad pastāv jebkādas domstarpības par ierosinātajiem vai veiktajiem izvērtējumiem vai pasākumiem vai ja pēc pārrobežu sadarbības pieprasījuma vai kopīgas izmeklēšanas nav pieņemti nekādi pasākumi saskaņā ar šo regulu. Ja Komisija, pamatojoties uz informāciju, kuru dara pieejamu iesaistītās iestādes, uzskata, ka ierosinātie pasākumi, tostarp ierosinātais naudas sodu apmērs, nevar nodrošināt šajā regulā noteikto pienākumu efektīvu izpildi, tai attiecīgi vajadzētu būt iespējai paust nopietnas šaubas un pieprasīt kompetentajam digitālo pakalpojumu koordinatoram atkārtoti izvērtēt lietu un īstenot nepieciešamos pasākumus, lai noteiktajā laikposmā nodrošinātu atbilstību šai regulai. Šī iespēja neskar Komisijas vispārīgo pienākumu pārraudzīt Savienības tiesību aktu piemērošanu un attiecīgajā gadījumā panākt to izpildi, ko saskaņā ar līgumiem kontrolē Eiropas Savienības Tiesa.
- (130) Lai veicinātu tādu pārrobežu uzraudzību un izmeklēšanu attiecībā uz šajā regulā noteiktajiem pienākumiem, kurā iesaistītas vairākas dalībvalstis, iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatori vajadzētu būt iespējai, izmantojot informācijas kopīgošanas sistēmu, uzaicināt citus digitālo pakalpojumu koordinatorus uz kopīgu izmeklēšanu par iespējamu šīs regulas pārkāpumu. Citiem digitālo pakalpojumu koordinatori un attiecīgā gadījumā citām kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai pievienoties iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators ierosinātajai izmeklēšanai, ja vien tas neuzskata, ka pārmērīgs iesaistīto iestāžu skaits var ietekmēt izmeklēšanas efektivitāti, ņemot vērā iespējamā pārkāpuma iezīmes un to, ka nav tiešas ietekmes uz pakalpojuma saņēmējiem minētajās dalībvalstīs. Kopīgas izmeklēšanas darbības var ietvert dažādas darbības, kas jākoordinē iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram saskaņā ar iesaistīto iestāžu iespējām, piemēram, koordinētas datu vākšanas darbības, resursu apvienošanu, darba grupas, koordinētus informācijas pieprasījumus vai kopējas telpu inspekcijas. Visām kompetentajām iestādēm, kas piedalās kopīgā izmeklēšanā, būtu jāsadarbojas ar iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoru, cita starpā īstenojot savas izmeklēšanas pilnvaras savā teritorijā saskaņā ar piemērojamām valstu procedūrām. Kopīgā izmeklēšana būtu jāpabeidz noteiktā termiņā ar nobeiguma ziņojumu, kurā tiek ņemts vērā visu iesaistīto kompetento iestāžu ieguldījums. Arī padome, ja to pieprasa vismaz trīs galamērķa digitālo pakalpojumu koordinatori, var ieteikt iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram uzsākt šādu kopīgu izmeklēšanu un sniegt norādes par tās organizēšanu. Lai izvairītos no strupceļa, padomei konkrētos gadījumos, tostarp gadījumos, kad iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators atsakās sākt izmeklēšanu un padome nepiekrīt sniegtajam pamatojumam, vajadzētu būt iespējai nodot jautājumu Komisijai.
- (131) Lai nodrošinātu šīs regulas konsekventu piemērošanu, ir nepieciešams izveidot neatkarīgu Savienības līmeņa padomdevēju grupu, Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi, kurai būtu jāatbalsta Komisiju un palīdzētu koordinēt digitālo pakalpojumu koordinatoru darbības. Padomes sastāvā vajadzētu būt digitālo pakalpojumu koordinatori, ja tādi ir iecelti, neskarot digitālo pakalpojumu koordinatoru iespēju uzaicināt uz savām sanāksmēm un iecelt *ad hoc* delegātus no citām kompetentajām iestādēm, kurām saskaņā ar šo regulu ir noteikti konkrēti uzdevumi, ja tas ir nepieciešams, ievērojot to uzdevumu un kompetenču sadalījumu valstī. Ja vienu dalībvalsti pārstāv vairāki dalībnieki, balsstiesībām vajadzētu būt tikai vienam katras dalībvalsts pārstāvim.
- (132) Padomei būtu jādarbojas, lai palīdzētu sasniegt vienotu Savienības perspektīvu šīs regulas konsekventā piemērošanā un sadarboties ar kompetentajām iestādēm, tostarp konsultējot Komisiju un digitālo pakalpojumu koordinatorus par atbilstīgiem izmeklēšanas un izpildes panākšanas pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem un jo īpaši ņemot vērā starpniecības pakalpojumu sniedzēju brīvību sniegt pakalpojumus visā Savienībā. Tāpat padomei būtu jāpiedalās attiecīgo veidņu un rīcības kodeksu izstrādē un jāanalizē digitālo pakalpojumu vispārīgās attīstības tendences Savienībā, tostarp sniedzot atzinumus vai ieteikumus par jautājumiem, kas saistīti ar standartiem.

- (133) Minētajam nolūkam padomei vajadzētu būt iespējai pieņemt atzinumus un izveidot digitālo pakalpojumu koordinatoriem vai citām kompetentām valsts iestādēm adresētus pieprasījumus un ieteikumus. Nenosakot juridiskas saistības, lēmumam par atkāpšanos vajadzētu būt pienācīgi pamatotam, un to var ņemt vērā Komisija, izvērtējot attiecīgās dalībvalsts atbildību šai regulai.
- (134) Padomei Komisijas vadībā būtu jāpūlcē digitālo pakalpojumu koordinatoru un citu iespējamo kompetento iestāžu pārstāvji, lai nodrošinātu tai iesniegto lietu izvērtēšanu pilnvērtīgā Eiropas dimensijā. Ņemot vērā iespējamās transversālos elementus, kuri var būt nozīmīgi citam Savienības līmeņa tiesiskajam regulējumam, būtu jāļauj padomei savu uzdevumu izpildes nolūkā sadarboties ar citām Savienības struktūrām, birojiem, aģentūrām un padomdevēju grupām, kuras pilda pienākumus tādās jomās kā līdztiesība, tostarp dzimumu līdztiesība, kā arī nediskriminēšana, datu aizsardzība, elektroniskie sakari, audiovizuālie pakalpojumi, krāpšanas attiecībā pret Savienības budžetu atklāšana un izmeklēšana muitas nodokļu, patērētāju tiesību aizsardzības vai konkurences tiesību jomā.
- (135) Komisijai būtu jāpiedalās padomes darbā, pildot priekšsēdētāja funkcijas, kam nav balsstiesību. Komisijai padomes priekšsēdētāja personā būtu jānodrošina sanāksmju darba kārtības noteikšana, pamatojoties uz padomes locekļu pieprasījumiem, saskaņā ar padomes reglamentu un šajā regulā noteiktajiem padomes pienākumiem.
- (136) Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt atbalstu padomes darbībām, padomei vajadzētu būt iespējai paļauties uz Komisijas un kompetento valsts iestāžu specializētajām zināšanām un cilvēkresursiem. Padomes īpašais iekšējais darbības mehānisms būtu detalizētāk jāprecizē tās reglamentā.
- (137) Ņemot vērā ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nozīmīgumu auditorijas sasniedzamības un ietekmes ziņā, tas, ka tās neievēro konkrētus tām piemērojamus noteikumus, var ietekmēt ievērojamo skaitu pakalpojumu saņēmēju dažādās dalībvalstīs un izraisīt lielu kaitējumu sabiedrībai, savukārt šādas pienākumu neievērošanas identifikēšana un novēršana var būt īpaši sarežģīta. Tādēļ Komisijai sadarbībā ar digitālo pakalpojumu koordinatoriem un padomi vajadzētu attīstīt Savienības specializētās zināšanas un spējas attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu uzraudzību. Tāpēc Komisijai vajadzētu būt iespējai koordinēt un paļauties uz šādu iestāžu specializētajām zināšanām un resursiem, piemēram, pastāvīgi vai pagaidu kārtībā analizējot konkrētas tendences vai jautājumus, kas rodas saistībā ar vienu vai vairākām ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām. Dalībvalstīm būtu jāsadarbojas ar Komisiju šādu spēju attīstīšanā, tostarp vajadzības gadījumā norīkojot personālu, un palīdzībā izveidot kopīgas Savienības uzraudzības spējas. Lai attīstītu Savienības specializētās zināšanas un spējas, Komisija var izmantot arī ar Komisijas 2018. gada 26. aprīļa Lēmumu par tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centra ekspertu grupas izveidi izveidotā Tiešsaistes platformu ekonomikas novērošanas centra attiecīgo ekspertu struktūru, kā arī izcilības centru specializētās zināšanas un spējas. Komisija var uzaicināt ekspertus ar konkrētām specializētajām zināšanām, tostarp jo īpaši pārbaudītus pētniekus, Savienības aģentūru un struktūru pārstāvjus, nozares pārstāvjus, lietotāju vai pilsonisko sabiedrību pārstāvošas apvienības, starptautiskas organizācijas, privātā sektora ekspertus, kā arī citas ieinteresētās personas.
- (138) Komisijai vajadzētu būt iespējai pēc savas iniciatīvas izmeklēt pārkāpumus saskaņā ar šajā regulā paredzētajām pilnvarām, tostarp lūdzot piekļuvi datiem, pieprasot informāciju vai veicot inspekcijas, kā arī paļaujoties uz digitālo pakalpojumu koordinatoru atbalstu. Ja kompetento valsts iestāžu uzraudzība pār atsevišķiem iespējamiem ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju pārkāpumiem norāda uz sistēmiskām problēmām, piemēram, problēmām, kam ir plaša ietekme uz pakalpojuma saņēmēju kolektīvajām interesēm, digitālo pakalpojumu koordinatoriem vajadzētu būt iespējai, pamatojoties uz pienācīgi motivētu pieprasījumu, šādas jautājumus nodot Komisijai. Šādā pieprasījumā būtu jāietver vismaz visi nepieciešamie fakti un apstākļi, kas apliecina iespējamo pārkāpumu un tā sistēmisko raksturu. Komisijai atkarībā no sava novērtējuma rezultātiem vajadzētu būt iespējai veikt nepieciešamos izmeklēšanas un izpildes panākšanas pasākumus saskaņā ar šo regulu, tostarp attiecīgā gadījumā uzsākot izmeklēšanu vai pieņemot pagaidu pasākumus.

- (139) Lai efektīvi veiktu savus uzdevumus, Komisijai būtu jāsauglabā rīcības brīvība attiecībā uz lēmumu uzsākt procedūru pret ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju. Tiklīdz Komisija ir uzsākusi procedūru, attiecīgie iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatori būtu jāattur no savu izmeklēšanas un izpildes panākšanas pilnvaru īstenošanas attiecībā uz ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja izskatāmo rīcību, lai izvairītos no pasākumu dublēšanās, nekoncekvences un riskiem, ievērojot *ne bis in idem* principu. Tomēr Komisijai vajadzētu būt iespējai pieprasīt digitālo pakalpojumu koordinatoru individuālu vai kopīgu ieguldījumu izmeklēšanā. Saskaņā ar lojālas sadarbības pienākumu digitālo pakalpojumu koordinatoram būtu jādara viss iespējamais, lai izpildītu pamatotus un samērīgus Komisijas pieprasījumus izmeklēšanas kontekstā. Turklāt, iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram, kā arī padomei un, attiecīgā gadījumā, jebkuriem citiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem būtu jāsniedz Komisijai visa nepieciešamā informācija un palīdzība, lai tā varētu efektīvi veikt savus uzdevumus, tostarp – informācija, kas savākta citos datu vākšanas vai datu piekļuves pasākumos, ciktāl to neliedz juridiskais pamats, saskaņā ar kuru informācija ir savākta. Savukārt Komisijai būtu jāinformē iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators un padome par savu pilnvaru īstenošanu un jo īpaši par to, kad tā plāno sākt procedūru un īstenot izmeklēšanas pilnvaras. Turklāt, kad Komisija par saviem sākotnējiem konstatējumiem, tostarp par jebkādiem jautājumiem, pret kuriem tā iebilst, informē ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājus, tai būtu par tiem jāinformē arī padome. Padomei būtu jāsniedz savs viedoklis par iebildumiem un novērtējumu, ko devusi Komisija, kurai šis atzinums būtu jāņem vērā Komisijas galīgā lēmuma pamatojumā.
- (140) Ņemot vērā gan īpašās problēmas, kas var rasties, cenšoties nodrošināt ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju atbilstību, gan to, cik svarīga ir šādu pasākumu efektivitāte atbilstīgi to lielumam, ietekmei un iespējami radītajam kaitējumam, Komisijai vajadzētu būt spēcīgām izmeklēšanas un izpildes panākšanas pilnvarām, lai tā varētu izmeklēt šajā regulā paredzēto noteikumu ievērošanu, panākt to izpildi un tos pārraudzīt, pilnībā ievērojot pamattiesības tikt uzklautam un piekļūt lietas materiāliem izpildes panākšanas procedūru kontekstā, proporcionalitātes principu un skarto personu tiesības un intereses.
- (141) Komisijai vajadzētu būt iespējai pieprasīt informāciju, kas vajadzīga, lai nodrošinātu šajā regulā noteikto pienākumu efektīvu īstenošanu un izpildi visā Savienībā. Jo īpaši Komisijai vajadzētu būt piekļuvei visiem dokumentiem, datiem un informācijai, kas attiecīgi nepieciešami, lai uzsāktu un veiktu izmeklēšanu un pārraudzītu atbilstību attiecīgajiem šajā regulā izklāstītajiem pienākumiem, neatkarīgi no tā, kuras personas valdījumā atrodas minētie dokumenti, dati vai informācija, un neatkarīgi no to veida un formāta, glabāšanas vietas vai precīzas glabāšanas vietas. Komisijai vajadzētu būt iespējai tiešā veidā, izmantojot pienācīgi pamatotu pieprasījumu pēc informācijas, pieprasīt attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam, kā arī jebkurai citai fiziskai vai juridiskai personai, kura darbojas nolūkos, kas saistīti ar šā nodrošinātāja komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, un par kurām ir saprātīgs pamats domāt, ka tās var zināt informāciju par šīs regulas pārkāpumu vai attiecīgi iespējamo pārkāpumu, sniegt jebkādas attiecīgus pierādījumus, datus un informāciju. Turklāt Komisijai vajadzētu būt iespējai pieprasīt šīs regulas vajadzībām visu attiecīgo informāciju no jebkuras attiecīgās dalībvalsts iestādes, struktūras vai aģentūras. Komisijai, izmeklēšanas pilnvaru īstenošanā izmantojot, piemēram, informācijas pieprasījumus vai intervijas, vajadzētu būt iespējai pieprasīt piekļuvi un paskaidrojumus saistībā ar attiecīgo personu dokumentiem, datiem, informāciju, datubāzēm un algoritmiem, kā arī ar to piekrišanu iztaujāt visas fiziskās vai juridiskās personas, kuru valdījumā var būt noderīga informācija, un ar jebkādiem tehniskiem līdzekļiem ierakstīt to sniegtos paziņojumus. Komisijai arī vajadzētu būt pilnvarotai pēc nepieciešamības īstenot šādas inspekcijas, lai panāktu attiecīgo šīs regulas noteikumu izpildi. Minēto izmeklēšanas pilnvaru mērķis ir papildināt Komisijas iespējas lūgt digitālo pakalpojumu koordinatoriem un citām dalībvalstu iestādēm palīdzību, piemēram, sniegt informāciju vai īstenot minētās pilnvaras.

- (142) Pagaidu pasākumi var būt svarīgs instruments, lai nodrošinātu, ka izmeklēšanas laikā izmeklētais pārkāpums nerada nopietna kaitējuma risku pakalpojuma saņēmējiem. Šis rīks ir svarīgs, lai nepieļautu norises, kuras varētu būt ļoti grūti neitralizēt ar lēmumu, ko Komisija pieņem procedūras noslēgumā. Tāpēc Komisijai vajadzētu būt pilnvarām ar lēmumu noteikt pagaidu pasākumus saistībā ar procedūru, kas uzsākta, lai, iespējams, pieņemtu lēmumu par neatbilstību. Šis pilnvaras būtu jāpiemēro gadījumos, kad Komisija ir pirmšķietami konstatējusi, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir pārkāpis šajā regulā noteiktos pienākumus. Lēmumu, ar ko nosaka pagaidu pasākumus, vajadzētu piemērot tikai uz noteiktu laikposmu – vai nu tādu, kas noslēdzas tad, kad Komisija pabeidz procedūru, vai uz konkrētu laikposmu, ko vajadzības gadījumā var atbilstoši pagarināt.
- (143) Komisijai vajadzētu spēt īstenot vajadzīgās darbības, lai uzraudzītu šajā regulā noteikto pienākumu faktisku īstenošanu un izpildi. Šādām darbībām būtu jāietver iespēja iecelt neatkarīgus ārējos ekspertus un revidentus, lai tie Komisijai palīdzētu šajā procesā, tostarp attiecīgā gadījumā no dalībvalstu kompetentajām iestādēm, piemēram, datu vai patērētāju tiesību aizsardzības iestādēm. Ieceļot revidentus, Komisijai būtu jānodrošina pietiekama rotācija.
- (144) Vajadzētu būt iespējai panākt atbilstību attiecīgajiem šajā regulā noteiktajiem pienākumiem, piemērojot naudas sodus un periodiskus soda maksājumus. Minētajā nolūkā būtu jānosaka arī atbilstīgs līmenis naudas sodiem un periodiskiem soda maksājumiem, kurus piemēro par pienākumu neizpildi un procedūras noteikumu pārkāpumiem, un jāparedz atbilstīgi noilguma periodi saskaņā ar proporcionalitātes un *ne bis in idem* principiem. Komisijai un attiecīgajām valstu iestādēm būtu jākoordinē savi izpildes panākšanas centieni, lai nodrošinātu, ka minētie principi tiek ievēroti. Jo īpaši – Komisijai būtu jāņem vērā visi naudas sodi un soda maksājumi, kas tai pašai juridiskajai personai par tiem pašiem faktiem ir piemēroti ar galīgo lēmumu procedūrā par citu Savienības vai valsts noteikumu pārkāpšanu, lai tādējādi nodrošinātu, ka kopējie piemērotie naudas sodi un soda maksājumi ir samērīgi un atbilst izdarīto pārkāpumu smagumam. Visi saskaņā ar šo regulu pieņemtie Komisijas lēmumi ir pakļauti Eiropas Savienības Tiesas kontrolei saskaņā ar LESD. Eiropas Savienības Tiesai saskaņā ar LESD 261. pantu vajadzētu būt neierobežotai jurisdikcijai attiecībā uz naudas sodiem un soda maksājumiem.
- (145) Ņemot vērā to, ka sistēmisko risku pārvaldības papildu pienākumu, kas attiecas tikai uz ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām, pārkāpumi var radīt ievērojamu ietekmi uz sabiedrību, un nolūkā risināt minētos sabiedriskās politikas problēmjaudātājumus ir nepieciešams izveidot sistēmu labākai uzraudzībai attiecībā uz jebkādiem veicamajiem pasākumiem, lai patiešām izbeigtu un novērstu šīs regulas pārkāpumus. Tāpēc pēc tam, kad ir konstatēts kāda no šīs regulas noteikumiem, kas attiecas tikai uz ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām, pārkāpums un vajadzības gadījumā piemērots sods, Komisijai būtu jāpieprasa šādas platformas vai šādas meklētājprogrammas nodrošinātājam izstrādāt detalizētu rīcības plānu, lai novērstu pārkāpuma sekas nākotnē, un paziņot par šādu rīcības plānu Komisijas noteiktajā termiņā, digitālo pakalpojumu koordinatori, Komisijai un padomei. Komisijai, ņemot vērā padomes atzinumu, būtu jānosaka, vai rīcības plānā iekļautie pasākumi ir pietiekami, lai novērstu pārkāpumu, ņemot vērā arī to, vai ierosināto pasākumu vidū ir iekļauta attiecīgā rīcības kodeksa ievērošana. Komisijai būtu arī jāuzrauga jebkādi pēcpasākumi, ko veic attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs, kā izklāstīts tā rīcības plānā, ņemot vērā arī attiecībā uz nodrošinātāju veiktu neatkarīgu revīziju. Ja pēc rīcības plāna īstenošanas pabeigšanas Komisija joprojām uzskata, ka pārkāpums nav pilnībā novērsts vai ka rīcības plāns nav izstrādāts vai nav uzskatāms par piemērotu, tai vajadzētu būt iespējai izmantot visas izmeklēšanas vai izpildes panākšanas pilnvaras saskaņā ar šo regulu, tostarp pilnvaras uzlikt periodiskus soda maksājumus un uzsākt procedūru, lai liegtu piekļuvi pārkāpjošajam pakalpojumam.

- (146) Būtu jāsniedz iespēja ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam un citām Komisijas pilnvaru īstenošanai pakļautajām personām, kuru intereses skar lēmums, iepriekš iesniegt savus apsvērumus, un pieņemtie lēmumi būtu plaši jāpublicē. Nodrošinot iesaistīto personu tiesības uz aizstāvību, jo īpaši tiesības piekļūt lietas materiāliem, ir svarīgi aizsargāt konfidenciālu informāciju. Turklāt, ievērojot informācijas konfidencialitāti, Komisijai būtu jānodrošina, ka visa informācija, uz kuru balstīts lēmums, tiek izpausta tādā mērā, kas ļauj lēmuma adresātam saprast šī lēmuma pamatā esošos faktus un apsvērumus.
- (147) Lai panāktu šīs regulas saskaņotu piemērošanu un izpildi, ir svarīgi nodrošināt, ka valstu iestādēm, tostarp valstu tiesām, ir visa vajadzīgā informācija, lai nodrošinātu, ka to lēmumi nav pretrunā lēmumam, ko saskaņā ar šo regulu ir pieņēmusi Komisija. Tas neskar LESD 267. pantu.
- (148) Lai nodrošinātu šīs regulas efektīvu izpildes panākšanu un uzraudzību, ir vajadzīga netraucēta un reāllaikā notiekoša informācijas apmaiņa starp digitālo pakalpojumu koordinatoriem, padomi un Komisiju, pamatojoties uz šajā regulā izklāstītajām informācijas plūsmām un procedūrām. Tas attiecīgā gadījumā var arī pamatot citu kompetento iestāžu piekļuvi šai sistēmai. Tajā pašā laikā, ņemot vērā to, ka informācija, ar kuru notikusi apmaiņa, var būt konfidenciāla vai saturēt personas datus, tai būtu jāpaliek aizsargātai pret neatļautu piekļuvi saskaņā ar mērķiem, kādiem informācija tikusi savākta. Šā iemesla dēļ visa saziņa starp minētajām iestādēm būtu jāveic, pamatojoties uz uzticamu un drošu informācijas kopīgošanas sistēmu, kuras siks izklāsts būtu jāsniedz īstenošanas aktā. Informācijas kopīgošanas sistēmas pamatā var būt pastāvošie iekšējā tirgus instrumenti, ciktāl tie izmaksefektīvā veidā var sasniegt šīs regulas mērķus.
- (149) Neskarot pakalpojumu saņēmēju tiesības vērsties pie pārstāvja saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2020/1828⁽³³⁾ vai izmantot jebkuru citu valsts tiesību aktos paredzētu pārstāvības veidu, pakalpojumu saņēmējiem vajadzētu būt arī tiesībām pilnvarot juridisku personu vai publisku iestādi izmantot savas šajā regulā paredzētās tiesības. Šādas tiesības var ietvert tiesības saistībā ar paziņojumu iesniegšanu, starpniecības pakalpojumu sniedzēju pieņemto lēmumu apstrīdēšanu un sūdzību iesniegšanu pret pakalpojumu sniedzējiem par šīs regulas pārkāpumiem. Dažām struktūrām, organizācijām un apvienībām ir konkrētas specializētās zināšanas un kompetence atklāt un signalizēt kļūdainus vai nepamatotus satura moderācijas lēmumus, un to sūdzībām pakalpojuma saņēmēju vārdā var būt pozitīva ietekme uz vārda un informācijas brīvību kopumā, tāpēc tiešsaistes platformu nodrošinātājiem minētās sūdzības būtu jāizskata bez liekas kavēšanas.
- (150) Lietderības un efektivitātes labad Komisijai būtu jāveic šīs regulas vispārēja izvērtēšana. Minētajā vispārējā izvērtēšanā jo īpaši būtu cita starpā jāpievēršas to pakalpojumu tvērumam, uz kuriem attiecas šī regula, mijiedarbībai ar citiem tiesību aktiem, šīs regulas ietekmei uz iekšējā tirgus darbību, jo īpaši attiecībā uz digitālajiem pakalpojumiem, rīcības kodeksu īstenošanu, pienākumiem izraudzīties Savienībā iedibinātu juridisko pārstāvi, pienākumu ietekmei uz mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, uzraudzības un izpildes panākšanas mehānisma efektivitātei un ietekmei uz tiesībām uz vārda un informācijas brīvību. Turklāt, lai izvairītos no nesamērīga sloga un nodrošinātu šīs regulas pastāvīgu efektivitāti, Komisijai trīs gadu laikā pēc tās piemērošanas sākuma būtu jāizvērtē šajā regulā noteikto pienākumu ietekme uz mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un jāizvērtē šajā regulā ietvertu pakalpojumu tvērums, jo īpaši attiecībā uz ļoti lielām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām, un mijiedarbība ar citiem tiesību aktiem trīs gadu laikā pēc tās stāšanās spēkā.

⁽³³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/1828 (2020. gada 25. novembris) par pārstāvības prasībām patērētāju kolektīvo interešu aizsardzībai un ar ko atceļ Direktīvu 2009/22/EK (OV L 409, 4.12.2020., 1. lpp.).

- (151) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai noteikt veidnes attiecībā uz ziņojumu par satura moderāciju formu, saturu un citu informāciju, noteikt gada uzraudzības maksas summu ļoti lielas tiešsaistes platformu un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, noteikt praktisko kārtību procedūrām, uzklaušanās un informācijas saskaņotai izpaušanai, ko veic saistībā ar ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju uzraudzību, izmeklēšanu, izpildes panākšanu un pārraudzību, kā arī noteikt praktisko un operatīvo kārtību informācijas kopīgošanas sistēmas darbībai un tās sadarbībai ar citām attiecīgajām sistēmām. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁴⁾.
- (152) Lai sasniegtu šīs regulas mērķus un to papildinātu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu identificēšanas kritērijiem, procedūras posmiem, metodiku un ziņošanas veidnēm revīzijām, piekļuves pieprasījumu tehniskajām specifikācijām un detalizētu metodiku un procedūrām uzraudzības maksas noteikšanai. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽³⁵⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (153) Šajā regulā ir respektētas Hartā atzītās pamattiesības un vispārīgos Savienības tiesību principus veidojošās pamattiesības. Attiecīgi šī regula būtu jāinterpretē un jāpiemēro saskaņā ar minētajām pamattiesībām, tostarp vārda un informācijas brīvību, kā arī mediju brīvību un plurālismu. Situācijās, kad pastāv konflikts starp attiecīgajām pamattiesībām, visām iesaistītajām valsts iestādēm, īstenojot šajā regulā noteiktās pilnvaras, būtu jāpanāk taisnīgs līdzsvars starp attiecīgajām tiesībām saskaņā ar proporcionalitātes principu.
- (154) Ņemot vērā to risku apmēru un ietekmi, ko sabiedrībai varētu radīt ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas, nepieciešamību pievērsties minētajiem riskiem prioritārā kārtā un spēju veikt nepieciešamos pasākumus, ir pamatoti ierobežot laikposmu, pēc kura šo regulu sāk piemērot minēto pakalpojumu sniedzējiem.
- (155) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, veicināt iekšējā tirgus pienācīgu darbību un nodrošināt tādas drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, kurā tiek atbilstīgi aizsargātas Hartā noteiktās pamattiesības, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, jo tās nespēj nodrošināt nepieciešamo sadarbību un koordināciju, rīkojoties atsevišķi, bet minēto mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, ievērojot tās teritoriālo tvērumu un darbības jomu attiecībā uz personām, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (156) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ⁽³⁶⁾ 42. panta 1. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas 2021. gada 10. februārī sniedza atzinumu ⁽³⁷⁾,

⁽³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

⁽³⁵⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽³⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

⁽³⁷⁾ OV C 149, 27.4.2021., 3. lpp.

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Šīs regulas mērķis ir veicināt starpniecības pakalpojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, paredzot saskaņotus noteikumus par drošu, paredzamu un uzticamu tiešsaistes vidi, kura veicina inovāciju un kurā tiek efektīvi aizsargātas Hartā noteiktās pamattiesības, tostarp patērētāju tiesību aizsardzības princips.
2. Šajā regulā ir paredzēti saskaņoti noteikumi par starpniecības pakalpojumu sniegšanu iekšējā tirgū. Jo īpaši tā nosaka:
  - a) satvaru nosacītai starpniecības pakalpojumu sniedzēju atbrīvošanai no atbildības;
  - b) atsevišķām starpniecības pakalpojumu sniedzēju kategorijām pielāgotus īpašus pienācīgas rūpības pienākumus;
  - c) šīs regulas īstenošanas un izpildes panākšanas noteikumus, tostarp par sadarbību un koordināciju kompetento iestāžu starpā.

2. pants

Darbības joma

1. Šo regulu piemēro starpniecības pakalpojumiem, kas tiek piedāvāti pakalpojuma saņēmējiem, kuru iedibinājuma vieta vai atrašanās vieta ir Savienībā, neatkarīgi no minēto starpniecības pakalpojumu sniedzēju iedibinājuma vietas.
2. Šo regulu nepiemēro pakalpojumiem, kuri nav starpniecības pakalpojumi, vai jebkādam attiecībā uz šādiem pakalpojumiem noteiktām prasībām, neatkarīgi no tā, vai pakalpojums tiek sniegts, izmantojot starpniecības pakalpojumu.
3. Šī regula neietekmē Direktīvas 2000/31/EK piemērošanu.
4. Šī regula neskar noteikumus, kas paredzēti citos Savienības tiesību aktos, kuri reglamentē citus starpniecības pakalpojumu sniegšanas iekšējā tirgū aspektus vai precizē un papildina šo regulu, jo īpaši šādos:
  - a) Direktīva 2010/13/ES;
  - b) Savienības tiesību akti par autortiesībām un blakustiesībām;
  - c) Regula (ES) 2021/784;
  - d) Regula (ES) 2019/1148;
  - e) Regula (ES) 2019/1150;
  - f) Savienības tiesību akti par patērētāju tiesību aizsardzības un produktu drošumu, tostarp Regulas (ES) 2017/2394 un (ES) 2019/1020 un Direktīvas 2001/95/EK un 2013/11/ES;
  - g) Savienības tiesību akti par personas datu aizsardzību, jo īpaši Regula (ES) 2016/679 un Direktīva 2002/58/EK;

- h) Savienības tiesību akti tiesu iestāžu sadarbības civillietās jomā, jo īpaši Regula (ES) Nr. 1215/2012 vai jebkurš Savienības tiesību akts, kas paredz noteikumus par līgumisko un ārpuslīgumisko saistību jomā piemērojamiem tiesību aktiem;
- i) Savienības tiesību akti tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās jomā, jo īpaši Regula par Eiropas elektronisko pierādījumu sniegšanas un saglabāšanas rīkojumiem elektronisko pierādījumu gūšanai krimināllietās;
- j) Direktīva, ar ko paredz saskaņotus noteikumus juridisko pārstāvju iecelšanai ar mērķi iegūt pierādījumus kriminālprocesā.

3. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) “informācijas sabiedrības pakalpojums” ir “pakalpojums”, kā definēts Direktīvas (ES) 2015/1535 1. panta 1. punkta b) apakšpunktā;
- b) “pakalpojuma saņēmējs” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kura izmanto starpniecības pakalpojumu, jo īpaši lai atrastu informāciju vai darītu to piekļūstamu;
- c) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kura veic ar savu komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju nesaistītas darbības;
- d) “piedāvāt pakalpojumus Savienībā” nozīmē sniegt iespēju fiziskām vai juridiskām personām vienā vai vairākās dalībvalstīs izmantot tāda starpniecības pakalpojumu sniedzēja pakalpojumus, kam ir būtiska saikne ar Savienību;
- e) “būtiska saikne ar Savienību” ir starpniecības pakalpojumu sniedzēja saikne ar Savienību, kas izriet vai nu no tā, ka tas ir iedibināts Savienībā, vai no konkrētiem faktiskiem kritērijiem, piemēram:
  - ievērojams pakalpojuma saņēmēju skaits vienā vai vairākās dalībvalstīs pret tās vai to iedzīvotāju skaitu; vai
  - darbību vēršana uz vienu vai vairākām dalībvalstīm;
- f) “tirgotājs” ir jebkura fiziska persona vai jebkura privāta vai publiska juridiska persona, kura darbojas ar savu komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju saistītos nolūkos, tostarp ar jebkuras citas personas, kas darbojas tās vārdā vai uzdevumā, starpniecību;
- g) “starpniecības pakalpojums” ir viens no šādiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem:
  - i) “tālākpārsūtīšanas” (“*mere conduit*”) pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas nosūtīšanas sakaru tīklā vai piekļuves sniegšanas sakaru tīklam;
  - ii) “pieglabāšanas” (“*caching*”) pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas nosūtīšanas sakaru tīklā un kurš ietver minētās informācijas automātisku, starpniecisku un īslaicīgu uzglabāšanu, kas veikta vienīgi nolūkā padarīt efektīvāku tālāku informācijas nosūtīšanu citiem pakalpojuma saņēmējiem pēc to pieprasījuma;
  - iii) “mitināšanas” (“*hosting*”) pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas uzglabāšanas pēc tā pieprasījuma;
- h) “nelikumīgs saturs” ir jebkura informācija, kura pati par sevi vai attiecībā uz darbību, tostarp produktu pārdošanu vai pakalpojumu sniegšanu, neatbilst Savienības vai nevienas dalībvalsts tiesību aktiem neatkarīgi no attiecīgā tiesību akta konkrētā priekšmeta vai būtības;

- i) "tiešsaistes platforma" ir mitināšanas pakalpojums, kurš pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma uzglabā un izplata informāciju sabiedrībā, izņemot gadījumus, kad šāda darbība ir cita pakalpojuma nenozīmīgs un tikai papildinošs elements vai galvenā pakalpojuma nenozīmīga funkcionalitāte un objektīvu un tehnisku iemeslu dēļ nav izmantojama bez šāda cita pakalpojuma, un šā papildu elementa vai funkcionalitātes integrācija minētajā citā pakalpojumā nav līdzeklis šīs regulas noteikumu apiešanai;
- j) "tiešsaistes meklētājprogramma" ir starpniecības pakalpojums, kas ļauj lietotājiem ievadīt vaicājumus nolūkā veikt meklējumus principā visās tīmekļa vietnēs vai visās tīmekļa vietnēs konkrētā valodā, pamatojoties uz vaicājumu par jebkādu tematu atslēgvārda, frāzes, balss pieprasījuma vai citu ievaddatu veidā, un sniedz rezultātus jebkādā formātā, kurā var atrast informāciju par prasīto saturu;
- k) "izplatīšana sabiedrībā" nozīmē informācijas darīšanu pieejamu potenciāli neierobežotam trešo personu skaitam uz tādu informāciju sniedzošā pakalpojumu saņēmēja pieprasījuma pamata;
- l) "distances līgums" ir "distances līgums", kā definēts Direktīvas 2011/83/ES 2. panta 7) punktā;
- m) "tiešsaistes saskarne" ir jebkāda programmatūra, tostarp tīmekļa vietne vai tās daļa, un lietotnes, tostarp mobilās lietotnes;
- n) "iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators" ir tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators, kur starpniecības pakalpojumu sniedzējam ir galvenā iedibinājuma vieta vai kurā dzīvo vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis;
- o) "galamērķa digitālo pakalpojumu koordinators" ir tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators, kurā tiek sniegts starpniecības pakalpojums;
- p) "aktīvs tiešsaistes platformas saņēmējs" ir pakalpojuma saņēmējs, kurš izmanto tiešsaistes platformu, vai nu veicot pieprasījumu tiešsaistes platformai mitināt informāciju, vai saņemot informāciju, kas tiek mitināta tiešsaistes platformā un tiek izplatīta, izmantojot tās tiešsaistes saskarni;
- q) "aktīvs tiešsaistes meklētājprogrammas saņēmējs" ir pakalpojuma saņēmējs, kurš ir veicis vaicājumu tiešsaistes meklētājprogrammai un ir saņēmis informāciju, kas tiek indeksēta un tiek sniegta tās tiešsaistes saskarnē;
- r) "reklāma" ir informācija, kura ir izveidota, lai popularizētu juridiskas vai fiziskas personas vēstījumu komerciālos vai nekomerciālos nolūkos, un kuru tiešsaistes platforma iekļauj savā tiešsaistes saskarnē, saņemot atlīdzību par attiecīgās informācijas popularizēšanu;
- s) "ieteikumu sistēma" ir pilnīgi vai daļēji automatizēta sistēma, kuru izmanto tiešsaistes platforma, lai savā tiešsaistes saskarnē pakalpojuma saņēmējiem ieteiktu vai prioritizētu minēto informāciju, tostarp attiecīgā pakalpojuma saņēmēja veiktas meklēšanas rezultātā vai citādi nosakot parādītās informācijas izcelšanas relatīvo secību;
- t) "satura moderācija" ir starpniecības pakalpojumu sniedzēju īstenotās automatizētās vai neautomatizētās darbības, kas jo īpaši vērstas uz pakalpojuma saņēmēju iesniegta nelikumīga satura vai platformas noteikumiem neatbilstošas informācijas atklāšanu, identificēšanu un novēršanu, tostarp tādi īstenotie pasākumi, kuri ietekmē attiecīgā nelikumīgā satura vai informācijas pieejamību, redzamību un pieklūstamību, piemēram, pazemināšana, demonetizācija, liegums piekļūt šādai informācijai vai tās izņemšana, vai kas ietekmē pakalpojuma saņēmēju spējas sniegt minēto informāciju, piemēram, dzēšot pakalpojuma saņēmēja kontu vai apturot tā darbību;
- u) "noteikumi" ir visas klauzulas neatkarīgi no to nosaukuma un formas, kas regulē līgumiskās attiecības starp starpniecības pakalpojumu sniedzēju un pakalpojumu saņēmēju;

- v) "personas ar invaliditāti" ir "personas ar invaliditāti", kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882 ⁽³⁸⁾ 3. panta 1) punktā;
- w) "komercpaziņojumi" ir "komercpaziņojumi", kā definēts Direktīvas 2000/31/EK 2. panta f) punktā;
- x) "apgrozījums" ir uzņēmuma iegūtā summa Padomes Regulas (EK) Nr. 139/2004 ⁽³⁹⁾ 5. panta 1. punkta nozīmē.

II NODAĻA

STARPNIECĪBAS PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU ATBILDĪBA

4. pants

Tālākpārsūtīšana

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas nosūtīšana sakaru tīklā vai piekļuves nodrošināšana sakaru tīklam, pakalpojuma sniedzējs neatbild par nosūtīto informāciju vai informāciju, kurai piekļūts, ar nosacījumu, ka pakalpojuma sniedzējs:

- a) nesāk nosūtīšanu;
- b) neizvēlas nosūtītā saņēmēju; un
- c) neizvēlas un nepārveido informāciju, kas ietilpst nosūtījumā.

2. Šā panta 1. punktā minētās nosūtīšanas un piekļuves nodrošināšanas darbība ietver automātisku, starpniecisku un īslaicīgu nosūtītās informācijas uzglabāšanu, ciktāl to veic vienīgi ar nolūku veikt nosūtīšanu sakaru tīklā un ar noteikumu, ka informāciju neglabā ilgāk par nosūtīšanai nepieciešamo laiku.

3. Šis pants neietekmē tiesu iestādes vai administratīvās iestādes tiesības saskaņā ar dalībvalsts tiesību sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam likvidēt vai novērst pārkāpumu.

5. pants

Pieglabāšana

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas nosūtīšana sakaru tīklā, pakalpojuma sniedzējs neatbild par automātisku, starpniecisku un īslaicīgu minētās informācijas uzglabāšanu, kas veikta vienīgi nolūkā padarīt efektīvāku vai drošāku turpmāku informācijas nosūtīšanu citiem pakalpojuma saņēmējiem pēc to pieprasījuma, ar nosacījumu, ka pakalpojuma sniedzējs:

- a) informāciju nepārveido;
- b) ievēro nosacījumus par piekļuvi informācijai;
- c) ievēro noteikumus par informācijas atjaunināšanu nozarē plaši atzītā un izmantotā veidā;

⁽³⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

⁽³⁹⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV L 24, 29.1.2004., 1. lpp.).

- d) neiejaucas likumīgā tehnoloģijas izmantošanā, kas plaši atzīta un izmantota šajā nozarē, lai iegūtu datus par informācijas izmantošanu; un
  - e) rīkojas ātri, lai izņemtu saglabāto informāciju vai liegtu piekļuvi tai, kad tas uzzinājis, ka informācija sākotnējā pārraidīšanas avotā ir izņemta no tīkla vai piekļuve tai ir liegta, vai tiesu iestāde vai administratīvā iestāde ir pieprasījusi izņemt šādu informāciju vai liegt tai piekļuvi.
2. Šis pants neietekmē tiesu iestādes vai administratīvās iestādes tiesības saskaņā ar dalībvalsts tiesību sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam likvidēt vai novērst pārkāpumu.

6. pants

Mitināšana

1. Ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums, kas sastāv no pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas uzglabāšanas, pakalpojuma sniedzējs neatbild par informāciju, kas uzglabāta pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma, ar nosacījumu, ka:
- a) pakalpojuma sniedzējam nav faktiski zināšanu par nelikumīgu darbību vai nelikumīgu saturu un attiecībā uz prasībām atļūdzināt zaudējumus tam nav zināmi fakti vai apstākļi, kas liecina par nelikumīgu darbību vai nelikumīgu saturu; vai
  - b) pēc šādu zināšanu vai ziņu iegūšanas pakalpojuma sniedzējs rīkojas ātri, lai izņemtu šādu saturu vai liegtu tam piekļūt.
2. Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja pakalpojuma saņēmēja rīcību nosaka vai kontrolē pakalpojuma sniedzējs.
3. Šā panta 1. punktu nepiemēro attiecībā uz atbildību, kas patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktos noteikta tiešsaistes platformām, kuras ļauj patērētājiem noslēgt distancē līgumus ar tirgotājiem, ja šāda tiešsaistes platforma sniedz konkrētu informācijas elementu vai citādi dara iespējamu konkrēto darījumu tādā veidā, kas rada vidusmēra patērētājam priekšstatu, ka informāciju vai darījuma priekšmetu veidojošo produktu vai pakalpojumu sniedz pati tiešsaistes platforma vai pakalpojuma saņēmējs, kurš darbojas tās pakļautībā vai kontrolē.
4. Šis pants neietekmē tiesu iestādes vai administratīvās iestādes tiesības saskaņā ar dalībvalsts tiesību sistēmu pieprasīt pakalpojuma sniedzējam vai novērst pārkāpumu.

7. pants

Brīvprātīga izmeklēšana pēc savas iniciatīvas un juridiskā atbildība

Starpniecības pakalpojumu sniedzējus nevar uzskatīt par neatbilstīgiem 4., 5. un 6. pantā noteiktajiem atbrīvojumiem no atbildības tādēļ vien, ka tie labticīgi un rūpīgi veic brīvprātīgu izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas vai citus pasākumus, kas vērsti uz nelikumīga satura atklāšanu, identificēšanu, izņemšanu, piekļuves liegšanu tam, vai veic vajadzīgos pasākumus ar mērķi izpildīt Savienības tiesību aktu un valsts tiesību aktu prasības saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp šajā regulā noteiktās prasības.

8. pants

Vispārējās pārraudzības vai aktīvas faktu noskaidrošanas pienākumu neesamība

Starpniecības pakalpojumu sniedzējiem neuzliek vispārīgu pienākumu pārraudzīt to nosūtīto vai uzglabāto informāciju vai aktīvi noskaidrot faktus vai apstākļus, kas liecina par nelikumīgu darbību.

9. pants

Rīkojumi vērsties pret nelikumīgu saturu

1. Saņemot rīkojumu vērsties pret vienu vai vairākiem konkrētiem nelikumīga satura elementiem, kuru uz piemērojamo Savienības tiesību akta vai valsts tiesību aktu pamata ir izdevušas attiecīgās valsts tiesu vai administratīvās iestādes, starpniecības pakalpojumu sniedzēji saskaņā ar Savienības tiesību aktiem bez nepamatotas kavēšanās informē rīkojumu izdevušo iestādi vai jebkādu citu iestādi, kas norādīta rīkojumā, par rīkojuma izpildi, norādot, vai un kad rīkojums izpildīts.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, kad pakalpojumu sniedzējam tiek nosūtīts 1. punktā minētais rīkojums, tas atbilst vismaz šādiem nosacījumiem:

a) minētajā rīkojumā ietilpst šādi elementi:

- i) atsauce uz rīkojuma juridisko pamatu saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem;
- ii) pamatojums tam, kādēļ informācija ir nelikumīgs saturs, ar atsaucēm uz vienu vai vairākiem konkrētiem pārkāptajiem Savienības tiesību aktu vai valsts tiesību aktu noteikumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem;
- iii) informācija par izdevējiestādes identifikāciju;
- iv) skaidra informācija, kas starpniecības pakalpojumu sniedzējam dod iespēju identificēt un atrast attiecīgo nelikumīgo saturu, piemēram, viens vai vairāki URL, un attiecīgajā gadījumā papildu informācija;
- v) informācija par starpniecības pakalpojumu sniedzējam un saturu iesniegušajam pakalpojuma saņēmējam pieejamajām apstrīdēšanas mehānismu iespējām;
- vi) attiecīgā gadījumā informācija par to, kurai iestādei jāsaņem informācija par rīkojumu izpildi;

b) minētā rīkojuma teritoriālā darbības joma, pamatojoties uz piemērojamiem Savienības un valstu tiesību aktu noteikumiem, tostarp Hartu, un attiecīgā gadījumā starptautisko tiesību vispārīgiem principiem, nepārsniedz tā mērķa sasniegšanai absolūti nepieciešamo;

c) minēto rīkojumu nosūta vienā no starpniecības pakalpojumu sniedzēja deklarētajām valodām saskaņā ar 11. panta 3. punktu vai citā dalībvalsts oficiālajā valodā, par ko vienojušies rīkojumu izdevusi iestāde un minētais pakalpojumu sniedzējs, un to nosūta minētā pakalpojumu sniedzēja izraudzītajam elektroniskajam kontaktpunktam saskaņā ar 11. pantu; ja rīkojums nav sagatavots starpniecības pakalpojumu sniedzēja deklarētajā valodā vai citā valodā, par kuru divpusēji panākta vienošanās, rīkojumu var nosūtīt izdevējiestādes valodā, ar noteikumu, ka tam ir pievienots vismaz to elementu tulkojums šādā deklarētajā valodā vai valodā, par kuru divpusēji panākta vienošanās, kuri izklāstīti šā punkta a) un b) apakšpunktā.

3. Rīkojuma izdevējiestāde vai attiecīgā gadījumā iestāde, kas norādīta rīkojumā, nosūta rīkojumu kopā ar jebkuru citu no starpniecības pakalpojumu sniedzēja saņemto informāciju par minētā rīkojuma izpildi izdevējiestādes dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātoram.

4. Pēc tam, kad attiecīgās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātors saņēmis rīkojumu no tiesu vai administratīvās iestādes, tas bez nepamatotas kavēšanās nosūta 1. punktā minēto rīkojumu kopiju visiem pārējiem digitālo pakalpojumu koordinātoriem, izmantojot sistēmu, kas izveidota saskaņā ar 85. pantu.

5. Vēlākais brīdī, kad rīkojums tiek izpildīts, vai attiecīgā gadījumā brīdī, ko izdevējiestāde paredzējusi savā rīkojumā, starpniecības pakalpojumu sniedzēji informē attiecīgā pakalpojuma saņēmēju par saņemto rīkojumu un tā izpildi. Šādā pakalpojuma saņēmējam sniegtajā informācijā iekļauj pamatojumu, pastāvošās apstrīdēšanas iespējas un rīkojuma teritoriālā darbības jomas aprakstu saskaņā ar 2. punktu.

6. Šajā pantā izklāstītie nosacījumi un prasības neskar prasības, kas noteiktas valsts civilprocesa un kriminālprocesa tiesību aktos.

10. pants

Rīkojumi sniegt informāciju

1. Saņemot rīkojumu sniegt konkrētu informāciju par vienu vai vairākiem konkrētiem pakalpojuma saņēmējiem, kuru uz piemērojamo Savienības tiesību aktu vai valsts tiesību aktu pamata atbilstīgi Savienības tiesību aktiem ir izdevušas attiecīgās valsts tiesu vai administratīvās iestādes, starpniecības pakalpojumu sniedzēji bez nepamatotas kavēšanās informē rīkojumu izdevušo iestādi vai jebkuru citu rīkojumā norādītu iestādi par tā saņemšanu un par rīkojuma izpildi, norādot, vai un kad rīkojums izpildīts.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, kad pakalpojuma sniedzējam tiek nosūtīts 1. punktā minētais rīkojums, tas atbilst vismaz šādiem nosacījumiem:

a) minētajā rīkojumā ietilpst šādi elementi:

i) atsauce uz rīkojuma juridisko pamatu saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem;

ii) informācija par izdevējiestādes identifikāciju;

iii) skaidra informācija, kas starpniecības pakalpojumu sniedzējam dod iespēju identificēt konkrēto saņēmēju vai saņēmējus, par kuriem pieprasīta informācija, piemēram, viens vai vairāki konta nosaukumi vai unikālie identifikatori;

iv) pamatojums tam, kādam mērķim ir nepieciešama informācija un kādēļ informācijas sniegšanas pieprasīšana ir nepieciešama un samērīga, lai noteiktu starpniecības pakalpojumu saņēmēju atbilstību piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem vai valsts tiesību aktiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, izņemot gadījumus, kad nav iespējams sniegt šādu pamatojumu tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu un kriminālvajāšanu;

v) informācija par pakalpojumu sniedzējam un attiecīgajiem pakalpojuma saņēmējiem pieejamajiem apstrīdēšanas mehānismiem;

vi) attiecīgā gadījumā informācija par to, kurai iestādei jānosūta informācija par rīkojumu izpildi;

b) minētajā rīkojumā pakalpojumu sniedzējam tiek pieprasīts sniegt tikai tādu informāciju, kas jau ir ievākta tā kontrolē esoša pakalpojuma sniegšanas nolūkā;

c) minēto rīkojumu nosūta vienā no pakalpojuma sniedzēja deklarētajām valodām saskaņā ar 11. panta 3. punktu vai citā dalībvalstu oficiālajā valodā, par ko vienojušies rīkojuma izdevējiestāde un pakalpojumu sniedzējs, un to nosūta minētā pakalpojumu sniedzēja izraudzītajam elektroniskajam kontaktpunktam saskaņā ar 11. pantu; ja rīkojums nav sagatavots pakalpojumu sniedzēja deklarētajā valodā vai citā valodā, par kuru divpusēji panākta vienošanās, rīkojumu var nosūtīt rīkojuma izdevējiestādes valodā, ar noteikumu, ka tam ir pievienots vismaz to elementu tulkojums šādā deklarētajā valodā vai valodā, par kuru divpusēji panākta vienošanās, kuri izklāstīti šā punkta a) un b) apakšpunktā.

3. Rīkojuma izdevējiestāde vai attiecīgā gadījumā iestāde, kas norādīta rīkojumā, nosūta rīkojumu kopā ar jebkuru citu no starpniecības pakalpojumu sniedzēja saņemto informāciju par minētā rīkojuma izpildi izdevējiestādes dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātoram.

4. Pēc tam, kad attiecīgās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātors saņēmis rīkojumu no tiesu vai administratīvās iestādes, tas bez nepamatotas kavēšanās nosūta 1. punktā minētā rīkojuma kopiju visiem pārējiem digitālo pakalpojumu koordinātoriem, izmantojot sistēmu, kas izveidota saskaņā ar 85. pantu.

5. Vēlākais brīdī, kad rīkojums tiek izpildīts, vai attiecīgā gadījumā brīdī, ko izdevējiestāde paredzējusi savā rīkojumā, starpniecības pakalpojumu sniedzēji informē attiecīgā pakalpojuma saņēmēju par saņemto rīkojumu un tā izpildi. Šādā pakalpojuma saņēmējam sniegtajā informācijā iekļauj pamatojumu, pastāvošās apstrīdēšanas iespējas un rīkojuma teritoriālā darbības jomu saskaņā ar 2. punktu.

6. Šajā pantā izklāstītie nosacījumi un prasības neskar prasības, kas noteiktas valsts civilprocesa un kriminālprocesa tiesību aktos.

III NODAĻA

PIENĀCĪGAS RŪPĪBAS PIENĀKUMI PĀRREDZAMAS UN DROŠAS TIEŠSAISTES VIDES NODROŠINĀŠANAI

1. IEDAĻA

Visiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie noteikumi

11. pants

Dalībvalstu iestāžu, Komisijas un padomes kontaktpunkti

1. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji izraugās vienotu kontaktpunktu, lai tie šīs regulas piemērošanas nolūkā varētu tiešā veidā elektroniski sazināties ar dalībvalstu iestādēm, Komisiju un 61. pantā minēto padomi.
2. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji padara publisku informāciju, kas nepieciešama to vienotā kontaktpunkta ērtai identificēšanai un saziņai ar to. Minētā informācija ir viegli piekļūstama, un to atjaunina.
3. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji 2. punktā minētajā informācijā norāda dalībvalstu oficiālo valodu vai valodas, ko papildus tai valodai, kuru saprot lielākais iespējamais Savienības iedzīvotāju skaits, var izmantot saziņai ar to kontaktpunktiem, un tā ietver vismaz vienu tās dalībvalsts oficiālo valodu, kurā atrodas starpniecības pakalpojumu sniedzēja galvenā iedibinājuma vieta vai kurā dzīvo vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis.

12. pants

Kontaktpunkti pakalpojumu saņēmējiem

1. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji izraugās vienotu kontaktpunktu, lai pakalpojuma saņēmēji varētu tieši, ātri, elektroniski un lietotājdraudzīgi sazināties ar tiem, tostarp dodot pakalpojuma saņēmējiem iespēju izvēlēties saziņas līdzekļus, kas neaprobežojas tikai ar automatizētiem rīkiem.
2. Papildus Direktīva 2000/31/EK paredzētajiem pienākumiem starpniecības pakalpojumu sniedzēji publisko informāciju, kas pakalpojuma saņēmējiem vajadzīga, lai viegli identificētu to vienotos kontaktpunktus un sazinātos ar tiem. Minētā informācija ir viegli piekļūstama, un to atjaunina.

13. pants

Juridiskie pārstāvji

1. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji, kuri nav iedibināti Savienībā, bet kuri piedāvā pakalpojumus Savienībā, rakstveidā ieceļ juridisku vai fizisku personu, kas pilda juridiskā pārstāvja funkcijas vienā no dalībvalstīm, kurā tie piedāvā savus pakalpojumus.

2. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji pilnvaro savus juridiskos pārstāvjus, lai dalībvalstu kompetentās iestādes, Komisija un padome varētu vērsties pie tiem papildus šādiem pakalpojumu sniedzējiem vai to vietā visos jautājumos, kas nepieciešami attiecībā uz tādu lēmumu saņemšanu, izpildes panākšanu un atbilstības tiem nodrošināšanu, kas izdoti saskaņā ar šo regulu. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji piešķir saviem juridiskajiem pārstāvjiem nepieciešamās pilnvaras un pietiekamus resursus, lai garantētu to efektīvu un savlaicīgu sadarbību ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm, Komisiju un padomi un ievērotu šādus lēmumus.
3. Ieceltos juridiskos pārstāvjus ir iespējams saukt pie atbildības par šajā regulā paredzēto pienākumu nepildīšanu, neskarot saukšanu pie atbildības un prasības tiesā, kuras var tikt uzsāktas pret starpniecības pakalpojumu sniedzēju.
4. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji informē sava juridiskā pārstāvja dzīvesvietas vai iedibinājuma dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoru par sava juridiskā pārstāvja vārdu, uzvārdu vai nosaukumu, pasta adresi, e-pasta adresi un tālruna numuru. Tie nodrošina, ka minētā informācija ir publiski pieejama, viegli piekļūstama, precīza un atjaunināta.
5. Juridiskā pārstāvja iecelšana Savienībā saskaņā ar 1. punktu nav uzskatāma par iedibinājumu Savienībā.

14. pants

Noteikumi

1. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji savos noteikumos iekļauj informāciju par visiem to piemērotajiem pakalpojuma izmantošanas ierobežojumiem, kas attiecas uz pakalpojuma saņēmēju sniegto informāciju. Minētā informācija ietver informāciju par satura moderācijai izmantotajām politikām, procedūrām, pasākumiem un rīkiem, tostarp algoritmisko lēmumu pieņemšanu un cilvēku veiktām pārbaudēm, kā arī par iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas kārtību. To izklāsta skaidrā, vienkāršā, saprotamā, lietotājdraudzīgā un nepārprotamā valodā, un tā ir publiski pieejama viegli piekļūstamā un mašīnlasāmā formātā.
2. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji informē pakalpojumu saņēmējus par visām būtiskajām noteikumu izmaiņām.
3. Ja starpniecības pakalpojums galvenokārt tiek vērst uz nepilngadīgajiem vai ja to pārsvarā izmanto nepilngadīgie, starpniecības pakalpojuma sniedzējs izskaidro pakalpojuma izmantošanas nosacījumus un ierobežojumus nepilngadīgajiem saprotamā veidā.
4. Piemērojot un izpildot 1. punktā noteiktos ierobežojumus, starpniecības pakalpojumu sniedzēji rīkojas rūpīgi, objektīvi un samērīgi, pienācīgi ņemot vērā visu iesaistīto personu tiesības un leģitīmās intereses, tostarp pakalpojuma saņēmējiem piemērojamās pamattiesības, piemēram, vārda brīvību, mediju brīvību un plurālismu, kā arī citas pamattiesības un brīvības, kas noteiktas Hartā.
5. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji pakalpojumu saņēmējiem sniedz kodolīgu, viegli piekļūstamu mašīnlasāma noteikumu kopsavilkumu, tostarp par pieejamajiem korektīvajiem pasākumiem un apstrīdēšanas mehānismiem, skaidrā un nepārprotamā valodā.
6. Ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas 33. panta nozīmē savus noteikumus publicē visu to dalībvalstu oficiālajās valodās, kurās tās piedāvā savus pakalpojumus.

15. pants

Starpniecības pakalpojumu sniedzēju pārredzamības ziņošanas pienākumi

1. Starpniecības pakalpojumu sniedzēji vismaz reizi gadā mašīnlasāmā formātā un viegli piekļūstamā veidā dara publiski pieejamus skaidrus, viegli saprotamus ziņojumus par jebkādam satura moderācijas darbībām, ko tie veikuši attiecīgajā periodā. Minētajos ziņojumos attiecīgā gadījumā jo īpaši ietilpst šāda informācija:

- a) starpniecības pakalpojumu sniedzējiem – no dalībvalstu iestādēm saņemto rīkojumu skaits, tostarp saskaņā ar 9. un 10. pantu izdotie rīkojumi, kas iedalīti pēc attiecīgā nelikumīgā satura veida, rīkojumu izdevusī dalībvalsts un mediāna laiks, kas vajadzīgs, lai informētu rīkojuma izdevējiestādi vai jebkuru citu rīkojumā norādītu iestādi par tā saņemšanu un nodrošinātu rīkojuma izpildi;
- b) mitināšanas pakalpojumu sniedzējiem – saskaņā ar 16. pantu iesniegto paziņojumu skaits, iedalot pēc attiecīgā iespējamā nelikumīgā satura veida, uzticamo signalizētāju iesniegto paziņojumu skaits, visas saskaņā ar paziņojumiem veiktās darbības, iedalot pēc tā, vai darbības veiktas saskaņā ar tiesību aktiem vai pakalpojumu sniedzēja noteikumiem, ar automatizētiem līdzekļiem apstrādāto paziņojumu skaits un mediāna laiks, kas nepieciešams rīcības veikšanai;
- c) starpniecības pakalpojumu sniedzējiem – jēgpilna un saprotama informācija par satura moderācijas darbībām, kas veiktas pēc pakalpojumu sniedzēja iniciatīvas, tostarp automatizētu rīku izmantošanu, pasākumiem, kas veikti, lai sniegtu apmācību un palīdzību personām, kuras atbild par satura moderāciju, tādu veikto darbību skaitu un veidu, kuras ietekmē pakalpojuma saņēmēju sniegtās informācijas pieejamību, redzamību un piekļūstamību un pakalpojuma saņēmēju spēju sniegt informāciju, izmantojot pakalpojumu, un citiem saistītiem pakalpojuma ierobežojumiem; paziņoto informāciju iedala pēc nelikumīgā satura vai pakalpojumu sniedzēja noteikumu pārkāpuma veida, pēc atklāšanas metodes un pēc piemērotā ierobežojuma veida;
- d) starpniecības pakalpojumu sniedzējiem – to sūdzību skaits, kas saņemtas, izmantojot iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas saskaņā ar pakalpojumu sniedzēja noteikumiem un papildus – tiešsaistes platformu nodrošinātājiem – saskaņā ar 20. pantu, minēto sūdzību pamats, par tām pieņemtie lēmumi, mediāna laiks, kas nepieciešams minēto lēmumu pieņemšanai, un to gadījumu skaits, kuros minētie lēmumi atcelti;
- e) jebkāda automatizētu līdzekļu izmantošana ar mērķi moderēt saturu, tostarp kvalitatīvu aprakstu, konkrētu mērķu izklāstījumu, minēto mērķu sasniegšanai izmantoto automatizēto līdzekļu precizitātes rādītājus un iespējamo kļūdu īpatsvaru un izmantotos aizsardzības pasākumus.

2. Šā panta 1. punkts neattiecas uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, kas kvalificējami kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK, un kas nav ļoti lielas tiešsaistes platformas šīs regulas 33. panta nozīmē.

3. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, lai noteiktu veidnes attiecībā uz formu, saturu un citām detaļām ziņojumiem, kas sniedzami, ievērojot šā panta 1. punktu, tostarp saskaņotus ziņošanas periodus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 88. pantā.

2. IEDAĻA

Mitināšanas pakalpojumu, tostarp tiešsaistes platformu, sniedzējiem piemērojami papildu noteikumi

16. pants

Paziņošanas un rīcības mehānismi

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji ievieš mehānismus, kas ikvienai fiziskai personai un citam subjektam personai dod iespēju ziņot tiem par tādu konkrētu informācijas elementu esību to pakalpojumā, kurus attiecīgā fiziskā persona vai cits subjekts uzskata par nelikumīgu saturu. Minētie mehānismi ir viegli piekļūstami un lietotājdraudzīgi un ļauj iesniegt paziņojumus tikai elektroniski.

2. Šā panta 1. punktā minēto mehānismu mērķis ir veicināt pietiekami precīzu un pienācīgi pamatotu paziņojumu iesniegšanu. Minētajā nolūkā mitināšanas pakalpojumu sniedzēji īsteno nepieciešamos pasākumus, lai darītu iespējamu un veicinātu šādus elementus saturošu paziņojumu iesniegšanu:

- a) pienācīgi pamatots paskaidrojums tam, kādēļ fiziskā persona vai cits subjekts attiecīgo informāciju uzskata par nelikumīgu saturu;
- b) satura veidam un konkrētajam mitināšanas pakalpojuma veidam pielāgota skaidra norāde uz precīzu šādas informācijas elektroniskās piekļuves vietu, piemēram, precīzs vienotais resursu vietrādis vai vietrāži, un attiecīgajā gadījumā papildu informācija, kas ļauj identificēt nelikumīgo saturu;
- c) paziņojumu iesniedzošās fiziskās personas vārds, uzvārds un e-pasta adrese vai cita subjekta nosaukums un e-pasta adrese, izņemot gadījumus, kad informācija tiek uzskatīta par saistītu ar vienu no Direktīvas 2011/93/ES 3.–7. pantā minētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem;
- d) paziņojuma iesniedzējas fiziskās personas vai cita subjekta apliecinājums par to, ka tā *bona fide* uzskata, ka paziņojumā iekļautā informācija un apgalvojumi ir pareizi un pilnīgi.

3. Šajā pantā minētos paziņojumus uzskata par pamatu faktiskām zināšanām vai ziņām 6. panta nolūkos par konkrēto attiecīgās informācijas elementu, ja tie rūpīgam mitināšanas pakalpojuma sniedzējam dod iespēju identificēt attiecīgās darbības vai informācijas nelikumību bez detalizētas juridiskās pārbaudes.

4. Ja paziņojumā ir norādīta to iesniegušās fiziskās personas vai cita subjekta elektroniskā kontaktinformācija, mitināšanas pakalpojumu sniedzējs bez nepamatotas kavēšanās nosūta attiecīgajai fiziskajai vai juridiskajai personai paziņojuma saņemšanas apstiprinājumu.

5. Pakalpojuma sniedzējs bez nepamatotas kavēšanās arī paziņo minētajai fiziskajai personai vai citam subjektam par savu lēmumu par informāciju, uz kuru attiecas paziņojums, norādot pieejamās lēmuma apstrīdēšanas iespējas.

6. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji izskata visus paziņojumus, kas saņemti ar šā panta 1. punktā minētajiem mehānismiem, un laicīgi, rūpīgi, nepatvaļīgi un objektīvi pieņem lēmumus par informāciju, uz kuru attiecas šie paziņojumi. Ja šādi izskatīšanai vai lēmumu pieņemšanai tiek izmantoti automatizēti līdzekļi, šā panta 5. punktā minētajā paziņojumā iekļauj informāciju par to izmantošanu.

17. pants

Pamatojumi

1. Mitināšanas pakalpojumu sniedzēji visiem skartajiem pakalpojuma saņēmējiem sniedz skaidru un konkrētu pamatojumu attiecībā uz jebkuru no šādiem ierobežojumiem, kas uzlikti, pamatojoties uz to, ka pakalpojuma saņēmēja sniegtā informācija ir nelikumīgs saturs vai neatbilst to noteikumiem:

- a) jebkādi pakalpojuma saņēmēja sniegtu konkrētu informācijas elementu redzamības ierobežojumi, tostarp satura izņemšana, piekļuves liegšana tam vai satura popularitātes pazemināšana;
- b) naudas maksājumu apturēšana, izbeigšana vai citi ierobežojumi;
- c) pakalpojuma sniegšanas pilnīga vai daļēja apturēšana vai izbeigšana;
- d) pakalpojuma saņēmēja konta darbības apturēšana vai izbeigšana.

2. Šā panta 1. punktu piemēro tikai tad, ja pakalpojumu sniedzējam ir zināma attiecīgā elektroniskā kontaktinformācija. To piemēro vēlākais no dienas, kad tiek piemērots ierobežojums, un neatkarīgi no tā, kāpēc vai kā tas piemērots.

Šā panta 1. punktu nepiemēro, ja informācija ir maldinošs liela apjoma komerciālais saturs.

3. Šā panta 1. punktā minētajā pamatojumā ietilpst vismaz šāda informācija:
- a) informācija par to, vai lēmums ietver attiecīgās informācijas izņemšanu, piekļuves tai liegšanu, tās popularitātes pazemināšanu vai redzamības ierobežojumu, vai ar minēto informāciju saistīto naudas maksājumu apturēšanu vai izbeigšanu, vai šīs informācijas sakarā piemēro citus pasākumus, kas minēti 1. punktā, un attiecīgajā gadījumā lēmuma teritoriālā darbības joma un tā darbības ilgums;
  - b) fakti un apstākļi, uz kuriem balstīts lēmums, tostarp attiecīgajā gadījumā informācija par to, vai lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz paziņojumu, kas iesniegts saskaņā ar 16. pantu, vai brīvprātīgi uz pašiniciatīvas izmeklēšanas darbību pamata, un, ja patiešām nepieciešams, paziņojuma sniedzēja identitāte;
  - c) attiecīgajā gadījumā informācija par lēmuma pieņemšanā izmantotajiem automatizētajiem līdzekļiem, tostarp informācija par to, vai lēmums ir pieņemts par saturu, kas atklāts vai identificēts ar automatizētiem līdzekļiem;
  - d) ja lēmums attiecas uz iespējamu nelikumīgu saturu, atsauce uz attiecīgo juridisko pamatu un paskaidrojumi par to, kādēļ uz šā pamata informācija tiek uzskatīta par nelikumīgu saturu;
  - e) ja lēmuma pamatā ir informācijas iespējama neatbilstība mitināšanas pakalpojumu sniedzēja noteikumiem – atsauce uz līgumisko pamatu un paskaidrojumi, kādēļ informācija tiek uzskatīta par neatbilstīgu minētajam pamatam;
  - f) skaidra un lietotājdraudzīga informācija par pakalpojuma saņēmējam pieejamajām lēmuma apstrīdēšanas iespējām, attiecīgā gadījumā it īpaši – izmantojot iekšējos sūdzību izskatīšanas mehānismus, strīdu izšķiršanu ārpusstiesas kārtībā un tiesiskās aizsardzības līdzekļus.
4. Informācija, kuru mitināšanas pakalpojumu sniedzējs sniedz saskaņā ar šo pantu, ir skaidra un viegli saprotama un tik precīza un konkrēta, cik attiecīgajos apstākļos iespējams. Galvenais, tā ir noformēta tā, ka attiecīgā pakalpojuma saņēmējs pienācīgi var patiešām izmantot 3. punkta f) apakšpunktā minētās apstrīdēšanas iespējas.
5. Šo pantu nepiemēro rīkojumiem, kas minēti 9. pantā.

18. pants

Ziņošana par aizdomām par noziedzīgu nodarījumu

1. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējam kļūst zināma jebkāda informācija, kas rada aizdomas par to, ka ir izdarīts, tiek izdarīts vai varētu tikt izdarīts noziedzīgs nodarījums, kas apdraud personas vai personu dzīvību vai drošību, tas nekavējoties informē attiecīgās dalībvalsts vai dalībvalstu tiesībaizsardzības vai tiesu iestādes par savām aizdomām un sniedz visu pieejamo attiecīgo informāciju.
2. Ja mitināšanas pakalpojumu sniedzējs nevar ar pietiekamu pārliecību identificēt attiecīgo dalībvalsti, tas informē tās dalībvalsts tiesībaizsardzības iestādes, kurā tas ir iedibināts vai kurā dzīvo vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, vai Eiropu, vai abus.

Šā panta nolūkā attiecīgā dalībvalsts ir tā dalībvalsts, kurā, iespējams, ir izdarīts, tiek izdarīts vai varētu tikt izdarīts noziedzīgais nodarījums, vai dalībvalsts, kurā dzīvo vai atrodas iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs, vai dalībvalsts, kurā dzīvo vai atrodas iespējamā noziedzīgā nodarījuma upuris.

3. IEDAĻA

Tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzējiem piemērojamie papildu noteikumi

19. pants

Izņēmums mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem

1. Šo iedaļu, izņemot tās 24. panta 3. punktu, nepiemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas kvalificējami kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK.

Šo iedaļu, izņemot tās 24. panta 3. punktu, nepiemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas iepriekš bijuši kvalificējami mikrouzņēmuma statusam, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK, 12 mēnešus pēc minētā statusa zaudēšanas, ievērojot tā 4. panta 2. punktu, ja vien tie nav ļoti lielas tiešsaistes platformas saskaņā ar 33. pantu.

2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, šo iedaļu piemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas saskaņā ar 33. pantu ir noteikti kā ļoti lielas tiešsaistes platformas, neatkarīgi no tā, vai tie ir kvalificējami kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi.

20. pants

Iekšējā sūdzību izskatīšanas sistēma

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji pakalpojuma saņēmējiem, tostarp tām fiziskām personām un citiem subjektiem, kas iesnieguši paziņojumu, vismaz sešus mēnešus pēc šajā punktā minētā lēmuma pieņemšanas nodrošina piekļuvi efektīvai iekšējai sūdzību izskatīšanas sistēmai, kura ļauj tiem elektroniski bez maksas iesniegt sūdzības par tiešsaistes platformas nodrošinātāja lēmumu pēc paziņojuma saņemšanas vai vērsties pret šādiem tiešsaistes platformas nodrošinātāja lēmumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz to, ka pakalpojuma saņēmēja iesniegtā informācija ir nelikumīgs saturs vai neatbilst pakalpojumu sniedzēja noteikumiem:

- a) lēmumi par to, vai izņemt informāciju vai liegt piekļuvi tai, vai ierobežot tās redzamību;
- b) lēmumi par to, vai pilnīgi vai daļēji apturēt vai izbeigt pakalpojuma sniegšanu saņēmējiem;
- c) lēmumi par to, vai apturēt vai izbeigt pakalpojuma saņēmēja konta darbību;
- d) lēmumi par to, vai apturēt, izbeigt vai citādi ierobežot iespēju monetizēt pakalpojuma saņēmēja sniegto informāciju.

2. Šā panta 1. punktā minētais vismaz sešu mēnešu laikposms sākas dienā, kad pakalpojuma saņēmējs tiek informēts par lēmumu saskaņā ar 16. panta 5. punktu vai 17. pantu.

3. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina, ka to iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas ir viegli piekļūstamas, lietotājdraudzīgas, dod iespēju iesniegt pietiekami precīzas un pienācīgi pamatotas sūdzības un veicina šādu sūdzību iesniegšanu.

4. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji laicīgi, nediskriminējoši, rūpīgi un nepatvaļīgi izskata sūdzības, kas iesniegtas, izmantojot to sūdzību izskatīšanas iekšējo sistēmu. Tiešsaistes platformas nodrošinātājs bez nepamatotas kavēšanās atceļ savu šā panta 1. punktā minēto lēmumu, ja sūdzība satur pietiekamu pamatu tiešsaistes platformas nodrošinātājam uzskatīt, ka tā lēmums paziņojuma sakarā nerīkoties nav pamatots vai ka informācija, uz kuru sūdzība attiecas, nav nelikumīga un tā nav neatbilstīga tā noteikumiem, vai ja tā ietver informāciju, kas liecina, ka sūdzības iesniedzēja rīcība nepamato veiktos pasākumus.

5. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji bez nepamatotas kavēšanās informē sūdzību iesniedzējus par savu motivēto lēmumu par informāciju, par kuru iesniegtas sūdzības, un par iespēju izmantot 21. pantā noteikto strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā un citām pieejamajām apstrīdēšanas iespējām.

6. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina, ka 5. punktā minētie lēmumi tiek pieņemti pienācīgi kvalificēta personāla uzraudzībā un netiek pieņemti tikai uz automatizētu līdzekļu pamata.

21. pants

Strīdu izšķiršana ārpustiesas kārtībā

1. Pakalpojuma saņēmējiem – tostarp fiziskām personām vai citiem subjektiem, kas ir iesnieguši paziņojumus, – kuriem ir adresēti 20. panta 1. punktā minētie lēmumi, ir tiesības izvēlēties jebkuru iestādi strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā, kas ir sertificēta saskaņā ar šā panta 3. punktu, lai izšķirtu strīdus par minētajiem lēmumiem, tostarp sūdzībām, kuras nav bijis iespējams atrisināt, izmantojot minētajā pantā norādīto iekšējo sūdzību izskatīšanas sistēmu.

Tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina, ka informācija par pakalpojuma saņēmēju iespēju izmantot strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā, kā minēts pirmajā daļā, ir viegli piekļūstama to tiešsaistes saskarnē, ir skaidra un lietotājdraudzīga.

Šā punkta pirmā daļa neskar attiecīgā pakalpojuma saņēmēja tiesības jebkurā brīdī vērsties tiesā saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem, lai apstrīdētu minētos tiešsaistes platformu nodrošinātāju lēmumus.

2. Abas puses labticīgi sadarbojas ar izraudzīto sertificēto ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādi, lai izšķirtu strīdu.

Tiešsaistes platformu nodrošinātāji var atteikties iesaistīties ar šādu ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādi, ja jau ir atrisināts strīds par to pašu informāciju un tiem pašiem saturs iespējamās nelikumības vai neatbilstības pamatiem.

Sertificētā ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādei nav pilnvaru pusēm noteikt saistošu strīda izšķiršanu.

3. Tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators, kurā ir iedibināta ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde, uz ne vairāk kā piecu gadu laikposmu, ko var pagarināt, pēc iestādes pieprasījuma to sertificē, ja minētā iestāde ir pierādījusi savu atbilstību visiem šiem nosacījumiem:

- a) tā ir objektīva un neatkarīga, tostarp finansiāli neatkarīga, no tiešsaistes platformu nodrošinātājiem un no tiešsaistes platformu nodrošinātāju sniegtā pakalpojuma saņēmējiem, tostarp fiziskām personām un citiem subjektiem, kuri iesnieguši paziņojumus;
- b) tai ir nepieciešamās specializētās zināšanas attiecībā uz jautājumiem, kas izriet no vienas vai vairākām nelikumīgā saturs konkrētajām jomām, vai attiecībā uz viena vai vairāku tiešsaistes platformu veidu noteikumu piemērošanu un izpildes panākšanu, kas šai iestādei dod iespēju sniegt lietderīgu ieguldījumu strīda izšķiršanā;
- c) tās locekļu atalgojumu neietekmē procedūras iznākums;
- d) strīda izšķiršana ārpustiesas kārtībā, ko tā piedāvā, ir viegli piekļūstama ar elektronisko sakaru tehnoloģijām un nodrošina iespēju strīda izšķiršanu sākt un vajadzīgos pamatojuma dokumentus iesniegt tiešsaistē;
- e) tā spēj ātri, efektīvi un izmaksefektīvi izšķirt strīdu vismaz vienā no Savienības iestāžu oficiālajām valodām;
- f) strīda izšķiršanu ārpustiesas kārtībā, ko tā piedāvā, veic saskaņā ar skaidru un taisnīgu reglamentu, kas ir viegli un publiski piekļūstams, un ir saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem, tostarp šā panta prasībām.

Digitālo pakalpojumu koordinators attiecīgajā gadījumā sertifikātā norāda:

- a) konkrētos jautājumus, uz kuriem attiecas iestādes specializētās zināšanas, kā minēts pirmās daļas b) apakšpunktā; un
- b) Savienības iestāžu oficiālo valodu vai valodas, kurās iestāde spēj izšķirt strīdus, kā minēts pirmās daļas e) punktā.

4. Sertificētas ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes ik gadu ziņo digitālo pakalpojumu koordinatoram, kurš tās sertificējis, par savu darbību, norādot vismaz saņemto strīdu skaitu, informāciju par minēto strīdu iznākumu, vidējo laiku, kas vajadzīgs, lai tos atrisinātu, un visus konstatētos trūkumus vai grūtības. Pēc minētā digitālo pakalpojumu koordinatora pieprasījuma tās sniedz papildu informāciju.

Digitālo pakalpojumu koordinatori ik divus gadus sagatavo ziņojumu par to, kā darbojas to sertificētās ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes. Minētajā ziņojumā jo īpaši:

- a) norāda, cik strīdu katra sertificētā ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde katru gadu saņēmusi;
- b) norāda minētajās iestādēs ierosināto procedūru iznākumus un vidējo laiku, kas vajadzīgs, lai izšķirtu strīdus;
- c) apzina un izskaidro visus sistemātiskos vai nozares trūkumus vai grūtības, ar ko minētās iestādes saskārusās savā darbā;
- d) apzina minētā darba paraugpraksi;
- e) attiecīgā gadījumā sniedz ieteikumus, kā minēto darbu uzlabot.

Sertificētās ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes savu lēmumu pusēm dara pieejamu saprātīgā termiņā un ne vēlāk kā 90 kalendāro dienu laikā pēc dienas, kad saņemta sūdzība. Ļoti sarežģītu strīdu gadījumā sertificētā ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde pēc saviem ieskatiem var pagarināt 90 kalendāro dienu termiņu par papildu laikposmu, kas nepārsniedz 90 dienas, kopumā nepārsniedzot 180 dienas.

5. Ja ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde izšķir strīdu par labu pakalpojuma saņēmējam, tostarp fiziskai personai vai citam subjektam, kurš iesniedzis paziņojumu, tiešsaistes platformas nodrošinātājs sedz ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes prasītās maksas, un atlīdzina minētajam pakalpojumu saņēmējam, tostarp fiziskai personai vai citam subjektam, visus citus pamatotos izdevumus, kurus tas ir samaksājis sakarā ar strīda izšķiršanu. Ja ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde izšķir strīdu par labu tiešsaistes platformas nodrošinātājam, pakalpojumu saņēmējam, tostarp fiziskai personai vai citam subjektam, nav jāatlīdzina nekādas maksas un citi izdevumi, kurus tiešsaistes platformas nodrošinātājs ir samaksājis vai kuri tam ir jāmaksā sakarā ar strīda izšķiršanu, ja vien ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde nekonstatē, ka minētais saņēmējs acimredzami rīkojies negodprātīgi.

Maksas, ko ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde piemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, par strīda izšķiršanu ir saprātīga un nekādā gadījumā nepārsniedz izmaksas, kas radušās iestādei. Pakalpojuma saņēmējiem strīda izšķiršana ir pieejama bez maksas vai par nominālu maksu.

Sertificētās ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes attiecīgajam pakalpojumu saņēmējam, tostarp fiziskām personām vai citiem subjektiem, kuri iesnieguši paziņojumu, un tiešsaistes platformas nodrošinātājam dara zināmu maksu vai tās noteikšanai izmantotos mehānismus pirms iesaistīšanās strīda izšķiršanā.

6. Dalībvalstis var izveidot ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes 1. punkta nolūkiem vai atbalstīt tādu dažu vai visu ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāžu darbību, kuras tās ir sertificējušas saskaņā ar 3. punktu.

Dalībvalstis nodrošina, ka visas darbības, kuras tās uzņemas saskaņā ar pirmo daļu, neietekmē to digitālo pakalpojumu koordinators spēju sertificēt attiecīgās iestādes saskaņā ar 3. punktu.

7. Digitālo pakalpojumu koordinators, kurš ir sertificējis ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādi, anulē šādu sertifikāciju, ja tas, veicot izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no trešām personām, konstatē, ka ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestāde vairs neatbilst 3. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Pirms sertifikācijas anulēšanas digitālo pakalpojumu koordinators sniedz minētajai iestādei iespēju reaģēt uz tā veiktās izmeklēšanas konstatējumiem un nodomu anulēt ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes sertifikāciju.

8. Digitālo pakalpojumu koordinatori informē Komisiju par ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādēm, kuras tie ir sertificējuši saskaņā ar 3. punktu, attiecīgā gadījumā iekļaujot minētā punkta otrajā daļā norādītās specifikācijas, kā arī tās ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādes, kuru sertifikāciju tie ir anulējuši. Komisija publicē un regulāri atjaunina minēto iestāžu sarakstu un minētās specifikācijas īpaši tam paredzētā viegli piekļūstamā vietnē.

9. Šis pants neskar Direktīvu 2013/11/ES un tajā noteiktās patērētājiem paredzētās strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūras un struktūras.

22. pants

Uzticamie signalizētāji

1. Tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzēji veic visus nepieciešamos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tādiem uzticamo signalizētāju, kas darbojas tiem noteiktajā specializēto zināšanu jomā, paziņojumiem, kuri iesniegti, izmantojot 16. pantā minētos mehānismus, tiek piešķirta prioritāte, un tie tiek izskatīti un par tiem tiek pieņemti lēmumi bez nepamatotas kavēšanās.

2. Uzticama signalizētāja statusu saskaņā ar šo regulu piešķir uz jebkuras struktūras pieteikuma pamata tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators, kurā pieteikuma iesniedzējs ir iedibināts, ja pieteikuma iesniedzējs ir pierādījis savu atbilstību visiem šādiem nosacījumiem:

- a) tam ir specializētās zināšanas un kompetence nelikumīga satura atklāšanai, identificēšanai un ziņošanai par to;
- b) tas ir neatkarīgs no jebkura tiešsaistes platformu nodrošinātāja;
- c) tas veic savu darbību, lai rūpīgi, precīzi un objektīvi iesniegtu paziņojumus.

3. Uzticamie signalizētāji vismaz reizi gadā publicē viegli saprotamus un detalizētus ziņojumus par visiem paziņojumiem, kas attiecīgajā laikposmā iesniegti saskaņā ar 16. pantu. Ziņojumā norāda vismaz paziņojumu skaitu, kas iedalīti kategorijās pēc:

- a) mitināšanas pakalpojuma sniedzēja identitātes;
- b) paziņotā iespējamā nelikumīgā satura veida;
- c) pakalpojumu sniedzēja veiktās darbības.

Minētajos ziņojumos iekļauj skaidrojumu par procedūrām, kas ieviestas, lai nodrošinātu, ka uzticamais signalizētājs saglabā savu neatkarību.

Uzticamie signalizētāji minētos ziņojumus nosūta piešķirējam digitālo pakalpojumu koordinatoram un tos dara publiski pieejamus. Ziņojumā neiekļauj personas datus.

4. Digitālo pakalpojumu koordinatori paziņo Komisijai un padomei to struktūru nosaukumu, adresi un e-pasta adresi, kurām tie ir piešķirējuši uzticamā signalizētāja statusu saskaņā ar 2. punktu vai kurām tie ir apturējuši uzticamā signalizētāja statusu saskaņā ar 6. punktu vai to anulējuši saskaņā ar 7. punktu.

5. Komisija publicē 4. punktā minēto informāciju publiski pieejamā datubāzē viegli piekļūstamā un mašīnlasāmā formātā, un datubāzi regulāri atjaunina.

6. Ja tiešsaistes platformas nodrošinātāja rīcībā ir informācija, kas liecina, ka uzticamais signalizētājs ir iesniedzis ievērojamu skaitu nepietiekami precīzu, neprecīzu vai pienācīgi nepamatotu paziņojumu, izmantojot 16. pantā minētos mehānismus, tostarp informāciju, kas ievākta saistībā ar 20. panta 4. punktā minētajās iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmās iesniegtu sūdzību izskatīšanu, tas iesniedz šādu informāciju tam digitālo pakalpojumu koordinatoram, kurš attiecīgajai struktūrai ir piešķīris uzticamā signalizētāja statusu, nodrošinot nepieciešamos paskaidrojumus un pamatojuma dokumentus. Ja ir saņemta informācija no tiešsaistes platformu nodrošinātāja un ja digitālo pakalpojumu koordinators uzskata, ka ir leģitīmi iemesli sākt izmeklēšanu, uz izmeklēšanas laiku uzticamā signalizētāja statuss tiek apturēts. Minēto izmeklēšanu veic bez nepamatotas kavēšanās.

7. Digitālo pakalpojumu koordinators, kurš ir piešķīris struktūrai uzticamā signalizētāja statusu, anulē minēto statusu, ja, veicot izmeklēšanu pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no trešām personām, tostarp pamatojoties uz informāciju, kuru tiešsaistes platformu nodrošinātājs iesniedzis saskaņā ar 6. punktu, tas konstatē, ka struktūra vairs neatbilst šā panta 2. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Pirms statusa anulēšanas digitālo pakalpojumu koordinators sniedz attiecīgajai struktūrai iespēju reaģēt uz tā veiktās izmeklēšanas konstatējumiem un nodomu anulēt struktūrai piešķirto uzticamā signalizētāja statusu.

8. Pēc konsultēšanās ar padomi Komisija vajadzības gadījumā izdod vadlīnijas, lai tiešsaistes platformu nodrošinātājiem un digitālo pakalpojumu koordinatoriem palīdzētu piemērot šā panta 2., 6. un 7. punktu.

23. pants

Pasākumi un aizsardzība pret nepareizu izmantošanu

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji uz saprātīgu laikposmu un pēc iepriekšēja brīdinājuma pārtrauc sniegt savus pakalpojumus tiem pakalpojuma saņēmējiem, kuri bieži iesniedz acīmredzami nelikumīgu saturu.

2. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji uz saprātīgu laikposmu un pēc iepriekšēja brīdinājuma pārtrauc izskatīt paziņojumus un sūdzības, ko iesniedz tādas fiziskas personas vai citi subjekti vai sūdzību iesniedzēji, kuri regulāri iesniedz acīmredzami nepamatotus paziņojumus vai sūdzības, izmantojot attiecīgi 16. un 20. pantā minētos paziņošanas un rīcības mehānismus un iekšējās sūdzību izskatīšanas sistēmas.

3. Lemjot par apturēšanu, tiešsaistes platformu nodrošinātāji katrā atsevišķā gadījumā laicīgi, rūpīgi un objektīvi novērtē, vai pakalpojuma saņēmējs, fiziska persona, cits subjekts vai sūdzības iesniedzējs veic šā panta 1. un 2. punktā minētās nepareizas izmantošanas darbības, ņemot vērā visus attiecīgos faktus un apstākļus, kas izriet no tiešsaistes platformas nodrošinātājam pieejamās informācijas. Minētie apstākļi ietver vismaz šādu informāciju:

- a) noteiktā laikposmā iesniegto acīmredzami nelikumīgā satura elementu vai acīmredzami nepamatoto paziņojumu vai sūdzību absolūtais skaits;
- b) to relatīvais īpatsvars attiecībā pret noteiktā laikposmā iesniegto informācijas elementu vai paziņojumu kopskaitu;
- c) nepareizas izmantošanas smaguma pakāpe, tostarp nelikumīgā satura raksturs, un tās sekas;
- d) ja to ir iespējams konstatēt – pakalpojuma saņēmēja, fiziskās personas, cita subjekta vai sūdzības iesniedzēja nodoms.

4. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji savos noteikumos skaidri un detalizēti izklāsta savu politiku attiecībā uz 1. un 2. punktā minēto nepareizo izmantošanu, un sniedz piemērus ar faktiem un apstākļiem, kurus tie ņem vērā, novērtējot, vai konkrētā rīcība ir uzskatāma par nepareizu izmantošanu, un pakalpojumu apturēšanas ilgumu.

24. pants

Tiešsaistes platformu nodrošinātāju pārredzamības ziņošanas pienākumi

1. Papildus 15. pantā izklāstītajai informācijai tiešsaistes platformu nodrošinātāji minētajā pantā norādītajos ziņojumos ietver šādu informāciju:

- a) šīs regulas 21. pantā minētajām ārpustiesas strīdu izšķiršanas iestādēm iesniegto strīdu skaits, to izšķiršanas iznākumi, mediānais laiks, kas nepieciešams strīdu izšķiršanas procedūru pabeigšanai, kā arī to strīdu īpatsvars, attiecībā uz kuriem tiešsaistes platformas nodrošinātājs īstenoja iestādes lēmumus;
- b) šīs regulas 23. pantā noteiktās pakalpojuma sniegšanas apturēšanas gadījumu skaits, nošķirot apturēšanas gadījumus, kas piemēroti par klaji nelikumīga satura iesniegšanu, klaji nepamatotu paziņojumu iesniegšanu un klaji nepamatotu sūdzību iesniegšanu.

2. Līdz 2023. gada 17. februārim un pēc tam vismaz reizi sešos mēnešos nodrošinātāji publiski pieejamā savas tiešsaistes saskarnes sadaļā par katru tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu publicē informāciju par aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī Savienībā, kuru aprēķina kā vidējo rādītāju pēdējo sešu mēnešu laikā un saskaņā ar metodiku, kas paredzēta 33. panta 3. punktā minētajos deleģētajos tiesību aktos, ja minētie deleģētie akti ir pieņemti.

3. Tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji pēc iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatora un Komisijas pieprasījuma un bez nepamatotas kavēšanās sniedz tiem 2. punktā minēto informāciju, ko līdz pieprasījuma iesniegšanas brīdim atjaunina. Digitālo pakalpojumu koordinators vai Komisija var pieprasīt tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam sniegt papildu informāciju par minētajā punktā minēto aprēķinu, tostarp paskaidrojumus un pamatojumu par izmantotajiem datiem. Minētajā informācijā neiekļauj personas datus.

4. Ja, pamatojoties uz informāciju, kas saņemta saskaņā ar šā panta 2. un 3. punktu, iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators ir pamats uzskatīt, ka tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājs sasniedz 33. panta 1. punktā noteikto sliekšni attiecībā uz Savienībā esošo aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī, tas par to informē Komisiju.

5. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji bez nepamatotas kavēšanās iesniedz Komisijai lēmumus un 17. panta 1. punktā minētos pamatojumus iekļaušanai publiski piekļūstamā mašīnlasāmā datubāzē, kuru pārvalda Komisija. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina, ka iesniegtajā informācijā nav personas datu.

6. Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, lai noteiktu veidnes attiecībā uz šā panta 1. punktā noteikto ziņojumu formu, saturu un citu informāciju. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 88. pantā.

25. pants

Tiešsaistes saskarnes dizains un organizācija

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji neizstrādā, neorganizē un neekspluatē savas tiešsaistes saskarnes tādā veidā, kas maldina vai manipulē to pakalpojuma saņēmējus, vai tādā veidā, kas kā citādi būtiski kropļo vai vājina pakalpojumu saņēmēju spēju pieņemt brīvus un informētus lēmumus.

2. Šā panta 1. punktā minēto aizliegumu nepiemēro praksēm, uz ko attiecas Direktīva 2005/29/EK vai Regula (ES) 2016/679.

3. Komisija var izdot vadlīnijas par to, kā piemērot 1. punktu konkrētām praksēm, jo īpaši:

- a) vizuāli vairāk izcelt kādu no variantiem, kad pakalpojuma saņēmējam prasa izvēlēties;

- b) atkārtoti prasīt pakalpojuma saņēmējam izdarīt izvēli, ja minētā izvēle jau ir izdarīta, jo īpaši – izmantojot uzniirstošās izvēlnes, kas traucē lietotājam;
- c) padarīt atteikšanos no pakalpojuma sarežģītāku nekā pieteikšanos uz to.

26. pants

Reklāma tiešsaistes platformās

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kuri rāda reklāmu savās tiešsaistes saskarnēs, nodrošina, ka pakalpojuma saņēmēji var skaidri, uzskatāmi, nepārprotami un reāllaikā attiecībā uz katru konkrēto reklāmu, kas tiek parādīta katram atsevišķam saņēmējam, identificēt:

- a) ka rādītā informācija ir reklāma, tostarp ar labi redzamiem marķējumiem, kurus varētu standartizēt saskaņā ar 44. pantu;
- b) fizisko vai juridisko personu, kuras vārdā reklāma tiek rādīta;
- c) fizisko vai juridisko personu, kas finansē reklāmu, ja minētā persona nav tā pati, kas minēta b) apakšpunktā;
- d) jēgpilnu informāciju, kas ir tieši un viegli piekļūstama no reklāmas, par galvenajiem parametriem, kas izmantoti, lai noteiktu to saņēmēju, kam tiek rādīta reklāma, un attiecīgā gadījumā, kā minētos parametrus var mainīt.

2. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina pakalpojuma saņēmējiem funkciju, kas dod iespēju deklarēt, vai to sniegtais saturs ir komercziņojumi vai tos ietver.

Ja pakalpojuma saņēmējs saskaņā ar šo punktu iesniedz deklarāciju, tiešsaistes platformas nodrošinātājs nodrošina, ka citi pakalpojuma saņēmēji var skaidri, nepārprotami un reāllaikā – tostarp ar labi redzamiem marķējumiem, kurus varētu standartizēt saskaņā ar 44. pantu, – identificēt, ka pakalpojuma saņēmēja sniegtais saturs ir komercziņojumi vai tos ietver, kā aprakstīts minētajā pakalpojuma saņēmēja deklarācijā.

3. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji pakalpojuma saņēmējiem nerāda reklāmu, kuras pamatā ir profilēšana, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4. punktā, kas izmanto īpašas Regulas (ES) 2016/679 9. panta 1. punktā minētās personu datu kategorijas.

27. pants

Ieteikumu sistēmas pārredzamība

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kuri izmanto ieteikumu sistēmas, vienkāršā un saprotamā valodā savos noteikumos nosaka galvenos ieteikumu sistēmās izmantotos parametrus, kā arī pakalpojuma saņēmēju iespējas modificēt vai ietekmēt minētos galvenos parametrus.

2. Šā panta 1. punktā minētajos galvenajos parametros paskaidro, kāpēc pakalpojuma saņēmējam tiek ieteikta konkrēta informācija. Tajos iekļauj vismaz:

- a) kritērijus, kas pakalpojuma saņēmējam piedāvātās informācijas noteikšanā ir visbūtiskākie;
- b) minēto parametru relatīvā svarīguma pamatus.

3. Ja attiecībā uz ieteikumu sistēmām, kas nosaka pakalpojuma saņēmējiem rādītās informācijas relatīvo secību, ir pieejamas vairākas iespējas saskaņā ar 1. punktu, tiešsaistes platformu nodrošinātāji nodrošina piekļuvi arī funkcijai, kas pakalpojuma saņēmējam dod iespēju jebkurā laikā izvēlēties un modificēt vēlamu iespēju. Minētā funkcija ir tieši un viegli piekļūstama no konkrētās tiešsaistes platformas tiešsaistes saskarnes sadaļas, kurā informācijai tiek piešķirta prioritāte.

28. pants

Nepilngadīgo aizsardzība tiešsaistē

1. Nepilngadīgajiem piekļūstamu tiešsaistes platformu nodrošinātāji ievieš pienācīgus un samērīgus pasākumus, lai savā pakalpojumā nodrošinātu augstu nepilngadīgo privātuma un drošības līmeni.
2. Tiešsaistes platformas nodrošinātāji savā saskarnē nerāda reklāmu, kuras pamatā ir profilēšana, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4. punktā, kas izmanto pakalpojuma saņēmēja personas datus, ja tie ar pietiekamu pārliecību zina, ka pakalpojuma saņēmējs ir nepilngadīgs.
3. Šajā pantā noteikto pienākumu pildīšana neuzliek tiešsaistes platformu nodrošinātājiem pienākumu apstrādāt papildu personas datus, lai novērtētu, vai pakalpojuma saņēmējs ir nepilngadīgs.
4. Pēc konsultēšanās ar padomi Komisija var izdot vadlīnijas, lai palīdzētu tiešsaistes platformu nodrošinātājiem piemērot 1. punktu.

4. IEDAĻA

Papildu noteikumi, kas piemērojami tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem

29. pants

Izņēmums mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem

1. Šo iedaļu nepiemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem un kas kvalificējami kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK.

Šo iedaļu nepiemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem un kas iepriekš bijuši kvalificējami maza uzņēmuma vai mikrouzņēmuma statusam, kā definēts Ieteikumā 2003/361/EK, 12 mēnešus pēc minētā statusa zaudēšanas saskaņā ar minētā ieteikuma 4. panta 2. punktu, ja vien tie nav ļoti lielas tiešsaistes platformas saskaņā ar 33. pantu.

2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, šo iedaļu piemēro tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem un kas saskaņā ar 33. pantu ir noteikti kā ļoti lielas tiešsaistes platformas, neatkarīgi no tā, vai tie ir kvalificējami kā mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi.

30. pants

Tirgotāju izsekojamība

1. Tiešsaistes platformas, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošina, ka tirgotāji var izmantot minētās tiešsaistes platformas tikai tam, lai popularizētu vēstījumus par produktiem un pakalpojumiem vai piedāvātu tos patērētājiem Savienībā, ja pirms to pakalpojumu izmantošanas minētajiem nolūkiem ir ieguvuši šādu informāciju, ja tā ir piemērojama tirgotājam:

- a) tirgotāja vārds, uzvārds / nosaukums, adrese, tālruna numurs un e-pasta adrese;
- b) tirgotāja identifikācijas dokumenta kopija vai jebkurš cits elektronisks dokuments saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 910/2014 ⁽⁴⁰⁾ 3. pantā sniegto definīciju;

⁽⁴⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).

- c) tirgotāja maksājumu konta informācija;
- d) ja tirgotājs ir reģistrēts komercreģistrā vai tamlīdzīgā publiskā reģistrā – komercreģistrs, kurā tirgotājs reģistrēts, un tā reģistrācijas numurs vai līdzvērtīgi šajā reģistrā iekļautie identifikācijas līdzekļi;
- e) tirgotāja pašsertifikācija, kas ietver apņemšanos piedāvāt tikai tādus produktus vai pakalpojumus, kuri atbilst piemērojamām Savienības tiesību aktu normām.

2. Kad tiešsaistes platformas nodrošinātājs saņēmis 1. punktā minēto informāciju un pirms tas ļauj tirgotājam izmantot savus pakalpojumus, tiešsaistes platformas nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, izmantojot jebkuru tādu brīvi pieejamu oficiālu tiešsaistes datubāzi vai saskarni, kuru dara pieejamu dalībvalstis vai Savienība, vai pieprasot tirgotājam sniegt uzticamu avotu izdotus pamatojuma dokumentus, dara visu iespējamo, lai novērtētu, vai 1. punkta a)–e) apakšpunktā minētā informācija ir uzticama un pilnīga. Šīs regulas nolūkos tirgotāji ir atbildīgi par sniegtās informācijas pareizību.

Attiecībā uz tirgotājiem, kas 1. punktā minētajos nolūkos 2024. gada 17. februārī jau izmanto tiešsaistes platformu nodrošinātāju, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātāji dara visu iespējamo, lai minēto informāciju no attiecīgajiem tirgotājiem iegūtu 12 mēnešu laikā. Ja attiecīgie tirgotāji nesniedz informāciju minētajā termiņā, tiešsaistes platformu nodrošinātāji aptur savu pakalpojumu sniegšanu minētajiem tirgotājiem līdz brīdim, kad tie ir iesnieguši visu informāciju.

3. Ja tiešsaistes platformas nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, iegūst pietiekamas norādes vai tam ir pamats uzskatīt, ka kāds 1. punktā minētais informācijas elements, kas iegūts no attiecīgā tirgotāja, ir neprecīzs, nepilnīgs vai nav atjaunināts, minētais nodrošinātājs pieprasa tirgotājam izlabot situāciju bez kavēšanās vai Savienības vai valstu tiesību aktos noteiktajā laikposmā.

Ja tirgotājs neizlabo vai nepapildina šo informāciju, tiešsaistes platformu nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, ātri pārtrauc sniegt attiecīgajam tirgotājam pakalpojumu attiecībā uz produktu vai pakalpojumu piedāvāšanu patērētājiem, kas atrodas Savienībā, līdz pieprasījuma pilnīgai izpildei.

4. Neskarot Regulas (ES) 2019/1150 4. pantu, ja tiešsaistes platformu nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, atsakās atļaut tirgotājam izmantot savu pakalpojumu saskaņā ar 1. punktu vai aptur sava pakalpojuma sniegšanu saskaņā ar šā panta 3. punktu, attiecīgajam tirgotājam ir tiesības iesniegt sūdzību, kā paredzēts šīs regulas 20. un 21. pantā.

5. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, drošā veidā uzglabā informāciju, kas iegūta saskaņā ar šā panta 1. un 2. punktu, sešus mēnešu laikposmā pēc līgumattiecību izbeigšanas ar attiecīgo tirgotāju. Pēc tam tie minēto informāciju izdzēš.

6. Neskarot šā panta 2. punktu, tiešsaistes platformu nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, minēto informāciju izpauž trešām personām tikai tad, ja to prasa piemērojamie tiesību akti, tostarp 10. pantā minētie rīkojumi un dalībvalstu kompetento iestāžu vai Komisijas izdoti rīkojumi ar mērķi izpildīt šajā regulā noteiktos uzdevumus.

7. Tiešsaistes platformu nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, dara pieejamu 1. punkta a), d) un e) apakšpunktā minēto informāciju savā tiešsaistes platformā pakalpojuma saņēmējiem skaidrā, viegli piekļūstamā un saprotamā veidā. Minētā informācija ir piekļūstama vismaz tiešsaistes platformas tiešsaistes saskarnē, kur norādīta informācija par produktu vai pakalpojumu.

31. pants

Integrēta atbilstība

1. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošina to, ka to tiešsaistes saskarne ir izstrādāta un organizēta tādā veidā, kas tirgotājiem dod iespēju pirms līguma noslēgšanas izpildīt savus pienākumus attiecībā uz piemērojamajos Savienības tiesību aktos noteikto informāciju, atbilstību un informāciju par produkta drošumu.

Jo īpaši attiecīgais nodrošinātājs nodrošina, ka tā tiešsaistes saskarne tirgotājiem dod iespēju sniegt informāciju par uzņēmēja nosaukumu, adresi, tālruņa numuru un e-pasta adresi, kā definēts Regulas (ES) 2019/1020 3. panta 13. punktā un citos Savienības tiesību aktos.

2. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošina to, ka to tiešsaistes saskarne ir izstrādāta un organizēta tādā veidā, lai tirgotāji varētu sniegt vismaz sekojošo:

- a) informāciju, kas vajadzīga, lai skaidri un nepārprotami identificētu produktus vai pakalpojumus, kurus, izmantojot nodrošinātāju pakalpojumus, tie reklamē vai piedāvā patērētājiem, kas atrodas Savienībā;
- b) jebkādu zīmi, kas identificē tirgotāju, piemēram, preču zīmi, simbolu vai logotipu; un
- c) attiecīgā gadījumā informāciju par marķēšanu un apzīmēšanu saskaņā ar piemērojamo Savienības tiesību aktu noteikumiem par produktu drošumu un atbilstību.

3. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, dara visu iespējamo, lai novērtētu, vai šādi tirgotāji ir snieguši 1. un 2. punktā minēto informāciju, pirms tiem atļauj piedāvāt to produktus vai pakalpojumus minētajās platformās. Pēc tam, kad tirgotājam atļauts piedāvāt produktus vai pakalpojumus nodrošinātāja tiešsaistes platformā, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nodrošinātājs veic saprātīgus pasākumus, lai pēc nejausības principa pārbaudītu kādā oficiālā, brīvi pieejamā un mašīnlasāmā tiešsaistes datubāzē vai tiešsaistes saskarnē, vai piedāvātie produkti vai pakalpojumi nav identificēti kā nelikumīgi.

32. pants

Tiesības uz informāciju

1. Ja tiešsaistes platformas nodrošinātājs, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, neatkarīgi no izmantotajiem līdzekļiem uzzina, ka tirgotājs, izmantojot tā pakalpojumus, ir piedāvājis nelikumīgu produktu vai pakalpojumu patērētājiem, kuri atrodas Savienībā, minētais nodrošinātājs, ciktāl tam ir to kontaktinformācija, informē patērētājus, kuri, izmantojot tā pakalpojumus, ir iegādājušies nelikumīgu produktu vai pakalpojumu, par:

- a) to, ka produkts vai pakalpojums ir nelikumīgs;
- b) tirgotāja identitāti; un
- c) visiem attiecīgajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Pirmajā daļā noteiktie pienākumi attiecas tikai uz nelikumīgu produktu vai pakalpojumu iegādi sešu mēnešu laikā pirms brīža, kad nodrošinātājs uzzinājis par nelikumību.

2. Ja 1. punktā minētajā situācijā tiešsaistes platformas nodrošinātājam, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, nav visu attiecīgo patērētāju kontaktinformācijas, minētais nodrošinātājs savā tiešsaistes saskarnē publisko viegli piekļūstamu informāciju par nelikumīgu produktu vai pakalpojumu, tirgotāja identitāti un visiem attiecīgajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

5. IEDAĻA

Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju papildu pienākumi sistēmiskos risku pārvaldīšanai

33. pants

Ļoti lielas tiešsaistes platformas un ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas

1. Šo iedaļu piemēro tiešsaistes platformām un tiešsaistes meklētājprogrammām, kuru Savienībā esošo aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējais skaits mēnesī ir vienāds ar 45 miljoniem vai ir lielāks par to un kuras saskaņā ar 4. punktu ir noteiktas kā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas.

2. Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 87. pantu, lai koriģētu 1. punktā minēto Savienībā esošo aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī, ja Savienības iedzīvotāju skaits palielinās vai samazinās par 5 % attiecībā pret tās iedzīvotāju skaitu 2020. gadā vai pēc korekciju ieviešanas ar deleģēto aktu pret tās iedzīvotāju skaitu tajā gadā, kurā pieņemts nesēnākais deleģētais akts. Šādā gadījumā tā koriģē minēto skaitli tā, lai tas atbilstu 10 % no Savienības iedzīvotāju skaita tajā gadā, kurā tā pieņem deleģēto aktu, izsakot minēto skaitli miljonos un noapaļojot to uz augšu vai uz leju.

3. Komisija pēc konsultēšanās ar padomi var pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 87. pantu, lai papildinātu šīs regulas noteikumus, nosakot metodiku, ko var izmantot, lai šā panta 1. punkta un 24. panta 2. punkta vajadzībām aprēķinātu Savienībā esošo aktīvo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī, nodrošinot, ka šāda metodika pienācīgi ņem vērā tirgus un tehnoloģiju attīstību.

4. Komisija pēc konsultēšanās ar iedibinājuma dalībvalsti vai ņemot vērā informāciju, ko iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators sniedzis saskaņā ar 24. panta 4. punktu, pieņem lēmumu, ar kuru tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu, kuras vidējais aktīvo pakalpojuma saņēmēju skaits mēnesī ir vienāds ar šā panta 1. punktā minēto skaitu vai lielāks par to, nosaka par ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu šīs regulas nolūkos. Komisija savu lēmumu pieņem, balstoties uz datiem, ko tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs paziņojis saskaņā ar 24. panta 2. punktu, vai informāciju, kas pieprasīta saskaņā ar 24. panta 3. punktu, vai jebkādu citu Komisijai pieejamu informāciju.

Tas, ka tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs neievēro 24. panta 2. punktu vai neizpilda iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatora vai Komisijas pieprasījumu saskaņā ar 24. panta 3. punktu, neliedz Komisijai noteikt šo nodrošinātāju par ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāju saskaņā ar šo punktu.

Ja Komisija savu lēmumu balsta uz citu informāciju, kas tai pieejama saskaņā ar šā punkta pirmo daļu, vai uz papildu informāciju, kura pieprasīta saskaņā ar 24. panta 3. punktu, Komisija dod iespēju attiecīgajam tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam 10 darbdiēnos iesniegt savu viedokli par Komisijas sākotnējo ieceri noteikt tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu attiecīgi par ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu. Komisija pienācīgi ņem vērā attiecīgā nodrošinātāja iesniegto viedokli.

Attiecīgā tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja nespēja iesniegt viedokli saskaņā ar šā punkta trešo daļu neliedz Komisijai minēto tiešsaistes platformu vai minēto tiešsaistes meklētājprogrammu noteikt attiecīgi par ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu, balstoties uz citu tai pieejamu informāciju.

5. Komisija ļoti lielas tiešsaistes platformas statusu atceļ, ja viena gada laikā tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas vidējais aktīvo pakalpojuma saņēmēju skaits mēnesī nav vienāds ar 1. punktā minēto skaitu vai lielāks par to.

6. Komisija bez liekas kavēšanās savus lēmumus saskaņā ar 4. un 5. punktu paziņo attiecīgajam tiešsaistes platformas vai tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam, padomei un iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram.

Komisija nodrošina, ka noteikto ļoti lielo tiešsaistes platformu un ļoti lielo tiešsaistes meklētājprogrammu saraksts tiek publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un minēto sarakstu atjaunina. Šajā iedaļā noteiktie pienākumus piemēro attiecīgajām ļoti lielajām tiešsaistes platformām un ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām vai to piemērošana tām tiek izbeigta, sākot ar četriem mēnešiem pēc attiecīgā nodrošinātāja informēšanas saskaņā ar šā punkta pirmo daļu.

34. pants

Riska novērtēšana

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji rūpīgi apzina, analizē un novērtē visus sistēmiskos riskus Savienībā, kas izriet no to pakalpojumu un to attiecīgo sistēmu konstrukcijas vai darbības, tostarp algoritmiskās sistēmas, vai no to pakalpojumu izmantošanas.

Tie veic riska novērtējumus no 33. panta 6. punkta otrajā daļā noteiktā piemērošanas sākuma datuma un pēc tam vismaz reizi gadā un jebkurā gadījumā pirms tādu funkciju izvēšanas, kurām varētu būt kritiska ietekme uz riskiem, kas apzināti saskaņā ar šo pantu. Risku novērtējums ir vērsts uz to pakalpojumiem un ir samērīgs ar sistēmiskajiem riskiem, ņemot vērā to smagumu un varbūtību, un tas ietver šādus sistēmiskos riskus:

- a) nelikumīga satura izplatīšana ar to pakalpojumiem;
- b) jebkāda faktiskā vai paredzama negatīva ietekme uz pamattiesību īstenošanu, jo īpaši pamattiesību uz Hartas 1. pantā noteikto cilvēka cieņu, Hartas 7. pantā noteikto privātās un ģimenes dzīves respektēšanu, Hartas 8. pantā noteikto personas datu aizsardzību, Hartas 11. pantā noteikto vārda un informācijas brīvību, tostarp mediju brīvību un plurālismu, un Hartas 21. pantā noteikto diskriminēšanas aizliegumu, Hartas 24. pantā noteiktajām bērna tiesībām un Hartas 38. pantā noteikto augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzību;
- c) jebkāda faktiskā vai paredzama negatīva ietekme uz pilsonisko diskursu, vēlēšanu procesiem un sabiedrisko drošību;
- d) jebkāda faktiskā vai paredzama negatīva ietekme attiecībā uz dzimumbalstītu vardarbību, sabiedrības veselības aizsardzību un nepilngadīgajiem un nopietna negatīva ietekme uz personas fizisko un garīgo labbūtību.

2. Veicot riska novērtēšanu, ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji jo īpaši ņem vērā to, vai un kā kādu no 1. punktā minētajiem sistēmiskajiem riskiem ietekmē šādi faktori:

- a) ieteikumu sistēmu un jebkuras citas relevantas algoritmiskās sistēmas dizains;
- b) to satura moderācijas sistēmas;
- c) piemērojamie noteikumi un to izpildes panākšana;
- d) reklāmas atlases un rādīšanas sistēmas;
- e) ar datiem saistītās nodrošinātāja prakses.

Novērtējumos analizē arī to, vai un kā riskus saskaņā ar 1. punktu ietekmē tīša manipulācija ar to pakalpojumu, tostarp pakalpojuma neautentiska izmantošana vai automatizēta izmantošana, kā arī nelikumīga satura un to noteikumiem neatbilstošas informācijas pastiprināšana un potenciāli ātra izplatīšana plašā mērogā.

Novērtējumā ņem vērā īpašus reģionālus vai lingvistiskus aspektus, tostarp tad, ja tie ir specifiski dalībvalstij.

3. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji riska novērtējumu apliecinātos dokumentus glabā vismaz trīs gadus pēc riska novērtējumu veikšanas un pēc pieprasījuma nosūta tos Komisijai un iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram.

35. pants

Riska mazināšana

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji ievieš saprātīgus, samērīgus un iedarbīgus riska mazināšanas pasākumus, kas pielāgoti saskaņā ar 34. pantu apzinātajiem konkrētajiem sistēmiskajiem riskiem, īpašu uzmanību pievēršot šādu pasākumu ietekmei uz pamattiesībām. Attiecīgā gadījumā tie var ietvert šādus pasākumus:

- a) pakalpojumu konstrukcijas, iezīmju vai funkciju, tostarp tiešsaistes saskarņu, pielāgošana;
- b) noteikumu un to izpildes panākšanas pielāgošana;
- c) satura moderācijas procesu pielāgošana, tostarp tādu paziņojumu izskatīšanas ātrumu un kvalitāti, kuri saistīti ar konkrētiem nelikumīga satura veidiem, un – attiecīgā gadījumā – paziņotā satura ātru izņemšanu vai piekļuves liegšanu tam, jo īpaši nelikumīgas naida runas vai kibervardarbības gadījumā, kā arī jebkuru lēmumu pieņemšanas procesu un satura moderācijai paredzētu resursu pielāgošana;
- d) algoritmisko sistēmu, tostarp ieteikumu sistēmu, testēšana un pielāgošana;
- e) reklāmas sistēmu pielāgošana un tādu mērķorientētu pasākumu pieņemšana, kas vērsti uz reklāmas rādīšanas ierobežošanu vai pielāgošanu saistībā ar to sniegto pakalpojumu;
- f) iekšējo procesu, resursu, testēšanas, dokumentēšanas vai savu darbību uzraudzības pastiprināšana, it īpaši attiecībā uz sistēmisko risku atklāšanu;
- g) ar uzticamajiem signalizētājiem veidojamās sadarbības sākšana vai korigēšana saskaņā ar šīs regulas 22. pantu un ārpusstiesas strīdu izšķiršanas lēmumu īstenošana saskaņā ar 21. pantu;
- h) ar citiem tiešsaistes platformu vai tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem veidojamās sadarbības uzsākšana vai korigēšana ar attiecīgi 45. un 48. pantā minētajiem rīcības kodeksiem un krīzes protokoliem;
- i) izpratnes veicināšanas pasākumu veikšana un to tiešsaistes saskarņu pielāgošana, lai pakalpojumu saņēmējiem dotu vairāk informācijas;
- j) mērķorientētu pasākumu veikšana nolūkā aizsargāt bērna tiesības, tostarp vecuma pārbaudes un vecākvadības rīkus un tādu rīkus, kuru mērķis ir palīdzēt nepilngadīgajiem ziņot par vardarbību vai saņemt atbalstu, ja nepieciešams;
- k) nodrošināšana, ka informācijas elements neatkarīgi no tā, vai tas ir ģenerēts vai manipulēts attēls, audio vai video saturs, kas ticami atgādina reālas personas, priekšmetus, vietas vai citus subjektus vai notikumus un lietotājam maldinoši šķiet autentisks vai paties, tiešsaistes saskarnēs ir atšķirams ar labi redzamu marķējumu, un turklāt tādas viegli lietojamas funkcijas nodrošināšana, kas pakalpojuma saņēmējiem ļauj norādīt šādu informāciju.

2. Padome sadarbībā ar Komisiju reizi gadā publicē visaptverošus ziņojumus. Ziņojumos ietver šādu informāciju:

- a) tādu nozīmīgāko un visbiežāk konstatēto sistēmisko risku apzināšanu un novērtēšanu, par kuriem ziņo ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji vai kuri apzināti, izmantojot citus informācijas avotus, jo īpaši tos, kas sniegti saskaņā ar 39., 40. un 42. pantu;

- b) tāda paraugprakse ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, kas mazina apzinātos sistēmiskos riskus.

Minētajos ziņojumos sistēmiskos riskus attiecīgi norāda pa dalībvalstīm, kurās tie radušies, un par Savienību kopumā.

3. Komisija sadarbībā ar digitālo pakalpojumu koordinatoriem var izdot vadlīnijas par šā panta 1. punkta piemērošanu attiecībā uz konkrētiem riskiem, it īpaši, lai piedāvātu paraugpraksi un ieteicamos iespējamus pasākumus, pienācīgi ņemot vērā pasākumu iespējamo ietekmi uz Hartā noteiktajām visu iesaistīto personu pamattiesībām. Gatavojot šādas vadlīnijas, Komisija rīko sabiedrisko apspriešanu.

36. pants

Mehānisms reaģēšanai krīzes situācijā

1. Krīzes gadījumā Komisija, rīkojoties pēc padomes ieteikuma, var pieņemt lēmumu, kurā prasīts, lai viens vai vairāki ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji veic vienu vai vairākas no šādām darbībām:

- a) novērtē, vai un, ja jā, cik lielā mērā un kā to pakalpojumu darbība un izmantošana būtiski veicina nopietnu apdraudējumu, kas minēts 2. punktā, vai var to būtiski veicināt;
- b) apzina un piemēro konkrētus, iedarbīgus un samērīgus pasākumus, piemēram, tos, kas paredzēti 35. panta 1. punktā vai 48. panta 2. punktā, lai nepieļautu, izbeigtu vai ierobežotu jebkādu šādu nopietna drauda veicināšanu, kura apzināta saskaņā ar šā punkta a) apakšpunktu;
- c) līdz noteiktai dienai vai regulāri, kā norādīts lēmumā, ziņo Komisijai par a) apakšpunktā minētajiem novērtējumiem, par saskaņā ar b) apakšpunktu veikto konkrēto pasākumu precīzu saturu, īstenošanu un kvalitatīvo un kvantitatīvo ietekmi un par visiem citiem jautājumiem, kas saistīti ar minētajiem novērtējumiem vai minētajiem pasākumiem, kā norādīts lēmumā.

Apzinot un piemērojot pasākumus saskaņā ar šā punkta b) apakšpunktu, pakalpojumu sniedzējs vai sniedzēji pienācīgi ņem vērā 2. punktā minētā nopietnā apdraudējuma smagumu, pasākumu steidzamību un faktisko vai potenciālo ietekmi uz visu iesaistīto personu tiesībām un legītimajām interesēm, tostarp pasākumu iespējamo neatbilstību Hartā paredzētajām pamattiesībām.

2. Šā panta nolūkā uzskata, ka krīze ir tad, ja ārkārtēji apstākļi rada nopietnu apdraudējumu sabiedrības drošībai vai sabiedrības veselībai Savienībā vai ievērojamā tās daļā.

3. Kad Komisija pieņem 1. punktā minēto lēmumu, tā nodrošina, ka ir izpildītas visas šādas prasības:

- a) lēmuma prasītās darbības ir patiesām nepieciešamas, pamatotas un samērīgas, jo īpaši ņemot vērā 2. punktā minētā nopietnā apdraudējuma smagumu, pasākumu steidzamību un faktisko vai potenciālo ietekmi uz visu iesaistīto personu tiesībām un legītimajām interesēm, tostarp pasākumu iespējamo neatbilstību Hartā paredzētajām pamattiesībām;
- b) lēmumā ir norādīts saprātīgs laikposms, kurā jāveic 1. punkta b) apakšpunktā minētie konkrētie pasākumi, jo īpaši ņemot vērā minēto pasākumu steidzamību un laiku, kas vajadzīgs to sagatavošanai un īstenošanai;
- c) lēmumā prasītās darbības ir ierobežotas uz laiku, kas nepārsniedz trīs mēnešus.

4. Pēc tam, kad Komisija pieņēmusi 1. punktā minēto lēmumu, tā bez nepamatotas kavēšanās veic šādas darbības:

- a) paziņo lēmumu pakalpojumu sniedzējam vai sniedzējiem, kam tas ir adresēts;

- b) dara lēmumu publiski pieejamu; un
- c) informē par lēmumu padomi, aicina to iesniegt savu viedokli par lēmumu un pastāvīgi informē to par jebkādam turpmākām norisēm, kas ar lēmumu saistītas.

5. Saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu un 7. punkta otro daļu veicamo konkrēto pasākumu izvēle paliek tā pakalpojumu sniedzēja vai sniedzēju ziņā, kam adresēts Komisijas lēmums.

6. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma var iesaistīties dialogā ar pakalpojumu sniedzēju, lai noteiktu, vai, ņemot vērā pakalpojuma sniedzēja konkrētos apstākļus, plānotie vai īstenotie pasākumi, kas minēti 1. punkta b) apakšpunktā, ir rezultatīvi un samērīgi izvērīti mērķu sasniegšanā. Jo īpaši Komisija nodrošina, ka pasākumi, ko pakalpojumu sniedzējs veic saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu, atbilst 3. punkta a) un c) apakšpunktā minētajām prasībām.

7. Komisija uzrauga, kā tiek piemēroti konkrētie pasākumi, kas pieņemti saskaņā ar šā panta 1. punktā minēto lēmumu, pamatojoties uz minētā punkta c) apakšpunktā minētajiem ziņojumiem un jebkādu citu attiecīgu informāciju, tostarp informāciju, ko tā var pieprasīt saskaņā ar 40. vai 67. pantu, ņemot vērā krīzes attīstību. Komisija regulāri – vismaz reizi mēnesī – par šo uzraudzību ziņo padomei.

Ja Komisija uzskata, ka saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu plānotie vai īstenotie konkrētie pasākumi nav iedarbīgi vai samērīgi, tā ar lēmumu, kas pieņemts pēc apspriešanās ar padomi, var pieņemt lēmumu pieprasīt pakalpojumu sniedzējam pārskatīt minēto konkrēto pasākumu apzināšanu vai piemērošanu.

8. Attiecīgā gadījumā, ņemot vērā krīzes attīstību, Komisija, rīkojoties pēc padomes ieteikuma, var grozīt 1. punktā vai 7. punkta otrajā daļā minēto lēmumu:

- a) atceļot lēmumu un attiecīgā gadījumā pieprasot ļoti lielai tiešsaistes platformai vai ļoti lielai tiešsaistes meklētājprogrammai izbeigt piemērot pasākumus, kas apzināti un īstenoti saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu vai 7. punkta otro daļu, jo īpaši tad, ja šādu pasākumu pamatojums vairs nepastāv;
- b) pagarinot 3. punkta c) apakšpunktā minēto laikposmu par laikposmu, kas nepārsniedz trīs mēnešus;
- c) ņemot vērā pasākumu piemērošanā gūto pieredzi, jo īpaši pasākumu iespējamo neatbilstību Hartā nostiprinātajām pamattiesībām.

9. Šā panta 1.–6. punkta prasības piemēro šajā pantā minētajam lēmumam un tā grozījumiem.

10. Komisija maksimāli ņem vērā padomes ieteikumu, kas izdots saskaņā ar šo pantu.

11. Komisija katru gadu pēc lēmumu pieņemšanas saskaņā ar šo pantu un jebkurā gadījumā trīs mēnešus pēc krīzes beigām ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par saskaņā ar minētajiem lēmumiem pieņemto konkrēto pasākumu piemērošanu.

37. pants

Neatkarīga revīzija

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātajiem par to līdzekļiem vismaz vienu reizi gadā veic neatkarīgu revīziju, lai novērtētu atbilstību šādiem nosacījumiem:

- a) šīs regulas III nodaļā izklāstītie pienākumi;
- b) visas apņemšanās, kuras tie ir uzņēmušies saskaņā ar 45. un 46. pantā minētajiem rīcības kodeksiem un 48. pantā minētajiem krīzes protokoliem.

2. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji organizācijām, kas veic revīzijas saskaņā ar šo pantu, piedāvā sadarbību un palīdzību, kas nepieciešama, lai tās varētu rezultatīvi, efektīvi un laikus veikt minētās revīzijas, cita starpā nodrošinot tām piekļuvi visiem attiecīgajiem datiem un telpām un atbildot uz mutiskiem vai rakstiskiem jautājumiem. Tie atturas kavēt, nepienācīgi ietekmēt vai apdraudēt revīzijas veikšanu.

Šādas revīzijas nodrošina adekvātu konfidencialitātes līmeni un dienesta noslēpumu attiecībā uz informāciju, kas revīzijas kontekstā, tostarp pēc tās beigām, iegūta no ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem un trešām personām. Tomēr minētās prasības ievērošana nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt revīziju veikšanu un citus šīs regulas noteikumus, jo īpaši tos, kas attiecas uz pārredzamību, uzraudzību un izpildes panākšanu. Ja tas nepieciešams 42. panta 4. punktā minētās pārredzamības ziņojumu sniegšanas vajadzībām, revīzijas ziņojumam un revīzijas īstenošanas ziņojumam, kas minēti šā panta 4. un 6. punktā, pievieno versijas, kurās nav informācijas, ko varētu pamatot uzskatīt par konfidenciālu.

3. Revīziju, kas paredzēta šā panta 1. punktā, veic organizācijas, kuras ir:

- a) neatkarīgas no attiecīgo ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāja un ar to saistītām juridiskām personām un kurām nav interešu konfliktu ar tiem; jo īpaši:
  - i) 12 mēnešus pirms revīzijas sākuma ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam un ar minēto nodrošinātāju saistītai jebkurai juridiskai personai nav sniegušas ar revīziju nesaistītus pakalpojumus, kuri attiecas uz revidētajiem jautājumiem, un ir apņēmušās tām šādus pakalpojumus nesniegt 12 mēnešus pēc revīzijas pabeigšanas;
  - ii) nav sniegušas revīzijas pakalpojumus saskaņā ar šo pantu attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam un ar minēto nodrošinātāju saistītai jebkurai juridiskai personai laikposmā, kas ilgāks par 10 secīgiem gadiem;
  - iii) neveic revīziju par maksu, kas ir atkarīga no revīzijas rezultāta;
- b) pierādījušas savas specializētās zināšanas riska pārvaldības jomā, kā arī tehnisko kompetenci un spējas;
- c) pierādījušas savu objektivitātes un profesionālās ētikas līmeni, pamatojoties uz prakses kodeksu un atbilstīgo standartu ievērošanu.

4. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji nodrošina, ka organizācijas, kuras veic revīziju, sagatavo revīzijas ziņojumu par katru veikto revīziju. Minēto ziņojumu pamato rakstveidā, un tas ietver vismaz šādu informāciju:

- a) revīzijai pakļautā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja nosaukums, adrese un kontaktpunkts un aplūkots laika periods;
- b) revīziju veicošās organizācijas vai organizāciju nosaukums un adrese;
- c) interešu deklarācija;
- d) konkrēto revidēto elementu apraksts un izmantotā metodika;
- e) galveno revīzijas konstatējumu apraksts un kopsavilkums;
- f) to trešo pušu apraksts, ar kurām revīzijas ietvaros notikusi apspriešanās;
- g) revīzijas atzinums par to, vai revidētais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir ievērojis savus pienākumus un šā panta 1. punktā noteiktās apņemšanās, proti, "pozitīvs", "pozitīvs ar iebildēm" vai "negatīvs";
- h) ja revīzijas atzinums nav "pozitīvs", darbības ieteikumi par konkrētiem pasākumiem atbilstības panākšanai un ieteicamais atbilstības panākšanas termiņš.

5. Ja organizācija, kas veica revīziju, nav varējusi revidēt konkrētus īpašus elementus vai sniegt revīzijas atzinumu, pamatojoties uz veikto izmeklēšanu, revīzijas ziņojumā iekļauj paskaidrojumu par apstākļiem un iemesliem, kāpēc minētos elementus nevarēja revidēt.

6. Saņemot revīzijas atzinumu, kurš nav "pozitīvs", ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji pienācīgi ņem vērā visus tiem adresētos darbības ieteikumus, lai veiktu nepieciešamos pasākumus to īstenošanai. Viena mēneša laikā pēc šādu ieteikumu saņemšanas tie pieņem revīzijas ieteikumu īstenošanas ziņojumu, kurā norādīti šie pasākumi. Ja tie neīsteno darbības ieteikumus, tie savā revīzijas ieteikumu īstenošanas ziņojumā pamato neīstenošanas iemeslus un izklāsta visus alternatīvos pasākumus, kurus tie ir īstenojuši, lai novērstu konstatētās neatbilstības.

7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 87. pantu, lai papildinātu šo regulu, paredzot noteikumus, kas vajadzīgi revīziju veikšanai saskaņā ar šo pantu, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamajiem noteikumiem par procedūras posmiem, revīzijas metodiku un ziņošanas veidnēm revīzijām, kuras tiek veiktas saskaņā ar šo pantu. Minētajos deleģētajos aktos ņem vērā 44. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētos brīvprātīgos revīzijas standartus.

38. pants

Ieteikumu sistēmas

Papildus 27. pantā noteiktajām prasībām ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji, kas izmanto ieteikumu sistēmas, nodrošina vismaz vienu iespēju katrai no savām ieteikumu sistēmām, kura nav balstīta uz profilēšanu, kā definēts Regulas (ES) 2016/679 4. panta 4. punktā.

39. pants

Tiešsaistes reklāmas papildu pārredzamība

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji, kuri rāda reklāmu savās tiešsaistes saskarnēs, visā reklāmas rādīšanas laikposmā un līdz vienam gadam pēc tam, kad reklāma pēdējo reizi minētajās saskarnēs parādīta īpašā saskarnes sadaļā, izmantojot ar meklēšanas funkciju aprīkotu un uzticamu rīku, kurā iespējami vairākkritēriju vaicājumi, un lietojumprogrammas saskarnes, apkopo un dara publiski pieejamu 2. punktā minēto informāciju saturošu repozitoriju. Tie nodrošina, ka repozitorijs nesatur to pakalpojuma saņēmēju personas datus, kuriem tika rādīta vai varēja tikt rādīta reklāma, un veic saprātīgus pasākumus, lai nodrošinātu informācijas precizitāti un pilnīgumu.

2. Repozitorijs ietver vismaz visu šādu informāciju:

- a) reklāmas saturs, tostarp produkta, pakalpojuma vai zīmola nosaukums un reklāmas priekšmets;
- b) fiziskā vai juridiskā persona, kuras vārdā reklāma rādīta;
- c) fiziskā vai juridiskā persona, kas maksājusi par reklāmu, ja attiecīgā persona nav tā pati, kas minēta b) apakšpunktā;
- d) laikposms, kurā reklāma rādīta;
- e) tas, vai reklāmu bija iecerēts rādīt vienai vai vairākām konkrētām pakalpojuma saņēmēju grupām, un, ja tā, tad galvenie šim nolūkam izmantotie parametri, tostarp attiecīgā gadījumā lēmumi par galvenajiem parametriem, kas izmantoti, lai izslēgtu vienu vai vairākas šādas konkrētas grupas;
- f) komercpaziņojumi, kas publicēti ļoti lielajās tiešsaistes platformās un identificēti saskaņā ar 26. panta 2. punktu;
- g) sasniegto pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits un attiecīgā gadījumā visu to grupu vai grupas veidojošo pakalpojuma saņēmēju kopskaits katrā dalībvalstī, kurām reklāma tika īpaši adresēta.

3. Attiecībā uz 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu – ja ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir izņēmis konkrētu reklāmu vai liedzis piekļuvi tai, pamatojoties uz iespējamu nelikumību vai neatbilstību tā noteikumiem, repozitorijs minētajos punktos minēto informāciju neietver. Šādā gadījumā repozitorijs par attiecīgo konkrēto reklāmu ietver informāciju, kas minēta attiecīgi 17. panta 3. punkta a)–e) apakšpunktā vai 9. panta 2. punkta a) apakšpunkta i) punktā.

Komisija pēc apspriešanās ar padomi, attiecīgajiem pārbaudītajiem pētniekiem, kas minēti 40. pantā, un sabiedrību var izdot vadlīnijas par šajā pantā minēto repozitoriju struktūru, organizāciju un funkcijām.

40. pants

Piekļuve datiem un to kontrole

1. Pēc motivēta pieprasījuma un tajā norādītā saprātīgā laikposmā ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji sniedz iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram vai Komisijai piekļuvi datiem, kas nepieciešami, lai pārraudzītu un novērtētu atbilstību šai regulai.

2. Digitālo pakalpojumu koordinatori un Komisija datus, kuriem piekļūts saskaņā ar 1. punktu, izmanto, tikai lai pārraudzītu un novērtētu atbilstību šai regulai, un pienācīgi ņem vērā ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju un attiecīgā pakalpojuma saņēmēju tiesības un intereses, tostarp personas datu aizsardzību, konfidencialas informācijas – jo īpaši komercnoslēpumu – aizsardzību un to pakalpojuma drošības saglabāšanu.

3. Šā panta 1. punkta nolūkā ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji pēc iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatora vai Komisijas pieprasījuma izskaidro savu algoritmisko sistēmu, tostarp ieteikumu sistēmu, dizainu, loģiku, darbību un testēšanu.

4. Pēc iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatora vai Komisijas motivēta pieprasījuma un tajā norādītā saprātīgā laikposmā ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji dod piekļuvi datiem pārbaudītiem pētniekiem, kuri atbilst šā panta 8. punktā noteiktajām prasībām, lai tie veiktu tādas pētījumus, kas palīdz atklāt, apzināt un izprast sistēmiskos riskus Savienībā, kā noteikts saskaņā ar 34. panta 1. punktu, un novērtēt 35. pantā paredzēto riska mazināšanas pasākumu pietiekamību, efektivitāti un ietekmi.

5. Piecpadsmit dienu laikā no šā panta 4. punktā minētā pieprasījuma saņemšanas ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji var pieprasīt iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram attiecīgā gadījumā grozīt pieprasījumu, ja tie uzskata, ka tie nespēj sniegt piekļuvi pieprasītajiem datiem viena no šādiem diviem iemesliem dēļ:

- a) tiem nav piekļuves datiem;
- b) piekļuves sniegšana datiem izraisīs ievērojamu ievainojamību to pakalpojuma drošībai vai konfidencialas informācijas un sevišķi komercnoslēpumu aizsardzībai.

6. Saskaņā ar šā panta 5. punktu iesniegtie grozījumu pieprasījumi ietver priekšlikumus viena vai vairāku tādu alternatīvo līdzekļu izmantošanai, ar kuriem var tikt sniegta piekļuve pieprasītajiem datiem vai citiem datiem, kas ir piemēroti un pietiekami pieprasījuma izpildei.

Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators pieņem lēmumu par grozījumu pieprasījumu 15 dienu laikā un paziņo to ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājam, kā arī attiecīgajā gadījumā izsniedz grozītu pieprasījumu un nosaka jaunu laikposmu pieprasījuma izpildei.

7. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji atvieglo un dod piekļuvi datiem saskaņā ar 1. un 4. punktu, izmantojot pieprasījumā norādītās attiecīgās saskarnes, tostarp tiešsaistes datubāzes vai lietojumprogrammu saskarnes.

8. Pēc pētnieku pienācīgi pamatota pieteikuma iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators piešķir šādiem konkrēta pētījuma pētniekiem "pārbaudītu pētnieku" statusu un izdod motivētu pieprasījumu par piekļuvi datiem ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam saskaņā ar 4. punktu, ja pētnieki pierāda, ka viņi atbilst visiem turpmāk minētajiem nosacījumiem:

- a) viņi ir saistīti ar pētniecības organizāciju, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/790 2. panta 1. punktā;
- b) viņi ir neatkarīgi no komerciālām interesēm;
- c) viņu pieteikumā ir norādīts pētniecības finansējums;
- d) viņi spēj izpildīt katram pieprasījumam atbilstīgās konkrētās datu drošības un konfidencialitātes prasības un aizsargāt personas datus un savā pieprasījumā apraksta attiecīgos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, ko viņi šajā nolūkā ieviesuši;
- e) viņu pieteikumā ir parādīts, ka viņu piekļuve datiem un pieprasītie termiņi ir nepieciešami un samērīgi ar to pētījuma nolūkiem un ka minētā pētījuma gaidāmie rezultāti palīdzēs sasniegt 4. punktā paredzētos mērķus;
- f) plānotie pētniecības pasākumi tiks veikti 4. punktā paredzētajiem nolūkiem;
- g) viņi ir apņēmušies saprātīgā laikposmā pēc pētījuma pabeigšanas pētījuma rezultātus darīt publiski pieejamus bez maksas, ņemot vērā attiecīgā pakalpojuma saņēmēju tiesības un intereses saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679.

Kad iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators ir saņēmis pieteikumu saskaņā ar šo punktu, tas informē Komisiju un padomi.

9. Pētnieki var arī iesniegt savu pieteikumu tās pētniecības organizācijas dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātoram, ar kuru tie ir saistīti. Kad digitālo pakalpojumu koordinators ir saņēmis pieteikumu saskaņā ar šo punktu, tas veic sākotnējo novērtējumu par to, vai attiecīgie pētnieki atbilst visiem 8. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Attiecīgais digitālo pakalpojumu koordinators pēc tam pieteikumu kopā ar attiecīgo pētnieku iesniegtajiem apliecinājumiem dokumentiem un sākotnējo novērtējumu nosūta iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators bez nepamatotas kavēšanās pieņem lēmumu par to, vai piešķirt pētniekam pārbaudīta pētnieka statusu.

Pienācīgi ņemot vērā iesniegto sākotnējo novērtējumu, galīgais lēmums piešķirt pētniekam pārbaudīta pētnieka statusu saskaņā ar 8. punktu ir iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātorā kompetencē.

10. Digitālo pakalpojumu koordinators, kas piešķir pārbaudīta pētnieka statusu un izdevis motivētu pieprasījumu par piekļuvi datiem ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem par labu pārbaudītam pētniekam, izdod lēmumu par piekļuves izbeigšanu, ja tas pēc izmeklēšanas vai nu pēc savas iniciatīvas, vai pamatojoties uz informāciju, kas saņemta no trešām personām, konstatē, ka pārbaudītais pētnieks vairs neatbilst 8. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, un par lēmumu informē attiecīgo ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāju. Pirms piekļuves izbeigšanas digitālo pakalpojumu koordinators ļauj pārbaudītajam pētniekam reaģēt uz izmeklēšanas konstatējumiem un ieceri izbeigt piekļuvi.

11. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatori paziņo padomei to fizisko personu vārdus, uzvārdus un kontaktinformāciju vai citu subjektu nosaukumus un kontaktinformāciju, kurām tie ir piešķirušī pārbaudīta pētnieka statusu saskaņā ar 8. punktu, kā arī pētījuma, par kuru tika iesniegts pieteikums, mērķi, vai paziņo padomei, ja tie ir atcēlušī piekļuvi datiem saskaņā ar 10. punktu.

12. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji bez liekas kavēšanās sniedz piekļuvi datiem, tostarp, ja tas ir tehniski iespējams, reāllaika datiem, ar noteikumu, ka dati to tiešsaistes saskarnē ir publiski pieejami pētniekiem – tostarp ar bezpeļņas struktūrām, organizācijām un apvienībām saistītiem pētniekiem –, kuri atbilst 8. punkta b), c), d) un e) apakšpunktā izklāstītajiem nosacījumiem un kuri datus izmanto tikai tādu pētījumu veikšanai, kas palīdz atklāt, apzināt un izprast sistēmiskos riskus Savienībā saskaņā ar 34. panta 1. punktu.

13. Komisija pēc konsultēšanās ar padomi pieņem deleģētos aktus, ar kuriem papildina šo regulu, nosakot tehniskos nosacījumus, saskaņā ar kuriem ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem ir jākopīgo dati saskaņā ar šā panta 1. un 4. punktu, un nolūkus, kuriem dati var tikt izmantoti. Minētajos deleģētajos aktos nosaka konkrētus nosacījumus, saskaņā ar kuriem var notikt šāda datu kopīgošana ar pētniekiem atbilstoši Regulai (ES) 2016/679, kā arī attiecīgus objektīvus rādītājus, procedūras un attiecīgā gadījumā neatkarīgus konsultāciju mehānismus, kas palīdz kopīgot datus, ņemot vērā attiecīgo ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju un pakalpojuma saņēmēju tiesības un intereses, tostarp konfidencialas informācijas un sevišķi komercnoslēpumu aizsardzību un to pakalpojuma drošības saglabāšanu.

41. pants

Atbilstības uzraudzības funkcija

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji izveido atbilstības uzraudzības funkciju, kas ir neatkarīga no to darbības funkcijām un ko veido viena vai vairākas atbilstības uzraudzības amatpersonas, tostarp atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājs. Minētā atbilstības uzraudzības funkcijai ir pietiekamas pilnvaras, statuss un resursi, kā arī piekļuve ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūrai, lai pārraudzītu attiecīgā platformas nodrošinātāja atbilstību šai regulai.

2. Ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūra nodrošina, ka atbilstības uzraudzības amatpersonām ir profesionālā kvalifikācija, zināšanas, pieredze un spējas, kas nepieciešamas šā panta 3. punktā minēto uzdevumu veikšanai.

Ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūra nodrošina, ka atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājs ir neatkarīgs augstākā līmeņa vadītājs ar konkrētu atbildību par atbilstības uzraudzības funkciju.

Atbilstības uzraudzības funkcijas vadītājs tieši atskaitās ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūrai un var paust bažas minētajai struktūrai un to brīdināt, ja 34. pantā minētie riski vai neatbilstība šai regulai ietekmē vai var ietekmēt attiecīgo ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāju, neskarot vadības struktūras pienākumus tās uzraudzības un vadības funkcijās.

Atbilstības uzraudzības funkcijas vadītāju neatbrīvo no amata bez ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūras iepriekšēja apstiprinājuma.

3. Atbilstības uzraudzības amatpersonām ir šādi uzdevumi:

- a) sadarboties ar iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoru un Komisiju šīs regulas nolūkos;
- b) nodrošināt, ka visi 34. pantā minētie riski tiek apzināti un pienācīgi paziņoti un ka tiek veikti pamatoti, samērīgi un iedarbīgi riska mazināšanas pasākumi saskaņā ar 35. pantu;
- c) organizēt un pārraudzīt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja darbības, kas saistītas ar neatkarīgo revīziju saskaņā ar 37. pantu;

- d) informēt un konsultēt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadību un darbiniekus par attiecīgajiem šajā regulā noteiktajiem pienākumiem;
- e) uzraudzīt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja atbilstību šajā regulā noteiktajiem pienākumiem;
- f) attiecīgā gadījumā uzraudzīt ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja atbilstību saistībām, kas noteiktas rīcības kodeksos saskaņā ar 45. un 46. pantu vai krīzes protokolos saskaņā ar 48. pantu.

4. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji paziņo iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram un Komisijai atbilstības uzraudzības funkcijas vadītāja vārdu, uzvārdu un kontaktinformāciju.

5. Ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vadības struktūra nosaka, pārbauda un ir atbildīga par to nodrošinātāja pārvaldības pasākumu īstenošanu, kas nodrošina atbilstības funkcijas neatkarību, tostarp pienākumu nošķiršanu ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja organizācijā, interešu konfliktu novēršanu un saskaņā ar 34. pantu apzināto sistēmisko risku pareizu pārvaldību.

6. Vadības struktūra periodiski – vismaz reizi gadā – apstiprina un pārskata stratēģijas un politiku attiecībā uz to risku uzņemšanos, pārvaldību, pārraudzību un mazināšanu, kuri apzināti saskaņā ar 34. pantu un kuriem ļoti lielā tiešsaistes platforma vai ļoti lielā tiešsaistes meklētājprogramma ir vai varētu tikt pakļauta.

7. Vadības struktūra velta pietiekami daudz laika, lai apsvērtu pasākumus, kas saistīti ar riska pārvaldību. Tā aktīvi iesaistās ar riska pārvaldību saistīto lēmumu pieņemšanā un nodrošina, ka tiek piešķirti adekvāti resursi saskaņā ar 34. pantu apzināto risku pārvaldībai.

42. pants

Pārredzamības ziņošanas pienākumi

1. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji publicē 15. pantā minēto ziņojumu vēlākais divu mēnešu laikā no 33. panta 6. punkta otrajā daļā minētā piemērošanas sākuma datuma un pēc tam publicē to vismaz reizi sešos mēnešos.

2. Šā panta 1. punktā minētajos ziņojumos, ko publicē ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātāji, papildus 15. pantā un 24. panta 1. punktā minētajai informācijai norāda:

- a) cilvēkresursus, ko ļoti lielu tiešsaistes platformu nodrošinātājs atvēl satura moderācijai attiecībā uz Savienībā piedāvāto pakalpojumu, iedalot pēc katras piemērojamās dalībvalstu oficiālās valodas, tostarp 16. un 22. pantā noteikto pienākumu izpildei, kā arī 20. pantā noteikto pienākumu izpildei;
- b) to personu kvalifikāciju un valodu zināšanas, kuras veic a) apakšpunktā minētās darbības, kā arī šādam personālam sniegto apmācību un atbalstu;
- c) šīs regulas 15. panta 1. punkta e) apakšpunktā minētos precizitātes rādītājus un saistīto informāciju, iedalot pēc katras piemērojamās dalībvalstu oficiālās valodas.

Ziņojumus publicē vismaz vienā no dalībvalstu oficiālajām valodām.

3. Papildus 24. panta 2. punktā minētajai informācijai ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji šā panta 1. punktā minētajos ziņojumos iekļauj informāciju par katrā dalībvalstī esošo pakalpojuma saņēmēju vidējo skaitu mēnesī.

4. Ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji bez nepamatotas kavēšanās pēc pabeigšanas nosūta iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram un Komisijai un dara publiski pieejamu vēlākais trīs mēnešus pēc katra 37. panta 4. punktā minētā revīzijas ziņojuma saņemšanas:

- a) ziņojumu, kurā izklāstīti saskaņā ar 34. pantu veiktās riska novērtēšanas rezultāti;
- b) konkrētos mazināšanas pasākumus, kas veikti saskaņā ar 35. panta 1. punktu;
- c) revīzijas ziņojumu, kas minēts 37. panta 4. punktā;
- d) revīzijas ieteikumu īstenošanas ziņojumu, kas minēts 37. panta 6. punktā;
- e) attiecīgā gadījumā informāciju par apspriešanos, ko nodrošinātājs veicis, lai atbalstītu riska novērtējumus un riska mazināšanas pasākumu izstrādi.

5. Ja ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs uzskata, ka informācijas publicēšana saskaņā ar šā panta 4. punktu varētu izraisīt attiecīgā nodrošinātāja vai pakalpojuma saņēmēju konfidencialas informācijas izpaušanu, ievērojami kaitēt tā pakalpojuma drošībai, apdraudēt sabiedrisko drošību vai kaitēt pakalpojuma saņēmējiem, nodrošinātājs var šādu informāciju izņemt no publiski pieejamajiem ziņojumiem. Minētajā gadījumā nodrošinātājs iesniedz pilnus ziņojumus iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram un Komisijai kopā ar pamatojumu informācijas izņemšanai no publiski pieejamajiem ziņojumiem.

43. pants

Uzraudzības maksa

1. Komisija no ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, kad tiem noteikts statuss saskaņā ar 33. pantu, iekasē gada uzraudzības maksu.
2. Gada uzraudzības maksas kopsumma sedz aplēstās izmaksas, kas Komisijai rodas šajā regulā paredzēto uzraudzības uzdevumu veikšanā, jo īpaši izmaksas, kas saistītas ar statusa piešķiršanu saskaņā ar 33. pantu, datubāzes izveidi, uzturēšanu un darbību saskaņā ar 24. panta 5. punktu un ar informācijas kopīgošanas sistēmu saskaņā ar 85. pantu, ar lietu nodošanu saskaņā ar 59. pantu, ar atbalstu padomei saskaņā ar 62. pantu un ar uzraudzības uzdevumiem saskaņā ar 56. pantu un IV nodaļas 4. iedaļu.
3. Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem katru gadu piemēro uzraudzības maksu par katru pakalpojumu, kuram tie ir izraudzīti saskaņā ar 33. pantu

Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka gada uzraudzības maksas summu katram ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam. Pieņemot minētos īstenošanas aktus, Komisija piemēro metodiku, kas noteikta šā panta 4. punktā minētajā deleģētajā aktā, un ievēro šā panta 5. punktā izklāstītos principus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 88. pantā.

4. Komisija pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 87. pantu, ar kuriem nosaka detalizētu metodiku un procedūras tam, kā:
  - a) noteikt 2. punktā minētās aplēstās izmaksas;
  - b) noteikt 5. punkta b) un c) apakšpunktā minētās individuālās gada uzraudzības maksas;
  - c) noteikt 5. punkta c) apakšpunktā noteikto maksimālo kopējo robežvērtību; un
  - d) noteikt detalizētu kārtību maksājumu veikšanai.

Pieņemot minētos deleģētos aktus, Komisija ievēro šā panta 5. punktā izklāstītos principus.

5. Šā panta 3. punktā minētajā īstenošanas aktā un 4. punktā minētajā deleģētajā aktā ievēro šādus principus:
- gada uzraudzības maksas kopējās summas aplēsē ņem vērā izmaksas, kas radušās iepriekšējā gadā;
  - gada uzraudzības maksa ir proporcionāla katras ļoti lielas tiešsaistes platformas vai katras ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas, kas noteiktas saskaņā ar 33. pantu, Savienībā esošo aktīvo pakalpojumu saņēmēju vidējam skaitam mēnesī;
  - gada uzraudzības maksas kopsumma, ko iekasē no konkrēta ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas meklētājprogrammas nodrošinātāja, jebkurā gadījumā nepārsniedz 0,05 % no tā globālajiem gada neto ienākumiem iepriekšējā finanšu gadā.
6. Individuālās gada uzraudzības maksas, kas iekasētas saskaņā ar šā panta 1. punktu, ir ārējie piešķirtie ieņēmumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, *Euratom*) 2018/1046 ⁽⁴¹⁾ 21. panta 5. punktu.
7. Komisija katru gadu ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par kopējām izmaksām, kas radušās, pildot uzdevumus saskaņā ar šo regulu, un par iepriekšējā gadā iekasēto individuālo gada uzraudzības maksu kopsummu.

6. IEDAĻA

Citi noteikumi par pienācīgas rūpības pienākumiem

44. pants

Standarti

1. Komisija konsultējas ar padomi un atbalsta un veicina attiecīgo Eiropas un starptautisko standartizācijas iestāžu noteikto brīvprātīgo standartu izstrādāšanu un īstenošanu vismaz attiecībā uz:
- elektroniska paziņojumu iesniegšanu saskaņā ar 16. pantu;
  - veidņu, dizaina un procesa standartiem lietotājdraudzīgai saziņai ar pakalpojuma saņēmējiem par ierobežojumiem, kas izriet no noteikumiem un to izmaiņām;
  - uzticamo signalizētāju veiktu elektronisku paziņojumu iesniegšanu saskaņā ar 22. pantu, tostarp ar lietojumprogrammu saskarnēm;
  - konkrētām saskarnēm, tostarp lietojumprogrammu saskarnēm, ar mērķi veicināt atbilstību 39. un 40. pantā noteiktajiem pienākumiem;
  - ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu revīziju saskaņā ar 37. pantu;
  - šīs regulas 39. panta 2. punktā minēto reklāmas repozitoriju sadarbību;
  - datu nosūtīšanu reklāmas starpnieku starpā ar mērķi atbalstīt pārredzamības pienākumu pildīšanu saskaņā ar 26. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktu;
  - tehniskiem pasākumiem, kas dara iespējamu atbilstību pienākumiem attiecībā uz reklāmu, kuri paredzēti šajā regulā, tostarp pienākumiem attiecībā uz labi redzamu marķējumu reklāmām un komercpaziņojumiem, kas minēti 26. pantā;

⁽⁴¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, *Euratom*) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

- i) izvēles saskarnēm un informācijas sniegšanu par dažādu veidu ieteikumu sistēmu galvenajiem parametriem saskaņā ar 27. un 38. pantu;
- j) standartiem mērķorientētiem pasākumiem nepilngadīgo aizsardzībai tiešsaistē.

2. Komisija atbalsta standartu atjaunināšanu, ņemot vērā tehnoloģisko attīstību un attiecīgo pakalpojumu saņēmēju rīcību. Attiecīgā informācija par standartu atjaunināšanu ir publiski pieejama un viegli piekļūstama.

45. pants

Rīcības kodeksi

1. Komisija un padome veicina un sekmē brīvprātīgu rīcības kodeksu izstrādi Savienības līmenī, lai sniegtu ieguldījumu šīs regulas pienācīgā piemērošanā, sevišķi ņemot vērā specifiskās problēmas, kas saistītas ar dažādu veidu nelikumīga satura un sistēmisku risku novēršanu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, jo īpaši konkurences un personas datu aizsardzības jomā.

2. Ja rodas ievērojams sistēmisks risks 34. panta 1. punkta nozīmē, kurš skar vairākas ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas, Komisija var uzaicināt attiecīgos ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājus un attiecīgā gadījumā citus ļoti lielu tiešsaistes platformu, ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu un tiešsaistes platformu nodrošinātājus un citu starpniecības pakalpojumu sniedzējus, kā arī attiecīgās kompetentās iestādes, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un citas ieinteresētās personas piedalīties rīcības kodeksu izstrādē, cita starpā nosakot saistības īstenot īpašus risku mazināšanas pasākumus, kā arī izveidojot regulāras ziņošanas sistēmu par visiem īstenotajiem pasākumiem un to rezultātiem.

3. Īstenojot šā panta 1. un 2. punktu, Komisija un padome un attiecīgā gadījumā citas struktūras tiecas nodrošināt, ka rīcības kodeksos ir skaidri noteikti konkrēti mērķi, iekļauti galvenie snieguma rādītāji minēto mērķu sasniegšanas novērtēšanai un pienācīgi ņemtas vērā visu ieinteresēto personu, jo īpaši iedzīvotāju, vajadzības un intereses Savienības līmenī. Komisija un padome arī tiecas nodrošināt, ka dalībnieki regulāri ziņo Komisijai un saviem attiecīgajiem iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoriem par visiem īstenotajiem pasākumiem un to iznākumiem salīdzinājumā ar tajos ietvertajiem galvenajiem snieguma rādītājiem. Galvenajos snieguma rādītājos un ziņošanas saistībās ņem vērā lieluma un spēju atšķirības starp dažādiem dalībniekiem.

4. Komisija un padome novērtē, vai rīcības kodeksi atbilst šā panta 1. un 3. punktā izklāstītajiem mērķiem un regulāri pārbauga un izvērtē minēto mērķu sasniegšanu, ņemot vērā galvenos snieguma rādītājus, ko tie varētu ietvert. Tās publicē savus secinājumus.

Komisija un padome arī veicina un atvieglo rīcības kodeksu regulāru pārskatīšanu un pielāgošanu.

Ja rīcības kodeksi sistemātiski netiek ievēroti, Komisija un padome var aicināt rīcības kodeksu parakstītājus veikt vajadzīgos pasākumus.

46. pants

Rīcības kodeksi tiešsaistes reklāmai

1. Komisija veicina un sekmē brīvprātīgu rīcības kodeksu izstrādi Savienības līmenī tiešsaistes platformu nodrošinātāju un citu attiecīgo pakalpojumu sniedzēju, piemēram, tiešsaistes reklāmas starpniecības pakalpojumu sniedzēju, citu programmatiskās reklāmas vērtības ķēdē iesaistīto dalībnieku vai pakalpojuma saņēmēju pārstāvju organizāciju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju vai attiecīgo iestāžu, vidū ar mērķi uzlabot tiešsaistes reklāmas vērtības ķēdes dalībnieku pārredzamību ārpus 26. un 39. pantā noteiktajām prasībām.

2. Komisija tiecas nodrošināt, ka rīcības kodeksu mērķis ir panākt informācijas rezultātīvu nosūtīšanu, pilnīgi ievērojot visu iesaistīto personu tiesības un intereses, kā arī konkurenciālu, pārredzamu un taisnīgu tiešsaistes reklāmas vidi saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem, jo īpaši konkurences un privātuma un personas datu aizsardzības jomā. Komisija tiecas nodrošināt, ka rīcības kodeksi vismaz ietver sekojošo:

- a) tiešsaistes reklāmas starpnieku turētās informācijas nosūtīšanu pakalpojuma saņēmējiem attiecībā uz 26. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunktā noteiktajām prasībām;
- b) tiešsaistes reklāmas starpnieku turētās informācijas nosūtīšanu repozitorijiem saskaņā ar 39. pantu;
- c) jēgpilnu informāciju par datu monetizāciju.

3. Komisija veicina rīcības kodeksu izstrādi līdz 2025. gada 18. februārim un to piemērošanu līdz 2025. gada 18. augustam.

4. Komisija mudina visus 1. punktā minētajā tiešsaistes reklāmas vērtības ķēdē iesaistītos dalībniekus atbalstīt saistības, kas noteiktas rīcības kodeksos, un pildīt tās.

47. pants

Rīcības kodeksi piekļūstamībai

1. Komisija veicina un sekmē rīcības kodeksu izstrādi Savienības līmenī, kurā iesaistās tiešsaistes platformu nodrošinātāji un citi attiecīgi pakalpojumu sniedzēji, pakalpojuma saņēmējus pārstāvošas organizācijas un pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai attiecīgās iestādes, lai veicinātu pilnīgu un īstenu vienlīdzīgu līdzdalību, uzlabojot piekļuvi tiešsaistes pakalpojumiem, kas ar savu sākotnējo konstrukciju vai turpmākiem pielāgojumiem atbilst personu ar invaliditāti īpašajām vajadzībām.

2. Komisija cenšas nodrošināt, ka rīcības kodeksi tiecas nodrošināt minēto pakalpojumu piekļūstamību saskaņā ar Savienības un valstu tiesību aktiem, lai personas ar invaliditāti pēc iespējas vairāk izmantotu šos pakalpojumus. Komisija cenšas nodrošināt, ka rīcības kodeksi tiecas sasniegt vismaz šādus mērķus:

- a) izstrādāt un pielāgot pakalpojumus tā, lai tie būtu piekļūstami personām ar invaliditāti, padarot tos uztveramus, izmantojamus, saprotamus un robustus;
- b) izskaidrot, kā pakalpojumi atbilst piemērojamajām piekļūstamības prasībām, un šo informāciju personām ar invaliditāti piekļūstamā veidā darīt pieejamu sabiedrībai;
- c) saskaņā ar šo regulu sniegto informāciju, veidnes un pasākumus darīt pieejamus tā, lai tie būtu viegli atrodam, viegli saprotami un piekļūstami personām ar invaliditāti.

3. Komisija veicina rīcības kodeksu izstrādi līdz 2025. gada 18. februārim un to piemērošanu līdz 2025. gada 18. augustam.

48. pants

Krīzes protokoli

1. Padome var ieteikt Komisijai sākt izstrādāt brīvprātīgus krīzes protokolus saskaņā ar šā panta 2., 3. un 4. punktu, lai risinātu krīzes situācijas. Minētās situācijas attiecas tikai uz ārkārtas apstākļiem, kas ietekmē sabiedrisko drošību vai sabiedrības veselību.

2. Komisija mudina ļoti lielu tiešsaistes platformu, ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu un attiecīgā gadījumā citu tiešsaistes platformu vai citu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājus un palīdz tiem iesaistīties krīzes protokolu izstrādē, testēšanā un piemērošanā. Komisija cenšas nodrošināt to, ka minētie krīzes protokoli ietver vienu vai vairākus šādus pasākumus:

- a) uzskatāmi parādīt informācija par krīzes situāciju, ko sniedz dalībvalstu iestādes vai Savienības līmenī, vai atkarībā no krīzes konteksta – citas attiecīgas uzticamas struktūras;
- b) nodrošināt, ka starpniecības pakalpojumu sniedzējs izraugās konkrētu kontaktpunktu krīzes pārvaldībai; attiecīgā gadījumā tas var būt 11. pantā minētais elektroniskais kontaktpunkts vai – ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju gadījumā – 41. pantā minētā atbilstības uzraudzības amatpersona;
- c) attiecīgā gadījumā resursus, kas piešķirti, lai izpildītu 16., 20., 22., 23. un 35. pantā noteiktos pienākumus, pielāgot attiecīgās krīzes situācijas izraisītajām vajadzībām.

3. Komisija attiecīgā gadījumā krīzes protokolu izstrādē, testēšanā un piemērošanas uzraudzīšanā iesaista dalībvalstu iestādes un var iesaistīt arī Savienības struktūras, birojus un aģentūras. Komisija pēc nepieciešamības un attiecīgā gadījumā krīzes protokolu izstrādē var iesaistīt arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas vai citas attiecīgas organizācijas.

4. Komisija tiecas nodrošināt, lai krīzes protokolos būtu skaidri izklāstīti visi šie nosacījumi:

- a) īpašie parametri, pēc kuriem nosaka, kas veido īpašus ārkārtas apstākļus, kurus krīzes protokols tiecas risināt, un kādi ir tā mērķi;
- b) katra dalībnieka loma un pasākumi, kas tam jāievieš sagatavošanās nolūkā un tiklīdz ir aktivizēts krīzes protokols;
- c) skaidra procedūra, kā noteikt, kad jāaktivizē krīzes protokols;
- d) skaidra procedūra, kā noteikt laikposmu, kurā īstenojami pasākumi pēc krīzes protokola aktivizēšanas, stingri aprobežojoties ar to, kas nepieciešams konkrēto ārkārtas apstākļu pārvarēšanai;
- e) aizsardzības pasākumi, ar ko novērst negatīvu ietekmi uz Hartā noteikto pamattiesību, sevišķi vārda un informācijas brīvības un tiesību uz nediskriminēšanu, izmantošanu;
- f) procedūra, kā, beidzoties krīzes situācijai, publiski ziņot par visiem īstenotajiem pasākumiem, to ilgumu un rezultātiem.

5. Ja Komisija uzskata, ka krīzes protokols nerisina produktīvu krīzes situāciju vai nenodrošina 4. punkta e) apakšpunktā minēto pamattiesību aizsardzību, tā lūdz dalībniekus pārskatīt krīzes protokolu, cita starpā īstenojot papildu pasākumus.

IV NODAĻA

ĪSTENOŠANA, SADARBĪBA, SODI UN IZPILDES PANĀKŠANA

1. IEDAĻA

Kompetentās iestādes un valsts digitālo pakalpojumu koordinatori

49. pants

Kompetentās iestādes un digitālo pakalpojumu koordinatori

1. Dalībvalstis ieceļ vienu vai vairākas kompetentās iestādes, kas atbild par starpniecības pakalpojumu sniedzēju uzraudzību un šīs regulas izpildes panākšanu ("kompetentās iestādes").

2. Dalībvalstis vienu no kompetentajām iestādēm ieceļ par savu digitālo pakalpojumu koordinatoru. Digitālo pakalpojumu koordinators atbild par visiem jautājumiem, kas attiecas uz šīs regulas uzraudzību un izpildes panākšanu minētajā dalībvalstī, ja vien attiecīgā dalībvalsts noteiktus konkrētus uzdevumus vai jomas nav piešķirusi citām kompetentajām iestādēm. Digitālo pakalpojumu koordinatora pienākums katrā ziņā ir koordinēt minētos jautājumus valsts līmenī un veicināt iedarbīgu un konsekventu šīs regulas uzraudzību un izpildes panākšanu Savienībā.

Minētajā nolūkā digitālo pakalpojumu koordinatori sadarbojas cits ar citu, ar citām valsts kompetentajām iestādēm, padomi un Komisiju, neskarot dalībvalstu iespēju nodrošināt sadarbības mehānismus un regulāru viedokļu apmaiņu starp digitālo pakalpojumu koordinatoru un citām valsts iestādēm, ja tas nepieciešams to attiecīgo uzdevumu veikšanai.

Ja dalībvalsts papildus digitālo pakalpojumu koordinatoram ieceļ vienu vai vairākas kompetentās iestādes, tā nodrošina, ka minēto iestāžu un digitālo pakalpojumu koordinatora attiecīgie uzdevumi ir skaidri noteikti un šīs iestādes, veicot savus uzdevumus, cieši un produktīvi sadarbojas.

3. Dalībvalstis ieceļ digitālo pakalpojumu koordinatoru līdz 2024. gada 17. februārim.

Dalībvalstis publisko un dara zināmu Komisijai un padomei savas par digitālo pakalpojumu koordinatoru ieceltās kompetentās iestādes nosaukumu un informāciju par to, kā ar to var sazināties. Attiecīgā dalībvalsts Komisijai un padomei dara zināmu pārējo 2. punktā minēto kompetento iestāžu nosaukumus, kā arī to attiecīgos uzdevumus.

4. Digitālo pakalpojumu koordinatoriem piemērojamos noteikumus, kas izklāstīti 50., 51. un 56. pantā, piemēro arī jebkurām citām kompetentajām iestādēm, ko dalībvalstis ieceļ saskaņā ar šā panta 1. punktu.

50. pants

Prasības digitālo pakalpojumu koordinatoriem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka to digitālo pakalpojumu koordinatori veic ar šo regulu noteiktos uzdevumus objektīvi, pārredzami un laicīgi. Dalībvalstis nodrošina, ka to digitālo pakalpojumu koordinatoriem to uzdevumu veikšanai ir visi nepieciešamie resursi, tostarp pietiekami tehniskie resursi, finansiālie resursi un cilvēkresursi, lai pienācīgi uzraudzītu visus to kompetencē esošos starpniecības pakalpojumu sniedzējus. Katra dalībvalsts nodrošina, ka tās digitālo pakalpojumu koordinatoram ir pietiekama autonomija budžeta pārvaldībā, ievērojot budžeta vispārējos ierobežojumus, lai negatīvi neietekmētu digitālo pakalpojumu koordinatora neatkarību.

2. Veicot savus uzdevumus un īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar šo regulu, digitālo pakalpojumu koordinatori darbojas pilnīgi neatkarīgi. Tie ir brīvi no tiešas vai netiešas ārējas ietekmes, un tie nelūdz un nesaņem norādījumus no citām publiskām iestādēm vai privātā sektora pusēm.

3. Šā panta 2. punkts neskar digitālo pakalpojumu koordinatoru uzdevumus, kas tiem jāveic šajā regulā noteiktajā uzraudzības un izpildes panākšanas sistēmā, un sadarbību ar citām kompetentajām iestādēm saskaņā ar 49. panta 2. punktu. Šā panta 2. punkts neliedz veikt pārskatīšanu tiesā un neskar arī samērīgas pārskatbilde prasības attiecībā uz digitālo pakalpojumu koordinatoru vispārējām darbībām, piemēram, finanšu izdevumiem vai ziņošanu valstu parlamentiem, ar noteikumu, ka minētās prasības neapdraud šīs regulas mērķu sasniegšanu.

51. pants

Digitālo pakalpojumu koordinatoru pilnvaras

1. Ja tas nepieciešams šajā regulā noteikto uzdevumu veikšanai, digitālo pakalpojumu koordinatoriem ir šādas pilnvaras izmeklēt to dalībvalsts kompetencē esošo starpniecības pakalpojumu sniedzēju darbības:

- a) pilnvaras pieprasīt, lai šie pakalpojumu sniedzēji, kā arī visas citas personas, kuras darbojas nolūkos, kas saistīti ar šo pakalpojumu sniedzēju komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, un par kurām ir saprātīgs pamats domāt, ka tās var zināt informāciju par iespējamu šīs regulas pārkāpumu, tostarp organizācijas, kas veic 37. pantā un 75. panta 2. punktā minētās revīzijas, sniedz šādu informāciju bez nepamatotas kavēšanās;
- b) pilnvaras veikt vai lūgt savas dalībvalsts tiesu iestādi uzdot veikt inspekcijas telpās, ko šie pakalpojumu sniedzēji vai minētās personas izmanto nolūkos, kuri saistīti ar to komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, vai pieprasīt, lai šīs inspekcijas veic citas valsts iestādes, nolūkā pārbaudīt, konfiscēt, paņemt ar iespējamu pārkāpumu saistītu informāciju vai iegūt tās kopijas neatkarīgi no datu uzglabāšanas līdzekļa;
- c) pilnvaras lūgt, lai šo pakalpojumu sniedzēju vai minēto personu darbinieki vai pārstāvji sniedz skaidrojumus par informāciju, kas ir saistīta ar iespējamu pārkāpumu, un ar to piekrišanu ierakstīt atbildes ar jebkādiem tehniskiem līdzekļiem.

2. Digitālo pakalpojumu koordinatoriem ir šādas izpildes panākšanas pilnvaras attiecībā uz to dalībvalsts kompetencē esošajiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, ja tas nepieciešams šajā regulā noteikto uzdevumu veikšanai:

- a) pilnvaras pieņemt apņemšanos, ko piedāvā minētie pakalpojumu sniedzēji attiecībā uz šīs regulas ievērošanu, un padarīt minētās apņemšanās saistošas;
- b) pilnvaras pieprasīt pārkāpumu izbeigšanu un attiecīgā gadījumā piemērot korektīvus pasākumus, kas ir samērīgi ar pārkāpumu un ir nepieciešami, lai pārkāpums tiktu faktiski izbeigts, vai lūgt to darīt savas dalībvalsts tiesu iestādei;
- c) pilnvaras uzlikt naudas sodus vai pieprasīt to darīt savas dalībvalsts tiesu iestādei saskaņā ar 52. pantu par šīs regulas neievērošanu, arī ar izmeklēšanas rīkojumiem, kas izdoti saskaņā ar šā panta 1. punktu;
- d) pilnvaras piemērot periodisku soda maksājumu vai pieprasīt to darīt savas dalībvalsts tiesu iestādei saskaņā ar 52. pantu, lai nodrošinātu, ka pārkāpums tiek izbeigts atbilstoši rīkojumam, kas izdots saskaņā ar šīs daļas b) apakšpunktu, vai par atbilstoši šā panta 1. punktam izdotā izmeklēšanas rīkojuma neizpildi;
- e) pilnvaras pieņemt pagaidu pasākumus vai pieprasīt to darīt savas dalībvalsts tiesu iestādei, lai novērstu nopietna kaitējuma risku.

Attiecībā uz pirmās daļas c) un d) apakšpunktu digitālo pakalpojumu koordinatoriem ir arī minētajos apakšpunktos noteiktās izpildes panākšanas pilnvaras attiecībā uz citām 1. punktā minētajām personām, ja tās nav izpildījušas rīkojumu, kas tām izdots saskaņā ar minēto punktu. Tie īsteno minētās izpildes panākšanas pilnvaras tikai pēc tam, kad minētajām citām personām ir laikus sniegta visa attiecīgā informācija par šādiem rīkojumiem, cita starpā par piemērojamajiem termiņiem, naudas sodiem vai periodiskajiem soda maksājumiem par rīkojuma neizpildi, kā arī par apstrīdēšanas iespējām.

3. Ja nepieciešams šajā regulā noteikto uzdevumu veikšanai un ja visas citas šajā pantā noteiktās pilnvaras, kas īstenotas, lai panāktu pārkāpuma izbeigšanu, ir izmantotas, un pārkāpums turpinās vai tiek turpināts un rada nopietnu kaitējumu, ko nevar novērst, īstenojot citas Savienības vai valstu tiesību aktos paredzētās pilnvaras, digitālo pakalpojumu koordinatoriem attiecībā uz to dalībvalsts kompetencē esošajiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem ir arī pilnvaras veikt šādus pasākumus:

- a) pieprasīt, lai minēto pakalpojumu sniedzēju vadības struktūra bez nepamatotas kavēšanās pārbauda situāciju, pieņem un iesniedz rīcības plānu, kurā ir noteikti pasākumi, kas nepieciešami pārkāpuma izbeigšanai, nodrošina, ka pakalpojumu sniedzējs veic minētos pasākumus, un ziņo par veiktajiem pasākumiem;
- b) ja digitālo pakalpojumu koordinators uzskata, ka starpniecības pakalpojumu sniedzējs nav pienācīgi izpildījis a) apakšpunktā minētās prasības, pārkāpums nav novērsts vai turpinās un rada nopietnu kaitējumu, un minētais pārkāpums ir noziedzīgs nodarījums, kas apdraud personu dzīvību vai drošību, pieprasīt tā dalībvalsts kompetentajai tiesu iestādei izdot rīkojumu uz laiku ierobežot saņēmēju piekļuvi attiecīgajam pakalpojumam, ko skāris pārkāpums, vai, ja tas tehniski nav iespējams, starpniecības pakalpojumu sniedzēja tiešsaistes saskarnei, kurā notiek pārkāpums.

Digitālo pakalpojumu koordinators, izņemot gadījumos, kad tas rīkojas pēc Komisijas pieprasījuma, kā norādīts 82. pantā, pirms šā punkta pirmās daļas b) apakšpunktā minētā pieprasījuma iesniegšanas aicina ieinteresētās puses iesniegt rakstveida apsvērumus laikposmā, kas nav īsāks par divām nedēļām, raksturojot, kādus pasākumus tas paredzējis pieprasīt, un norādot vienu vai vairākus adresātus, kam pasākumi paredzēti. Kompetentās tiesu iestādes tiesvedībā drīkst piedalīties starpniecības pakalpojumu sniedzējs, viens vai vairāki paredzētie adresāti un jebkura cita trešā puse, kas apliecina leģitīmas intereses. Uzdotie pasākumi ir samērīgi ar pārkāpuma raksturu, smagumu, atkārtoto un ilgumu, un tie nedrīkst nepamatoti ierobežot attiecīgā pakalpojuma saņēmēju piekļuvi likumīgai informācijai.

Piekļuves ierobežojumu nosaka uz četrām nedēļām ar iespēju, ka kompetentā tiesu iestāde savā rīkojumā ļauj digitālo pakalpojumu koordinatoram šo laikposmu pagarināt uz turpmākiem tāda paša garuma termiņiem, ņemot vērā maksimālo šādu pagarinājumu skaitu, ko noteikusi minētā tiesu iestāde. Digitālo pakalpojumu koordinators šo laikposmu pagarina tikai tad, ja, ņemot vērā visu minētā ierobežojuma skarto pušu tiesības un intereses un visus attiecīgos apstākļus, tostarp jebkādu informāciju, ko starpniecības pakalpojumu sniedzējs, viens vai vairāki adresāti un visas citas trešās puses, kas apliecinājušas leģitīmas intereses, var tam sniegt, tas uzskata, ka, ir izpildīti abi šie nosacījumi:

- a) starpniecības pakalpojumu sniedzējs nav veicis nepieciešamos pasākumus, lai izbeigtu pārkāpumu;
- b) pagaidu ierobežojums nepienācīgi neierobežo pakalpojumu saņēmēju piekļuvi likumīgai informācijai, ņemot vērā skarto pakalpojuma saņēmēju skaitu un to, vai pastāv adekvātas un tūlītēji piekļūstamas alternatīvas.

Ja digitālo pakalpojumu koordinators uzskata, ka trešās daļas a) un b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, tomēr vairs nevar pagarināt laikposmu saskaņā ar šā punkta trešo daļu, tas iesniedz kompetentajai tiesu iestādei jaunu pieprasījumu, kā norādīts pirmās daļas b) apakšpunktā.

4. Šā panta 1., 2. un 3. punktā uzskaitītās pilnvaras neskar 3. iedaļu.
5. Pasākumi, ko digitālo pakalpojumu koordinatori veic, īstenojot 1., 2. un 3. punktā noteiktās pilnvaras, ir iedarbīgi, atturoši un samērīgi, sevišķi ņemot vērā ar minētajiem pasākumiem saistītā pārkāpuma vai iespējamā pārkāpuma raksturu, smagumu, atkārtošanos un ilgumu, kā arī attiecīgā gadījumā attiecīgā starpniecības pakalpojumu sniedzēja ekonomisko, tehnisko un darbības spēju.
6. Dalībvalstis paredz konkrētus noteikumus un procedūras 1., 2. un 3. punktā noteikto pilnvaru īstenošanai un nodrošina, ka minētās pilnvaras tiek īstenotas, ievērojot pienācīgus aizsardzības pasākumus, kas noteikti piemērojamajos valsts tiesību aktos saskaņā ar Hartu un Savienības tiesību aktu vispārīgajiem principiem. Jo īpaši, minētos pasākumus veic tikai saskaņā ar tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un tiesībām uz aizstāvību, tostarp tiesībām tikt uzklauštam un piekļūt lietas materiāliem, un tiem ir piemērojamas visu skarto pušu tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

52. pants

Sodi

1. Dalībvalstis paredz noteikumus par sodiem, ko piemēro to kompetencē esošajiem starpniecības pakalpojumu sniedzējiem par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu saskaņā ar 51. pantu.
2. Paredzētie sodi ir efektīvi, samērīgi un atturoši. Dalībvalstis minētos noteikumus un pasākumus dara zināmus Komisijai un nekavējoties paziņo tai par jebkādiem turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka naudas sodu maksimālais apmērs, ko var piemērot par šajā regulā noteikta pienākuma neizpildi, ir 6 % no attiecīgā starpniecības pakalpojumu sniedzēja gada globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā. Dalībvalstis nodrošina, ka naudas soda maksimālais apmērs, ko var piemērot par nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informācijas sniegšanu, par atbildes nesniegšanu vai nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informāciju nelabošanu un par nepakļaušanos pārbaudei, ir 1 % no attiecīgā starpniecības pakalpojumu sniedzēja vai personas globālā gada apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka periodiskā soda maksājuma maksimālais apmērs par katru dienu ir 5 % no attiecīgā starpniecības pakalpojumu sniedzēja vidējā globālā dienas apgrozījuma vai ienākuma iepriekšējā finanšu gadā, ko aprēķina no attiecīgajā lēmumā norādītā datuma.

53. pants

Tiesības iesniegt sūdzību

Pakalpojuma saņēmējiem un struktūrām, organizācijām un apvienībām, kas pilnvarotas to vārdā īstenot šajā regulas piešķirtās tiesības, ir tiesības iesniegt sūdzību par starpniecības pakalpojumu sniedzējiem par šīs regulas pārkāpumu tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinātoram, kurā pakalpojuma saņēmējs atrodas vai ir iedibināts. Digitālo pakalpojumu koordinātoram sūdzību novērtē un attiecīgā gadījumā pārsūta iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram, pievienojot savu atzinumu, ja to uzskata par vajadzīgu. Ja par sūdzības izskatīšanu dalībvalstī atbild cita kompetentā iestāde, sūdzību saņēmējs digitālo pakalpojumu koordinātoram pārsūta minētajai iestādei. Šīs procedūras laikā abām pusēm ir tiesības tikt uzklauštām un saņemt attiecīgu informāciju par sūdzības statusu saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

54. pants

Kompensācija

Pakalpojuma saņēmējiem ir tiesības saskaņā ar attiecīgajiem Savienības un valsts tiesību aktiem pieprasīt kompensāciju no starpniecības pakalpojumu sniedzējiem par jebkādu kaitējumu vai zaudējumiem, kas radušies tāpēc, ka minētie pakalpojumu sniedzēji pārkāpuši šajā regulā noteiktos pienākumus.

55. pants

Darbības ziņojumi

1. Digitālo pakalpojumu koordinatori sagatavo gada ziņojumu par savām darbībām, kas tiek veiktas saskaņā ar šo regulu, tostarp par sūdzību skaitu, kas saņemtas saskaņā ar 53. pantu, un pārskatu par attiecīgajiem pēcpasākumiem. Digitālo pakalpojumu koordinatori gada ziņojumus dara publiski pieejamus mašīnlasāmā formātā, ievērojot piemērojamos noteikumus par informācijas konfidencialitāti saskaņā ar 84 pantu, un paziņo tos Komisijai un padomei.
2. Gada ziņojumā iekļauj arī šādu informāciju:
  - a) cik un par kādiem jautājumiem ir izdoti rīkojumi vērsties pret nelikumīgu saturu un rīkojumi sniegt informāciju, ko saskaņā ar 9. un 10. pantu ir izdevusi attiecīgā digitālo pakalpojumu koordinators dalībvalsts tiesu vai administratīvā iestāde;
  - b) kāda iedarbība ir piešķirta minētajiem rīkojumiem, kā paziņots digitālo pakalpojumu koordinators saskaņā ar 9. un 10. pantu.
3. Ja dalībvalsts ir iecēlusi vairākas kompetentās iestādes saskaņā ar 49. pantu, tā nodrošina, ka digitālo pakalpojumu koordinators sagatavo vienu ziņojumu, kurā ietver visu kompetento iestāžu darbības, un ka digitālo pakalpojumu koordinators no citām attiecīgajām kompetentajām iestādēm saņem visu attiecīgo informāciju un tam nepieciešamo atbalstu.

2. IEDAĻA

Kompetences, koordinētas izmeklēšanas un konsekvences mehānismi

56. pants

Kompetences

1. Dalībvalstij, kurā atrodas starpniecības pakalpojumu sniedzēja galvenā iedibinājuma vieta, ir ekskluzīvas pilnvaras uzraudzīt šo regulu un panākt tās izpildi, izņemot pilnvaras, kas paredzētas 2., 3. un 4. punktā.
2. Komisijai ir ekskluzīvas pilnvaras uzraudzīt III nodaļas 5. iedaļu un panākt tās izpildi.
3. Komisijai ir pilnvaras uzraudzīt šo regulu panākt tās izpildi attiecībā uz ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, izņemot tos pienākumus, kas paredzēti III nodaļas 5. iedaļā.
4. Ja Komisija nav sākusī procedūru par to pašu pārkāpumu, dalībvalstij, kurā atrodas ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja galvenā iedibinājuma vieta, ir pilnvaras uzraudzīt šajā regulā noteiktos pienākumus un panākt to izpildi attiecībā uz minētajiem nodrošinātājiem, izņemot tos pienākumus, kas paredzēti III nodaļas 5. iedaļā.
5. Dalībvalstis un Komisija, cieši sadarbojoties, uzrauga šīs regulas noteikumus un panāk to izpildi.

6. Ja starpniecības pakalpojumu sniedzējam nav iedibinājuma Savienībā, dalībvalstij, kurā dzīvo vai ir iedibināts tā juridiskais pārstāvis, vai Komisijai ir pilnvaras attiecīgi saskaņā ar šā panta 1. un 4. punktu uzraudzīt attiecīgos šajā regulā noteiktos pienākumus un panākt to izpildi.

7. Ja starpniecības pakalpojumu sniedzējs neieceļ juridisko pārstāvi saskaņā ar 13. pantu, visām dalībvalstīm un ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja gadījumā Komisijai ir pilnvaras uzraudzīt un panākt to izpildi saskaņā ar šo pantu.

Ja digitālo pakalpojumu koordinators plāno īstenot savas pilnvaras saskaņā ar šo punktu, tas par to paziņo visiem pārējiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem un Komisijai un nodrošina, ka tiek ievēroti Hartā paredzētie piemērojamie aizsardzības pasākumi, jo īpaši, lai nepieļautu, ka viena un tā pati rīcība kā šajā regulā noteikto pienākumu neizpilde tiek sodīta vairāk nekā vienu reizi. Ja Komisija plāno īstenot savas pilnvaras saskaņā ar šo punktu, tā par minēto nodomu paziņo visiem pārējiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem. Pēc paziņojuma, kas sniegts saskaņā ar šo punktu, saņemšanas citas dalībvalstis nesāk procedūru par to pašu pārkāpumu, kas minēts paziņojumā.

57. pants

Savstarpējā palīdzība

1. Digitālo pakalpojumu koordinatori un Komisija cieši sadarbojas un palīdz cits citam, lai konsekventi un efektīvi piemērotu šo regulu. Savstarpējā palīdzība jo īpaši ietver informācijas apmaiņu saskaņā ar šo pantu un iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators informēt visus galamērķa digitālo pakalpojumu koordinatorus, padomi un Komisiju par izmeklēšanas sākšanu un nodomu pieņemt galīgu lēmumu, tostarp tā novērtējumu, attiecībā uz konkrētu starpniecības pakalpojumu sniedzēju.

2. Izmeklēšanas nolūkā iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators var pieprasīt citiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem sniegt to rīcībā esošu konkrētu informāciju par konkrētu starpniecības pakalpojumu sniedzēju vai īstenot 51. panta 1. punktā minētās izmeklēšanas pilnvaras attiecībā uz konkrētu informāciju, kas atrodas to dalībvalstī. Attiecīgā gadījumā digitālo pakalpojumu koordinators, kas saņem pieprasījumu, var iesaistīt attiecīgās dalībvalsts citas kompetentās iestādes vai citas publiskās iestādes.

3. Digitālo pakalpojumu koordinators, kas saņem pieprasījumu saskaņā ar 2. punktu, to izpilda un bez nepamatotas kavēšanās un ne vēlāk kā divus mēnešus pēc tā saņemšanas informē iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoru par savu rīcību, ja vien:

- a) pieprasījuma tvērums vai priekšmets attiecībā uz izmeklēšanas nolūku nav pietiekami precīzi formulēts, pamatots vai samērīgs; vai
- b) ne pieprasījumu saņēmušā digitālo pakalpojumu koordinators, ne citas tā dalībvalsts kompetentās iestādes vai publiskās iestādes rīcībā nav pieprasītās informācijas vai piekļuves tai; vai
- c) pieprasījumu nevar izpildīt, nepārkāpjot Savienības vai valsts tiesību aktus.

Digitālo pakalpojumu koordinators, kas saņem pieprasījumu, atteikumu pamato, pirmajā daļā noteiktajā termiņā iesniedzot motivētu atbildi.

58. pants

Digitālo pakalpojumu koordinators pārrobežu sadarbība

1. Ja vien Komisija nav sākusi izmeklēšanu par to pašu iespējamo pārkāpumu, kad galamērķa digitālo pakalpojumu koordinators ir pamats aizdomām, ka starpniecības pakalpojuma sniedzējs ir pārkāpis šo regulu tādā veidā, kas negatīvi ietekmē pakalpojumu saņēmējus digitālo pakalpojumu koordinators dalībvalstī, tas var pieprasīt iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators novērtēt lietu un veikt nepieciešamos izmeklēšanas un izpildes panākšanas pasākumus, lai nodrošinātu šīs regulas ievērošanu.

2. Ja vien Komisija nav sākusī izmeklēšanu par to pašu iespējamo pārkāpumu un pēc vismaz trīs tādu galamērķa digitālo pakalpojumu koordinātoru pieprasījuma, kuriem ir pamats aizdomām, ka konkrēts starpniecības pakalpojumu sniedzējs ir pārkāpis šo regulu tādā veidā, kas negatīvi ietekmē to dalībvalstīs esošos pakalpojuma saņēmējus, padome var pieprasīt iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram novērtēt lietu un veikt nepieciešamos izmeklēšanas un izpildes panākšanas pasākumus, lai nodrošinātu šīs regulas ievērošanu.

3. Šā panta 1. vai 2. punktā minēto pieprasījumu pienācīgi motivē, un tajā norāda vismaz šādu informāciju:

- a) attiecīgā starpniecības pakalpojumu sniedzēja kontaktpunkts, kā noteikts 11. pantā;
- b) apraksts, kurā izklāstīti attiecīgie fakti, attiecīgie šīs regulas noteikumi un iemesli, kāpēc digitālo pakalpojumu koordinātoram, kas nosūtījis pieprasījumu, vai padomei ir aizdomas, ka pakalpojumu sniedzējs ir pārkāpis šo regulu, tostarp iespējamā pārkāpuma negatīvās ietekmes apraksts;
- c) citāda informācija, ko pieprasījumu nosūtījušais digitālo pakalpojumu koordinātor vai padome uzskata par relevantu, attiecīgā gadījumā arī informācija, kas ievākta pēc savas iniciatīvas, vai ieteikumi par to, kādi konkrēti izmeklēšanas vai izpildes panākšanas pasākumi, tostarp pagaidu pasākumi, ir veicami.

4. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātor maksimāli ņem vērā saskaņā ar šā panta 1. vai 2. punktu sniegto pieprasījumu. Ja tas uzskata, ka informācija nav pietiekama, lai rīkotos uz saņemtā pieprasījuma vai ieteikuma pamata, un tam ir iemesls uzskatīt, ka pieprasījumu nosūtījušais digitālo pakalpojumu koordinātor vai padome varētu sniegt papildu informāciju, iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātor var vai nu pieprasīt šādu informāciju saskaņā ar 57. pantu, vai arī sākt kopīgu izmeklēšanu saskaņā ar 60. panta 1. punktu, iesaistot vismaz pieprasījumu iesniegušo digitālo pakalpojumu koordinātoru. Šā panta 5. punktā norādīto laikposmu aptur līdz minētās papildu informācijas saņemšanas brīdim vai līdz brīdim, kad piedalīšanās kopīgajā izmeklēšanā atteikta.

5. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātor bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā divus mēnešus pēc pieprasījuma saņemšanas saskaņā ar 1. vai 2. punktu paziņo pieprasījumu nosūtījušajam digitālo pakalpojumu koordinātoram un padomei novērtējumu par iespējamo pārkāpumu un paskaidrojumu par izmeklēšanas vai izpildes panākšanas pasākumiem, kas veikti vai paredzēti sakarā ar pieprasījumu vai ieteikumu, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai.

59. pants

Nosūtīšana Komisijai

1. Ja 58. panta 5. punktā noteiktajā laikposmā nav dotas nekādas ziņas vai ja padome nepiekrīt novērtējumam vai pasākumiem, kas veikti vai paredzēti saskaņā ar 58. panta 5. punktu, vai gadījumos, kuri minēti 60. panta 3. punktā, padome lietu var iesniegt Komisijai, sniedzot visu attiecīgo informāciju. Minētajā informācijā ietver vismaz iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram nosūtīto pieprasījumu vai ieteikumu, minētā digitālo pakalpojumu koordinātorā sagatavoto novērtējumu, iebildumu pamatojumu un jebkādu papildu informāciju, kas pamato lietas nodošanu.

2. Komisija pēc apspriešanās ar iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoru novērtē lietu divu mēnešu laikā pēc lietas nodošanas saskaņā 1. punktu.

3. Ja saskaņā ar šā panta 2. punktu, Komisija uzskata, ka novērtējums vai saskaņā ar 58. panta 5. punktu veiktie vai paredzētie izmeklēšanas vai izpildes panākšanas pasākumi nav pietiekami, lai nodrošinātu tās rezultatīvu izpildes panākšanu, vai citādi nav saderīgi ar šo regulu, tā par savu viedokli informē iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoru un padomi un pieprasa iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram lietu pārskatīt.

Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators veic nepieciešamos izmeklēšanas vai izpildes panākšanas pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību šai regulai, maksimāli ņemot vērā Komisijas viedokli un pārskatīšanas pieprasījumu. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators divu mēnešu laikā pēc pārskatīšanas pieprasījuma par veiktajiem pasākumiem informē Komisiju, kā arī pieprasījumu iesniegušo digitālo pakalpojumu koordinators vai padomi, kas rīkojās saskaņā ar 58. panta 1. vai 2. punktu.

60. pants

Kopīga izmeklēšana

1. Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators var sākt un vadīt kopīgas izmeklēšanas, kurās piedalās viens vai vairāki citi attiecīgie digitālo pakalpojumu koordinatori:

- a) pēc savas iniciatīvas, lai izmeklētu iespējamu šīs regulas pārkāpumu, ko izdarījis konkrēts starpniecības pakalpojumu sniedzējs vairākās dalībvalstīs; vai
- b) saskaņā ar padomes ieteikumu, rīkojoties pēc vismaz trīs digitālo pakalpojumu koordinators pieprasījuma, kura pamatā ir pamatotas aizdomas par pārkāpumu, ko izdarījis konkrēts starpniecības pakalpojumu sniedzējs un kas ietekmē pakalpojuma saņēmējus to dalībvalstīs.

2. Ikviens digitālo pakalpojumu koordinators, kas pierāda, ka tam ir leģitīmas intereses piedalīties šā panta 1. punktā minētajā kopīgajā izmeklēšanā, var to pieprasīt darīt. Kopīgo izmeklēšanu pabeidz trīs mēnešu laikā no tās uzsākšanas, ja vien dalībnieki nevienojas citādi.

Iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc pirmajā daļā minētā termiņa beigām visiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem, Komisijai un padomei paziņo savu provizorisko nostāju par iespējamo pārkāpumu. Provizoriskajā nostājā ņem vērā visu pārējo kopīgajā izmeklēšanā iesaistīto digitālo pakalpojumu koordinators viedokļus. Attiecīgā gadījumā provizoriskajā nostājā izklāsta arī iecerētos izpildes panākšanas pasākumus.

3. Padome var lietu nodot Komisijai saskaņā ar 59. pantu, ja:

- a) iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators nav 2. punktā noteiktajā termiņā paziņojis savu provizorisko nostāju;
- b) padome būtiski nepiekrīt provizoriskajai nostājai, ko paziņojis iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators; vai
- c) iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators nav tūlīt sācis kopīgu izmeklēšanu pēc padomes ieteikuma saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu.

4. Kopīgajā izmeklēšanā digitālo pakalpojumu koordinatori, kas tajā piedalās, labticīgi sadarbojas, ņemot vērā attiecīgā gadījumā iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators norādījumus un padomes ieteikumu. Galamērķa digitālo pakalpojumu koordinatori, kas piedalās kopīgajā izmeklēšanā, pēc iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators pieprasījuma vai pēc apspriešanās ar to ir tiesīgi īstenot savas 51. panta 1. punktā minētās izmeklēšanas pilnvaras attiecībā uz starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, uz kuriem attiecas iespējamais pārkāpums, sakarā ar informāciju un telpām, kas atrodas to teritorijā.

3. IEDAĻA

Eiropas Digitālo pakalpojumu padome

61. pants

Eiropas Digitālo pakalpojumu padome

1. Tiek izveidota neatkarīga digitālo pakalpojumu koordinātoru padomdevēja grupa, kas uzrauga starpniecības pakalpojumu sniedzējus un ko sauc par Eiropas Digitālo pakalpojumu padomi ("padome").
2. Padome konsultē digitālo pakalpojumu koordinātorus un Komisiju saskaņā ar šo regulu nolūkā sasniegt šādus mērķus:
  - a) veicināt šīs regulas konsekvēntu piemērošanu un digitālo pakalpojumu koordinātoru un Komisijas rezultātīvu sadarbību lietās, uz kurām šī regula attiecas;
  - b) koordinēt un līdzveidot Komisijas, digitālo pakalpojumu koordinātoru un citu kompetento iestāžu vadlīnijas un analīzi par jautājumiem, kas kļūst aktuāli iekšējā tirgū attiecībā uz lietām, uz kurām šī regula attiecas;
  - c) palīdzēt digitālo pakalpojumu koordinātoriem un Komisijai uzraudzīt ļoti lielas tiešsaistes platformas.

62. pants

Padomes struktūra

1. Padomes sastāvā ir digitālo pakalpojumu koordinātori, kurus pārstāv augsta līmeņa amatpersonas. Tas, ka viena vai vairākas dalībvalstis nav izraudzījušās digitālo pakalpojumu koordinātoru, neliedz padomei veikt uzdevumus, kas tai paredzēti šajā regulā. Ja valsts tiesību aktos tā ir noteikts, padomē var piedalīties citas kompetentās iestādes, kurām līdztekus digitālo pakalpojumu koordinātoriem ir uzticēti īpaši operatīvi pienākumi šīs regulas piemērošanā un izpildes panāksnā. Sanāksmēs var pieaicināt citas valsts iestādes, ja tiek apspriesti tām būtiski jautājumi.
2. Padomi vada Komisija. Komisija sasauc sanāksmes un sagatavo darba kārtību saskaņā ar padomes uzdevumiem, kas tai noteikti šajā regulā, un atbilstīgi tās reglamentam. Ja padomei prasa pieņemt ieteikumu saskaņā ar šo regulu, tā pieprasījumu nekavējoties dara pieejamu pārējiem digitālo pakalpojumu koordinātoriem, izmantojot 85. pantā minēto informācijas kopīgošanas sistēmu.
3. Katrai dalībvalstij ir viena balss. Komisijai nav balsstiesību.

Padome pieņem savus aktus ar vienkāršu balsu vairākumu. Pieņemot 36. panta 1. punkta pirmajā daļā minēto ieteikumu Komisijai, padome balso 48 stundu laikā pēc padomes priekšsēdētāja pieprasījuma.

4. Komisija sniedz administratīvo un analītisko atbalstu darbībām, kuras padome veic saskaņā ar šo regulu.
5. Padome var uzaicināt ekspertus un novērotājus piedalīties savās sanāksmēs un var sadarboties ar citām Savienības struktūrām, birojiem, aģentūrām un padomdevējām grupām, kā arī attiecīgā gadījumā ar ārējiem ekspertiem. Šīs sadarbības rezultātus padome dara publiski pieejamus.
6. Padome apspriežas ar ieinteresētajām personām un šādas apspriešanās rezultātus dara publiski pieejamus.
7. Padome ar Komisijas piekrišanu pieņem savu reglamentu.

63. pants

Padomes uzdevumi

1. Ja tas nepieciešams, lai sasniegtu 61. panta 2. punktā izvirzītos mērķus, padome jo īpaši:
  - a) atbalsta kopīgās izmeklēšanas koordinēšanu;
  - b) atbalsta kompetentās iestādes ļoti lielu tiešsaistes platformu vai ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu revīziju ziņojumu un rezultātu, kas jāpārsūta saskaņā ar šo regulu, analizē;
  - c) sniedz atzinumus, ieteikumus vai padomus digitālo pakalpojumu koordinatoriem saskaņā ar šo regulu, jo īpaši ņemot vērā starpniecības pakalpojumu sniedzēju pakalpojumu sniegšanas brīvību;
  - d) sniedz padomus Komisijai par 66. pantā minēto pasākumu veikšanu un pieņem atzinumus par ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām saskaņā ar šo regulu;
  - e) atbalsta un veicina Eiropas standartu, vadlīniju, ziņojumu, veidņu un rīcības kodeksu izstrādi un ieviešanu ciešā sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā noteikts šajā regulā, tostarp – sniedzot atzinumus vai ieteikumus par jautājumiem, kuri saistīti ar 44. pantu, kā arī apzina jautājumus, kas kļūst aktuāli attiecībā uz lietām, uz kurām šī regula attiecas.
2. Digitālo pakalpojumu koordinatori un attiecīgā gadījumā citas kompetentās iestādes, kas neievēro padomes pieņemtos atzinumus, pieprasījumus vai ieteikumus, kuri tiem adresēti, attiecīgi sniedzot ziņojumus saskaņā ar šo regulu vai pieņemot attiecīgos lēmumus, norāda, kādu iemeslu dēļ ir izdarīta šāda izvēle, un sniedz arī paskaidrojumu par izmeklēšanām, darbībām un pasākumiem, ko tie veikuši.

4. IEDAĻA

Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju uzraudzība, izmeklēšana, izpildes panākšana un pārraudzība

64. pants

Specializēto zināšanu un spēju attīstīšana

1. Komisija sadarbībā ar digitālo pakalpojumu koordinatoriem un padomi attīsta Savienības specializētās zināšanas un spējas, tostarp – attiecīgā gadījumā norīkojot dalībvalstu personālu.
2. Turklāt Komisija sadarbībā ar digitālo pakalpojumu koordinatoru un padomi koordinē tādu sistēmisku un jaunu problēmu novērtēšanu Savienībā, kuras saistītas ar ļoti lielām tiešsaistes platformām vai ļoti lielām tiešsaistes meklētājprogrammām jautājumos, uz ko šī regula attiecas.
3. Komisija var lūgt digitālo pakalpojumu koordinatoriem, padomei un citām Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām, kam ir attiecīgas specializētās zināšanas, atbalstīt novērtējumu par sistēmiskiem un jauniem jautājumiem Savienībā saskaņā ar šo regulu.
4. Dalībvalstis sadarbojas ar Komisiju, jo īpaši izmantojot savus attiecīgos digitālo pakalpojumu koordinatorus un attiecīgā gadījumā citas kompetentās iestādes, tostarp – darot pieejamas savas specializētās zināšanas un spējas.

65. pants

Ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāju pienākumu izpildes panākšana

1. Attiecībā uz izmeklēšanu par to, kā ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātāji ievēro šajā regulā noteiktos pienākumus, Komisija var izmantot šajā iedaļā noteiktās izmeklēšanas pilnvaras vēl pirms 66. panta 2. punktā minētās procedūras sākšanas. Minētās pilnvaras tā var izmantot pēc savas iniciatīvas vai pēc šā panta 2. punktā minētā pieprasījuma.
2. Ja digitālo pakalpojumu koordinators ir pamats aizdomām, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir pārkāpis III nodaļas 5. iedaļas noteikumus vai sistēmiski pārkāpis kādu no šīs regulas noteikumiem, nopietni ietekmējot pakalpojuma saņēmējus tā dalībvalstī, koordinators, izmantojot 85. pantā minēto informācijas apmaiņas sistēmu, var nosūtīt Komisijai pieprasījumu novērtēt attiecīgo lietu.
3. Šā panta 2. punktā minēto pieprasījumu pienācīgi motivē, un tajā norāda vismaz šādu informāciju:
  - a) attiecīgā ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja kontaktpunkts, kā paredzēts 11. pantā;
  - b) apraksts, kurā izklāstīti attiecīgie fakti, attiecīgie šīs regulas noteikumi un iemesli, kāpēc digitālo pakalpojumu koordinators, kas nosūtīja pieprasījumu, ir aizdomas, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir pārkāpis šo regulu, tostarp apraksts par faktiem, kas liecina par pārkāpuma sistēmisko raksturu;
  - c) jebkāda cita informācija, ko digitālo pakalpojumu koordinators, kas nosūtīja pieprasījumu, uzskata par būtisku, attiecīgā gadījumā arī informācija, kas savāka pēc paša iniciatīvas.

66. pants

Procedūras sākšana, ko veic Komisija, un sadarbība izmeklēšanā

1. Komisija var sākt procedūru, lai, iespējams, pieņemtu lēmumus saskaņā ar 73. un 74. pantu par ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja attiecīgo rīcību, par kuru Komisijai ir aizdomas, ka tā ir kāda šīs regulas noteikuma pārkāpums.
2. Ja Komisija ir nolēmusi sākt šā panta 1. punktā minēto procedūru, tā par to paziņo visiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem un padomei, izmantojot 85. pantā minēto informācijas apmaiņas sistēmu, kā arī attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam.

Digitālo pakalpojumu koordinatori bez nepamatotas kavēšanās pēc informēšanas par procedūras sākšanu nosūta Komisijai jebkādu to rīcībā esošo informāciju par attiecīgo pārkāpumu.

Ja Komisija sāk šā panta 1. punktā minēto procedūru, tā atbrīvo digitālo pakalpojumu koordinators vai attiecīgā gadījumā jebkuru kompetento iestādi no uzraudzības un izpildes panākšanas pilnvarām, kas paredzētas šīs regulas 56. panta 4. punktā.

3. Īstenojot savas izmeklēšanas pilnvaras saskaņā ar šo regulu, Komisija var pieprasīt individuālu vai kopīgu atbalstu no visiem digitālo pakalpojumu koordinatoriem, kurus skar aizdomas par pārkāpumu, tostarp iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinators. Digitālo pakalpojumu koordinatori, kas saņēmuši šādu pieprasījumu, un jebkura cita kompetentā iestāde, ja digitālo pakalpojumu koordinators to iesaistījis, labticīgi un savlaicīgi sadarbojas ar Komisiju un ir tiesīgi īstenot savas 51. panta 1. punktā minētās izmeklēšanas pilnvaras attiecībā uz attiecīgo ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāju sakarā ar informāciju, personām un telpām, kas atrodas to dalībvalsts teritorijā, un saskaņā ar pieprasījumu.

4. Komisija sniedz iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinātoram un padomei visu attiecīgo informāciju par 67.–72. pantā minēto pilnvaru izmantošanu un savus provizoriskos konstatējumus, kas minēti 79. panta 1. punktā. Padome laikposmā, kas noteikts saskaņā ar 79. panta 2. punktu, iesniedz Komisijai savu viedokli par minētajiem provizoriskajiem konstatējumiem. Pieņemot lēmumu, Komisija maksimāli ņem vērā jebkuru padomes viedokli.

67. pants

Informācijas pieprasījumi

1. Lai Komisija veiktu tai šajā iedaļā noteiktos uzdevumus, tā ar vienkāršu pieprasījumu vai ar lēmumu var pieprasīt, lai attiecīgais ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs, kā arī citas fiziskas vai juridiskas personas, kuras darbojas nolūkos, kas saistīti ar minēto nodrošinātāju komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, un par kurām ir saprātīgs pamats domāt, ka tās var zināt informāciju par iespējamu šīs regulas pārkāpumu, tostarp organizācijas, kas veic 37. pantā un 75. panta 2. punktā minētās revīzijas, sniedz šādu informāciju saprātīgā laikposmā.

2. Nosūtot vienkāršu informācijas pieprasījumu attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai šā panta 1. punktā minētajai personai, Komisija norāda šāda pieprasījuma juridisko pamatu un pieprasījuma nolūku, to, kāda informācija tiek prasīta, laikposmu, kurā informācija ir jāiesniedz, kā arī 74. pantā noteiktos naudas sodus par nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas informācijas sniegšanu.

3. Ja Komisija pieņem lēmumu, kurā attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai šā panta 1. punktā minētajai personai pieprasa sniegt informāciju, tā norāda šāda pieprasījuma juridisko pamatu un pieprasījuma nolūku, to, kāda informācija tiek prasīta, kā arī laikposmu, kurā informācija ir jāiesniedz. Tā arī norāda 74. pantā noteiktos naudas sodus un norāda vai piemēro 76. pantā noteiktos periodiskos soda maksājumus. Tā norāda arī tiesības panākt, ka šo lēmumu pārskata Eiropas Savienības Tiesā.

4. Attiecīgās ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāji vai cita 1. punktā minētā persona vai to pārstāvji un – juridisku personu gadījumā – sabiedrības vai uzņēmumi, vai, ja tiem nav juridiskā statusa, personas, kas saskaņā ar tiesību aktiem vai statūtiem ir pilnvarotas tos pārstāvēt, iesniedz prasīto informāciju attiecīgās ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citu 1. punktā minēto personu vārdā. Juristi, kas ir pilnībā pilnvaroti rīkoties, var sniegt informāciju savu klientu vārdā. Ja sniegtā informācija ir nepilnīga, nepareiza vai maldinoša, par to pilnībā atbild klients.

5. Pēc Komisijas pieprasījuma digitālo pakalpojumu koordinātori un citas kompetentās iestādes sniedz Komisijai visu informāciju, kas tai nepieciešama šajā iedaļā norādīto uzdevumu veikšanai.

6. Komisija bez nepamatotas kavēšanās pēc šā panta 1. punktā minētā vienkāršā pieprasījuma vai lēmuma nosūtīšanas nosūta tā kopiju digitālo pakalpojumu koordinātoriem, izmantojot 85. pantā minēto informācijas apmaiņas sistēmu.

68. pants

Pilnvaras veikt iztaujāšanu un pieņemt liecības

1. Lai Komisija varētu veikt šajā iedaļā noteiktos uzdevumus, tā var iztaujāt ikvienu fizisku vai juridisku personu, kas devusi piekrišanu, lai savāktu informāciju par izmeklēšanas priekšmetu attiecībā uz iespējamo pārkāpumu. Komisijai ir tiesības ar piemērotiem tehniskajiem līdzekļiem ierakstīt šādu iztaujāšanu.

2. Ja 1. punktā minētā iztaujāšana notiek nevis Komisijas, bet citās telpās, Komisija informē tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoru, kuras teritorijā iztaujāšana notiek. Ja to pieprasa minētais digitālo pakalpojumu koordinator, tā amatpersonas var palīdzēt amatpersonām un citām pavadošām personām, kuras Komisija pilnvarojusi veikt iztaujāšanu.

69. pants

Pilnvaras veikt inspekcijas

1. Lai Komisija varētu veikt tai šajā iedaļā noteiktos uzdevumus, tā var veikt visas nepieciešamās inspekcijas attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citu 67. panta 1. punktā minēto personu telpās.

2. Amatpersonām un citām pavadošajām personām, ko Komisija pilnvarojusi veikt inspekciju, ir atļauts:

- a) iekļūt visās attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja, vai citas personas telpās, zemes īpašumos un transportlīdzekļos;
- b) pārbaudīt grāmatvedības dokumentus un citus dokumentus, kas saistīti ar attiecīgā pakalpojuma sniegšanu, neatkarīgi no datu nesēja, kurā tie tiek glabāti;
- c) jebkādā veidā paņemt vai iegūt šo grāmatvedības dokumentu vai citu dokumentu kopijas vai izvilkumus;
- d) pieprasīt attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai personai nodrošināt piekļuvi tā organizācijai, darbībai, IT sistēmai, algoritmiem, datu apstrādei un uzņēmējdarbības praksēm, tās izskaidrot un ierakstīt vai dokumentēt sniegtos skaidrojumus;
- e) aizzīmogot visas telpas, kas tiek izmantotas nolūkos, kuri saistīti ar ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citas personas komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatniecisko darbību vai profesiju, kā arī grāmatvedības dokumentus vai citus dokumentus uz laiku un tādā apmērā, kāds inspekcijai nepieciešams;
- f) pieprasīt jebkuram attiecīgā ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citas personas pārstāvim vai darbiniekam paskaidrojumus par faktiem vai dokumentiem, kas saistīti ar inspekcijas priekšmetu un mērķi, un ierakstīt atbildes;
- g) uzdot jebkuram pārstāvim vai darbiniekam jautājumus, kas saistīti ar inspekcijas priekšmetu un mērķi, un ierakstīt atbildes.

3. Inspekcijas var veikt ar tādu revidentu vai ekspertu palīdzību, kurus Komisija iecēlusi saskaņā ar 72. panta 2. punktu, kā arī kopā ar tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoru vai citām kompetentajām valsts iestādēm, kuras teritorijā inspekcija notiek.

4. Ja pieprasītie grāmatvedības dokumenti vai citi dokumenti, kuri saistīti ar pakalpojuma sniegšanu, ir uzrādīti nepilnīgi vai ja atbildes uz jautājumiem, kas uzdoti saskaņā ar šā panta 2. punktu, ir nepareizas, nepilnīgas vai maldinošas, amatpersonas un citas pavadošās personas, kuras Komisija pilnvarojusi veikt inspekciju, īsteno savas pilnvaras, uzrādot rakstisku pilnvarojumu, kurā norādīts inspekcijas priekšmets un mērķis un 74. un 76. pantā paredzētās sankcijas. Komisija laikus pirms inspekcijas veikšanas informē tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoru, kuras teritorijā inspekcija tiks veikta.

5. Inspekciju laikā amatpersonas un citas pavadošās personas, ko pilnvarojusi Komisija, Komisijas ieceltie revidenti un eksperti, digitālo pakalpojumu koordinators vai citas tās dalībvalsts kompetentās iestādes, kuras teritorijā inspekcija tiek veikta, var pieprasīt attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai personai sniegt skaidrojumus par savu organizāciju, darbību, IT sistēmu, algoritmiem, datu apstrādi un uzņēmējdarbības praksi un var uzdot jautājumus tās galvenajiem darbiniekiem.

6. Attiecīgo ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citu fizisko vai juridisko personu pienākums ir pakļauties ar Komisijas lēmumu noteiktajai inspekcijai. Lēmumā norāda inspekcijas priekšmetu un nolūku, datumu, kurā tai jāsākas, un 74. un 76. pantā paredzētās sankcijas, kā arī norāda tiesības panākt, ka šo lēmumu pārskata Eiropas Savienības Tiesā. Pirms lēmuma pieņemšanas Komisija apspriežas ar tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinatoru, kuras teritorijā inspekcija tiks veikta.

7. Tās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators amatpersonas vai citas tā pilnvarotās vai ieceltās personas, kuras teritorijā inspekcija notiks, pēc minētā digitālo pakalpojumu koordinators vai Komisijas pieprasījuma aktīvi palīdz amatpersonām un citām pavadošajām personām, ko inspekcijas sakarā pilnvarojusi Komisija. Šajā nolūkā tām ir 2. punktā noteiktās pilnvaras.

8. Ja amatpersonas un citas pavadošās personas, ko pilnvarojusi Komisija, konstatē, ka attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs vai cita attiecīgā persona iebilst pret inspekciju, kas uzdots saskaņā ar šo pantu, dalībvalsts, kuras teritorijā inspekcija paredzēta, pēc minēto amatpersonu vai citu pavadošo personu pieprasījuma un saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem sniedz tām nepieciešamo palīdzību, tostarp – kad saskaņā ar valsts tiesību aktiem tas ir pienācīgi – ar piespiedu pasākumiem, ko veic kompetenta tiesībsardzības iestāde, lai būtu iespējams veikt inspekciju.

9. Ja 8. punktā paredzētajai palīdzībai ir vajadzīga valsts tiesu iestādes atļauja saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem, šādas atļaujas pieteikumu iesniedz minētās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators pēc Komisijas pilnvarotu amatpersonu un citu pavadošo personu pieprasījuma. Šādu atļauju var pieprasīt arī kā piesardzības pasākumu.

10. Ja tiek pieprasīta 9. punktā minētā atļauja, valsts tiesu iestāde, kurā lieta sāka, verificē, ka Komisijas lēmums par inspekciju ir autentisks un ka paredzētie piespiedu pasākumi, ņemot vērā inspekcijas priekšmetu, nav nedz patvaļīgi, nedz pārmērīgi. Veicot šādu verifikāciju, valsts tiesu iestāde var tieši vai ar attiecīgās dalībvalsts digitālo pakalpojumu koordinators starpniecību lūgt Komisiju sniegt detalizētus skaidrojumus, jo īpaši par pamatu Komisijas aizdomām par šīs regulas pārkāpumu, kā arī par iespējamā pārkāpuma smagumu un par attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citas personas iesaistes raksturu. Tomēr valsts tiesu iestāde neapšaubā inspekcijas nepieciešamību un nepieprasa Komisijas lietas materiālos esošo informāciju. Komisijas lēmuma likumīgumu pārbauda vienīgi Eiropas Savienības Tiesa.

70. pants

Pagaidu pasākumi

1. Saistībā ar procedūru, kuras rezultātā var tikt pieņemts lēmums par neatbilstību saskaņā ar 73. panta 1. punktu, ja ir steidzami jārikojas, ņemot vērā risku, ka pakalpojuma saņēmējiem var būt nodarīts nopietns kaitējums, Komisija var ar lēmumu uzdot veikt pagaidu pasākumus pret attiecīgo ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāju, pamatojoties uz pārkāpuma pirmšķietamu konstatējumu.

2. Šā panta 1. punktā minēto lēmumu piemēro uz noteiktu laiku un var attiecīgā gadījumā un pēc vajadzības atjaunināt.

71. pants

Saistības

1. Ja šajā iedaļā norādītās procedūras laikā attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs apņemas nodrošināt attiecīgo šīs regulas noteikumu ievērošanu, Komisija var ar lēmumu noteikt, ka minētā apņemšanās attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam ir saistoša, un pasludināt, ka turpmākai rīcībai vairs nav pamata.
2. Komisija pēc pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas var atsākt procedūru:
  - a) ja ir būtiski mainījušies fakti, uz kuru pamata pieņemts lēmums;
  - b) ja attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs rīkojas pretēji tam, ko apņēmies; vai
  - c) ja lēmums pieņemts, pamatojoties uz nepilnīgu, nepareizu vai maldinošu informāciju, ko sniedzis attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs vai cita 67. panta 1. punktā minēta persona.
3. Ja Komisija uzskata, ka attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja piedāvātā apņemšanās nespēj nodrošināt attiecīgo šīs regulas noteikumu ievērošanu, tā minēto apņemšanos noraida motivētā lēmumā, noslēdzot procedūru.

72. pants

Pārraudzības darbības

1. Lai Komisija varētu veikt tai šajā iedaļā noteiktos uzdevumus, tā var veikt darbības, kas nepieciešamas, lai pārraudzītu, vai attiecīgie ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāji faktiski īsteno un ievēro šo regulu. Komisija var uzdot, lai tie dod piekļuvi savām datubāzēm un algoritmiem un sniedz skaidrojumus par tiem. Šādas darbības var ietvert pienākuma noteikšanu ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam glabāt visus dokumentus, ko uzskata par nepieciešamiem, lai novērtētu šajā regulā paredzēto pienākumu īstenošanu un ievērošanu.
2. Darbības saskaņā ar 1. punktu var ietvert neatkarīgu ārējo ekspertu un revidentu iecelšanu, kā arī kompetento valsts iestāžu ekspertu un revidentu iecelšanu ar attiecīgās iestādes piekrišanu, lai tie palīdzētu Komisijai pārraudzīt, vai tiek faktiski īstenoti un ievēroti attiecīgie šīs regulas noteikumi, un nodrošinātu Komisijai specializētās zināšanas vai citas zināšanas.

73. pants

Neatbilstība

1. Komisija pieņem lēmumu par neatbilstību, ja tā konstatē, ka attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs neievēro vienu vai vairākus šādus elementus:
  - a) attiecīgos šīs regulas noteikumus;
  - b) saskaņā ar 70. pantu uzdotos pagaidu pasākumus;
  - c) saskaņā ar 71. pantu par saistošām noteiktās apņemšanās.

2. Pirms 1. punktā noteiktā lēmuma pieņemšanas Komisija attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam paziņo savus provizoriskos konstatējumus. Provizoriskajos konstatējumos Komisija paskaidro, kādus pasākumus tā apsver veikt vai kuri tās ieskatā būtu jāveic attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam, lai rezultatīvi risinātu provizoriski konstatētās problēmas.

3. Saskaņā ar 1. punktu pieņemtajā lēmumā Komisija uzdod attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu 1. punktā minētā lēmuma izpildi saprātīgā laikposmā, kas tajā noteikts, un sniegt informāciju par to, kādus pasākumus minētais nodrošinātājs plāno veikt, lai izpildītu lēmumu.

4. Pēc pasākumu īstenošanas attiecīgais ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs iesniedz Komisijai aprakstu, kurā norāda, kādus pasākumus tas ir veicis, lai nodrošinātu 1. punktā noteiktā lēmuma izpildi.

5. Ja Komisija konstatē, ka 1. punkta nosacījumi nav izpildīti, tā izmeklēšanu ar lēmumu noslēdz. Lēmumu piemēro nekavējoties.

74. pants

Naudas sodi

1. Šīs regulas 73. pantā minētajā lēmumā Komisija var attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam uzlikt naudas sodus, kas nepārsniedz 6 % no tā globālā gada kopējā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā, ja tā konstatē, ka nodrošinātājs ar nodomu vai neuzmanības dēļ:

- a) pārkāpj attiecīgos šīs regulas noteikumus;
- b) nepilda lēmumu, kurā uzdots veikt 70. pantā noteiktos pagaidu pasākumus; vai
- c) nepilda apņemšanos, kas ar lēmumu ir noteikta par saistošu saskaņā ar 71. pantu.

2. Komisija var pieņemt lēmumu, ar ko attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai 67. panta 1. punktā minētai fiziskai vai juridiskai personai uzliek naudas sodus, kas nepārsniedz 1 % no kopējā gada ienākuma vai globālā apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā, ja tas ar nodomu vai neuzmanības dēļ:

- a) ir sniedzis nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu informāciju, atbildot uz vienkāršu pieprasījumu vai pieprasījumu, kas noteikts ar lēmumu, saskaņā ar 67. pantu;
- b) noteiktajā laikposmā nav sniedzis atbildi uz informācijas pieprasījumu, kas noteikts ar lēmumu;
- c) Komisijas noteiktajā laikposmā nav izlabojis nepareizo, nepilnīgo vai maldinošo informāciju, kuru sniedzis darbinieks, vai arī nav sniedzis vai ir atteicies sniegt pilnīgu informāciju;
- d) atsakās pakļauties inspekcijai saskaņā ar 69. pantu;
- e) nepilda saskaņā ar 72. pantu Komisijas pieņemtos pasākumus; vai
- f) neievēro nosacījumus attiecībā uz piekļuvi Komisijas lietas materiāliem saskaņā ar 79. panta 4. punktu.

3. Pirms šā panta 2. punktā noteiktā lēmuma pieņemšanas Komisija attiecīgajam ļoti lielās tiešsaistes platformas vai ļoti lielās tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai 67. panta 1. punktā minētai personai paziņo savus provizoriskos konstatējumus.

4. Nosakot naudas soda apmēru, Komisija ņem vērā pārkāpuma būtību, smagumu, ilgumu un atkārtošanos un attiecībā uz 2. punktā norādītā naudas soda apmēru – lietas izskatīšanai radīto kavējumu.

75. pants

Pastiprināta tādu līdzekļu uzraudzība, kurus izmanto, lai novērstu III nodaļas 5. iedaļā noteikto pienākumu pārkāpumus

1. Ja Komisija saskaņā ar 73. pantu pieņem lēmumu par to, ka ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs ir pārkāpis kādu no III nodaļas 5. iedaļas noteikumiem, tā izmanto šajā pantā noteikto pastiprinātas uzraudzības sistēmu. To darot, tā maksimāli ņem vērā visus padomes sniegtos atzinumus saskaņā ar šo pantu.
2. Lēmumā, kas minēts 73. pantā, Komisija pieprasa, lai attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs saprātīgā laikposmā, kurš noteikts lēmumā, izstrādā un paziņo digitālo pakalpojumu koordinatoriem, Komisijai un padomei rīcības plānu, kas paredz nepieciešamos pasākumus, kuri ir pietiekami, lai pārkāpumu izbeigtu vai labotu. Minētie pasākumi ietver apņemšanos veikt neatkarīgu revīziju saskaņā ar 37. panta 3. un 4. punktu par pārējo pasākumu īstenošanu, un precīzē revidentu identitāti, kā arī revīzijas metodiku, grafiku un pēcpasākumus. Pasākumi attiecīgā gadījumā var ietvert arī apņemšanos piedalīties attiecīgā rīcības kodeksā, kā paredzēts 45. pantā.
3. Viena mēneša laikā pēc rīcības plāna saņemšanas padome paziņo Komisijai savu atzinumu par rīcības plānu. Viena mēneša laikā pēc minētā atzinuma saņemšanas Komisija pieņem lēmumu par to, vai rīcības plānā paredzētie pasākumi ir pietiekami, lai izbeigtu vai novērstu pārkāpumu, un nosaka saprātīgu termiņu tā īstenošanai. Minētajā lēmumā ņem vērā iespējamo apņemšanos ievērot attiecīgus rīcības kodeksus. Komisija pēc tam pārrauga rīcības plāna īstenošanu. Minētajā nolūkā attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs bez nepamatotas kavēšanās pēc tam, kad tas kļūst pieejams, revīzijas ziņojumu nosūta Komisijai, un informē Komisiju par rīcības plāna īstenošanai veiktajiem pasākumiem. Ja šādai pārraudzībai nepieciešams, Komisija var pieprasīt, lai attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs Komisijas noteiktā saprātīgā laikposmā sniedz papildu informāciju.

Komisija informē padomi un digitālo pakalpojumu koordinatorus par rīcības plāna īstenošanu un tā pārraudzību.

4. Komisija var veikt nepieciešamos pasākumus saskaņā ar šo regulu, jo īpaši tās 76. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 82. panta 1. punktu, ja:
  - a) attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs attiecīgajā laikposmā nav iesniedzis nevienu rīcības plānu, revīzijas ziņojumu, nepieciešamos atjauninājumus vai vajadzīgo papildu informāciju;
  - b) Komisija noraida ierosināto rīcības plānu, jo uzskata, ka tajā paredzētie pasākumi nav pietiekami, lai izbeigtu vai labotu pārkāpumu; vai
  - c) Komisija, pamatojoties uz revīzijas ziņojumu, sniegtajiem atjauninājumiem vai papildu informāciju vai jebkādu citu tai pieejamu attiecīgu informāciju, uzskata, ka rīcības plāna īstenošana nav pietiekama, lai izbeigtu vai novērstu pārkāpumu.

76. pants

Periodiski soda maksājumi

1. Komisija var pieņemt lēmumu, ar ko attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai 67. panta 1. punktā minētajai personai uzliek periodiskus soda maksājumus par katru dienu apmērā, kas nepārsniedz 5 % no vidējā dienas ienākuma vai globālā gada apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā un ko aprēķina no attiecīgajā lēmumā noteiktā datuma, lai piespiestu:
  - a) sniegt pareizu un pilnīgu informāciju, reaģējot uz 67. pantā noteikto lēmumu par informācijas pieprasījumu;
  - b) atļaut veikt inspekciju, ko uzdots veikt ar lēmumu saskaņā ar 69. pantu;

- c) izpildīt 70. panta 1. punktā noteikto lēmumu, kurā uzdots veikt pagaidu pasākumus;
- d) izpildīt apņemšanās, kas ar lēmumu saskaņā ar 71. panta 1. punktu ir padarītas saistošas;
- e) izpildīt 73. panta 1. punktā noteikto lēmumu, attiecīgā gadījumā arī tajā ietvertās prasības par 75. pantā minēto rīcības plānu.

2. Ja attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs vai cita 67. panta 1. punktā minētā persona ir izpildījusi saistības, kuru izpildes panākšanai bijis paredzēts piemērot periodisku soda maksājumu, Komisija var noteikt periodisku soda maksājumu apmērā, kas ir zemāks par sākotnējā lēmumā paredzēto.

77. pants

Noilgums sodu piemērošanai

1. Pilnvarām, kas Komisijai piešķirtas ar 74. un 76. pantu, ir piecu gadu noilgums.
2. Laiku skaita no pārkāpuma izdarīšanas dienas. Tomēr gadījumā, kad pārkāpumi turpinās vai atkārtojas, laiku skaita no dienas, kad pārkāpums beidzas.
3. Ja Komisija vai digitālo pakalpojumu koordinators veic darbības, kuru mērķis ir pārkāpuma izmeklēšana vai tiesvedība, naudas sodu un periodisko soda maksājumu piemērošanas noilgums tiek pārtraukts. Noilgumu cita starpā pārtrauc šādas darbības:
  - a) Komisijas vai digitālo pakalpojumu koordinatora informācijas pieprasījumi;
  - b) inspekcija;
  - c) procedūra, ko Komisija sāk saskaņā ar 66. panta 1. punktu.
4. Pēc katra pārtraukuma noilgums sākas no jauna. Tomēr noilgums naudas soda vai periodisko soda maksājumu piemērošanai iestājas ne vēlāk kā dienā, kad pagājis laiks, kurš ir divkārt ilgāks par noilgumu un kurā Komisija nav piemērojusi naudas sodu vai periodisko soda maksājumu. Minēto laikposmu pagarina uz laiku, kamēr noilgums ir apturēts saskaņā ar 5. punktu.
5. Noilgumu naudas sodu vai periodisko soda maksājumu piemērošanai aptur uz laiku, kamēr Komisijas lēmumu izskata Eiropas Savienības Tiesas procesā.

78. pants

Noilgums sodu izpildes panākšanai

1. Komisijas pilnvarām panākt saskaņā ar 74. un 76. pantu pieņemtu lēmumu izpildi ir piecu gadu noilgums.
2. Laiku skaita no dienas, kad lēmums ir kļuvis galīgs.
3. Noilgums sodu izpildes panākšanai tiek pārtraukts:
  - a) ar paziņojumu par lēmumu, kurā tiek mainīta naudas soda vai periodiskā soda maksājuma sākotnējā summa vai kurā ir atteikts piemērot izmaiņas;
  - b) ja Komisija vai dalībvalsts pēc Komisijas pieprasījuma veic naudas soda vai periodiskā soda maksājuma izpildes panākšanas darbības.
4. Pēc katra pārtraukuma noilgums sākas no jauna.

5. Noilgums sodu izpildes panākšanai tiek atlikts uz laiku:
  - a) kas tiek dots maksājuma veikšanai;
  - b) kamēr maksājuma izpildes panākšana ir apturēta saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas lēmumu vai ar valsts tiesas lēmumu.

79. pants

Tiesības tikt uzklausiņtam un piekļūt lietas materiāliem

1. Pirms 73. panta 1. punktā, 74. pantā vai 76. pantā noteiktā lēmuma pieņemšanas Komisija attiecīgajam ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājam vai citai 67. panta 1. punktā minētajai personai dod iespēju tikt uzklausiņtiem par:
  - a) Komisijas provizoriskajiem konstatējumiem, tostarp visiem jautājumiem, kuros Komisijai ir iebildumi; un
  - b) pasākumiem, ko Komisija varētu plānot veikt, ņemot vērā a) apakšpunktā minētos provizoriskos konstatējumus.
2. Attiecīgais ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātājs vai cita 67. panta 1. punktā minētā persona var iesniegt savus apsvērumus par Komisijas provizoriskajiem konstatējumiem saprātīgā laikposmā, ko Komisija ir noteikusi savos provizoriskajos konstatējumos un kas nevar būt īsāks par 14 dienām.
3. Komisija lēmumus pieņem, pamatojoties vienīgi uz iebildumiem, par kuriem pusēm ir bijis iespējams sniegt komentārus.
4. Procedūrā pilnībā ievēro attiecīgo pušu aizstāvības tiesības. Tām ir tiesības piekļūt Komisijas lietas materiāliem saskaņā ar vienošanos par izpaušanas nosacījumiem, ņemot vērā attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja vai citas personas leģitīmās intereses aizsargāt savus komercnoslēpumus. Komisijai ir pilnvaras pieņemt lēmumus, kuros nosaka šādus izpaušanas nosacījumus pušu domstarpību gadījumā. Tiesības piekļūt Komisijas lietas materiāliem neattiecas uz Komisijas, padomes, digitālo pakalpojumu koordinātoru, citu kompetento iestāžu vai citu dalībvalsts publisko iestāžu konfidenciālu informāciju un iekšējiem dokumentiem. Piekļuves tiesības it īpaši neattiecas uz Komisijas un minēto iestāžu saraksti. Nekas šajā punktā neliedz Komisijai izpaust un izmantot informāciju, kas nepieciešama pārkāpuma pierādīšanai.
5. Saskaņā ar 67., 68. un 69. pantu savākto informāciju izmanto vienīgi šīs regulas mērķiem.

80. pants

Lēmumu publicēšana

1. Saskaņā ar 70. panta 1. punktu, 71. panta 1. punktu un 73. līdz 76. pantu pieņemtos lēmumus Komisija publicē. Publikācijā norāda pušu nosaukumus un lēmuma galveno saturu, tostarp piemērotos sodus.
2. Publicējot lēmumu, ņem vērā attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja, citu 67. panta 1. punktā minēto personu un trešo personu tiesības un leģitīmās intereses aizsargāt savu konfidenciālo informāciju.

81. pants

Pārskatīšana Eiropas Savienības Tiesā

Saskaņā ar LESD 261. pantu Eiropas Savienības Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija ir uzlikusi naudas sodus vai periodiskus soda maksājumus. Uzlikto naudas sodu vai periodisko soda maksājumu tā var atcelt, samazināt vai palielināt.

82. pants

Piekļuves ierobežošanas pieprasījumi un sadarbība ar valstu tiesām

1. Ja ir izmantotas visas šajā iedaļā noteiktās pilnvaras ar mērķi panākt šīs regulas pārkāpuma izbeigšanu, bet pārkāpums turpinās un rada nopietnu kaitējumu, kuru nevar novērst, īstenojot citas Savienības vai valstu tiesību aktos paredzētās pilnvaras, Komisija var pieprasīt attiecīgā ļoti lielas tiešsaistes platformas vai ļoti lielas tiešsaistes meklētājprogrammas nodrošinātāja iedibinājuma vietas digitālo pakalpojumu koordinatoram rīkoties saskaņā ar 51. panta 3. punktu.

Pirms šāda pieprasījuma iesniegšanas digitālo pakalpojumu koordinatoram Komisija vispirms aicina noteiktā laikposmā, kas nav īsāks par 14 darbdienām, ieinteresētās puses iesniegt rakstveida apsvērumus, norādot, kādus pasākumus tā paredzējusi pieprasīt un kas ir šo pasākumu paredzētais adresāts.

2. Komisija, rīkojoties pēc savas iniciatīvas, var iesniegt rakstveida apsvērumus 51. panta 3. punktā minētajai kompetentajai tiesu iestādei, ja tas nepieciešams regulas saskanīgai piemērošanai. Ar attiecīgās tiesu iestādes atļauju tā var sniegt arī mutiskus apsvērumus.

Vienīgi savu apsvērumu sagatavošanai Komisija var lūgt, lai tiesu iestāde tai pārsūta lietas novērtēšanai nepieciešamos dokumentus vai nodrošina to pārsūtīšanu.

3. Ja valsts tiesa lemj par jautājumu, par kuru Komisija jau pieņēmusi lēmumu saskaņā ar šo regulu, minētā valsts tiesa nepieņem nekādu lēmumu, kas būtu pretrunā minētajam Komisijas lēmumam. Valsts tiesas vairās arī no tādu lēmumu pieņemšanas, kas varētu būt pretrunā lēmumam, kuru Komisija iecerējusi procedūrā saskaņā ar šo regulu. Minētajā nolūkā valsts tiesa var izvērtēt, vai tai sava tiesvedība jāaptur. Tas neskar LESD 267. pantu.

83. pants

Īstenošanas akti, kas attiecas uz Komisijas iejaukšanos

Šajā iedaļā aplūkotās Komisijas iejaukšanās sakarā Komisija var pieņemt īstenošanas aktus par praktisko kārtību, kādā notiek:

- a) procedūra saskaņā ar 69. un 72. pantu;
- b) šīs regulas 79. pantā paredzētā uzklaušīšana;
- c) saskaņotā informācijas izpaušana, kas noteikta 79. pantā.

Pirms šā panta 1. punktā norādīto aktu pieņemšanas Komisija publicē to projektu un aicina visas ieinteresētās puses iesniegt savus komentārus tajā noteiktajā laikposmā, kas nav īsāks par vienu mēnesi. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 88. pantā.

5. IEDAĻA

Kopīgi noteikumi par izpildes panākšanu

84. pants

Dienesta noslēpums

Neskarot šajā nodaļā minēto informācijas apmaiņu un izmantošanu, Komisija, padome, dalībvalstu kompetentās iestādes un to attiecīgās amatpersonas, ierēdņi un citas to uzraudzībā strādājošās personas, kā arī jebkādas citas iesaistītās fiziskās vai juridiskās personas, to vidū revidenti un eksperti, kuri iecelti saskaņā ar 72. panta 2. punktu, neizpauž informāciju, ko tie saņēmuši vai ar ko apmainījušies saskaņā ar šo regulu, un tāda veida informāciju, uz ko attiecas pienākums glabāt dienesta noslēpumu.

85. pants

Informācijas kopīgošanas sistēma

1. Komisija izveido un uztur uzticamu un drošu informācijas kopīgošanas sistēmu, kas atbalsta saziņu starp digitālo pakalpojumu koordinatoriem, Komisiju un padomi. Piekļuvi šai sistēmai var piešķirt arī citām kompetentajām iestādēm, ja tas tām ir nepieciešams tādu uzdevumu veikšanai, kas tām uzticēti saskaņā ar šo regulu.
2. Digitālo pakalpojumu koordinatori, Komisija un padome izmanto informācijas kopīgošanas sistēmu visai saziņai saskaņā ar šo regulu.
3. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar ko nosaka praktisko un operatīvo kārtību informācijas kopīgošanas sistēmas darbībai un tās sadarbībai ar citām attiecīgajām sistēmām. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 88. pantā.

86. pants

Pārstāvība

1. Neskarot Direktīvu (ES) 2020/1828 vai kādu citu pārstāvības veidu saskaņā ar valsts tiesību aktiem, starpniecības pakalpojumu saņēmēji ir vismaz tiesīgi pilnvarot kādu struktūru, organizāciju vai apvienību pakalpojumu saņēmēju vārdā īstenot ar šo regulu piešķirtās tiesības ar noteikumu, ka struktūra, organizācija vai apvienība atbilst visiem šiem nosacījumiem:
  - a) tā darbojas bez peļņas gūšanas nolūka;
  - b) tā ir pienācīgi izveidota saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem;
  - c) tās statūtos noteiktie mērķi ietver leģitīmās intereses nodrošināt šīs regulas ievērošanu.
2. Tiešsaistes platformu nodrošinātāji īsteno visus nepieciešamos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, lai nodrošinātu, ka sūdzības, ko pakalpojuma saņēmēju vārdā, izmantojot 20. panta 1. punktā minētos mehānismus, iesniedz šā panta 1. punktā minētās struktūras, organizācijas vai apvienības, tiek izskatītas un par tām tiek pieņemti lēmumi prioritārā kārtībā un bez nepamatotas kavēšanās.

6. IEDAĻA

Deleģētie un īstenošanas akti

87. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 24., 33., 37., 40. un 43. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz pieciem gadiem no 2022. gada 16. novembra. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 24., 33., 37., 40. un 43. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 24., 33., 37., 40. un 43. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja trīs mēnešos no dienas, kad minētais akts darīts zināms Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par trīs mēnešiem.

88. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja ("Digitālo pakalpojumu komiteja"). Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

V NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

89. pants

Direktīvas 2000/31/EK grozījumi

1. Direktīvas 2000/31/EK 12.–15. pantu svītro.
2. Atsauces uz Direktīvas 2000/31/EK 12.–15. pantu uzskata par atsaucēm attiecīgi uz šīs regulas 4., 5., 6. un 8. pantu.

90. pants

Grozījums Direktīvā (ES) 2020/1828

Direktīvas (ES) 2020/1828 I pielikumam pievieno šādu punktu:

- "68) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1.. lpp)."

91. pants

Pārskatīšana

1. Līdz 2027. gada 18. februārim Komisija izvērtē šīs regulas iespējamo ietekmi uz mazo un vidējo uzņēmumu attīstību un ekonomisko izaugsmi un ziņo par to Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

Līdz 2025. gada 17. novembrim Komisija izvērtē šādus aspektus un ziņo par tiem Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai:

- a) šīs regulas 33. panta piemērošana, tostarp starpniecības pakalpojumu sniedzēju darbības joma, uz kuriem attiecas šīs regulas III nodaļas 5. iedaļā noteiktie pienākumi;
- b) šīs regulas mijiedarbība ar citiem tiesību aktiem, jo īpaši aktiem, kas minēti 2. panta 3. un 4. punktā.

2. Līdz 2027. gada 17. novembrim un pēc tam ik pēc pieciem gadiem Komisija izvērtē šo regulu un sniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

Minētajā ziņojumā jo īpaši aplūko:

- a) šā panta 1. punkta otrās daļas a) un b) apakšpunkta piemērošanu;
- b) šīs regulas devumu starpniecības pakalpojumu iekšējā tirgus padziļināšanā un efektīvā darbībā, jo īpaši attiecībā uz digitālo pakalpojumu pārrobežu sniegšanu;
- c) šīs regulas 13., 16., 20., 21., 45. un 46. panta piemērošanu;
- d) mazo uzņēmumu un mikrouzņēmumu pienākumu darbības jomu;
- e) uzraudzības un izpildes panākšanas mehānismu rezultativitāti;
- f) ietekmi uz vārda un informācijas brīvības ievērošanu.

3. Attiecīgā gadījumā 1. un 2. punktā minētajam ziņojumam pievieno priekšlikumu par šīs regulas grozījumiem.

4. Komisija šā panta 2. punktā minētajā ziņojumā izvērtē arī digitālo pakalpojumu koordinātoru gada ziņojumus par savu darbību, kurus Komisijai un padomei iesniedz saskaņā ar 55. panta 1. punktu.

5. Šā panta 2. punkta vajadzībām dalībvalstis un padome nosūta informāciju pēc Komisijas pieprasījuma.

6. Veicot 2. punktā minēto izvērtēšanu, Komisija ņem vērā Eiropas Parlamenta, Padomes un citu attiecīgo struktūru vai avotu nostāju un konstatējumus un īpašu uzmanību pievērš mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un jaunu konkurentu situācijai.

7. Līdz 2027. gada 18. februārim Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē padomes darbību un 43. panta piemērošanu un ziņo par to Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, ņemot vērā pirmos regulas piemērošanas gadus. Pamatojoties uz konstatējumiem un maksimāli ņemot vērā padomes viedokli, minētajam ziņojumam attiecīgā gadījumā pievieno priekšlikumu par šīs regulas grozījumiem attiecībā uz padomes struktūru.

92. pants

Agrīna piemērošana ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem

Šo regulu piemēro ļoti lielu tiešsaistes platformu un ļoti lielu tiešsaistes meklētājprogrammu nodrošinātājiem, kas par tādiem noteikti saskaņā ar 33. panta 4. punktu, no četriem mēnešiem pēc 33. panta 6. punktā minētās paziņošanas attiecīgajam nodrošinātājam, ja šāds datums ir agrāks nekā 2024. gada 17. februāris.

93. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. Šo regulu piemēro no 2024. gada 17. februāra.

Tomēr 24. panta 2., 3. un 6. punktu, 33. panta 3.–6. punktu, 37. panta 7. punktu, 40. panta 13. punktu, 43. pantu un IV nodaļas 4., 5. un 6. iedaļu piemēro no 2022. gada 16. novembra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2022. gada 19. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. BEK

II

(Nelegislatīvi akti)

STARPTAUTISKI NOLĪGUMI

PADOMES LĒMUMS (ES) 2022/2066

(2022. gada 21. februāris)

par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu protokolu, ar ko īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 43. pantu saistībā ar 218. panta 6. punkta otrās daļas a) apakšpunkta v) punktu un 218. panta 7. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) Saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2021/1117 ⁽²⁾ protokols, ar ko īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam) ⁽³⁾, ("protokols") tika parakstīts 2021. gada 29. jūnijā, ņemot vērā tā noslēgšanu kādā vēlākā datumā.
- (2) protokols tiek provizoriski piemērots no tā parakstīšanas dienas.
- (3) Partnerattiecību nolīguma zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu ⁽⁴⁾ ("nolīgums") un protokola mērķis ir dot Savienībai un Gabonas Republikai ("Gabona") iespēju ciešāk sadarboties, lai turpinātu veicināt ilgtspējīgas zivsaimniecības politikas izstrādi un ļautu atbildīgi izmantot zvejas resursus Gabonas zvejas zonā un Atlantijas okeānā, vienlaikus gādājot par pienācīgiem darba apstākļiem zivsaimniecības nozarē.
- (4) Šis protokols būtu jāapstiprina.
- (5) Ar nolīguma 9. pantu ir izveidota Apvienotā komiteja, kuras uzdevums ir uzraudzīt nolīguma piemērošanu. Turklāt saskaņā ar protokola 19. panta 5. punktu Apvienotā komiteja var pieņemt dažus protokola grozījumus. Lai atvieglotu minēto grozījumu pieņemšanu, Komisija būtu jāpilnvaro tos Savienības vārdā apstiprināt vienkāršotā procedūrā ar īpašiem materiāliem un procesuāliem nosacījumiem.
- (6) Savienības nostāja attiecībā uz ierosinātajiem protokola grozījumiem būtu jānosaka Padomei. Komisijai būtu jāapstiprina ierosinātie grozījumi Savienības vārdā, ja vien pret grozījumiem neiebilst noteikts skaits dalībvalstu, kas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 16. panta 4. punktu veido bloķējošo mazākumu.

⁽¹⁾ 2021. gada 14. decembra piekrišana (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽²⁾ Padomes Lēmums (ES) 2021/1117 (2021. gada 28. jūnijs) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu protokolu, ar ko īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam) (OV L 242, 8.7.2021., 3. lpp.).

⁽³⁾ OV L 242, 8.7.2021., 5. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 109, 26.4.2007., 3. lpp.

- (7) Ņemot vērā ekonomisko nozīmi, kas saistīta ar Savienības zvejas darbībām Gabonas zvejas zonā, un vajadzību pēc iespējas saīsināt šādu darbību pārtraukšanas laikposmu, protokolam būtu jāstājas spēkā pēc iespējas drīzāk,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināts protokols, ar ko īsteno Partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam) ("protokols").

2. pants

Padomes priekšsēdētājs Savienības vārdā sniedz protokola 26. pantā paredzēto paziņojumu.

3. pants

Saskaņā ar šā lēmuma pielikumā izklāstīto kārtību Komisija ir pilnvarota Savienības vārdā apstiprināt protokola grozījumus, kuri jāpieņem Apvienotajai komitejai, kas izveidota saskaņā ar 9. pantu Partnerattiecību nolīgumā zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē, 2022. gada 21. februārī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*
J. DENORMANDIE

PIELIKUMS

KĀRTĪBA, KĀDĀ APSTIPRINĀMI PROTOKOLA GROZĪJUMI, KURI JĀPIEŅEM APVIENOTAJĀ KOMITEJĀ

Ja saskaņā ar protokola, ar ko īsteno partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē starp Gabonas Republiku un Eiropas Kopienu (2021.–2026. gadam) ("protokols"), 19. panta 5. punktu Apvienotā komiteja tiek lūgta pieņemt protokola grozījumus, Komisija ir pilnvarota ierosinātos grozījumus Savienības vārdā apstiprināt ar šādiem nosacījumiem.

1. Komisija gādā par to, lai apstiprināšana Savienības vārdā:
  - a) atbilstu kopējās zivsaimniecības politikas mērķiem;
  - b) atbilstu attiecīgajiem reģionālo zvejniecības pārvaldības organizāciju noteikumiem un būtu kontekstā ar piekrastes valstu kopīgi īstenoto pārvaldību;
  - c) ņemtu vērā statistisko un bioloģisko informāciju un citu jaunāko attiecīgo informāciju, kuru Komisija ir saņēmusi.
2. Pirms Savienības vārdā apstiprināt ierosinātos grozījumus, Komisija pietiekami savlaicīgi pirms Apvienotās komitejas attiecīgās sanāksmes tos iesniedz Padomei.
3. Padome izvērtē ierosināto grozījumu atbilstību 1. punktā noteiktajiem nosacījumiem.
4. Komisija Savienības vārdā apstiprina ierosinātos grozījumus, ja pret šiem grozījumiem neiebilst noteikts dalībvalstu skaits, kas Padomē veido bloķējošo mazākumu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 16. panta 4. punktu. Ja ir šāds bloķējošais mazākums, Komisija ierosinātos grozījumus Savienības vārdā noraida.
5. Ja Apvienotās komitejas turpmākajās sanāksmēs, arī uz vietas, nav iespējams panākt vienošanos par ierosinātajiem grozījumiem, tad, lai Savienības nostājā būtu ņemti vērā jaunie elementi, jautājumu vēlreiz nodod Padomei saskaņā ar 2.–4. punktā noteikto kārtību.
6. Komisija tiek aicināta laikus pieņemt jebkādas pasākumus, kas ir vajadzīgi kā Apvienotās komitejas lēmuma turpinājums attiecībā uz ierosinātajiem grozījumiem, vajadzības gadījumā arī attiecīgā lēmuma publicēšanu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un jebkāda priekšlikuma iesniegšanu, kas ir vajadzīgs minētā lēmuma īstenošanai.
7. Attiecībā uz citiem jautājumiem, kas nav saistīti ar protokola grozījumiem saskaņā ar protokola 19. panta 5. punktu, nostāju, kas Savienībai jāieņem Apvienotajā komitejā, nosaka saskaņā ar Līgumiem un iedibināto darba praksi.

REGULAS

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2022/2067

(2022. gada 25. oktobris),

ar kuru groza I pielikumu Īstenošanas regulai (ES) 2021/605, ar ko nosaka īpašus kontroles pasākumus attiecībā uz Āfrikas cūku mēri

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (2016. gada 9. marts) par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un ar ko groza un atceļ konkrētus aktus dzīvnieku veselības jomā ("Dzīvnieku veselības tiesību akts")⁽¹⁾, un jo īpaši tās 71. panta 3. punktu,

tā kā:

- (1) Āfrikas cūku mēris ir vīrusa izraisīta infekcijas slimība, kas skar turētas cūkas un savvaļas cūkas un var nopietni ietekmēt attiecīgo dzīvnieku populāciju un lauksaimniecības rentabilitāti, traucējot šo dzīvnieku un to izcelsmes produktu sūtījumu pārvietošanu Savienībā un eksportu uz trešām valstīm.
- (2) Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/605⁽²⁾ tika pieņemta saistībā ar Regulu (ES) 2016/429 un nosaka īpašus Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumus, kuri attiecīgās regulas I pielikumā norādītajām dalībvalstīm ("attiecīgās dalībvalstis") ierobežotu laiku jāpiemēro minētajā pielikumā norādītajās I, II un III līmeņa ierobežojumu zonās.
- (3) Apgabali, kuri kā I, II un III līmeņa ierobežojumu zonas norādīti Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā, tika noteikti, ņemot vērā Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju Savienībā. Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā jaunākie grozījumi izdarīti ar Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2022/1911⁽³⁾ pēc tam, kad bija mainījusies minētās slimības epidemioloģiskā situācija Vācijā un Itālijā. Kopš minētās Īstenošanas regulas pieņemšanas dienas ir mainījusies minētās slimības epidemioloģiskā situācija dažās attiecīgajās dalībvalstīs.
- (4) Jebkādi grozījumi attiecībā uz Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā norādītajām I, II un III līmeņa ierobežojumu zonām būtu izdarāmi, ņemot vērā Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju apgabalos, kurus skārusi minētā slimība, kopējo šīs slimības epidemioloģisko situāciju attiecīgajā dalībvalstī, tās tālākas izplatīšanās riska līmeni, kā arī zinātniski pamatots principus un kritērijus ģeogrāfiskā zonējuma noteikšanai sakarā ar Āfrikas cūku mēri un Savienības pamatnostādnes, par kurām dalībvalstis vienojušās Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgajā komitejā un kuras publiski pieejamas Komisijas tīmekļa vietnē⁽⁴⁾. Sagatavojot šādus grozījumus, būtu jāņem vērā arī tādi starptautiskie standarti kā Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas (WOAH) Sauszemes dzīvnieku veselības kodekss⁽⁵⁾ un attiecīgo dalībvalstu kompetento iestāžu noteiktā zonējuma pamatojums.

⁽¹⁾ OV L 84, 31.3.2016., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/605 (2021. gada 7. aprīlis), ar ko nosaka īpašus kontroles pasākumus attiecībā uz Āfrikas cūku mēri (OV L 129, 15.4.2021., 1. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/1911 (2022. gada 6. oktobris), ar kuru groza I pielikumu Īstenošanas regulai (ES) 2021/605, ar ko nosaka īpašus kontroles pasākumus attiecībā uz Āfrikas cūku mēri (OV L 261, 7.10.2022., 6. lpp.).

⁽⁴⁾ Darba dokuments SANTE/7112/2015/Rev. 3 "Principles and criteria for geographically defining ASF regionalisation". https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en.

⁽⁵⁾ OIE Terrestrial Animal Health Code, 29. izdevums, 2021. gads. I un II sējuma ISBN 978-92-95115-40-8; <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/>.

- (5) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/689 ⁽⁶⁾ papildina noteikumus par to sarakstā norādīto slimību kontroli, kuras minētas Regulas (ES) 2016/429 9. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā un Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2018/1882 ⁽⁷⁾ definētas kā A, B un C kategorijas slimības. Konkrēti, Deleģētās regulas (ES) 2020/689 9. pants paredz konkrētus pasākumus, kas veicami, lai kādu dzīvnieku vai dzīvnieku grupu klasificētu par domājamu vai apstiprinātu sarakstā norādītās slimības, tai skaitā Āfrikas cūku mēra, gadījumu.
- (6) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/687 ⁽⁸⁾ papildina noteikumus par tādu sarakstā norādīto slimību kontroli, kas minētas Regulas (ES) 2016/429 9. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktā un Īstenošanas regulā (ES) 2018/1882 definētas kā A, B un C kategorijas slimības. Konkrēti, Deleģētās regulas (ES) 2020/687 63. līdz 66. pants paredz konkrētus pasākumus, kas veicami tad, ja savvaļas dzīvniekiem ir oficiāli apstiprināts kādas A kategorijas slimības uzliesmojums, tai skaitā savvaļas cūkām – Āfrikas cūku mēris. Galvenokārt šie pasākumi paredz noteikt inficēto zonu un aizliegt sarakstā norādīto sugu savvaļas dzīvnieku un no tiem iegūtu dzīvnieku izcelsmes produktu pārvietošanu.
- (7) 2022. gada maijā Itālija informēja Komisiju par tās teritorijā valdošo tābrīža situāciju saistībā ar Āfrikas cūku mēri pēc tam, kad bija radušās aizdomas par minētās slimības gadījumu kādai savvaļas cūkai Lacio reģiona Rieti provincē. Minētās dalībvalsts kompetentā iestāde, izmantojot piesardzības principu, pret aizdomīgo Āfrikas cūku mēra gadījumu attiecās tā, it kā tas būtu apstiprināts Āfrikas cūku mēra gadījums, un izveidoja inficēto zonu, kā tas paredzēts Deleģētajā regulā (ES) 2020/687 un Īstenošanas regulā (ES) 2021/605 tad, ja minētā slimība tiek oficiāla apstiprināta.
- (8) 2022. gada oktobrī Itālija informēja Komisiju, ka pastāvīgie un detalizētie slimības kontroles pasākumi un turētu cūku un savvaļas cūku pasīvā uzraudzība liecina: Āfrikas cūku mēra vīruss Rieti provincē vairs nav sastopams un Itālijas kompetentā iestāde var secināt, ka iespējamais Āfrikas cūku mēra gadījums Rieti provincē nebūtu uzskatāms par apstiprinātu Āfrikas cūku mēra gadījumu saskaņā ar Deleģētās regulas (ES) 2020/689 9. panta 2. punkta b) apakšpunktu jo, neraugoties uz to, ka dzīvnieka testu rezultāti bija uzrādījuši šai slimībai raksturīgo nukleīnskābi, dzīvniekam nebija nekādu minētajai slimībai atbilstošu klīnisko pazīmju, un jebkāda epidemioloģiskā saistība ar citiem iespējamiem vai apstiprinātiem gadījumiem bija izslēgta.
- (9) Kopš Īstenošanas regulas (ES) 2022/1911 pieņemšanas dienas ir bijuši jauni Āfrikas cūku mēra uzliesmojumi savvaļas cūku populācijā Vācijā. Turklāt epidemioloģiskā situācija turētu cūku un savvaļas cūku populācijā dažās zonās, kuras norādītas kā I un III līmeņa ierobežojumu zonas Polijā, ir uzlabojusies.
- (10) 2022. gada oktobrī vairāki Āfrikas cūku mēra uzliesmojumi tika konstatēti savvaļas cūku populācijā Vācijas Brandenburgas federālajā zemē, konkrēti, apgabalā, kurš patlaban Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā norādīts kā II līmeņa ierobežojumu zona un atrodas pavisam tuvu šīs federālās zemes apgabalam, kas patlaban minētajā pielikumā norādīts kā I līmeņa ierobežojumu zona. Šie jaunie Āfrikas cūku mēra uzliesmojumi savvaļas cūku populācijā paaugstina riska līmeni, un tas būtu jāatspoguļo Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā. Tāpēc, lai ņemtu vērā šos nesenos uzliesmojumus, I un II līmeņa ierobežojumu zonu pašreizējās robežas būtu jāgroza.
- (11) Pēc šiem nesenajiem Āfrikas cūku mēra uzliesmojumiem savvaļas cūku populācijā Vācijā, Brandenburgas federālajā zemē, un ņemot vērā pašreizējo Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju Savienībā, šajā dalībvalstī noteiktais zonējums ir atkārtoti novērtēts un atjaunināts saskaņā ar Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 5., 6. un 7. pantu. Turklāt atkārtoti novērtēti un atjaunināti ir arī ieviestie riska pārvaldības pasākumi. Šīs pārmaiņas būtu jāatspoguļo Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā.

⁽⁶⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/689 (2019. gada 17. decembris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par noteiktu sarakstā norādītu un jaunradušos slimību uzraudzību, izskaušanas programmām un statusu "brīvs no slimības" papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (OV L 174, 3.6.2020., 211. lpp.).

⁽⁷⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2018/1882 (2018. gada 3. decembris) par dažu slimību profilakses un kontroles noteikumu piemērošanu attiecībā uz sarakstā norādīto slimību kategorijām un ar ko izveido sarakstu ar sugām un sugu grupām, kas rada sarakstā norādīto slimību ievērojamu izplatības risku (OV L 308, 4.12.2018., 21. lpp.).

⁽⁸⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/687 (2019. gada 17. decembris), ar ko attiecībā uz noteikumiem par noteiktu sarakstā norādītu slimību profilaksi un kontroli papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/429 (OV L 174, 3.6.2020., 64. lpp.).

- (12) Turklāt ņemot vērā to, cik iedarbīgi ir Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumi, kurus turētu cūku populācijā konkrētās III līmeņa ierobežojumu zonās, kuras norādīta Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā, saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2020/687 un jo īpaši tās 22., 25. un 40. pantu un atbilstoši WOAH kodeksā izklāstītajiem Āfrikas cūku mēra riska mazināšanas pasākumiem piemēro Polija, konkrēti šis valsts Ļubļinas, Piekarpātu, Liļpolijas and Lubušas vojevodistes apgabali, kuri patlaban Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā norādīti kā III līmeņa ierobežojumu zonas, tagad minētajā pielikumā būtu jānorāda kā II līmeņa ierobežojumu zonas, jo pēdējo divpadsmit mēnešu laikā šajās III līmeņa ierobežojumu zonās turētu cūku populācijā Āfrikas cūku mēra uzliesmojumi nav konstatēti, bet šī slimība arvien nav izskausta savvaļas cūku populācijā. Ņemot vērā pašreizējo Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju, minētās III līmeņa ierobežojumu zonas tagad būtu jānorāda kā II līmeņa ierobežojumu zonas.
- (13) Turklāt, ņemot vērā to, cik iedarbīgi ir Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumi, kurus turētu cūku populācijā I līmeņa ierobežojumu zonās, kuras norādītas Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā, saskaņā ar Deleģēto regulu (ES) 2020/687 un jo īpaši tās 64., 65. un 67. pantu un atbilstoši WOAH kodeksā izklāstītajiem Āfrikas cūku mēra riska mazināšanas pasākumiem piemēro Polija, konkrētas šis valsts Piekarpātu, Lodzas un Silēzijas vojevodistēs esošas zonas, kuras patlaban Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā norādītas kā I līmeņa ierobežojumu zonas, tagad no minētā pielikuma I līmeņa ierobežojumu zonu saraksta būtu jāsvītrot, jo pēdējo divpadsmit mēnešu laikā minētajās I līmeņa ierobežojumu zonās turētu cūku un savvaļas cūku populācijā Āfrikas cūku mēra uzliesmojumi nav konstatēti. Lai ņemtu vērā pašreizējo Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju, tagad I līmeņa ierobežojumu zonas no minētā pielikuma būtu jāsvītrot.
- (14) Turklāt, pamatojoties uz informāciju un pamatojumiem, kas saņemti no Itālijas, jo īpaši ņemot vērā epidemioloģiskās izmeklēšanas pabeigšanu un Āfrikas cūku mēra kontroles pasākumu iedarbīgumu, pašreizējo labvēlīgo Āfrikas cūku mēra situāciju savvaļas cūku populācijā Lacio reģionā un slimības kontroles pasākumus, ko ir pienācīgi īstenojusi Itālija, lai novērstu nevajadzīgus tirdzniecības traucējumus un ņemtu vērā pašreizējo Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju minētajā dalībvalstī, I un II līmeņa ierobežojumu zonas, kas noteiktas Rieti provincē, tagad no Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikuma būtu lietderīgi svītrot.
- (15) Lai ņemtu vērā jaunākās norises saistībā ar Āfrikas cūku mēra epidemioloģisko situāciju Savienībā un proaktīvi novērstu ar minētās slimības izplatīšanos saistītos riskus, Vācijā un Polijā būtu jānosaka jaunas, pietiekami plašas ierobežojumu zonas, kuras Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā būtu attiecīgi jānorāda kā I un II līmeņa ierobežojumu zonas. Dažas I līmeņa ierobežojumu zonas daļas, kas noteiktas Polijā, no minētā pielikuma būtu jāsvītrot. Situācija attiecībā uz Āfrikas cūku mēri Savienībā ir ļoti dinamiska, tāpēc, nosakot šādu jaunu ierobežojumu zonu robežas, ir ņemta vērā epidemioloģiskā situācija apkārtējos apgabalos.
- (16) Ņemot vērā epidemioloģiskās situācijas steidzamību saistībā ar Āfrikas cūku mēra izplatīšanos Savienībā, ir svarīgi, lai grozījumi, kas ar šo Īstenošanas regulu izdarāmi Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumā, stātos spēkā iespējami drīz.
- (17) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas atzinumu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumu aizstāj ar šīs regulas pielikuma tekstu.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2022. gada 25. oktobrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Īstenošanas regulas (ES) 2021/605 I pielikumu aizstāj ar šādu:

"I PIELIKUMS

IEROBEŽOJUMU ZONAS

I DAĻA

1. Vācija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Vācijā:

Bundesland Brandenburg:

— Landkreis Dahme-Spreewald:

— Gemeinde Alt Zauche-Wußwerk,

— Gemeinde Byhleguhre-Byhlen,

— Gemeinde Märkische Heide, mit den Gemarkungen Alt Schadow, Neu Schadow, Pretschen, Plattkow, Wittmannsdorf, Schuhlen-Wiese, Bückchen, Kuschkow, Gröditsch, Groß Leuthen, Leibchel, Glietz, Groß Leine, Dollgen, Krugau, Dürrenhofe, Biebersdorf und Klein Leine,

— Gemeinde Neu Zauche,

— Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Groß Liebitz, Guhlen, Mochow und Siegadel,

— Gemeinde Spreewaldheide,

— Gemeinde Straupitz,

— Landkreis Märkisch-Oderland:

— Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Müncheberg, Eggersdorf bei Müncheberg und Hoppegarten bei Müncheberg,

— Gemeinde Bliesdorf mit den Gemarkungen Kunersdorf – westlich der B167 und Bliesdorf – westlich der B167

— Gemeinde Märkische Höhe mit den Gemarkungen Reichenberg und Batzlow,

— Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Haselberg, Frankenfelde, Schulzendorf, Lüdersdorf Biesdorf, Rathsdorf – westlich der B 167 und Wriezen – westlich der B167

— Gemeinde Buckow (Märkische Schweiz),

— Gemeinde Strausberg mit den Gemarkungen Hohenstein und Ruhlsdorf,

— Gemeine Garzau-Garzin,

— Gemeinde Waldsiefersdorf,

— Gemeinde Rehfelde mit der Gemarkung Werder,

— Gemeinde Reichenow-Mögelin,

— Gemeinde Prötzel mit den Gemarkungen Harnekop, Sternebeck und Prötzel östlich der B 168 und der L35,

— Gemeinde Oberbarnim,

— Gemeinde Bad Freienwalde mit der Gemarkung Sonnenburg,

— Gemeinde Falkenberg mit den Gemarkungen Dannenberg, Falkenberg westlich der L 35, Gersdorf und Krüge,

— Gemeinde Höhenland mit den Gemarkungen Steinbeck, Wollenberg und Wölsickendorf,

— Landkreis Barnim:

— Gemeinde Joachimsthal östlich der L220 (Eberswalder Straße), östlich der L23 (Töpferstraße und Templiner Straße), östlich der L239 (Glambecker Straße) und Schorfheide (JO) östlich der L238,

- Gemeinde Friedrichswalde mit der Gemarkung Glambeck östlich der L 239,
- Gemeinde Althüttendorf,
- Gemeinde Ziethen mit den Gemarkungen Groß Ziethen und Klein Ziethen westlich der B198,
- Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Golzow, Senftenhütte, Buchholz, Schorfheide (Ch), Chorin westlich der L200 und Sandkrug nördlich der L200,
- Gemeinde Britz,
- Gemeinde Schorfheide mit den Gemarkungen Altenhof, Werbellin, Lichterfelde und Finowfurt,
- Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit der Gemarkungen Finow und Spechthausen und der Gemarkung Eberswalde südlich der B167 und westlich der L200,
- Gemeinde Breydin,
- Gemeinde Melchow,
- Gemeinde Sydower Fließ mit der Gemarkung Grüntal nördlich der K6006 (Landstraße nach Tuchen), östlich der Schönholzer Straße und östlich Am Postweg,
- Hohenfinow südlich der B167,
- Landkreis Uckermark:
  - Gemeinde Passow mit den Gemarkungen Briest, Passow und Schönow,
  - Gemeinde Mark Landin mit den Gemarkungen Landin nördlich der B2, Grünow und Schönermark,
  - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Frauenhagen, Mürow, Angermünde nördlich und nordwestlich der B2, Dobberzin nördlich der B2, Kerkow, Welsow, Bruchhagen, Greiffenberg, Günterberg, Biesenbrow, Görldorf, Wolletz und Altkünkendorf,
  - Gemeinde Zichow,
  - Gemeinde Casekow mit den Gemarkungen Blumberg, Wartin, Luckow-Petershagen und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow westlich der L272 und nördlich der L27,
  - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Hohenselchow nördlich der L27,
  - Gemeinde Tantow,
  - Gemeinde Mescherin außer der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
  - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Geesow westlich der B2 sowie den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf nördlich der L27 und der B2 bis zur Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
  - Gemeinde Pinnow nördlich und westlich der B2,
- Landkreis Oder-Spree:
  - Gemeinde Storkow (Mark),
  - Gemeinde Spreenhagen mit den Gemarkungen Braunsdorf, Markgrafpieske, Lebbin und Spreenhagen,
  - Gemeinde Grünheide (Mark) mit den Gemarkungen Kagel, Kienbaum und Hangelsberg,
  - Gemeinde Fürstenwalde westlich der B 168 und nördlich der L 36,

- Gemeinde Rauen,
- Gemeinde Wendisch Rietz bis zur östlichen Uferzone des Scharmütelsees und von der südlichen Spitze des Scharmütelsees südlich der B246,
- Gemeinde Reichenwalde,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Petersdorf und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow westlich der östlichen Uferzone des Scharmütelsees und ab nördlicher Spitze westlich der L35,
- Gemeinde Tauche mit der Gemarkung Werder,
- Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Jänickendorf, Schönfelde, Beerfelde, Gölsdorf, Buchholz, Tempelberg und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf westlich der L36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande nördlich der L36,
- Landkreis Spree-Neiße:
  - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Turnow,
  - Gemeinde Drachhausen,
  - Gemeinde Schmogrow-Fehrow,
  - Gemeinde Drehnow,
  - Gemeinde Teichland mit den Gemarkungen Maust und Neuendorf,
  - Gemeinde Guhrow,
  - Gemeinde Werben,
  - Gemeinde Dissen-Striesow,
  - Gemeinde Briesen,
  - Gemeinde Drebkau mit den Gemarkungen Jehserig, Schorbus, Domsdorf, Drebkau, Laubst, Leuthen, Siewisch, Casel und Greifenhain,
  - Gemeinde Kolkwitz mit den Gemarkungen Klein Gaglow nördl. der BAB 15, Kolkwitz, Gulben, Papitz, Babow, Eichow, Krieschow, Limberg, Glinzig, Milkersdorf und Hähnchen,
  - Gemeinde Burg (Spreewald)
  - Kreisfreie Stadt Cottbus außer den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
  - Gemeinde Neupetershain,
  - Gemeinde Lauchhammer,
  - Gemeinde Schwarzheide,
  - Gemeinde Schipkau,
  - Gemeinde Senftenberg mit den Gemarkungen Brieske, Niemtsch, Senftenberg, Reppist, Hosena, Großkoschen, Kleinkoschen und Sedlitz,
  - die Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Biehlen,
  - Gemeinde Neu-Seeland mit den Gemarkungen Lieske, Bahnsdorf und Lindchen,
  - Gemeinde Großräschen mit den Gemarkungen Dörrwalde und Allmosen,
  - Gemeinde Tettau,
- Landkreis Elbe-Elster:
  - Gemeinde Großthiemig,
  - Gemeinde Hirschfeld,
  - Gemeinde Gröden,

- Gemeinde Schraden,
- Gemeinde Merzdorf,
- Gemeinde Röderland mit der Gemarkung Wainsdorf, Präsen, Stolzenhain a.d. Röder,
- Gemeinde Plessa mit der Gemarkung Plessa,
- Landkreis Prignitz:
  - Gemeinde Groß Pankow mit den Gemarkungen Baek, Tangendorf, Tacken, Hohenvier, Strigleben, Steinberg und Gulow,
  - Gemeinde Perleberg mit der Gemarkung Schönfeld,
  - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Postlin, Strehlen, Blüten, Klockow, Premslin, Glövizin, Waterloo, Karstädt, Dargardt, Garlin und die Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin westlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
  - Gemeinde Gülitz-Reetz,
  - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Lockstädt, Mansfeld und Laaske,
  - Gemeinde Triglitz,
  - Gemeinde Marienfließ mit der Gemarkung Frehne,
  - Gemeinde Kümmernitztal mit der Gemarkungen Buckow, Preddöhl und Grabow,
  - Gemeinde Gerdshagen mit der Gemarkung Gerdshagen,
  - Gemeinde Meyenburg,
  - Gemeinde Pritzwalk mit der Gemarkung Steffenshagen,

Bundesland Sachsen:

- Landkreis Bautzen
  - Gemeinde Arnsdorf, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Cunewalde,
  - Gemeinde Demitz-Thumitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Doberschau-Gaußig,
  - Gemeinde Göda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Großharthau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Großpostwitz/O.L.,
  - Gemeinde Hochkirch, sofern nicht bereits der Sperrzone II,
  - Gemeinde Kubschütz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Neukirch/Lausitz,
  - Gemeinde Obergurig,
  - Gemeinde Schmölln-Putzkau,
  - Gemeinde Sohland a. d. Spree,
  - Gemeinde Stadt Bautzen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Bischhofswerda, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Radeberg, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Schirgiswalde-Kirschau,
  - Gemeinde Stadt Wilthen,
  - Gemeinde Steinigtwolmsdorf,

- Stadt Dresden:
  - Stadtgebiet, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
- Landkreis Meißen:
  - Gemeinde Diera-Zehren, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Glaubitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Hirschstein,
  - Gemeinde Käbschütztal,
  - Gemeinde Klipphausen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Niederau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Nünchritz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Röderau, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Gröditz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Lommatzsch,
  - Gemeinde Stadt Meißen, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Stadt Nossen außer Ortsteil Nossen,
  - Gemeinde Stadt Riesa,
  - Gemeinde Stadt Strehla,
  - Gemeinde Stauchitz,
  - Gemeinde Wülknitz, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,
  - Gemeinde Zeithain,
- Landkreis Mittelsachsen:
  - Gemeinde Reinsberg,
- Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
  - Gemeinde Bannewitz,
  - Gemeinde Dürrröhrsdorf-Dittersbach,
  - Gemeinde Kreischa,
  - Gemeinde Lohmen,
  - Gemeinde Mügglitztal,
  - Gemeinde Stadt Dohna,
  - Gemeinde Stadt Freital,
  - Gemeinde Stadt Heidenau,
  - Gemeinde Stadt Hohnstein,
  - Gemeinde Stadt Neustadt i. Sa.,
  - Gemeinde Stadt Pirna,
  - Gemeinde Stadt Rabenau mit den Ortsteilen Lübau, Obernaundorf, Oelsa, Rabenau und Spechtritz,
  - Gemeinde Stadt Stolpen,
  - Gemeinde Stadt Tharandt mit den Ortsteilen Fördergersdorf, Großopitz, Kurort Hartha, Pohrsdorf und Spechtshausen,
  - Gemeinde Stadt Wilsdruff, sofern nicht bereits Teil der Sperrzone II,

Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:

— Landkreis Vorpommern Greifswald

- Gemeinde Penkun,
- Gemeinde Nadrensee,
- Gemeinde Krackow,
- Gemeinde Glasow,
- Gemeinde Grambow,

— Landkreis Ludwigslust-Parchim:

- Gemeinde Barkhagen mit den Ortsteilen und Ortschaften: Altenlinden, Kolonie Lalchow, Plauerhagen, Zarchlin, Barkow-Ausbau, Barkow,
- Gemeinde Blievenstorf mit dem Ortsteil: Blievenstorf,
- Gemeinde Brenz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Brenz, Alt Brenz,
- Gemeinde Domsühl mit den Ortsteilen und Ortschaften: Severin, Bergrade Hof, Bergrade Dorf, Zieslütbe, Alt Dammerow, Schlieven, Domsühl, Domsühl-Ausbau, Neu Schlieven,
- Gemeinde Gallin-Kuppentin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Kuppentin, Kuppentin-Ausbau, Daschow, Zahren, Gallin, Penzlin,
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dresenow, Dresenower Mühle, Twietfort, Ganzlin, Tönchow, Wendisch Priborn, Liebhof, Gnevsdorf,
- Gemeinde Granzin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lindenbeck, Greven, Beckendorf, Bahlenrade, Granzin,
- Gemeinde Grabow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Fresenbrügge, Grabow, Griemoor, Heidehof, Kaltehof, Winkelmoor,
- Gemeinde Groß Laasch mit den Ortsteilen und Ortschaften: Groß Laasch,
- Gemeinde Kremmin mit den Ortsteilen und Ortschaften: Beckentin, Kremmin,
- Gemeinde Kritzow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Schlemmin, Kritzow,
- Gemeinde Lewitzrand mit dem Ortsteil und Ortschaft: Matzlow-Garwitz (teilweise),
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bobzin, Broock, Broock Ausbau, Hof Gischow, Lübz, Lutheran, Lutheran Ausbau, Riederfelde, Ruthen, Wessentin, Wessentin Ausbau,
- Gemeinde Neustadt-Glewe mit den Ortsteilen und Ortschaften: Hohes Feld, Kiez, Klein Laasch, Liebs Siedlung, Neustadt-Glewe, Tuckhude, Wabel,
- Gemeinde Obere Warnow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Grebbin und Wozinkel, Gemarkung Kossebade teilweise, Gemarkung Herzberg mit dem Waldgebiet Bahlenholz bis an die östliche Gemeindegrenze, Gemarkung Woeten unmittelbar östlich und westlich der L16,
- Gemeinde Parchim mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dargelütz, Neuhof, Kiekindemark, Neu Klockow, Möderitz, Malchow, Damm, Parchim, Voigtsdorf, Neu Matzlow,
- Gemeinde Passow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Unterbrüz, Brüz, Welzin, Neu Brüz, Weisin, Charlottenhof, Passow,
- Gemeinde Plau am See mit den Ortsteilen und Ortschaften: Reppentin, Gaarz, Silbermühle, Appelburg, Seelust, Plau-Am See, Plötzenhöhe, Klebe, Lalchow, Quetzin, Heidekrug,
- Gemeinde Rom mit den Ortsteilen und Ortschaften: Lancken, Stralendorf, Rom, Darze, Paarsch,
- Gemeinde Spornitz mit den Ortsteilen und Ortschaften: Dütschow, Primark, Steinbeck, Spornitz,
- Gemeinde Werder mit den Ortsteilen und Ortschaften: Neu Benthen, Benthen, Tannenhof, Werder.

2. Igaunija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Igaunijā:

- Hiiu maakond.

3. Grieķija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Grieķijā:

- in the regional unit of Drama:
  - the community departments of Sidironero and Skaloti and the municipal departments of Livadero and Ksiropotamo (in Drama municipality),
  - the municipal department of Paranesti (in Paranesti municipality),
  - the municipal departments of Kokkinogeia, Mikropoli, Panorama, Pyrgoi (in Prosotsani municipality),
  - the municipal departments of Kato Nevrokopi, Chrysokefalo, Achladea, Vathytopos, Volakas, Granitis, Dasotos, Eksohi, Katafyto, Lefkogeia, Mikrokleisoura, Mikromilea, Ochyro, Pagoneri, Perithorio, Kato Vrontou and Potamoi (in Kato Nevrokopi municipality),
- in the regional unit of Xanthi:
  - the municipal departments of Kimmerion, Stavroupoli, Gerakas, Dafnonas, Komnina, Kariofyto and Neochori (in Xanthi municipality),
  - the community departments of Satres, Thermes, Kotyli, and the municipal departments of Myki, Echinis and Oraio and (in Myki municipality),
  - the community department of Selero and the municipal department of Sounio (in Avdira municipality),
- in the regional unit of Rodopi:
  - the municipal departments of Komotini, Anthochorio, Gratini, Thrylorio, Kalhas, Karydia, Kikidio, Kosmio, Pandrosos, Aigeiros, Kallisti, Meleti, Neo Sidirochori and Mega Doukato (in Komotini municipality),
  - the municipal departments of Ipio, Arriana, Darmeni, Archontika, Fillyra, Ano Drosini, Aratos and the Community Departments Kehros and Organi (in Arriana municipality),
  - the municipal departments of Iasmos, Sostis, Asomatoi, Polyanthos and Amvrosia and the community department of Amaxades (in Iasmos municipality),
  - the municipal department of Amaranta (in Maroneia Sapon municipality),
- in the regional unit of Evros:
  - the municipal departments of Kyriaki, Mandra, Mavroklisi, Mikro Dereio, Protokklisi, Roussa, Goniko, Geriko, Sidirochori, Megalo Derio, Sidiro, Giannouli, Agriani and Petrolofos (in Soufli municipality),
  - the municipal departments of Dikaia, Arzos, Elaia, Therapio, Komara, Marasia, Ormenio, Pentalofos, Petroti, Plati, Ptelea, Kyprinos, Zoni, Fulakio, Spilaio, Nea Vyssa, Kavili, Kastanies, Rizia, Sterna, Ampelakia, Valtos, Megali Doxipara, Neochori and Chandras (in Orestiada municipality),
  - the municipal departments of Asvestades, Ellinochori, Karoti, Koufovouno, Kiani, Mani, Sitochori, Alepochori, Asproneri, Metaxades, Vrysika, Doksa, Elafoxori, Ladi, Paliouri and Poimeniko (in Didymoteixo municipality),
- in the regional unit of Serres:
  - the municipal departments of Kerkini, Livadia, Makrynitsa, Neochori, Platanakia, Petritsi, Akritochori, Vyroneia, Gonimo, Mandraki, Megalochori, Rodopoli, Ano Poroia, Katw Poroia, Sidirokastro, Vamvakophyto, Promahonas, Kamaroto, Strymonochori, Charopo, Kastanousi and Chortero and the community departments of Achladochori, Agkistro and Kapnophyto (in Sintiki municipality),

- the municipal departments of Serres, Elaionas and Oinoussa and the community departments of Orini and Ano Vrontou (in Serres municipality),
- the municipal departments of Dasochoriou, Irakleia, Valtero, Karperi, Koimisi, Lithotopos, Limnochori, Podismeno and Chrysochorafa (in Irakleia municipality).

4. Latvija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Latvijā:

- Dienvidkurzemes novada, Grobiņas pagasts, Nīcas pagasta daļa uz ziemeļiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Otaņķu pagasts, Grobiņas pilsēta,
- Ropažu novada Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz rietumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Dauguļupes ielas un Dauguļupītes.

5. Lietuva

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Lietuvā:

- Kalvarijos savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Agluonėnų, Dovilų, Gargždų, Priekulės, Vėžaičių, Kretingalės ir Dauparų-Kvietinių seniūnijos,
- Marijampolės savivaldybė išskyrus Šumskų ir Sasnavos seniūnijos,
- Palangos miesto savivaldybė,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Bartninkų, Gražiškių, Keturvalakių, Pajevonio, Virbalio, Vištyčio seniūnijos.

6. Ungārija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Ungārijā:

- Békés megye 950950, 950960, 950970, 951950, 952050, 952750, 952850, 952950, 953050, 953150, 953650, 953660, 953750, 953850, 953960, 954250, 954260, 954350, 954450, 954550, 954650, 954750, 954850, 954860, 954950, 955050, 955150, 955250, 955260, 955270, 955350, 955450, 955510, 955650, 955750, 955760, 955850, 955950, 956050, 956060, 956150 és 956160 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Bács-Kiskun megye 600150, 600850, 601550, 601650, 601660, 601750, 601850, 601950, 602050, 603250, 603750 és 603850 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Budapest 1 kódszámú, vadgazdálkodási tevékenységre nem alkalmas területe,
- Csongrád-Csanád megye 800150, 800160, 800250, 802220, 802260, 802310 és 802450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Fejér megye 400150, 400250, 400351, 400352, 400450, 400550, 401150, 401250, 401350, 402050, 402350, 402360, 402850, 402950, 403050, 403450, 403550, 403650, 403750, 403950, 403960, 403970, 404650, 404750, 404850, 404950, 404960, 405050, 405750, 405850, 405950,
- 406050, 406150, 406550, 406650 és 406750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Győr-Moson-Sopron megye 100550, 100650, 100950, 101050, 101350, 101450, 101550, 101560 és 102150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750150, 750160, 750260, 750350, 750450, 750460, 754450, 754550, 754560, 754570, 754650, 754750, 754950, 755050, 755150, 755250, 755350 és 755450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye 250150, 250250, 250450, 250460, 250550, 250650, 250750, 251050, 251150, 251250, 251350, 251360, 251650, 251750, 251850, 252250, kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Pest megye 571550, 572150, 572250, 572350, 572550, 572650, 572750, 572850, 572950, 573150, 573250, 573260, 573350, 573360, 573450, 573850, 573950, 573960, 574050, 574150, 574350, 574360, 574550, 574650, 574750, 574850, 574860, 574950, 575050, 575150, 575250, 575350, 575550, 575650, 575750, 575850, 575950, 576050, 576150, 576250, 576350, 576450, 576650, 576750, 576850, 576950, 577050, 577150, 577350, 577450, 577650, 577850, 577950, 578050, 578150, 578250, 578350, 578360, 578450, 578550, 578560, 578650, 578850, 578950, 579050, 579150, 579250, 579350, 579450, 579460, 579550, 579650, 579750, 580250 és 580450 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe.

7. Polija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Polijā:

w województwie kujawsko – pomorskim:

- powiat rypiński,
- powiat brodnicki,
- powiat grudziądzki,
- powiat miejski Grudziądz,
- powiat wąbrzeski,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Wielbark i Rozogi w powiecie szczycieńskim,

w województwie podlaskim:

- gminy Wysokie Mazowieckie z miastem Wysokie Mazowieckie, Czyżew i część gminy Kulesze Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gminy Miastkowo, Nowogród, Śniadowo i Zbójna w powiecie łomżyńskim,
- gminy Szumowo, Zambrów z miastem Zambrów i część gminy Kołaki Kościelne położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Grabowo, Kolno i miasto Kolno, Turośl w powiecie kolneńskim,

w województwie mazowieckim:

- powiat ostrołęcki,
- powiat miejski Ostrołęka,
- gminy Bielsk, Brudzeń Duży, Bulkowo, Drobin, Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Radzanowo, Słupno, Staroźreby i Stara Biała w powiecie plockim,
- powiat miejski Płock,
- powiat ciechanowski,
- gminy Baboszewo, Dzierżanin, Joniec, Nowe Miasto, Płońsk i miasto Płońsk, Raciąż i miasto Raciąż, Sochocin w powiecie płońskim,
- powiat sierpecki,
- gmina Biezuń, Lutocin, Siemiątkowo i Żuromin w powiecie żuromińskim,
- część powiatu ostrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Dzieżgowo, Lipowiec Kościelny, Mława, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wiśniewo w powiecie mławskim,
- powiat przasnyski,
- powiat makowski,
- powiat pułtuski,
- część powiatu wyszkowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu węgrowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu wołomińskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Mokobody i Suchozębry w powiecie siedleckim,

- gminy Dobrze, Jakubów, Kałuszyn, Stanisławów w powiecie mińskim,
  - gminy Bielany i gmina wiejska Sokołów Podlaski w powiecie sokołowskim,
  - powiat gostyniński,
- w województwie podkarpackim:
- gmina Krempna w powiecie jasielskim,
  - część powiatu ropczycko – sędziszowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
  - gminy Pruchnik, Rokietnica, Roźwienica, w powiecie jarosławskim,
  - gminy Fredropol, Krasiczyn, Krzywca, Przemyśl, część gminy Orły położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
  - powiat miejski Przemyśl,
  - gminy Gać, Jawornik Polski, Kańczuga, część gminy Zarzecze położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Mlecza w powiecie przeworskim,
  - powiat łańcucki,
  - gminy Trzebownisko, Głogów Małopolski, część gminy Świlcza położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 94 i część gminy Sokołów Małopolski położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 875 w powiecie rzeszowskim,
  - gmina Raniżów w powiecie kolbuszowskim,
  - część powiatu dębickiego niewymieniona w części II załącznika I,
- w województwie świętokrzyskim:
- gminy Nowy Korczyn, Solec-Zdrój, Wiślica, Stopnica, Tuczępy, Busko Zdrój w powiecie buskim,
  - powiat kazimierski,
  - powiat skarżyski,
  - część powiatu opatowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
  - część powiatu sandomierskiego niewymieniona w części II załącznika I,
  - gminy Bogoria, Osiek, Staszów i część gminy Rytwiany położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
  - gminy Pawłów, Wąchock, część gminy Brody położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 oraz na południowy – zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie, drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno – wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,
  - powiat ostrowiecki,
  - gminy Fałków, Ruda Maleniecka, Radoszyce, Smyków, Słupia Konecka, część gminy Końskie położona na zachód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na południe od linii kolejowej w powiecie koneckim,
  - gminy Bodzentyn, Bieliny, Łągów, Morawica, Nowa Słupia, część gminy Raków położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na południe od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na północ od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,

- gminy Działoszyce, Michałów, Pińczów, Złota w powiecie pińczowskim,
- gminy Imielno, Jędrzejów, Nagłowice, Sędziszów, Słupia, Sobków, Wodzisław w powiecie jędrzejowskim,
- gminy Moskorzew, Radków, Secemin, część gminy Włoszczowa położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny – Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Łyszkowice, Kocierzew Południowy, Kiernoza, Chąšno, Nieborów, część gminy wiejskiej Łowicz położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 92 biegnącej od granicy miasta Łowicz do zachodniej granicy gminy oraz część gminy wiejskiej Łowicz położona na wschód od granicy miasta Łowicz i na północ od granicy gminy Nieborów w powiecie łowickim,
- gminy Cielądz, Rawa Mazowiecka z miastem Rawa Mazowiecka w powiecie rawskim,
- gminy Bolimów, Głuchów, Godzianów, Lipce Reymontowskie, Maków, Nowy Kawęczyn, Skierniewice, Słupia w powiecie skierniewickim,
- powiat miejski Skierniewice,
- gminy Mniszków, Paradyż, Sławno i Żarnów w powiecie opoczyńskim,
- gminy Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki z miastem Tomaszów Mazowiecki, Zelechlinek w powiecie tomaszowskim,

gmina Przedbórz w powiecie radomszczańskim, w województwie pomorskim:

- gminy Ostaszewo, miasto Krynica Morska oraz część gminy Nowy Dwór Gdański położona na południowy – zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- gminy Lichnowy, Miłoradz, Malbork z miastem Malbork, część gminy Nowy Staw położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
- gminy Mikołajki Pomorskie, Stary Targ i Sztum w powiecie sztumskim,
- powiat gdański,
- Miasto Gdańsk,
- powiat tczewski,
- powiat kwidzyński,

w województwie lubuskim:

- gmina Lubiszyn w powiecie gorzowskim,
- gmina Dobiegniew w powiecie strzelecko – drezdeneckim,

w województwie dolnośląskim:

- gminy Dziadowa Kłoda, Międzybórz, Syców, Twardogóra, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gminy Jordanów Śląski, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, część gminy Żórawina położona na zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,

- część gminy Domaniów położona na południowy zachód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,
- gmina Wiązów w powiecie strzelińskim,
- część powiatu średzkiego niewymieniona w części II załącznika I,
- miasto Świeradów – Zdrój w powiecie lubańskim,
- gminy Pielgrzymka, miasto Złotoryja, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Mirsk w powiecie lwóweckim,
- gminy Janowice Wielkie, Mysłakowice, Stara Kamienica w powiecie karkonoskim,
- część powiatu miejskiego Jelenia Góra położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 366,
- gminy Bolków, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, miasto Jawor w powiecie jaworskim,
- gminy Dobromierz, Jaworzyna Śląska, Marcinowice, Strzegom, Żarów w powiecie świdnickim,
- gminy Dzierżoniów, Pieszycy, miasto Bielawa, miasto Dzierżoniów w powiecie dzierzoniowskim,
- gminy Głuszycza, Mieroszów w powiecie wałbrzyskim,
- gmina Nowa Ruda i miasto Nowa Ruda w powiecie kłodzkim,
- gminy Kamienna Góra, Marciszów i miasto Kamienna Góra w powiecie kamiennogórskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Koźmin Wielkopolski, Rozdrażew, miasto Sulmierzyce, część gminy Krotoszyn położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gminy Brodnica, część gminy Dolsk położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na wschód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na wschód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na wschód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Borek Wielkopolski, Piaski, Pogorzela, w powiecie gostyńskim,
- gmina Grodzisk Wielkopolski i część gminy Kamieniec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- gmina Czempin w powiecie kościańskim,
- gminy Kleszczewo, Kostrzyn, Kórnik, Pobiedziska, Mosina, miasto Puszczykowo, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na południe od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gmina Kiszkowo i część gminy Kłecko położona na zachód od rzeki Mała Wełna w powiecie gnieźnieńskim,
- powiat czarnkowsko-trzcianecki,
- część gminy Wronki położona na północ od linii wyznaczonej przez rzekę Wartę biegnącą od zachodniej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 182, a następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr 182 oraz 184 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 182 do południowej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

- gmina Budzyń w powiecie chodzieskim,
  - gminy Mieścisko, Skoki i Wągrowiec z miastem Wągrowiec w powiecie wągrowieckim,
  - powiat pleszewski,
  - gmina Zagórz w powiecie słupeckim,
  - gmina Pyzdry w powiecie wrzesińskim,
  - gminy Kotlin, Żerków i część gminy Jarocin położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogi nr S11 i 15 w powiecie jarocińskim,
  - powiat ostrowski,
  - powiat miejski Kalisz,
  - powiat kaliski,
  - powiat turecki,
  - gminy Rzgów, Grodziec, Krzymów, Stare Miasto, Rychwał w powiecie konińskim,
  - powiat kępiński,
  - powiat ostrzeszowski,
- w województwie opolskim:
- gminy Domaszowice, Pokój, część gminy Namysłów położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim,
  - gminy Wołczyn, Kluczbork, Byczyna w powiecie kluczborskim,
  - gminy Praszka, Gorzów Śląski część gminy Rudniki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 42 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 43 i na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 43 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 42 w powiecie oleskim,
  - gmina Grodków w powiecie brzeskim,
  - gminy Komprachcice, Łubniany, Murów, Niemodlin, Tułowice w powiecie opolskim,
  - powiat miejski Opole,
- w województwie zachodniopomorskim:
- gminy Nowogródek Pomorski, Barlinek, Myślibórz, część gminy Dębno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na północ od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na północ od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,
  - gmina Stare Czarnowo w powiecie gryfińskim,
  - gmina Bielice, Kozielice, Pyrzyce w powiecie pyrzyckim,
  - gminy Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce w powiecie choszczeńskim,
  - część powiatu miejskiego Szczecin położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Odra Zachodnia biegnącą od północnej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 10, następnie na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 10 biegnącą od przecięcia z linią wyznaczoną przez rzekę Odra Zachodnia do wschodniej granicy gminy,
  - gminy Dobra (Szczecińska), Police w powiecie polickim,
- w województwie małopolskim:
- powiat brzeski,
  - powiat gorlicki,
  - powiat proszowicki,

- część powiatu nowosądeckiego niewymieniona w części II załącznika I,
- gminy Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Ochotnica Dolna w powiecie nowotarskim,
- powiat miejski Nowy Sącz,
- powiat tarnowski,
- powiat miejski Tarnów,
- część powiatu dąbrowskiego niewymieniona w części III załącznika I.

8. Slovēkija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Slovēkijā:

- in the district of Nové Zámky, Sikenička, Pavlová, Bíňa, Kamenín, Kamenný Most, Malá nad Hronom, Belá, Lubá, Šarkan, Gbelce, Bruty, Mužla, Obid, Štúrovo, Nána, Kamenica nad Hronom, Chľaba, Lefa, Bajtava, Salka, Malé Kosihy,
- in the district of Veľký Krtíš, the municipalities of Ipeľské Predmostie, Veľká nad Ipľom, Hrušov, Kleňany, Sečianky,
- in the district of Levice, the municipalities of Keč, Čata, Pohronský Ruskov, Hronovce, Želiezovce, Zalaba, Malé Ludince, Šalov, Sikenica, Pastovce, Bielovce, Ipeľský Sokolec, Lontov, Kubáňovo, Szadice, Demandice, Dolné Semerovce, Vyškovce nad Ipľom, Preseľany nad Ipľom, Hrkovce, Tupá, Horné Semerovce, Hokovce, Slatina, Horné Turovce, Veľké Turovce, Šahy, Tešmak, Plášťovce, Ipeľské Uľany, Bátorovce, Pečenice, Jabloňovce, Bohunice, Pukanec, Uhliská,
- in the district of Krupina, the municipalities of Dudince, Terany, Hontianske Moravce, Sudince, Súdoľce, Lišov,
- the whole district of Ružomberok,
- in the region of Turčianske Teplice, municipalities of Turček, Horná Štubňa, Čremošné, Háj, Rakša, Mošovce,
- in the district of Martin, municipalities of Blatnica, Folkušová, Necpaly,
- in the district of Dolný Kubín, the municipalities of Kraľovany, Žaškov, Jasenová, Vyšný Kubín, Oravská Poruba, Leštiny, Osádka, Malatiná, Chlebnice, Krivá,
- in the district of Tvrdošín, the municipalities of Oravský Biely Potok, Habovka, Zuberec,
- in the district of Žarnovica, the municipalities of Rudno nad Hronom, Voznica, Hodruša-Hámre,
- the whole district of Žiar nad Hronom, except municipalities included in zone II.

9. Itālija

Šādas I līmeņa ierobežojumu zonas Itālijā:

Piedmont Region:

- in the province of Alessandria, the municipalities of Casalnoceto, Oviglio, Tortona, Viguzzolo, Frugarolo, Bergamasco, Castellar Guidobono, Berzano Di Tortona, Cerreto Grue, Carbonara Scrivia, Casasco, Carentino, Frascaro, Paderna, Montegioco, Spineto Scrivia, Villaromagnano, Pozzolo Formigaro, Momperone, Merana, Monleale, Terzo, Borgoratto Alessandrino, Casal Cermelli, Montemarzino, Bistagno, Castellazzo Bormida, Bosco Marengo, Castelspina, Volpeglino, Alice Bel Colle, Gamalero, Volpedo, Pozzol Groppo, Sarezzano,
- in the province of Asti, the municipalities of Olmo Gentile, Nizza Monferrato, Incisa Scapaccino, Roccaverano, Castel Boglione, Mombaruzzo, Maranzana, Castel Rocchero, Rocchetta Palafea, Castelletto Molina, Castelnuovo Belbo, Montabone, Quaranti, Fontanile, Calamandrana, Bruno, Sessame, Monastero Bormida, Bubbio, Cassinasco, Serole, Loazzolo, Cessole, Vesime, San Giorgio Scarampi,
- in the province of Cuneo, the municipalities of Bergolo, Pezzolo Valle Uzzone, Cortemilia, Levice, Castelletto Uzzone, Perletto,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the Municipalities of Rovegno, Rapallo, Portofino, Cicagna, Avegno, Montebruno, Santa Margherita Ligure, Favale Di Malvaro, Recco, Camogli, Moconesi, Tribogna, Fascia, Uscio, Gorreto, Fontanigorda, Neirone, Rondanina, Lorsica, Propata;
- in the province of Savona, the municipalities of Cairo Montenotte, Quiliano, Dego, Altare, Piana Crixia, Giusvalla, Albissola Marina, Savona,

Emilia-Romagna Region:

- in the province of Piacenza, the municipalities of Ottone, Zerba,

Lombardia Region:

- in the province of Pavia, the municipalities of Rocca Susella, Montesegale, Menconico, Val Di Nizza, Bagnaria, Santa Margherita Di Staffora, Ponte Nizza, Brallo Di Pregola, Varzi, Godiasco, Cecima,

Lazio Region:

- in the province of Rome,

North: the municipalities of Riano, Castelnuovo di Porto, Capena, Fiano Romano, Morlupo, Sacrofano, Magliano Romano, Formello, Campagnano di Roma, Anguillara;

West: the municipality of Fiumicino;

South: the municipality of Rome between the boundaries of the municipality of Fiumicino (West), the limits of Zone 3 (North), the Tiber river up to the intersection with the Grande Raccordo Anulare GRA Highway, the Grande Raccordo Anulare GRA Highway up to the intersection with A24 Highway, A24 Highway up to the intersection with Viale del Tecnopolo, viale del Tecnopolo up to the intersection with the boundaries of the municipality of Guidonia Montecelio;

East: the municipalities of Guidonia Montecelio, Montelibretti, Palombara Sabina, Monterotondo, Mentana, Sant'Angelo Romano, Fonte Nuova.

II DAĻA**1. Bulgārija**

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Bulgārijā:

- the whole region of Haskovo,
- the whole region of Yambol,
- the whole region of Stara Zagora,
- the whole region of Pernik,
- the whole region of Kyustendil,
- the whole region of Plovdiv, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Pazardzhik, excluding the areas in Part III,
- the whole region of Smolyan,
- the whole region of Dobrich,
- the whole region of Sofia city,
- the whole region of Sofia Province,
- the whole region of Blagoevgrad excluding the areas in Part III,
- the whole region of Razgrad,
- the whole region of Kardzhali,
- the whole region of Burgas,
- the whole region of Varna excluding the areas in Part III,
- the whole region of Silistra,

- the whole region of Ruse,
- the whole region of Veliko Tarnovo,
- the whole region of Pleven,
- the whole region of Targovishte,
- the whole region of Shumen,
- the whole region of Sliven,
- the whole region of Vidin,
- the whole region of Gabrovo,
- the whole region of Lovech,
- the whole region of Montana,
- the whole region of Vratza.

2. Vācija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Vācijā:

Bundesland Brandenburg:

- Landkreis Oder-Spree:
  - Gemeinde Grunow-Dammendorf,
  - Gemeinde Mixdorf
  - Gemeinde Schlaubetal,
  - Gemeinde Neuzelle,
  - Gemeinde Neißemünde,
  - Gemeinde Lawitz,
  - Gemeinde Eisenhüttenstadt,
  - Gemeinde Vogelsang,
  - Gemeinde Ziltendorf,
  - Gemeinde Wiesenau,
  - Gemeinde Friedland,
  - Gemeinde Siehdichum,
  - Gemeinde Müllrose,
  - Gemeinde Briesen,
  - Gemeinde Jacobsdorf
  - Gemeinde Groß Lindow,
  - Gemeinde Brieskow-Finkenheerd,
  - Gemeinde Ragow-Merz,
  - Gemeinde Beeskow,
  - Gemeinde Rietz-Neuendorf,
  - Gemeinde Tauche mit den Gemarkungen Stremmen, Ranzig, Trebatsch, Sabrodt, Sawall, Mitweide, Lindenberg, Falkenberg (T), Görsdorf (B), Wulfersdorf, Giesensdorf, Briescht, Kossenblatt und Tauche,
  - Gemeinde Langewahl,
  - Gemeinde Berkenbrück,
  - Gemeinde Steinhöfel mit den Gemarkungen Arensdorf und Demitz und den Gemarkungen Steinhöfel, Hasenfelde und Heinersdorf östlich der L 36 und der Gemarkung Neuendorf im Sande südlich der L36,

- Gemeinde Fürstenwalde östlich der B 168 und südlich der L36,
- Gemeinde Diensdorf-Radlow,
- Gemeinde Wendisch Rietz östlich des Scharmützelsees und nördlich der B 246,
- Gemeinde Bad Saarow mit der Gemarkung Neu Golm und der Gemarkung Bad Saarow-Pieskow östlich des Scharmützelsees und ab nördlicher Spitze östlich der L35,
- Landkreis Dahme-Spreewald:
  - Gemeinde Jamlitz,
  - Gemeinde Lieberose,
  - Gemeinde Schwielochsee mit den Gemarkungen Goyatz, Jessern, Lamsfeld, Ressen, Speichrow und Zaue,
- Landkreis Spree-Neiße:
  - Gemeinde Schenkendöbern,
  - Gemeinde Guben,
  - Gemeinde Jänschwalde,
  - Gemeinde Tauer,
  - Gemeinde Peitz,
  - Gemeinde Kolkwitz mit der Gemarkung Klein Gaglow südl. der BAB 15,
  - Gemeinde Turnow-Preilack mit der Gemarkung Preilack,
  - Gemeinde Teichland mit der Gemarkung Bärenbrück,
  - Gemeinde Heinersbrück,
  - Gemeinde Forst,
  - Gemeinde Groß Schacksdorf-Simmersdorf,
  - Gemeinde Neiße-Malxetal,
  - Gemeinde Jämlitz-Klein Döben,
  - Gemeinde Tschernitz,
  - Gemeinde Döbern,
  - Gemeinde Felixsee,
  - Gemeinde Wiesengrund,
  - Gemeinde Spremberg,
  - Gemeinde Welzow,
  - Gemeinde Neuhausen/Spree,
  - Gemeinde Drebkau mit der Gemarkung Kausche,
  - Kreisfreie Stadt Cottbus mit den Gemarkungen Kahren, Gallinchen, Groß Gaglow und der Gemarkung Kiekebusch südlich der BAB 15,
- Landkreis Märkisch-Oderland:
  - Gemeinde Bleyen-Genschmar,
  - Gemeinde Neuhardenberg
  - Gemeinde Golzow,
  - Gemeinde Küstriner Vorland,
  - Gemeinde Alt Tucheband,
  - Gemeinde Reitwein,

- Gemeinde Podelzig,
- Gemeinde Gusow-Platkow,
- Gemeinde Seelow,
- Gemeinde Vierlinden,
- Gemeinde Lindendorf,
- Gemeinde Fichtenhöhe,
- Gemeinde Lietzen,
- Gemeinde Falkenhagen (Mark),
- Gemeinde Zeschdorf,
- Gemeinde Treplin,
- Gemeinde Lebus,
- Gemeinde Müncheberg mit den Gemarkungen Jahnsfelde, Trebnitz, Obersdorf, Münchehofe und Hermersdorf,
- Gemeinde Märkische Höhe mit der Gemarkung Ringenwalde,
- Gemeinde Bliesdorf mit der Gemarkung Metzdorf und Gemeinde Bliesdorf – östlich der B167 bis östlicher Teil, begrenzt aus Richtung Gemarkungsgrenze Neutrebbin südlich der Bahnlinie bis Straße “Sophienhof” dieser westlich folgend bis “Ruesterchegraben” weiter entlang Feldweg an den Windrädern Richtung “Herrnhof”, weiter entlang “Letschiner Hauptgraben” nord-östlich bis Gemarkungsgrenze Alttrebbin und Kunersdorf – östlich der B167,
- Gemeinde Bad Freienwalde mit den Gemarkungen Altglietzen, Altranft, Bad Freienwalde, Bralitz, Hohenwutzen, Schiffmühle, Hohensaaten und Neuenhagen,
- Gemeinde Falkenberg mit der Gemarkung Falkenberg östlich der L35,
- Gemeinde Oderaue,
- Gemeinde Wriezen mit den Gemarkungen Altwriezen, Jäckelsbruch, Neugaul, Bearegard, Eichwerder, Rathsdorf – östlich der B167 und Wriezen – östlich der B167,
- Gemeinde Neulewin,
- Gemeinde Neutrebbin,
- Gemeinde Letschin,
- Gemeinde Zechin,
- Landkreis Barnim:
  - Gemeinde Lunow-Stolzenhagen,
  - Gemeinde Parsteinsee,
  - Gemeinde Oderberg,
  - Gemeinde Liepe,
  - Gemeinde Hohenfinow (nördlich der B167),
  - Gemeinde Niederfinow,
  - Gemeinde (Stadt) Eberswalde mit den Gemarkungen Eberswalde nördlich der B167 und östlich der L200, Sommerfelde und Tornow nördlich der B167,
  - Gemeinde Chorin mit den Gemarkungen Brodowin, Chorin östlich der L200, Serwest, Neuehütte, Sandkrug östlich der L200,
  - Gemeinde Ziethen mit der Gemarkung Klein Ziethen östlich der Serwester Dorfstraße und östlich der B198,

- Landkreis Uckermark:
  - Gemeinde Angermünde mit den Gemarkungen Crussow, Stolpe, Gellmersdorf, Neukünkendorf, Bölkendorf, Herzsprung, Schmargendorf und den Gemarkungen Angermünde südlich und südöstlich der B2 und Dobberzin südlich der B2,
  - Gemeinde Schwedt mit den Gemarkungen Criewen, Zützen, Schwedt, Stendell, Kummerow, Kunow, Vierraden, Blumenhagen, Oderbruchwiesen, Enkelsee, Gatow, Hohenfelde, Schöneberg, Flemisdorf und der Gemarkung Felchow östlich der B2,
  - Gemeinde Pinnow südlich und östlich der B2,
  - Gemeinde Berkholz-Meyenburg,
  - Gemeinde Mark Landin mit der Gemarkung Landin südlich der B2,
  - Gemeinde Casekow mit der Gemarkung Woltersdorf und den Gemarkungen Biesendahlshof und Casekow östlich der L272 und südlich der L27,
  - Gemeinde Hohenselchow-Groß Pinnow mit der Gemarkung Groß Pinnow und der Gemarkung Hohenselchow südlich der L27,
  - Gemeinde Gartz (Oder) mit der Gemarkung Friedrichsthal und den Gemarkungen Gartz und Hohenreinkendorf südlich der L27 und der B2 bis Kastanienallee, dort links abbiegend dem Schülerweg folgend bis Höhe Bahnhof, von hier in östlicher Richtung den Salveybach kreuzend bis zum Tantower Weg, diesen in nördlicher Richtung bis zu Stettiner Straße, diese weiter folgend bis zur B2, dieser in nördlicher Richtung folgend,
  - Gemeinde Mescherin mit der Gemarkung Neurochlitz östlich der B2, dieser folgend bis zur Gemarkungsgrenze Rosow, weiter in nordwestlicher Richtung bis Rosow, weiter auf der K7311 zur Landesgrenze zu Mecklenburg-Vorpommern, dieser folgend in östlicher Richtung bis zur polnischen Grenze,
  - Gemeinde Passow mit der Gemarkung Jamikow,
- Kreisfreie Stadt Frankfurt (Oder),
- Landkreis Prignitz:
  - Gemeinde Karstädt mit den Gemarkungen Neuhof und Kribbe und den Gemarkungen Groß Warnow, Klein Warnow, Reckenzin, Streesow und Dallmin östlich der Bahnstrecke Berlin/Spandau-Hamburg/Altona,
  - Gemeinde Berge,
  - Gemeinde Pirow mit den Gemarkungen Hülsebeck, Pirow, Bresch und Burow,
  - Gemeinde Putlitz mit den Gemarkungen Sagast, Nettelbeck, Porep, Lütkenhof, Putlitz, Weitendorf und Telschow,
  - Gemeinde Marienfließ mit den Gemarkungen Jännersdorf, Stepenitz und Krependorf,
- Landkreis Oberspreewald-Lausitz:
  - Gemeinde Senftenberg mit der Gemarkung Peickwitz,
  - Gemeinde Hohenbocka,
  - Gemeinde Grünewald,
  - Gemeinde Hermsdorf,
  - Gemeinde Kroppen,
  - Gemeinde Ortrand,
  - Gemeinde Großmehlen,
  - Gemeinde Lindenau,
  - Gemeinde Frauendorf,
  - Gemeinde Ruhland,
  - Gemeinde Guteborn
  - Gemeinde Schwarzbach mit der Gemarkung Schwarzbach,

Bundesland Sachsen:

— Landkreis Bautzen:

- Gemeinde Arnsdorf nördlich der B6,
- Gemeinde Burkau,
- Gemeinde Crostwitz,
- Gemeinde Demitz-Thumitz nördlich der S111,
- Gemeinde Elsterheide,
- Gemeinde Frankenthal,
- Gemeinde Göda nördlich der S111,
- Gemeinde Großdubrau,
- Gemeinde Großharthau nördlich der B6,
- Gemeinde Großnaundorf,
- Gemeinde Haselbachtal,
- Gemeinde Hochkirch nördlich der B6,
- Gemeinde Königswartha,
- Gemeinde Kubschütz nördlich der B6,
- Gemeinde Laußnitz,
- Gemeinde Lichtenberg,
- Gemeinde Lohsa,
- Gemeinde Malschwitz,
- Gemeinde Nebelschütz,
- Gemeinde Neukirch,
- Gemeinde Neschwitz,
- Gemeinde Ohorn,
- Gemeinde Oßling,
- Gemeinde Ottendorf-Okrilla,
- Gemeinde Panschwitz-Kuckau,
- Gemeinde Puschwitz,
- Gemeinde Räckelwitz,
- Gemeinde Radibor,
- Gemeinde Ralbitz-Rosenthal,
- Gemeinde Rammenau,
- Gemeinde Schwepnitz,
- Gemeinde Spreetal,
- Gemeinde Stadt Bautzen nördlich der S111 bis Abzweig S 156 und nördlich des Verlaufs S 156 bis Abzweig B6 und nördlich des Verlaufs der B 6 bis zur östlichen Gemeindegrenze,
- Gemeinde Stadt Bernsdorf,
- Gemeinde Stadt Bischofswerda nördlich der B6 nördlich der S111,
- Gemeinde Stadt Elstra,
- Gemeinde Stadt Großröhrsdorf,
- Gemeinde Stadt Hoyerswerda,
- Gemeinde Stadt Kamenz,

- Gemeinde Stadt Königsbrück,
  - Gemeinde Stadt Lauta,
  - Gemeinde Stadt Pulsnitz,
  - Gemeinde Stadt Radeberg nördlich der B6,
  - Gemeinde Stadt Weißenberg,
  - Gemeinde Stadt Wittichenau,
  - Gemeinde Steina,
  - Gemeinde Wachau,
  - Stadt Dresden:
    - Stadtgebiet nördlich der BAB4 bis zum Verlauf westlich der Elbe, dann nördlich der B6,
  - Landkreis Görlitz,
  - Landkreis Meißen:
    - Gemeinde Diera-Zehren östlich der Elbe,
    - Gemeinde Ebersbach,
    - Gemeinde Glaubitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
    - Gemeinde Klipphausen östlich der S177,
    - Gemeinde Lampertswalde,
    - Gemeinde Moritzburg,
    - Gemeinde Niederau östlich der B101,
    - Gemeinde Nünchritz östlich der Elbe und südlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
    - Gemeinde Priestewitz,
    - Gemeinde Röderau östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
    - Gemeinde Schönfeld,
    - Gemeinde Stadt Coswig,
    - Gemeinde Stadt Gröditz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
    - Gemeinde Stadt Großenhain,
    - Gemeinde Stadt Meißen östlich des Straßenverlaufs der S177 bis zur B6, dann B6 bis zur B101, ab der B101 Elbtalbrücke Richtung Norden östlich der Elbe,
    - Gemeinde Stadt Radebeul,
    - Gemeinde Stadt Radeburg,
    - Gemeinde Thienendorf,
    - Gemeinde Weinböhla,
    - Gemeinde Wülknitz östlich des Grödel-Elsterwerdaer-Floßkanals,
  - Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge:
    - Gemeinde Stadt Wilsdruff nördlich der BAB4 zwischen den Abfahren Wilsdruff und Dreieck Dresden-West,
- Bundesland Mecklenburg-Vorpommern:
- Landkreis Ludwigslust-Parchim:
    - Gemeinde Balow mit dem Ortsteil: Balow,
    - Gemeinde Brunow mit den Ortsteilen und Ortschaften: Bauerkuhl,
    - Brunow (bei Ludwigslust), Klüß, Löcknitz (bei Parchim),

- Gemeinde Dambeck mit dem Ortsteil und der Ortslage:
- Dambeck (bei Ludwigslust),
- Gemeinde Ganzlin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barackendorf, Hof Retzow, Klein Damerow, Retzow, Wangelin,
- Gemeinde Gehlsbach mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Darß, Darß, Hof Karbow, Karbow, Karbow-Ausbau, Quaßlin, Quaßlin Hof, Quaßliner Mühle, Vietlütbe, Wahlstorf
- Gemeinde Groß Godems mit den Ortsteilen und Ortslagen:
- Groß Godems, Klein Godems,
- Gemeinde Karrenzin mit den Ortsteilen und Ortslagen: Herzfeld, Karrenzin, Karrenzin-Ausbau, Neu Herzfeld, Repzin, Wulfsahl,
- Gemeinde Kreien mit den Ortsteilen und Ortslagen: Ausbau Kreien,
- Hof Kreien, Kolonie Kreien, Kreien, Wilsen,
- Gemeinde Kritzow mit dem Ortsteil und der Ortslage: Benzin,
- Gemeinde Lübz mit den Ortsteilen und Ortslagen: Burow, Gischow, Meyerberg,
- Gemeinde Möllenbeck mit den Ortsteilen und Ortslagen: Carlshof, Horst, Menzendorf, Möllenbeck,
- Gemeinde Muchow mit dem Ortsteil und Ortslage: Muchow,
- Gemeinde Parchim mit dem Ortsteil und Ortslage: Slate,
- Gemeinde Prislich mit den Ortsteilen und Ortslagen: Marienhof, Neese, Prislich, Werle,
- Gemeinde Rom mit dem Ortsteil und Ortslage: Klein Niendorf,
- Gemeinde Ruhner Berge mit den Ortsteilen und Ortslagen: Dorf Poltnitz, Drenkow, Griebow, Jarchow, Leppin, Malow, Malower Mühle, Marnitz, Mentin, Mooster, Poitendorf, Poltnitz, Suckow, Tessenow, Zachow,
- Gemeinde Siggelkow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Groß Pankow, Klein Pankow, Neuburg, Redlin, Siggelkow,
- Gemeinde Stolpe mit den Ortsteilen und Ortslagen: Barkow, Granzin, Stolpe Ausbau, Stolpe,
- Gemeinde Ziegendorf mit den Ortsteilen und Ortslagen: Drefahl, Meierstorf, Neu Drefahl, Pampin, Platschow, Stresendorf, Ziegendorf,
- Gemeinde Zierzow mit den Ortsteilen und Ortslagen: Kolbow, Zierzow.

3. Igaunija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Igaunijā:

- Eesti Vabariik (välja arvatud Hiiu maakond).

4. Latvija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Latvijā:

- Aizkraukles novads,
- Alūksnes, novada Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Malienas, Mālpes, Mārkalnes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, Ziemera pagasts, Jaunannas pagasta daļa uz ziemeļrietumiem no Pededzes upes, Alūksnes pilsēta,
- Augšdaugavas novads,
- Ādažu novads,
- Balvu, novada Baltinavas, Bērzpils, Briežuciema, Krišjāņu, Kupravas, Lazdukalna, Lazdulejas, Medņevas, Rugāju, Susāju, Šķilbēnu, Tilžas, Vectilžas, Vecumu, Žīguru, Viļakas pilsēta,

- Bauskas novads,
- Cēsu novads,
- Dienvidkurzemes novada Aizputes, Cīravas, Lažas, Durbes, Dunalkas, Tadaikšu, Vecpils, Bārtas, Sakas, Bunkas, Priekules, Gramzdas, Kalētu, Virgas, Dunikas, Vaiņodes, Gaviezes, Rucavas, Vērgales, Medzes pagasts, Nīcas pagasta daļa uz dienvidiem no apdzīvotas vietas Bernāti, autoceļa V1232, A11, V1222, Bārtas upes, Embūtes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz rietumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz dienvidiem no autoceļa A9, uz rietumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz rietumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296, Aizputes, Durbes, Pāvilostas, Priekules pilsēta,
- Dobeles novads,
- Gulbenes, novada Beļavas, Daukstu, Druvienas, Galgauskas, Jaungulbenes, Lejasciema, Lizuma, Līgo, Rankas, Stāmerienas, Stradu, Tirzas pagasts, Litenes pagasta daļa uz rietumiem no Pededzes upes, Gulbenes pilsēta,
- Jelgavas novads,
- Jēkabpils novads,
- Krāslavas novads,
- Kuldīgas novada Alsungas, Gudenieku, Kurmāles, Rendas, Kabiles, Vārmes, Pelču, Snēpeles, Turlavas, Laidu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa P120, Kuldīgas pilsēta,
- Ķekavas novads,
- Limbažu novads,
- Līvānu novads,
- Ludzas novads,
- Madonas novads,
- Mārupes novads,
- Ogres novads,
- Olaines novads,
- Preiļu, novada Aglonas, Aizkalnes, Pelēču, Preiļu, Riebiņu, Rožkalnu, Saunas, Sīļukalna, Stabulnieku, Upmalas, Vārkavas pagasts, Galēnu pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V742, Preiļu pilsēta,
- Rēzeknes, novada Audriņu, Bērzgales, Čornajas, Dekšāres, Dricānu, Gaigalavas, Griškānu, Ilzeskalna, Kantinieku, Kaunatas, Lendžu, Mākoņkalna, Nagļu, Nautrēnu, Ozolaines, Ozolmuižas, Pušas, Rikavas, Sakstagala, Sokolku, Stoļerovas, Stružānu, Vērēmu, Viļānu pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz austrumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz austrumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V577, V742, Viļānu pilsēta,
- Ropažu novada Garkalnes, Ropažu pagasts, Stopiņu pagasta daļa, kas atrodas uz austrumiem no autoceļa V36, P4 un P5, Acones ielas, Daugulupes ielas un Daugulupītes, Vangažu pilsēta,
- Salaspils novads,
- Saldus novads,
- Saulkrastu novads,
- Siguldas novads,
- Smiltenes novads,
- Talsu novads,
- Tukuma novads,

- Valkas novads,
- Valmieras novads,
- Varakļānu novads,
- Ventspils novada Ances, Popes, Puzes, Tārgales, Vārves, Užavas, Usmas, Jūrkalnes pagasts, Ugāles pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1347, uz austrumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei, Piltenes pilsēta,
- Daugavpils valstspilsētas pašvaldība,
- Jelgavas valstspilsētas pašvaldība,
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība,
- Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība.

5. Lietuva

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Lietuvā:

- Alytaus miesto savivaldybė,
- Alytaus rajono savivaldybė,
- Anykščių rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė.
- Birštono savivaldybė,
- Biržų miesto savivaldybė,
- Biržų rajono savivaldybė,
- Druskininkų savivaldybė,
- Elektrėnų savivaldybė,
- Ignalinos rajono savivaldybė,
- Jonavos rajono savivaldybė,
- Joniškio rajono savivaldybė,
- Jurbarko rajono savivaldybė: Eržvilko, Juodaičių, Seredžiaus, Smalininkų ir Viešvilės seniūnijos,
- Kaišiadorių rajono savivaldybė,
- Kauno miesto savivaldybė,
- Kauno rajono savivaldybė,
- Kazlų rūdos savivaldybė: Kazlų Rūdos seniūnija, išskyrus vakarinē dalis iki kelio 2602 ir 183, Plutiškių seniūnija.
- Kelmės rajono savivaldybė,
- Kėdainių rajono savivaldybė,
- Klaipėdos rajono savivaldybė: Judrėnų, Endriejavo ir Veiviržėnų seniūnijos,
- Kupiškio rajono savivaldybė,
- Kretingos rajono savivaldybė,
- Lazdijų rajono savivaldybė,
- Mažeikių rajono savivaldybė,
- Molėtų rajono savivaldybė: Alantos, Balninkų, Čiulėnų, Inturkės, Joniškio, Luokesos, Mindūnų, Sugincių ir Videniškių seniūnijos,
- Pagėgių savivaldybė,
- Pakruojo rajono savivaldybė,

- Panevėžio rajono savivaldybė,
- Panevėžio miesto savivaldybė,
- Pasvalio rajono savivaldybė,
- Radviliškio rajono savivaldybė,
- Rietavo savivaldybė,
- Prienų rajono savivaldybė,
- Plungės rajono savivaldybė,
- Raseinių rajono savivaldybė,
- Rokiškio rajono savivaldybė,
- Skuodo rajono savivaldybė,
- Šakių rajono savivaldybė: Kriūkų, Lekėčių ir Lukšių seniūnijos,
- Šalčininkų rajono savivaldybė,
- Šiaulių miesto savivaldybė,
- Šiaulių rajono savivaldybė,
- Šilutės rajono savivaldybė,
- Širvintų rajono savivaldybė: Čiobiškio, Gelvonų, Jauniūnų, Kernavės, Musinkų ir Širvintų seniūnijos,
- Šilalės rajono savivaldybė,
- Švenčionių rajono savivaldybė,
- Tauragės rajono savivaldybė,
- Telšių rajono savivaldybė,
- Trakų rajono savivaldybė,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Deltuvos, Lyduokių, Pabaisko, Pivonijos, Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Ukmergės miesto, Veprių, Vidiškių ir Žemaitkiemo seniūnijos,
- Utenos rajono savivaldybė,
- Varėnos rajono savivaldybė,
- Vilniaus miesto savivaldybė,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Avižienių, Bezdonių, Buivydžių, Dūkštų, Juodšilių, Kalvelių, Lavoriškių, Maišiagalos, Marijampolio, Medininkų, Mickūnų, Nemenčinės, Nemenčinės miesto, Nemėžio, Pagirių, Riešės, Rudaminos, Rukainių, Sudervės, Sužionių, Šatrininkų ir Zujūnų seniūnijos,
- Visagino savivaldybė,
- Zarasų rajono savivaldybė.

6. Ungārija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Ungārijā:

- Békés megye 950150, 950250, 950350, 950450, 950550, 950650, 950660, 950750, 950850, 950860, 951050, 951150, 951250, 951260, 951350, 951450, 951460, 951550, 951650, 951750, 952150, 952250, 952350, 952450, 952550, 952650, 953250, 953260, 953270, 953350, 953450, 953550, 953560, 953950, 954050, 954060, 954150, 956250, 956350, 956450, 956550, 956650 és 956750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Borsod-Abaúj-Zemplén megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Fejér megye 403150, 403160, 403250, 403260, 403350, 404250, 404550, 404560, 404570, 405450, 405550, 405650, 406450 és 407050 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,

- Hajdú-Bihar megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Heves megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe,
- Jász-Nagykun-Szolnok megye 750250, 750550, 750650, 750750, 750850, 750970, 750980, 751050, 751150, 751160, 751250, 751260, 751350, 751360, 751450, 751460, 751470, 751550, 751650, 751750, 751850, 751950, 752150, 752250, 752350, 752450, 752460, 752550, 752560, 752650, 752750, 752850, 752950, 753060, 753070, 753150, 753250, 753310, 753450, 753550, 753650, 753660, 753750, 753850, 753950, 753960, 754050, 754150, 754250, 754360, 754370, 754850, 755550, 755650 és 755750 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Komárom-Esztergom megye: 250350, 250850, 250950, 251450, 251550, 251950, 252050, 252150, 252350, 252450, 252450, 252550, 252650, 252750, 252850, 252860, 252950, 252960, 253050, 253150, 253250, 253350, 253450 és 253550 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Nógrád megye valamennyi vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Pest megye 570150, 570250, 570350, 570450, 570550, 570650, 570750, 570850, 570950, 571050, 571150, 571250, 571350, 571650, 571750, 571760, 571850, 571950, 572050, 573550, 573650, 574250, 577250, 580050 és 580150 kódszámú vadgazdálkodási egységeinek teljes területe,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi vadgazdálkodási egységének teljes területe.

7. Polija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Polijā:

w województwie warmińsko-mazurskim:

- gminy Kalinowo, Stare Juchy, Prostki oraz gmina wiejska Elk w powiecie elckim,
- powiat elbląski,
- powiat miejski Elbląg,
- część powiatu gołdapskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat piski,
- powiat bartoszycki,
- część powiatu oleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- część powiatu giżyckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat braniewski,
- powiat kętrzyński,
- powiat lidzbarski,
- gminy Dźwierzuty Jedwabno, Pasym, Świętajno, Szczytno i miasto Szczytno w powiecie szczycieńskim,
- powiat mrągowski,
- część powiatu węgorzewskiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat olsztyński,
- powiat miejski Olsztyn,
- powiat nidzicki,
- gminy Kisielice, Susz, Zalewo w powiecie iławskim,
- część powiatu ostródzkiego niewymieniona w części III załącznika I,
- gmina Iłowo – Osada, część gminy wiejskiej Działdowo położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Płońnica położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy, część gminy Lidzbark położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 544 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 541 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 541 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 544 w powiecie działdowskim,

w województwie podlaskim:

- powiat bielski,
- powiat grajewski,
- powiat moniecki,
- powiat sejneński,
- gminy Łomża, Piątnica, Jedwabne, Przytuły i Wizna w powiecie łomżyńskim,
- powiat miejski Łomża,
- powiat siemiatycki,
- powiat hajnowski,
- gminy Ciechanowiec, Klukowo, Szepietowo, Kobylin-Borzymy, Nowe Piekuty, Sokoły i część gminy Kulesze Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie wysokomazowieckim,
- gmina Rutki i część gminy Kołaki Kościelne położona na północ od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie zambrowskim,
- gminy Mały Płock i Stawiski w powiecie kolneńskim,
- powiat białostocki,
- powiat suwalski,
- powiat miejski Suwałki,
- powiat augustowski,
- powiat sokólski,
- powiat miejski Białystok,

w województwie mazowieckim:

- gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn w powiecie siedleckim,
- powiat miejski Siedlce,
- gminy Ceranów, Jabłonna Lacka, Kosów Lacki, Repki, Sabnie, Sterdyń w powiecie sokołowskim,
- powiat łosicki,
- powiat sochaczewski,
- powiat zwoleński,
- powiat kozienicki,
- powiat lipski,
- powiat radomski
- powiat miejski Radom,
- powiat szydłowiecki,
- gminy Lubowidz i Kuczbork Osada w powiecie żuromińskim,
- gmina Wieczfnia Kościelna w powiecie mławskim,
- gminy Bodzanów, Słubice, Wyszogród i Mała Wieś w powiecie płockim,
- powiat nowodworski,
- gminy Czerwińsk nad Wisłą, Naruszewo, Załuski w powiecie płońskim,
- gminy: miasto Kobyłka, miasto Marki, miasto Ząbki, miasto Zielonka, część gminy Tłuszcz ograniczona liniami kolejowymi: na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej granicy gminy do miasta Tłuszcz oraz na wschód od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy gminy do miasta Tłuszcz, część gminy Jadów położona na północ od linii kolejowej biegnącej od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie wołomińskim,

- powiat garwoliński,
  - gminy Boguty – Pianki, Brok, Zaręby Kościelne, Nur, Małkinia Górna, część gminy Wąsewo położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 60, część gminy wiejskiej Ostrów Mazowiecka położona na południe od miasta Ostrów Mazowiecka i na południe od linii wyznaczonej przez drogę 60 biegnącą od zachodniej granicy miasta Ostrów Mazowiecka do zachodniej granicy gminy w powiecie ostrowskim,
  - część gminy Sadowne położona na północny- zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową, część gminy Łochów położona na północny – zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową w powiecie węgrowskim,
  - gminy Brańszczyk, Długosiodło, Rząśnik, Wyszków, część gminy Zabrodzie położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr S8 w powiecie wyszkowskim,
  - gminy Cegłów, Dębe Wielkie, Halinów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki i miasto Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica, miasto Sulejówek w powiecie mińskim,
  - powiat otwocki,
  - powiat warszawski zachodni,
  - powiat legionowski,
  - powiat piaseczyński,
  - powiat pruszkowski,
  - powiat grójecki,
  - powiat grodziski,
  - powiat żyrardowski,
  - powiat białobrzegi,
  - powiat przysuski,
  - powiat miejski Warszawa,
- w województwie lubelskim:
- powiat bialski,
  - powiat miejski Biała Podlaska,
  - powiat janowski,
  - powiat puławski,
  - powiat rycki,
  - powiat łukowski,
  - powiat lubelski,
  - powiat miejski Lublin,
  - powiat lubartowski,
  - powiat łęczyński,
  - powiat świdnicki,
  - powiat biłgorajski,
  - powiat hrubieszowski,
  - powiat krasnostawski,
  - powiat chełmski,
  - powiat miejski Chełm,
  - powiat tomaszowski,
  - powiat kraśnicki,
  - powiat opolski,
  - powiat parczewski,

- powiat włodawski,
  - powiat radzyński,
  - powiat miejski Zamość,
  - powiat zamojski,
- w województwie podkarpackim:
- powiat stalowowolski,
  - powiat lubaczowski,
  - gminy Medyka, Stubno, część gminy Orły położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77, część gminy Żurawica na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 77 w powiecie przemyskim,
  - powiat jarosławski,
  - gmina Kamień w powiecie rzeszowskim,
  - gminy Cmolas, Dzikowiec, Kolbuszowa, Majdan Królewski i Niwiska powiecie kolbuszowskim,
  - powiat leżajski,
  - powiat niżański,
  - powiat tarnobrzeski,
  - gminy Adamówka, Sieniawa, Tryńcza, Przeworsk z miastem Przeworsk, Zarzecze w powiecie przeworskim,
  - gmina Ostrów, część gminy Sędziszów Małopolski położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4,
  - część gminy Czarna położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Żyraków położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy wiejskiej Dębica położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie dębickim,
  - część powiatu mieleckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- w województwie małopolskim:
- gminy Nawojowa, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, część gminy Łącko położona na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Dunajec w powiecie nowosądeckim,
  - gmina Szczawnica w powiecie nowotarskim,
- w województwie pomorskim:
- gminy Dzierzgoń i Stary Dzierzgoń w powiecie sztumskim,
  - gmina Stare Pole, część gminy Nowy Staw położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 w powiecie malborskim,
  - gminy Stegny, Sztutowo i część gminy Nowy Dwór Gdański położona na północny – wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 55 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 7, następnie przez drogę nr 7 i S7 biegnącą do zachodniej granicy gminy w powiecie nowodworskim,
- w województwie świętokrzyskim:
- gmina Tarłów i część gminy Ożarów położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 74 biegnącą od miejscowości Honorów do zachodniej granicy gminy w powiecie opatowskim,
  - część gminy Brody położona wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 9 i na północny – wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 0618T biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania w miejscowości Lipie oraz przez drogę biegnącą od miejscowości Lipie do wschodniej granicy gminy i część gminy Mirzec położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 744 biegnącą od południowej granicy gminy do miejscowości Tychów Stary a następnie przez drogę nr 0566T biegnącą od miejscowości Tychów Stary w kierunku północno – wschodnim do granicy gminy w powiecie starachowickim,

- gmina Gowarczów, część gminy Końskie położona na wschód od linii kolejowej, część gminy Stąporków położona na północ od linii kolejowej w powiecie koneckim,
  - gminy Dwikozy i Zawichost w powiecie sandomierskim,
- w województwie lubuskim:
- gminy Bogdaniec, Deszczno, Kłodawa, Kostrzyn nad Odrą, Santok, Witnica w powiecie gorzowskim,
  - powiat miejski Gorzów Wielkopolski,
  - gminy Drezdenko, Strzelce Krajeńskie, Stare Kurowo, Zwierzyn w powiecie strzelecko – drezdeneckim,
  - powiat żarski,
  - powiat słubicki,
  - gminy Brzeźnica, Iłowa, Gozdnicza, Małomice Wymiarki, Żagań i miasto Żagań w powiecie żagańskim,
  - powiat krośnieński,
  - powiat zielonogórski
  - powiat miejski Zielona Góra,
  - powiat nowosolski,
  - powiat sulęciński,
  - powiat międzyrzecki,
  - powiat świebodziński,
  - powiat wschowski,
- w województwie dolnośląskim:
- powiat zgorzelecki,
  - gminy Gaworzyce, Grębocice, Polkowice i Radwanice w powiecie polkowickim,
  - część powiatu wołowskiego niewymieniona w części III załącznika I,
  - gmina Jeżów Sudecki w powiecie karkonoskim,
  - gminy Rudna, Ścinawa, miasto Lubin i część gminy Lubin niewymieniona w części III załącznika I w powiecie lubińskim,
  - gmina Malczyce, Miękinia, Środa Śląska, część gminy Kostomłoty położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4, część gminy Udanin położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr A4 w powiecie średzkim,
  - gmina Wądroże Wielkie w powiecie jaworskim,
  - gminy Kunice, Legnickie Pole, Prochowice, Ruja w powiecie legnickim,
  - gminy Wisznia Mała, Trzebnica, Zawonia, część gminy Oborniki Śląskie położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
  - gminy Leśna, Lubań i miasto Lubań, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn w powiecie lubańskim,
  - powiat miejski Wrocław,
  - gminy Czernica, Długołęka, Siechnice, część gminy Żórawina położona na wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4, część gminy Kąty Wrocławskie położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie wrocławskim,
  - gminy Jelcz – Laskowice, Oława z miastem Oława i część gminy Domaniów położona na północny wschód od linii wyznaczonej przez autostradę A4 w powiecie oławskim,

- gmina Bierutów, miasto Oleśnica, część gminy wiejskiej Oleśnica położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr S8, część gminy Dobroszyce położona na zachód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy w powiecie oleśnickim,
- gmina Cieszków, Krośnice, część gminy Milicz położona na wschód od linii łączącej miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz – Sułów – Gruszcza w powiecie milickim,
- część powiatu bolesławieckiego niewymieniona w części III załącznika I,
- powiat głogowski,
- gmina Niechlów w powiecie górowskim,
- gmina Świerzawa, Wojcieszków, część gminy Zagrodno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice Zagrodno oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy w powiecie złotoryjskim,
- gmina Gryfów Śląski, Lubomierz, Lwówek Śląski, Wleń w powiecie lwóweckim,
- gminy Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Walim, miasto Boguszów – Gorce, miasto Jedlina – Zdrój, miasto Szczawno – Zdrój w powiecie wałbrzyskim,
- powiat miejski Wałbrzych,
- gmina Świdnica, miasto Świdnica, miasto Świebodzice w powiecie świdnickim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Siedlec, Wolsztyn, część gminy Przemęt położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- gmina Wielichowo, Rakoniewice, Granowo, część gminy Kamieniec położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 308 w powiecie grodziskim,
- powiat międzychodzki,
- powiat nowotomyski,
- powiat obornicki,
- część gminy Połajewo na położona na południe od drogi łączącej miejscowości Chraplewo, Tarnówko-Boruszyn, Krosin, Jakubowo, Połajewo – ul. Ryczywolska do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim,
- powiat miejski Poznań,
- gminy Buk, Czerwonak, Dopiewo, Komorniki, Rokietnica, Stęszew, Swarzędz, Suchy Las, Tarnowo Podgórne, część gminy wiejskiej Murowana Goślina położona na północ od linii kolejowej biegnącej od północnej granicy miasta Murowana Goślina do północno-wschodniej granicy gminy w powiecie poznańskim,
- gminy
- część powiatu szamotulskiego niewymieniona w części I i III załącznika I,
- gmina Pępowo w powiecie gostyńskim,
- gminy Kobylin, Zduny, część gminy Krotoszyn położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi: nr 15 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 36, nr 36 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 15 do skrzyżowania z drogą nr 444, nr 444 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 36 do południowej granicy gminy w powiecie krotoszyńskim,
- gmina Wijewo w powiecie leszczyńskim,

w województwie łódzkim:

- gminy Białaczów, Drzewica, Opoczno i Poświętne w powiecie opoczyńskim,
- gminy Biała Rawska, Regnów i Sadkowice w powiecie rawskim,

— gmina Kowiesy w powiecie skierniewickim,

w województwie zachodniopomorskim:

— gmina Boleszkowice i część gminy Dębno położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 126 biegnącą od zachodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 23 w miejscowości Dębno, następnie na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 23 do skrzyżowania z ul. Jana Pawła II w miejscowości Cychry, następnie na południe od ul. Jana Pawła II do skrzyżowania z ul. Ogrodową i dalej na południe od linii wyznaczonej przez ul. Ogrodową, której przedłużenie biegnie do wschodniej granicy gminy w powiecie myśliborskim,

— gminy Cedynia, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, część gminy Chojna położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

— gmina Kołbaskowo w powiecie polickim,

w województwie opolskim:

— gminy Brzeg, Lubsza, Lewin Brzeski, Olszanka, Skarbimierz w powiecie brzeskim,

— gminy Dąbrowa, Dobrzeń Wielki, Popielów w powiecie opolskim,

— gminy Świerczów, Wilków, część gminy Namysłów położona na południe od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od wschodniej do zachodniej granicy gminy w powiecie namysłowskim.

8. Slovēkija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Slovēkijā:

— the whole district of Gelnica except municipalities included in zone III,

— the whole district of Poprad

— the whole district of Spišská Nová Ves,

— the whole district of Levoča,

— the whole district of Kežmarok

— in the whole district of Michalovce except municipalities included in zone III,

— the whole district of Košice-okolie,

— the whole district of Rožnava,

— the whole city of Košice,

— in the district of Sobrance: Remetské Hámre, Vyšná Rybnica, Hľivišťa, Ruská Bystrá, Podhorod', Choňkovce, Ruský Hrabovec, Inovce, Beňatina, Koňuš,

— the whole district of Vranov nad Topľou,

— the whole district of Humenné except municipalities included in zone III,

— the whole district of Snina,

— the whole district of Prešov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Sabinov except municipalities included in zone III,

— the whole district of Svidník, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Stropkov, except municipalities included in zone III,

— the whole district of Bardejov,

— the whole district of Stará Ľubovňa,

— the whole district of Revúca,

— the whole district of Rimavská Sobota except municipalities included in zone III,

- in the district of Veľký Krtíš, the whole municipalities not included in part I,
- the whole district of Lučenec,
- the whole district of Poltár,
- the whole district of Zvolen, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Detva,
- the whole district of Krupina, except municipalities included in zone I,
- the whole district of Banská Stiaavnica,
- in the district of Žiar nad Hronom the municipalities of Hronská Dúbrava, Trnavá Hora,
- the whole district of Banská Bystrica, except municipalities included in zone III,
- the whole district of Brezno,
- the whole district of Liptovský Mikuláš,
- the whole district of Trebišov.

9. Itālija

Šādas II līmeņa ierobežojumu zonas Itālijā:

Piedmont Region:

- in the Province of Alessandria, the municipalities of Cavatore, Castelnuovo Bormida, Cabella Ligure, Carrega Ligure, Francavilla Bisio, Carpeneto, Costa Vescovalo, Grogcardo, Orsara Bormida, Pasturana, Melazzo, Mornese, Ovada, Predosa, Lerma, Fraconalto, Rivalta Bormida, Fresonara, Malvicino, Ponzone, San Cristoforo, Sezzadio, Rocca Grimalda, Garbagna, Tassarolo, Mongiardino Ligure, Morsasco, Montaldo Bormida, Prasco, Montaldeo, Belforte Monferrato, Albera Ligure, Bosio, Cantalupo Ligure, Castelletto D'orba, Cartosio, Acqui Terme, Arquata Scrivia, Parodi Ligure, Ricaldone, Gavi, Cremolino, Brignano-Frascata, Novi Ligure, Molare, Cassinelle, Morbello, Avolasca, Carezzano, Basaluzzo, Dernice, Trisobbio, Strevi, Sant'Agata Fossili, Pareto, Visone, Voltaggio, Tagliolo Monferrato, Casaleggio Boiro, Capriata D'orba, Castellania, Carrosio, Cassine, Vignole Borbera, Serravalle Scrivia, Silvano D'orba, Villalvernia, Roccaforte Ligure, Rocchetta Ligure, Sardigliano, Stazzano, Borghetto Di Borbera, Grondona, Cassano Spinola, Montacuto, Gremiasco, San Sebastiano Curone, Fabbrica Curone, Spigno Monferrato, Montechiaro d'Acqui, Castelletto d'Erro, Ponti, Denice,
- in the province of Asti, the municipality of Mombaldone,

Liguria Region:

- in the province of Genova, the municipalities of Bogliasco, Arenzano, Ceranesi, Ronco Scrivia, Mele, Isola Del Cantone, Lumarzo, Genova, Masone, Serra Riccò, Campo Ligure, Mignanego, Busalla, Bargagli, Savignone, Torriglia, Rossiglione, Sant'Olcese, Valbrenna, Sori, Tiglieto, Campomorone, Cogoleto, Pieve Ligure, Davagna, Casella, Montoggio, Crocefieschi, Vobbia;
- in the province of Savona, the municipalities of Albisola Superiore, Celle Ligure, Stella, Pontinvrea, Varazze, Urbe, Sassello, Mioglia,

Lazio Region:

- the Area of the Municipality of Rome within the administrative boundaries of the Local Health Unit "ASL RM1".

III DAĻA

1. Bulgārija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Bulgārijā:

- in Blagoevgrad region:
  - the whole municipality of Sandanski
  - the whole municipality of Strumyani
  - the whole municipality of Petrich,

- the Pazardzhik region:
  - the whole municipality of Pazardzhik,
  - the whole municipality of Panagyurishte,
  - the whole municipality of Lesichevo,
  - the whole municipality of Septemvri,
  - the whole municipality of Strelcha,
- in Plovdiv region
  - the whole municipality of Hisar,
  - the whole municipality of Suedinenie,
  - the whole municipality of Maritsa
  - the whole municipality of Rodopi,
  - the whole municipality of Plovdiv,
- in Varna region:
  - the whole municipality of Byala,
  - the whole municipality of Dolni Chiflik.

2. Itālija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Itālijā:

- Sardinia Region: the whole territory.

3. Latvija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Latvijā:

- Dienvidkurzemes novada Embūtes pagasta daļa uz ziemeļiem autoceļa P116, P106, autoceļa no apdzīvotas vietas Dinsdurbe, Kalvenes pagasta daļa uz austrumiem no ceļa pie Vārtājas upes līdz autoceļam A9, uz ziemeļiem no autoceļa A9, uz austrumiem no autoceļa V1200, Kazdangas pagasta daļa uz austrumiem no ceļa V1200, P115, P117, V1296,
- Kuldīgas novada Rudbāržu, Nīkrāces, Padures, Raņķu, Skrundas pagasts, Laidu pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1296, Ēdoles pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, V1271, V1288, P119, Īvandes pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P119, Rumbas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa P120, Skrundas pilsēta,
- Ventpils novada Zlēku pagasts, Ugāles pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1347, uz rietumiem no autoceļa P123, Ziru pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V1269, P108, Piltenes pagasta daļa uz dienvidiem no autoceļa V1310, V1309, autoceļa līdz Ventas upei,
- Alūksnes novada Jaunannas pagasta daļa uz dienvidaustrumiem no Pededzes upes,
- Balvu novada Kubulu, Viksnas, Bērzkalnes, Balvu pagasts, Balvu pilsēta,
- Gulbenes novada Litenes pagasta daļa uz austrumiem no Pededzes upes,
- Preiļu novada Silajāņu pagasts, Galēnu pagasta daļa uz austrumiem no autoceļa V740, V595, Rušonas pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V742,
- Rēzeknes novada Silmalas pagasts, Lūznavas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa A13 līdz apdzīvotai vietai Vertukšne, uz rietumiem no Vertukšnes ezera, Maltas pagasta daļa uz rietumiem no autoceļa Vertukšne – Rozentova un uz rietumiem no autoceļa P56, P57, V569, Feimaņu pagasta daļa uz ziemeļiem no autoceļa V577, V742.

4. Lietuva

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Lietuvā:

- Jurbarko rajono savivaldybė: Jurbarko miesto seniūnija, Girdžių, Jurbarkų Raudonės, Skirsnemunės, Veliuonos ir Šimkaičių seniūnijos,
- Molėtų rajono savivaldybė: Dubingių ir Giedraičių seniūnijos,

- Marijampolės savivaldybė: Sasnavos ir Šunskų seniūnijos,
- Šakių rajono savivaldybė: Barzdų, Gelgaudiškio, Griškabūdžio, Kidulių, Kudirkos Naumiesčio, Sintautų, Slavikų, Sudargo, Šakių, Plokščių ir Žvirgždaičių seniūnijos.
- Kazlų rūdos savivaldybė: Antanavos, Jankų ir Kazlų Rūdos seniūnijos: vakarinė dalis iki kelio 2602 ir 183,
- Vilkaviškio rajono savivaldybė: Gižų, Kybartų, Klausučių, Pilviškių, Šeimenos ir Vilkaviškio miesto seniūnijos.
- Širvintų rajono savivaldybė: Alionių ir Zibalų seniūnijos,
- Ukmergės rajono savivaldybė: Želvos seniūnija,
- Vilniaus rajono savivaldybė: Paberžės seniūnija.

5. Polija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Polijā:

w województwie zachodniopomorskim:

- gminy Banie, Trzcińsko – Zdrój, Widuchowa, część gminy Chojna położona na wschód linii wyznaczonej przez drogi nr 31 biegnącą od północnej granicy gminy i 124 biegnącą od południowej granicy gminy w powiecie gryfińskim,

w województwie warmińsko-mazurskim:

- część powiatu działdowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część powiatu iławskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- powiat nowomiejski,
- gminy Dąbrówno, Grunwald i Ostróda z miastem Ostróda w powiecie ostródzkim,
- gmina Banie Mazurskie, część gminy Gołdap położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Pietraszki – Grygieliszki – Łobody – Bałupiany – Piękne Łąki do skrzyżowania z drogą nr 65, następnie od tego skrzyżowania na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 65 biegnącą do skrzyżowania z drogą nr 650 i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 650 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 65 do miejscowości Wronki Wielkie i dalej na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Wronki Wielkie – Suczki – Pietrasze – Kamionki – Wilkasy biegnącą do południowej granicy gminy w powiecie gołdapskim,
- część gminy Pozdezdrze położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od zachodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Stręgiel – Gębałka – Kuty – Jakunówko – Jasieniec, część gminy Budry położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Skalisze – Budzewo – Budry – Brzozówko w powiecie węgorzewskim,
- część gminy Kruklanki położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Jasieniec – Jeziorowskie – Podlesne w powiecie giżyckim,
- część gminy Kowale Oleckie położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej do południowej granicy gminy i łączącą miejscowości Wierzbiadniki – Czerwony Dwór – Mazury w powiecie oleckim,

w województwie podkarpackim:

- gminy Borowa, Czermin, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne w powiecie mieleckim,

w województwie lubuskim:

- gminy Niegosławice, Szprotawa w powiecie żagańskim,

w województwie wielkopolskim:

- gminy Krzemieniewo, Lipno, Osieczna, Rydzyna, Świąciechowa, Włoszakowice w powiecie leszczyńskim,

- powiat miejski Leszno,
- gminy Kościan i miasto Kościan, Krzywiń, Śmigiel w powiecie kościańskim,
- część gminy Dolsk położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 434 biegnącą od północnej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 437, a następnie na zachód od drogi nr 437 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 434 do południowej granicy gminy, część gminy Śrem położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 310 biegnącą od zachodniej granicy gminy do miejscowości Śrem, następnie na zachód od drogi nr 432 w miejscowości Śrem oraz na zachód od drogi nr 434 biegnącej od skrzyżowania z drogą nr 432 do południowej granicy gminy w powiecie śremskim,
- gminy Gostyń, Krobia i Poniec w powiecie gostyńskim,
- część gminy Przemęt położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Borek – Kluczewo – Sączkowo – Przemęt – Błotnica – Starkowo – Boszkowo – Letnisko w powiecie wolsztyńskim,
- powiat rawicki,
- gmina Pniewy, część gminy Duszniki położona na północ od linii wyznaczonej przez autostradę A2 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy, łączącą miejscowości Ceradz Kościelny – Grzebienisko – Wierzeja – Wilkowo, biegnącą do skrzyżowania z autostradą A2, część gminy Kaźmierz położona zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna, część gminy Ostroróg położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 184 biegnącą od południowej granicy gminy do skrzyżowania z drogą nr 116 oraz na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 116 biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 184 do zachodniej granicy gminy, część gminy Szamotuły położona na zachód od linii wyznaczonej przez rzekę Sarna biegnącą od południowej granicy gminy do przecięcia z drogą nr 184 oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 184 biegnącą od przecięcia z rzeką Sarna do północnej granicy gminy w powiecie szamotulskim,

w województwie dolnośląskim:

- część powiatu górowskiego niewymieniona w części II załącznika I,
- część gminy Lubin położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 335 biegnącą od zachodniej granicy gminy do granicy miasta Lubin oraz na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 333 biegnącą od granicy miasta Lubin do południowej granicy gminy w powiecie lubińskim
- gminy Prusice, Żmigród, część gminy Oborniki Śląskie położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 340 w powiecie trzebnickim,
- część gminy Zagrodno położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Jadwisin – Modlikowice – Zagrodno oraz na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od miejscowości Zagrodno do południowej granicy gminy, część gminy wiejskiej Złotoryja położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od północnej granicy gminy w miejscowości Nowa Wieś Złotoryjska do granicy miasta Złotoryja oraz na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 382 biegnącą od granicy miasta Złotoryja do wschodniej granicy gminy w powiecie złotoryjskim
- gmina Gromadka w powiecie bolesławieckim,
- gminy Chocianów i Przemków w powiecie polkowickim,
- gminy Chojnów i miasto Chojnów, Krotoszyce, Miłkowice w powiecie legnickim,
- powiat miejski Legnica,
- część gminy Wołów położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową biegnącą od północnej do południowej granicy gminy, część gminy Wińsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 36 biegnącą od północnej do zachodniej granicy gminy, część gminy Brzeg Dolny położona na wschód od linii wyznaczonej przez linię kolejową od północnej do południowej granicy gminy w powiecie wołowskim,
- część gminy Milicz położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Poradów – Piotrkosice – Sulimierz-Sułów – Gruszczyca w powiecie milickim,

w województwie świętokrzyskim:

- gminy Gnojno, Pacanów w powiecie buskim,
- gminy Łubnice, Oleśnica, Połaniec, część gminy Rytwiany położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 764, część gminy Szydłów położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogę nr 756 w powiecie staszowskim,
- gminy Chmielnik, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Łopuszno, Piekoszów, Pierzchnica, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, część gminy Raków położona na zachód od linii wyznaczonej przez drogi nr 756 i 764, część gminy Chęciny położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę nr 762, część gminy Górno położona na północ od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy łączącą miejscowości Leszczyna – Cedzyna oraz na północ od linii wyznaczonej przez ul. Kielecką w miejscowości Cedzyna biegnącą do wschodniej granicy gminy, część gminy Daleszyce położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę nr 764 biegnącą od wschodniej granicy gminy do skrzyżowania z drogą łączącą miejscowości Daleszyce – Słopiec – Borków, dalej na południe od linii wyznaczonej przez tę drogę biegnącą od skrzyżowania z drogą nr 764 do przecięcia z linią rzeki Belnianka, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzeki Belnianka i Czarna Nida biegnącej do zachodniej granicy gminy w powiecie kieleckim,
- powiat miejski Kielce,
- gminy Krasocin, część gminy Włoszczowa położona na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od północnej granicy gminy do miejscowości Konieczno i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę łączącą miejscowości Konieczno – Rogienice – Dąbie – Podłazie, część gminy Kluczewsko położona na południe od linii wyznaczonej przez drogę biegnącą od wschodniej granicy gminy i łączącą miejscowości Krogulec – Nowiny - Komorniki do przecięcia z linią rzeki Czarna, następnie na południe od linii wyznaczonej przez rzekę Czarna biegnącą do przecięcia z linią wyznaczoną przez drogę nr 742 i dalej na wschód od linii wyznaczonej przez drogę nr 742 biegnącą od przecięcia z linią rzeki Czarna do południowej granicy gminy w powiecie włoszczowskim,
- gmina Kije w powiecie pińczowskim,
- gminy Małogoszcz, Oksa w powiecie jędrzejowskim,

w województwie małopolskim:

- gminy Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz, Szczucin w powiecie dąbrowskim.

6. Rumānija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Rumānijā:

- Zona oraşului Bucureşti,
- Judeţul Constanţa,
- Judeţul Satu Mare,
- Judeţul Tulcea,
- Judeţul Bacău,
- Judeţul Bihor,
- Judeţul Bistriţa Năsăud,
- Judeţul Brăila,
- Judeţul Buzău,
- Judeţul Călăraşi,
- Judeţul Dâmboviţa,
- Judeţul Galaţi,
- Judeţul Giurgiu,
- Judeţul Ialomiţa,
- Judeţul Ilfov,
- Judeţul Prahova,

- Județul Sălaj,
- Județul Suceava
- Județul Vaslui,
- Județul Vrancea,
- Județul Teleorman,
- Județul Mehedinți,
- Județul Gorj,
- Județul Argeș,
- Județul Olt,
- Județul Dolj,
- Județul Arad,
- Județul Timiș,
- Județul Covasna,
- Județul Brașov,
- Județul Botoșani,
- Județul Vâlcea,
- Județul Iași,
- Județul Hunedoara,
- Județul Alba,
- Județul Sibiu,
- Județul Caraș-Severin,
- Județul Neamț,
- Județul Harghita,
- Județul Mureș,
- Județul Cluj,
- Județul Maramureș.

7. Slovēkija

Šādas III līmeņa ierobežojumu zonas Slovēkijā:

- The whole district of Vranov and Topľou,
- In the district of Humenné: Lieskovec, Myslina, Humenné, Jasenov, Brekov, Závadka, Topoľovka, Hudcovce, Ptičie, Chlmec, Porúbka, Brestov, Gruzovce, Ohradzany, Slovenská Volová, Karná, Lackovce, Kochanovce, Hažín nad Cirochou, Závada, Nižná Sitnica, Vyšná Sitnica, Rohožník, Prituľany, Ruská Poruba, Ruská Kajňa,
- In the district of Michalovce: Strážske, Staré, Oreské, Zbudza, Voľa, Nacina Ves, Pusté Čemerné, Lesné, Rakovec nad Ondavou, Petrovce nad Laborcom, Trnava pri Laborci, Vinné, Kaluža, Klokočov, Kusín, Jovsa, Poruba pod Vihorlatom, Hojné, Lúčky, Závadka, Hažín, Zalužice, Michalovce, Krásnovce, Šamudovce, Vrbnica, Žbince, Lastomír, Zemplínska Široká, Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Ináčovce, Senné, Palín, Sliepkovce, Hatalov, Budkovce, Stretava, Stretávka, Pavlovce nad Uhom, Vysoká nad Uhom, Bajany,
- In the district of Rimavská Sobota: Jesenské, Gortva, Hodejov, Hodejovec, Širkovce, Šimonovce, Drňa, Hostice, Gemerské Dechtáre, Jestice, Dubovec, Rimavské Janovce, Rimavská Sobota, Belín, Pavlovce, Sútor, Bottovo, Dúžava, Mojín, Konrádovce, Čierny Potok, Blhovce, Gemerček, Hajnáčka,
- In the district of Gelnica: Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Margecany, Richnava,

- In the district Of Sabinov: Daletice,
  - In the district of Prešov: Hrabkov, Krížovany, Žipov, Kvačany, Ondrašovce, Chminianske Jakubovany, Klenov, Bajerov, Bertotovce, Brežany, Bzenov, Fričovce, Hendrichovce, Hermanovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves, Janov, Jarovnice, Kojatice, Lažany, Mikušovce, Ovčie, Rokycany, Sedlice, Suchá Dolina, Svinia, Šindliar, Široké, Štefanovce, Vífaz, Župčany,
  - the whole district of Medzilaborce,
  - In the district of Stropkov: Havaj, Malá Poľana, Bystrá, Mikové, Varechovce, Vladiča, Staškovce, Makovce, Veľkrop, Solník, Korunková, Bukovce, Krišľovce, Jakušovce, Kolbovce,
  - In the district of Svidník: Pstruša,
  - In the district of Zvolen: Očová, Zvolen, Sliach, Veľká Lúka, Lukavica, Sielnica, Železná Breznica, Trnie, Turová, Kováčová, Budča, Hronská Breznica, Ostrá Lúka, Bacúrov, Breziny, Podzámčok, Michalková, Zvolenská Slatina, Lieskovec,
  - In the district of Banská Bystrica: Sebedín-Bečov, Čerín, Dúbravica, Oravce, Mólča, Horná Mičiná, Dolná Mičiná, Vlkanová, Hronsek, Badín, Horné Pršany, Malachov, Banská Bystrica,
  - The whole district of Sobrance except municipalities included in zone II.”
-

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2022/2068**(2022. gada 26. oktobris),****ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kura veikta atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktam, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1036 (2016. gada 8. jūnijs) par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis ⁽¹⁾ ("pamatregula"), un jo īpaši tās 11. panta 2. punktu,ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2015/477 (2015. gada 11. marts) par pasākumiem, kurus Savienība drīkst veikt attiecībā uz antidempinga vai antisubsidēšanas pasākumu un aizsardzības pasākumu kopējo ietekmi ⁽²⁾, un jo īpaši tās 1. pantu,

tā kā:

1. PROCEDŪRA**1.1. Iepriekšējās izmeklēšanas un spēkā esošie pasākumi**

- (1) Eiropas Komisija ar Regulu (ES) 2016/1328 ⁽³⁾ noteica antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas ("ĶTR" jeb "Ķīna") un Krievijas Federācijas ("Krievija") izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu ("AVP") importam ("sākotnējie pasākumi"). Izmeklēšana, kuras rezultātā tika noteikti sākotnējie pasākumi, tālāk tiks saukta par "sākotnējo izmeklēšanu".
- (2) Pašlaik spēkā esošie antidempinga maksājumi ĶTR ir 19,7 % importam no izlasē iekļautajiem ražotājiem eksportētājiem, 20,5 % importam no izlasē neiekļautajiem uzņēmumiem, kas sadarbojās, un 22,1 % importam no visiem citiem uzņēmumiem, bet Krievijai ir robežās no 18,7 % līdz 34 % izlasē iekļautajiem ražotājiem eksportētājiem ar maksājuma likmi 36,1 % visiem pārējiem uzņēmumiem.

1.2. Termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījums

- (3) Pēc tam kad tika publicēts paziņojums par gaidāmajām termiņa beigām ⁽⁴⁾, Eiropas Komisija ("Komisija") saņēma pārskatīšanas pieprasījumu atbilstīgi pamatregulas 11. panta 2. punktam.

⁽¹⁾ OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.

⁽²⁾ OV L 83, 27.3.2015., 11. lpp.

⁽³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2016/1328 (2016. gada 29. jūlijs), ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu un galīgi iekasē pagaidu maksājumu, kas noteikts konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam (OV L 210, 4.8.2016., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ OV C 389, 16.11.2020., 4. lpp.

- (4) Eiropas Tērauda ražotāju apvienība (*"Eurofer"*) (*"pieprasījuma iesniedzējs"*) 2021. gada 3. maijā iesniedza pārskatīšanas pieprasījumu Savienības AVP nozares vārdā pamatregulas 5. panta 4. punkta nozīmē. Pārskatīšanas pieprasījums tika pamatots ar to, ka, pasākumu termiņam beidzoties, varētu atkārtoties dempings un varētu turpināties vai atkārtoties Savienības ražošanas nozarei radītais kaitējums.

1.3. Termiņbeigu pārskatīšanas sākšana

- (5) Pēc apspriešanās ar komiteju, kas izveidota ar pamatregulas 15. panta 1. punktu, konstatējusi, ka ir pietiekami pierādījumi termiņbeigu pārskatīšanas sākšanai, 2021. gada 3. augustā Komisija, pamatojoties uz pamatregulas 11. panta 2. punktu, sāka termiņbeigu pārskatīšanu attiecībā uz ĶTR un Krievijas (*"attiecīgās valstis"*) izcelsmes AVP importu Savienībā. Komisija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja paziņojumu par procedūras sākšanu ^(?) (*"paziņojums par procedūras sākšanu"*).

1.4. Pārskatīšanas izmeklēšanas periods un attiecīgais periods

- (6) Dempinga turpināšanās un atkārtotās izmeklēšanas aptvēra laikposmu no 2020. gada 1. jūlija līdz 2021. gada 30. jūnijam (*"pārskatīšanas izmeklēšanas periods"*). Kaitējuma turpināšanās un atkārtotās iespējamības novērtēšanai būtisko tendenču pārbaude aptvēra laikposmu no 2017. gada 1. janvāra līdz pārskatīšanas izmeklēšanas perioda beigām (*"attiecīgais periods"*).

1.5. Ieinteresētās personas

- (7) Paziņojumā par procedūras sākšanu ieinteresētās personas tika aicinātas sazināties ar Komisiju, lai piedalītos izmeklēšanā. Turklāt Komisija par termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu īpaši informēja pieprasījuma iesniedzēju, visus zināmos Savienības ražotājus, zināmos ražotājus Ķīnā un Krievijā un Ķīnas un Krievijas iestādes, zināmos importētājus, lietotājus un tirgotājus, un aicināja tos piedalīties.

1.6. Piezīmes par procedūras sākšanu

- (8) Ieinteresētajām personām bija arī iespēja sniegt piezīmes par termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu un pieprasīt uzklauššanu Komisijā un/vai pie tirdzniecības procedūru uzklauššanas amatpersonas. Komisija saņēma piezīmes no trijiem Krievijas ražotājiem eksportētājiem, Krievijas valdības, viena nesaistītā importētāja un viena lietotāja.
- (9) Piezīmēs par procedūras sākšanu trīs Krievijas ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka pieprasījuma iesniedzējs nav iesniedzis pietiekamus un uzticamus pierādījumus par iespējamību, ka saistībā ar importu no Krievijas varētu turpināties vai atkārtoties dempings, kas rada kaitējumu. Turklāt Krievijas valdība, Krievijas ražotāji eksportētāji, nesaistītais importētājs un lietotājs apgalvoja, ka nav cēloņsakarības starp situāciju, kurā Savienības ražošanas nozarei nodarīts kaitējums, un AVP importu no Ķīnas un Krievijas. Dažādu personu argumentācija bija tāda, ka Savienības ražošanas nozarei nodarīto kaitējumu, ja tāds bija, ir izraisījuši citi faktori, nevis kaitējumu radošs imports no Krievijas un Ķīnas, jo AVP importa apjoms no attiecīgajām valstīm ir niecīgs.
- (10) Tomēr, kā norādīts arī paziņojumā par procedūras sākšanu, pieprasījuma iesniedzējs apgalvoja, ka *"sākotnēji noteiktā kaitējuma novēršana galvenokārt bijusi saistīta ar pasākumu piemērošanu un ka tad, ja pasākumus vairs nepiemērotu, atkārtojoties importam par dempinga cenām ievērojamos daudzumos no attiecīgajām valstīm, varētu atkārtoties kaitējums Savienības ražošanas nozarei"* ⁽⁶⁾. Pārskatīšanas izmeklēšanas mērķis bija noteikt, vai, pasākumiem zaudējot spēku, varētu turpināties vai atkārtoties kaitējums, ko izraisījis imports par dempinga cenām no attiecīgajām valstīm. Pieprasījuma iesniedzēja sniegtā informācija izmeklēšanas sākšanas posmā bija pietiekama, lai apliecinātu, ka importa par dempinga cenām radītais kaitējums atkārtotos, ja imports par dempinga cenām atsāktos lielākos apjomos. Tāpēc Komisija šos personu apgalvojumus par cēloņsakarību noraidīja.

^(?) Paziņojums par termiņbeigu pārskatīšanas sākšanu attiecībā uz antidempinga pasākumiem, kas piemērojami konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam (OV C 311, 3.8.2021., 6. lpp.).

⁽⁶⁾ OV C 311, 3.8.2021., 8. lpp., 4.2. punkts.

- (11) Krievijas valdība apgalvoja, ka pieprasījuma iesniedzējs, aprēķinot normālo vērtību, nav sniedzis pietiekamus pierādījumus, ka dempinga apjoms ir palielinājies, kā noteikts Antidempinga nolīguma 5.2. pantā. Turklāt tā iebilda, ka informācija, kas sniegta termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījuma atklātajā versijā, nav pietiekami detalizēta un tajā nav ietverti precīzi starpības aprēķināšanai izmantotie skaitļi, jo transporta izmaksas, eksporta izmaksas, kā arī cenas Krievijas AVP tirgū un paši aprēķini ir sniegti aptuvenos skaitļos. Krievijas valdība lūdza Komisiju pārbaudīt pieprasījumā sniegtos aprēķinus un sniegt pierādījumus, ka šie aprēķini ir uzticami. Turklāt Krievijas valdība atsaucās uz Antidempinga nolīguma 6.2. pantu, norādot, ka bez iespējas pienācīgi izprast konfidenciāli iesniegtās informācijas būtību pieprasījuma iesniedzējs nav sniedzis iespēju ne Krievijas valdībai, ne Krievijas ražotājiem, ne arī citām interesētajām personām pilnībā aizstāvēt savas intereses, un lūdza Komisiju un *Eurofer* sniegt sīkiskus datus par dempinga starpības aprēķiniem.
- (12) Attiecībā uz apgalvojumu par pierādījumu pietiekamību pārskatīšanas pieprasījumā ir atzīts, ka attiecīgā ražojuma eksports no Krievijas uz Savienību ir krasi samazinājies salīdzinājumā ar sākotnējās izmeklēšanas periodu. Tāpēc pieprasījumā tika novērtēta dempinga atkārtotās iespējamība, ņemot vērā eksporta cenas uz trešām valstīm, kas nav Savienība. Pierādījumu analīze liecināja, ka pieprasījumā bija pietiekami daudz pierādījumu par dempinga atkārtotās iespējamību.
- (13) Pieprasījumā aprēķinātā dempinga starpība atspoguļoja Krievijas ražotāju eksportētāju dempinga cenu politiku trešo valstu tirgos, un tai nebija obligāti jāatspoguļo precīzs dempinga apmērs, kas tika aprēķināts izmeklēšanā. Tomēr pieprasījuma iesniedzējs pieprasījumā ir sniedzis pietiekamus pierādījumus par eksporta cenu un normālo vērtību, parādot dempinga atkārtotās iespējamību. Pieprasījuma iesniedzējs ir arī sniedzis pietiekami sīku dempinga aprēķinā izmantotās metodikas aprakstu, kas ļauj pienācīgi saprast konfidenciāli iesniegtās informācijas būtību.
- (14) Lai novērtētu AVP normālo vērtību Krievijas ražotājiem eksportētājiem, pieprasījuma iesniedzējs bija savācis publiski pieejamu un abonentiem pieejamu informāciju par vienas AVP tonnas iekšzemes pārdošanas cenām, kuras ir piedāvājuši galvenie eksportētāji savā iekšzemes tirgū aplūkotajā periodā. Komisija pārbaudīja un apstiprināja eksporta cenu, izmantojot *Global Trade Atlas* ("GTA") datubāzi.
- (15) Tā kā pārskatāmā ražojuma imports no Krievijas Savienībā pēc antidempinga maksājumu noteikšanas 2016. gadā ir bijis niecīgs, pieprasījuma iesniedzējs eksporta cenu pamatoja ar vairākiem cenu informācijas avotiem par Krievijas AVP pārdošanu eksportam uz jebkuru trešo valsti 2020. gadā. Šis eksporta cenas par vienu AVP tonnu tika noteiktas, pamatojoties uz tirgus informāciju par Krievijas eksporta cenām. Eksporta cena tika pārbaudīta un apstiprināta, ņemot vērā *GTA* norādīto trīs galveno Krievijas eksporta galamērķu vidējo cenu.
- (16) Tādējādi pieprasījuma iesniedzējs salīdzināja Krievijas AVP tērauda izstrādājumu vidējo EXW eksporta cenu ar normālo vērtību, kuras pamatā ir Krievijas iekšzemes cenas.
- (17) Veicot likumā noteikto analīzi, Komisija ņēma vērā tikai tos elementus, par kuriem pierādījumi bija pietiekami adekvāti un precīzi.
- (18) Tāpēc Krievijas valdības apgalvojumi tika noraidīti.
- (19) Komisija uzskatīja, ka pieprasījuma nekonfidenciālajā versijā, kas ir iekļauta ieinteresētajām personām pieejamajos lietas materiālos, ir visi būtiskie pierādījumi un konfidenciālo datu nekonfidenciālie kopsavilkumi, lai ieinteresētās personas varētu izmantot savas tiesības uz aizstāvību. Tāpēc šis apgalvojums tika noraidīts.

1.7. Atlase

- (20) Paziņojumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka varētu veidot ieinteresēto personu izlasi saskaņā ar pamatregulas 17. pantu.

1.7.1. Savienības ražotāju atlase

- (21) Paziņojumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka ir provizoriski izveidojusi triju Savienības ražotāju izlasi. Komisija izlasi izveidoja, pamatojoties uz līdzīgā ražojuma ražošanas un pārdošanas apjomiem. Izlasē ir iekļauti trīs Savienības ražotāji, kas ražo vairāk nekā 30 % no līdzīgā ražojuma kopējā paredzamā ražošanas apjoma Savienībā un vairāk nekā 20 % no ražojuma paredzamā kopējā pārdošanas apjoma.
- (22) Komisija saskaņā ar pamatregulas 17. panta 2. punktu aicināja ieinteresētās personas sniegt piezīmes par provizorisko izlasi. Par izlasi netika saņemtas piezīmes, un tāpēc provizoriskā izlase tika apstiprināta un uzskatīta par Savienības ražošanas nozarei reprezentatīvu.

1.7.2. Importētāju atlase

- (23) Lai izlemtu, vai ir nepieciešama atlase, un vajadzības gadījumā veidotu izlasi, Komisija lūdza visus nesaistītos importētājus sniegt paziņojuma par procedūras sākšanu pielikumā norādīto informāciju.
- (24) Neviens nesaistītais importētājs nesniedza atbildes uz atlases veidlapas jautājumiem. Tāpēc Komisija nolēma, ka atlase nav vajadzīga.

1.7.3. Ražotāju eksportētāju atlase Krievijā un Ķīnā

- (25) Lai lemtu, vai ir vajadzīga atlase, un vajadzības gadījumā veidotu izlasi, Komisija aicināja visus Krievijas un Ķīnas ražotājus eksportētājus sniegt paziņojumā par procedūras sākšanu norādīto informāciju. Turklāt Komisija lūdza Ķīnas un Krievijas iestādēm apzināt citus ražotājus eksportētājus, kas varētu būt ieinteresēti piedalīties izmeklēšanā, ja tādi ir, un/vai sazināties ar tiem.
- (26) Sākot procedūru, Komisija Tirdzniecības ĢD tīmekļa vietnē ieinteresētajām personām pieejamajos lietas materiālos iekļāva anketu.
- (27) Ķīnas ražotāji eksportētāji iesniedza prasīto informāciju un/vai piekrita, ka tos iekļauj izlasē. Komisija informēja Ķīnas Tautas Republikas pārstāvniecību Eiropas Savienībā par nodomu izmantot pieejamos faktus saskaņā ar pamatregulas 18. pantu. Piezīmes netika saņemtas.
- (28) Tāpēc, tā kā Ķīnas ražotāji nesadarbojās un konstatējumi par importu no ĶTR ir izdarīti, saskaņā ar pamatregulas 18. pantu pamatojoties uz pieejamajiem faktiem, jo īpaši izmantojot importa un eksporta tirdzniecības statistiku (*Eurostat, Global Trade Atlas ("GTA")* ⁽⁷⁾ un *ESAO* ⁽⁸⁾).
- (29) Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji, proti, *PJSC Magnitogorsk Iron and Steel Works (MMK)* un ar to saistītie uzņēmumi (*MMK Group*), *PJSC Novolipetsk Steel (NLMK)* un ar to saistītie uzņēmumi (*NLMK Group*) un *PJSC Severstal (Severstal)* un ar to saistītie uzņēmumi (*SEVERSTAL Group*), sniedza prasīto informāciju un piekrita, ka tos iekļauj izlasē. Tomēr 2021. gada 6. septembrī šie trīs ražotāji eksportētāji informēja Komisiju, ka ir nolēmuši neiesniegt individuālas atbildes uz antidempinga anketas jautājumiem, bet sadarbosies ar Komisiju visos citos termiņbeigu pārskatīšanas aspektos, piemēram, sniegs piezīmes par pārskatīšanas pieprasījumu, kaitējuma turpināšanās vai atkārtotās iespējamību un Savienības interesēm. Pēc tam 2021. gada 13. septembrī trīs Krievijas ražotāji eksportētāji iesniedza piezīmes par termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumu, apgalvojumu par dempinga turpināšanās un kaitējumu radošā dempinga atkārtotās iespējamību un Savienības interesēm. Viņi aicināja Komisiju selektīvi pārbaudīt attiecīgos datus par uzņēmumiem, piemēram, ražošanas, jaudas un jaudas izmantojuma datus, kas iesniegti kopā ar piezīmēm.

⁽⁷⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽⁸⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

- (30) Pēc šā paziņojuma Komisija 2021. gada 21. septembrī un 19. novembrī informēja iepriekš minētos ražotājus eksportētājus, ka uzskata tos par personām, kuras nesadarbojas, un informēja tos par nodomu piemērot pamatregulas 18. pantu un izmantot pieejamos faktus, lai izdarītu savus konstatējumus izmeklēšanā. Komisija informēja arī Krievijas iestādes par nodomu izmantot pieejamos faktus saskaņā ar pamatregulas 18. pantu.
- (31) Komisija 2021. gada 30. septembrī un 29. novembrī saņēma piezīmes no trijiem Krievijas ražotājiem eksportētājiem par pamatregulas 18. panta piemērošanu. Viņi nepiekrīta Komisijas novērtējumam par to sadarbības statusu un atkārtoti apliecināja savu nodomu sadarboties citos pārskatīšanas aspektos, piemēram, attiecībā uz kaitējuma turpināšanos vai atkārtošanos, kaitējumu radoša dempinga atkārtšanās iespējamību un Savienības interesēm. Viņi atkārtoti aicināja Komisiju pārbaudīt viņu iesniegtos datus par ražošanu, jaudu un jaudas izmantojumu.
- (32) Šajā saistībā Krievijas ražotāji eksportētāji savās atbildēs uz anketas jautājumiem neiesniedza prasīto informāciju. Komisija uzskatīja, ka Krievijas ražotāji eksportētāji ir snieguši tikai nepilnīgu informāciju, kas attiecās tikai uz ražošanu, jaudu un ražošanas apjomu, bez pierādījumiem, kas to pamato. Tādējādi, tā kā ražotāji eksportētāji nebija snieguši pietiekamu un uzticamu informāciju, kas nepieciešama, lai Komisija varētu izdarīt pietiekami precīzu konstatējumu, Komisija izmantoja lietas materiālos pieejamo informāciju, kā paskaidrots 30. apsvērumā. Katrā ziņā Komisija šajā ziņā pēc iespējas izmantoja informāciju, ko snieguši šie trīs Krievijas ražotāji.
- (33) Komisija nosūtīja Ķīnas Tautas Republikas valdībai ("ĶV") anketu par to, vai ĶTR pastāv nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē.
- (34) Komisija arī nosūtīja anketas izlasē iekļautajiem Savienības ražotājiem. Procedūras sākšanas dienā anketas kļuva pieejamas arī tiešsaistē⁽⁹⁾. Turklāt Komisija nosūtīja anketu Savienības ražotāju apvienībai (*Eurofer*).
- (35) Atbildes uz anketas jautājumiem tika saņemtas no trijiem izlasē iekļautajiem Savienības ražotājiem un *Eurofer*.

1.7.4. Pārbaude

- (36) Komisija pieprasīja un pārbaudīja visu informāciju, ko uzskatīja par vajadzīgu, lai noteiktu dempinga un kaitējuma turpināšanos un atkārtšanās iespējamību un Savienības intereses. Saistībā ar Covid-19 pandēmijas uzliesmojumu un no tās izrietošajiem pasākumiem, kuri tika veikti cīņai pret uzliesmojumu ("Paziņojums par Covid-19")⁽¹⁰⁾, Komisija nevarēja veikt pārbaudes apmeklējumus izlasē iekļauto uzņēmumu telpās. Komisija, izmantojot videokonferenci, toties veica attālinātu salīdzinošu pārbaudi attiecībā uz šādu uzņēmumu sniegto informāciju:

Ražotāji Savienībā:

- Voestalpine Stahl GmbH, Austrija,
- ThyssenKrupp Steel Europe AG, Vācija,
- ArcelorMittal Belgium, Beļģija.

1.8. Turpmākā procedūra

- (37) Komisija 2022. gada 19. augustā izpaua būtiskos faktus un apsvērumus, uz kuru pamata plānoja saglabāt spēkā esošos importam no ĶTR un Krievijas noteiktos antidempinga maksājumus. Visām personām tika dota iespēja sniegt piezīmes par izpausto informāciju.

⁽⁹⁾ https://trade.ec.europa.eu/tdi/case_details.cfm?id=2538

⁽¹⁰⁾ Paziņojums par COVID-19 uzliesmojuma ietekmi uz antidempinga un antisubsidēšanas izmeklēšanām (2020/C 86/06) (OV C 86, 16.3.2020., 6. lpp.).

- (38) Komisija izskatīja ieinteresēto personu sniegtās piezīmes un attiecīgā gadījumā ņēma tās vērā. Tika uzklauskātas tās personas, kuras to pieprasīja.

2. PĀRSKATĀMAIS RAŽOJUMS, ATTIECĪGAIS RAŽOJUMS UN LĪDZĪGAIS RAŽOJUMS

2.1. Pārskatāmais ražojums

- (39) Ražojums, uz kuru attiecas šī pārskatīšana, ir tas pats, uz kuru attiecas sākotnējā izmeklēšana, proti, plakani dzelzs vai nelegētā tērauda vai citādu legēto tēraudu, bet ne nerūsējošā tērauda, velmējumi, jebkāda platuma, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma un pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādāti, pašlaik klasificēti ar KN kodiem ex 7209 15 00 (*Taric* kods 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (*Taric* kods 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (*Taric* kods 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (*Taric* kodi 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 un 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (*Taric* kodi 7211 29 00 19 un 7211 29 00 99), 7225 50 80 un 7226 92 00 ("pārskatāmais ražojums").
- (40) No pārskatāmā ražojuma definīcijas ir izslēgti šādi ražojuma veidi:
- plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi, jebkāda platuma, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma, pēc aukstās velmēšanas tālāk neapstrādāti, arī ruļļos, jebkāda biezuma, elektrotehniskie,
  - plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi, jebkāda platuma, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma, ruļļos, plānāki par 0,35 mm, atkvēlināti (tā devētie "metāla skārdi"),
  - plakani citādu legēto tēraudu velmējumi, jebkāda platuma, no elektrotehniskā silīcijtērauda, un
  - plakani legētā tērauda velmējumi, pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādāti, no ātrgriezējtērauda.
- (41) Auksti velmētus plakanus tērauda velmējumus ražo no karsti velmētiem ruļļiem. Aukstās velmēšanas procesā iepriekš velmētu un kodinātu loksni vai sloksni izlaiž cauri aukstiem ruļļiem, proti, temperatūrā, kas zemāka par metāla atkvēlināšanas temperatūru. Auksti velmētus plakanus tērauda velmējumus ražo atbilstoši konkrētām specifikācijām vai patentētām galalietotāja specifikācijām. Tiem var būt dažādi veidi: ruļļos (eļļotos vai neeļļotos), sagriezti garumā (loksnēs) vai šaurās sloksnēs. Auksti velmēti plakani tērauda velmējumi ir rūpnieciskās ražošanas izejresursi, ko iegādājas galalietotāji dažādām vajadzībām, galvenokārt izmantošanai ražošanā (rūpniecībā, iepakojumā, autobūvē u. c.), kā arī būvniecībā.

2.2. Attiecīgais ražojums

- (42) Ražojums, uz kuru attiecas šī izmeklēšana, ir ĶTR un Krievijas izcelsmes pārskatāmais ražojums.

2.3. Līdzīgais ražojums

- (43) Kā jau tika konstatēts sākotnējā izmeklēšanā, arī šajā termiņbeigu pārskatīšanas izmeklēšanā apstiprinājās, ka tālāk minētajiem ražojumiem ir vienas un tās pašas fizikālās pamatīpašības, kā arī vieni un tie paši pamatlietojumi:
- attiecīgajam ražojumam, kas tiek eksportēts uz Savienību,
  - pārskatāmajam ražojumam, ko pārdod ĶTR un Krievijas iekšzemes tirgū, un
  - pārskatāmajam ražojumam, ko Savienībā ražo un pārdod Savienības ražošanas nozare.
- (44) Tāpēc šie ražojumi ir uzskatāmi par līdzīgiem ražojumiem pamatregulas 1. panta 4. punkta nozīmē.

3. DEMPINGS

3.1. Ķīnas Tautas Republika

3.1.1. Ievadpiezīmes

- (45) Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā konkrētu auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu imports no Ķīnas turpinājās, lai gan zemākā līmenī nekā sākotnējās izmeklēšanas periodā (proti, no 2014. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 31. martam). *Eurostat* dati liecina, ka pārskatīšanas izmeklēšanas periodā konkrētu auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu imports no ĶTR veidoja 1 % no Savienības tirgus salīdzinājumā ar 10,3 % ⁽¹¹⁾ tirgus daļu sākotnējās izmeklēšanas laikā. Absolūtā izteiksmē Ķīna pārskatīšanas izmeklēšanas periodā uz Savienību eksportēja aptuveni 32 000 tonnu, kas ir ievērojami mazāk nekā aptuveni 732 000 tonnu ⁽¹²⁾, kuras tā eksportēja uz Savienību sākotnējās izmeklēšanas periodā.
- (46) Sākotnējās izmeklēšanas laikā Komisija konstatēja, ka attiecīgā ražojuma eksports no Ķīnas Savienības tirgū ievērojamā apjomā tika veikts par dempinga cenām. Ķīnas eksportētāju, kas sadarbojās, dempinga starpības bija no 52,7 % līdz 59,2 %. Tā kā tika piemērots mazākā maksājuma noteikums, Ķīnas importam piemērotie antidempinga maksājumi tika noteikti daudz zemākā līmenī – no 19,7 % līdz 22,1 %.
- (47) Kā minēts 27. apsvērumā, Ķīnas eksportētāji/ražotāji izmeklēšanā nesadarbojās. Tādēļ Komisija informēja ĶTR iestādes, ka nesadarbošanās dēļ Komisija attiecībā uz konstatējumiem par ĶTR varētu piemērot pamatregulas 18. pantu. Komisija šajā sakarā nesauņēma piezīmes vai pieprasījumus iesaistīties uzklauššanas amatpersonai.
- (48) Tādējādi attiecībā uz ĶTR izklāstītie konstatējumi par dempinga turpināšanās vai atkārtotās iespējamību saskaņā ar pamatregulas 18. panta 1. punktu tika balstīti uz pieejamajiem faktiem, jo īpaši uz informāciju, kas ietverta termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā, un ieinteresēto personu sniegto informāciju kopā ar citiem informācijas avotiem, piemēram, importa un eksporta tirdzniecības statistiku (*Eurostat*, *GTA* ⁽¹³⁾ un *ESAO* ⁽¹⁴⁾) un neatkarīgiem finanšu datu sniedzējiem, piemēram, *Global Financials*, ko publicē *Dunn & Bradstreet* ⁽¹⁵⁾.

3.1.2. Dempings

3.1.2.1. Procedūra normālās vērtības noteikšanai konkrētu ĶTR izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu

- (49) Ņemot vērā izmeklēšanas sākumā pieejamos pietiekamos pierādījumus, kas attiecībā uz ĶTR liek domāt, ka varētu pastāvēt nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, Komisija sāka izmeklēšanu, pamatojoties uz pamatregulas 2. panta 6.a punktu.
- (50) Lai iegūtu informāciju, ko Komisija uzskatīja par vajadzīgu izmeklēšanai attiecībā uz apgalvojumiem par nozīmīgiem kropļojumiem, tā nosūtīja anketu Ķīnas valdībai. Turklāt paziņojuma par procedūras sākšanu 5.3.2. punktā Komisija aicināja visas ieinteresētās personas 37 dienu laikā no paziņojuma par procedūras sākšanu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* darīt zināmu savu viedokli, iesniegt informāciju un sniegt pierādījumus, kas to pamato. attiecībā uz pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu. Noteiktajā termiņā netika saņemtas atbildes uz anketas jautājumiem no ĶV un netika saņemta informācija par pamatregulas 2. panta 6.a punkta piemērošanu. Pēc tam ar 2021. gada 13. septembra verbālnotu Komisija informēja ĶV, ka izmantos pieejamos faktus pamatregulas 18. panta nozīmē, lai noteiktu, vai ĶTR pastāv nozīmīgi kropļojumi.

⁽¹¹⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2016/181 (2016. gada 10. februāris), ar ko nosaka pagaidu antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam (OV L 37, 12.2.2016., 17. lpp.), 113. apsvērumš.

⁽¹²⁾ Skatīt iepriekšējo zemsvītras piezīmi.

⁽¹³⁾ <https://www.gtis.com/gta/>

⁽¹⁴⁾ https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

⁽¹⁵⁾ <https://ec.altares.eu/>

- (51) Paziņojuma par procedūras sākšanu 5.3.2. punktā Komisija norādīja arī, ka, ņemot vērā pieejamos pierādījumus, tā, lai noteiktu normālo vērtību, pamatojoties uz neizkropļotām cenām vai atsauces vērtībām, saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu par iespējamo reprezentatīvo valsti Ķīnai šajā gadījumā ir izvēlējusies Brazīliju. Komisija arī norādīja, ka pārbaudīs citas iespējamās attiecīgās valstis saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta pirmā ievilkuma kritērijiem.
- (52) Komisija 2020. gada 24. novembra paziņojumā ("pirmais paziņojums") ieinteresētajām personām darīja zināmus tos attiecīgos avotus, kurus tā plāno izmantot normālās vērtības noteikšanai. Minētajā paziņojumā Komisija uzskaitīja visus ražošanas faktorus, kā izejvielas, darbaspēku un enerģiju, ko izmanto konkrētu auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu ražošanā. Turklāt, pamatojoties uz kritērijiem, pēc kuriem izvēlas neizkropļotas cenas vai atsauces vērtības, Komisija noteica iespējamās reprezentatīvās valstis, proti, Brazīliju, Meksiku, Krieviju un Turciju. Komisija nesauņēma piezīmes par pirmo paziņojumu.
- (53) Komisija 2022. gada 17. martā ar otro paziņojumu ("otrais paziņojums") informēja ieinteresētās personas par to, kurus attiecīgos avotus tā plāno izmantot normālās vērtības noteikšanai, par reprezentatīvo valsti izmantojot Brazīliju. Piezīmes netika saņemtas.

3.1.2.2. Normālā vērtība

- (54) Pamatregulas 2. panta 1. punktā ir noteikts: "*Normālo vērtību parasti nosaka, pamatojoties uz cenām, kādas eksportētājvalstī ir maksājuši vai maksās neatkarīgie klienti.*"
- (55) Tomēr pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka tad, "*ja (..) tiek konstatēts, ka nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas eksportētājvalstī, jo minētajā valstī pastāv nozīmīgi kropļojumi b) apakšpunkta nozīmē, normālo vērtību nosaka, pamatojoties tikai un vienīgi uz ražošanas un pārdošanas izmaksām, kas atspoguļo neizkropļotas cenas vai atsauces vērtības*", un tā "*ietver neizkropļotas un samērīgas administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas un peļņu*" ("*administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas*", turpmāk "PVA izmaksas").
- (56) Kā sīkāk skaidrots turpmākajās apakšiedaļās, Komisija šajā izmeklēšanā secināja, ka, pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem un ņemot vērā ĶV un Ķīnas ražotāju eksportētāju nesadarbošanos, ir pareizi piemērot pamatregulas 2. panta 6.a punktu.

3.1.3. Nozīmīgu kropļojumu pastāvēšana

- (57) Nesenās izmeklēšanās attiecībā uz tērauda nozari ĶTR⁽¹⁶⁾ Komisija konstatēja, ka pastāv nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē.
- (58) Minētajā izmeklēšanā Komisija konstatēja, ka ĶTR notiek ievērojama valdības iejaukšanās, kā rezultātā tiek kropļota tāda efektīva resursu sadale, kas atbilstu tirgus principiem⁽¹⁷⁾. Komisija jo īpaši secināja, ka tērauda nozarē (tērauds ir pārskatāmā ražojuma galvenā izejviela) Ķīnas valdībai ne tikai joprojām pieder ievērojama daļa uzņēmumu

⁽¹⁶⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/191 (2022. gada 16. februāris), ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes dzelzs vai tērauda savienotājelementu importam (OV L 36, 17.2.2022., 1. lpp.); Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/2239 (2021. gada 15. decembris), ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes komerciālo vējturbīnu torņu no tērauda importam (OV L 450, 16.12.2021., 59. lpp.); Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/635 (2021. gada 16. aprīlis), ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kas veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1036 11. panta 2. punktu, nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Baltkrievijas, Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas izcelsmes metinātu dzelzs vai nelegēta tērauda cauruļu un cauruļvadu importam (OV L 132, 19.4.2021., 145. lpp.), un Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/508 (2020. gada 7. aprīlis), ar ko nosaka pagaidu antidempinga maksājumu konkrētu Indonēzijas, Ķīnas Tautas Republikas un Taivānas izcelsmes karsti velmētu nerūsējošā tērauda lokšņu un ruļļu importam (OV L 110, 8.4.2020., 3. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 149.–150. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 158. un 159. apsvērumu.

pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta pirmā ievilkuma nozīmē⁽¹⁸⁾, bet ĶV var arī iejaukties cenās un izmaksās, izmantojot valsts pārstāvību (klātbūtni) uzņēmumos pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma nozīmē⁽¹⁹⁾. Komisija arī konstatēja, ka valsts klātbūtne un iejaukšanās finanšu tirgos, kā arī izejvielu un izejresursu nodrošināšanā kropļo tirgu vēl vairāk. Kopumā plānošanas sistēma Ķīnas Tautas Republikā nodrošina, ka resursi tiek koncentrēti nozarēs, ko ĶV ir atzinusi par stratēģiskām vai citādi politiski nozīmīgām, nevis tiek sadalīti atbilstoši tirgus spēkiem⁽²⁰⁾. Turklāt Komisija secināja, ka Ķīnas bankrota un īpašuma tiesību akti pienācīgi nedarbojas pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta ceturta ievilkuma nozīmē, tādējādi radot kropļojumus, jo īpaši gadījumos, kad Ķīnas Tautas Republikā tiek saglabāti maksātnespējīgi uzņēmumi un tiek piešķirtas zemes izmantošanas tiesības⁽²¹⁾. Tādā pašā veidā Komisija konstatēja algu izmaksu kropļojumus pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta piekta ievilkuma nozīmē⁽²²⁾ tērauda nozarē, kā arī kropļojumus finanšu tirgos pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta sestā ievilkuma nozīmē, jo īpaši saistībā ar kapitāla pieejamību uzņēmumiem ĶTR⁽²³⁾.

- (59) Tāpat kā iepriekšējās izmeklēšanās par ĶTR tērauda nozari, šajā izmeklēšanā Komisija pārbaudīja, vai, ņemot vērā to, ka pastāv nozīmīgi kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, ir pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas ĶTR. Komisija to pārbaudīja, pamatojoties uz lietas materiālos pieejamajiem pierādījumiem, to skaitā pierādījumiem, kas ietverti pieprasījumā, kā arī Komisijas dienestu darba dokumentā par nozīmīgiem kropļojumiem Ķīnas Tautas Republikas ekonomikā tirdzniecības aizsardzības izmeklēšanu vajadzībām⁽²⁴⁾ ("Ziņojums"), kura pamatā ir publiski pieejami avoti. Minētajā analizē tika pārbaudīta būtiskā valdības iejaukšanās ĶTR ekonomikā kopumā, kā arī tika aplūkota konkrētā tirgus situācija attiecīgajā nozarē, kas aptver pārskatāmo ražojumu. Komisija šos pierādījumus papildināja ar savu pētījumu par dažādiem kritērijiem, kas ir būtiski, lai apstiprinātu, ka Ķīnas Tautas Republikā pastāv nozīmīgi kropļojumi, kurus šajā sakarā tā konstatējusi arī savās iepriekšējās izmeklēšanās.

⁽¹⁸⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 115.–118. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 122.–127. apsvērumu.

⁽¹⁹⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 119.–122. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 128.–132. apsvērumu. Var uzskatīt, ka Ķīnas tiesību aktos paredzētās attiecīgo valsts iestāžu tiesības iecelt un atcelt no amata valstij piederošu uzņēmumu galveno vadību atspoguļo atbilstīgās īpašuma tiesības, turklāt Ķīnas Komunistiskās partijas (ĶKP) pirmorganizācijas gan valsts, gan privātā īpašumā esošos uzņēmumos ir vēl viens nozīmīgs kanāls, pa kuru valsts var iejaukties darījumdarbības lēmumu pieņemšanā. Saskaņā ar ĶTR uzņēmumu tiesībām ĶKP organizācija ir jāizveido ikvienā uzņēmumā (ar vismaz trijiem ĶKP biedriem, kā noteikts ĶKP konstitūcijā) un uzņēmums nodrošina partijas organizācijas darbībai vajadzīgos apstākļus. Izrādās, ka pagātnē šī prasība ne vienmēr tika ievērota vai stingri izpildīta. Tomēr vismaz kopš 2016. gada ĶKP politiska principa veidā ir pastiprinājusi pretenzijas uz darījumdarbības lēmumu kontroli valstij piederošos uzņēmumos. Tiek ziņots arī, ka ĶKP izdara spiedienu uz privātiem uzņēmumiem, lai tie priekšplānā izvirzītu "patriotismu" un ievērotu partijas disciplīnu. Ir saņemta informācija, ka 2017. gadā partijas pirmorganizācijas bija 70 procentos no aptuveni 1,86 miljoniem privātā īpašumā esošajiem uzņēmumiem un pieaug spiediens nodrošināt, lai ĶKP organizācijām būtu izšķirīga ietekme darījumdarbības lēmumu pieņemšanā attiecīgajos uzņēmumos. Minētie noteikumi ir vispārēji piemērojami visā Ķīnas ekonomikā – visās nozarēs, ieskaitot NTAV ražotājus un to izejresursu piegādātājus.

⁽²⁰⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 123.–129. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 133.–138. apsvērumu.

⁽²¹⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 130.–133. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 139.–142. apsvērumu.

⁽²²⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 134. un 135. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 143. un 144. apsvērumu.

⁽²³⁾ Skatīt Īstenošanas regulas (ES) 2022/191 195.–201. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/2239 67.–74. apsvērumu, Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 136.–145. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 145.–154. apsvērumu.

⁽²⁴⁾ Komisijas dienestu darba dokuments SWD(2017) 483 final/2, 20.12.2017., pieejams https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156474.pdf

- (60) Pieprasījumā tika apgalvots, ka Ķīnas ekonomiku kopumā plaši ietekmē un veido ĶV vai citu valsts iestāžu dažādas visaptverošas iejaukšanās dažādos valdības līmeņos, un tāpēc Ķīnas tērauda ražošanas nozares iekšzemes cenas un izmaksas nevar izmantot šajā izmeklēšanā. Lai pamatotu savu nostāju, pieprasījumā bija atsauce uz Komisijas nesenu veiktajām izmeklēšanām par Ķīnas tērauda nozari ⁽²⁵⁾ vai uz secinājumiem, kas izdarīti G20 Pasaules forumā par tēraudrūpniecības jaudas pārpalikumu ⁽²⁶⁾.
- (61) Konkrētāk, pieprasījumā tika norādīts, ka, ņemot vērā ĶTR konstitūcijā ietvertu “sociālistiskās tirgus ekonomikas” doktrīnu, Ķīnas Komunistiskās partijas (“ĶKP”) visuresību un ar stratēģiskās plānošanas iniciatīvām, piemēram, 13. un 14. piegādes plānu, sasniegto valdības ietekmi uz ekonomiku, ĶV iejaukšanās izpaužas dažādos veidos, proti, administratīvā, finanšu un regulatīvā.
- (62) Pieprasījumā tika sniegti elementu piemēri, kas norāda uz kropļojumiem, kas norādīti pamatregulas 2. panta 6. a punkta b) apakšpunkta pirmajā līdz sestajā ievilkumā. Jo īpaši, atsaucoties uz iepriekšējām Komisijas izmeklēšanām tērauda nozarē, uz Ziņojumu, uz trešo valstu iestāžu (USTR) un citu iestāžu (SVF) ziņojumiem, pieprasījuma iesniedzējs norādīja, ka:
- AVP tirgu lielā mērā apkalpo uzņēmumi, kas atrodas ĶTR iestāžu īpašumā, kontrolē vai politiskā uzraudzībā vai kam tās sniedz norādes – jo īpaši jāņem vērā ietekme, ko, izmantojot ĶKP pārstāvjus uzņēmumos, ĶKP īsteno gan privātos, gan valstij piederošos uzņēmumos, kā arī jāņem vērā valsts un ĶKP biroju sistemātiskā sajaukšanās. Pieprasījuma iesniedzējs arī norādīja, ka, lai gan tērauda nozarē ražošanas apjoma un ražošanas jaudas ziņā aptuveni puse ir valstij piederoši uzņēmumi un puse ir privāti uzņēmumi, četri no pieciem lielākajiem tērauda ražotājiem ir valstij piederoši uzņēmumi, to skaitā *Baowu*, kas ir otrs lielākais neapstrādāta tērauda ražotājs pasaulē un kas pilnībā pieder valstij un darbojas ciešā saskaņā ar ĶV tērauda politiku. Pieprasījuma iesniedzējs šajā saistībā norādīja, ka ĶV īsteno plānu, kurā paredzēts līdz 2025. gadam konsolidēt 70 % no dzelzs un tērauda ražošanas desmit lielākajos uzņēmumos, un šī stratēģija ietekmē arī AVP nozari, piemēram, 2019. gadā *Baowu* iegādājās AVP ražotāju *Maanshan Iron & Steel*;
  - savas klātbūtnes dēļ uzņēmumos valsts var iejaukties cenās vai izmaksās, jo īpaši veicot regulatīvo un vadības kontroli pār valstij piederošiem uzņēmumiem, kā arī izmantojot palielināto ĶKP lomu gan valstij piederošajos, gan privātajos uzņēmumos, kas tika mudināti pēdējos gados galveno lēmumu pieņemšanu atstāt ĶKP ziņā. Pieprasījuma iesniedzējs arī atsauca uz personāliju sakrītībām starp valsts kontrolēto apvienību CISA un lielāko privāto tērauda ražotāju *Shagang group*, kā arī uz valsts klātbūtni augšupējās nozares uzņēmumos, kam ir noteikti mērķi, kuru rezultātā tērauda ražošanas nozarē ir nesamērīgi zemas izmaksas;
  - valsts politika vai pasākumi ir diskriminējoši par labu iekšzemes piegādātājiem vai citādi ietekmē brīvā tirgus spēkus, jo īpaši ņemot vērā plānošanas sistēmu, kas novirza resursus izraudzītājam nozarēm, piemēram, tērauda nozarei. Pieprasījuma iesniedzējs to ilustrējis, citējot tērauda ražošanas nozares 14. piegādes plāna projektu, kurā atkārtoti uzsvērta tā nozīme Ķīnas ekonomikā, kā arī atsaucoties uz citiem plānošanas un stratēģiskajiem dokumentiem, kuros paredzēts atbalsts tērauda nozarei, piemēram, *Made in China 2025*. Pieprasījuma iesniedzējs arī atsauca uz citiem valsts politikas virzieniem, kas ietekmē brīvā tirgus spēkus, piemēram, ĶV nosaka izejvielu cenas, izmantojot vairākus pasākumus, piemēram, eksporta kvotas, eksporta licencēšanas prasības, izvedmuitas nodokļus vai PVN atlaides, izmantojot enerģijas cenu diferencēšanu. Turklāt pieprasījumā ir aprakstīti stimuli, kurus Ķīnas iestādes sniedz tērauda ražotājiem, kas piedalās iniciatīvā “Viena josla, viens ceļš”, kuras mērķis ir veicināt Ķīnas uzņēmumu klātbūtni ārvalstu tirgos;

⁽²⁵⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/649 (2017. gada 5. aprīlis), ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes karsti velmētu plakanu dzelzs, nelegētā tērauda vai cita leģētā tērauda velmējumu importam (OV L 92, 6.4.2017., 68. lpp.); Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2017/969 (2017. gada 8. jūnijs), ar kuru nosaka galīgos kompensācijas maksājumus konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes karsti velmētu plakanu dzelzs, nelegētā tērauda vai cita leģētā tērauda velmējumu importam un ar kuru groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2017/649, ar ko nosaka galīgo antidempinga maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes karsti velmētu plakanu dzelzs, nelegētā tērauda vai cita leģētā tērauda velmējumu importam (OV L 146, 9.6.2017., 17. lpp.), un Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/688 (2019. gada 2. maijs), ar ko pēc termiņbeigu pārskatīšanas, kas veikta, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/1037 18. pantu, nosaka galīgo kompensācijas maksājumu konkrētu Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes ar organisku pārklājumu pārklātu tērauda izstrādājumu importam (OV L 116, 3.5.2019., 39. lpp.).

⁽²⁶⁾ Global Forum on steel excess capacity, Ministerial Report, 20 September 2018.

- bankrota, uzņēmumu vai īpašuma tiesību aktu trūkuma, diskriminējošas piemērošanas vai neatbilstīgas izpildes dēļ izdzīvo liels skaits “zombijuzņēmumu”, kas veicina neizmantojamas jaudas saglabāšanos, t. i., problēmu, kura ir īpaši jūtama tērauda nozarē un atbalsojas Ķīnas finanšu un aizņēmumu tirgos. Pieprasījuma iesniedzējs arī norādīja, ka, ņemot vērā to, ka Ķīnā nav īpašumtiesības uz privātu zemi, Ķīnas valsts iejaucas zemes izmantošanā tērauda nozarē, kā to Komisija jau arī ir konstatējusi iepriekšējās izmeklēšanās⁽²⁷⁾;
  - algu izmaksas ir izkropļotas tiktāl, ciktāl nepastāv brīvas darba līguma slēgšanas sarunas, un vienīgā juridiski atzītā arodbiedrība – Visķīnas arodbiedrību federācija (ACFTU) – ir pakļauta ĶKP vadībai. Pieprasījuma iesniedzējs norādījis arī, ka Ķīna joprojām nav ratificējusi vairākas SDO pamatkonvencijas un ka Ķīnas darbaspēku ietekmē mājsaimniecību reģistrācijas sistēma;
  - piekļuvi finansējumam nodrošina iestādes, kas īsteno valsts politikas mērķus vai kā citādi nedarbojas neatkarīgi no valsts, jo dominē valstij piederošas un valsts kontrolētas bankas, kurās valstij un ĶKP ir ietekme pār personālu un darījumdarbības lēmumiem un kuras saskaņo savus lēmumus ar valsts rūpniecības politikas mērķiem. Kā norādīts pieprasījumā, Ķīnas AVP ražotāji gūst milzīgu labumu no šo banku preferenciālajiem aizdevumiem. Pieprasījuma iesniedzējs norādīja, ka arī privātajām bankām, veicot savu darījumdarbību, ir jāņem vērā valsts politika. Līdzīgi kā kropļojumi banku sektorā, pieprasījumā ir aprakstīta ar valdību saistītu dalībnieku dominējošā loma obligāciju tirgū un valstij piederošo kredītreitingu aģentūru vai valsts spēcīgi ietekmēto privāto aģentūru kropļojošā loma, kas paver iespēju veicināmajām nozarēm saņemt finansējumu ar likmēm, kuras ir izdevīgākas nekā tās, kas būtu pieejamas finanšu tirgos, kuri darbojas saskaņā ar tirgus principiem.
- (63) Kā norādīts 50. apsvērumā, ĶV neiesniedza ne piezīmes, ne pierādījumus, kas atbalstītu vai atspēkotu pierādījumus, kuri iekļauti lietas materiālos, ieskaitot Ziņojumu un pieprasījuma iesniedzēja sniegtos papildu pierādījumus, par nozīmīgu kropļojumu pastāvēšanu un/vai par to, vai konkrētajā lietā ir pareizi piemērot pamatregulas 2. panta 6. a punktu.
- (64) Konkrēti pārskatāmā ražojuma nozarē, t. i., tērauda nozarē, ievērojama daļa uzņēmumu joprojām pieder Ķīnas valdībai. Valstij pieder daudzi no lielākajiem AVP ražotājiem, piemēram, *Hebei Iron and Steel*, *Handan Iron and Steel*, *Baoshan Iron and Steel*, *Shanghai Meishan Iron and Steel*, *BX Steel Posco Cold Rolled Sheet*, *WISCO International Economic and Trading*, *Maanshan Iron and Steel*, *Tianjin Rolling One Steel* vai *Inner Mongolia Baotu Steel Union*. *Baosteel* – vēl viens nozīmīgs Ķīnas uzņēmums, kas nodarbojas ar tērauda izgatavošanu, – pieder pie *China Baowu Steel Group Co. Ltd.* (iepriekš *Baosteel Group and Wuhan Iron & Steel*), kurš pasaulē lielākais tērauda ražotājs⁽²⁸⁾, kas galu galā 100 % apmērā pieder centrālajai SASAC⁽²⁹⁾. Lai gan tiek lēsts, ka nomināli valstij piederošu uzņēmumu un privātā īpašumā esošu uzņēmumu skaits ir gandrīz vienāds, no pieciem Ķīnas tērauda ražotājiem, kas ierindojas starp 10 pasaules lielākajiem tērauda ražotājiem, četri ir valsts uzņēmumi⁽³⁰⁾. Vienlaikus, lai gan desmit lielākie ražotāji 2016. gadā saražoja tikai aptuveni 36 % no nozares kopējās izlaistās produkcijas, ĶV tajā pašā gadā izvirzīja mērķi līdz 2025. gadam konsolidēt 60–70 % no tērauda ražošanas aptuveni desmit lielos uzņēmumos⁽³¹⁾. ĶV 2019. gada aprīlī šo nodomu puda atkārtoti, paziņodama, ka izdod pamatnostādnes par tērauda nozares konsolidāciju⁽³²⁾. Šāda konsolidācija var būt saistīta ar rentablu privātu uzņēmumu piespiedu apvienošanu ar neefektīviem valstij piederošiem uzņēmumiem⁽³³⁾. Tā kā Ķīnas pārskatāmā ražojuma eksportētāji nesadarbojās, nebija iespējams noteikt precīzu attiecību starp privātiem un valsts īpašumā esošajiem auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu ražotājiem. Tomēr, lai gan konkrēta informācija par AVP nozari var nebūt pieejama, šī nozare ir tērauda rūpniecības apakšnozare, un tādēļ konstatējumi par tērauda nozari ir uzskatāmi par orientējošiem arī attiecībā uz pārskatāmo ražojumu.

⁽²⁷⁾ Īstenošanas regula (ES) 2019/688, 86. apsvērumš.

⁽²⁸⁾ Sk. <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/top-producers/> (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽²⁹⁾ Sk., piemēram: www.fitchratings.com/research/corporate-finance/china-baowu-steel-group-corporation-limited-05-03-2021 (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽³⁰⁾ Ziņojums, 14. nodaļa, 358. lpp. 51 % privāto uzņēmumu un 49 % valstij piederošo uzņēmumu ražošanas apjoma ziņā un 44 % valstij piederošo uzņēmumu un 56 % privāto uzņēmumu jaudas ziņā.

⁽³¹⁾ Sk. www.gov.cn/zhengce/content/2016-02/04/content_5039353.htm; https://policycn.com/policy_ticker/higher-expectations-for-large-scale-steel-enterprise/?iframe=1&secret=c8uthafuthefra4e, un www.xinhuanet.com/english/2019-04/23/c_138001574.htm (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽³²⁾ Pieejams http://www.jjckb.cn/2019-04/23/c_137999653.htm (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽³³⁾ Piemēram, privātā uzņēmuma *Rizhao* un valstij piederošā uzņēmuma *Shandong Iron and Steel* apvienošanās 2009. gadā. Sk. “Beijing steel report”, 58. lpp., un 2019. gada jūnijā *China Baowu Steel Group* iegūto *Magang Steel* vairākuma daļu: <https://www.ft.com/content/a7c93fae-85bc-11e9-a028-86cea8523dc2> (skatīts 2022. gada 4. augustā).

- (65) Jaunākie Ķīnas politikas dokumenti attiecībā uz tērauda nozari apstiprina, ka Ķīnas valdībai nozare joprojām ir svarīga, arī tās nodomu iekļauties nozarē, lai veidotu to saskaņā ar valdības politiku. To apliecina Rūpniecības un informācijas tehnoloģiju ministrijas izstrādātais ievirzes atzinuma projekts par tērauda nozares augstas kvalitātes attīstības veicināšanu, kurā aicināts turpināt ražošanas nozares pamata konsolidāciju un būtiski uzlabot nozares ķēdes modernizācijas līmeni⁽³⁴⁾, vai izejvielu rūpniecības attīstības 14. piecgades plāns, saskaņā ar kuru nozare “centīsies apvienot vadošo lomu tirgū ar valdības vicināšanas pasākumiem” un “attīstīs vadošo uzņēmumu grupu ar ekoloģisku vadību un pamata konkurētspēju”⁽³⁵⁾. Līdzīgus piemērus Ķīnas iestāžu nodomam uzraudzīt un vadīt nozares attīstību var redzēt arī provinču līmenī, piemēram, ŠanĶunas provincē, kas ne tikai paredz “tērauda ražošanas nozares ekoloģijas veidošanu (..), ražošanas parku izveidi, rūpniecības ķēdes paplašināšanu un industriālo klasteru izveidi”, bet arī vēlas, lai tērauda ražošanas nozare “ir par piemēru pārveidošanai un modernizācijai (..) mūsu provincē un pat visā valstī”⁽³⁶⁾.
- (66) Attiecībā uz to, ka ĶV, izmantojot valsts klātbūtni uzņēmumos, varēja iekļauties cenās un izmaksās pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta otrā ievilkuma nozīmē, AVP ražotāju nesadarbošanās dēļ nebija iespējams konstatēt sistēmiskus sakarus starp pārskatāmā ražojuma ražotājiem un ĶKP. Tomēr, ņemot vērā to, ka AVP ir tērauda nozares apakšnozare, par tērauda ražotājiem pieejamā informācija attiecas arī uz AVP. Konkrēts piemērs – Baowu direktoru padomes priekšsēdētājs vienlaikus ir partijas komitejas sekretārs, savukārt ģenerāldirektors ir partijas komitejas sekretāra vietnieks⁽³⁷⁾. Tāpat Baosteel direktoru padomes priekšsēdētājs ieņem partijas komitejas sekretāra amatu, savukārt izpilddirektors ir partijas komitejas sekretāra vietnieks⁽³⁸⁾. Vispārīgāk, ņemot vērā tiesību aktu par ĶKP klātbūtni uzņēmumos vispārējo piemērojamību, nevar pieņemt, ka ĶV spēja iekļauties cenās un izmaksās, izmantojot valsts klātbūtni uzņēmumos, būtu citāda nekā tērauda nozarē kopumā.
- (67) Gan uz valsts, gan privātiem uzņēmumiem AVP nozarē attiecas politiskā uzraudzība un norāžu sniegšana. Turpmāk sniegtie piemēri labi ilustrē minēto tendenci, ka ĶV arvien vairāk iejaucas AVP nozarē. Daudzi AVP ražotāji savās tīmekļa vietnēs skaidri uzsver partijas veidošanas darbības, partijas biedru dalību uzņēmumu vadībā, kā arī savu piederību pie ĶKP. Piemēram, Baowu norāda, ka grupā pastāv 301 partijas komiteja, un Baowu darbinieku vidū ir 84 571 ĶKP biedrs⁽³⁹⁾. Turklāt grupa norāda šādu informāciju par partijas veidošanu uzņēmumā: “Stiprināt partijas līderību un uzlabot korporatīvo pārvaldību, pilnveidojot moderno uzņēmuma sistēmu. China Baowu pilnībā ievieš prasības, kas minētas “Atzinumos par partijas līderības stiprināšanu centrālo uzņēmumu korporatīvās pārvaldības uzlabošanā”, (..). Pārskatītā un uzlabotā lēmumu pieņemšanas sistēma svarīgākajos jautājumos vēl vairāk uzlabojusi partijas komitejas, direktoru padomes, vadītāju un citu pārvaldes struktūru lēmumu pieņemšanas pilnvaras, direktoru padomes atļautos lēmumu pieņemšanas jautājumus un formas (..) (..) Baowu vienlaikus ievēro un īsteno partijas veidošanas un uzņēmumu reformas plānošanu, partijas organizāciju un darbospējīgu institūciju izveidi, partijas organizāciju līderu un par partijas jautājumiem atbildīgā personāla sadali”⁽⁴⁰⁾.
- (68) Turklāt AVP nozarē ir spēkā diskriminējoša politika, saskaņā ar kuru priekšroka tiek dota iekšzemes ražotājiem vai citādi tiek ietekmēts tirgus pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta trešā ievilkuma nozīmē. Lai gan AVP ražošana ir specializēta nozare un izmeklēšanā nebija iespējams identificēt konkrētus politikas dokumentus, kas dod tiešas norādes par AVP nozares attīstību, AVP nozare gūst labumu no valdības norādēm un iekļaušanās tērauda nozarē, jo jāņem vērā, ka AVP ir tērauda nozares apakšnozare.

⁽³⁴⁾ Sk. https://www.miit.gov.cn/gzcy/yjzj/art/2020/art_af1bef04b9624997956b2bff6cdb7383.html (skatīts 2022. gada 13. janvārī).

⁽³⁵⁾ Sk. IV iedaļas 3. apakšiedaļu plānā, kas pieejams: https://www.miit.gov.cn/zwgk/zcwj/wjfb/tz/art/2021/art_2960538d19e34c66a5eb8d01b74cbb20.html (skatīts 2022. gada 13. janvārī).

⁽³⁶⁾ Sk. tērauda nozares attīstības 14. piecgades plāna priekšvārdu.

⁽³⁷⁾ Skatīt grupas tīmekļa vietni: http://www.baowugroup.com/about/board_of_directors (skatīts 2022. gada 28. martā).

⁽³⁸⁾ Skatīt uzņēmuma tīmekļa vietni: <https://www.baosteel.com/about/manager> (skatīts 2022. gada 28. martā).

⁽³⁹⁾ Skatīt grupas tīmekļa vietni: http://www.baowugroup.com/party_building/overview (skatīts 2022. gada 28. martā).

⁽⁴⁰⁾ Turpat.

- (69) ĶV atzīst tērauda ražošanas nozari par nozīmīgu nozari ⁽⁴¹⁾. Tas ir apstiprināts daudzos plānos, direktīvās un citos tērauda nozarei veltītos dokumentos, kas tiek izdoti valsts, reģionālā un pašvaldību līmenī, piemēram, Tērauda ražošanas nozares pielāgošanas un modernizācijas plānā 2016.–2020. gadam, kas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija spēkā ievērojamu laikposmu. Plānā noteikts, ka tērauda ražošanas nozare ir “*būtiska Ķīnas ekonomikas pamatnozare un valsts stūrakmens*” ⁽⁴²⁾. Galvenie plānā izklāstītie uzdevumi un mērķi aptver visus nozares attīstības aspektus ⁽⁴³⁾. Ekonomikas un sociālās attīstības 13. piegādes plānā ⁽⁴⁴⁾, kurš bija piemērojams pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, ir paredzēts atbalsts uzņēmumiem, kas ražo dažādu veidu augstas kvalitātes tērauda ražojumu veidus ⁽⁴⁵⁾. Tas ir vērsts arī uz to, lai nodrošinātu izstrādājumu kvalitāti, izturību un uzticamību, atbalstot uzņēmumus, kas izmanto tehnoloģijas, kuras saistītas ar tīra tērauda ražošanu, precīzo velmēšanu un kvalitātes uzlabošanu ⁽⁴⁶⁾. Līdzīgi saskaņā ar 2021. gada martā pieņemto 14. piegādes plānu ĶV ir paredzējusi tērauda ražošanas nozares pārveidošanu un modernizēšanu, kā arī optimizāciju un strukturālu pielāgošanu ⁽⁴⁷⁾.
- (70) Rūpniecības pārstrukturēšanas virzības katalogā (2019. gada redakcija) ⁽⁴⁸⁾ (“Katalogs”) tērauda ražošanas nozare ir iekļauta veicināmo nozaru sarakstā. Dzelzs rūda ir otrā svarīgā izejviela, ko izmanto AVP ražošanā. Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā ievērojamu laikposmu uz dzelzs rūdu attiecās Valsts minerālresursu plāns 2016.–2020. gadam. Plānā cita starpā bija paredzēts “nodrošināt uzņēmumu koncentrāciju un attīstīt lielas un vidējas raktuves, kas spēj konkurēt tirgū”, “nodrošināt vietējo resursu pārraudzību tā, lai tie tiktu koncentrēti liela mēroga ieguves grupās”, “mazināt slogu dzelzs rūdas uzņēmumiem, palielināt iekšzemes dzelzs rūdas uzņēmumu konkurētspēju”, “pienācīgi kontrolēt 1 000 metrus dziļo raktuvju un maza mēroga zemas kvalitātes dzelzs rūdas raktuvju izeidi”.
- (71) Dzelzs rūda ir minēta arī tērauda 13. piegādes plānā 2016.–2020. gadam, kas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija spēkā ievērojamu laikposmu. Plānā attiecībā uz dzelzs rūdu iecerēts “*arī turpmāk atbalstīt izpētes darbus galvenajās derīgo izrakteņu teritorijās valstī, (...) atbalstīt vairākus esošus un ļoti konkurētspējīgus iekšzemes dzelzs rūdas uzņēmumus, pateicoties plašākai un intensīvākai izstrādei (...), un stiprināt iekšzemes derīgo izrakteņu bāzu nozīmi attiecībā uz piegādes drošību.*”
- (72) Dzelzs rūdas nozare ir klasificēta kā stratēģiska jaunveidotā nozare (“SJN”), tādēļ uz to attiecas SJN 13. piegādes plāns. Katalogā ir uzskaitīti arī dzelzs rūda un ferosakausējumi. Ferosakausējumi ir minēti arī Rūpniecības un informācijas tehnoloģiju ministrijas 2018. gada Rūpniecības attīstības un pārneses virzības katalogā. Iepriekš minētie piemēri par tērauda nozari kopumā, un jo īpaši AVP ražošanā svarīgās izejvielas dzelzs rūdas darījumdarbību, apliecina, cik lielu nozīmi ĶV pievērš šim nozarēm. ĶV arī pārvalda AVP nozares turpmāko attīstību saskaņā ar daudziem dažādiem politikas instrumentiem un direktīvām un faktiski kontrolē ikvienu nozares attīstības un darbības aspektu. Tādējādi AVP nozare gūst labumu no valdības norādēm un iesaistīšanās attiecībā uz AVP ražošanas galveno izejvielu, proti, dzelzi.
- (73) Kopumā ĶV ir noteikusi pasākumus, kuru mērķis ir panākt, lai ekonomikas dalībnieki ievērotu valsts politikas mērķus, proti, atbalstīt veicināmās nozares, arī AVP izgatavošanā izmantoto galveno izejvielu ražošanu. Šādi pasākumi traucē tirgus spēkiem brīvi darboties.

⁽⁴¹⁾ Ziņojums, III daļa, 14. nodaļa, 346. lpp. un nākamās lpp.

⁽⁴²⁾ Tērauda ražošanas nozares pielāgošanas un modernizācijas plāna ievads.

⁽⁴³⁾ Ziņojums, 14. nodaļa, 347. lpp.

⁽⁴⁴⁾ Ķīnas Tautas Republikas ekonomikas un sociālās attīstības 13. piegādes plāns (2016–2020), pieejams <https://en.ndrc.gov.cn/policies/202105/P020210527785800103339.pdf> (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽⁴⁵⁾ Ziņojums, 14. nodaļa, 349. lpp.

⁽⁴⁶⁾ Ziņojums, 14. nodaļa, 352. lpp.

⁽⁴⁷⁾ Sk. Ķīnas Tautas Republikas ekonomikas un sociālās attīstības 14. piegādes plānu un Ilgtermiņa mērķus 2035. gadam, III daļu, VIII pantu, pieejams <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/> (skatīts 2022. gada 4. augustā).

⁽⁴⁸⁾ Rūpniecības pārstrukturēšanas virzības katalogs (2019. gada redakcija), kas apstiprināts ar Ķīnas Tautas Republikas Valsts attīstības un reformu komisijas 2019. gada 27. augusta Dekrētu Nr. 29; publikācija ir pieejama vietnē <http://www.gov.cn/xinwen/2019-11/06/5449193/files/26c9d25f713f4ed5b8dc51ae40ef37af.pdf> (skatīts 2022. gada 27. jūnijā).

- (74) Šajā izmeklēšanā nav atklāti pierādījumi, ka AVP nozarē notiekošā bankrota un īpašuma tiesību diskriminējoša piemērošana vai neatbilstīga izpilde pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta ceturto ievilkuma nozīmē, kā tās minētas iepriekš 55. apsvērumā, neietekmētu pārskatāmā ražojuma ražotājus.
- (75) AVP nozari ietekmē arī algu izmaksu kropļojumi pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta piektā ievilkuma nozīmē, kā tie minēti arī iepriekš 55. apsvērumā. Minētie kropļojumi skar nozari gan tieši (pārskatāmā ražojuma ražošanā vai tā galveno izejresursu ražošanā), gan netieši (kad nozarei ir pieejams kapitāls vai izejresursi no uzņēmumiem, uz kuriem attiecas tā pati ĶTR darba tiesību sistēma) ⁽⁴⁹⁾.
- (76) Turklāt šajā izmeklēšanā netika iesniegti pierādījumi, kas liecinātu, ka uz AVP nozari neattiecas valdības iejaukšanās finanšu sistēmā pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta sestā ievilkuma nozīmē, kā tā arī minēta iepriekš 55. apsvērumā. Tādēļ būtiskā valdības iejaukšanās finanšu sistēmā izraisa to, ka visos līmeņos tiek nopietni ietekmēti tirgus apstākļi.
- (77) Visbeidzot, Komisija atgādina, ka AVP ražošanai ir vajadzīgi vairāki izejresursi. Kad AVP ražotāji iegādājas šos izejresursus/slēdz līgumu par tiem, cenas, ko tie maksā (un kas tiek reģistrētas pie to izmaksām), ir nepārprotami pakļautas tiem pašiem sistēmiskajiem kropļojumiem, kas minēti iepriekš. Piemēram, kropļojumi skar izejresursu piegādātāju izmantoto darbaspēku. Tie var aizņemt naudu, kuru skar kropļojumi finanšu sektorā/kapitāla sadalē. Turklāt uz tiem attiecas plānošanas sistēma, kura tiek piemērota visos valdības līmeņos un visās nozarēs.
- (78) Tādējādi ne vien nav pareizi izmantot AVP iekšzemes pārdošanas cenas pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta nozīmē, bet arī visas izejresursu izmaksas (ieskaitot izejvielas, enerģiju, zemi, finansējumu, darbaspēku utt.) ir izkropļotas tāpēc, ka cenas veidošanu ietekmē būtiska valdības iejaukšanās, kā tā aprakstīta Ziņojuma I un II daļā. Valdības iejaukšanās, kas aprakstīta saistībā ar kapitāla, zemes, darbaspēka, enerģijas un izejvielu sadali, ir izplatīta visā ĶTR. Tas nozīmē, ka, piemēram, izejresursi, kas ražoti ĶTR, apvienojot vairākus ražošanas faktoros, ir pakļauti nozīmīgiem kropļojumiem. Tas pats attiecas uz izejresursu izejresursiem un tā tālāk.
- (79) Ne ĶV, ne ražotāji eksportētāji šajā izmeklēšanā nav snieguši pierādījumus vai argumentus par pretējo.
- (80) Kopumā pieejamie pierādījumi liecina, ka pārskatāmā ražojuma cenas vai izmaksas, arī izejvielu, enerģijas un darbaspēka izmaksas, nav noteiktas brīvā tirgus spēku ietekmē, jo tās skar būtiska valdības iejaukšanās pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē, kā par to liecina viena vai vairāku attiecīgo minētajā noteikumā uzskaitīto faktoru faktiskā vai potenciālā ietekme. Tādējādi un ņemot vērā, ka ĶV nesadarbojas, Komisija secināja, ka šajā lietā normālās vērtības noteikšanai nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas. Tāpēc Komisija, kā aprakstīts nākamajā iedaļā, noteica normālo vērtību, pamatojoties vienīgi uz ražošanas un pārdošanas izmaksām, kas atspoguļo neizkropļotas cenas vai atsauces vērtības, t. i., šajā gadījumā saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6. a punkta a) apakšpunktu pamatojoties uz atbilstošām ražošanas un pārdošanas izmaksām attiecīgajā reprezentatīvajā valstī.

3.1.4. Reprezentatīvā valsts

3.1.4.1. Vispārīgas piezīmes

- (81) Reprezentatīvās valsts izvēle, ievērojot pamatregulas 2. panta 6.a punktu, tika balstīta uz šādiem kritērijiem:

— līdzīgs ekonomiskās attīstības līmenis kā Ķīnā. Šim nolūkam Komisija, pamatojoties uz Pasaules Bankas datubāzi ⁽⁵⁰⁾, izmantoja valstis, kuru nacionālais kopienākums uz vienu iedzīvotāju ir līdzīgs kā ĶTR,

⁽⁴⁹⁾ Sk. Īstenošanas regulas (ES) 2021/635 134. un 135. apsvērumu un Īstenošanas regulas (ES) 2020/508 143. un 144. apsvērumu.

⁽⁵⁰⁾ World Bank Open Data – Upper Middle Income, <https://data.worldbank.org/income-level/upper-middle-income>.

- pārskatāmā ražojuma ražošanas minētajā valstī ⁽⁵¹⁾,
- attiecīgo datu publiska pieejamība reprezentatīvajā valstī,
- ja ir vairākas iespējamās reprezentatīvās valstis, tad priekšroku attiecīgā gadījumā dod valstij ar pienācīga līmeņa sociālo un vides aizsardzību.

(82) Kā skaidrots 52. un 53. apsvērumā, Komisija ir publicējusi divus paziņojumus par lietas materiāliem attiecībā uz avotiem, kas izmantoti normālās vērtības noteikšanai. Minētajos paziņojumos ir aprakstīti fakti un pierādījumi, kas ir attiecīgo kritēriju pamatā. Par šiem elementiem un attiecīgajiem avotiem, kas norādīti abos iepriekš minētajos paziņojumos, personas nesauņēma piezīmes. Otrajā paziņojumā Komisija informēja ieinteresētās personas par savu nodomu uzskatīt Brazīliju par attiecīgu reprezentatīvu valsti šajā lietā, ja tiktu apstiprināts, ka pastāv nozīmīgi kropļojumi saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punktu.

3.1.4.2. Līdzīgs ekonomiskās attīstības līmenis kā ĶTR

- (83) Pirmajā paziņojumā par ražošanas faktoriem Komisija noteica, ka saskaņā ar Pasaules Bankas datiem Brazīlija, Meksika, Krievija un Turcija, par kurām zināms, ka tajās ražo pārskatāmo ražojumu, ir valstis, kuru ekonomiskās attīstības līmenis ir līdzīgs kā ĶTR, t. i., Pasaules Banka uz nacionālā kopienākuma pamata tās klasificē pie valstīm ar "vidēji augstiem ienākumiem".
- (84) Pieprasījuma iesniedzējs savā pieprasījumā ir ierosinājis Brazīliju par iespējamo attiecīgo reprezentatīvo valsti, jo Brazīlijā ir vairāki integrēti tērauda ražotāji un tā ir lielisks konkurētspējīga galveno tērauda ražojumu, to skaitā pārskatāmā ražojuma, iekšzemes tirgus piemērs. Pieprasījuma iesniedzējs savā pieprasījumā arī norādīja, ka visas izejresursi, ko izmanto izmeklējamā ražojuma ražošanā Brazīlijā, parasti tiek importēti un ir ar dažādu izcelsmi un lielā mērā no neizkropļotiem avotiem.
- (85) Piezīmes par minētajā paziņojumā norādītajām valstīm netika saņemtas.

3.1.4.3. Attiecīgo datu publiska pieejamība reprezentatīvajā valstī

- (86) Pirmajā paziņojumā Komisija norādīja, ka valstīs, kas identificētas kā pārskatāmā ražojuma ražotājvalstis, proti, Brazīlijā, Meksikā, Krievijā un Turcijā, sīkāk jāpārbauda datu publiska pieejamība, jo īpaši saistībā ar pārskatāmā ražojuma ražotāju publiskajiem finanšu datiem.
- (87) Meksikā Komisija ir identificēja divus uzņēmumus, kas pirmajā paziņojumā bija norādīti kā ražotāji. Tomēr viens no šiem diviem uzņēmumiem no 2016. gada (ieskaitot 2020. gadu) strādāja ar zaudējumiem. Attiecībā uz otru uzņēmumu izrādījās, ka tā finanšu pārskati par 2020. gadu neatbilst tā finanšu pārskatiem par iepriekšējo gadu (2019. gadu): piemēram, tika konstatēts, ka neto apgrozījums 2020. gadā bija aptuveni septiņas reizes mazāks nekā 2019. gadā. Netika atrasta informācija, kas pamatotu šādu 2020. un 2019. gada neto apgrozījuma starpību (kas ietekmēja arī neto peļņu). Tāpēc tika uzskatīts, ka abi uzņēmumi nav piemēroti kandidāti izgatavošanas pieskaitāmo izmaksu, PVA izmaksu un peļņas noteikšanai. Tā kā Komisijai nebija citas lietas materiālos pieejamas informācijas par to, ka Meksikā būtu citi uzņēmumi, kuri ražo pārskatāmo ražojumu Meksikā un kuru finanšu dati būtu viegli pieejami, Komisija secināja, ka Meksiku vairs nevar uzskatīt par attiecīgu reprezentatīvo valsti.
- (88) Attiecībā uz Krieviju Komisija identificēja divus uzņēmumus, kuri pirmajā paziņojumā bija norādīti kā ražotāji un kuru finanšu dati ir publiski pieejami. Abi uzņēmumi 2020. gadā un arī iepriekšējos gados strādāja ar peļņu. Tomēr, kā norādīts 91. apsvērumā, Komisija konstatēja vairākas problēmas saistībā ar datiem, kuri pieejami par Krieviju, jo tā neimportēja vairākas svarīgas izejvielas, piemēram, sašķīdrināto dabasgāzi, ko izmanto izmeklējamā ražojuma ražošanai. Turklāt dabasgāzes cenas Krievijā šķīta izkropļotas. Tāpēc Komisija secināja, ka šajā izmeklēšanā Krieviju nevar uzskatīt par piemērotu attiecīgu reprezentatīvo valsti.

⁽⁵¹⁾ Ja nevienā valstī, kam ir līdzīgs attīstības līmenis, neražo pārskatāmo ražojumu, tad var aplūkot tāda ražojuma ražošanu, kurš ietilpst tajā pašā vispārīgajā kategorijā un/vai nozarē, kurā pārskatāmais ražojums.

- (89) Attiecībā uz Turciju Komisija pirmajā paziņojumā norādīja divus uzņēmumus kā ražotājus. Tomēr par vienu no tiem nebija viegli pieejami neseni finanšu pārskati. Attiecībā uz otru uzņēmumu, lai gan tas bija rentabls 2020. gadā un iepriekšējos gados, Komisija uzskatīja, ka šā uzņēmuma pārdošanas un vispārējo izmaksu ("PVA") līmenis nav samērīgs, jo tā PVA izmaksas, kas izteiktas procentos no tā izgatavošanas izmaksām, bija zemas (mazāk nekā 2 % 2020. gadā) vai pat negatīvas. Tāpēc Komisija secināja, ka tā nevar izmantot šo uzņēmumu datus kā neizkropļotas un samērīgas PVA izmaksas neizkropļotas normālās vērtības noteikšanai. Šā iemesla dēļ Komisija secināja, ka šajā izmeklēšanā Turciju nevar uzskatīt par attiecīgu reprezentatīvo valsti.
- (90) Visbeidzot, attiecībā uz Brazīliju Komisija pirmajā paziņojumā norādīja piecus uzņēmumus, kas ražo AVP. Tomēr diviem no šiem pieciem uzņēmumiem bija negatīvas pārdošanas un vispārējās izmaksas (PVA), kas izteiktas procentos no to izgatavošanas izmaksām, tāpēc to datus nevarēja izmantot, lai noteiktu neizkropļotu normālo vērtību. Pārējiem trijiem Brazīlijas uzņēmumiem bija publiski pieejami jaunākie finanšu dati, kas 2020. gadā uzrāda peļņu un PVA saprātīgā apmērā.
- (91) Komisija analizēja arī galveno ražošanas faktoru importu Brazīlijā, Meksikā, Krievijā un Turcijā. Importa datu analīze liecināja, ka Krievija nav importējusi dažus svarīgus ražošanas faktorus. Turklāt dabasgāzes cenas Krievijā šķita izkropļotas. Bez tam importa datu analīze liecināja, ka Turcija nav importējusi sašķidrinātu dabasgāzi (HS 2711 11 dabasgāze, sašķidrināta) un ir importējusi tikai nelielu daudzumu skābekļa (HS 2804 40 skābeklis). Tāpēc ne Krieviju, ne Turciju nevarēja uzskatīt par attiecīgu reprezentatīvo valsti.
- (92) Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija ar otro paziņojumu informēja ieinteresētās personas, ka saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta pirmo ievilkumu, lai iegūtu neizkropļotas cenas vai atsaucēs vērtības normālās vērtības aprēķināšanai, ir nodomājusi izmantot Brazīliju par attiecīgu reprezentatīvo valsti un trīs Brazīlijas uzņēmumus (*ArcelorMittal Brazil*, *CSN* un *Usiminas*).
- (93) Ieinteresētās personas tika aicinātas sniegt piezīmes par Brazīlijas kā reprezentatīvas valsts un triju uzņēmumu (*ArcelorMittal Brazil*, *CSN* un *Usiminas*) kā reprezentatīvās valsts ražotāju atbilstību. Pēc otrā paziņojuma piezīmes netika saņemtas.

3.1.4.4. Sociālās un vides aizsardzības līmenis

- (94) Tā kā, pamatojoties uz visiem minētajiem elementiem, ir konstatēts, ka Brazīlija ir vienīgā atbilstošā attiecīgā reprezentatīvā valsts, nav vajadzības novērtēt sociālās un vides aizsardzības līmeni saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta pirmā ievilkuma pēdējo teikumu.

3.1.4.5. Secinājums

- (95) Ņemot vērā iepriekš sniegto analīzi, Brazīlija atbilst pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunkta pirmajā ievilkumā noteiktajiem kritērijiem, lai to varētu uzskatīt par attiecīgu reprezentatīvo valsti.

3.1.5. Avoti, kas izmantoti neizkropļotu izmaksu noteikšanai

- (96) Komisija pirmajā paziņojumā uzskatīja tādu ražošanas faktorus kā materiālus, enerģiju un darbaspēku, ko ražotāji eksportētāji izmanto pārskatāmā ražojuma ražošanā, un aicināja ieinteresētās personas sniegt piezīmes un ierosināt publiski pieejamu informāciju par neizkropļotu katra minētajā paziņojumā norādītā ražošanas faktora vērtību.

- (97) Pēc tam otrajā paziņojumā Komisija norādīja, ka, lai aprēķinātu normālo vērtību saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6. a punkta a) apakšpunktu, tā izmantos *GTA*, lai noteiktu neizkropļotās izmaksas lielākajai daļai ražošanas faktoru, jo īpaši izejvielām. Turklāt Komisija norādīja, ka neizkropļotu enerģijas izmaksu noteikšanai tā izmantos šādus avotus: elektroenerģijas cenu, ko iekasē viens no lielākajiem elektroenerģijas piegādātājiem Brazīlijā, uzņēmums *EDP Brasil* ⁽⁵²⁾, savukārt dabasgāzes cenai Brazīlijā tā izmantos datus, kas sīkāk paskaidroti turpmāk 109. apsvērumā. Turklāt Komisija norādīja, ka neizkropļotu darbaspēka izmaksu noteikšanai tā, lai noteiktu algas Brazīlijā, izmantos Starptautiskās Darba organizācijas (*SDO*) statistiku. *SDO* statistika ⁽⁵³⁾ sniedz informāciju par nodarbināto mēneša algām ⁽⁵⁴⁾ un vidējo nedēļā nostrādāto stundu skaitu Brazīlijā apstrādes rūpniecībā ⁽⁵⁵⁾ 2020. gadā.
- (98) Otrajā paziņojumā Komisija arī informēja ieinteresētās personas, ka, tā kā Ķīnas ražotāji eksportētāji nesadarbojās, tā dažu izejvielu maznozīmīgus daudzums apvienos kopējās ražošanas izmaksās sadaļā “palīgmateriāli”, pamatojoties uz pieprasījuma iesniedzēja pieprasījumā sniegto informāciju. Turklāt Komisija informēja, ka tā piemēros procentuālo daļu pārreķinātajām izejvielu izmaksām, pamatojoties uz informāciju, kuru pieprasījuma iesniedzējs sniedzis pieprasījumā noteikt palīgmateriālus, kad tā izmantos attiecīgajā reprezentatīvajā valstī noteiktās neizkropļotās atsauces vērtības.
- (99) Piezīmes netika saņemtas.

3.1.6. Neizkropļotas izmaksas un atsauces vērtības

3.1.6.1. Ražošanas faktori

- (100) Komisija lūdza pieprasījuma iesniedzēju sniegt skaidrojumus par attiecīgajiem ražošanas faktoriem, ko izmanto ražošanas procesos, sākot no karsti velmētu ražojumu pusfabrikātiem, un iesniegt atjauninātu informāciju par transporta izmaksu līmeni, kas aptver visu pārskatīšanas izmeklēšanas periodu. Pieprasījuma iesniedzējs 2022. gada 17. februārī sniedza prasīto informāciju.
- (101) Ņemot vērā visu uz pieprasījumu balstīto informāciju un pieprasījuma iesniedzēja pēc tam iesniegto informāciju, ir noteikti turpmāk norādītie ražošanas faktori un to avoti, kas jāņem vērā, nosakot normālo vērtību saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu.

1. tabula

Konkrētu auksti velmētu plakanu velmējumu ražošanas faktori

Ražošanas faktors	Preču kods	Neizkropļota vērtība Ķīnas juaņās	Mērvienība
Izejvielas			
Dolomīts	251810, 251820 un 251830	169,9	tonnas
Kaļķakmens	252100	160,8	tonnas
Neveldzētie kaļķi	252210	852,8	tonnas
Dzelzs rūdas un koncentrāti	260111 un 260112	1 206,8	tonnas
Dzelzs produkti	720310 un 720390	453 671	tonnas

⁽⁵²⁾ [https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-\(grupo-a\)](https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-(grupo-a)) un <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>.

⁽⁵³⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁵⁴⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A.

⁽⁵⁵⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

Antracīts un bitumenogles	270111 un 270112	662	tonnas
Akmeņogļu kokss un puskokss	270400	2 027,6	tonnas
Skābeklis	280440	8 796,3	kubikmetri
Feromangāns	720211 un 720219	9 388,2	tonnas
Ferohroms	720241 un 720249	9 470,6	tonnas
Dzelzs vai nelegētā tērauda pusfabrikāti	7207	4 256,3	tonnas
Plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi	72081000, 72082500, 72082610, 72082690, 72082710, 72082790, 72083610, 72083690, 72083700, 72083810, 72083890, 72083910, 72083990, 72084000, 72085100, 72085200, 72085300, 72085400, 72089000, 72111300, 72111400, 72111900	4 637,9	tonnas
Plakani citādu leģēto tēraudu velmējumi ar platumu 600 mm vai vairāk	72253000, 72254010, 72254090	8 539,6	tonnas
Plakani citu leģēto tēraudu velmējumi, ar platumu mazāk nekā 600 mm	72269100	9 081,8	tonnas
Blakusprodukti: atkritumi			
dzelzs vai tērauda atgriezumi un lūžņi	720430 un 720449	2 383,3	tonnas
Dzelzs vai tērauda virpošanas skaidas, atgriezumi, lauztās skaidas, frēzēšanas paliekas, zaģskaidas, slīpēšanas daļiņas, apgrīšanas un štancēšanas atgriezumi	720441	3 269,1	tonnas
Darbaspēks			
Darbaspēks		24,8	par cilvēkstundu
Enerģija			
Elektroenerģija		547,7	kWh
Dabaszāze	271111 un 271112	1 638	tonnas

3.1.6.2. Izejvielas

- (102) Pieprasījuma iesniedzēja pieprasījumā sniegtā informācija liecina, ka ir divi galvenie ražošanas procesi, ko izmanto, lai ražotu konkrētus auksti velmētus plakanus tērauda velmējumus:

- pirmais ražošanas process sākas ar izejvielām, un tajā izmanto konvertora krāsni: šajā ražošanas procesā pirmais posms ir "pilnas cietības auksti velmēta plakana" velmējuma ("PC AVP") ražošana no izejvielām (galvenokārt dzelzsrūdas un koka oglēm), t. i., ražojums, kuru iegūst uzreiz pēc tam, kad karsti velmētais materiāls tiek izlaists caur aukstās velmēšanas iekārtu, lai samazinātu biežumu. Otrais posms ir PC AVP atkveļināšana, atkārtota sildīšana ar nolūku atjaunot tērauda īpašības,
- otrais ražošanas process sākas ar pusfabrikātiem, t. i., karsti velmētiem plakaniem tērauda velmējumiem: AVP ražošana sākas ar iegādātiem karsti velmētu plakano tērauda velmējumu ruļļiem ("kodinātiem ruļļiem"), kas veidos lielāko izejresursu izmaksu daļu.

- (103) Lai noteiktu neizkropļotu cenu izejvielām (pirmā ražošanas procesa gadījumā) un karsti velmētiem plakaniem tērauda velmējumiem (otrā ražošanas procesa gadījumā) ar piegādi līdz reprezentatīvās valsts ražotāja rūpnīcas vērtiem, Komisija par pamatu izmantoja GTA norādīto vidējo svērto importa cenu reprezentatīvajā valstī un tai pieskaitīja ievaduitas nodokļus un transporta izmaksas. Importa cena reprezentatīvajā valstī tika noteikta kā vidējā svērtā vienības cena importam no visām trešām valstīm, izņemot ĶTR un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/755⁽⁵⁶⁾ 1. pielikumā minētās valstis, kas nav PTO dalībvalstis. Komisija nolēma neņemt vērā no ĶTR veikto importu reprezentatīvajā valstī, jo, kā tā secinājusi 80. apsvērumā, nozīmīgu kropļojumu dēļ pamatregulas 2. panta 6.a punkta b) apakšpunkta nozīmē nav pareizi izmantot iekšzemes cenas un izmaksas ĶTR. Ņemot vērā, ka nav pierādījumu tam, ka šie paši kropļojumi tādā pašā mērā neietekmē eksportam paredzētos ražojumus, Komisija uzskatīja, ka šie kropļojumi ir ietekmējuši eksporta cenas. Kad imports reprezentatīvajā valstī no ĶTR bija izslēgts, importa apjoms no citām trešām valstīm joprojām bija reprezentatīvs.
- (104) Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā vairāki ražošanas faktori bija maznozīmīga kopējo izejvielu izmaksu daļa. Tā kā neatkarīgi no izmantotā avota attiecībā uz šiem ražošanas faktoriem izmantotā vērtība būtiski neietekmēja dempinga starpības aprēķinus, Komisija nolēma iekļaut šīs izmaksas palīgmateriālu izmaksu kategorijā. Kā paskaidrots 98. apsvērumā, Komisija piemēroja procentuālo daļu, ko pieprasījuma iesniedzējs sniedzis pieprasījumā noteikt palīgmateriālu apjomu, kad tā izmantoja attiecīgajā reprezentatīvajā valstī noteiktās neizkropļotās atsauces vērtības.
- (105) Attiecībā uz ievaduitas nodokļiem Komisija norādīja, ka Brazīlija importēja visbūtiskākās izejvielas (dzelzsrūdu no vairāk nekā 5 valstīm un ogles un koksu no vairāk nekā 10 valstīm). Ņemot vērā to, ka termiņbeigu pārskatīšanā nav jāaprēķina precīza dempinga starpība, bet gan jānosaka dempinga turpināšanās vai atkārtotās iespējamība, Komisija ievaduitas nodokli katrai izejvielai aprēķināja, pamatojoties uz reprezentatīvu importa apjomu no ierobežota skaita valstu, kas veidoja vismaz 80 % no visbūtiskāko izejvielu (dzelzsrūdas, ogļu un koka) kopējā importa.
- (106) Attiecībā uz transporta izmaksām, tā kā nebija sadarbības, tad Komisija lūdza pieprasījuma iesniedzēju iesniegt atjauninājumu par iekšzemes transporta izmaksu līmeni visu pārskatīšanas izmeklēšanas periodu. Pieprasījuma iesniedzējs iesniedza pieprasīto informāciju attiecīgi 2022. gada 4. un 17. februārī. Komisija izejvielu piegādes iekšzemes transportēšanas izmaksas izteica procentos no šādu izejvielu faktiskajām izmaksām, un pēc tam to pašu procentuālo daļu piemēroja neizkropļotajām to pašu izejvielu izmaksām, lai iegūtu neizkropļotas transportēšanas izmaksas. Komisija uzskatīja, ka attiecību starp ražotāja eksportētāja izejvielu izmaksām un paziņotajām transportēšanas izmaksām varētu pamatot izmantot par norādi, lai aplēstu neizkropļotās izejvielu transportēšanas izmaksas ar piegādi līdz uzņēmuma rūpnīcai.

3.1.6.3. Darbaspēks

- (107) Lai noteiktu algas Brazīlijā, Komisija izmantoja SDO statistiku. SDO statistika⁽⁵⁷⁾ sniedz informāciju par nodarbināto mēneša algām⁽⁵⁸⁾ un vidējo nedēļā nostrādāto stundu skaitu Brazīlijā apstrādes rūpniecībā⁽⁵⁹⁾ 2020. gadā.

⁽⁵⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/755 (2015. gada 29. aprīlis) par kopējiem noteikumiem importam no dažām trešām valstīm (OV L 123, 19.5.2015., 33. lpp.). Saskaņā ar pamatregulas 2. panta 7. punktu normālās vērtības noteikšanai nevar izmantot iekšzemes cenas šajās valstīs, un šādi importa dati katrā ziņā bija nenozīmīgi.

⁽⁵⁷⁾ <https://ilostat.ilo.org/>

⁽⁵⁸⁾ <https://ilostat.ilo.org/data/> https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer36/?lang=en&segment=indicator&id=EAR_4MTH_SEX_ECO_CUR_NB_A

⁽⁵⁹⁾ https://www.ilo.org/shinyapps/bulkexplorer38/?lang=en&segment=indicator&id=HOW_TEMP_SEX_ECO_NB_A

3.1.6.4. Elektroenerģija

- (108) Lai noteiktu neizkropļotu elektroenerģijas izmaksu vērtību, Komisija izmantoja elektroenerģijas cenas tarifu, kuru ziņoja viens no lielākajiem elektrības piegādātājiem Brazīlijā, uzņēmums *EDP Brasil* ⁽⁶⁰⁾.

3.1.6.5. Dabaszāze

- (109) Dabaszāzes cena Brazīlijā tika noteikta, pamatojoties uz datiem, kas par importēto gāzi norāda cenas pēc nodokļa nomaksas, apvienojot importa daudzumus un vērtības, kas izgūtas no GTA ar tarifu datiem, kuri iegūti no *MacMap* ⁽⁶¹⁾.

3.1.6.6. Izgatavošanas pieskaitāmās izmaksas, PVA izmaksas, peļņa un amortizācija

- (110) Pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktā ir teikts: “*Saliktā normālā vērtība ietver neizkropļotas un samērīgas administratīvās, pārdošanas un vispārējās izmaksas un peļņu*”. Turklāt, lai aptvertu izmaksas, kas nav ietvertas iepriekš minētajos ražošanas faktoros, ir nepieciešams noteikt izgatavošanas pieskaitāmo izmaksu vērtību.
- (111) Kā minēts 90. apsvērumā, Komisija izmantoja finanšu datus no trijiem Brazīlijas uzņēmumiem (*ArcelorMittal Brazil*, *CSN* un *Usiminas*), kas ir reprezentatīvās valsts ražotāji.
- (112) Lai noteiktu neizkropļotu izgatavošanas pieskaitāmo izmaksu vērtību un ņemot vērā to, ka Ķīnas ražotāji eksportētāji nesadarbojās, Komisija saskaņā ar pamatregulas 18. pantu izmantoja pieejamos faktus. Tāpēc, pamatojoties uz datiem, ko pieprasījuma iesniedzējs sniedzis savā pieprasījumā, Komisija noteica izgatavošanas pieskaitāmo izmaksu attiecību pret kopējām izgatavošanas un darbaspēka izmaksām. Pēc tam šo procentuālo daļu piemēroja neizkropļotajai izgatavošanas izmaksu vērtībai, lai iegūtu neizkropļotu izgatavošanas pieskaitāmo izmaksu vērtību.

3.1.7. Normālās vērtības aprēķins

- (113) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu aprēķināja normālo vērtību EXW līmenī pa ražojuma veidiem.
- (114) Vispirms Komisija noteica neizkropļotas izgatavošanas izmaksas. Tā kā ražotāji eksportētāji nesadarbojās, tad Komisija izmantoja informāciju, ko pārskatīšanas pieprasījumā par katra faktora (materiālu un darbaspēka) izmantošanu pārskatāmā ražojuma ražošanai bija sniedzis pieprasījuma iesniedzējs.
- (115) Pēc neizkropļotu izgatavošanas izmaksu noteikšanas Komisija pieskaitīja izgatavošanas pieskaitāmās izmaksas, PVA izmaksas un peļņu, kā norādīts 112. apsvērumā. Izgatavošanas pieskaitāmās izmaksas tika noteiktas, pamatojoties uz pieprasījuma iesniedzēja sniegtajiem datiem. PVA un peļņa tika noteikta, pamatojoties uz triju Brazīlijas uzņēmumu (*ArcelorMittal Brazil*, *CSN* un *Usiminas*) finanšu datiem, kā minēts 111. apsvērumā. Neizkropļotajām izgatavošanas izmaksām Komisija pieskaitīja šādas pozīcijas:

— izgatavošanas pieskaitāmās izmaksas, kas kopā veidoja 10 % no izgatavošanas tiešajām izmaksām, ja izgatavošana sāka ar pirmo ražošanas procesu, un 2 % no izgatavošanas tiešajām izmaksām, ja izgatavošana sāka ar otro ražošanas procesu,

⁽⁶⁰⁾ <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/tarifas-aplicadas-a-clientes-atendidos-em-alta-e-media-tensao-grupo-a> un <https://www.edp.com.br/distribuicao-es/saiba-mais/informativos/bandeira-tarifaria>.

⁽⁶¹⁾ www.macmap.org

- PVA un citas izmaksas, kas veidoja 18,5 % no triju iepriekš minēto Brazīlijas uzņēmumu pārdoto preču izmaksām, un
- triju iepriekš minēto Brazīlijas uzņēmumu gūto peļņu, kas bija 14,7 % no pārdoto preču izmaksām un kas tika piemērota neizkropļotajām izgatavošanas izmaksām.

(116) Uz šā pamata Komisija saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu aprēķināja normālo vērtību EXW līmenī pa ražošanas veidiem. Saliktā normālā vērtība pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija vai nu robežās no 1 200 līdz 1 400 EUR/t, vai arī no 1 500 līdz 1 700 EUR/t atkarībā no ražošanas procesa (šajā saistībā skatīt 102. apsvērumu).

3.1.8. Eksporta cena

(117) Tā kā Ķīnas ražotāji eksportētāji nesadarbojās, eksporta cena tika noteikta CIF līmenī, pamatojoties uz 14. panta 6. punkta datiem ⁽⁶²⁾.

3.1.9. Salīdzinājums

(118) Saskaņā ar pamatregulas 2. panta 6.a punkta a) apakšpunktu noteikto salikto normālo vērtību Komisija salīdzināja ar iepriekš noteikto eksporta cenu.

(119) Ja tas bija nepieciešams taisnīgai salīdzināšanai, Komisija saskaņā ar pamatregulas 2. panta 10. punktu koriģēja normālo vērtību un/vai eksporta cenu, lai ņemtu vērā atšķirības, kas ietekmē cenas un to salīdzināmību. Pamatojoties uz pieprasījuma iesniedzēja sniegto informāciju, attiecībā uz jūras un iekšzemes pārvadājumu un izkraušanas maksām tika veiktas eksporta cenas korekcijas 140,44 EUR/t apmērā, lai koriģētu to līdz EXW cenas līmenim.

3.1.10. Dempinga turpināšanās

(120) Pamatojoties uz to, Komisija konstatēja, ka eksporta cena bija par 29,7 % zemāka nekā normālā vērtība pirmajam ražošanas procesam, kas sākas ar izejvielām, kā paskaidrots 102. apsvērumā, un par 8,83 % zemāka otrajam ražošanas procesam, kas sākas ar pusfabrikātiem.

(121) Tomēr, tā kā attiecīgā importa apjoms bija ļoti neliels, proti, mazāks par 0,5 % no kopējā importa Eiropas Savienībā un ar tirgus daļu Savienības tirgū, kas mazāka nekā 1 %, cenas tika uzskatītas par nereprezentatīvām. Šā iemesla dēļ Komisija secināja, ka minētie mazie apjomi nav pietiekams pamats, lai konstatētu dempinga turpināšanos. Tāpēc Komisija pārbaudīja dempinga atkārtošanās iespējamību.

3.1.11. Dempinga atkārtošanās iespējamība

(122) Dempinga atkārtošanās iespējamības analizē tika analizēti šādi elementi: eksports uz trešām valstīm, ražošanas jauda un neizmantojama jauda Ķīnā un Savienības tirgus pievilcīgums.

3.1.11.1. Eksporta cenu uz trešām valstīm un eksporta cenu uz Savienību salīdzinājums

(123) Komisija analizēja cenu modeli Ķīnas eksportam uz trešām valstīm pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Tāpēc tā izskatīja publiski pieejamu informāciju, piemēram, Ķīnas eksporta statistiku, kas sniegta *Global Trade Atlas (GTA)*, un izguva konkrētu auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu eksporta daudzumus un vērtības ar HS kodiem 7209 15 90, 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 90, 7209 25 00, 7209 26 00, 7209 27 00, 7209 28 00, 7211 23 00, 7211 29 00, 7225 50 00 un 7226 92 00 pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Eksporta daudzumi (tonnās) uz visām valstīm (ieskaitot Eiropas Savienību) kopā veido 3 253 368 tonnas, no kurām 31 602 tonnas jeb aptuveni 1 % tika eksportētas uz Savienību.

⁽⁶²⁾ Pamatregulas 14. panta 6. punkta datubāze sniedz datus par to ražojumu importu, uz kuriem jau attiecas reģistrācijas vai antidempinga vai antisubsīdiju pasākumi, no valstīm, uz kurām attiecas procedūra, un no citām trešām valstīm 10 ciparu *Taric* kodu līmenī.

- (124) Ķīnas eksporta statistikā, kas sniegta *GTA*, ir norādīts, ka vidējā *CIF* eksporta cena eksportam no Ķīnas uz citām valstīm ir 629 EUR/t, un tā tika koriģēta līdz *EXW* cenai (pēc jūras un iekšzemes pārvadājumu un izkraušanas maksu korekcijām), tādējādi iegūstot 585 EUR/t. Pēdējā no minētajām cenām pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija pat zemāka par eksporta cenu uz ES.
- (125) Tāpēc tika atzīts par iespējamu, ka tad, ja pašlaik spēkā esošos pasākumus atceltu, Ķīnas ražotāji eksportētāji sāktu pārdot savus ražojumus Savienībai par cenu, kas ir zem normālās vērtības.

3.1.11.2. Ražošanas jauda un neizmantotā jauda Ķīnā

- (126) Pieprasījuma iesniedzēja pieprasījums liecina, ka Ķīnā ir vairāk nekā 50 pārskatāmā ražojuma ražotāju eksportētāju. *GTA* pieejamā Ķīnas eksporta statistika liecina, ka Ķīnas ražotāji eksportētāji eksportē savus ražojumus arī uz citām pasaules valstīm.
- (127) Tā kā Ķīnas ražotāji eksportētāji Ķīnā nesadarbojas, Komisija savus konstatējumus par citu ražotāju eksportētāju jaudu noteica, pamatojoties uz pieejamajiem faktiem, un paļāvās uz termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā ietvertu informāciju, kā arī citiem pieejamiem avotiem, piemēram, Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2021/1029⁽⁶³⁾, ESAO dokumentu par jaunākajām ar tērauda ražošanas jaudu saistītajām norisēm 2021. gadā⁽⁶⁴⁾, kas publicēts 2021. gada septembrī, un Pasaules Tērauda ražotāju apvienības 2021. gada datiem⁽⁶⁵⁾.
- (128) Pirmkārt, termiņbeigu pārskatīšanas pieprasījumā ietvertajā informācijā tiek lēsts, ka 2020. gadā Ķīnas kopējā jauda ir bijusi vairāk nekā 120 miljoni tonnu, savukārt ražošana un Ķīnas patēriņš –100 miljonu tonnu. Pamatojoties uz to, tika lēsts, ka neizmantotā jauda Ķīnā 2020. gadā ir 20 miljonu tonnu, kas liecina par neizmantoto jaudu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā un ievērojami pārsniedz kopējo Savienības patēriņu brīvajā tirgū (apmēram 9,7 miljoni tonnu) pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Otrkārt, Īstenošanas regulā (ES) 2021/1029 ir norādīts, ka, neraugoties uz *“ārkārtējo patēriņa pieaugumu Ķīnā”* (sk. Regulas (ES) 2021/1029 36. apsvērumu), 2020. gada Pasaules foruma par tēraudrūpniecības jaudas pārpalikumu ministru ziņojumā, kas balstīts uz datiem līdz 2019. gadam, ir norādīts, ka *“pieprasījuma prognoze uzreiz liek domāt, ka globālā jaudas un pieprasījuma plaisa, kas norāda uz pārprodukcijas riskiem tērauda tirgū, 2020. gadā ievērojami pieaugs līdz vismaz 606 milj. t”*. Tajā ir norādīts arī, ka *“ši jaudas pārpalikuma apvēršana var radīt tirdzniecības traucējumus, izraisīt krasu tērauda cenu pazemināšanos un kaitēt tērauda ražošanas nozares ekonomiskajai ilgtspējai”*. Treškārt, šī situācija tika apstiprināta arī ESAO dokumentā par jaunākajām ar tērauda ražošanas jaudu saistītajām norisēm 2021. gadā. Dokumentā bija norādīti ne tikai *“vairāki jauni ieguldījumi, kas saistīti ar Ķīnas pasākumiem, kurus īsteno, lai aizstātu novecojušas un mazas tērauda rūpnīcas, jo īpaši Ķīnas austrumu un dienvidu piekrastes apgabalos”*, bet arī fakts, ka Ķīnas valdība *“ir konstatējusi gadījumus, kad dažas tērauda rūpnīcas ir paplašinājušas ražošanas jaudu jaudas apmaiņas shēmas ietvaros”*. Turklāt ESAO dokuments atsaucas uz Ķīnas tērauda uzņēmumu ieguldījumiem Dienvidāzijas valstīs, piemēram, Filipīnās un Indonēzijā. Visbeidzot, lai gan Pasaules Tērauda ražotāju apvienības dati par 2021. gadu attiecas tikai uz neapstrādātu tēraudu, tos var uzskatīt par orientējošiem attiecīgajam ražojumam, jo auksti velmēta tērauda ražošana būtībā ir otrais tērauda ražošanas process pēc karsti velmēta tērauda ražošanas. Šajā ziņā 2021. gada dati par neapstrādātā tērauda ražošanu liecināja, ka Ķīna saražoja 52,9 % no pasaules tērauda ražošanas apjoma, kas arī liecina par attiecīgā ražojuma milzīgo ražošanas jaudu ĶTR 2021. gadā.
- (129) Turklāt daži galvenie tirgi, piemēram, ASV un Indijas, saistībā ar pārskatāmo ražojumu ir aizsargāti ar antidempinga pasākumiem, kas mazina Ķīnas ražotāju eksportētāju piekļuvi tiem.
- (130) Tāpēc ir iespējams, ka tad, ja pasākumi zaudētu spēku, Ķīnas ražotāji novirzītu savu neizmantoto jaudu ražošanai Savienības tirgus lielos daudzumos par dempinga cenām.

3.1.11.3. Savienības tirgus pievilcīgums

- (131) Savienības tirgus ir viens no lielākajiem konkrētu auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu tirgiem pasaulē.

⁽⁶³⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2021/1029 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko groza Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2019/159, lai pagarinātu konkrētu tērauda ražojumu importam noteikto aizsardzības pasākumu (OV L 225 I, 25.6.2021., 1. lpp.).

⁽⁶⁴⁾ <https://www.oecd.org/industry/ind/latest-developments-in-steel-making-capacity-2021.pdf>

⁽⁶⁵⁾ <https://worldsteel.org/steel-topics/statistics/world-steel-in-figures-2022/>

- (132) Pieprasījuma iesniedzējs pieprasījumā apgalvoja, ka Savienības tērauda aizsardzības pasākumi, ko piemēro pārskatāmajam ražojumam, vieni paši nebūtu pietiekami, lai aizsargātu Savienības tirgu pret importu ievērojamos daudzumos par dempinga cenām. Tā kā Ķīna pārskatāmajam ražojumam nav saņēmusi valstij noteiktu kvotu, Ķīnas ražotājiem eksportētājiem ir pieejams liels atlikušās kvotas apjoms, kura ietvaros tie varētu novirzīt savu eksportu uz Savienības tirgu, ja antidempinga pasākumi zaudētu spēku. Tādējādi, ja antidempinga pasākumi tiktu atcelti, eksporta apjomi no Ķīnas varētu ievērojami palielināties atlikušās kvotas ietvaros un tādējādi pārpludinātu Savienības tirgu, pirms saskaņā ar aizsargpasākumu kļūtu piemērojams ārpuskvotas maksājums.
- (133) Importētājs *Duferco S.A.* norādīja ⁽⁶⁶⁾, ka Ķīnas iestādes ir atcēlušas 13 % pievienotās vērtības nodokļa atlaidi tērauda eksportam, aptverot pārskatāmā ražojuma importu, lai ierobežotu tērauda ražošanu Ķīnā (un tādējādi risinātu ar tās oglekļa emisijām saistītos jautājumus), bet tomēr saglabātu iekšzemes piegādi Ķīnā. *Duferco S.A.* norādīja, ka tādēļ ir gaidāms, ka Ķīnas importa cenas pieaugs, tādējādi mazinot Savienības tirgus pievilcīgumu. Tomēr Komisija nevarēja apstiprināt šo apgalvojumu, jo apjomu un cenu dinamika ir atkarīga arī no daudziem citiem elementiem, piemēram, jo īpaši no esošā jaudas pārpalikuma un Savienības tirgus pievilcīguma salīdzinājumā ar citām trešām valstīm.

3.1.11.4. Secinājums par atkārtošanās iespējamību

- (134) Savienības tirgus ir ļoti pievilcīgs, jo tas ir viens no lielākajiem pasaulē. Turklāt, kā norādīts 202. apsvēruma 7. tabulā, izlasē iekļauto Savienības ražotāju vidējās svērtās vienības pārdošanas cenas nesaistītiem klientiem Savienības brīvajā tirgū pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 622 EUR/t, kas pārsniedz eksporta no Ķīnas vidējo cenu, kura koriģēta līdz EXW cenai, tādējādi iegūstot 585 EUR/t (sk. 124. apsvērumu). Tādējādi ir iespējams, ka tad, ja pašreizējie antidempinga pasākumi zaudētu spēku, Ķīnas ražotāji izmantotu savu neizmantoto jaudu un turklāt daļu no saviem mazāk ienesīgajiem eksporta pārdošanas apjomiem pārvirzītu no trešām valstīm uz Savienības tirgu.
- (135) Pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, tika secināts, ka pastāv dempinga atkārtotas rašanās iespējamība tad, ja pasākumi zaudētu spēku.

3.2. Krievija

3.2.1. Ievadpiezīmes

- (136) Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā pārskatāmā ražojuma imports no Krievijas turpinājās, tomēr ievērojami zemākos apjomos nekā sākotnējās izmeklēšanas periodā (t. i., laikposmā no 2014. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 31. martam). Saskaņā ar *Comext (Eurostat)* statistiku AVP imports no Krievijas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija mazāks par 3 000 tonnām salīdzinājumā ar aptuveni 700 000 tonnām sākotnējās izmeklēšanas periodā. AVP importa no Krievijas tirgus daļa gan Savienības kopējā tirgū, gan brīvajā Savienības tirgū pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija gandrīz 0 % salīdzinājumā ar tirgus daļu 9,8 % sākotnējās izmeklēšanas periodā.
- (137) Kā paskaidrots 29. apsvērumā, kad tika sākta procedūra, pieteicās trīs Krievijas ražotāji eksportētāji un izteica vēlmi sadarboties. Tomēr vēlāk viņi informēja Komisiju, ka neplāno atbildēt uz ražotāja eksportētāja anketas jautājumiem.
- (138) Tāpēc saskaņā ar pamatregulas 18. pantu konstatējumi par dempinga turpināšanos, kā arī dempinga atkārtošanās iespējamību tika balstīti uz pieejamajiem faktiem.

⁽⁶⁶⁾ Terminbeigu pārskatīšanas sākšana attiecībā uz antidempinga pasākumiem, kas piemērojami konkrētu Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes auksti velmētu plakanu tērauda velmējumu importam, *Duferco S.A.* vārdā sniegtā informācija, 27.8.2021., 4.1. iedaļa "Ķīna", 6. un 7. lpp.

3.2.2. *Importa par dempinga cenām turpināšanās pārskatīšanas izmeklēšanas periodā*

3.2.2.1. Normālā vērtība

- (139) Kā minēts 138. apsvērumā, Krievijas ražotāju eksportētāju nesadarbošanās dēļ Komisija normālās vērtības noteikšanā izmantoja pieejamos faktus. Šajā nolūkā Komisija izmantoja pieprasījuma iesniedzēja sniegtos datus par pārskatīšanas izmeklēšanas periodu, kuru pamatā ir MEPS *International* ⁽⁶⁷⁾ iekšzemes cenu uzziņas par Krieviju – AVP, Volgas reģions. Pamatojoties uz tiem, normālā vērtība pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 702,97 EUR/t.

3.2.2.2. Eksporta cena

- (140) Krievijas ražotāju eksportētāju nesadarbošanās dēļ Komisijai, nosakot eksporta cenu, bija jāizmanto pieejamie fakti.
- (141) Eksporta cena tika noteikta, pamatojoties uz Eurostat datiem CIF līmenī. Tādējādi eksporta cena bija 755,65 EUR/t.

3.2.2.3. Salīdzinājums

- (142) Komisija salīdzināja normālo vērtību un pārskatāmā ražojuma eksporta cenu EXW līmenī. Pamatojoties uz pieprasījuma iesniedzēja sniegto informāciju, attiecībā uz jūras un iekšzemes pārvadājumu un izkraušanas maksām tika veiktas eksporta cenas korekcijas 127,84 EUR/t apmērā, lai korigētu to līdz EXW līmenim. Pamatojoties uz to, koriģētā EXW cena eksportam uz Savienību bija 627,81 EUR/t.

3.2.2.4. Dempinga turpināšanās

- (143) Iepriekš minētais salīdzinājums liecināja, ka uz Savienību veiktā eksporta cenas, kas izteiktas procentos no CIF vērtības, bija par 10 % zemākas nekā noteiktā normālā vērtība.
- (144) Tomēr, tā kā attiecīgais importa apjoms bija ļoti neliels, proti, mazāks nekā 1 % no kopējā importa Savienībā un tuvs 0 % no Savienības tirgus daļas, Komisija izmeklēja arī dempinga atkārtošās iespējamību.

3.2.3. *Dempinga atkārtošās iespējamība pasākumu atcelšanas gadījumā*

- (145) Komisija saskaņā ar pamatregulas 11. panta 2. punktu izmeklēja dempinga atkārtošās iespējamību gadījumā ja pasākumi zaudētu spēku. Šajā nolūkā tika analizēti šādi papildu elementi: eksports uz trešām valstīm, ražošanas jauda un neizmantotā jauda Krievijā, kā arī Savienības tirgus pievilcīgums.

3.2.3.1. Eksports uz trešām valstīm

a) **Normālā vērtība**

- (146) Normālā vērtība tika aprēķināta, kā paskaidrots iepriekš 3.2.2.1. iedaļā.

b) **Eksporta cena**

- (147) Eksporta cena tika noteikta, pamatojoties uz eksporta cenām, par kādām pārskatāmais ražojums tiek eksportēts uz citām trešām valstīm. Tā kā ražotāji eksportētāji nesadarbojās, Komisija šajā nolūkā izmantoja GTA datubāzi. Vidējā eksporta cena CIF līmenī eksportam uz trešām valstīm pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 536 EUR/t. CIF eksporta cena uz trešām valstīm tika samazināta līdz EXW līmenim, atņemot pārvadājumu un apdrošināšanas izmaksas, kā arī iekšzemes transporta izmaksas Krievijā, kas bija 127,84 EUR/t, kā norādīts 141. apsvērumā. Pamatojoties uz to, koriģētā EXW cena eksportam uz trešām valstīm bija 408,72 EUR/t.

⁽⁶⁷⁾ *Global Steel Prices, Indexes & Forecasts | MEPS International.*

c) *Cenu salīdzinājums*

- (148) Komisija salīdzināja 3.2.2.1. iedaļā noteikto normālo vērtību un vidējo eksporta cenu uz trešām valstīm, pamatojoties uz *EXW* cenu.
- (149) Iepriekš minētais salīdzinājums liecināja, ka pārskatāmā ražojuma eksports no Krievijas uz trešām valstīm, izteikts procentos no *CIF* vērtības, bija par 55 % zemāks nekā noteiktā normālā vērtība.
- (150) Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji savā informācijā par procedūras sākšanu apgalvoja, ka eksporta cenas uz trešo valstu tirgiem nav reprezentatīvākas par eksporta cenām uz Savienību, jo šis eksports, kas galvenokārt ir uz Turciju, sastāv no lētākiem AVP veidiem un tas varētu izskaidrot, kāpēc to cenas ir zemākas. Viņi norādīja, ka *Eurostat* ziņotās augstās Krievijas eksporta cenas ir reprezentatīvas un tās ir jāizmanto novērtējumā.
- (151) Šajā ziņā Komisija norādīja, ka nav sniegti pierādījumi, kas pamatotu apgalvojumu par atšķirībām ražojuma veidos. Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji faktiski nesniedza atbildes uz anketas jautājumiem, kas ļautu Komisijai veikt uz Savienību eksportēto ražojumu veidu novērtējumu. Tādējādi, kā paskaidrots 138. apsvērumā, Komisija savu novērtējumu balstīja uz pieejamajiem faktiem. Lai noteiktu eksporta Krievijas eksporta cenu uz trešām valstīm, tā izmantoja *GTA* datubāzi kā vispiemērotāko avotu. Jebkurā gadījumā, pat ja Krievijas eksporta cenas uz Savienību tiktu izmantotas tā, kā ieteica trīs Krievijas eksportētāji, Komisija iepriekš 3.2.2.4. iedaļā ir konstatējusi, ka eksporta cenas Krievijas eksportam uz Savienību, kas iegūtas no *Eurostat* un izteiktas procentos no *CIF* vērtība, ir par 10 % zemākas nekā noteiktā normālā vērtība. Tāpēc apgalvojums tika noraidīts.

3.2.3.2. Ražošanas jauda un neizmantotā jauda Krievijā

- (152) Ņemot vērā to, ka Krievijas ražotāji eksportētāji nesadarbojās, ražošanas jauda un neizmantotā jauda Krievijā tika noteikta, pamatojoties uz pieejamajiem faktiem, un jo īpaši uz informāciju, ko par pārskatīšanas izmeklēšanas periodu sniedza pieprasījuma iesniedzējs.
- (153) Pieprasījuma iesniedzēja sniegtā informācija liecina, ka pārskatāmā ražojuma kopējā ražošanas jauda Krievijā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā pārsniegusi 12 000 000 tonnu. Pieprasījuma iesniedzējs ir aplēsis, ka Krievijas ražotāju neizmantotā jauda ir aptuveni 2 miljoni tonnu, ko iekšzemes tirgus nevar absorbēt. Turklāt pieprasījuma iesniedzējs norādīja, ka Krievijas ražotāji laikposmā no 2016. līdz 2021. gadam ir palielinājuši auksti velmēta tērauda ražošanas jaudu par aptuveni 1 150 000 tonnām.
- (154) Krievijas ražotāji eksportētāji apstrīdēja pieprasījuma iesniedzēja sniegto Krievijas neizmantotās jaudas aprēķinu. Tie savā informācijā par procedūras sākšanu sniedza datus par AVP ražošanas nozares kopējo ražošanas jaudu Krievijā, kopējo ražošanas apjomu un jaudas izmantojuma līmeni. Viņi apgalvoja, ka 2020. gadā Krievijas AVP ražošanas nozares neizmantotā jauda bija [1,8–2,3] miljoni tonnu, kas bija tikai [4–8] % no kopējā Savienības patēriņa (32,4 miljoni tonnu). Viņi arī norādīja, ka, ņemot vērā aplēsto AVP patēriņa un ražošanas pieaugumu Krievijā un Eirāzijas Ekonomikas savienībā, tiek prognozēts, ka Krievijas AVP ražošanas nozares brīvā jauda turpinās samazināties.
- (155) Šajā saistībā, kā paskaidrots 32. apsvērumā, Krievijas ražotāji eksportētāji nenosūtīja atbildes uz anketas jautājumiem, un Komisija uzskatīja, ka viņi ir snieguši tikai daļēju informāciju par ražošanu, jaudu un ražošanas apjomu bez pierādījumiem, kas to pamato, un Komisija nevarēja to pārbaudīt. Tāpēc, tā kā ražotāji eksportētāji nebija snieguši pietiekamu un uzticamu informāciju par ražošanas jaudu un ražošanas apjomu, Komisija izmantoja lietas materiālos pieejamo informāciju.

- (156) Turklāt Krievijas ražotāji eksportētāji sniedza datus par ražošanu, jaudu un jaudas izmantojumu tikai sensitīvā versijā bez nekonfidenciāla kopsavilkuma. Kā norādīts paziņojumā par procedūras sākšanu, ja persona, kas iesniedz konfidenciālu informāciju, nenorāda pamatotu iemeslu, kāpēc tā lūdz saglabāt konfidencialitāti, vai nesagatavo tās nekonfidenciālu kopsavilkumu un neiesniedz to noteiktajā formātā un kvalitātē, Komisija šādu informāciju var neņemt vērā, ja vien no uzticamiem avotiem nevar pietiekami pierādīt, ka informācija ir pareiza. Ņemot vērā to, ka informācija par ražošanu, jaudu un jaudas izmantojumu tika sniegta tikai sensitīvā versijā un tāpēc citas ieinteresētās personas nevarēja par to sniegt piezīmes, nebija iespējams pietiekami pierādīt, ka informācija ir pareiza.
- (157) Jebkurā gadījumā attiecīgie Krievijas ražotāju eksportētāju sniegtie dati un pieprasījuma iesniedzēja sniegtie dati lielā mērā neatšķīrās. Tādējādi Komisija uzskata, ka, veicot novērtējumu, kas balstīts uz Krievijas ražotāju eksportētāju sniegtajiem datiem, nebūtu iegūts citāds secinājums. Tāpēc Komisija šos apgalvojumus noraidīja.
- (158) Pēc informācijas izpaušanas Krievijas valdība, kā arī ražotāji eksportētāji apstrīdēja Komisijas konstatējumus, ka ražotāji eksportētāji izmeklēšanā nav sadarbojušies pilnībā un ka nav iesniegta jēgpilna atklātā versija (kā paskaidrots 156. apsvērumā). Tādējādi ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka Komisija šajā ziņā ir ļaunprātīgi izmantojusi savu rīcības brīvību.
- (159) Pirmkārt, Komisija konstatēja, ka ražotāji eksportētāji informāciju par katra uzņēmuma jaudu ir snieguši tikai indeksētā veidā, kas neļāva personām sniegt piezīmes par precīzu uzstādīto jaudu (netika norādīti diapazoni). Atklātajā versijā netika sniegti ne ražošanas dati, ne jaudas izmantojuma dati. Tādējādi Komisija vēlreiz atkārtoja savu konstatējumu par to, ka citas ieinteresētās personas nevarēja pārbaudīt informācijas par ražošanu, jaudu un jaudas izmantojumu atklāto versiju. Otrkārt, šī informācija netika sniegta atbildēs uz anketas jautājumiem, un to nevarēja salīdzināt ar citām anketas daļām un pamatdokumentiem, kas uzņēmumiem ir jāiesniedz kā pierādījumi, kuri pamato atbildēs uz anketas jautājumiem sniegto informāciju. Visbeidzot, kā paskaidrots iepriekš 157. apsvērumā, Komisija konstatēja, ka pat tad, ja būtu ņemti vērā sniegtie dati, tās konstatējumi par neizmantojamo jaudu netiktu mainīti. Tāpēc Komisija šos apgalvojumus noraidīja.
- (160) Pārskatāmā ražojuma neizmantojama jauda, kas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā pieejama Krievijā, ir aptuveni 21 % no kopējā Savienības patēriņa brīvajā tirgū, ja aprēķinā izmanto pieprasījumā sniegtos datus, un aptuveni 20 %, ja aprēķinā būtu ņemta vērā Krievijas ražotāju eksportētāju sniegta informācija.
- (161) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka Krievijas ražotājiem eksportētājiem ir ievērojama neizmantojama jauda, kuru tie varētu izmantot, lai ražotu AVP eksportēšanai uz Savienības tirgu, ja pasākumi zaudētu spēku.

3.2.3.3. Savienības tirgus pievilcīgums

- (162) Komisija konstatēja, ka Krievijas ražotāji eksportētāji pārskatāmo ražojumu eksportēja uz trešo valstu tirgiem par cenām, kas bija par aptuveni 14 % zemākas nekā Savienības ražotāju vidējās pārdošanas cenas Savienības tirgū. Ņemot vērā šo cenu līmeni, eksports uz Savienību Krievijas eksportētājiem potenciāli ir pievilcīgāks nekā eksports uz visām pārējām valstīm.
- (163) Savienības tirgus ir pievilcīgs arī tā ģeogrāfiskā tuvuma un lieluma dēļ – kopējais patēriņš tajā ir 33 579 173 tonnas, ieskaitot patēriņu brīvajā tirgū, kas pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 9 677 020 tonnas.

- (164) Eksporta apjoms uz trešām valstīm pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija 580 000 tonnu, kas ir 6 % no Savienības patēriņa brīvajā tirgū. Tas veido papildu AVP apjomu, ko varētu novirzīt uz Savienības tirgu, ņemot vērā tā pievilcīgumu, ja pasākumi zaudētu spēku.
- (165) Pēc informācijas izpaušanas ražotāji eksportētāji un Krievijas valdība apgalvoja, ka Savienības tirgus ražotājiem eksportētājiem vairs nav pievilcīgs sankciju dēļ un ka pat pirmssankciju periodā “tirdzniecības plūsmas, infrastruktūra un piegādes ķēdes jau ir bijušas iznīcinātas” un jāpaiet gadiem, līdz tās tiktu atjaunotas.
- (166) Lai gan apgalvojums par sankcijām ir izskatīts turpmāk 167. un 172. apsvērumā, Komisija konstatēja, ka nav sniegts pierādījums apgalvojumam, ka eksporta atjaunošanai uz Savienību būs vajadzīgi gadi. Tajā pašā laikā, ņemot vērā ievērojami zemākās cenas, par kurām Krievijas ražotāji eksportētāji turpina eksportēt uz citām pasaules valstīm, Savienības tirgus ģeogrāfisko tuvumu un lielumu, kā arī ievērojamo eksporta apjomu uz trešām valstīm, ko varētu novirzīt uz Savienību, Komisija vairākkārt atkārtoja savus konstatējumus, ka Savienības tirgus ir pievilcīgs Krievijas ražotājiem eksportētājiem.
- (167) Neseno notikumu dēļ šis secinājums nekļūst apšaubāms. Šajā saistībā Komisija norādīja, ka pēc izmeklēšanas sākšanas Krievijas Federācijas militārās agresijas pret Ukrainu dēļ Savienība pret Krieviju ir noteikusi vairākus sankciju kopumus, kas pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda beigām attiecas arī uz tērauda ražojumiem un/vai tērauda uzņēmumiem, kuri ražo un eksportē pārskatāmo ražojumu. Pēdējais sankciju kopums, kas attiecas arī uz pārskatāmo ražojumu un/vai ražotājiem eksportētājiem, ietver AVP importa aizliegumu. Šis aizliegums stājās spēkā 2022. gada 16. martā⁽⁶⁸⁾. Ņemot vērā to, ka šīs sankcijas ir saistītas ar militāro agresiju un pamatā esošo ģeopolitisko situāciju, to tvērums, izmaiņas un/vai ilgums nav paredzami. Turklāt antidempinga pasākumu darbības laiks ir pieci gadi. Ņemot vērā iepriekš minēto nenoteiktību un to, ka Padome jebkurā brīdī var papildus grozīt sankciju precīzo tvērumu un ilgumu, Komisija konstatēja, ka sankcijas nevar ietekmēt tās secinājumus šajā procedūrā.

3.2.3.4. Secinājums par dempinga atkārtošānās iespējamību

- (168) Komisija konstatēja, ka Krievijas ražotāji eksportētāji veic pārdošanu trešām valstīm par cenām, kas ir zemākas par normālo vērtību.
- (169) Kā paskaidrots 161. apsvērumā, neizmantotā jauda Krievijā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija ievērojama, un tā veido aptuveni 21 % no kopējā Savienības patēriņa brīvajā tirgū pārskatīšanas izmeklēšanas periodā un palielinājās laikposmā no 2016. līdz 2021. gadam.
- (170) Visbeidzot, Savienības tirgus pievilcīgums lieluma, ģeogrāfiskā tuvuma un cenu ziņā norāda uz iespējamību, ka gadījumā, ja pasākumi zaudētu spēku, eksports no Krievijas un neizmantotā jauda Krievijā tiktu (pār)virzīti uz Savienību.
- (171) Pēc informācijas izpaušanas Krievijas valdība apgalvoja, ka nepastāv dempinga atkārtošānās iespējamība, jo imports ir bijis nenozīmīgs un sankciju dēļ Krievijas ražotāji ir pilnībā pārtraukuši eksportu uz Savienību uz ilgu un nenoteiktu laiku.
- (172) Par eksportu uz Savienību Komisija atgādināja, ka tā ir konstatējusi dempinga atkārtošānās iespējamību, pamatojoties uz iepriekš aprakstītajiem elementiem, kuri neietver pašreizējo eksporta līmeni uz Savienību, un to uzskata par pagaidu situāciju, kura var mainīties jebkurā brīdī. Komisija attiecībā uz spēkā esošajām sankcijām, kā paskaidrots 167. apsvērumā, ņemot vērā to, ka to tvērums, izmaiņas un/vai ilgums nav paredzami un tās jebkurā brīdī var tikt grozītas, konstatēja, ka tās nevar ietekmēt secinājumus šajā procedūrā. Tāpēc nesenie notikumi, kas uz

⁽⁶⁸⁾ Padomes Regula (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV L 229, 31.7.2014., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Regulu (ES) 2022/428 (OV L 87I, 15.3.2022., 13. lpp.). Regulas (ES) Nr. 833/2014 konsolidēto versiju, kas ietver visus grozījumus, kuri saistīti ar sankciju kopumu, sk. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A02014R0833-20220413>.

laiku ietekmēja importu no Krievijas Savienībā, šajā lietā nevar mainīt konstatējumus par dempinga atkārtošanos, un šie apgalvojumi tika noraidīti.

- (173) Tādējādi Komisija secināja, ka tad, ja pasākumi netiktu pagarināti, pastāv dempinga atkārtošanās iespējamība.

4. KAITĒJUMS

4.1. Savienības ražošanas nozares definīcija un Savienības ražošanas apjoms

- (174) Attiecīgajā periodā līdzīgo ražojumu Savienībā ražoja 21 ražotājs. Tie veido "Savienības ražošanas nozari" pamatregulas 4. panta 1. punkta nozīmē.
- (175) Tika noteikts, ka kopējais ražošanas apjoms Savienībā pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija aptuveni 30,5 miljoni tonnu. Šo skaitlisko rādītāju Komisija noteica, pamatojoties uz visu pieejamo informāciju par Savienības ražošanas nozari, piemēram, informāciju, ko sniedza pieprasījuma iesniedzējs. Kā norādīts 21. apsvērumā, izlasē tika iekļauti trīs Savienības ražotāji, kuri veidoja vairāk nekā 30 % no līdzīgā ražojuma ražošanas kopapjoma Savienībā.
- (176) Savienības ražošanas nozare ir pārsvarā vertikāli integrēta, un auksti velmēti plakani tērauda velmējumi tiek uzskatīti par sākotnējo materiālu dažādu lejupējo ražojumu ar pievienoto vērtību ražošanā, tāpēc patēriņu ierobežotajā un brīvajā tirgū analizēja atsevišķi.
- (177) Kaitējuma analizē ir svarīgi nošķirt ierobežoto tirgu no brīvā tirgus, jo ražojumi, kas paredzēti pašpatēriņam, tieši nekonkurē ar importa ražojumiem, grupu iekšienē atbilstoši dažāda cenu politikai tiek noteiktas transfertcenas, kas tāpēc nav uzticamas. Turpretī ražojumi, kas paredzēti brīvajam tirgum, tieši konkurē ar importēto attiecīgo ražojumu, un cenas ir brīvā tirgus cenas.
- (178) Lai gūtu pēc iespējas pilnīgu priekšstatu par Savienības ražošanas nozari un līdzīgi kā sākotnējā izmeklēšanā Komisija ieguva datus par visām darbībām ar auksti velmētiem plakaniem tērauda velmējumiem un noteica, vai ražojumi bija paredzēti pašpatēriņam vai brīvajam tirgum. Komisija konstatēja, ka aptuveni 78 % no Savienības ražotāju kopējā saražotā apjoma bija paredzēts izmantot pašpatēriņam.
- (179) Komisija pārbaudīja dažus ar ES ražošanas nozari saistītos ekonomiskos rādītājus, pamatojoties tikai uz brīvā tirgus datiem. Šie rādītāji ir šādi: pārdošanas apjoms un pārdošanas cenas Savienības tirgū; tirgus daļa; eksporta apjoms un cenas un rentabilitāte. Attiecībā uz citiem rādītājiem, piemēram, ražošanu, jaudu, ražīgumu, nodarbinātību un algām, turpmāk aplūkotie skaitļi attiecas uz visu darbību, tāpēc nebija nepieciešams tos atdalīt.

4.2. Patēriņš Savienībā

- (180) Komisija noteica patēriņu Savienībā, pamatojoties uz a) *Eurofer* sniegtajiem datiem par Savienības ražošanas nozares līdzīgā ražojuma pārdošanas apjomu Savienībā, salīdzinātiem ar izlasē iekļauto Savienības ražotāju datiem, un b) pārskatāmā ražojuma importu no visām trešām valstīm pēc *Eurostat* datiem.
- (181) Patēriņam Savienībā bija šāda dinamika:

2. tabula

Patēriņš Savienībā (tonnās)

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Kopējais patēriņš Savienībā	39 389 717	38 484 642	31 808 880	33 579 173
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	98	81	85
Ierobežotais tirgus	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	100	80	85
Brīvais tirgus	11 181 772	10 355 209	9 157 856	9 677 020
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	93	82	87

Avots: Eurofer sniegtie dati, kas salīdzināti ar izlasē iekļauto ražotāju atbildēm uz anketas jautājumiem; Eurostat.

- (182) Patēriņš brīvajā tirgū ir palielinājies salīdzinājumā ar 7 122 682 tonnām, kas tika patērētas sākotnējās izmeklēšanas periodā (no 2014. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 31. martam). Tomēr attiecīgajā periodā pašpatēriņš Savienībā samazinājās par aptuveni 15 %, savukārt patēriņš Savienības brīvajā tirgū samazinājās par aptuveni 13 %. Laikposmā no 2018. līdz 2019. gadam patēriņš ierobežotajā tirgū saglabājās stabils, bet patēriņš brīvajā tirgū samazinājās par 7 %. Galvenais samazinājums bija laikposmā no 2019. līdz 2020. gadam, kad patēriņš gan brīvajā, gan ierobežotajā tirgū būtiski samazinājās, proti, attiecīgi par 11 % un 20 %. Šis samazinājums sākās 2019. gadā ne tikai tāpēc, ka Savienības izaugsme kopumā palēninājās, bet to veicināja arī Covid-19 pandēmijas izraisītā vispārējā ekonomikas attīstības palēnināšanās. Ekonomikas izaugsmes palēnināšanās kopumā, un jo īpaši apstrādes rūpniecībā, ir ietekmējusi kopējo pieprasījumu pēc tērauda. Tas jo īpaši ietekmēja autobūves nozari, kas veido nozīmīgu AVP lietotāju daļu. No 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam patēriņš gan ierobežotajā, gan brīvajā tirgū palielinājās par 5 %, tomēr nesasniedza 2018. gada līmeni.

4.3. Imports no attiecīgajām valstīm un citām pasaules valstīm

4.3.1. Importa no attiecīgajām valstīm un citām pasaules valstīm apjoms un tirgus daļa

- (183) Komisija noteica importa apjomu, pamatojoties uz Eurostat datiem. Importa tirgus daļa tika noteikta, salīdzinot importa apjomus ar patēriņu Savienības brīvajā tirgū, kas norādīts iepriekš 2. tabulā.

- (184) Importam Savienībā no attiecīgajām valstīm un citām pasaules valstīm bija šāda dinamika:

3. tabula

Importa apjoms (tonnās) un tā tirgus daļa

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Importa apjoms no attiecīgajām valstīm	14 367	4 286	1 435	9 713
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	30	10	68
Tirgus daļa	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importa apjoms no ĶTR	2 305	1 275	423	7 065
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	55	18	307
ĶTR tirgus daļa	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,1 %
Importa apjoms no Krievijas	12 062	3 011	1 012	2 648
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	25	8	22
Krievijas tirgus daļa	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Importa apjoms no citām pasaules valstīm	2 279 706	2 113 190	1 876 491	2 154 420
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	93	82	95
Citu pasaules valstu tirgus daļa	20,39 %	20,41 %	20,49 %	22,26 %

Avots: Eurostat.

- (185) Lai gan sākotnējās izmeklēšanas periodā imports no attiecīgajām valstīm ieņēma 20 % (1,4 miljoni tonnu) lielu tirgus daļu, šā importa, pēc Eurostat datiem, Savienības tirgū faktiski vairs nav. Faktiski imports no attiecīgajām valstīm attiecīgajā periodā turpināja samazināties – no 14 367 līdz 9 713 tonnām. Lai gan importa apjomi no abām attiecīgajām valstīm laikposmā no 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam atkal nedaudz pieauga – tas atbilst pieaugošajiem patēriņa apjomiem minētajā periodā –, to tirgus daļa pārskatīšanas izmeklēšanas periodā joprojām bija tikai 0,1 %.

- (186) Pārskatāmā ražojuma kopējais imports no trešām valstīm, kas nav attiecīgās valstis, attiecīgajā periodā samazinājās par 5 % (no 2,28 līdz 2,15 miljoniem tonnu). Tas atbilst tai pašai Savienības brīvajā tirgū vērojamajai 2. tabulā norādītajai patēriņa tendencei samazināties, bet mazākā mērā. Turklāt trešās valstis attiecīgajā periodā saglabāja (un pat palielināja par gandrīz 2 procentpunktiem) savu tirgus daļu brīvajā tirgū, savukārt Savienības ražošanas nozare zaudēja gandrīz 2 % no tirgus daļas. Tomēr AVP piegāde brīvajam tirgum bija neregulāra, un nevienai no citām trešām valstīm Savienības tirgū tirgus daļa nebija lielāka par 4 % ⁽⁶⁹⁾.

4.4. Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis

4.4.1. Vispārīgas piezīmes

- (187) Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis tika novērtēts, izvērtējot visus ekonomiskos rādītājus, kuri raksturo Savienības ražošanas nozares stāvokli attiecīgajā periodā.
- (188) Lai noteiktu kaitējumu, Komisija nošķīra makroekonomiskos un mikroekonomiskos kaitējuma rādītājus. Komisija izvērtēja makroekonomiskos rādītājus, pamatojoties uz datiem, kas ietverti *Eurofer* sniegtajā atbildē uz anketas jautājumiem par Savienības ražošanas nozares līdzīgā ražojuma pārdošanas apjomiem un kas salīdzināti ar datiem, kurus snieguši izlasē iekļautie Savienības ražotāji. Komisija izvērtēja mikroekonomiskos rādītājus, pamatojoties uz datiem, kas sniegti izlasē iekļauto Savienības ražotāju atbildēs uz anketas jautājumiem. Abas datu kopas tika atzītas par Savienības ražošanas nozares ekonomiskajam stāvoklim reprezentatīvām.
- (189) Makroekonomiskie rādītāji ir ražošanas apjoms, ražošanas jauda, jaudas izmantojums, pārdošanas apjoms, tirgus daļa, izaugsme, nodarbinātība, ražīgums, dempinga starpības lielums un atgūšanās no iepriekšējā dempinga.
- (190) Mikroekonomiskie rādītāji ir vienības vidējās cenas, vienības izmaksas, darbaspēka izmaksas, krājumi, rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi, ienākums no ieguldījumiem un spēja piesaistīt kapitālu.

4.4.2. Makroekonomiskie rādītāji

4.4.2.1. Ražošanas apjoms, ražošanas jauda un jaudas izmantojums

- (191) Kopējam Savienības ražošanas apjomam, ražošanas jaudai un jaudas izmantojumam attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

4. tabula

Ražošanas apjoms, ražošanas jauda un jaudas izmantojums

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Ražošanas apjoms (tonnās)	36 298 267	35 686 689	29 229 520	30 520 404
<i>Indekss (2018. g. = 100)</i>	100	98	81	84
Ražošanas jauda (tonnās)	45 912 036	45 976 102	48 542 510	44 909 450
<i>Indekss (2018. g. = 100)</i>	100	100	106	98

⁽⁶⁹⁾ Indija, Turcija, Ukraina un Korejas Republika bija vienīgās valstis, kuru tirgus daļa pārskatīšanas izmeklēšanas periodā pārsniedza 3 %, savukārt tikai Taivānai un Apvienotajai Karalistei tirgus daļa pārsniedza 2 %.

Jaudas izmantojums %	79	78	60	68
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	98	76	86

Avots: Eurofer un izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (192) Kopš attiecīgā perioda sākuma ražošanas apjomi ir ievērojami samazinājušies. Samazinājumam lielā mērā ir līdzīga tendence un apjoms, kāds novērots Savienības kopējā patēriņa samazinājumam. Pārskatīšanas izmeklēšanas periodā ražošanas apjomi samazinājās par 16 %.
- (193) Ražošanas jauda attiecīgajā periodā arī ir nedaudz samazinājusies un ir daudz zemākā līmenī, nekā tika konstatēts sākotnējā izmeklēšanā. Daļēji tas ir tāpēc, ka Apvienotā Karaliste sākotnējās izmeklēšanas laikā joprojām bija Savienības dalībvalsts, savukārt tās ražošanas jauda vairs netika ņemta vērā pašreizējā pārskatīšanas izmeklēšanā. Turklāt Savienības ražošanas nozare ir veikusi pasākumus, lai pielāgotu un racionalizētu savu jaudu atbilstoši patēriņam tirgū. Tāpēc jaudas izmantojuma rādītāji salīdzinājumā ar sākotnējo izmeklēšanu sākumā uzlabojās. Tomēr kopš Savienības izaugsmes palēnināšanās 2019. gadā, un jo īpaši kopš Covid-19 pandēmijas sākuma, tie attiecīgajā periodā atkal būtiski samazinājās, lai gan pārskatīšanas izmeklēšanas periodā nedaudz pieauga (2020. gadā salīdzinājumā ar 2018. gadu samazinājās gandrīz par 20 procentpunktiem, bet pārskatīšanas izmeklēšanas periodā salīdzinājumā ar 2018. gadu samazinājās par 11 procentpunktiem).

4.4.2.2. Pārdošanas apjoms un tirgus daļa

- (194) Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjomam un tirgus daļai attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

5. tabula

Pārdošanas apjoms (tonnās) un tirgus daļa

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Kopējais pārdošanas apjoms Savienības tirgū (brīvajā un ierobežotajā tirgū)	37 095 644	36 367 167	29 930 954	31 415 040
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	98	81	85
Pārdošanas apjoms ierobežotajā tirgū un pašpatēriņš	28 207 944	28 129 434	22 651 025	23 902 153
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	100	80	85
Pārdošanas apjoms brīvajā tirgū	8 887 699	8 237 733	7 279 930	7 512 887
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	93	82	85
Pārdošana brīvajā tirgū: tirgus daļa	79 %	80 %	79 %	78 %

Avots: Eurofer un izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (195) Kopējam pārdošanas apjomam Savienībā attiecīgajā periodā bija tendence samazināties, un kopumā tas samazinājās par 15 %. Tāda pati tendence ar līdzīgu apjomu ir vērojama ierobežotajā un brīvajā tirgū, un tā atbilst patēriņa samazinājumam, kas norādīts 2. tabulā.
- (196) Savienības ražošanas nozares tirgus daļa brīvajā tirgū attiecīgajā periodā saglabājās diezgan stabila, bet pārskatīšanas izmeklēšanas periodā samazinājās par gandrīz 2 %. Tas sakrīt ar trešo valstu tirgus daļas pieaugumu pārskatīšanas izmeklēšanas periodā, kā tas norādīts 3. tabulā.

4.4.2.3. Izaugsme

- (197) Patēriņam samazinoties, Savienības ražošanas nozare zaudēja ne tikai pārdošanas apjomus Savienībā, bet arī tirgus daļu brīvajā tirgū. Tādējādi attiecīgajā periodā Savienības ražošanas nozarē izaugsmes nebija.

4.4.2.4. Nodarbinātība un ražīgums

- (198) Nodarbinātībai un ražīgumam attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

6. tabula

Nodarbinātība un ražīgums

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Nodarbināto skaits	9 634	9 137	9 773	9 321
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	95	101	97
Ražīgums (tonnās uz nodarbināto)	3 768	3 906	2 991	3 274
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	104	79	87

Avots: Eurofer un izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (199) Savienības ražošanas nozarei nav izdevies saglabāt pārskatāmā ražojuma ražošanā iesaistīto nodarbināto skaitu, kurš laikposmā no 2018. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam kopumā samazinājās par 3 %.
- (200) Savienības ražošanas nozares darbaspēka ražīgumam, ko mēra kā produkcijas izlaidi (tonnās) uz vienu nodarbināto, attiecīgajā periodā bija tendence samazināties (-13 %). Ievērojamais ražīguma samazinājums salīdzinājumā ar nodarbināto skaita mazāku samazināšanos ir skaidrojams ar lielāku ražošanas apjoma samazinājumu, kas ir saistīts arī ar Savienības ražošanas nozares ražojumu pārdošanas apjomu un pieprasījuma samazināšanos gan iekšzemes, gan eksporta tirgos.

4.4.2.5. Dempinga starpības lielums un atgūšanās no iepriekšējā dempinga

- (201) Visas šajā pārskatīšanas izmeklēšanā konstatētās dempinga starpības ievērojami pārsniedza *de minimis* līmeni. Vienlaikus importa līmenis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija ļoti neliels – tikai 0,1 % no patēriņa Savienībā. Antidempinga pasākumi, kas tika noteikti pēc sākotnējās izmeklēšanas, ļāva Savienības ražošanas nozarei atgūties no iepriekšējā dempinga, kā liecina dati par 2018. gadu un kā apstiprināts pieprasījuma iesniedzēja pārskatīšanas pieprasījuma apgalvojumos.

4.4.3. Mikroekonomiskie rādītāji

4.4.3.1. Cenas un faktori, kas tās ietekmē

- (202) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju ražošanas izmaksām un vidējai svērtajai vienības pārdošanas cenai nesaistītiem klientiem Savienībā attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

7. tabula

Pārdošanas cenas un ražošanas izmaksas Savienībā (EUR/t)

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Vienības vidējā pārdošanas cena Savienības brīvajā tirgū	654	613	553	622
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	94	85	95
Vienības ražošanas izmaksas	592	617	573	643
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	104	97	109

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji

- (203) Visā attiecīgajā periodā pārdošanas cenas Savienības tirgū nesaistītām personām (brīvajā tirgū) samazinājās par 5 %. Detalizēta analīze liecina, ka laikposmā no 2018. gada līdz 2020. gadam pārdošanas cenas samazinājās par 15 %, bet pārskatīšanas izmeklēšanas periodā atkal palielinājās par 12 %. Tajā pašā periodā ražošanas izmaksas svārstījās, bet pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija gandrīz par 10 % augstākas nekā 2018. gadā. Visos gados, izņemot 2018. gadu, vidējās ražošanas izmaksas bija augstākas nekā vidējā pārdošanas cena. Lai gan pārdošanas cenas ievērojami palielinājās laikposmā no 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam, Savienības ražošanas nozare vēl nebija spējusi palielināt pārdošanas cenu līdz līmenim, kas ir pietiekams, lai segtu ražošanas izmaksas.

4.4.3.2. Darbaspēka izmaksas

- (204) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju vidējām darbaspēka izmaksām attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

8. tabula

Vidējās darbaspēka izmaksas uz vienu nodarbināto

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Vidējās darbaspēka izmaksas uz vienu nodarbināto (EUR)	91 664	97 412	93 113	97 981
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	106	102	107

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (205) Attiecīgajā periodā vidējās darbaspēka izmaksas svārstījās, bet kopumā palielinājās par 7 %. Samazinoties nodarbināto skaitam, saruka arī kopējās darbaspēka izmaksas, taču mazākā mērā.

4.4.3.3. Krājumi

- (206) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju krājumiem attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

9. tabula

Krājumi

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Krājumi perioda beigās (tonnās)	488 722	429 657	284 572	262 487
<i>Indekss (2018. g. = 100)</i>	100	88	58	54
Krājumi perioda beigās, izteikti procentos no ražošanas apjoma	4	4	3	2
<i>Indekss (2018. g. = 100)</i>	100	88	65	55

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (207) Attiecīgajā periodā Savienības ražošanas nozares krājumi pastāvīgi samazinājās. Parasti AVP krājumu izmaiņām ir tādas pašas tendences kā ražošanas apjomam, kas arī samazinājās attiecīgajā periodā, kā norādīts 4. tabulā ⁽⁷⁰⁾. Tomēr attiecīgajā periodā vienā no izlasē iekļautajiem uzņēmumiem notika dažas pārstrukturēšanas darbības, kas ietvēra uzņēmumu daļēju sadalīšanu, aptverot krājumus. Turklāt vienam no izlasē iekļautajiem uzņēmumiem kādu laiku bija problēmas ar vairākām iekārtām, tāpēc bija jāpārdod vairāk krājumu, nekā bija paredzēts. Tomēr, kā konstatēts arī sākotnējā izmeklēšanā, krājumi netiek uzskatīti par būtisku kaitējuma rādītāju šajā nozarē, jo Savienības ražošanas nozare lielāko daļu līdzīgā ražošanas veidu ražo pēc konkrētiem lietotāju pasūtījumiem ⁽⁷¹⁾.

4.4.3.4. Rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi, ienākums no ieguldījumiem un spēja piesaistīt kapitālu

- (208) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju rentabilitātei, naudas plūsmai, ieguldījumiem un ienākumam no ieguldījumiem attiecīgajā periodā bija šāda dinamika:

10. tabula

Rentabilitāte, naudas plūsma, ieguldījumi un ienākums no ieguldījumiem

	2018	2019	2020	Pārskatīšanas izmeklēšanas periods
Nesaistītiem klientiem Savienībā veiktās pārdošanas rentabilitāte (% no pārdošanas apgrozījuma)	16,1	- 2,8	- 14,7	- 3,1

⁽⁷⁰⁾ Tas tika apstiprināts arī sākotnējā izmeklēšanā, sk. 136. apsvērumu Komisijas Īstenošanas regulā (ES) 2016/181.

⁽⁷¹⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2016/181, 136. apsvērumus.

<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	- 17	- 92	- 20
Naudas plūsma (EUR)	1 197 337 649	1 024 735 660	744 992 480	822 335 704
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	86	62	69
Ieguldījumi (EUR)	65 866 851	75 059 376	61 159 498	72 616 722
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	114	93	110
Ienākums no ieguldījumiem (%)	5	0	- 3	- 1
<i>Indekss</i> (2018. g. = 100)	100	- 8	- 69	- 12

Avots: izlasē iekļautie Savienības ražotāji.

- (209) Izlasē iekļauto Savienības ražotāju rentabilitāti Komisija noteica, tīro peļņu pirms nodokļu nomaksas no līdzīgā ražojuma pārdošanas nesaistītiem pircējiem Savienībā izsakot procentos no šīs pārdošanas apgrozījuma.
- (210) Antidempinga pasākumu noteikšanas dēļ Savienības ražošanas nozare kopš sākotnējās izmeklēšanas perioda ir spējusi uzlabot rentabilitāti un pat pārsniegt minētajā izmeklēšanā noteikto mērķa peļņu ⁽⁷²⁾. Tomēr pēc augstākā līmeņa sasniegšanas 2018. gadā, Savienības patēriņam samazinoties brīvajā tirgū un nākamajos gados samazinoties arī pārdošanas cenām, kā norādīts iepriekš 7. tabulā, vienības ražošanas izmaksas kļuva augstākas par vidējo pārdošanas cenu. Savienībā samazinoties AVP patēriņam, Savienības ražošanas nozare nevarēja noteikt pārdošanas cenas tāda līmenī, kas segtu vismaz ražošanas izmaksas.
- (211) Neto naudas plūsma norāda Savienības ražotāju spēju pašfinansēt savu darbību. Neto naudas plūsmas tendence lielā mērā bija līdzīga kā rentabilitātei, kura visaugstākajā līmenī bija 2018. gadā, bet pēc tam 2019. gadā un 2020. gadā būtiski samazinājās, savukārt izmeklēšanas periodā neredz atgūvās, taču joprojām bija zemāka par 2018. un 2019. gada līmeni.
- (212) Ienākums no ieguldījumiem ir peļņa, kas izteikta procentos no ieguldījumu uzskaites neto vērtības. Attiecīgajā periodā ieguldījumi kopumā palielinājās, taču 2020. gadā un pārskatīšanas izmeklēšanas periodā tie saglabājās zem 2019. gada līmeņa. Ienākumam no ieguldījumiem bija negatīva dinamika, un tas sekoja tādai pašai tendencei, kāda bija rentabilitātei.

4.5. Secinājums par kaitējumu

- (213) Attiecīgajā periodā visi makroekonomiskie rādītāji, kā ražošanas apjoms, jaudas izmantojums, pārdošanas apjoms Savienības tirgū (gan ierobežotajā, gan brīvajā tirgū), tirgus daļa, nodarbinātība un ražīgums, uzrādīja negatīvu tendenci. Attiecīgajā periodā līdzīgu negatīvu tendenci uzrādīja lielākā daļa mikroekonomisko rādītāju, kā pārdošanas cenas Savienības brīvajā tirgū, ražošanas izmaksas, rentabilitāte, krājumi perioda beigās, naudas plūsma un ienākums no ieguldījumiem. Tikai ieguldījumu tendence bija pozitīva.

⁽⁷²⁾ Īstenošanas regula (ES) 2016/1328.

- (214) Lai gan Savienības ražošanas nozarei pārskatīšanas izmeklēšanas periodā izdevās paaugstināt cenas, Savienības ražošanas nozarei pārskatīšanas izmeklēšanas periodā joprojām bija negatīvs peļņas procents, t. i., -3,1 %. Samazinājās arī naudas plūsma un ienākums no ieguldījumiem, un tas apgrūtināja Savienības ražošanas nozarei kapitāla piesaistīšanu un izaugsmi.
- (215) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secināja, ka līdz 2018. gadam Savienības ražošanas nozare bija atguvusies no tā iepriekšējā būtiskā kaitējuma pamatregulas 3. panta 5. punkta nozīmē, ko bija izraisījis imports par dempinga cenām no Ķīnas un Krievijas. Tomēr attiecīgajā periodā kaitējuma aina pasliktinājās, un Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā atkal bija nestabils un saistīts ar kaitējumu.
- (216) Pēc informācijas izpaušanas Krievijas valdība nepiekrita Komisijas secinājumam par Savienības ražošanas nozares stāvokli pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Krievijas valdība uzskatīja, ka stāvoklis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu bija uzlabojies, izņemot ražošanas vienības izmaksas.
- (217) Taču, lai gan daži kaitējuma rādītāji no 2020. gada līdz pārskatīšanas izmeklēšanas periodam patiešām nedaudz uzlabojās, kā norādīts arī iepriekš veiktajā analizē (piemēram, 193. vai 211. apsvērumā), rādītāji liecināja, ka attiecīgajā periodā bijusi pasliktināšanās. Tomēr pārskatīšanas izmeklēšanas periodā konstatētais uzlabojums nebija pietiekams, lai novērstu Savienības ražošanas nozares nestabilo ekonomisko stāvokli, kāds tas bija kopš 2018. gada. Tāpēc Komisija šo apgalvojumu noraidīja.
- (218) Tā kā attiecīgajā periodā imports no attiecīgajām valstīm bija niecīgs, Komisija secināja, ka imports no Ķīnas un Krievijas nevarēja izraisīt Savienības ražošanas nozarei nodarīto kaitējumu.
- (219) Tāpēc Komisija sīkāk pārbaudīja iespējamību, ka pasākumu atcelšanas gadījumā varētu atkārtoties kaitējums, ko sākotnēji radīja imports par dempinga cenām no Ķīnas un Krievijas.

5. KAITĒJUMA ATKĀRTOŠANĀS IESPĒJAMĪBA

- (220) Komisija 215. apsvērumā secināja, ka Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija nestabils. 218. apsvērumā Komisija secināja arī, ka pārskatīšanas izmeklēšanas periodā konstatēto kaitējumu Savienības ražošanas nozarei nevarēja būt izraisījis imports par dempinga cenām no Ķīnas un Krievijas, jo tā apjoms bija ļoti neliels. Tāpēc Komisija saskaņā ar pamatregulas 11. panta 2. punktu novērtēja, vai tad, ja pasākumi zaudētu spēku, varētu atkārtoties kaitējums, ko radīja imports par dempinga cenām no Ķīnas un Krievijas.
- (221) Šajā sakarā Komisija pārbaudīja ražošanas jaudu un neizmantoto jaudu attiecīgajās valstīs, saikni starp eksporta cenām uz trešām valstīm un cenu līmeni Savienībā un potenciālā šo valstu izcelsmes importa un tā cenu līmeņa ietekmi uz Savienības ražošanas nozares stāvokli gadījumā, ja pasākumi zaudētu spēku.

5.1. Neizmantotā ražošanas jauda Ķīnā un Krievijā un Savienības tirgus pievilcīgums

- (222) Kā jau aprakstīts 3.1.11.2. un 3.2.3.2. iedaļā, Ķīnas un Krievijas ražotājiem eksportētājiem ir ievērojama neizmantotā jauda, kas kopā ievērojami pārsniedz pašreizējos ražošanas apjomus un iekšējo pieprasījumu šajās valstīs. Šī neizmantotā jauda varētu tikt izmantota, lai ražotu pārskatāmo ražojumu eksportam uz Savienību gadījumā, ja pasākumi zaudētu spēku. Daudzumi, ko Ķīnas un Krievijas ražotāji eksportētāji varētu eksportēt, ir ievērojami salīdzinājumā ar Savienības tirgus lielumu. Neizmantotā jauda pārskatīšanas izmeklēšanas periodā tiešām vairāk nekā divas reizes pārsniedza kopējo patēriņu Savienībā brīvajā tirgū.

- (223) Kā aprakstīts 3.1.11.1. un 3.2.3.1. iedaļā, Ķīnas un Krievijas ražotāji eksportētāji eksportēja uz saviem galvenajiem trešo valstu tirgiem par cenām, kas bija ievērojami zemākas par noteikto normālo vērtību un kas turklāt bija zemākas par Savienības ražotāju vidējām (mērķa) pārdošanas cenām Savienības tirgū pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Tāpēc, ņemot vērā eksporta cenu līmeni no Ķīnas un Krievijas uz citiem trešo valstu tirgiem, eksports uz Savienību eksportētājiem no minētajām valstīm varētu būt daudz pievilcīgāks. Tādējādi var pamatoti gaidīt, ka pasākumu atcelšanas gadījumā Krievijas un Ķīnas ražotāji eksportētāji atsāktu atkal eksportēt lielus pārskatāmā ražojuma apjomus uz Savienību. Šo pieņēmumu vēl vairāk pastiprina tas, ka Ķīnā un Krievijā ir pieejama ievērojama neizmantojama jauda. Kā norādīts 167. apsvērumā, lai gan pašlaik Savienībā ir noteikts importa aizliegums konkrētiem tērauda izstrādājumiem, kas tiek eksportēti no Krievijas, to skaitā AVP ⁽⁷³⁾, iespējams, tas būs pagaidu pasākums, un nav iespējams paredzēt tā ilgumu saistībā ar spēkā esošo pasākumu pagarināšanas ilgumu. Tāpēc tas neietekmē secinājumus par Savienības tirgus pievilcīgumu.
- (224) Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka pieprasījuma iesniedzējs pieprasījumā ir par augstu novērtējis Savienības tirgus pievilcīgumu Krievijā. Krievijas uzņēmumi uzskata, ka tad, ja tie palielinātu eksportu uz trešām valstīm, šāds eksports drīzāk būtu paredzēts Krievijas preferenciālās tirdzniecības partnervalstīm, nevis Savienībai. Taču, kā norādījis arī pieprasījuma iesniedzējs, nav iemesla, kāpēc Krievijas neizmantojama jauda būtu jāizmanto eksporta palielināšanai uz Krievijas preferenciālās tirdzniecības partnervalstīm. Patiesām, šādam eksportam jau tiek piemērots 0 % nodoklis, tāpēc to jau tagad varētu eksportēt bez nodokļa. Turpretim eksportam uz Savienību pašlaik piemēro maksājumus, un, salīdzinot no Krievijas uz trešām valstīm veiktā eksporta cenas, kam pieskaitīts Savienības antidempinga maksājums, redzams, kas šīs cenas nebūtu zemākas par mērķa cenu, savukārt antidempinga maksājuma atcelšanas gadījumā tās tādas būtu. Tādējādi nevar pārliecināši apgalvot, ka eksports uz šādām tirdzniecības partnervalstīm palielinātos, jo tie nav norādījuši, kādas izmaiņas, kas palielinātu eksportu no Krievijas uz šādām valstīm, varētu notikt laikā no šā brīža līdz paredzamai nākotnei. Tāpēc Komisija šo Krievijas eksportētāju apgalvojumu noraidīja.
- (225) Pēc informācijas izpaušanas trīs Krievijas ražotāji eksportētāji un Krievijas valdība apgalvoja, ka nevarētu atkārtoties kaitējums, ko rada imports par dempinga cenām no Krievijas. Pēc šo personu domām, "ES tiesību akti un prakse pierāda, ka ES sankcijas ir ilgtermiņa politikas instruments", savukārt "ES antidempinga pasākumiem nav iepriekš noteikts darbības ilgums" ⁽⁷⁴⁾. Krievijas ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka nekas neliecina par to, ka sankcijas pret Krieviju tiks mazinātas vai atceltas. Tomēr pat tad, ja sankcijas tiktu atceltas, ES tirgus Krievijas eksportētājiem nav pievilcīgs, "jo pastāv liels risks, ka tiks ieviesti stingri tirdzniecības ierobežojumi".
- (226) Kā norādīts arī 165. un 166. apsvērumā, netika sniegti pierādījumi, kas apliecinātu to, ka Savienības tirgus būtu mazāk pievilcīgs Krievijas eksportētājiem gadījumā, kurā sankcijas netiktu piemērotas. Turklāt šīs regulas 172., 223. un 248. apsvērumā ir paskaidrots, kāpēc Komisija konstatēja, ka sankcijas nevar ietekmēt secinājumus šajā procedūrā. Tādējādi šie apgalvojumi tika noraidīti.

5.2. Ietekme uz Savienības ražošanas nozares stāvokli

- (227) Lai noteiktu, kā imports no Ķīnas un Krievijas ietekmētu Savienības ražošanas nozari pasākumu izbeigšanas gadījumā, Komisija veica perspektīvas un salīdzinošu cenu analīzi par situāciju, kurā nepastāv antidempinga pasākumi.
- (228) Tā kā attiecīgo valstu ražotāji eksportētāji nesadarbojās un no šīm valstīm Savienībā importētie daudzumi bija ļoti nelieli, pārskatīšanas izmeklēšanas periodā nevarēja noteikt uzticamas importa cenas. Tāpēc uz šā pamata nebija iespējams jēgpilni aprēķināt cenu samazinājumu. Šādos apstākļos, lai novērtētu iespējamo cenu, par kādu Ķīnas un Krievijas ražotāji pārdotu ražojumus, eksportējot tos uz Savienības tirgu, Komisija salīdzināja izlasē iekļauto

⁽⁷³⁾ Sk. Regulu (ES) 2022/428, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 833/2014 par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā.

⁽⁷⁴⁾ Kā norādījuši Krievijas ražotāji eksportētāji, ikviens antidempinga pasākums "tiek izbeigts, kad vairs nepastāv apstākļi, uz kuru pamata tas noteikts", savukārt Komisija izmanto antidempinga pasākumus "kā ilgtermiņa tirdzniecības aizsardzības līdzekli".

Savienības ražotāju vidējo pārskatāmā ražojuma cenu (EXW) ar attiecīgo vidējo svērto pārskatāmā ražojuma eksporta cenu no Ķīnas un Krievijas uz trešām valstīm ⁽⁷⁵⁾.

- (229) Salīdzinājuma rezultāts tika izteikts procentos no izlasē iekļauto Savienības ražotāju apgrozījuma pārskatīšanas izmeklēšanas periodā. Tas liecināja, ka cenu atšķirība ar Krieviju ir gandrīz 13 %. Tāpēc Komisija konstatēja, ka tad, ja pasākumi zaudētu spēku, Krievijas cenas būtu zemākas par Savienības cenām Savienības tirgū līdzīgā līmenī.
- (230) Tāds pats salīdzinājums attiecībā uz Ķīnu liecināja, ka eksporta cenas no Ķīnas uz trešām valstīm nebija zemākas par Savienības cenām. Tomēr papildu analīze liecināja, ka šīs cenas joprojām bija zemākas par Savienības mērķa cenu. Izmantojot tādu pašu mērķa peļņu kā sākotnējā izmeklēšanā (9,9 %) ⁽⁷⁶⁾, tika konstatēts, ka Ķīnas importa cenas uz trešām valstīm ir par 10 % zemākas nekā Savienības mērķa cena. Tādējādi būtu iespējams, ka tad, ja pašreizējie pasākumi netiktu saglabāti, imports no Ķīnas radītu kaitējumu.

5.3. Secinājums

- (231) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka tad, ja nebūtu pasākumu, ļoti iespējams, ka ievērojami pieaugtu importa apjomi no Ķīnas un Krievijas par dempinga cenām, kuras rada kaitējumu un kuras, iespējams, izraisītu būtiska kaitējuma atkārtošanos.

6. SAVIENĪBAS INTERESES

- (232) Saskaņā ar pamatregulas 21. pantu Komisija pārbaudīja, vai spēkā esošo antidempinga pasākumu saglabāšana skaidri būtu pretrunā Savienības interesēm kopumā. Nosakot Savienības intereses, tika ņemtas vērā visas dažādās saistītās intereses, ieskaitot Savienības ražošanas nozares, importētāju un lietotāju intereses.

6.1. Savienības ražošanas nozares intereses

- (233) Savienības ražošanas nozare atrodas 14 dalībvalstīs (Vācijā, Slovākijā, Itālijā, Slovēnijā, Luksemburgā, Grieķijā, Beļģijā, Nīderlandē, Austrijā, Somijā, Zviedrijā, Portugālē, Ungārijā un Spānijā). Tajā saistībā ar pārskatāmo ražojumu ir nodarbināti vairāk nekā 9 000 nodarbināto.
- (234) Lai gan spēkā esošie antidempinga pasākumi lielā mērā neļāva importam par dempinga cenām no Krievijas un Ķīnas ienākt Savienības tirgū, Savienības ražošanas nozares ekonomiskais stāvoklis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā bija nestabils, ko apstiprina kaitējuma rādītāju negatīvās tendences.
- (235) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija konstatēja, ka pastāv liela iespējamība, ka tad, ja pasākumi zaudētu spēku, kaitējums, kuru sākotnēji radīja imports no attiecīgajām valstīm, varētu atkārtoties. Importa par dempinga cenām pieplūdums lielos apjomos no Krievijas un Ķīnas pasliktinātu jau tā ļoti nestabilo Savienības ražošanas nozares ekonomisko stāvokli un apdraudētu tās dzīvotspēju.
- (236) Tāpēc Komisija secināja, ka pret Krieviju un Ķīnu noteikto antidempinga pasākumu saglabāšana ir Savienības ražošanas nozares interesēs.

6.2. Lietotāju un nesaistīto importētāju intereses

- (237) Komisija sazinājās ar visiem zināmajiem lietotājiem un nesaistītajiem importētājiem. Nevienam lietotājam vai nesaistītajam importētājam neatsaucās un nepiedalījās šajā izmeklēšanā, iesniedzot atbildes uz anketas jautājumiem.

⁽⁷⁵⁾ Šī cena tika noteikta GTA iekļautās CIF cenas līmenī (<https://www.gtis.com/gta/>) ar attiecīgām korekcijām attiecībā uz pēcimportēšanas izmaksām.

⁽⁷⁶⁾ Īstenošanas regula (ES) 2016/1328, 156. apsvēruma.

- (238) Viens nesaistīts importētājs – *Duferco S.A.* – un viens lietotājs – *ATS S.A.* – iesniedza informāciju par procedūras sākšanu. Kā apgalvo *Duferco S. A.*, tērauda cenas ir ievērojami palielinājušās, radot deficītu piegādes ķēdē. Krievijas valdība arī norādīja uz Savienības lietotājiem un patērētājiem, kas cieš no strauja AVP cenu kāpuma. *ATS S.A.* un trīs Krievijas ražotāji eksportētāji atsaucas uz cenu kāpumu 2021. gada pirmajā pusē, kas, pēc viņu domām, ir kaitējis AVP lietotājiem un patērētājiem. Turklāt šīs personas apgalvoja, ka attiecībā uz tērauda ražojumu importu spēkā esošie aizsardzības pasākumi ir atsevišķs tirdzniecības aizsardzības instruments, kas veicina cenu pieaugumu un pieprasījuma un piedāvājuma nelīdzsvarotību ⁽⁷⁾.
- (239) Šajā ziņā aizsardzības pasākumiem ir citāds pamatojums un mērķis nekā antidempinga pasākumiem. Kā paskaidrots iepriekš 132. apsvērumā, aizsardzības pasākumi nav pietiekami, lai aizsargātu Savienības tirgu pret importu ievērojamos daudzumos par dempinga cenām. Turklāt *Duferco S.A.* dati, kas sniegti tā apgalvojuma pamatojumā, ir datēti ar 2021. gada aprīli un jūliju, un tie aptver pārskatīšanas izmeklēšanas periodā novērotās tendences. Kā liecināja 4.4.2. iedaļā veiktā analīze, Savienības ražošanas nozares jaudas izmantojums tajā pašā periodā bija tikai 68 %, savukārt pārdošanas cenas bija samērā zemā līmenī. Tas norādīja uz to, ka ir pietiekami daudz iespēju palielināt ražošanu par konkurētspējīgām cenām.
- (240) Ne *ATS S.A.*, ne Krievijas ražotāji eksportētāji nesniedza pierādījumus, kas pamatotu viņu sniegtajā informācijā ietvertos apgalvojumus. Kā norādīts 4.4.3. iedaļā veiktajā analizē, dati par pārskatīšanas izmeklēšanas periodu, kas ietver 2021. gada pirmo pusi, neapstiprināja *ATS S.A.* apgalvojumus. Patiesībā Savienības ražošanas nozares cenas nebija nesamērīgi augstas. Tās bija zemākas par vienības izmaksām un pat zemākas par dažu trešo valstu, to skaitā Ķīnas, eksporta cenām, kā arī Savienības ražošanas nozares mērķa cenu.
- (241) Tā kā neviena no 238. apsvērumā minētajām ieinteresētajām personām, kā arī neviens cits lietotājs vai nesaistīts importētājs nesniedza atbildes uz anketas jautājumiem vai citu informāciju, izņemot iepriekš minēto informāciju, Komisijai nebija pietiekamas informācijas, lai secinātu, ka pasākumu turpināšana kaitētu lietotāju vai importētāju interesēm.

6.3. Secinājums par Savienības interesēm

- (242) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka nav pārliecinošu ar Savienības interesēm saistītu iemeslu, kāpēc nevajadzētu saglabāt spēkā esošos pasākumus, kas noteikti Krievijas un Ķīnas izcelsmes pārskatāmā ražojuma importam.

7. PRASĪBAS PAR PASĀKUMU APTURĒŠANU/IZBEIGŠANU

- (243) Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji un viens lietotājs (*ATS S.A.*) prasīja apturēt spēkā esošos pasākumus. Turklāt pat pirms termiņbeigu pārskatīšanas izmeklēšanas sākšanas nesaistīts importētājs Apvienotajā Karalistē (*Stemcor London Limited*) arī bija iesniedzis lūdzību prasību.
- (244) Dažādu personu sniegtie argumenti attiecās uz apgalvojumiem par neseno augsto cenu pieaugumu Savienībā kopš 2020. gada beigām, AVP importa samazināšanos no attiecīgajām valstīm un pieprasījuma un piedāvājuma iespējamo nelīdzsvarotību. Pierādījumi un dati, kas sniegti šo argumentu atbalstam, kaut arī ierobežotā apmērā, gandrīz pilnībā attiecās uz laikposmu, kuru aptver pārskatīšanas izmeklēšanas periods. Neviena no personām nebija iesniegusi datus par periodu pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda vai nākotnes prognožu datus savu argumentu pamatošanai, izņemot Savienības pārdošanas cenas 2021. gada trešajā ceturksnī un minēto 2021. gada beigās vērojamo mēreno tendenci samazināties. Trīs Krievijas ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka “*analītiskā prognoze par turpmākajām tirgus norisēm 2022.–2023. gadā ir nenoteikta un paredz daudzus alternatīvus, pat pretrunīgus scenārijus. Pat vissarežģītākie ekonomiskie rādītāji nevar viest skaidrību par turpmākajām norisēm.*” Tādējādi šajā posmā uz šā pamata ir grūti izdarīt secinājumus par pagaidu izmaiņu esamību tirgus apstākļos.

⁽⁷⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2022/978 (2022. gada 23. jūnijs), ar kuru groza Īstenošanas regulu (ES) 2019/159, ar ko nosaka galīgo aizsardzības pasākumu konkrētu tērauda ražojumu importam (OV L 167, 24.6.2022., 58. lpp.).

- (245) Komisija šajā saistībā atgādināja, ka pamatregulas 14. panta 4. punktā ir noteikts, ka Savienības interesēs antidempinga pasākumus var atlikt (apturēt) tikai tajā gadījumā, ja tirgus apstākļi uz laiku ir mainījušies tādā apmērā, ka nav domājams, ka, apturot pasākumus, atkal tiks nodarīts kaitējums.
- (246) Attiecībā uz otro elementu un kā norādīts iepriekš iedaļās par kaitējumu, kaitējuma atkārtošanos un Savienības interesēm (174. un turpmākie apsvērumi), Komisija norādīja, ka Savienības ražošanas nozares stāvoklis pārskatīšanas izmeklēšanas periodā joprojām bija nestabils un ka jebkurā gadījumā pastāv liela iespējamība, ka tad, ja pasākumi zaudētu spēku, kaitējums, kuru sākotnēji radīja imports no Ķīnas un Krievijas par dempinga cenām, kas rada kaitējumu, varētu atkārtoties. Turklāt Komisija secināja, ka nav pārliecinošu ar Savienības interesēm saistītu iemeslu, kāpēc nevajadzētu saglabāt pasākumus. Tāpēc, pamatojoties uz šajā izmeklēšanā pieejamo informāciju, Komisija šajā posmā nevarēja secināt, ka apturēšanas rezultātā šāds kaitējums neatsāksies un ka Savienības interesēs būtu apturēt pasākumus saskaņā ar pamatregulas 14. panta 4. punktu. Tādējādi Komisija šo apgalvojumu noraidīja. Komisija paturēja tiesības pienācīgā laikā atkal izskatīt nepieciešamību apturēt pasākumus saskaņā ar pamatregulas 14. panta 4. punktu.
- (247) Turklāt *NLMK Group*, *Severstal Group* un *MMK Group* apgalvoja, ka, tā kā Krievijas AVP piegādes Savienībai ir pilnībā apturētas sankciju dēļ, nav juridiska pamata saglabāt pasākumus ne pašreizējā termiņbeigu pārskatīšanas rezultātā, ne arī likumā noteiktajā pasākumu piemērošanas laikā. Ražotāji eksportētāji apgalvoja, ka pamatīgā tirdzniecības plūsmu pārorientācija, ko izraisījušas šīs sankcijas, ir ilgstoša. Kā apgalvots šajā argumentā, pasākumi neatbilst mērķim aizsargāt Savienības ražošanas nozari un tirgu no negodīgas ārvalstu eksportētāju tirdzniecības prakses un tāpēc tie nav nepieciešami saskaņā ar pamatregulas 11. panta 1. punktu.
- (248) Komisija norādīja, ka pēc izmeklēšanas sākšanas Krievijas Federācijas militārās agresijas pret Ukrainu dēļ Savienība pret Krieviju ir noteikusi vairākus sankciju kopumus, kas attiecas arī uz tērauda ražojumiem un/vai tērauda uzņēmumiem, kuri ražo un eksportē pārskatāmo ražojumu pēc pārskatīšanas izmeklēšanas perioda beigām. Tomēr, pretēji ražotāju eksportētāju apgalvojumam, pašreizējo situāciju nevar uzskatīt par ilgstošu. Patiešām, kā norādīts 167. un 172. apsvērumā, Komisija konstatēja, ka šīs sankcijas nevar ietekmēt tās secinājumus šajā izmeklēšanā. Jo īpaši Komisija konstatēja, ka, neskatoties uz pašreizējām sankcijām, pasākumi joprojām ir nepieciešami pamatregulas 11. panta 1. un 2. punkta nozīmē.

8. ANTIDEMPINGA PASĀKUMI

- (249) Pamatojoties uz Komisijas secinājumiem par dempinga atkārtošanos, kaitējuma atkārtošanos un Savienības interesēm, antidempinga pasākumi attiecībā uz AVP no Krievijas un Ķīnas būtu jāsaglabā.
- (250) Ir nepieciešami īpaši pasākumi, kas nodrošinātu individuālo antidempinga maksājumu piemērošanu. Uzņēmumiem, uz kuriem attiecas individuālie antidempinga maksājumi, jāuzrāda derīgs komercrēķins dalībvalstu muitas dienestiem. Rēķinam jāatbilst prasībām, kas izklāstītas šīs regulas 1. panta 3. punktā. Uz importu, kuram nav pievienots šāds rēķins, būtu jāattiecinā antidempinga maksājums, kas piemērojams "visiem pārējiem uzņēmumiem".
- (251) Lai gan šā rēķina uzrādīšana dalībvalstu muitas dienestiem ir vajadzīga, lai importam piemērotu individuālās antidempinga maksājuma likmes, tas nav vienīgais elements, kas muitas dienestiem jāņem vērā. Pat tad, ja uzrādītais rēķins atbilst visām šīs regulas 1. panta 3. punktā minētajām prasībām, dalībvalstu muitas dienestiem, ievērojot tiesību aktus muitas jomā, ir jāveic ierastās pārbaudes, un tiem, tāpat kā citos gadījumos, var būt vajadzīgi papildu dokumenti (kravas nosūtīšanas dokumenti utt.), lai pārbaudītu deklarācijās sniegto ziņu precizitāti un nodrošinātu, ka vēlāka zemākas maksājuma likmes piemērošana ir pamatota.

- (252) Ja uzņēmumam, kam noteiktas zemākas individuālās maksājuma likmes, pēc attiecīgo pasākumu noteikšanas būtiski pieaug eksporta apjoms, šādu apjoma pieaugumu pašu par sevi var uzskatīt par pārmaiņām tirdzniecības modelī, ko izraisījusi pasākumu noteikšana, pamatregulas 13. panta 1. punkta nozīmē. Šādos apstākļos un ar noteikumu, ka ir ievēroti nosacījumi, var sākt pretapiēšanas izmeklēšanu. Šādā izmeklēšanā cita starpā var pārbaudīt vajadzību atcelt individuālo(-ās) maksājuma likmi(-es) un noteikt valsts mēroga maksājumu.
- (253) Individuālās uzņēmumu antidempinga maksājuma likmes, kas noteiktas šajā regulā, ir piemērojamas vienīgi tāda attiecīgo valstu izcelsmes pārskatāmā ražojuma importam, ko ražojuši tiesību subjekti, kuru nosaukums ir norādīts. Uz tāda pārskatāmā ražojuma importu, kuru ražojis kāds cits, šīs regulas rezolutīvajā daļā konkrēti neminēts uzņēmums, arī subjekti, kas ir saistīti ar konkrēti minētajiem subjektiem, būtu jāattiecinā maksājuma likme, kas piemērojama "visiem pārējiem uzņēmumiem". Uz to nebūtu jāattiecinā individuālās antidempinga maksājuma likmes.
- (254) Ja uzņēmums pēc tam maina kāda sava subjekta nosaukumu, tas var pieprasīt, lai tam piemērotu minētās individuālās antidempinga maksājuma likmes. Šāds pieprasījums jāadresē Komisijai ⁽⁷⁸⁾. Pieprasījumā jāietver visa attiecīgā informācija, kas ļauj pierādīt, ka šāda maiņa neietekmē uzņēmuma tiesības izmantot tam piemērojamo maksājuma likmi. Ja uzņēmuma nosaukuma maiņa neietekmē tā tiesības izmantot tam piemērojamo maksājuma likmi, tad *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* tiks publicēta regula par nosaukuma maiņu.
- (255) Ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽⁷⁹⁾ 109. pantu, ja summa ir jāatmaksā pēc Eiropas Savienības Tiesas sprieduma, tad maksājamo procentu likme ir likme, ko Eiropas Centrālā banka piemēro savām galvenajām refinansēšanas darbībām un kas ir publicēta *Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša C sērijā* katra mēneša pirmajā kalendārajā dienā.
- (256) Ar Īstenošanas regulu (ES) 2019/159 ⁽⁸⁰⁾ Komisija uz trijiem gadiem noteica aizsardzības pasākumu attiecībā uz konkrētiem tērauda ražojumiem. Ar Īstenošanas regulu (ES) 2021/1029 aizsardzības pasākuma termiņš tika pagarināts līdz 2024. gada 30. jūnijam. Pārskatāmais ražojums ietilpst vienā no ražojumu kategorijām, uz kurām attiecas aizsardzības pasākums. Tādējādi, līdzko ir pārsniegtas aizsardzības pasākuma ietvaros noteiktās tarifa kvotas, par vienu un to pašu importu būtu maksājams gan tarifa kvotas pārsniegšanas maksājums, gan antidempinga maksājums. Tā kā antidempinga pasākumu kumulācija ar aizsardzības pasākumiem var izraisīt lielāku ietekmi uz tirdzniecību, nekā vēlams, Komisija uz aizsardzības maksājuma piemērošanas laiku nolēma novērst antidempinga maksājuma un tarifa kvotas pārsniegšanas maksājuma vienlaicīgu piemērošanu pārskatāmajam ražojumam.
- (257) Tas nozīmē, ka tad, ja Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minētais tarifa kvotas pārsniegšanas maksājums kļūst piemērojams pārskatāmajam ražojumam un pārsniedz saskaņā ar šo regulu noteikto antidempinga maksājumu līmeni, iekasē tikai Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minēto tarifa kvotas pārsniegšanas maksājumu. Aizsardzības un antidempinga maksājumu vienlaicīgas piemērošanas laikā saskaņā ar šo regulu noteikto maksājumu iekasēšanu aptur. Ja Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minētais tarifa kvotas pārsniegšanas maksājums kļūst piemērojams pārskatāmajam ražojumam un tā līmenis ir zemāks par šajā regulā noteikto antidempinga maksājumu līmeni, tad iekasē Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minēto tarifa kvotas pārsniegšanas maksājumu, kā arī starpību starp minēto maksājumu un saskaņā ar šo regulu noteiktajiem antidempinga maksājumiem, kas to pārsniedz. Aptur to antidempinga maksājumu summas daļu, kas nav iekasēta.

⁽⁷⁸⁾ European Commission, Directorate-General for Trade, Directorate G, Rue de la Loi 170, 1040 Brussels, Belgium.

⁽⁷⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽⁸⁰⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/159 (2019. gada 31. janvāris), ar ko nosaka galīgos aizsardzības pasākumus pret konkrētu tērauda ražojumu importu (OV L 31, 1.2.2019., 27. lpp.).

(258) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, kuru sniegusi komiteja, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1036 15. panta 1. punktu,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Importētiem Ķīnas Tautas Republikas un Krievijas Federācijas izcelsmes plakaniem dzelzs vai nelegētā tērauda vai citādu legēto tēraudu, bet ne nerūsējošā tērauda, velmējumiem, jebkāda platuma, auksti velmētiem (presētiem aukstā stāvoklī), neplaķētiem, bez galvaniska vai cita pārklājuma un pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādātiem, kurus pašlaik klasificē ar KN kodiem ex 7209 15 00 (*Taric* kods 7209 15 00 90), 7209 16 90, 7209 17 90, 7209 18 91, ex 7209 18 99 (*Taric* kods 7209 18 99 90), ex 7209 25 00 (*Taric* kods 7209 25 00 90), 7209 26 90, 7209 27 90, 7209 28 90, 7211 23 30, ex 7211 23 80 (*Taric* kodi 7211 23 80 19, 7211 23 80 95 un 7211 23 80 99), ex 7211 29 00 (*Taric* kodi 7211 29 00 19 un 7211 29 00 99), 7225 50 80 un 7226 92 00, nosaka galīgo antidempinga maksājumu.

No attiecīgā ražojuma definīcijas ir izslēgti šādi ražojuma veidi:

- plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi, jebkāda platuma, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma, pēc aukstās velmēšanas tālāk neapstrādāti, arī ruļļos, jebkāda biezuma, elektrotehniskie,
- plakani dzelzs vai nelegētā tērauda velmējumi, jebkāda platuma, auksti velmēti (presēti aukstā stāvoklī), neplaķēti, bez galvaniska vai cita pārklājuma, ruļļos, plānāki par 0,35 mm, atkvēlināti (tā dēvētie “metāla skārdi”),
- plakani citādu legēto tēraudu velmējumi, jebkāda platuma, no elektrotehniskā silīcijtērauda, un
- plakani legētā tērauda velmējumi, pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādāti, no ātrgriezējtērauda.

2. Galīgā antidempinga maksājuma likmes, ko piemēro tālāk uzskaitīto uzņēmumu ražotā 1. punktā aprakstītā ražojuma neto cenai ar piegādi līdz Savienības robežai pirms nodokļa nomaksas, ir šādas:

Valsts	Uzņēmums	Antidempinga maksājums (%)	<i>Taric</i> papildu kods
ĶTR	Angang Steel Company Limited, Anshan	19,7	C097
	Tianjin Angang Tiantie Cold Rolled Sheets Co. Ltd., Tianjin	19,7	C098
	Pārējie pielikumā uzskaitītie uzņēmumi, kas sadarbojās	20,5	
	Visi pārējie uzņēmumi	22,1	C999
Krievija	Magnitogorsk Iron & Steel Works OJSC, Magnitogorsk	18,7	C099
	PAO Severstal, Cherepovets	34	C100
	Visi pārējie uzņēmumi	36,1	C999

3. Šā panta 2. punktā minētajiem uzņēmumiem individuālās maksājuma likmes piemēro tikai tad, ja dalībvalstu muitas dienestiem tiek uzrādīts derīgs komercrēķins ar šādu apliecinājumu, kuru datējusi un parakstījusi šo rēķinu izdevušā subjekta amatpersona un kurā norādīts tās vārds, uzvārds un ieņemamais amats: “Es, *apakšā parakstījies*, apliecinu, ka šajā rēķinā norādīto eksportam uz Eiropas Savienību pārdoto (*apjoms*) (*pārskatāmais ražojums*) ir ražojis (*uzņēmuma nosaukums un*

adrese) (Taric papildu kods) [attiecīgā valsts]. Apliecinu, ka šajā rēķinā sniegtā informācija ir pilnīga un pareiza.” Ja šāds rēķins netiek uzrādīts, piemēro visiem pārējiem uzņēmumiem piemērojamo maksājumu.

4. Šīs regulas 1. panta 2. punktu var grozīt, lai pievienotu jaunus ražotājus eksportētājus no Ķīnas Tautas Republikas un tiem piemērotu atbilstošu vidējo svērto antidempinga maksājuma likmi izlasē neiekļautiem uzņēmumiem, kas sadarbojas. Jauns ražotājs eksportētājs sniedz pierādījumus, ka:

- a) tas nav eksportētājs 1. panta 1. punktā aprakstītās Ķīnas Tautas Republikas izcelsmes preces laikposmā no 2014. gada 1. aprīļa līdz 2015. gada 31. martam (sākotnējās izmeklēšanas periods),
- b) tas nav saistīts ar eksportētāju vai ražotāju, uz kuru attiecas ar šo regulu noteiktie pasākumi, un
- c) tas pēc sākotnējā izmeklēšanas perioda beigām faktiski ir eksportētājs pārskatāmo ražojumu vai ir uzņēmies neatsaucamas līgumsaistības eksportēt uz Savienību ievērojamu tā daudzumu.

5. Ja nav noteikts citādi, piemēro spēkā esošos noteikumus par muitas nodokļiem.

2. pants

1. Ja Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minētais tarifa kvotas pārsniegšanas maksājums kļūst piemērojams plakaniem dzelzs vai nelegētā tērauda vai citādu legēto tēraudu, bet ne nerūsējošā tērauda, velmējumiem, jebkāda platuma, auksti velmētiem (presētiem aukstā stāvoklī), neplaķētiem, bez galvaniska vai cita pārklājuma un pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādātiem velmējumiem un ja tas pārsniedz 1. panta 2. punktā norādīto antidempinga maksājumu līmeni, iekasē tikai Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minēto tarifa kvotas pārsniegšanas maksājumu.

2. Šā panta 1. punkta piemērošanas laikposmā aptur saskaņā ar šo regulu noteikto maksājumu iekasēšanu.

3. Ja Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minētais tarifa kvotas pārsniegšanas maksājums kļūst piemērojams plakaniem dzelzs vai nelegētā tērauda vai citādu legēto tēraudu, bet ne nerūsējošā tērauda, velmējumiem, jebkāda platuma, auksti velmētiem (presētiem aukstā stāvoklī), neplaķētiem, bez galvaniska vai cita pārklājuma un pēc aukstās velmēšanas (presēšanas aukstā stāvoklī) tālāk neapstrādātiem velmējumiem un ja tas ir noteikts līmenī, kas ir zemāks par 1. panta 2. punktā noteikto antidempinga maksājuma līmeni, iekasē Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minēto tarifa kvotas pārsniegšanas maksājumu, kā arī starpību starp šo maksājumu un augstāko 1. panta 2. punktā noteikto antidempinga maksājumu.

4. Tiek apturēta antidempinga maksājuma summas daļa, kas nav iekasēta saskaņā ar 3. punktu.

5. Maksājumu apturēšana, kas minēta šā panta 2. un 4. punktā, attiecas tikai uz Īstenošanas regulas (ES) 2019/159 1. panta 6. punktā minētā tarifa kvotas pārsniegšanas maksājuma piemērošanas laikposmu.

3. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2022. gada 26. oktobrī

*Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

PIELIKUMS

Izlasē neiekļautie Ķīnas ražotāji eksportētāji, kas sadarbojās:

Valsts	Nosaukums	Taric papildu kods
ĶTR	<i>Hesteel Co., Ltd Tangshan Branch, Tangshan</i>	C103
ĶTR	<i>Handan Iron & Steel Group Han-Bao Co., Ltd, Handan</i>	C104
ĶTR	<i>Baoshan Iron & Steel Co., Ltd, Shanghai</i>	C105
ĶTR	<i>Shanghai Meishan Iron & Steel Co., Ltd, Nanjing</i>	C106
ĶTR	<i>BX Steel POSCO Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Benxi</i>	C107
ĶTR	<i>Bengang Steel Plates Co., Ltd, Benxi</i>	C108
ĶTR	<i>WISCO International Economic & Trading Co. Ltd, Wuhan</i>	C109
ĶTR	<i>Maanshan Iron & Steel Co., Ltd, Maanshan</i>	C110
ĶTR	<i>Tianjin Rolling-one Steel Co., Ltd, Tianjin</i>	C111
ĶTR	<i>Zhangjiagang Yangtze River Cold Rolled Sheet Co., Ltd, Zhangjiagang</i>	C112
ĶTR	<i>Inner Mongolia Baotou Steel Union Co., Ltd, Baotou City</i>	C113

LĒMUMI

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2022/2069

(2022. gada 30. septembris),

ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, kuru tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti

(izziņots ar dokumenta numuru C(2022) 6859)

(Autentisks ir tikai teksts nīderlandiešu valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti ⁽¹⁾, un jo īpaši tās III pielikuma 2. punkta trešo daļu,

tā kā:

- (1) Direktīva 91/676/EEK paredz noteikumus par ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti.
- (2) Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkts paredz, ka dalībvalstīm, kuras iecerējušas izmantot vairāk kūtsmēsļu nekā 170 kg slāpekļa uz hektāru (ha), jānosaka daudzumi tā, lai neskartu minētās direktīvas 1. pantā noteikto mērķu sasniegšanu. Ja kāda dalībvalsts atļauj atšķirīgu daudzumu atbilstīgi otrās daļas b) apakšpunktam, tā par to informē Komisiju, kas izskata šīs rīcības pamatojumu saskaņā ar 9. panta 2. punktā minēto regulatīvo procedūru.
- (3) Ar Lēmumu 2005/880/EK ⁽²⁾ Komisija Nīderlandei piešķīra atkāpi, ko tā bija pieprasījusi atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK un ar ko tai atļāva izmantot ganību dzīvnieku kūtsmēslus, kas satur līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā, saimniecībās, kurās vismaz 70 % no platības ir zālāji.
- (4) Ar Lēmumu 2010/65/ES ⁽³⁾ Komisija, grozot Lēmumu 2005/880/EK, Nīderlandei piešķīra atkāpi, ko tā bija pieprasījusi atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK un ar ko tai atļāva līdz 2013. gada 31. decembrim izmantot ganību dzīvnieku kūtsmēslus, kas satur līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā, saimniecībās, kurās vismaz 70 % no platības ir zālāji.
- (5) Ar Komisijas Īstenošanas lēmumu 2014/291/ES ⁽⁴⁾, kura spēkā esības termiņš beidzās 2017. gada 31. decembrī, Nīderlandei tika piešķirta atkāpe, ar ko atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK saimniecībās, kurās vismaz 80 % no platības ir zālāji, atļauj izmantot ganību dzīvnieku kūtsmēsļu daudzumu, kas atbilst līdz 230 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām dienvienu un centrālās daļas smilšainās augsnēs un lesa augsnēs un līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām citu tipu augsnēs. Atkāpe 2016. gadā attiecās uz 19 564 saimniecībām, kuru platība atbilst 47 % no Nīderlandes lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopējās platības.

⁽¹⁾ OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Lēmums 2005/880/EK (2005. gada 8. decembris), ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 324, 10.12.2005., 89. lpp.).

⁽³⁾ Komisijas Lēmums 2010/65/ES (2010. gada 5. februāris), ar kuru groza Lēmumu 2005/880/EK, ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, ko tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 35, 6.2.2010., 18. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums 2014/291/ES (2014. gada 16. maijs), ar ko Nīderlandei piešķir atkāpi, kuru tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 148, 20.5.2014., 88. lpp.).

- (6) Ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/820 ⁽⁵⁾, kura spēkā esības termiņš beidzās 2020. gada 1. janvārī, Nīderlandē tika piešķirta atkāpe, ar ko atbilstīgi Direktīvai 91/676/EEK saimniecībās, kurās vismaz 80 % no platības ir zālāji, atļauj izmantot ganību dzīvnieku kūtsmēslu daudzumu, kas atbilst līdz 230 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām dienvidu un centrālās daļas smilšainās augsnēs un lesa augsnēs un līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām citu tipu augsnēs. Atkāpe 2019. gadā attiecās uz 18 818 saimniecībām, kuru platība atbilst 44,7 % no Nīderlandes lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopējās platības.
- (7) Ar Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1073 ⁽⁶⁾, kura spēkā esības termiņš beidzās 2021. gada 31. decembrī, Nīderlandē tika piešķirta atkāpe, ar ko saimniecībās, kurās vismaz 80 % no platības ir zālāji, atļauj izmantot ganību dzīvnieku kūtsmēslu daudzumu, kas atbilst līdz 230 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām dienvidu un centrālās daļas smilšainās augsnēs un lesa augsnēs un līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā saimniecībām citu tipu augsnēs. Minētā Īstenošanas lēmuma darbības termiņš tika ierobežots līdz diviem gadiem, lai Nīderlande varētu pilnīgi īstenot uzlabotu izpildes panākšanas stratēģiju un tādējādi novērst krāpšanu saistībā ar tās kūtsmēslu politikas īstenošanu. Turklāt tika iekļauti papildu nosacījumi, lai nepieļautu lauksaimniecības dzīvnieku skaita palielināšanu un samazinātu amonjaka emisijas, ko rada kūtsmēslu izmantošana.
- (8) Nīderlande 2022. gada 25. februārī pieprasīja jaunu atkāpi saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta trešo daļu.
- (9) Nīderlande iesniedza datus ⁽⁷⁾ saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 10. pantu, un tie liecina, ka laikposmā no 2016. līdz 2019. gadam aptuveni 14 % gruntsūdeņu monitoringa staciju Nīderlandē nitrātu vidējā koncentrācija pārsniedza 50 mg/l, 5 % staciju tā bija no 40 līdz 50 mg/l, bet 73 % – mazāka par 25 mg/l. Minētie dati arī liecina, ka no 2016. līdz 2019. gadam 99 % Nīderlandes virszemes ūdeņu monitoringa staciju nitrātu vidējā koncentrācija bija mazāka par 50 mg/l, bet 96 % – mazāka par 25 mg/l. Tomēr pārskata periodā no 2016. līdz 2019. gadam 58 % saldūdeņu bija eitrofiski un 10 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi.
- (10) Ziņojumā par Direktīvas 91/676/EEK ⁽⁸⁾ 10. pantu publicētie dati arī norādīja uz būtiskām atšķirībām starp Nīderlandes provincēm un to, ka vairākās Nīderlandes provincēs gruntsūdeņos ir konstatēti nitrātu koncentrācijas un eitrofikācijas izraisīta piesārņojuma "karstie punkti". *Limburgā* 36 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 mg/l, bet 22 % uzrādīja negatīvas tendences, savukārt 74 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 16 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Ziemeļbrabantē* 26 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 mg/l, bet 20 % uzrādīja negatīvas tendences, savukārt 68 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 7 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Zēlandē* 14 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 mg/l, bet 47 % uzrādīja negatīvas tendences, savukārt 80 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 11 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Dienvidholandē* 54 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 17 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Ziemeļholandē* 61 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 19 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Utrehtā* 24 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja negatīvas nitrātu koncentrācijas tendences, savukārt 43 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 10 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Gelderlendē* 10 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 mg/l, bet 15 % uzrādīja negatīvas tendences. *Overeiselā* 18 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 mg/l, bet 19 % uzrādīja negatīvas tendences, savukārt 67 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 4 % bija pakļauti eitrofikācijas riskam, ja netiks veikti pasākumi. *Drentē* 15 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja nitrātu vidējo koncentrāciju virs 50 %, savukārt 65 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 9 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Frīzlandē* 23 % gruntsūdeņu staciju uzrādīja negatīvas nitrātu koncentrācijas tendences, savukārt 85 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski. *Groningenā* 52 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski, bet 11 % varētu kļūt eitrofiski, ja netiks veikti pasākumi. *Flevolandē* 33 % virszemes ūdeņu bija eitrofiski.

⁽⁵⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2018/820 (2018. gada 31. maijs), ar ko Nīderlandē piešķir atkāpi, kuru tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV L 137, 4.6.2018., 27. lpp.).

⁽⁶⁾ Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2020/1073 (2020. gada 17. jūlijs), ar ko Nīderlandē piešķir atkāpi, kuru tā pieprasījusi atbilstīgi Padomes Direktīvai 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskās izcelsmes nitrāti (OV L 234, 21.7.2020., 20. lpp.).

⁽⁷⁾ COM(2021) 1000 un SWD(2021) 1001, 28. punkts.

⁽⁸⁾ COM(2021) 1000 un SWD(2021) 1001, 28. punkts.

- (11) Dati, ko Nīderlande paziņoja 2020. un 2021. gadā saistībā ar ziņojumiem, ko iesniedz saskaņā ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2020/1073, liecināja par nitrātu koncentrācijas palielināšanos gruntsūdeņos teritorijās ar lesa, smilšainām un mālainām augsnēm. Smilšaino augšņu reģiona dienvidos un austrumos 2021. gadā nitrātu vidējā koncentrācija gruntsūdeņu augšējā metrā bija 67 mg/l. Tas pārsniedz Savienības robežvērtību, kas ir 50 mg/l. Kopš 2017. gada nitrātu koncentrācija šajā smilšaino augšņu reģiona daļā ir dubultojusies. Vidējā koncentrācija smilšaino augšņu reģiona ziemeļos saglabājās zemāka par Savienības robežvērtību, taču 2021. gadā pieauga līdz 37 mg/l. Lesa augšņu reģionā 2020. gadā vidējā koncentrācija nedaudz samazinājās līdz 57 mg/l, taču tā aizvien pārsniedz Savienības robežvērtību. Mālaino augšņu reģionā nitrātu koncentrācija pastāvīgi bija zem robežvērtības, tomēr tā ir palielinājusies. Kūdraino augšņu reģionā zemākā koncentrācija 2021. gadā bija vidēji 14 mg/l. Dati arī liecināja, ka nitrātu koncentrācijas normas sakņu zonas ūdenī no saimniecībām atkāpes monitoringa tīklā bieži tika pārsniegtas pat tad, ja vidējā vērtība saglabājās zem 50 mg/l.
- (12) Nīderlande saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 3. panta 5. punktu visā valsts teritorijā piemēro rīcības programmu. Tā 2021. gada 26. decembrī pieņēma jaunu rīcības programmu laikposmam no 2022. līdz 2025. gadam ⁽⁹⁾ (7. nitrātu rīcības programma), kurā ietverti papildu pasākumi, lai samazinātu barības vielu (slāpekļa un fosfora) novadišanu vidē, un kuras pamatā ir diferencēta pieeja reģioniem atkarībā no barības vielu izraisītā piesārņojuma līmeņa un augsnes veida. Tomēr ietekmes uz vidi novērtējumā, ko 7. nitrātu rīcības programmas sagatavošanas gaitā veica Nīderlandes iestāžu zinātniskā padomdevēja komisija (*Commissie van Deskundigen Meststoffenwet*), tika konstatēts, ka rīcības programmas iespējamā ietekme nebūs pietiekama, lai sasniegtu ūdens kvalitātes mērķrādītājus. Nīderlande 2022. gada 25. februārī pieņēma 7. nitrātu rīcības programmas papildinājumu ⁽¹⁰⁾, atsaucoties uz valsts programmu lauku teritorijām ⁽¹¹⁾, kurā ir noteikta integrēta pieeja dabai, ūdenim un klimatam, tostarp slāpekļa emisijām, lai izpildītu Savienības vides un klimata prasības. Ar šo papildinājumu Nīderlandes valdība cenšas pārvērst savus vērienīgos mērķus konkrētos pasākumos nolūkā sasniegt ūdens kvalitātes mērķrādītājus attiecībā uz lauksaimnieciskas izcelsmes barības vielām.
- (13) 7. nitrātu rīcības programmā 2022.–2025. gadam un tās papildinājumā ir noteikti pasākumi, kas jāveic katrā reģionā, lai sasniegtu ūdens kvalitātes mērķrādītājus attiecībā uz lauksaimnieciskas izcelsmes nitrātiem un fosforu, kā noteikts Direktīvā 91/676/EEK un Nīderlandes upju baseinu apsaimniekošanas plānā, kas pieņemts saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/60/EK ⁽¹²⁾. Attiecībā uz nitrātu koncentrāciju gruntsūdeņos *Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Centraal zeelei, Zuidwestelijk zeeleigebied, Westelijk zandgebied* reģionā ir jāveic daži pasākumi, lai sasniegtu mērķrādītājus, savukārt *Gelderse Vallei, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Lössgebied* reģionā ir jāveic daudz pasākumu, lai tos sasniegtu. Attiecībā uz fosfora koncentrāciju virszemes ūdeņos (eitrofikāciju) *Zand Noord, Zand Oost, Westelijk Noord-Brabant, Oostelijk Noord-Brabant en Limburg Zand, Noordelijk zeeleigebied, Centraal zeelei Zuidwestelijk zeeleigebied* reģionā ir jāveic daži pasākumi, lai sasniegtu mērķrādītājus, savukārt *Gelderse Vallei, Lössgebied, Westelijk Zeelei, Westelijk veengebied, Westelijk zandgebied* reģionā ir jāveic daudz pasākumu, lai tos sasniegtu. Tas atbilst datiem, ko Nīderlande iesniedza saskaņā ar Direktīvas 91/676/EEK 10. pantu.
- (14) Nīderlande pieņems jaunu apzīmējumu teritorijām, kas piesārņotas ar lauksaimniecības izcelsmes nitrātiem un fosforu (*ar barības vielām piesārņotas teritorijas*), kurā būtu jāietver visi sateces baseini, kuros atrodas gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu monitoringa punkti, kuri uzrāda vidējo nitrātu piesārņojuma līmeni vai gadījuma rakstura nitrātu piesārņojumu, kuri ir pakļauti piesārņojuma riskam un piesārņojuma palielināšanās tendencēm, kā arī monitoringa punkti, kuros notiek eitrofikācija vai kuri ir pakļauti eitrofikācijas riskam. Apzīmējumā būtu jāņem vērā arī attiecīgā Eiropas Savienības Tiesas judikatūra, jo īpaši nolēmumi lietās C-221/03 ⁽¹³⁾ un C-543/16 ⁽¹⁴⁾. Ja 2024. gada 1. janvārī nebūs ieviests jauns apzīmējums, visas teritorijas, kurās ir jāveic daži pasākumi vai daudz pasākumu, tiks noteiktas kā ar barības vielām piesārņotas teritorijas.

⁽⁹⁾ Nosaukums oriģinālvalodā "7e Nederlandse actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn (2022–2025)".

⁽¹⁰⁾ Nosaukums oriģinālvalodā "Addendum op het 7e actieprogramma Nitraatrichtlijn".

⁽¹¹⁾ Nationaal Programma Landelijk Gebied.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Tiesas 2005. gada 22. septembra spriedums lietā C-221/03, Eiropas Kopienu Komisija/Belģijas Karaliste, ECLI:EU:C:2005:573.

⁽¹⁴⁾ Tiesas 2018. gada 21. jūnija spriedums lietā Eiropas Komisija/Vācijas Federatīvā republika, C-543/16, ECLI:EU:C:2018:481.

- (15) Šis atkāpes pieprasījums būtu jāapsver plašākā ES politikas kontekstā attiecībā uz barības vielu pārvaldības jautājumiem, jo īpaši saistībā ar Direktīvas 2000/60/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes 2006/118/EK⁽¹⁵⁾ un 2008/56/EK⁽¹⁶⁾ mērķiem un mērķrādītājiem, Kopīgo centienu regulas⁽¹⁷⁾ pieaugošo vērienu un KLP stratēģisko plānu Nīderlandei⁽¹⁸⁾, kā arī Eiropas zaļā kursa mērķiem attiecībā uz barības vielu izraisītu piesārņojumu. Eiropas zaļajā kursā ir noteikti mērķi Savienībā samazināt barības vielu novadišanu un ierobežot siltumnīcefekta gāzes, kas nav CO₂, proti, metānu un slāpekļa oksīdu, kuru galvenais avots ir mēslošana un lopkopība. Konkrētāk, Savienība ir apņēmusies stratēģijā “No lauka līdz galdam”⁽¹⁹⁾ un Nulles piesārņojuma rīcības plānā⁽²⁰⁾ 2030. gadā par 50 % samazināt barības vielu novadišanu, tādējādi par 20 % samazinot mēslošanas līdzekļu daudzumu un saglabājot augsnes auglību, kā arī par 25 % samazināt ES ekosistēmu teritorijas, kas noteiktas kā teritorijas, kurās ir pārsniegta slāpekļa nosēdumu “kritiskā slodze” un kurās gaisa piesārņojums apdraud bioloģisko daudzveidību.
- (16) 2022. gada 10. jūnija “sākotnējā priekšlikumā valsts programmai lauku teritorijām”⁽²¹⁾ Nīderlandes valdība norāda: “Vislielākās problēmas ir kūdrāju teritorijās, *Natura 2000* teritorijās, gruntsūdeņu aizsardzības teritorijās, jutīgās ūdenstecēs un buferzonās ap *Natura 2000* teritorijām. Šajās teritorijās lauksaimniekiem būs vairāk uzņēmējdarbības ierobežojumu vai mazākas attīstības iespējas. Attiecīgi vispiemērotākais ceļš ir lauksaimniecības ekstensifikācija.” Ir arī pausta “apņemšanās ap *Natura 2000* teritorijām izveidot pārejas teritorijas”. “Pārejas teritorijas (buferzonas) ap *Natura 2000* teritorijām ir teritorijas, kas atrodas blakus *Natura 2000* teritorijām un veicina sistēmas atjaunošanos, lai uzturētu un atjaunotu bioloģisko daudzveidību attiecīgajā *Natura 2000* teritorijā.”
- (17) Komisija ir izskatījusi Nīderlandes pieprasījumu piešķirt atkāpi, ņemot vērā Direktīvas 91/676/EEK prasības un mērķus, pieredzi no iepriekšējiem lēmumiem par atkāpēm, kā arī 7. nitrātu rīcības programmu un tās papildinājumu. Tā ir arī izskatījusi ūdens kvalitātes tendences un ņemusi vērā Eiropas zaļā kursa mērķus. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka ir jānodrošina ganību saimniecībām paredzams atkāpes pārejas periods, kas nepārsniedz četrus gadus, līdz papildinājumā izklāstītās plānotās reformas tiks pilnīgi iekļautas Nīderlandes tiesību aktos, kā arī ir jāuzrauga jauno reformu pakāpeniska īstenošana. Turklāt Komisija uzskata, ka, lai sasniegtu Direktīvas 91/676/EEK mērķus, Nīderlandei ir jāievēro stingri papildu nosacījumi, jo īpaši, bet ne tikai ar barības vielām piesārņotajās teritorijās. Pieprasītajai atkāpei būtu jāatbalsta reformu virziens, kas noteikts papildinājumā un valsts programmā lauku teritorijām.
- (18) Ar šo lēmumu piešķirtā atkāpe neskar Nīderlandes pienākumu piemērot Padomes Direktīvu 92/43/EEK⁽²²⁾ un Eiropas Savienības Tiesas spriedumu lietā C-293/17⁽²³⁾, jo īpaši attiecībā uz minētās direktīvas 6. panta 3. punkta interpretāciju, un piemērot Direktīvu 2000/60/EK un Direktīvu 2008/56/EK, un tā neizslēdz iespēju, ka var būt jāveic papildu pasākumi, lai izpildītu no šīm direktīvām izrietošās saistības.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/118/EK (2006. gada 12. decembris) par gruntsūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu un pasliktināšanos (OV L 372, 27.12.2006., 19. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/842 (2018. gada 30. maijs) par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 156, 19.6.2018., 26. lpp.).

⁽¹⁸⁾ SWD(2020) 93 final “KLP reformas un zaļā kursa saišu analīze”; SWD(2020) 388 final “Komisijas ieteikumi Nīderlandes KLP stratēģiskajam plānam”. SWD(2020) 388 final.

⁽¹⁹⁾ “Stratēģija “No lauka līdz galdam”. Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā”. COM(2020) 381 final.

⁽²⁰⁾ COM(2021) 400 final.

⁽²¹⁾ Nosaukums oriģinālvalodā “Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied – 10 Juni 2022”.

⁽²²⁾ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

⁽²³⁾ Lieta C-293/17 *Coöperatie Mobilisation for the Environment un Vereniging Leefmilieu* (ECLI:EU:C:2018:882).

- (19) Ir svarīgi nodrošināt, lai gadā atļautā kūtsmēslu daudzuma uz hektāru palielināšana neaizkavētu vai neapdraudētu citu Savienības tiesību aktu prasību izpildi, jo slāpekļa un fosfora izraisīts piesārņojums varētu būt šķērslis šo tiesību aktu mērķu sasniegšanai. Tāpēc valsts atļaujas izmantot atkāpes nedrīkstētu piešķirt atsevišķiem lauksaimniekiem gruntsūdeņu aizsardzības teritorijās, *Natura 2000* teritorijās vai buferzonās ap *Natura 2000* teritorijām, kas noteiktas Nīderlandes valsts programmā lauku teritorijām un kuru lielums tiks precizēts 2023. gadā.
- (20) Ganāmpulka blīvums Nīderlandē vēl aizvien ir ļoti liels; 2016. gadā tas bija lielākais Savienībā, gandrīz piecas reizes pārsniedzot Savienības vidējo rādītāju. Saskaņā ar Nīderlandes iesniegtajiem datiem laikposmā no 2019. līdz 2021. gadam lauksaimniecības dzīvnieku kopskaits samazinājās par 2,5 %, savukārt liellopu skaits palielinājās.
- (21) Nedrīkstētu pārsniegt kopējo 2020. gadā saražoto kūtsmēslu daudzumu. Šis saražoto kūtsmēslu maksimālais daudzums 2024. gada 1. janvārī tiks noteikts valsts tiesību aktos. Turklāt, īstenojot reformas, kas plānotas saskaņā ar valsts programmu lauku teritorijām, līdz šā lēmuma spēkā esības termiņa beigām būtu pakāpeniski jāsamazina saražotais kūtsmēslu daudzums.
- (22) Jo īpaši ar barības vielām piesārņotajās teritorijās ir jāpapildina 7. nitrātu rīcības programma un tās papildinājums ar konkrētiem pasākumiem, kas atzīti par efektīviem ilgspējīgā barības vielu pārvaldībā saimniecību līmenī un barības vielu novadīšanas samazināšanā gruntsūdeņos un saldūdeņos.
- (23) Nīderlande izstrādāja uzlabotu izpildes panākšanas stratēģiju, lai pastiprinātu krāpšanas novēršanu saistībā ar tās kūtsmēslu politikas īstenošanu. Šī stratēģija tika īstenota 2020. un 2021. gadā, taču tās īstenošana nedaudz aizkavējās arī *Covid* pandēmijas dēļ. Stratēģija atbilstoši tās galvenajiem darbības virzieniem ir jāīsteno efektīvi un jāattiecinā uz citiem reģioniem, kur neatkarīgais novērtējums liecina par būtisku risku, ka apzināti netiks ievēroti kūtsmēslu apsaimniekošanas noteikumi. Arī plānoto lauksaimniecības reformu pārejas periods var izraisīt pastiprinātu krāpšanu, tāpēc būtu jāpastiprina kontroles.
- (24) Attiecībā uz atļaujām, ko izsniedz atsevišķiem lauksaimniekiem, piemēro konkrētus nosacījumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka mēslošana saimniecības līmenī notiek, ņemot vērā kultūraugu vajadzības, kā arī novērš slāpekļa un fosfātu novadīšanu ūdenī. Šajā lēmumā paredzētajiem pasākumiem būtu jāpapildina pasākumi, ko jau piemēro saskaņā ar 7. nitrātu rīcības programmu un tās papildinājumu.
- (25) Nīderlandē ir jāīsteno visi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/2284 ⁽²⁴⁾ III pielikumā noteiktie pasākumi amonjaka emisiju samazināšanai. Ziņojumā par Direktīvas 91/676/EEK ietekmi uz slāpekļa gāzveida emisijām ⁽²⁵⁾ secināts, ka dažos reģionos ar augstu lauksaimniecības dzīvnieku blīvumu atkāpes rezultātā var rasties lielākas gāzveida emisijas. Tāpēc būtu jāveic atbilstoši pasākumi, lai mazinātu amonjaka emisijas, tostarp jāizmanto paņēmieni, kas nodrošina emisiju mazu izplatību, vajadzības gadījumā apvienojot ar maksimālo temperatūru, kurā kūtsmēslus var izmantot, un stingru pienākumu kūtsmēslus/šķīdramēslus nekavējoties iestrādāt augsnē, ja tos izmanto uz laukiem.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/2284 (2016. gada 14. decembris) par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.).

⁽²⁵⁾ Nitrātu direktīvas ietekme uz N gāzveida emisijām; nitrātu rīcības programmā paredzēto pasākumu ietekme uz N gāzveida emisijām, līgums ENV.B.1/ETU/2010/0009.

- (26) Šā lēmuma 4. pantā izklāstītie nosacījumi ir uzskatāmi par valsts tiesībās paredzēto likumā noteikto pārvaldības prasību versiju Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115⁽²⁶⁾ 12. un 13. panta nozīmē, un šā lēmuma 5.–9. pantā izklāstītie nosacījumi attiecībā uz vienībām, kas gūst labumu no atkāpēm, ir uzskatāmi par valsts tiesībās paredzēto likumā noteikto pārvaldības prasību versiju Regulas (ES) 2021/2115 12. un 13. panta nozīmē.
- (27) Nīderlandei ir jāievēro mērķi iekļaut klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaisti. Zālāju platību pārveide par aramzemi izraisītu augsnes oglekļa emisiju pieaugumu un kavētu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/841⁽²⁷⁾ 4. panta ievērošanu.
- (28) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2007/2/EK⁽²⁸⁾ ir paredzēti vispārīgi noteikumi, lai izveidotu Telpiskās informācijas infrastruktūru Savienībā, nolūkā atbalstīt Savienības vides politiku, kā arī Savienības politiku un darbības, kuras var ietekmēt vidi. Attiecīgi telpiskajai informācijai, kas savākta saistībā ar šo lēmumu, būtu jāatbilst minētās direktīvas noteikumiem. Turklāt, lai samazinātu administratīvo slogu un uzlabotu datu saskaņotību, Nīderlandei, vācot datus, kas nepieciešami saskaņā ar šo lēmumu, attiecīgā gadījumā būtu jāizmanto informācija, kas iegūta, izmantojot integrēto administrācijas un kontroles sistēmu, ko Nīderlande izveidojusi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1306/2013 67. panta 1. punktu⁽²⁹⁾.
- (29) Šo lēmumu beidz piemērot 2025. gada 31. decembrī.
- (30) Šajā lēmumā noteiktie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko atbilstīgi Direktīvas 91/676/EEK 9. pantam ir sniegusi Nitrātu komiteja,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atkāpe

Nīderlandes 2022. gada 25. februāra vēstulē prasīto atkāpi, ar ko atļautu ar ganību dzīvnieku kūtsmēsliem zemē izkliedēt vairāk slāpekļa, nekā paredzēts Direktīvas 91/676/EEK III pielikuma 2. punkta otrās daļas pirmajā teikumā, piešķir kā pārejas pasākumu, lai papildinātu lauksaimniecības un lopkopības nozares reformas Nīderlandē nolūkā izpildīt ES vides un klimata prasības attiecībā uz slāpekļa (arī amonjaka) emisijām un barības vielām ūdenī (arī Direktīvu 91/676/EEK), ja tiek ievēroti šajā lēmumā paredzētie nosacījumi.

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp.).

⁽²⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES (OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.).

⁽²⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/2/EK (2007. gada 14. marts), ar ko izveido Telpiskās informācijas infrastruktūru Eiropas Kopienā (INSPIRE) (OV L 108, 25.4.2007., 1. lpp.).

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 (2013. gada 17. decembris) par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību un Padomes Regulu (EEK) Nr. 352/78, (EK) Nr. 165/94, (EK) Nr. 2799/98, (EK) Nr. 814/2000, (EK) Nr. 1290/2005 un (EK) Nr. 485/2008 (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

*2. pants***Atkāpes darbības joma**

Šo atkāpi piemēro ganību saimniecībām, kurām ir piešķirta atļauja saskaņā ar 6. pantu.

*3. pants***Definīcijas**

Šajā lēmumā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “ganību saimniecība” ir ikviena saimniecība, kurā vismaz 80 % no platības, kurā var lietot kūtsmēslus, ir zālāji;
- 2) “ganību dzīvnieki” ir liellopi (izņemot nobarojamos teļus), aitas, kazas, zirgi, ēzeļi, brieži un ūdensbifeļi;
- 3) “lauksaimniecības zeme” ir platības, kuras, pamatojoties uz rakstisku individuālu līgumu, ir lauksaimnieka īpašumā, nomā vai valdījumā un par kuru apsaimniekošanu viņš ir tiešā veidā atbildīgs;
- 4) “zālāji” ir ilggadīgie zālāji vai pagaidu zālāju platības, kuras laiž atmatā uz laiku līdz pieciem gadiem;
- 5) “mēslošanas plāns” ir aprēķini par barības vielu plānoto izlietojumu un pieejamību;
- 6) “mēslošanas pārskats” ir barības vielu bilance, kurā atspoguļots barības vielu faktiskais izlietojums un uzņemšana;
- 7) “mēslošanas reģistrs” ir elektroniska sistēma, kurā lauksaimnieki ziņo par reālo barības vielu izmantošanu un kūtsmēslu apsaimniekošanu;
- 8) “dienvīdu un centrālās daļas smilšainās augsnes” ir augsnes, kas saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem Mēslošanas līdzekļu likuma īstenošanas regulas 1. panta 1. punktā norādītas kā dienvīdu un centrālās daļas smilšainās augsnes ⁽³⁰⁾;
- 9) “lesa augsnes” ir augsnes, kas saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem Mēslošanas līdzekļu likuma īstenošanas regulas 1. panta 1. punktā norādītas kā lesa augsnes;
- 10) “barības vielas” ir slāpekļis un fosfāti.

*4. pants***Vispārīgi atkāpes piešķiršanas nosacījumi**

Atkāpi piešķir ar turpmāk minētajiem nosacījumiem.

1. Nīderlande ne vēlāk kā līdz 2024. gada 1. janvārim izstrādā jaunu apzīmējumu un jaunu karti teritorijām, kas piesārņotas ar lauksaimniecības izcelsmes nitrātiem un fosforu (*ar barības vielām piesārņotas teritorijas*), aptverot visus sateces baseinus, kuros atrodas gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu monitoringa punkti, kuri uzrāda vidējo nitrātu piesārņojuma līmeni vai gadījuma rakstura nitrātu piesārņojumu, kuri ir pakļauti piesārņojuma riskam un piesārņojuma palielināšanās tendencēm, kā arī monitoringa punkti, kuros notiek eitrofikācija vai kuri ir pakļauti eitrofikācijas riskam.

Kā pārejas pasākums un līdz jaunā apzīmējuma ieviešanai, ne vēlāk kā līdz 2024. gada 1. janvārim, ar barības vielām piesārņotās teritorijas aptvers dienvīdu un centrālās smilšainās augsnes un lesa augsnes, kā arī no 2023. gada 1. janvāra sateces baseinus, ko savā ūdens kvalitātes valsts analīzē (2020. gads) ⁽³¹⁾ Nīderlandes Vides novērtējuma aģentūra (PBL) ir noteikusi reģionālajos ūdensobjektos un kvalificējusi kā teritorijas, kurās ir neatbilstošs barības vielu stāvoklis (slikts, nelabvēlīgs un vidējs).

No 2024. gada 1. janvāra tiek ieviests galīgais ar barības vielām piesārņoto teritoriju apzīmējums un karte, un tajā ir iekļautas vismaz 2023. gadā apzīmētās teritorijas, kā arī jebkura cita papildu teritorija, kurā lauksaimniecības nozares devums barības vielu izraisītajā piesārņojumā ir būtisks, proti, vairāk nekā 19 % no kopējās barības vielu radītās slodzes.

⁽³⁰⁾ Nosaukums oriģinālvalodā “Uitvoeringsregeling Meststoffenwet”.

⁽³¹⁾ https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2020-nationale-analyse-waterkwaliteit-4002_0.pdf

Ja 2024. gada 1. janvārī nav ieviests galīgais ar barības vielām piesārņoto teritoriju apzīmējums un karte, izmanto 7. nitrātu rīcības programmā un tās papildinājumā paredzēto apzīmējumu, kas ietver visas teritorijas, kurās ir jāveic *daži* pasākumi vai *daudz* pasākumu, lai sasniegtu ūdens kvalitātes mērķrādītājus attiecībā uz nitrātu un fosfora koncentrāciju, kā noteikts Direktīvā 91/676/EEK un Nīderlandes upju baseinu apsaimniekošanas plānā, kas pieņemts saistībā ar Direktīvu 2000/60/EK.

2. Nīderlande uzrauga saražoto kūtsmēsļu daudzumu un nodrošina, ka kūtsmēsļu daudzums valsts līmenī ne slāpekļa, ne fosfora daudzuma ziņā nepārsniedz līmeni, kas atbilst 489,4 miljoniem kg slāpekļa un 150,7 miljoniem kg fosfātu (2020. gadā saražotais daudzums), un ka, pateicoties papildinājumā noteiktajām reformām, saražoto kūtsmēsļu daudzums pakāpeniski samazinās un 2025. gadā nepārsniedz daudzumu, kas atbilst 440 miljoniem kg slāpekļa un 135 miljoniem kg fosfātu.
3. No 2023. gada 1. janvāra Nīderlande nepiešķir atļaujas izmantot atkāpes, kā minēts šā lēmuma 5. pantā, *Natura 2000* teritorijās, kas noteiktas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/147/EK ⁽³²⁾ un Direktīvu 92/43/EEK, un no 2024. gada 1. janvāra – *Natura 2000* teritoriju buferzonās, kas noteiktas valsts programmā lauku teritorijām, kurās ir pārsniegta slāpekļa nosēdumu kritiskā slodze.
4. No 2023. gada 1. janvāra gruntsūdeņu aizsardzības teritorijās Nīderlande nepiešķir atļaujas izmantot atkāpes, kā minēts šā lēmuma 5. pantā. Teritorijās, kur gruntsūdeņi ir piesārņoti ar nitrātiem, līdz 2024. gada 1. janvārim gruntsūdeņu aizsardzības teritorijās piemēro obligāto pasākumu kopumu barības vielu radītās slodzes samazināšanai.
5. Nīderlande ievieš šādus pasākumus:
  - a) no 2023. gada janvāra visas saimniecības pirms augšanas sezonas sagatavo gada mēslošanas plānu. Mēslošanas plānā apraksta lauksaimniecības zemesgabalu augseku un plānoto kūtsmēsļu un citu slāpekļa un fosfātu mēslošanas līdzekļu izmantojumu;
  - b) no 2024. gada 1. janvāra ir ieviests elektroniskais mēslošanas līdzekļu reģistrs, kurā reģistrē augsnē iestrādātos minerālmēslus un saražotos un augsnē iestrādātos kūtsmēslus. Līdz 2025. gada 1. janvārim visas saimniecības izmanto elektronisko reģistru. Nīderlandes iestādes monitorē un analizē mēslošanas līdzekļu lietošanas devas un sniedz konsultācijas lauksaimniekiem par metodēm, kā kopumā samazināt lietošanas devas;
  - c) lauksaimniecības zemē ir buferjoslas gar ūdenstecēm, kurās mēslošana ir aizliegta. No 2023. gada 1. janvāra tas attiecas uz visām ūdenstecēm lauksaimniecības zemesgabalos, kas atrodas Nīderlandē. Buferjoslas nosaka šādi:
    - i) vismaz piecus metrus plata buferjosla gar ekoloģiski jutīgiem strautiem un virszemes ūdensobjektiem, kā noteikts Direktīvā 2000/60/EK;
    - ii) vismaz trīs metrus plata buferjosla gar visām pārējām ūdenstecēm lauksaimniecības teritorijās, tostarp grāvjiem.

Šos minimālos platumus var pielāgot teritorijās ar svarīgiem atūdeņošanas un apūdeņošanas grāvjiem šādi:

— trīs metrus plata buferjosla gar virszemes ūdensobjektiem, kā noteikts Direktīvā 2000/60/EK, ja zemesgabala līmenī piecus metrus plata buferjoslas kopējā platība aptvertu vairāk nekā 4 % no lauksaimniecības zemesgabala. Ja zemesgabala līmenī trīs metrus plata buferjoslas kopējā platība gar virszemes ūdensobjektiem, kas noteikti Direktīvā 2000/60/EK un nav lielāki par desmit metriem, aptvertu vairāk nekā 4 % no lauksaimniecības zemesgabala, buferjoslu var samazināt līdz vienam metram,

— vienu metru plata buferjosla gar visām pārējām ūdenstecēm lauksaimniecības teritorijās, ja zemesgabala līmenī trīs metrus plata buferjoslas kopējā platība aptvertu vairāk nekā 4 % no lauksaimniecības zemesgabala. Ja zemesgabala līmenī vienu metru plata buferjoslas kopējā platība aptvertu vairāk nekā 4 % no lauksaimniecības zemesgabala, buferjoslu var samazināt līdz pusmetram;

iii) vismaz vienu metru plata buferjosla gar ūdenstecēm, kas izzūst vasarā (šīs ūdensteces būs sausas vismaz laikposmā no 1. aprīļa līdz 1. oktobrim);

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp.).

- d) ar barības vielām piesārņotajās teritorijās piemēro šādu nosacījumu: organisko un ķīmisko mēslošanas līdzekļu vispārējās lietošanas normas pakāpeniski tiek samazinātas, lai no 2025. gada 1. janvāra tās būtu par 20 % mazākas nekā 7. nitrātu rīcības programmas pielikumā publicētās normas. Ja, veicot mēslošanas normu plānoto pārskatīšanu, tiek noteiktas mazākas vērtības, tās ir noteicošās.
6. Nīderlande turpina īstenot uzlaboto izpildes panākšanas stratēģiju, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1073 4. panta 3. punktu. Uzlabotā izpildes panākšanas stratēģija ietver vismaz šādus elementus:
- a) pastāvīgu neatkarīgu krāpšanas gadījumu riska novērtējumu un to teritoriju un kūtsmēsļu apstrādes un apsaimniekošanas jomas dalībnieku identificēšanu, attiecībā uz kuriem pastāv lielāks risks, ka tie apzināti neievēros valsts noteikumus par kūtsmēsliem, kas noteikti ar Mēslošanas līdzekļu likuma īstenošanas regulu ⁽³³⁾, Dekrētu par mēslošanas līdzekļu izmantošanu ⁽³⁴⁾ un Dekrētu par vides pārvaldības pasākumiem ⁽³⁵⁾ un ir saskaņā ar tiem, ciktāl tie attiecas uz zonām, kurās nav kultūraugu;
- b) pastāvīgu uzlabotās izpildes panākšanas stratēģijas īstenošanu *De Peel, Gelderse Vallei* un *Twente*, kas noteiktas kā augsta riska teritorijas, kurās apzināti netiek ievēroti valsts noteikumi par kūtsmēsliem; līdz 2025. gada beigām uzlaboto izpildes panākšanas stratēģiju pakāpeniski attiecina uz visiem pārējiem reģioniem, kuri saskaņā ar novērtējumu atrodas augsta riska teritorijā, ņemot vērā gūto pieredzi un paraugpraksi;
- c) īpašas uzmanības pievēršanu izpildes panākšanas stratēģijā augsta riska dalībniekiem kūtsmēsļu vērtības ķēdē, tostarp starpniekiem un līdzīgastoriem visos reģionos;
- d) no 2023. gada 1. janvāra automatizētu kūtsmēsļu pārvadājumu reāllaika uzskaites sistēmu;
- e) pastāvīgu inspicēšanas un kontroles spēju stiprināšanu, sasniedzot vismaz 40 % no spējas, kas nepieciešama, lai klātienē (tostarp pēc nejaušības principa) inspicētu ganību saimniecības, uz kurām attiecas 11. panta 2. punktā minētā atļauja, un šīs spējas precizāku koncentrēšanu tajās kūtsmēsļu apstrādes un apsaimniekošanas jomās, kurās pastāv risks;
- f) vismaz 5,5 % cūku fermu individuālu inspicēšanu gadā.

5. pants

Pieteikums atļaujas saņemšanai

1. Ganību saimniecības var iesniegt kompetentajai iestādei pieteikumu par ikgadēju atļauju izmantot lielāku ganību dzīvnieku kūtsmēsļu daudzumu, tostarp pašu dzīvnieku atstātos mēslus, kas satur:
- a) 2022. gadā līdz 230 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā ar barības vielām piesārņotajās teritorijās un līdz 250 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā citās teritorijās;
- b) 2023. gadā līdz 220 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā ar barības vielām piesārņotajās teritorijās un līdz 240 kg slāpekļa uz vienu hektāru citās teritorijās;
- c) 2024. gadā līdz 210 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā ar barības vielām piesārņotajās teritorijās un līdz 230 kg slāpekļa uz vienu hektāru citās teritorijās;
- d) 2025. gadā līdz 190 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā ar barības vielām piesārņotajās teritorijās un līdz 200 kg slāpekļa uz vienu hektāru citās teritorijās;
- e) pēc 2025. gada 31. decembra līdz 170 kg slāpekļa uz vienu hektāru gadā visās teritorijās.

⁽³³⁾ Nosaukums oriģinālvalodā "Uitvoeringsregeling Meststoffenwet".

⁽³⁴⁾ Nosaukums oriģinālvalodā "Besluit gebruik meststoffen".

⁽³⁵⁾ Nosaukums oriģinālvalodā "Activiteitenbesluit milieubeheer".

2. Pieteikuma iesniedzēji kopā ar 1. punktā minēto pieteikumu iesniedz rakstisku deklarāciju par to, ka tie atbilst 7., 8. un 9. pantā izklāstītajiem nosacījumiem un piekrīt, ka mēslošanas līdzekļa izmantošanu un 7. pantā minēto mēslošanas plānu un mēslošanas pārskatu var inspicēt, kā minēts šā lēmuma 11. pantā.

6. pants

Atļauju piešķiršana

Atļaujas ganību saimniecībām izmantot lielāku ganību dzīvnieku kūtsmēslu daudzumu, tostarp pašu dzīvnieku atstātos mēslus, piešķir saskaņā ar 7., 8. un 9. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

7. pants

Kūtsmēslu un citu mēslošanas līdzekļu izkliedēšanas nosacījumi ganību saimniecībās, kurām piešķirta atkāpe

1. Ganību dzīvnieku kūtsmēslu daudzums, ko katru gadu izkliedē zemē ganību saimniecībās, tostarp pašu dzīvnieku atstātie mēsli, nepārsniedz 5. pantā noteiktos daudzumus.
2. Ganību saimniecībās neizmanto fosfātu minerālmēslus.
3. Ganību saimniecība izstrādā mēslošanas plānu ne vēlāk kā līdz 28. februārim. Plānā iekļauj vismaz Īstenošanas lēmuma (ES) 2020/1073 7. panta 4. punktā minētos elementus. Mēslošanas plānu pārskata ne vēlāk kā pēc septiņām dienām pēc jebkādu ganību saimniecības lauksaimnieciskās prakses pārmaiņu ieviešanas.
4. Ganību saimniecība sagatavo mēslošanas pārskatu par katru kalendāro gadu. To iesniedz kompetentajai iestādei līdz nākamā kalendārā gada 31. martam. Mēslošanas pārskatā norāda šādus elementus:
  - a) kultūraugu platības;
  - b) dzīvnieku skaits un veids;
  - c) viena dzīvnieka saražoto mēslu daudzums;
  - d) ganību saimniecībā ievesto mēslošanas līdzekļu daudzums;
  - e) to kūtsmēslu daudzums, kas piegādāti līgumpartneriem un tāpēc nav izmantoti ganību saimniecībā, kā arī šo līgumpartneru nosaukums.
5. Ganību saimniecība vismaz reizi četros gados visos ganību saimniecības zemesgabalos, kuri augsekas un augsnes īpašību ziņā ir viendabīgi, veic slāpekļa un fosfora analīzi augsnē. Paredz vismaz vienu analīzi uz katriem pieciem hektāriem zemes. Pamatojoties uz šo analīzi, piemēro saimniecības mēslošanas plānu un korektīvus pasākumus.
6. Ja zālāju uzar tā atjaunošanas nolūkā, slāpekļa ieneses normu pēc katra kalendārā gada 31. maija samazina par 50 kilogramiem slāpekļa uz vienu hektāru. Ja zālāju uzar kukurūzas kultivēšanas nolūkā, slāpekļa ieneses normu samazina par 65 kilogramiem slāpekļa uz vienu hektāru.
7. Ja augseka ietver pākšaugus vai citus augus, kas saista atmosfēras slāpekli, attiecīgi samazina mēslošanas līdzekļu lietojumu.
8. Kūtsmēslus nedrīkst izkliedēt rudenī pirms zālaugu sēšanas.

8. pants

Zemes apsaimniekošanas nosacījumi ganību saimniecībās, kurām piešķirta atkāpe

1. Ar barības vielām piesārņotās teritorijās pēc kukurūzas novākšanas audzē zālaugus vai citus kultūraugus, kas ziemā nodrošina zemes augu segu.
2. Starpkultūras neuzar pirms 1. februāra.
3. Ar barības vielām piesārņotās teritorijās zālājus uzar tikai pavasarī, izņemot:
  - a) ja zālāju uzar tā atjaunošanas nolūkā, to var darīt ne vēlāk kā 31. augustā;
  - b) ja stāda puķu sīpolus, to var darīt rudenī.
4. Visos augšņu veidos pēc zālāja uzaršanas tūlīt iesēj tādus kultūraugus, kuriem nepieciešams daudz slāpekļa, un mēslošanu veic atbilstoši augsnes analīzēm, kurās nosaka minerālo slāpekli un citus parametrus, ko izmanto kā bāzes rādītājus, lai novērtētu slāpekļa izdalīšanos augsnes organisko vielu mineralizācijas procesā.

9. pants

Nosacījumi par amonjaka emisiju samazināšanu, lai samazinātu barības vielu nosēdumus, tostarp ūdenī

1. Ganību saimniecībās, kas saņēmušas atļauju saskaņā ar 6. pantu, ievēro šādus nosacījumus:
  - a) zālajos smilšainās un lesa augsnēs šķīdirmēslus uznes ar seklo inžekciju;
  - b) zālajos mālainās un kūdrainās augsnēs šķīdirmēslus uznes ar seklo inžekciju, izmantojot vai nu šķīdirmēslu izkliedētāju ar sadalītājšļūtenēm un uzgaļiem (šķīdirmēslu atšķaidījums ar ūdeni attiecībā 2:1), vai impulsa inžektoru;
  - c) šķīdirmēslus neuznes ar izkliedētāju ar sadalītājšļūtenēm un uzgaļiem, ja ārvides temperatūra ir 20 °C vai augstāka;
  - d) aramzemē šķīdirmēslus uznes ar inžekcijas metodi vai arī pēc uznešanas vienā piegājienā nekavējoties iestrādā zemē;
  - e) pakaišu kūtsmēslus pēc uznešanas nekavējoties iestrādā zemē ne vairāk kā divos piegājienos.
2. Nīderlande nodrošina apmācību par amonjaka emisiju samazināšanas pasākumiem visām ganību saimniecībām, kam piešķirta atļauja. Pirmā apmācība jānodrošina līdz 2023. gada 31. decembrim.

10. pants

Monitorings

1. Kompetentās iestādes nodrošina, ka tiek izveidotas kartes, kurās ataino:
  - a) to ganību saimniecību procentuālo daļu katrā pašvaldībā, uz kurām attiecas atļauja;
  - b) to liellopu procentuālo daļu katrā pašvaldībā, uz kuriem attiecas atļauja;
  - c) to lauksaimniecības zemes procentuālo daļu katrā pašvaldībā, uz kuru attiecas atļauja.

Šīs kartes katru gadu atjaunina.

2. Kompetentās iestādes izveido un uztur monitoringa tīklu augsnes ūdens, ūdensteču, augšējo gruntsūdeņu un notekūdeņu paraugu ņemšanai monitoringa vietās ganību saimniecībās, uz kurām attiecas atļauja. Monitoringa tīkls sniedz datus par nitrātu un fosfātu koncentrāciju ūdenī, kas izplūst no sakņu zonas un ieplūst gruntsūdeņos un virszemes ūdeņu sistēmā.

3. Monitoringa tīkls aptver vismaz 300 saimniecību, uz kurām attiecas atļauja, un ir reprezentatīvs attiecībā uz katru augsnes tipu (mālainu, kūdrainu, smilšainu, smilšainu lesa augsni), piesārņojuma līmeni, mēslošanas praksi un augseku. Monitoringa tīkla sastāvu šā lēmuma piemērošanas laikā nemaina.

4. Kompetentās iestādes uzrauga:

- a) ūdeni sakņu zonā, virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos;
- b) to, cik lielā mērā ir sasniegti ūdens kvalitātes mērķi attiecībā uz nitrātu un fosfātu koncentrāciju, kā noteikts Direktīvā 91/676/EEK un Nīderlandes upju baseinu apsaimniekošanas plānā, kas pieņemts saistībā ar Direktīvu 2000/60/EK ar barības vielām piesārņotajās teritorijās.

5. Nīderlande sniedz Komisijai datus par nitrātu koncentrāciju virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos, kā arī par fosfātu koncentrāciju un trofisko stāvokli virszemes ūdeņos gan tad, ja atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad atkāpi nepiemēro.

11. pants

Pārbaudes un inspekcijas

1. Kompetentās iestādes veic administratīvo kontroli attiecībā uz visiem atļaujas saņemšanas pieteikumiem, lai izvērtētu atbilstību 7., 8. un 9. pantā izklāstītajiem nosacījumiem. Ja tiek pierādīts, ka minētie nosacījumi nav ievēroti, kompetentās iestādes pieteikumu noraida, un pieteikuma iesniedzēju informē par atteikuma iemesliem.

Kompetentās iestādes administratīvo kontroli attiecībā uz zemes izmantošanu, lauksaimniecības dzīvnieku skaitu un kūstmēsli ražošanu veic vismaz 5 % ganību saimniecību, uz kurām attiecas atļauja.

2. Kompetentās iestādes klātienē inspekciju veikšanai ganību saimniecībās, uz kurām attiecas atļauja, izveido programmu, kuras pamatā ir riska analīze un kurā ir paredzēts pienācīgs inspekciju biežums. Programmā ņem vērā rezultātus, kuri gūti iepriekšējos gados veiktajās kontrolēs, un rezultātus, kas gūti vispārīgās izlases veida kontrolēs, kas veiktas saistībā ar Direktīvas 91/676/EEK transponēšanas tiesību aktiem, un jebkuru citu informāciju, kura varētu liecināt par 7., 8. un 9. pantā paredzēto nosacījumu neizpildi.

Klātienē inspekcijas veic vismaz 5 % ganību saimniecību, uz kurām attiecas atļauja, lai izvērtētu, vai tiek izpildīti 7., 8. un 9. pantā izklāstītie nosacījumi. Papildus šīm inspekcijām veic 4. panta 6. punktā minētās inspekcijas un kontroles.

3. Ja kādā no gadiem konstatē, ka ganību saimniecība, uz ko attiecas atļauja, nav izpildījusi 7., 8. un 9. pantā paredzētos nosacījumus, atļaujas turētājam uzliek sodu saskaņā ar valsts noteikumiem un nākamajā gadā tas nav tiesīgs saņemt atļauju.

4. Kompetentajām iestādēm piešķir pilnvaras un līdzekļus, kas vajadzīgi, lai pārbaudītu atbilstību šajā lēmumā paredzētajiem atļaujas piešķiršanas nosacījumiem.

12. pants

Ziņošana

1. Kompetentās iestādes katru gadu ne vēlāk kā 30. jūnijā iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā ir ietverta šāda informācija:

- a) dati par mēslošanu visās ganību saimniecībās, uz kurām attiecas atļauja saskaņā ar 6. pantu, tostarp informācija par ražu un augsnes tipiem;
- b) par katru lauksaimniecības dzīvnieku sugu – dzīvnieku skaita dinamika Nīderlandē un ganību saimniecībās, uz kurām attiecas atļauja;
- c) valstī vērojamās tendences saistībā ar kūstmēsli ražošanu – attiecībā uz slāpekļa un fosfātu daudzumu kūstmēslos;
- d) 4. pantā paredzēto vispārīgo nosacījumu izpilde;

- e) kartes, kas minētas 10. panta 1. punktā;
- f) gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu monitoringa rezultāti attiecībā uz nitrātu un fosfātu koncentrāciju un eitrofikāciju, tostarp informācija par ūdens kvalitātes tendencēm gruntsūdeņos un virszemes ūdeņos, gan tad, ja atkāpi piemēro, gan apstākļos, kad atkāpi nepiemēro, kā arī atkāpes ietekme uz ūdens kvalitāti, kā minēts šā lēmuma 10. panta 4. un 5. punktā;
- g) 7., 8. un 9. pantā izklāstīto atļaujas nosacījumu ievērošanas izvērtējums, kura pamatā ir saimniecību līmenī veiktās kontroles, un informācija par saimniecībām, kas saskaņā ar 11. pantā minētās administratīvās kontroles un klātienē inspekciju rezultātiem nav izpildījušas nosacījumus;
- h) informācija par 4. pantā minētās uzlabotās izpildes panākšanas stratēģijas īstenošanu, jo īpaši par katru 4. panta 6. punktā minēto elementu.

2. 1. punktā minētajā ziņojumā iekļautie telpiskie dati attiecīgos gadījumos atbilst Direktīvas 2007/2/EK noteikumiem. Vācot nepieciešamos datus, Nīderlande atbilstošā gadījumā izmanto informāciju, kas iegūta Integrētajā administrācijas un kontroles sistēmā, kura izveidota saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1306/2013 67. panta 1. punktu.

13. pants

Piemērošanas periods

Šo lēmumu piemēro līdz 2025. gada 31. decembrim.

14. pants

Adresāts

Šis lēmums ir adresēts Nīderlandes Karalistei.

Briselē, 2022. gada 30. septembrī

*Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Virginijus SINKEVIČIUS*

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2022/2070**(2022. gada 26. oktobris)****neapturēt galīgos antidempinga maksājumus, kas ar Īstenošanas regulu (ES) 2019/1688 noteikti Krievijas, Trinidādas un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta maisījuma importam**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1036 (2016. gada 8. jūnijs) par aizsardzību pret importu par dempinga cenām no valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis ⁽¹⁾ ("pamatregula"), un jo īpaši tās 14. panta 4. punktu,

pēc apspriešanās ar komiteju, kas izveidota ar minētās regulas 15. panta 2. punktu,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

- (1) Komisija 2019. gada 8. oktobrī ar Īstenošanas regulu (ES) 2019/1688 ⁽²⁾ ("sākotnējā regula") noteica galīgos antidempinga maksājumus Krievijas, Trinidādas un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu ("attiecīgās valstis") izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta ("UAN" jeb "attiecīgais ražojums") maisījumu importam.
- (2) *Copa-Cogeca* ("pieprasījuma iesniedzējs"), attiecīgā ražojuma lietotāju apvienība, 2021. gada maijā iesniedza informāciju, kurā apgalvots, ka pēc galīgo pasākumu noteikšanas uz laiku mainījušies tirgus apstākļi. Sākotnējās izmeklēšanas periods aptvēra laikposmu no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam. Pieprasījuma iesniedzējs apgalvoja, ka šādas pagaidu izmaiņas pamatotu pašlaik spēkā esošo antidempinga maksājumu apturēšanu saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1036 14. panta 4. punktu. Citas apvienības, proti, *AGBP (Association Générale des Producteurs de Blé)* un *Interore (International Ore & Fertilizer Belgium SA)*, arī iesniedza pierādījumus antidempinga maksājumu apturēšanas pamatošanai. Šajā iesniegtajā informācijā nebija ietverti visi nepieciešamie elementi un pierādījumi, kas ir būtiski, lai Komisija varētu turpināt analīzi. Komisija vērsās pie pieprasījuma iesniedzēja, lai iegūtu papildu pierādījumus, kas pamatotu tā apgalvojumu par tirgus apstākļu pagaidu izmaiņām.
- (3) Ņemot vērā pieejamos pierādījumus, Komisija 2021. gada 16. novembrī nolēma lūgt no *AGBP, Copa-Cogeca* un *Fertilizers Europe*, lai tie sniegtu papildu informāciju par laikposmu pēc sākotnējās izmeklēšanas perioda un, konkrētāk, informāciju par cenām, pieprasījumu Savienībā un Savienības ražošanas nozares darbības rādītājiem 2021. gada trešajā ceturksnī, lai pārbaudītu un novērtētu, kāda ir ietekme (ja tāda ir) uz Savienības tirgu tam, ka, saskaņā ar apgalvoto, ir mainījušies apstākļi, un vai nav domājams, ka pasākumu apturēšanas dēļ atkal tiks nodarīts kaitējums.
- (4) Pēc tam, kad bija iesniegta šī informācija (kurā bija ietverti daži *AGPB* izvirzītie argumenti), *Copa-Cogeca* un Savienības ražošanas nozarei tika dota iespēja iesniegt piezīmes.
- (5) Pamatojoties uz iepriekš minēto informāciju, Komisija pārbaudīja, vai šāda apturēšana ir pamatota. Aplūkoti elementi ir apkopoti turpmāk tekstā.
- (6) 2022. gada 20. jūlijā Komisija savus konstatējumus darīja zināmus *AGBP, Interore, Copa-Cogeca* un *Fertilizers Europe*. Visām personām tika dots laiks, kurā tās varēja sniegt piezīmes pēc šīs informācijas izpaušanas. Piezīmes tika saņemtas no *Interore, Copa-Cogeca* un *Fertilizers Europe*.

⁽¹⁾ OV L 176, 30.6.2016., 21. lpp.

⁽²⁾ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2019/1688 (2019. gada 8. oktobris), ar ko nosaka galīgu antidempinga maksājumu un galīgi iekasē pagaidu maksājumu, kurš noteikts par Krievijas, Trinidādas [Trinidādas] un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta maisījumu importu (OV L 258, 9.10.2019., 21. lpp.).

2. TIRGUS APSTĀKĻU IZMAIŅU PĀRBAUDE

- (7) Ievērojot pamatregulas 14. panta 4. punktu, Savienības interesēs antidempinga pasākumus var apturēt tajā gadījumā, ja tirgus apstākļi uz laiku ir mainījušies tādā apmērā, ka nav domājams, ka šādas pasākumu apturēšanas dēļ atkal tiks nodarīts kaitējums. Komisija turpmāk tekstā pārbaudīs šos elementus.

2.1. Tirgus apstākļu izmaiņu analīze

- (8) Tika apgalvots, ka tirgus apstākļu pagaidu izmaiņas ir piedāvājuma trūkums Savienības tirgū, jo importa apjoms samazinājās un Savienības ražošanas nozare samazināja savu ražošanas apjomu. Pagaidu nelīdzsvarotība starp piedāvājumu un pieprasījumu izraisīja strauju cenu pieaugumu. Analīze aptvēra divas daļas, t. i., pirmkārt, salīdzinājumu starp tirgus apstākļiem sākotnējās izmeklēšanas periodā un 2021. gadā un, otrkārt, jaunāko informāciju par jaunākajām norisēm 2022. gadā, par kurām bija pieejami dati.
- (9) Eurostat statistika par laikposmu līdz 2021. gada beigām liecina, ka UAN imports kopš pasākumu noteikšanas strauji samazinājās. Imports no attiecīgajām valstīm samazinājās par 69 % salīdzinājumā ar sākotnējās izmeklēšanas periodu, un to tikai daļēji aizstāja imports no citām valstīm. Tā rezultātā imports no visām izcelsmes valstīm samazinājās par gandrīz 60 % salīdzinājumā ar sākotnējās izmeklēšanas periodā importēto apjomu. Arī importa tirgus daļa samazinājās no 43 % līdz 19 %, balstoties uz pieņēmumu, ka pieprasījums Savienībā saglabājās stabils, uz ko norādīja *Copa-Cogeca*. Salīdzinot sākotnējās izmeklēšanas periodu un 2021. gadu, izveidojās 1,14 milj. t piedāvājuma iztrūkums.
- (10) Piezīmēs par izpausto informāciju *Copa-Cogeca* norādīja, ka imports 2022. gada pirmajā pusē pieauga par vairāk nekā 250 % salīdzinājumā ar 2021. gada pirmo pusi. Šī persona norādīja, ka šāds pieaugums sakrita ar krasu Savienības ražošanas apjoma sarukumu turpmāk iztirzāto faktoru dēļ. Attiecībā uz importu – Komisijai pieejamie dati šo pieaugumu apstiprina.

1. tabula

Importa apjoms

(tūkst. t)

	IP (no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam)	2018	2019	2020	2021. g. pirmā puse	2021. g. otrā puse	2022. g. pirmā puse
Viss imports	1 927	1 998	1 322	1 027	294	499	753
Imports no Trinidādas un Tobāgo	368	361	401	418	172	217	332
Imports no Krievijas	613	688	314	90	15	130	320
Imports no ASV	742	890	222	—	—	—	37
Cits imports	204	59	385	519	107	152	64

Avots: sākotnējā regula, Eurostat..

- (11) Attiecībā uz iespējamajām nākotnes norisēm saistībā ar importu Komisija norādīja, ka Amerikas Savienotās Valstis ("ASV") kopš 2020. gada, šķiet, koncentrējušas UAN pārdošanas apjomus iekšzemes tirgū. Galīgo antidempinga pasākumu noteikšana 2019. gada oktobrī acīmredzami nav ietekmējusi importu no Trinidādas un Tobāgo. Imports no Trinidādas un Tobāgo ievērojamos daudzumos turpināja ienākt Savienībā. 2021. gadā šis imports veidoja 50 % (389 000 t) no visa importa Savienībā. 2022. gada pirmajos četros mēnešos Trinidādā un Tobāgo uz Savienību eksportēja vairāk nekā 234 000 t, kas ir par 54 % vairāk nekā tajā pašā periodā pagājušā gadā (aptuveni 152 000 t). Tādējādi UAN no Trinidādas un Tobāgo acīmredzami joprojām ievērojamos daudzumos tiek ievests Savienībā.

- (12) Attiecībā uz importu no Krievijas – paziņojumi un sankcijas ļauj uzskatīt, ka jebkāds UAN importa pieaugums no Krievijas ir maz ticams. Krievijas Tirdzniecības un rūpniecības ministrija 2022. gada 4. martā paziņoja, ka tā “iesaka Krievijas ražotājiem uz laiku apturēt Krievijas mēslošanas līdzekļu eksporta sūtījumus līdz brīdim, kad pārvadātāji atsāks (regulāru) darbu un sniegs garantijas, ka eksporta darījumi ar Krievijas mēslošanas līdzekļiem tiks pabeigti pilnībā”⁽³⁾.
- (13) Turklāt lielāko Krievijas UAN ražotāju galvenie akcionāri ir iekļauti ES sankciju sarakstā (piemēram, *EuroChem* galvenais akcionārs Andrejs Meļņičenko un *EuroChem* izpilddirektors Vladimirs Raševskis, *Uralchem* galvenais akcionārs Dmitrijs Mazepins un *ACRON* galvenais akcionārs Vjačeslavs Moše Kantors). Lai gan individuālās sankcijas nav tieši ietekmējušas šos Krievijas uzņēmumus, tās var potenciāli ietekmēt importu no Krievijas. Tomēr ir vērts norādīt, ka imports no Krievijas 2022. gadā turpinājās ļoti ievērojamā līmenī (praktiski nesamazinoties). Vēl jo vairāk, 2022. gada pirmajā pusē imports palielinājās līdz 2019. gada importa līmenim. 2022. gada jūnijā vien importa apjoms no Krievijas bija lielāks nekā visā 2021. gada pirmajā pusē.
- (14) Baltkrievija ir vēl viens avots, no kura Savienībā nāk imports, bet imports no šīs valsts tika pārtraukts tāpēc, ka lielākais Baltkrievijas ražotājs *Grodno Azot* kopš 2021. gada 2. decembra ir iekļauts ES sankciju sarakstā.
- (15) 2022. gada 12. martā Ukrainas agrārās politikas ministrs Romāns Leščenko arī paziņoja par mēslošanas līdzekļu, ieskaitot UAN, eksporta aizliegumu.
- (16) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secināja, ka var pamatoti sagaidīt, ka Trinidāda un Tobāgo joprojām būs galvenais UAN importa avots Savienībā.
- (17) No datiem par 2021. gadu izriet, ka, ņemot vērā importa samazinājumu un stabilo pieprasījumu, kas aplēsts 9. apsvērumā, Savienības ražošanas nozarei būtu vajadzējis palielināt pārdošanas apjomu par aptuveni 31 % (proti, papildus par 821 000 t) salīdzinājumā ar pārdošanas apjomu sākotnējās izmeklēšanas periodā. Tomēr saskaņā ar savāktu informāciju par Savienības ražošanas nozares piedāvājumu, lai gan pēc pasākumu noteikšanas ražošanas apjoms ievērojami palielinājās, šāds pieaugums nebija pietiekams, lai pilnībā kompensētu importa samazinājumu. Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjoms Savienības tirgū palielinājās vidēji par aptuveni 17 %, kas atbilst aptuveni 450 000 t. Ņemot vērā to, ka pieprasījums pēc UAN Savienībā kopš sākotnējās izmeklēšanas perioda saglabājās relatīvi stabils (sk. iepriekš 9. apsvērumu), mazāka importa apjoma radīto piedāvājuma iztrūkumu pilnībā nesedz Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjoma pieaugums, kā rezultātā piedāvājuma un pieprasījuma aplēstā nelīdzsvarotība 2021. gadā bija aptuveni 371 000 t.
- (18) Dati par 2022. gadu, ko *Copa-Cogeca* sniedza savās piezīmēs par izpausto informāciju, liek domāt, ka Savienības ražošanas nozare ir krasi samazinājusi ražošanas apjomu. Šā ražošanas apjoma samazinājuma izraisītais piedāvājuma iztrūkums bija pārāk liels, lai to kompensētu importa pieaugums 2022. gada pirmajā pusē (sk. iepriekš 10. apsvērumu).
- (19) Tāpēc var secināt, ka pēc sākotnējās izmeklēšanas Savienības tirgū ir pastāvējusi pagaidu nelīdzsvarotība starp piedāvājumu un pieprasījumu.
- (20) Savienības UAN tirgus cena (“UAN cena”) tika noteikta, izmantojot vidējo cenu UAN 30 *ex tank* Ruānā, kas ir visplašāk atzītā reprezentatīvā tirgus cena Eiropā, un Francija ir lielākā UAN patērētājvalsts Eiropas Savienībā. UAN cena Savienībā 2021. gada otrajā pusē strauji pieauga. Šajos sešos mēnešos cenas ir palielinājušās vairāk nekā divas reizes, un 2021. gada decembrī tās bija gandrīz četras reizes augstākas nekā sākotnējās izmeklēšanas periodā. Vidējā UAN cena, kas sākotnējās izmeklēšanas periodā bija 154 EUR/t, 2021. gada decembrī sasniedza 598 EUR/t.
- (21) Šā cenu pieauguma galvenais iemesls, šķiet, ir dabasgāzes cenu pieaugums, kas, ņemot vērā Savienības ražotāju vidū savāktu informāciju, veido būtisku UAN ražošanas izmaksu daļu. Kopš sākotnējās izmeklēšanas perioda vidējās dabasgāzes cenas Savienībā palielinājās par gandrīz 400 % no 6,53 USD/MMBtu⁽⁴⁾ līdz 32,23 USD/MMBtu 2021. gada pēdējā ceturksnī.

⁽³⁾ <https://www.reuters.com/article/ukraine-crisis-russia-fertilizers-idINL2N2V71JG>

⁽⁴⁾ MMBtu – miljons Britu siltumvienību.

- (22) Arī UAN importa cenas palielinājās, bet mazākā mērā nekā Savienības ražošanas nozares cenas. 2021. gadā Trinidādas un Tobāgo un Krievijas cenas bija pastāvīgi zemākas par publicētajām UAN tirgus cenām. 2022. gada pirmajos divos ceturkšņos tas joprojām ir spēkā, izņemot attiecībā uz Trinidādas un Tobāgo cenām, kas nedaudz pārsniedza 2022. gada otrajā ceturksnī publicētās UAN tirgus cenas.

2. tabula

Publicētās importa un UAN 30 ex tank Ruānā cenas

(EUR)

	IP (no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam)	2021. g. 1. cet.	2021. g. 2. cet.	2021. g. 3. cet.	2021. g. 4. cet.	2022. g. 1. cet.	2022. g. 2. cet.
Imports no Trinidādas un Tobāgo	140	166	229	222	323	569	700
Imports no Krievijas	126	147	Neattiecas	269	302	483	451
Imports no ASV	124	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	653
Cits imports	129	164	220	253	303	577	547
UAN 30 ex tank Ruānā (Francija)	154	255	237	318	591	695	689

Avots: sākotnējā regula, Eurostat un Fertecon.

- (23) Kā norādīts 17. un 18. apsvērumā, piedāvājums ES tirgū nevarēja apmierināt pieprasījumu, kas saskaņā ar aplēsēm ir relatīvi stabils. Tas kopā ar izejvielu izmaksu ievērojamu pieaugumu, visticamāk, ir izraisījis cenu pieaugumu.
- (24) Šis UAN cenas pieaugums rada finansiālu slogu lietotājiem, jo UAN nevar viegli aizstāt ar citiem slāpekļa mēslošanas līdzekļiem. UAN ir šķidrums, un lauksaimnieki, kas iegādājas UAN, ir pakļauti "tehnoloģiskajam slazdam" (*lock-in effect*) šā šķidruma izsmidzināšanai nepieciešamā aprīkojuma dēļ. Lauksaimniekiem, kas izmanto citus slāpekļa mēslošanas līdzekļus, ir vajadzīgs cits aprīkojums. Turklāt lauksaimniekiem nepieciešamais UAN daudzums ir arī neelastīgs. Auga veģetatīvajā ciklā lauksaimniekiem ir zināma elastība attiecībā uz UAN izmantošanas laiku, taču tie nevar pārāk daudz samazināt kopējo UAN daudzumu, neriskējot ar ražas un kvalitātes samazināšanos.
- (25) Pamatojoties uz iepriekš izklāstītajiem iemesliem, Komisija secināja, ka kopš sākotnējās izmeklēšanas perioda ir notikušas pagaidu izmaiņas tirgus apstākļos pieprasījumam neatbilstoša piedāvājuma un augstāku cenu ziņā.
- (26) Pēc informācijas izpaušanas *Interore* un *Copa-Cogeca* atkārtoja savu apgalvojumu, ka augsto gāzes cenu dēļ Savienībā Savienības ražošanas nozare nepalielināja ražošanas apjomu, lai aizstātu importu, un tāpēc UAN lietotājiem bija vajadzīgs imports no ASV un Trinidādas un Tobāgo. Turklāt *Copa-Cogeca* apgalvoja, ka Savienības tirgū trūkst konkurences.
- (27) Kā izklāstīts 25. apsvērumā, Komisija atzina, ka piedāvājums nevarēja apmierināt pieprasījumu un ka UAN cenas bija pieaugušas. Tā kā *Copa-Cogeca* nesniedza pierādījumus, kas pamatotu konkurences trūkumu, šis apgalvojums tika noraidīts.

3. KAITĒJUMA ATKĀRTOŠANĀS IESPĒJAMĪBA

- (28) Analīze par papildu informāciju, ko Komisija pieprasīja *Fertilizers Europe* (sūdzības iesniedzējs sākotnējā izmeklēšanā), lai pārbaudītu, vai nav domājams, ka pasākumu apturēšanas dēļ atkal tiks nodarīts kaitējums, ievērojot pamatregulas 14. panta 4. punktu, liecina, ka Savienības ražošanas nozare pašlaik joprojām ir situācijā, kas rada kaitējumu.

- (29) Neraugoties uz UAN cenu kāpumu, paralēlam dabasgāzes cenu pieaugumam bija ļoti negatīva ietekme uz Savienības ražošanas nozares rentabilitāti. *Fertilizers Europe* sniedza datus par 2021. gada pirmajiem trim ceturkšņiem par pārdotā UAN izmaksām, EXW cenām, kā arī Savienības ražotāju, kas veido 65 % no Savienības ražošanas nozares, rentabilitātes rādītājiem. Šie dati uzrādīja skaidru lejupejošu rentabilitātes tendenci, kas 2021. gada trešajā ceturksnī izraisīja -9 % vidējos zaudējumus.
- (30) Lai atjauninātu savus konstatējumus, Komisija ir arī veidojusi Savienības ražošanas nozares rentabilitātes dinamikas simulāciju situācijā, kad pašreizējie pasākumi tiktu apturēti. Šis atjauninājums tika veikts, izmantojot dabasgāzes cenu (kas neapšaubāmi ir lielākais izmaksu virzītājspēks) un UAN cenas tendences laikposmā no 2021. gada pirmā ceturkšņa līdz 2022. gada otrajam ceturksnim. Šīs tendences tika izmantotas, lai atjauninātu Savienības ražošanas nozares faktiskās ražošanas izmaksas un attiecīgo apgrozījumu nolūkā atspoguļot tās stāvokli laikposmam līdz 2022. gada otrajam ceturksnim. Šis atjauninājums parādīja, ka Savienības ražošanas nozares situācija 2021. gada trešajā ceturksnī, kad tā cieta zaudējumus, 2022. gada pirmajā pusē ir turpinājusies.
- (31) Turklāt, pamatojoties uz piezīmēm par izpausto informāciju, ir skaidrs, ka, balstoties uz simulāciju, Savienības ražošanas nozares faktiskais stāvoklis ir sliktāks, nekā prognozēts. Simulācijā iepriekšpieņemts stabils Savienības ražošanas nozares ražošanas un pārdošanas apjoms, taču Savienības ražošanas nozares ražošanas un pārdošanas apjoma sabrukums 2022. gadā, uz ko norādīja *Copa-Cogeca*, tikai pasliktinātu Savienības ražošanas nozares stāvokli. Iemesls tam ir dabasgāzes un UAN cenu dinamika. UAN cenas dinamika kādu laiku bija pozitīva, un augstāko punktu tā sasniedza 2022. gada martā (875 EUR/t). Pēc tam UAN cena 2022. gada jūnijā sāka kristies, samazinoties līdz 595 EUR/t. Komisijai nav nekādu norāžu par to, ka UAN cenas nākamajos mēnešos palielināsies. Turpretī 2021. gada pēdējā ceturksnī un 2022. gada pirmajos divos ceturkšņos dabasgāzes cenas saglabājās augstā līmenī (vidēji 32,34 USD/MMBtu). Lai gan maijā bija vērojams dabasgāzes cenu kritums (29,8 USD/MMBtu), vēlāk tās pieauga. Jūnijā tās atkal bija 34,4 USD/MMBtu, un tiek prognozēts vēl būtiskāks cenu pieaugums virs 50 USD/MMBtu⁽⁵⁾.
- (32) Šādos apstākļos Savienības ražotāji ne tikai nespēja palielināt ražošanas apjomu, lai pilnībā kompensētu 2021. gadā zaudētos importa apjomus, bet tiem bija vēl vairāk jāierobežo ražošana, par ko liecina vairāki ražošanas līniju daļējas slēgšanas gadījumi. Piezīmēs par izpausto informāciju *Copa-Cogeca* pati norādīja, ka ar UAN cenām 2022. gada septembrī nevar segt UAN ražošanai nepieciešamās gāzes izmaksas. Tā kā tikai daļa mainīgo izmaksu jau pārsniedz UAN pārdošanas cenas Savienības tirgū un ražošanas krituma dēļ ievērojami palielinājušās nemainīgās izmaksas par vienu ražošanas vienību, nav šaubu, ka Savienības ražošanas nozare joprojām cieš būtisku kaitējumu.
- (33) Pēc informācijas izpaušanas *Fertilizers Europe* atkārtoja, ka ir sagaidāms, ka gāzes cena Savienībā 2022. gada ceturtajā ceturksnī saglabāsies augsta un ka imports varētu nodarīt kaitējumu Savienības ražošanas nozarei.
- (34) Uzklaušīšanā, kas notika pēc informācijas izpaušanas, *Copa-Cogeca* norādīja, ka Komisijai kaitējuma atsākšanās iespējamības novērtējumā būtu jāanalizē Savienības ražošanas nozares pārdošanas apjoms un rentabilitāte par laikposmu pēc tam, kad *Copa-Cogeca* sākotnēji iesniedza informāciju, t. i., no 2021. gada jūlija.
- (35) Šajā sakarā Komisija norādīja, ka antidempinga pasākumu apturēšanas lēmuma pieņemšanas process nevar būt statisks. Savienības UAN tirgus ir izrādījies ļoti svārstīgs laikposmā pēc tam, kad *Copa-Cogeca* sākotnēji iesniedza informāciju, un tas ir ietekmējis tirgus apstākļu izmaiņu un kaitējuma atsākšanās iespējamības novērtējumu. Tāpēc tika uzskatīts, ka *Copa-Cogeca* sākotnēji iesniegtā informācija ir novecojusi un ka ir nepieciešama papildu informācija. No Savienības ražošanas nozares iegūtā papildu informācija liecina, ka Savienības ražotāji cieta finansiālus zaudējumus. Patiešām, *Copa-Cogeca* atzina, ka 2022. gadā Savienības ražošanas nozarei nodarīts kaitējums. Piezīmēs par izpausto informāciju *Copa-Cogeca* pati norāda, ka "attiecībā uz Savienības ražošanas nozari [...] tās pārdošanas apjomiem 2022. gadā būtu vajadzējis ievērojami samazināties" un ka "pašreizējos tirgus apstākļos dabasgāzes pārstrāde urīnvielā un amonija nitrātā nav rentabla. Tāpēc ir loģiski, ka gandrīz visas ES UAN ražošanas iekārtas ir dīkstāvē."

(5) Pamatojoties uz Nīderlandes *Title Transfer Facility (TTF)* gāzes biržā tirgoto nākotnes līgumu cenu, kas ir piegādes cena biržā *TTF* Nīderlandē. Nīderlandes *TTF* ir arī tirgus indekss, ko Pasaules Banka izmanto vēsturisko gāzes cenu aprēķiniem.

- (36) Uzklaušanās *Copa-Cogeca* turklāt apgalvoja, ka Savienības ražošanas nozares sniegtie rentabilitātes dati neesot pārredzami un reprezentatīvi. Kā norādīts 29. apsvērumā, Komisija ieguva datus, kas liecina par to, ka Savienības ražotāji, kuri sadarbojās un pārstāv lielāko daļu Savienības ražošanas apjoma, cieta zaudējumus. Šā rentabilitātes rādītāja pamatā bija Savienības ražotāju UAN apgrozījums un izmaksas. Tā kā šī informācija bija konfidenciāla, par visiem Savienības ražotājiem, kas sadarbojās, varēja izpaust tikai agregētu rādītāju. Turklāt, kā iepriekš norādīts 32. un 35. apsvērumā, šķiet, pati *Copa-Cogeca* neapstrīd, ka Savienības ražošanas nozare cieš būtisku kaitējumu.
- (37) Pēc informācijas izpaušanas *Copa-Cogeca* apgalvoja, ka pasākumu turpināšana būtu pretrunā Savienības interesēm un negatīvi ietekmētu pārtikas ražošanu Savienībā. Komisija atgādināja, ka saskaņā ar pamatregulas 14. panta 4. punktu pasākumus var apturēt Savienības interesēs tikai tad, ja nav domājams, ka pasākumu apturēšanas dēļ atkal tiks nodarīts kaitējums. Ņemot vērā Savienības ražošanas nozares stāvokli 2022. gada septembrī, kuru savās iepriekš 32. un 35. apsvērumā apkopotajās piezīmēs par izpausto informāciju *Copa-Cogeca* ir atzinusi, Savienības ražošanas nozare turpināja ciest finansiālus zaudējumus, un tādējādi kaitējums varētu pastiprināties, ja pasākumi tiktu apturēti, apturēšanas nosacījumi netika izpildīti, un Komisija neuzskatīja par vajadzīgu novērtēt Savienības intereses, ievērojot pamatregulas 14. panta 4. punktu.
- (38) *Copa-Cogeca* apgalvoja, ka aizsardzības pasākumi nav vajadzīgi, ņemot vērā to, ka Savienības ražošanas nozare pašlaik nespēj ražot UAN, jo gāzes cena ir daudz augstāka par UAN cenu, un līdz ar to UAN izlaide Savienībā ir ievērojami samazinājusies.
- (39) Tomēr Komisija norādīja, ka *Copa-Cogeca* sniedza datus, kas parāda, ka UAN Savienībā joprojām tiek ražots un ka Savienības ražošanas nozare cieš būtisku kaitējumu. Tāpēc šis apgalvojums tika noraidīts.

4. SECINĀJUMS

- (40) Tirgus apstākļi uz laiku ir mainījušies tādā ziņā, ka pašlaik Savienības tirgū ir nepietiekams UAN piedāvājums par pieņemamām cenām, lai apmierinātu stabilo pieprasījumu. Tas galvenokārt ir tāpēc, ka UAN imports ir ievērojami samazinājies un Savienības ražotāji ražošanas izmaksu lielā pieauguma dēļ nevar pilnībā kompensēt zaudētos importa apjomus.
- (41) Patiešām, UAN pašreizējo rekordaugsto cenu virzītājspēks ir pašreizējās rekordaugstās dabasgāzes cenas. Gāze ir galvenā izejviela UAN ražošanai. Šīs rekordaugstās gāzes cenas 2021. gada trešajā ceturksnī radīja zaudējumus Savienības ražošanas nozarei. Šo izmaksu pieaugumu nevarēja novirzīt klientiem divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, pateicoties 24. apsvērumā minētajai elastībai, lauksaimnieki nolēma atlikt UAN iegādi līdz mēslošanas (pavasara) sezonai. Otrkārt, ir turpinājies importa radītais cenu spiediens, kā parādīts iepriekš 2. tabulā. Turklāt, kā atzinušas ieinteresētās iesaistītās personas, pašreizējos tirgus apstākļos Savienības ražošanas nozare nespēj ražot un pārdot UAN ar peļņu un tādējādi ievērojama daļa no tās ražošanas jaudas ir dīkstāvē. Ir arī norādes, ka apturēšana vēl vairāk pasliktinātu Savienības ražošanas nozares stāvokli. Imports par dempinga cenām no attiecīgajām valstīm, īpaši Trinidādas un Tobāgo, radītu papildu spiedienu uz Savienības ražošanas nozares cenām un no tā izrietošo cenu lejupslīdes risku Savienības tirgū.
- (42) Ņemot vērā to, ka pārbaude, kas aptvēra norises pēc izmeklēšanas perioda, parādīja, ka Savienības ražošanas nozare joprojām cieš kaitējumu, Komisija, ievērojot pamatregulas 14. panta 4. punktu, nevarēja secināt, ka tirgus apstākļi uz laiku ir mainījušies tādā apmērā, ka nav domājams, ka pasākumu apturēšanas dēļ atkal tiks nodarīts kaitējums. Šis lēmums neskar Komisijas tiesības pieņemt lēmumu saskaņā ar pamatregulas 14. panta 4. punktu, ja situācija nākotnē mainītos.
- (43) Tāpēc Komisija nolēma neapturēt galīgos antidempinga maksājumus, kas ar Īstenošanas regulu (ES) 2019/1688 noteikti Krievijas, Trinidādas un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta maisījuma importam,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nav izpildīti nosacījumi, lai saskaņā ar Regulas (ES) 2016/1036 14. panta 4. punktu apturētu galīgos antidempinga maksājumus, kas ar Īstenošanas regulas (ES) 2019/1688 1. pantu noteikti Krievijas, Trinidādas un Tobāgo un Amerikas Savienoto Valstu izcelsmes urīnvielas un amonija nitrāta maisījuma importam.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2022. gada 26. oktobrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS LĒMUMS (ES) 2022/2071**(2022. gada 20. oktobris)****par pārejas noteikumiem Eiropas Centrālās bankas veiktajai obligāto rezervju piemērošanai pēc euro
ieviešanas Horvātijā (ECB/2022/36)**

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS VALDE,

ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtus un jo īpaši to 19.1. pantu un 46.2. panta pirmo ievilkumu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2531/98 (1998. gada 23. novembris) par obligāto rezervju piemērošanu, ko veic Eiropas Centrālā banka ⁽¹⁾,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2532/98 (1998. gada 23. novembris) par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas ⁽²⁾,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2533/98 (1998. gada 23. novembris) par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka ⁽³⁾, un jo īpaši tās 5. panta 1. punktu un 6. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas Regulu (ES) 2021/378 (2021. gada 22. janvāris) par obligāto rezervju prasību piemērošanu (ECB/2021/1) ⁽⁴⁾,

ņemot vērā Eiropas Centrālās bankas Regulu (ES) 2021/379 (2021. gada 22. janvāris) par kredītiestāžu un monetāro finanšu iestāžu sektora bilances posteņiem (ECB/2021/2) ⁽⁵⁾,

tā kā:

- (1) Euro ieviešana Horvātijā 2023. gada 1. janvārī nozīmē, ka no minētā dienas uz iestādēm, kas atrodas Horvātijā, attieksies obligāto rezervju prasības saskaņā ar Regulu (ES) 2021/378 (ECB/2021/1).
- (2) Šo iestāžu integrācijai Eurosistēmas obligāto rezervju sistēmā jāpieņem pārejas noteikumi, lai nodrošinātu raitu integrāciju, neradot nesamērīgu aprūtinājumu iestādēm dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, t. sk. Horvātijā.
- (3) No Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūtu 5. panta izriet, ka ECB ar nacionālo centrālo banku atbalstu vāc vajadzīgo statistisko informāciju no kompetentajām nacionālajām iestādēm vai tieši no uzņēmumiem arī tāpēc, lai statistikas jomā nodrošinātu savlaicīgu sagatavošanos euro ieviešanai kādā dalībvalstī,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Definīcijas

Šajā lēmumā piemēro definīcijas, kas iekļautas Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 2. pantā.

⁽¹⁾ OV L 318, 27.11.1998., 1. lpp.⁽²⁾ OV L 318, 27.11.1998., 4. lpp.⁽³⁾ OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp.⁽⁴⁾ OV L 73, 3.3.2021., 1. lpp.⁽⁵⁾ OV L 73, 3.3.2021., 16. lpp.

2. pants

Pārejas noteikumi attiecībā uz iestādēm, kas atrodas Horvātijā

1. Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 8. panta noteikumiem, no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 7. februārim uz iestādēm, kas atrodas Horvātijā, attiecas izpildes pārejas periods.
2. Katras Horvātijā atrodošās iestādes rezervju bāzi izpildes pārejas periodam nosaka saistībā ar tās bilanci 2022. gada 31. oktobrī. *Hrvatska narodna banka* pieprasa iestādēm, kuras atrodas Horvātijā, sniegt tai pārskatus par savu rezervju bāzi saskaņā ar Regulu (ES) 2021/379 (ECB/2021/2). *Hrvatska narodna banka* pieprasa iestādēm, kuras atrodas Horvātijā un uz kurām attiecas atbrīvojums saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9. panta 1. vai 2. punktu vai 9. panta 5. punkta a) apakšpunktu, aprēķināt rezervju bāzi izpildes pārejas periodam, pamatojoties uz savu bilanci 2022. gada 30. septembrī.
3. Iestāde, kas atrodas Horvātijā, vai *Hrvatska narodna banka* aprēķina šādas iestādes obligātās rezerves pārejas izpildes periodam. Puse, kura aprēķina obligātās rezerves, savu aprēķinu iesniedz otrai pusei, dodot tai pietiekami daudz laika aprēķina pārbaudei un korekciju iesniegšanai. Aprēķinātās obligātās rezerves, kā arī to iespējamās korekcijas abas puses apstiprina ne vēlāk kā 2022. gada 20. decembrī. Ja puse, kura saņēmusi paziņojumu, obligāto rezervju summu neapstiprina līdz 2022. gada 20. decembrim, uzskata, ka tā pieņēmusi zināšanai, ka izpildes pārejas perioda laikā piemēro aprēķināto summu.
4. Šā lēmuma 3. panta 2.–4. punktu *mutatis mutandis* piemēro iestādēm, kas atrodas Horvātijā, lai šīs iestādes attiecībā uz sākotnējiem izpildes periodiem no savas rezervju bāzes var atskaitīt saistības pret iestādēm, kas atrodas Horvātijā, neskatoties uz to, ka obligāto rezervju aprēķināšanas laikā šādas iestādes nebūs to iestāžu sarakstā, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības, kas minētas Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 3. panta 3. punktā.

3. pants

Pārejas noteikumi attiecībā uz iestādēm, kas atrodas citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro

1. Iestādēm, kas atrodas citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, saskaņā ar Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 8. pantu piemērojamo izpildes periodu neietekmē izpildes pārejas periods, kas attiecas uz iestādēm, kuras atrodas Horvātijā.
2. Iestādes, kas atrodas citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, izpildes periodiem no 2022. gada 21. decembra līdz 2023. gada 7. februārim un no 2023. gada 8. februāra līdz 2023. gada 21. martam var atskaitīt no savas rezervju bāzes saistības pret iestādēm, kas atrodas Horvātijā, neskatoties uz to, ka obligāto rezervju aprēķināšanas laikā šādas iestādes nebūs to iestāžu sarakstā, uz kurām attiecas obligāto rezervju prasības, kas minētas Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) 3. panta 3. punktā.
3. Iestādes, kas atrodas citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, un kas saskaņā ar 2. punktu izlemj atskaitīt no savas rezervju bāzes saistības pret iestādēm, kas atrodas Horvātijā, par izpildes periodiem no 2022. gada 21. decembra līdz 2023. gada 7. februārim un no 2023. gada 8. februāra līdz 2023. gada 21. martam savas obligātās rezerves aprēķina, attiecīgi pamatojoties uz savu bilanci 2022. gada 31. oktobrī un 2022. gada 31. decembrī, kā arī saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III pielikuma 1. daļu sniedz statistisko informāciju, kurā iestādes, kas atrodas Horvātijā, norādītas kā tādas, uz kurām jau attiecas ECB obligāto rezervju sistēma.

Tas neierobežo iestāžu pienākumu sniegt statistisko informāciju par attiecīgajiem periodiem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) I pielikuma 2. daļas 1. tabulu, joprojām norādot iestādes, kas atrodas Horvātijā, kā “pārējā pasaulē” atrodošās bankas.

Tabulas paziņo saskaņā ar grafiku un procedūrām, kas noteiktas Regulā (ES) 2021/379 (ECB/2021/2).

4. Attiecībā uz izpildes periodiem, kas sākas 2022. gada decembrī un 2023. gada februārī, citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, atrodošās iestādes, uz kurām attiecas atbrīvojums saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9. panta 1. vai 2. punktu vai 9. panta 5. punkta a) apakšpunktu un kuras saskaņā ar 2. punktu izlemj atskaitīt no savas rezervju bāzes saistības pret iestādēm, kas atrodas Horvātijā, savas obligātās rezerves aprēķina, pamatojoties uz savu bilanci 2022. gada 30. septembrī, kā arī saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III pielikuma 1. daļu sniedz statistisko informāciju, kurā iestādes, kas atrodas Horvātijā, norādītas kā tādas, uz kurām jau attiecas ECB obligāto rezervju sistēma.

Attiecībā uz izpildes periodiem, kas sākas 2023. gada martā un 2023. gada maijā, citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro, atrodošās iestādes, uz kurām attiecas atbrīvojums saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) 9. panta 1. vai 2. punktu vai 9. panta 5. punkta a) apakšpunktu un kuras saskaņā ar 2. punktu izlemj atskaitīt no savas rezervju bāzes saistības pret iestādēm, kas atrodas Horvātijā, savas obligātās rezerves aprēķina, pamatojoties uz savu bilanci 2022. gada 31. decembrī, kā arī saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) III pielikuma 1. daļu sniedz statistisko informāciju, kurā iestādes, kas atrodas Horvātijā, norādītas kā tādas, uz kurām jau attiecas ECB obligāto rezervju sistēma.

Tas neierobežo iestāžu pienākumu sniegt statistisko informāciju par attiecīgajiem periodiem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) I pielikuma 2. daļas 1. tabulu, joprojām norādot iestādes, kas atrodas Horvātijā, kā "pārējā pasaulē" atrodošās bankas.

Statistisko informāciju sniedz saskaņā ar grafiku un procedūrām, kas noteiktas Regulā (ES) 2021/379 (ECB/2021/2).

4. pants

Nobeiguma noteikumi

1. Šis lēmums stājas spēkā dienā, kurā to paziņo adresātiem.
2. To piemēro ar 2022. gada 1. novembri.
3. Ja nav īpašu noteikumu šajā lēmumā, piemēro Regulas (ES) 2021/378 (ECB/2021/1) un Regulas (ES) 2021/379 (ECB/2021/2) noteikumus.

5. pants

Adresāti

Šis lēmums adresēts *Hrvatska narodna banka*, iestādēm, kas atrodas Horvātijā, un iestādēm, kas atrodas citās dalībvalstīs, kuru valūta ir euro.

Frankfurtē pie Mainas, 2022. gada 20. oktobrī

ECB prezidente
Christine LAGARDE

III

(Citi tiesību akti)

EIROPAS EKONOMIKAS ZONA

EBTA UZRAUDZĪBAS IESTĀDES LĒMUMS Nr. 029/22/COL

(2022. gada 9. februāris),

ar ko groza pamatnoteikumus valsts atbalsta jomā, iekļaujot tajos jaunās 2022. gada Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem [2022/2072]

EBTA UZRAUDZĪBAS IESTĀDE ("UZRAUDZĪBAS IESTĀDE"),

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ līgums") un jo īpaši tā 61.–63. pantu un 26. protokolu,

ņemot vērā Nolīgumu starp EBTA valstīm par Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidi ("Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīgums") un jo īpaši tā 24. pantu un 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokolu ("3. protokols") un jo īpaši tā I daļas 1. panta 1. punktu, tā kā:

Saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 24. pantu Uzraudzības iestādei ir jāsteno EEZ līguma noteikumi par valsts atbalstu.

Saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu Uzraudzības iestādei ir jāsniedz paziņojumi vai jāizdod pamatnostādnes par EEZ līgumā regulētajiem jautājumiem, ja minētais Līgums vai Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīgums to skaidri paredz vai ja Uzraudzības iestāde to uzskata par nepieciešamu.

Saskaņā ar 3. protokola I daļas 1. panta 1. punktu Uzraudzības iestādei ir pastāvīgi jāpārskata visas esošās atbalsta piešķiršanas sistēmas EBTA valstīs ⁽¹⁾ un jāierosina piemēroti pasākumi, kuri vajadzīgi sakarā ar iekšējā tirgus pakāpenisku attīstību vai EEZ līguma darbību.

EUI Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam ("Uzraudzības iestādes pamatnostādnes 2014.–2020. gadam") ⁽²⁾ ar grozījumiem ⁽³⁾ bija piemērojamas līdz 2021. gada 31. decembrim.

Uzraudzības iestādes pamatnostādnes 2014.–2020. gadam atbilda Eiropas Komisijas ("Komisija") Pamatnostādnēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam ("Komisijas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam") ⁽⁴⁾. Grozītās Komisijas 2014.–2020. gada pamatnostādnes ⁽⁵⁾ bija piemērojamas līdz 2021. gada 31. decembrim.

⁽¹⁾ Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 1. panta b) punktā ir noteikts, ka "EBTA valstis" ir Islandes Republika un Norvēģijas Karaliste un saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti 1. panta 2. punktā Protokolā, ar kuru pielāgo Nolīgumu starp EBTA valstīm par Uzraudzības iestādes un Tiesas izveidi, Lihtenšteinas Firstiste".

⁽²⁾ Uzraudzības iestādes Lēmums Nr. 301/14/COL (2014. gada 16. jūlijs), ar kuru deviņdesmit astoto reizi groza procedūras un materiālo tiesību noteikumus valsts atbalsta jomā, pieņemot jaunas Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV L 131, 28.5.2015., 1. lpp., un EEZ papildinājums Nr. 30, 28.5.2015., 1. lpp.).

⁽³⁾ Uzraudzības iestādes Lēmums Nr. 90/20/COL (2020. gada 15. jūlijs), ar ko simtu septiņto reizi groza procesuālo un materiālo tiesību noteikumus valsts atbalsta jomā, grozot dažas valsts atbalsta pamatnostādnes un pagarinot to piemērošanas termiņu (OV L 359, 29.10.2020., 16. lpp., un EEZ papildinājums Nr. 68, 29.10.2020., 4. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums – Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp.).

⁽⁵⁾ Komisijas paziņojums par darbības termiņa pagarināšanu un grozījumiem Reģionālā atbalsta pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai un Paziņojumā par kritērijiem, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs, Komisijas paziņojumā – Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai un Komisijas Paziņojumā dalībvalstīm par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanai. 2020/C 224/02 (OV C 224, 8.7.2020., 2. lpp.).

Komisija 2022. gada 27. janvārī pieņēma 2022. gada Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem ("2022. gada pamatnostādnes")⁽⁶⁾.

2022. gada pamatnostādnes attiecas arī uz Eiropas Ekonomikas zonu ("EEZ").

EEZ valsts atbalsta noteikumu vienveidīga piemērošana ir jānodrošina visā EEZ atbilstoši EEZ līguma 1. pantā noteiktajam viendabīguma mērķim.

Saskaņā ar EEZ līguma XV pielikuma nodaļas "VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA" II punktu Uzraudzības iestādei pēc apspriešanās ar Komisiju ir jāpieņem tiesību akti, kas atbilst Komisijas pieņemtajiem tiesību aktiem.

2022. gada pamatnostādņēs var būt atsaucē uz konkrētiem Eiropas Savienības politikas instrumentiem un konkrētiem Eiropas Savienības tiesību aktiem, kas nav iekļauti EEZ līgumā. Lai nodrošinātu valsts atbalsta noteikumu vienveidīgu piemērošanu un vienlīdzīgus konkurences noteikumus visā EEZ, Uzraudzības iestāde, vērtējama atbalsta saderību ar EEZ līguma darbību, kopumā piemēros tos pašus atsaucē punktus kā Komisija,

apspriedusies ar Komisiju,

apspriedusies ar EBTA valstīm,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Pamatnoteikumi valsts atbalsta jomā tiek grozīti, iekļaujot tajos jaunās 2022. gada Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem. Pārskatītās 2022. gada pamatnostādnes ir pievienotas šim lēmumam un ir tā neatņemama sastāvdaļa.

2. Uzraudzības iestāde piemēro šīs pamatnostādnes, lai novērtētu visu to klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomas atbalsta pasākumu saderību, par kuriem jāziņo un kuri piešķirti vai kurus paredzēts piešķirt pēc 2022. gada 9. februāra. Nelikumīgs atbalsts tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas bija piemērojami dienā, kad atbalsts tika piešķirts.

2. pants

Uzraudzības iestāde 2022. gada pamatnostādnes piemēro, vajadzības gadījumā veicot, tostarp, bet ne tikai, šādus pielāgojumus:

- a) ja ir atsauce uz "dalībvalsti(-īm)", Uzraudzības iestāde to saprot kā atsauci uz "EBTA valsti(-īm)"⁽⁷⁾ vai attiecīgā gadījumā "EEZ valsti(-īm)";
- b) ja ir atsauce uz "Eiropas Komisiju", Uzraudzības iestāde attiecīgā gadījumā to lasa kā atsauci uz "EBTA Uzraudzības iestādi";
- c) ja ir atsauce uz "Līgumu" vai "LESD", Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz "EEZ līgumu";
- d) ja ir atsauce uz "Savienības noteikumiem par valsts atbalstu", Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz "EEZ noteikumiem par valsts atbalstu";
- e) ja ir atsauce uz LESD 107. pantu vai minētā panta iedaļām, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz EEZ līguma 61. pantu un attiecīgajām minētā panta iedaļām;
- f) ja ir atsauce uz LESD 108. pantu vai minētā panta iedaļām, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokola I daļas 1. pantu un attiecīgajām minētā panta iedaļām;

⁽⁶⁾ C(2022) 481 final, vēl nav publicēts Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

⁽⁷⁾ EBTA valstis ir Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

- g) ja ir atsauce uz Padomes Regulu (ES) 2015/1589 ⁽⁸⁾, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokola II daļu;
- h) ja ir atsauce uz Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004 ⁽⁹⁾, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz EBTA Uzraudzības iestādes Lēmumu 195/04/COL;
- i) ja ir atsauce uz formulējumu “saderīgs/nesaderīgs ar iekšējo tirgu”, Uzraudzības iestāde to lasa kā “saderīgu/nesaderīgu ar EEZ līguma darbību”;
- j) ja ir atsauce uz formulējumu “Savienībā/ārpus Savienības”, Uzraudzības iestāde to lasa kā “EEZ/ārpus EEZ”;
- k) ja ir atsauce uz “Savienības iekšējo tirdzniecību”, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz “EEZ iekšējo tirdzniecību”;
- l) ja Pamatnostādnēs ir noteikts, ka tās piemēros “visām saimnieciskās darbības nozarēm”, Uzraudzības iestāde tās piemēro “visām saimnieciskās darbības nozarēm vai saimnieciskās darbības nozaru daļām, uz kurām attiecas EEZ līguma piemērošanas joma”;
- m) ja ir atsauce uz Komisijas paziņojumiem vai pamatnostādnēm, Uzraudzības iestāde to lasa kā atsauci uz attiecīgajām Uzraudzības iestādes pamatnostādnēm.

3. pants

2022. gada pamatnostādņu 468. punktu aizstāj ar šādu:

“Uzraudzības iestāde saskaņā ar Uzraudzības iestādes un Tiesas nolīguma 3. protokola I daļas 1. panta 1. punktu EBTA valstīm ierosina šādus pasākumus:

- a) EBTA valstis pēc vajadzības groza spēkā esošās vides aizsardzības un enerģētikas nozares atbalsta shēmas, lai tās atbilstu šīm pamatnostādnēm, ne vēlāk kā līdz 2023. gada 31. decembrim;
- b) EBTA valstis tiek aicinātas līdz 2022. gada 11. aprīlim skaidri un bez atrunām paust savu piekrišanu ierosinātajiem pasākumiem. Ja atbilde netiks saņemta, Uzraudzības iestāde uzskatīs, ka attiecīgā EBTA valsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.”

Briselē, 2022. gada 9. februārī

EBTA Uzraudzības iestādes vārdā –

*priekšsēdētājs,
atbildīgais kolēģijas loceklis*
Arne RØKSUND

kolēģijas loceklis
Stefan BARRIGA

kolēģijas loceklis
Árni Páll ÁRNASON

līdzparakstītjusies
Tieslietu un administratīvo lietu direktore
Melpo-Menie JOSÉPHIDÈS

⁽⁸⁾ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁽⁹⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)

Lappuse

1. IEVADS	225
2. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS	227
2.1. Piemērošanas joma	227
2.2. Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes	227
2.3. Pamatnostādņu struktūra	228
2.4. Definīcijas	228
3. SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU	239
3.1. Pozitīvais nosacījums: atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība	239
3.1.1. Ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un – attiecīgā gadījumā – tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām	239
3.1.2. Stimulējoša ietekme	240
3.1.3. Nav pārkāpts neviens relevants Savienības tiesību akta noteikums	241
3.2. Negatīvais nosacījums: atbalsta pasākums nevar radīt tādu nepamatotu nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm	241
3.2.1. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	241
3.2.1.1. Atbalsta nepieciešamība	241
3.2.1.2. Piemērotība	242
3.2.1.2.1. Piemērotība salīdzinājumā ar alternatīviem rīcībpolitikas instrumentiem	243
3.2.1.2.2. Piemērotība salīdzinājumā ar dažādiem atbalsta instrumentiem	243
3.2.1.3. Samērīgums	244
3.2.1.3.1. Kumulācija	245
3.2.1.4. Pārredzamība	246
3.2.2. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	247
3.3. Atbalsta pozitīvās ietekmes izsvēršana attiecībā pret negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību	248
4. ATBALSTA KATEGORIJAS	249
4.1. Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunīgajai enerģijai un energoefektivitātei	249
4.1.1. Pamatojums	249
4.1.2. Darbības joma un atbalstītās darbības	249
4.1.2.1. Atbalsts atjaunīgajai enerģijai	249
4.1.2.2. Cits atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei un energoefektivitātei	250
4.1.3. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	250
4.1.3.1. Atbalsta nepieciešamība	250
4.1.3.2. Piemērotība	251
4.1.3.3. Atbilstība	251

4.1.3.4.	Sabiedriskā apspriešana	252
4.1.3.5.	Samērīgums	253
4.1.4.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana ...	256
4.2.	Atbalsts ēku energosnieguma un vidiskā snieguma uzlabošanai	259
4.2.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	259
4.2.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	259
4.2.3.	Stimulējoša ietekme	260
4.2.4.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	260
4.2.4.1.	Piemērotība	260
4.2.4.2.	Samērīgums	261
4.2.4.3.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana	262
4.3.	Atbalsts tīrai mobilitātei	262
4.3.1.	Atbalsts tīru transportlīdzekļu un tīra mobilo dienestu aprīkojuma iegādei un nomai, kā arī transportlīdzekļu un mobilo dienestu aprīkojuma modernizācijai	263
4.3.1.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	263
4.3.1.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	263
4.3.1.3.	Stimulējoša ietekme	264
4.3.1.4.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	264
4.3.1.4.1.	Piemērotība	264
4.3.1.4.2.	Samērīgums	264
4.3.1.5.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana	266
4.3.2.	Atbalsts uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai	267
4.3.2.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	267
4.3.2.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	267
4.3.2.3.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	268
4.3.2.3.1.	Atbalsta nepieciešamība	268
4.3.2.3.2.	Piemērotība	268
4.3.2.3.3.	Samērīgums	268
4.3.2.4.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana	269
4.4.	Atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku	271
4.4.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	271
4.4.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	272
4.4.3.	Stimulējoša ietekme	273
4.4.4.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	274
4.4.4.1.	Atbalsta nepieciešamība	274
4.4.4.2.	Piemērotība	274
4.4.4.3.	Samērīgums	274
4.4.5.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	276

4.5.	Atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzes .	276
4.5.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	276
4.5.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	277
4.5.3.	Stimulējoša ietekme	278
4.5.4.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	278
4.5.4.1.	Atbalsta nepieciešamība	278
4.5.4.2.	Samērīgums	278
4.5.5.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	279
4.6.	Atbalsts videi nodarīta kaitējuma remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanai	279
4.6.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	279
4.6.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	280
4.6.3.	Stimulējoša ietekme	280
4.6.4.	Samērīgums	281
4.7.	Atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā	282
4.7.1.	Atbalsts vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā	282
4.7.1.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	282
4.7.1.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	282
4.7.1.3.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	283
4.7.1.3.1.	Nepieciešamība	283
4.7.1.3.2.	Piemērotība	284
4.7.1.3.3.	Samērīgums	284
4.7.2.	Atbalsts vides aizsardzībai nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā	284
4.7.2.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	284
4.7.2.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	285
4.7.2.3.	Stimulējoša ietekme	285
4.7.2.4.	Samērīgums	313
4.7.2.5.	Izvairšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	286
4.8.	Atbalsts elektroapgādes drošībai	286
4.8.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	286
4.8.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	286
4.8.3.	Stimulējoša ietekme	287
4.8.4.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	287
4.8.4.1.	Nepieciešamība	287
4.8.4.2.	Piemērotība	288
4.8.4.3.	Atbilstība	288
4.8.4.4.	Sabiedriskā apspriešana	289
4.8.4.5.	Samērīgums	290

4.8.5.	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana ...	290
4.9.	Atbalsts energoinfrastrukturai	292
4.9.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	292
4.9.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	294
4.9.3.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	294
4.9.3.1.	Nepieciešamība un piemērotība	294
4.9.3.2.	Atbalsta samērīgums	295
4.9.4.	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana ...	295
4.10.	Atbalsts centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei	295
4.10.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	295
4.10.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	296
4.10.3.	Nepieciešamība un piemērotība	296
4.10.4.	Atbalsta pasākuma samērīgums	297
4.10.5.	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana .	297
4.11.	Atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem	298
4.11.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	298
4.11.2.	Darbības joma – nodevas, kuru gadījumā var piešķirt samazinājumu	299
4.11.3.	Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana	299
4.11.3.1.	Atbilstība	299
4.11.3.2.	Atbalsta pasākuma samērīgums	300
4.11.3.3.	Valsts atbalsta veids	300
4.11.3.4.	Energoauditi un vadības sistēmas	301
4.11.3.5.	Pārejas noteikumi	301
4.12.	Atbalsts to elektrostaciju slēgšanai, kurās izmanto ogles, kūdras vai degslānekli, un ar ogļu, kūdras vai degslānekļa ieguvu saistīto kalnrūpniecības darbību slēgšanai	302
4.12.1.	Atbalsts rentablu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju agrīnai slēgšanai	302
4.12.1.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	302
4.12.1.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	303
4.12.1.3.	Stimulējoša ietekme	303
4.12.1.4.	Nepieciešamība un piemērotība	303
4.12.1.5.	Samērīgums	303
4.12.1.6.	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	304
4.12.2.	Atbalsts ārkārtas izmaksām, kas saistītas ar konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu	304
4.12.2.1.	Atbalsta nepieciešamības pamatojums	304
4.12.2.2.	Darbības joma un atbalstītās darbības	304
4.12.2.3.	Nepieciešamība un piemērotība	305
4.12.2.4.	Stimulējoša ietekme un samērīgums	305
4.12.2.5.	Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību	305

4.13. Atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomā	306
4.13.1. Darbības joma un atbalstītās darbības	306
4.13.2. Stimulējoša ietekme	306
4.13.3. Samērīgums	306
5. IZVĒRTĒŠANA	306
6. ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA	307
7. PIEMĒROJAMĪBA	308
8. PĀRSKATĪŠANA	308

1. IEVADS

1. Komisija ir par vienu no galvenajām politiskajām prioritātēm noteikusi Eiropas zaļo kursu; tas tiecas Savienību pārveidot par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku, kurā siltumnīcefekta gāzu neto emisijas 2050. gadā būtu samazinājušās līdz nullei un ekonomiskā izaugsme būtu atsaistīta no resursu patēriņa, nevienu neatstājot novārtā. Komisijas vērienīgās klimatiskās ieceres tika nostiprinātas 2019. gadā ar paziņojumu par Eiropas zaļo kursu⁽¹⁾, kurā izvirzīts mērķis panākt, ka siltumnīcefekta gāzu neto emisijas līdz 2050. gadam samazinās līdz nullei. Lai mūsu ekonomiku un sabiedrību ievirzītu uz taisnīga, zaļa un pārticīga ceļa uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam, Komisija ir arī ierosinājusi siltumnīcefekta gāzu neto emisijas līdz 2030. gadam samazināt par vismaz 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeņiem⁽²⁾. Šie vērienīgie mērķrādītāji ir nostiprināti Eiropas Klimata aktā⁽³⁾.
2. Tiesību aktu priekšlikumu pakete “Gatavi mērķrādītājam 55 %” atbalsta šo mērķrādītāju⁽⁴⁾ sasniegšanu un nodrošina Savienības virzību uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam.
3. Lai sasniegtu mērķus attiecībā uz klimatneitralitāti, pielāgošanos klimata pārmaiņām jeb klimatadaptāciju, resursefektivitāti, energoefektivitāti, principu “energoefektivitāte pirmajā vietā”, apritīgumu, nulles piesārņojumu un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu un lai papildinātu šo zaļo pārkārtošanos, būs vajadzīgi ievērojami centieni un pienācīgs atbalsts. Lai sasniegto paziņojumā par Eiropas zaļo kursu noteiktās vērienīgās ieceres, būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas, arī atjaunīgajos energoresursos. Komisija ir aplēsusi, ka, lai sasniegtu nesen paaugstinātos 2030. gada klimata, enerģētikas un transporta mērķrādītājus, ik gadu būs vajadzīgas papildu investīcijas 390 miljardu EUR apmērā salīdzinājumā ar 2011.–2020. gada līmeni⁽⁵⁾, kā arī papildu 130 miljardi EUR gadā pārējiem vides mērķiem, kā aplēsts iepriekš⁽⁶⁾. Ņemot vērā šo investīciju apmēru, vajadzēs izmakslietderīgā veidā piesaistīt gan privātā, gan publiskā sektora līdzekļus. Tas ietekmēs visas nozares un tādējādi arī Savienības ekonomiku kopumā.

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana. Investīcijas klimatneitrālā nākotnē cilvēku labā”, COM(2020) 562 final.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti”, COM(2021) 550 final.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES ekonomika pēc Covid-19. Ietekme uz ekonomikas pārvaldību”, COM(2021) 662 final.

4. Konkurences politikai un jo īpaši valsts atbalsta noteikumiem ir svarīga nozīme Savienības iespējošanā un atbalstīšanā, lai tā varētu sasniegt savus zaļā kursa rīcībpolitiskos mērķus. Paziņojumā par Eiropas zaļo kursu ir konkrēti noteikts, ka valsts atbalsta noteikumi tiks pārskatīti tā, lai tiktu ņemti vērā minētie rīcībpolitiskie mērķi, atbalstītu izmakslietderīgu un taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti un veicinātu pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus iekšējā tirgū. Šis pamatnostādnes atspoguļo minēto pārskatīšanu.
5. Lai novērstu to, ka valsts atbalsts rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū un ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā ir noteikts princips, ka valsts atbalsts ir aizliegts. Tomēr atsevišķos gadījumos šāds atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 2. un 3. punktu.
6. Dalībvalstīm saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu jāpaziņo valsts atbalsts, izņemot pasākumus, kas atbilst nosacījumiem, kuri izklāstīti Grupu atbrīvojuma regulā, ko Komisija pieņēmusi saskaņā ar 1. pantu Padomes Regulā (ES) 2015/1588 (7).
7. Šajās pamatnostādnēs ir sniegti norādījumi par to, kā Komisija novērtēs saderību attiecībā uz vides aizsardzību, arī klimata aizsardzību, un enerģētikas atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas paziņošanas prasība saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Visas atsauces uz "vides aizsardzību" šajās pamatnostādnēs būtu jāsaprot kā atsauces uz vides aizsardzību, kas ietver arī klimata aizsardzību.
8. Saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalsta pasākumu var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu, ja ir izpildīti divi nosacījumi – pozitīvais un negatīvais. Pozitīvais nosacījums paredz, ka atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība. Negatīvais nosacījums paredz, ka atbalstam nedrīkst būt tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.
9. Ir vispāratzīts, ka tirgi, kuros valda konkurence, parasti rada efektīvus rezultātus cenu, izlaides un resursu izmantojuma ziņā. Tomēr var būt nepieciešama valsts iejaukšanās nolūkā veicināt tādu konkrētu saimniecisko darbību attīstību, kuras bez šāda atbalsta neattīstītos vai arī neattīstītos tādā pašā tempā vai ar tādiem pašiem nosacījumiem. Šāda iejaukšanās tādējādi veicina gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.
10. Vides aizsardzības kontekstā vidiskās eksternalitātes, informācijas nepilnības un koordinācijas nepilnības nozīmē to, ka tirgus dalībnieki, pieņemot lēmumus par patēriņu, investīcijām un ražošanu, varētu pilnībā neņemt vērā saimnieciskās darbības izmaksas un ieguvumus, neraugoties uz regulatīvu iejaukšanos. Šis tirgus nepilnības, t. i., situācijas, kurās tirgi, ja tos atstāj pašplūsmā, visticamāk, neradīs efektīvus iznākumus, nenodrošina optimālu labklājību patērētājiem un sabiedrībai kopumā, kā rezultātā vides aizsardzības līmenis ir nepietiekams attiecībā pret veiktajām saimnieciskajām darbībām, ja nav valsts atbalsta.
11. Dalībvalstu iestādēm būtu jānodrošina, ka atbalsta pasākums, ar to saistītie nosacījumi, tā pieņemšanas kārtība un atbalstītā darbība nav pretrunā Savienības vides tiesībām. Dalībvalstu iestādēm būtu arī jānodrošina, ka lēmuma pieņemšanā par atbalstu ir iespējams apspriesties ar attiecīgo sabiedrības daļu. Visbeidzot, fiziskām personām un organizācijām būtu jānodrošina iespēja apstrīdēt atbalstu vai tā īstenošanas pasākumus valstu tiesās, kur tās var sniegt pierādījumus tam, ka Savienības vides tiesības nav ievērotas (8).

(7) Padomes Regula (ES) 2015/1588 (2015. gada 13. jūlijs) par to, kā piemērot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (OV L 248, 24.9.2015., 1. lpp.).

(8) Sk. Komisijas paziņojumu par tiesu pieejamību vides lietās (OV C 275, 18.8.2017., 1. lpp.) attiecībā uz to, kā valstu līmenī tiek īstenota Orhūsas konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs vides lietās.

2. PIEMĒROŠANAS JOMA UN DEFINĪCIJAS

2.1. Piemērošanas joma

12. Šīs pamatnostādnes attiecas uz valsts atbalstu, ko piešķir, lai veicinātu saimniecisko darbību attīstību tādā veidā, ka tiek uzlabota vides aizsardzība, kā arī darbības enerģētikas nozarē, kuras reglamentē Līgums, ciktāl uz atbalsta pasākumiem attiecas šo pamatnostādņu 2.2. iedaļa. Tādējādi šīs pamatnostādnes ir piemērojamas arī tām nozarēm, uz kurām attiecas konkrēti Savienības noteikumi par valsts atbalstu, ja vien šādi konkrēti noteikumi neparedz citādi vai neietver normas par atbalstu vides aizsardzībai vai atbalstu enerģētikas nozarē, kuras piemērojamas tam pašam pasākumam, – tādā gadījumā noteicošie ir konkrētie nozares noteikumi. Šīs pamatnostādnes dominē pār Aviācijas pamatnostādņu ⁽⁹⁾ 17. punkta b) apakšpunktu attiecībā uz vides atbalsta pasākumiem par labu lielām lidostām, kurās pasažieru skaits gadā pārsniedz 5 miljonus.
13. Šīs pamatnostādnes nepiemēro šādām jomām:
- a) valsts atbalsts tādu videi nekaitīgu produktu, iekārtu vai transportlīdzekļu projektēšanai un ražošanai, ko paredzēts darbināt, izmantojot mazāk dabas resursu, kā arī darbībām ražotnēs vai citos ražošanas blokos nolūkā uzlabot drošību vai higiēnu ⁽¹⁰⁾;
  - b) valsts atbalsts pētniecībai, izstrādei un inovācijai, uz ko attiecas noteikumi, kuri izklāstīti nostādnēs par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai ⁽¹¹⁾;
  - c) valsts atbalsts, uz ko attiecas noteikumi par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē ⁽¹²⁾ vai zvejniecības un akvakultūras nozarē ⁽¹³⁾;
  - d) valsts atbalsts kodolenerģētikai.
14. Atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai nedrīkst piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kā tie definēti Komisijas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai ⁽¹⁴⁾.
15. Novērtējot atbalstu uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums, kas izdots saskaņā ar iepriekšēju Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā vēl atgūstamo atbalsta summu ⁽¹⁵⁾.

2.2. Atbalsta pasākumi, uz ko attiecas šīs pamatnostādnes

16. Komisija ir noteikusi vairākas vides aizsardzības un enerģētikas pasākumu kategorijas, attiecībā uz kurām valsts atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam, ievērojot konkrētus nosacījumus:
- a) atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī piešķirot atbalstu atjaunīgajai enerģijai un energoefektivitātei;
  - b) atbalsts ēku energosnieguma un vidiskā snieguma uzlabošanai;

⁽⁹⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām" (OV C 99, 4.4.2014., 3. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Vides atbalsts parasti ir mazāk kropļojošs un lietderīgāks, ja to piešķir videi nekaitīgu produktu patērētājam/lietotājam, nevis videi nekaitīgu produktu ražotājam/izgatavotājam. Minētais neskar dalībvalstu iespēju piešķirt vides atbalstu uzņēmumiem to ražošanas darbību vides aizsardzības līmeņa uzlabošanai.

⁽¹¹⁾ Komisijas paziņojums "Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai" (OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Savienības Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos 2014.–2020. gadam (OV C 204, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras nozarē" (OV C 217, 2.7.2015., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai" (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Sk. Pirmās instances tiesas 1995. gada 13. septembra spriedumu *TWD/Komisija*, lietas T-244/93 un T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160, 56. punkts. Sk. arī Komisijas paziņojumu "Komisijas paziņojums par nelikumīga un nesaderīga valsts atbalsta atgūšanu" (OV C 247, 23.7.2019., 1. lpp.).

- c) atbalsts tīru transportlīdzekļu (ko izmanto gaisa, autoceļu, dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras transporta nozarē) un tīra mobilo dienestu aprīkojuma iegādei un nomai, kā arī transportlīdzekļu un mobilo dienestu aprīkojuma modernizācijai;
- d) atbalsts tīru transportlīdzekļu uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai;
- e) atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku;
- f) atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, kas nav siltumnīcefekta gāzes;
- g) atbalsts videi nodarīta kaitējuma remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimatmitigācijas risinājumu īstenošanai;
- h) atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā;
- i) atbalsts elektroapgādes drošībai;
- j) atbalsts energoinfrastruktūrai;
- k) atbalsts centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei;
- l) atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem;
- m) atbalsts to elektrostaciju slēgšanai, kurās izmanto ogles, kūdras vai degslānekli, un ar ogļu, kūdras vai degslānekļa ieguvu saistīto kalnrūpniecības darbību slēgšanai;
- n) atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomā.

2.3. Pamatnostādņu struktūra

- 17. Šo pamatnostādņu 3. nodaļā ir izklāstīti saderības kritēriji, kas vispārīgi piemērojami dažādajām atbalsta kategorijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Pamatnostādņu 3.2.1.3.1. iedaļa kumulatīvi ir piemērojama visām atbalsta kategorijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes. Pamatnostādņu 4. nodaļā ir izklāstīti īpaši saderības kritēriji, kas piemērojami atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas minētās nodaļas dažādās iedaļas. Saderības kritēriji, kas paredzēti 3. nodaļā, ir piemērojami, ja vien 4. nodaļas īpašajās iedaļās nav noteikti konkrētāki noteikumi.
- 18. Šajās pamatnostādnēs izklāstītie nosacījumi attiecas uz atbalsta shēmām un individuālu atbalstu neatkarīgi no tā, vai tā pamatā ir atbalsta shēma vai arī tas tiek piešķirts *ad hoc*, ja vien nav norādīts citādi.

2.4. Definīcijas

- 19. Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:
  - 1) “*ad hoc* atbalsts” ir atbalsts, ko piešķir, neizmantojot atbalsta shēmu;
  - 2) “atbalsta intensitāte” ir atbalsta bruto summa, kas izteikta procentos no attiecināmajām izmaksām. Visi izmantojamie skaitļi ir pirms jebkādu nodokļu vai citu nodevu atskaitīšanas. Ja atbalstu piešķir citā veidā, nevis kā dotāciju, atbalsta summai jābūt atbalsta dotācijas bruto ekvivalentam. Pa daļām maksājams atbalsts jāaprēķina, balstoties uz tā vērtību piešķiršanas brīdī. Procentu likmei, ko izmanto diskontēšanai un lai aprēķinātu atbalsta summu aizdevumam ar atvieglotiem nosacījumiem ⁽¹⁶⁾, jābūt atsauces likmei, kas ir spēkā piešķiršanas brīdī. Atbalsta intensitāti aprēķina vienam atbalsta saņēmējam;
  - 3) “atbalstāmie apgabali” ir apgabali, kas atbalsta piešķiršanas brīdī ir norādīti apstiprinātā reģionālā atbalsta plānā, piemērojot Līguma 107. panta 3. punkta a) un c) apakšpunktu;
  - 4) “balansēšana” attiecībā uz elektroenerģiju nozīmē balansēšanu, kā tā definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/943 ⁽¹⁷⁾ 2. panta 10) punktā;

⁽¹⁶⁾ Aizdevums ar procentu likmi zem tirgus vērtības.

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.).

- 5) “balansatbildīgā puse” (BAP) ir balansatbildīgā puse, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 14) punktā;
- 6) “bioloģiskā daudzveidība” ir bioloģiskā daudzveidība, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 ⁽¹⁸⁾ 2. panta 15) punktā;
- 7) “biodegviela” ir biodegviela, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/2001 ⁽¹⁹⁾ 2. panta 33) punktā;
- 8) “biogāze” ir biogāze, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 28) punktā;
- 9) “bioloģiskais šķidrās kurināmais” ir bioloģiskais šķidrās kurināmais, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 32) punktā;
- 10) “biomasa” ir bioloģiskas izcelsmes produktu, atkritumu un atlikumu bioloģiski noārdāmā frakcija, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 24) punktā;
- 11) “biomasas kurināmais/degviela” ir biomasas kurināmais/degviela, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 27) punktā;
- 12) “jaudas mehānisms” ir jaudas mehānisms, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 22) punktā;
- 13) “oglekļa uztveršana un uzglabāšana” (CCS) ir tehnoloģiju kopums, ar ko var uztvert oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas no rūpnieciskajām stacijām, arī tehnoloģiskiem procesiem raksturīgās emisijas, vai tās uztvert tieši no apkārtējā gaisa, transportēt uz uzglabāšanas vietu un ievadīt tās piemērotos pazemes ģeoloģiskajos veidojumos pastāvīgai glabāšanai;
- 14) “oglekļa uztveršana un izmantošana” (CCU) ir tehnoloģiju kopums, ar ko var uztvert CO₂ emisijas no rūpnieciskajām stacijām, arī tehnoloģiskiem procesiem raksturīgās emisijas, vai tās uztvert tieši no apkārtējā gaisa un transportēt uz CO₂ patēriņa vai utilizēšanas vietu pilnīgai šā CO₂ izmantošanai;
- 15) “CO₂ piesaiste” ir antropogēniskās darbības, ar kurām CO₂ piesaista no atmosfēras un to ilgstoši glabā ģeoloģiskos, sauszemes vai okeānu rezervuāros vai produktos. Tā ietver bioloģisku vai ģeokīmisku piesaistītāju esošo un potenciālo antropogēnisko uzlabošanu un tiešu uztveršanu no gaisa un uzglabāšanu, bet neietver dabisku CO₂ uzņemšanu, ko tieši neizraisa cilvēka darbība;
- 16) “piegādātāja pienākuma shēma” ir shēma, kurā preču vai pakalpojumu nodrošināšanai tiek radīta vērtība, šīs preces vai pakalpojumus sertificējot un piegādātājiem vai patērētājiem nosakot pienākumu pirkt sertifikātus;
- 17) “tīrs mobilais aprīkojums apkalpošanai uz zemes” ir mobilais aprīkojums, ko izmanto ar gaisa vai jūras transportu saistītās apkalpošanas darbībās un kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas;
- 18) “tīrs mobilo dienestu aprīkojums” ir tīras mobilās termināļa iekārtas un tīras mobilās iekārtas apkalpošanai uz zemes;
- 19) “tīras mobilās termināļa iekārtas” ir mobilās iekārtas, kuras izmanto kravu un intermodālo kravas vienību iekraušanai, izkraušanai un pārkraušanai, kā arī kravu pārvietošanai termināļa teritorijā, kuras nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas vai, ja nav alternatīvu, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas, kurām ir ievērojami mazāk tiešo (izpūtēja) CO₂ emisiju nekā parastajām termināļa iekārtām;
- 20) “tīrs transportlīdzeklis” ir:
  - a) attiecībā uz divu riteņu vai trīs riteņu transportlīdzekļiem un kvadricikliem:
    - i) transportlīdzeklis, uz kuru attiecas Regulas (ES) Nr. 168/2013 darbības joma un kuram ir nulles izpūtēja CO₂ emisijas, kas aprēķinātas saskaņā ar minētās regulas 24. pantā un V pielikumā noteiktajām prasībām;

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.).

- b) attiecībā uz mazas noslodzes autotransporta līdzekļiem:
- i) M1, M2 vai N1 kategorijas transportlīdzeklis ar nulles izpūtēja CO₂ emisijām, kas noteiktas saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) 2017/1151 ⁽²⁰⁾;
  - ii) tīrs transportlīdzeklis, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/33/EK ⁽²¹⁾ 4. panta 4) punkta a) apakšpunktā;
- c) attiecībā uz lielas noslodzes autotransporta līdzekļiem:
- i) lielas noslodzes bezemisiju transportlīdzeklis, kā definēts Direktīvas 2009/33/EK 4. panta 5) punktā;
  - ii) līdz 2025. gada 31. decembrim – mazemisiju lielas noslodzes transportlīdzeklis, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1242 ⁽²²⁾ 3. panta 12) punktā;
  - iii) līdz 2025. gada 31. decembrim – tīrs transportlīdzeklis, kas definēts Direktīvas 2009/33/EK 4. panta 4) punkta b) apakšpunktā un uz ko neattiecas Regula (ES) 2019/1242;
- d) attiecībā uz iekšzemes ūdensceļu kuģiem:
- i) iekšzemes ūdensceļu kuģis pasažieru vai kravu pārvadāšanai, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja/izplūdes) CO₂ emisijas;
  - ii) iekšzemes ūdensceļu kuģis pasažieru pārvadāšanai, kam ir hibrīddzinējs vai duālās degvielas dzinējs un kas vismaz 50 % no tā normālai ekspluatācijai nepieciešamās enerģijas iegūst vai nu no degvielas, kas nerada nekādas tiešās (izplūdes) CO₂ emisijas, vai uzlādē no elektrotīkla;
  - iii) iekšzemes ūdensceļu kuģis kravu pārvadāšanai, kura tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas uz tonnkilometru (g CO₂/tkm), ko aprēķina (vai – jaunu kuģu gadījumā – aplēs), izmantojot Starptautiskās Jūrnieceības organizācijas operacionālo energoefektivitātes rādītāju (EEOI), ir par 50 % mazākas nekā vidējā CO₂ emisiju atsaucēs vērtība, kas noteikta lielas noslodzes transportlīdzekļiem (transportlīdzekļu apakšgrupa 5-LH) saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1242 11. pantu.
- Novērtējot to, vai kuģis uzskatāms par tīru transportlīdzekli, Komisija ņems vērā attiecīgās nozares attīstību, arī atsaucoties uz tehniskās pārbaudes kritērijiem, saskaņā ar kuriem darbība uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mīkstināšanu, kā noteikts attiecīgajā deleģētajā aktā atbilstīgi Regulai (ES) 2020/852;
- e) attiecībā uz jūras kuģiem:
- i) jūras vai piekrastes ūdeņu kuģis pasažieru vai kravu pārvadāšanai, kuģis operācijām ostā vai palīgdarbībām, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas, vai
  - ii) tāds jūras un piekrastes ūdeņu kuģis pasažieru vai kravu pārvadāšanai, ostas operācijām vai palīgdarbībām, kuram ir hibrīddzinējs vai duālās degvielas dzinējs, kura normālai ekspluatācijai jūrā un ostās vismaz 25 % enerģijas iegūst no degvielām, kas nerada nekādas tiešās (izplūdes) CO₂ emisijas, vai uzlādē no elektrotīkla vai kurš ir sasniedzis Starptautiskās Jūrnieceības organizācijas projektētās energoefektivitātes indeksa (EEDI) vērtību, kura ir par 10 % mazāka nekā prasītā EEDI vērtība, kas piemērojama 2022. gada 1. aprīlī, un kurš spēj darboties ar degvielām, kas nerada nekādas tiešās (izplūdes) CO₂ emisijas, vai atjaunīgo resursu degvielām;

⁽²⁰⁾ Komisijas Regula (ES) 2017/1151 (2017. gada 1. jūnijs), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 715/2007 par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem ("Euro 5" un "Euro 6") un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai (OV L 175, 7.7.2017., 1. lpp.).

⁽²¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/33/EK (2009. gada 23. aprīlis) par tīru autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu mazemisiju mobilitātes atbalstam (OV L 120, 15.5.2009., 5. lpp.).

⁽²²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1242 (2019. gada 20. jūnijs) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem lielas noslodzes transportlīdzekļiem un ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 595/2009 un (ES) 2018/956 un Padomes Direktīvu 96/53/EK (OV L 198, 25.7.2019., 202. lpp.).

- iii) jūras un piekrastes ūdeņu kuģis kravu pārvadāšanai, ko izmanto vienīgi piekrastes un tuvsatiksmes pakalpojumu sniegšanai, lai kravas, ko patlaban transportē pa sauszemi, varētu pārceļt uz jūras transportu, ja šāda kuģa tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas, kas aprēķinātas, izmantojot EEDI, ir par 50 % mazākas nekā vidējā CO₂ emisiju atsaucēs vērtība, kas noteikta lielas noslodzes transportlīdzekļiem (transportlīdzekļu apakšgrupa 5-LH) saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1242 11. pantu.

Novērtējot to, vai kuģis uzskatāms par tīru transportlīdzekli, Komisija ņems vērā attiecīgās nozares attīstību, arī atsaucoties uz tehniskās pārbaudes kritērijiem, saskaņā ar kuriem darbība uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mīkstināšanu, kā noteikts attiecīgajā deleģētajā aktā atbilstīgi Regulai (ES) 2020/852;

f) attiecībā uz dzelzceļa ritošo sastāvu:

- i) ritošais sastāvs, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas;
- ii) ritošais sastāvs, kas nerada nekādas tiešās izpūtēja CO₂ emisijas, ja to ekspluatē uz sliežu ceļa, kas aprīkots ar nepieciešamo infrastruktūru, bet, ja šāda infrastruktūra nav pieejama, izmanto parasto dzinēju (bimodālā tehnoloģija);

g) attiecībā uz gaisa kuģiem:

- i) gaisa kuģis, kas nerada nekādas tiešās (izpūtēja) CO₂ emisijas;
- ii) gaisa kuģis, kura vidiskais sniegums, salīdzinot ar gaisa kuģi, kuram ir tāda pati pacelšanās masa un kurš atbilst tirgū plaši pieejamai alternatīvai, ir būtiski uzlabots;

- 21) "koģenerācija" jeb kombinēta siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošana ir koģenerācija, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES ⁽²³⁾ 2. panta 30) punktā;
- 22) "kontaminēta vieta" ir vieta, kurā ir apstiprināta cilvēka darbības izraisīta materiālu vai vielu klātbūtne tādā apmērā, kas rada ievērojamu risku cilvēka veselībai vai videi, ņemot vērā zemes, jūras gultnes vai upju pašreizējo un turpmāko apstiprināto izmantojumu;
- 23) "demonstrējumprojekts" ir demonstrējumprojekts, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 24) punktā;
- 24) "digitalizācija" ir tādu tehnoloģiju ieviešana ar elektronisku ierīču un/vai sistēmu palīdzību, kas sniedz iespēju palielināt produktu funkcionalitāti, izstrādāt tiešsaistes pakalpojumus, modernizēt procesus vai pāriet uz darījumdarbības modeļiem, kuri balstās uz atteikšanos no starpniecības preču ražošanā un pakalpojumu sniegšanā, galu galā radot transformatīvu ietekmi;
- 25) "likvidēšana" ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK ⁽²⁴⁾ 3. panta 19) punktā definētā "apglabāšana";
- 26) "sadales sistēmas operators" ("SSO") ir sadales sistēmas operators, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 ⁽²⁵⁾ 2. panta 29) punktā;
- 27) "centralizētā siltumapgāde" vai "centralizētā aukstumapgāde" ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/31/ES ⁽²⁶⁾ 2. panta 19) punktā definētā "centralizētā siltumapgāde" vai "centralizētā dzesēšana";

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/27/ES (2012. gada 25. oktobris) par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK (OV L 315, 14.11.2012., 1. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp.).

⁽²⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti (OV L 153, 18.6.2010., 13. lpp.).

- 28) “centralizētās siltumapgādes un/vai aukstumapgādes sistēmas” ir siltuma un/vai aukstuma ražošanas kompleksi, siltumenerģijas uzkrāšanas un sadales tīkls, ko veido gan primārais (pārvades), gan sekundārais cauruļvadu tīkls siltuma vai aukstuma piegādei patērētājiem. Atsauce uz centralizēto siltumapgādi ir jāinterpretē kā atsauce uz centralizētās siltumapgādes un/vai aukstumapgādes sistēmām atkarībā no tā, vai tīkli piegādā siltumu vai aukstumu kopā vai atsevišķi;
- 29) “ekoinovācija” ir visu veidu inovācijas pasākumi, arī jauni ražošanas procesi, jauni produkti vai pakalpojumi un jaunas pārvaldības un uzņēmējdarbības metodes, kuru rezultāts vai mērķis ir ievērojami uzlabota vides aizsardzība un ievērojami samazināta piesārņojuma ietekme uz vidi. Šajā definīcijā par inovāciju neuzskata
- a) darbības, kuru rezultātā tiek ieviestas tikai nelielas izmaiņas vai uzlabojumi vides aizsardzībā;
  - b) tādu ražošanas vai pakalpojumu jaudas palielinājumu, kas panākts, pievienojot ražošanas vai loģistikas sistēmas, kas ir ļoti līdzīgas tām, kuras jau tiek lietotas;
  - c) tādas izmaiņas uzņēmējdarbībā, darba vietu organizēšanā vai ārējās attiecībās, kas balstās uz organizatoriskajām metodēm, kuras uzņēmumā jau izmanto;
  - d) izmaiņas pārvaldības stratēģijā;
  - e) apvienošanu un pārņemšanu;
  - f) kāda procesa izmantošanas izbeigšanu;
  - g) vienkāršu kapitāla aizstāšanu vai paplašināšanu;
  - h) izmaiņas, kas rodas tikai no izmaiņām resursu cenās, pielāgošanu, parastas sezonālās un citas cikliskas izmaiņas;
  - i) jaunu vai būtiski uzlabotu produktu tirdzniecību;
- 30) “ekosistēma” ir ekosistēma, kā definēts Direktīvas (ES) 2020/852 2. panta 13) punktā;
- 31) “energoefektivitāte” ir energoefektivitāte, kā definēts Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 4) punktā;
- 32) “enerģijas uzkrāšana” ir enerģijas uzkrāšana elektrosistēmā, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 59) punktā;
- 33) “enerģijas uzkrātuve” ir enerģijas uzkrātuve elektrosistēmā, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 60) punktā;
- 34) “efektīva centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde” ir efektīva centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 41) punktā;
- 35) “atjaunīgo energoresursu enerģija” jeb “no atjaunojamajiem energoresursiem iegūta enerģija” ir enerģija, kas ražota stacijās, kurās izmanto tikai atjaunīgos energoresursus, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1) punktā, kā arī tā daļa enerģijas, izteikta siltumspējas izteiksmē, kas saražota no atjaunīgajiem energoresursiem hibrīdstacijās, kurās izmanto arī konvencionālos energoresursus, un tā ietver atjaunīgo elektroenerģiju, ko izmanto, lai uzpildītu uzkrāšanas sistēmas, kuras pievienotas aizskaitītāja (uzstādītas kopā vai kā papildinājums atjaunīgo energoresursu iekārtai), bet neietver elektroenerģiju, kas saražota, izmantojot uzkrāšanas sistēmas;
- 36) “energoinfrastruktūra” ⁽²⁷⁾ ir jebkāds materiālais aprīkojums vai komplekss, kas atrodas Savienībā vai savieno Savienību ar vienu vai vairākām trešām valstīm un ietilpst kādā no šīm kategorijām:

⁽²⁷⁾ Projekti, kas uzbūvēti vienam *ex ante* identificētam lietotājam vai nelielai *ex ante* identificētu lietotāju grupai un pielāgoti to vajadzībām (“mērķorientēta infrastruktūra”), par energoinfrastruktūru nav uzskatāmi.

- a) attiecībā uz elektroenerģiju:
- i) pārvades un sadales sistēmas, kur "pārvade" ir elektroenerģijas transportēšana starpsavienotā ļoti augsta sprieguma un augstsprieguma pārvades sistēmā gan pa sauszemi, gan pa jūru, lai to piegādātu galalietotājiem vai izplatītājiem, neietverot piegādi, savukārt "sadale" ir elektroenerģijas transportēšana augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma sadales sistēmās gan pa sauszemi, gan pa jūru, lai to piegādātu lietotājiem, neietverot piegādi;
  - ii) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai i) apakšpunktā minētās sistēmas būtu ekspluatācijā drošas, neapdraudētas un efektīvas, arī aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas visiem sprieguma līmeņiem un apakšstacijām;
  - iii) pilnībā integrēti tīkla komponenti, kā definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 51) punktā;
  - iv) viedie elektrotīkli, kas ir sistēmas un komponenti, kurās integrētas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, izmantojot operacionālās digitālās platformas, vadības sistēmas un sensoru tehnoloģijas gan pārvades, gan sadales līmenī, ar mērķi radīt drošāku, efektīvāku un intelektīvāku elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu, palielināt jaudu, lai integrētu jaunus ražošanas, uzglabāšanas un patēriņa veidus, un veicināt jaunus darījumdarbības modeļus un tirgus struktūras;
  - v) atkrastes energotīkli, kas ir jebkurš elektroenerģijas pārvades vai sadales infrastruktūras aprīkojums vai iekārta, kā iepriekš definēts i) apakšpunktā, kurām ir divējāda funkcionalitāte: atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas, kas iegūta no atkrastes atjaunīgās elektroenerģijas ražošanas vietām, starpsavienojums un pārvade vai sadale uz divām vai vairākām valstīm. Tas ietver arī veidos tīklus un jebkuru blakusesošu atkrastes aprīkojumu vai iekārtu, kas ir būtiska drošai, neapdraudētai un efektīvai ekspluatācijai, tai skaitā aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas, un nepieciešamās apakšstacijas, ja tās arī nodrošina tehnoloģiju sadarbību un cita starpā dažādu tehnoloģiju saskarņu saderību;
- b) attiecībā uz gāzi (dabāsgāzi, biogāzi – ieskaitot biometānu – un/vai nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo gāzi):
- i) gāzes pārvades un sadales cauruļvadi, kas ir daļa no tīkla, izņemot augstspiediena cauruļvadus, kurus izmanto dabāsgāzes sadalei izpētes un ieguves vietās;
  - ii) pazemes krātuves, kas savienotas ar i) apakšpunktā minētajiem augstspiediena gāzes cauruļvadiem;
  - iii) sašķidrinātas vai saspīestas gāzes pieņemšanas, glabāšanas un regazifikācijas vai dekompresijas iekārtas;
  - iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu jaudu, arī kompresoru stacijas;
  - v) viedie gāzes tīkli, t. i., jebkurš šāds aprīkojums vai iekārta, kā mērķis ir darīt iespējamu un veicināt atjaunīgo un mazoglekļa gāzu (tai skaitā ūdeņraža un nebioloģiskas izcelsmes gāzu) integrēšanu tīklā: digitālās sistēmas un komponenti, kuros integrētas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, vadības sistēmas un sensoru tehnoloģijas, kas ļauj gāzes tīklā nodrošināt interaktīvu un intelektīvu gāzes ražošanas, pārvades, sadales un patēriņa monitoringu, uzskaiti, kvalitātes kontroli un pārvaldību. Turklāt viedie tīkli var ietvert arī aprīkojumu, kas nepieciešams, lai būtu iespējamas reversās plūsmas no sadales uz pārvades līmeni, un saistītos nepieciešamos modernizācijas darbus esošajā tīklā;

c) attiecībā uz ūdeņradi ⁽²⁸⁾:

- i) pārvades cauruļvadi ūdeņraža transportēšanai augstā spiedienā, kā arī cauruļvadi ūdeņraža vietējai sadalei, kas nodrošina pārredzamu un nediskriminējošu piekļuvi vairākiem tīkla lietotājiem;
- ii) krātuves, t. i., objekti augstas tīrības ūdeņraža uzkrāšanai, ietverot uzkrāšanai izmantotā ūdeņraža termināļa daļu, bet neietverot ražošanas operācijām izmantoto daļu, kā arī ietverot objektus, kas paredzēti tikai ūdeņraža tīklu operatoriem funkciju veikšanai. Ūdeņraža krātuves ietver pazemes krātuves, kas savienotas ar i) apakšpunktā minētajiem augstspiediena ūdeņraža pārvades vai sadales cauruļvadiem;
- iii) dispečēšanas, pieņemšanas, regazifikācijas vai dekompresijas kompleksi ūdeņradim vai ūdeņradim, kas ir citās ķīmiskās vielās, ar mērķi ūdeņradi ievadīt gāzes tīklā vai īpaši ūdeņradim paredzētā tīklā;
- iv) termināļi, t. i., iekārta, ko izmanto šķidrā ūdeņraža pārveidei par gāzveida ūdeņradi, lai to iesūknētu ūdeņraža tīklā. Termināļi ietver palīgaprīkojumu un pagaidu krātuvi, kas vajadzīga pārveides procesam, un vēlāku iesūknēšanu ūdeņraža tīklā, bet neietver nevienas ūdeņraža termināļa daļas izmantošanu uzkrāšanai;
- v) starpsavienojums, t. i., ir ūdeņraža tīkls (vai tā daļa), kas šķērso dalībvalstu robežas vai dalībvalsts un trešās valsts robežu līdz dalībvalstu teritorijai vai attiecīgās dalībvalsts teritoriālajai jūrai;
- vi) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir vajadzīga, lai ūdeņraža sistēma būtu ekspluatācijā droša, neapdraudēta un efektīva vai lai nodrošinātu divvirzienu jaudu, arī kompresoru stacijas;

d) attiecībā uz oglekļa dioksīdu ⁽²⁹⁾:

- i) cauruļvadi (izņemot augšposma cauruļvadu tīklus), kurus izmanto, lai no vairāk nekā viena avota, t. i., rūpnieciskām iekārtām (arī elektrostacijām), kur oglekļa dioksīds rodas sadedzināšanas procesā vai citās ķīmiskās reakcijās, kurās iesaistīti fosili vai nefosili oglekli saturoši savienojumi, oglekļa dioksīdu transportētu tā pastāvīgai ģeoloģiskai uzglabāšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/31/EK ⁽³⁰⁾ 3. pantu vai lai oglekļa dioksīdu izmantotu par ievadmateriālu, vai lai uzlabotu bioloģisku procesu ražību;
- ii) iekārtas oglekļa dioksīda sašķidrināšanai un uzglabāšanai, lai to transportētu vai uzglabātu;
- iii) infrastruktūra ģeoloģiskajos veidojumos, ko izmanto oglekļa dioksīda pastāvīgai ģeoloģiskajai uzglabāšanai saskaņā ar Direktīvas 2009/31/EK 3. pantu, un ar to saistītā virsma un iesūknēšanas iekārtas;
- iv) jebkāds aprīkojums vai iekārta, kas ir būtiska, lai attiecīgā sistēma darbotos pareizi un būtu ekspluatācijā neapdraudēta un efektīva, arī aizsardzības, uzraudzības un vadības sistēmas. Tas var ietvert īpašas mobilās oglekļa dioksīda transportēšanas un uzglabāšanas iekārtas, ja šādas mobilās iekārtas atbilst "tīra transportlīdzekļa" definīcijai;

⁽²⁸⁾ Jebkuri no aktīviem, kas uzskaitīti i)–vi) apakšpunktā attiecībā uz ūdeņradi, var būt jaunuzbūvēti aktīvi vai aktīvi, kas no dabasgāzes aktīviem pārveidoti par ūdeņraža aktīviem (pārprofilēti), vai abu šo aktīvu veidu apvienojums. Aktīvi, kas uzskaitīti i)–vi) apakšpunktā attiecībā uz ūdeņradi un uz ko attiecas trešo personu piekļuve, ir uzskatāmi par energoinfrastruktūru.

⁽²⁹⁾ Aktīvi, kas uzskaitīti i)–iv) apakšpunktā attiecībā uz oglekļa dioksīdu un uz ko attiecas trešo personu piekļuve, ir uzskatāmi par energoinfrastruktūru.

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

- e) infrastruktūra, ko izmanto siltumenerģijas pārvadei vai sadalei tvaika, karstā ūdens vai atdzesētu šķidrumu veidā no vairākiem ražotājiem/lietotājiem, ja pamatā ir atjaunīgās enerģijas vai rūpnieciskā atlikumsiltuma izmantošana;
- f) kopīgu interešu projekti, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 347/2013⁽³¹⁾ 2. panta 4) punktā, vai projekti, kas rada savstarpēju ieinteresētību, kas minēti Līguma 171. pantā;
- g) citas infrastruktūras kategorijas, proti, infrastruktūra, kas dara iespējamu fizisku vai bezvadu atjaunīgās vai bezoglekļa enerģijas savienojumu starp ražotājiem un lietotājiem no vairākiem piekļuves un izejas punktiem un kam var piekļūt trešās personas, kas nepieder pie infrastruktūras īpašnieku/pārvaldītāju uzņēmumiem;
- 37) “energosniegums” ir Direktīvas 2010/31/ES 2. panta 4) punktā definētā “ēkas energoefektivitāte”;
- 38) “enerģijas ietaupījums” ir enerģijas ietaupījums, kā definēts Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 5) punktā;
- 39) “vides aizsardzība” ir jebkura darbība, kuras mērķis ir samazināt vai nepieļaut cilvēka darbību izraisītu piesārņojumu, negatīvu ietekmi uz vidi vai citu kaitējumu fiziskajai videi (ieskaitot gaisu, ūdeni un augsni), ekosistēmām vai dabas resursiem, tai skaitā mīkstināt klimata pārmaiņas, samazināt šāda kaitējuma risku, aizsargāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību vai veicināt dabas resursu efektīvāku izmantošanu, arī energotaupības pasākumus un atjaunīgo energoresursu un citu metožu izmantošanu siltumnīcefekta gāzu emisiju un citu piesārņotāju mazināšanai, kā arī pāriet uz aprites ekonomikas modeļiem, lai samazinātu primāro materiālu izmantojumu un palielinātu efektivitāti. Tas ietver arī darbības, ar kurām nostiprina pielāgotiespēju un minimalizē neaizsargātību pret klimata ietekmi;
- 40) “vides nodoklis vai parafiskālā nodeva” ir nodoklis vai nodeva, ar kuru apliek vienu konkrētu nodokļu bāzi, produktus vai pakalpojumus, kam ir izteikti negatīva ietekme uz vidi, vai kura mērķis ir noteiktu darbību, preču vai pakalpojumu aplikšana ar nodokli tā, lai to cenā varētu iekļaut vidiskās izmaksas, vai tādā veidā, lai ražotājus un patērētājus rosinātu uz rīcību, kas labvēlīgāk ietekmē vidi;
- 41) “izvērtējuma plāns” ir dokuments, kas attiecas uz vienu vai vairākām atbalsta shēmām un ietver vismaz šādus elementus:
- a) izvērtējamie mērķi,
  - b) izvērtējuma jautājumi,
  - c) rezultātu rādītāji,
  - d) izvērtējuma veikšanai paredzētā metode,
  - e) datu vākšanas prasības,
  - f) paredzētais izvērtējuma grafiks, ieskaitot starpposma un galīgā izvērtējuma ziņojuma iesniegšanas datumu,
  - g) tās neatkarīgās struktūras apraksts, kura veiks izvērtējumu, vai tās izraudzīšanai izmantojamo kritēriju izklāsts un kārtība, kādā izvērtējumam tiks nodrošināta publiska pieejamība;
- 42) “paplašinātās ražotāja atbildības shēma” ir ražotāja paplašinātās atbildības shēma, kas definēta Direktīvas 2008/98/EK 2. panta 21) punktā;
- 43) “ražotājs” ir uzņēmums, kas ražo elektroenerģiju komerciālos nolūkos;
- 44) “siltumnīcefekta gāze” ir jebkura gāze, kas veicina siltumnīcefektu, absorbējot infrasarkanā starojumu, tai skaitā oglekļa dioksīds, metāns, dislāpekļa oksīds un fluorētas gāzes, piemēram, daļēji halogenēti fluorogļūdeņraži;
- 45) “augstas efektivitātes koģenerācija” ir augstas efektivitātes koģenerācija, kā definēts Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 34) punktā;

⁽³¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 347/2013 (2013. gada 17. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr. 1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr. 713/2009, Regulu (EK) Nr. 714/2009 un Regulu (EK) Nr. 715/2009 (OV L 115, 25.4.2013., 39. lpp.).

- 46) “ūdeņraža tīkla operators” ir fiziska vai juridiska persona, kas nodrošina ūdeņraža tīkla transportēšanas funkciju un ir atbildīga par ūdeņraža tīkla ekspluatēšanu, apkopes nodrošināšanu un, ja nepieciešams, attīstīšanu noteiktā teritorijā, kā arī – attiecīgā gadījumā – par tā starpsavienojumiem ar citiem ūdeņraža tīkliem un par sistēmas ilgtermiņa spēju izpildīt ūdeņraža transportēšanas saprātīgas prasības;
- 47) “nebalanss” ir nebalanss, kā definēts Komisijas Regulas (ES) 2017/2195 2. panta 8) punktā;
- 48) “nebalansa norēķini” ir nebalansa norēķini, kā definēts Komisijas Regulas (ES) 2017/2195 2. panta 9) punktā;
- 49) “nebalansa norēķinu periods” ir nebalansa norēķinu periods, kā definēts Regulas (ES) 2019/943 2. panta 15) punktā;
- 50) “individuāls atbalsts” ir *ad hoc* atbalsts un saskaņā ar atbalsta shēmu piešķirts atbalsts, par kuru ir jāziņo;
- 51) “pārtraucamības shēma” ir elektroapgādes drošības pasākums, kas paredzēts, lai nodrošinātu stabilu frekvenci elektrosistēmā vai risinātu elektroapgādes drošības īstermiņa problēmas, arī pārtraucot slodzi;
- 52) “mikrouzņēmums” ir uzņēmums, kas atbilst mikrouzņēmumiem piemērojamajiem nosacījumiem, kuri noteikti Komisijas Ieteikumā par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju ⁽³²⁾;
- 53) “dabā balstīts risinājums” ir risinājums, kuru iedvesmojusi un kura pamatā ir daba, kurš ir izmakslietderīgs, vienlaikus nodrošina vidiskus, sociālus un ekonomiskus ieguvumus, palīdz veidot noturību un ievieš vairākas un daudzveidīgākas dabas un dabiskas iezīmes un procesus pilsētās, sauszemes un jūras ainavās, īstenojot vietējiem apstākļiem pielāgotas, resursefektīvas un sistēmiskas intervences;
- 54) “tīkla pārslodzes pasākums” ir elektroapgādes drošības pasākums, kas paredzēts, lai kompensētu elektroenerģijas pārvades vai sadales tīkla jaudas nepietiekamību;
- 55) “piesārņotājs” ir piesārņotājs, kā definēts Regulas (ES) 2020/852 2. panta 10) punktā;
- 56) “piesārņojuma radītājs” ir piesārņojuma radītājs, kā definēts Padomes Ieteikuma 75/436/Euratom, EOTK, EEK ⁽³³⁾ pielikuma 3. punktā;
- 57) “piesārņojums” ir piesārņojums, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2010/75/ES ⁽³⁴⁾ 3. panta 2) punktā;
- 58) “princips “piesārņotājs maksā”” nozīmē, ka piesārņojuma likvidēšanas pasākumu izmaksas būtu jāsedz piesārņojuma radītājam, kurš piesārņojumu izraisījis;
- 59) “sagatavošana atkalizmantošanai” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 16) punktā definētā “sagatavošana atkārtotai izmantošanai”;
- 60) “uzlādes infrastruktūra” ir fiksēta vai mobila infrastruktūra, kas tīrus transportlīdzekļus vai mobilo dienestu tīru aprīkojumu apgādā ar elektroenerģiju;
- 61) “atgūšana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 15) punktā definētā “reģenerācija”;
- 62) “reciklēšana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 17) punktā definētā “pārstrāde”;
- 63) “atsauces projekts” ir paraugprojekts, kas raksturo vidusmēra projektu atbalsta shēmas atbalsttiesīgo atbalsta saņēmēju kategorijā;

⁽³²⁾ Komisijas Ieteikums (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

⁽³³⁾ Padomes ieteikums (1975. gada 3. marts) attiecībā uz izmaksu sadalījumu un publisko institūciju rīcību vides jautājumos (OV L 194, 25.7.1975., 1. lpp.).

⁽³⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

- 64) “uzpildes infrastruktūra” ir stacionāra vai mobila infrastruktūra, ar kuru nodrošina ūdeņradi, gāzveida (saspiestā dabasgāze (CNG)) un sašķidrināto (sašķidrinātā dabasgāze (LNG)) dabasgāzi, biogāzi un biodegvielas, tai skaitā modernās biodegvielas, vai sintētiskās degvielas, kas ražotas ar atjaunīgo enerģiju vai mazoglekļa enerģiju;
- 65) “atveseļošana” ir vidiskās pārvaldības darbības, kuru mērķis ir atjaunot ekosistēmas darbības līmeni degradētās vietās un kuru nolūks ir ekosistēmas pakalpojumu atjaunošana vai turpināšana, nevis noteiktas dabiskas vai pusdabiskas atsauces ekosistēmas bioloģiskā daudzveidība un integritāte;
- 66) “remediācija” ir vidiskās pārvaldības darbības, piemēram, kontaminātu vai barības vielu pārpalikuma likvidēšana no augsnes un ūdens vai detoksifikācija ar mērķi likvidēt degradācijas avotus;
- 67) “atjaunīgā elektroenerģija” ir elektroenerģija, kas saražota no atjaunīgajiem energoresursiem, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1) punktā;
- 68) “atjaunīgās enerģijas kopiena” ir Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 16) punktā definētā “atjaunojamās enerģijas kopiena”;
- 69) “atjaunīgā enerģija” ir atjaunīgo energoresursu enerģija jeb atjaunīgā enerģija, kas Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 1) punktā definēta kā “no atjaunojamajiem energoresursiem iegūta enerģija” jeb “atjaunojamā enerģija”;
- 70) “atjaunīgais ūdeņradis” ir ūdeņradis, kas ražots, izmantojot atjaunīgo enerģiju, saskaņā ar metodiku, kura Direktīvā (ES) 2018/2001 noteikta nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgajām šķidrām un gāzveida transporta degvielām;
- 71) “nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās šķidrās vai gāzveida transporta degvielas” ir no atjaunīgajiem energoresursiem ražotas nebioloģiskas izcelsmes šķidrās vai gāzveida transporta degvielas, kas Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 36) punktā definētas kā “no atjaunojamiem energoresursiem ražota nebioloģiskas izcelsmes šķidrā vai gāzveida transporta degviela”;
- 72) “resursu pietiekamība” ir ražošanas jaudas līmenis, ko uzskata par pietiekamu, lai tirdzniecības zonā jebkurā konkrētā periodā apmierinātu pieprasījuma līmeņus, balstoties uz konvencionālu statistikas rādītāju, ko izmanto organizācijas, kuras Savienības iestādes atzīst par tādām, kam ir svarīga nozīme vienotā elektroenerģijas tirgus izveidē, piemēram, elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls (ENTSO-E);
- 73) “resursefektivitāte” ir tā ielaides daudzuma samazināšana, kas vajadzīgs, lai saražotu izlaides vienību vai aizstātu primāro ielaidi ar sekundāro ielaidi;
- 74) “atjaunošana” ir process, kurā ekosistēmai palīdz atkopties, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un palielinātu ekosistēmu izturētspēju, jo īpaši noturību pret klimata pārmaiņām. Ekosistēmu atjaunošana ietver pasākumus, ko veic ekosistēmas stāvokļa uzlabošanai un ekosistēmas atkalradīšanai vai atkalizveidei, ja tās stāvoklis ir zudis, kā ekosistēmas izturētspējas un klimatadaptācijas uzlabošanai;
- 75) “atkalizmantošana” ir Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 13) punktā definētā “atkārtotā izmantošana”, un ietver jebkuru darbību, ar kuru produkti vai sastāvdaļas, kas nav atkritumi, tiek izmantoti vēlreiz citiem mērķiem, nevis tiem, kuriem tie radīti;
- 76) “mazs uzņēmums” ir uzņēmums, kas atbilst mazajiem uzņēmumiem piemērojamajiem nosacījumiem, kuri noteikti Komisijas Ieteikumā par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju;
- 77) “mazs vai vidējs uzņēmums” (“MVU”) ir uzņēmums, kas atbilst nosacījumiem, kuri noteikti Komisijas Ieteikumā par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju;
- 78) “mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir uzņēmums, kurš nav MVU un kura darbinieku skaits nepārsniedz 499, rēķinot saskaņā ar Komisijas Regulas (ES) Nr. 651/2014 ⁽³⁵⁾ I pielikuma 3.–6. pantu, un kura gada apgrozījums nepārsniedz 100 miljonus EUR vai kura gada bilance nepārsniedz 86 miljonus EUR. Vairākus subjektus uzskata par vienu uzņēmumu, ja ir izpildīts kāds no Regulas (ES) Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 3. punktā uzskaitījumiem nosacījumiem;

⁽³⁵⁾ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

- 79) “viedā uzlāde” ir uzlādes operācija, kurā akumulatoram piegādātās elektroenerģijas intensitāte tiek koriģēta reāllaikā, balstoties uz informāciju, kas saņemta, izmantojot elektroniskos sakarus;
- 80) “viedgatavība” ir ēku vai ēkas daļu spēja savu funkcionēšanu pielāgot iemītnieku vajadzībām, arī optimizējot energoefektivitāti un vispārējo sniegumu, un savu funkcionēšanu pielāgot, reaģējot uz signāliem no enerģotīkla;
- 81) “balansēšanas standartpienākumi” ir uz visām tehnoloģijām attiecināmi nediskriminējoši balansēšanas pienākumi (“atbildība par balansēšanu”), no kuriem nav atbrīvots neviens ražotājs, kā noteikts Regulas (ES) 2019/943 5. pantā;
- 82) “darbu sākums” ir pirmās stingri noteiktās saistības (piemēram, pasūtīt aprīkojumu vai sākt būvniecību), kas padara investīcijas neatgriezeniskas. Zemes pirkšanu un tādus sagatavošanās darbus kā atļauju saņemšanu un priekšizpēti veicšanu par darbu sākumu neuzskata. Attiecībā uz pārņemšanu “darbu sākums” ir brīdis, kad tiek iegādāti aktīvi, kas ir tieši saistīti ar iegādāto uzņēmējdarbības vietu;
- 83) “stratēģiskā rezerve” ir jaudas mehānisms, kurā elektroenerģijas jauda (piemēram, ražošana, uzkrāšana vai pieprasījuma reakcija) tiek turēta ārpus elektroenerģijas tirgus un tiek dispečēta tikai īpašos apstākļos;
- 84) “kopējās īpašumtiesību izmaksas” ir transportlīdzekļa iegādes un īpašumā turēšanas kopējās izmaksas visā tā ekspluatācijas laikā, arī ar transportlīdzekļa iegādi vai nomu saistītās izmaksas, degvielas izmaksas, tehniskās uzturēšanas un remonta izmaksas, apdrošināšanas izmaksas, finansēšanas izmaksas un nodokļi;
- 85) “pārvades sistēmas operators” (PSO) ir pārvades sistēmas operators, kas definēts Direktīvas (ES) 2019/944 2. panta 35. punktā;
- 86) “transportlīdzeklis” ir jebkurš no šiem:
- a) M1, M2, N1, M3, N2, N3 vai L kategorijas autotransporta līdzeklis;
  - b) iekšzemes vai jūras un piekrastes ūdeņu kuģis pasažieru vai kravas pārvadāšanai;
  - c) ritošais sastāvs;
  - d) gaisa kuģis;
- 87) “apstrāde” ir apstrāde, kā definēts Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 14) punktā;
- 88) “Savienības minimālais nodokļu līmenis” ir Savienības tiesību aktos noteiktais minimālais nodokļu līmenis; attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju tas ir minimālais nodokļu līmenis, kas noteikts Padomes Direktīvas 2003/96/EK I pielikumā ⁽³⁶⁾;
- 89) “Savienības standarts” ir:
- a) obligāts Savienības standarts, ar ko nosaka līmeņus, kādi vides jomā jāsasniedz atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot standartus vai mērķrādītājus, kas noteikti Savienības līmenī un ir saistoši dalībvalstīm, bet ne atsevišķiem uzņēmumiem;
  - b) pienākums izmantot labākos pieejamos tehniskos paņēmienus (LPTP), kā noteikts Direktīvā 2010/75/ES, un nodrošināt, lai emisiju līmeņi nepārsniegtu tos, kas tiktu sasniegti, piemērojot LPTP; ja emisiju līmeņi, kas saistīti ar LPTP ⁽³⁷⁾, ir noteikti īstenošanas aktos, kuri pieņemti saskaņā ar Direktīvu 2010/75/ES vai citām piemērojamām direktīvām, šie līmeņi ir piemērojami attiecībā uz šo pamatnostādņu tvērumu; ja šie līmeņi ir izteikti kā diapazons, piemēro robežvērtību, attiecībā uz kuru attiecīgajam uzņēmumam LPTP tiek noteikti vispirms;
- 90) “atkritumi” ir atkritumi, kā definēts Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 1) punktā;
- 91) “atlikumsiltums” ir atlikumsiltums, kā definēts Direktīvas (ES) 2018/2001 2. panta 9) punktā.

⁽³⁶⁾ Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.).

⁽³⁷⁾ Tas var ietvert saistītos emisiju līmeņus (LPTP SEL), saistītos energoefektivitātes līmeņus (LPTP SEEL) vai saistītos vidiskā snieguma līmeņus (LPTP SVSL).

3. SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU

20. Šajās pamatnostādnēs ir noteikti saderības kritēriji saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu attiecībā uz atbalsta pasākumiem vides aizsardzības, ieskaitot klimata aizsardzību, un enerģētikas mērķiem, uz kuriem attiecas paziņošanas prasība, kas noteikta Līguma 108. panta 3. punktā.
21. Pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija par saderīgu ar iekšējo tirgu var uzskatīt valsts atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību attīstību Savienībā (pozitīvais nosacījums), ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm (negatīvais nosacījums).
22. Novērtējot to, vai vides aizsardzības un enerģētikas atbalsts var būt uzskatāms par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, Komisija analizēs šādus aspektus:
- a) attiecībā uz pirmo (pozitīvo) nosacījumu, ka atbalsts veicina saimnieciskās darbības attīstību:
- i) ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un – attiecīgā gadījumā – tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām (sk. 3.1.1. iedaļu);
  - ii) atbalsta stimulējošā ietekme (sk. 3.1.2. iedaļu);
  - iii) nav pārkāpts neviens relevantants Savienības tiesību akta noteikums (sk. 3.1.3. iedaļu);
- b) attiecībā uz otro (negatīvo) nosacījumu, ka atbalsts nerada nepamatotu nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm:
- i) vajadzība pēc valsts iejaukšanās (sk. 3.2.1.1. iedaļu);
  - ii) atbalsta piemērotība (sk. 3.2.1.2. iedaļu);
  - iii) atbalsta samērīgums (atbalsts ir ierobežots līdz minimumam, kas nepieciešams tā mērķa sasniegšanai), arī kumulācija (sk. 3.2.1.3. iedaļu);
  - iv) atbalsta pārredzamība (sk. 3.2.1.4. iedaļu);
  - v) izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību (sk. 3.2.2. iedaļu);
  - vi) atbalsta pozitīvās un negatīvās ietekmes izsvēršana (sk. 3.3. iedaļu).

3.1. Pozitīvais nosacījums: atbalstam ir jāveicina saimnieciskās darbības attīstība

3.1.1. *Ar pasākumu veicinātās saimnieciskās darbības identifikācija, tās pozitīvā ietekme uz sabiedrību kopumā un – attiecīgā gadījumā – tās nozīmīgums konkrētām Savienības rīcībpolitikām*

23. Paziņojot atbalstu, dalībvalstīm ir jāidentificē saimnieciskās darbības, kas tiks veicinātas atbalsta rezultātā, un tas, kā tiek atbalstīta minēto darbību attīstība.
24. Atbalsts, ko piešķir, lai novērstu vai mazinātu saimniecisko darbību negatīvo ietekmi uz klimatu vai vidi, var veicināt saimniecisko darbību attīstību, palielinot attiecīgās saimnieciskās darbības ilgtspēju. Atbalsts var arī nodrošināt, ka šī darbība var turpināties nākotnē, neradot neproporcionālu kaitējumu videi un atbalstot jaunu saimniecisko darbību un pakalpojumu radīšanu (atbalstot tā dēvētās “zaļās ekonomikas” attīstību).
25. Dalībvalstij ir arī jāapraksta, vai un kā tā sniegs ieguldījumu Savienības klimata rīcībpolitikas, vides rīcībpolitikas un enerģētikas rīcībpolitikas mērķu sasniegšanā, un jo īpaši paredzami atbalsta sniegtie labumi, proti, tā būtiskais ieguldījums vides aizsardzībā, arī klimata pārmaiņu mīkstināšanā jeb klimatmitigācijā, vai iekšējā enerģijas tirgus efektīvā darbībā.

3.1.2. *Stimulējoša ietekme*

26. Uzskatīt, ka atbalsts veicina saimniecisku darbību, var tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme ir tad, ja atbalsts rosina atbalsta saņēmēju mainīt viņa uzvedību, iesaistīties papildu saimnieciskā darbībā vai veidi nekaitīgākā saimnieciskā darbībā, ko atbalsta saņēmējs nedarītu, ja nebūtu atbalsta, vai darītu to ierobežotā vai atšķirīgā veidā.
27. Atbalsts nedrīkst segt darbības izmaksas, kas atbalsta saņēmējam rastos jebkurā gadījumā, un tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parasto darījumdarbības risku ⁽³⁸⁾.
28. Stimulējošas ietekmes pierādīšana nozīmē arī identificēt faktisko scenāriju un varbūtējo hipotētisko scenāriju bez atbalsta ⁽³⁹⁾. Komisija to izvērtēs, balstoties uz 3.2.1.3. iedaļā minēto skaitlisko aprēķinu.
29. Komisija uzskata, ka atbalstam nav atbalsta saņēmēju stimulējošas ietekmes, ja darbs pie projekta vai darbības jau ir uzsākts, pirms atbalsta saņēmējs iesniedz valsts iestādēm rakstisku atbalsta pieteikumu. Gadījumos, kad atbalsta saņēmējs sāk īstenot projektu pirms pieteikšanās atbalsta saņemšanai, atbalsts, kas piešķirts sakarā ar minēto projektu, principā netiks uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu.
30. Atbalsta pieteikums var būt dažādos veidos, piemēram, kā piedāvājums konkurenci veicinošā konkursa procedūrā. Ikvienā pieteikumā ir jānorāda vismaz pieteikuma iesniedzēja vārds, uzvārds vai nosaukums, projekta vai darbības apraksts, arī tā atrašanās vieta, un tā īstenošanai vajadzīgā atbalsta summa.
31. Izņēmuma gadījumos atbalstam var būt stimulējoša ietekme pat attiecībā uz projektiem, kas sākti pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas. Uzskata, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme jo īpaši šādās situācijās:
- atbalsts tiek piešķirts automātiski saskaņā ar mērķi un nediskriminējošiem kritērijiem, dalībvalstij neīstenojot nekādu tālāku rīcības brīvību, un pasākums ir pieņemts un ir stājies spēkā, pirms tiek sākts darbs pie atbalstāmā projekta vai darbības, izņemot pēctecīgo fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau agrāk ir attiekušās iepriekšējas shēmas nodokļu atvieglojumu veidā;
  - valsts iestādes pirms darbu sākšanas ir publicējušas paziņojumu par to nodomu noteikt, ka ierosinātais atbalsta pasākums tiks atbalstīts tikai tad, ja Komisija apstiprinās pasākumu, kā to paredz Līguma 108. panta 3. punkts. Minētais paziņojums jādara pieejams publiskā tīmekļa vietnē vai citā publiski pieejamā plašsaziņas līdzeklī ar pielīdzināmi plašu un vienkāršu piekļuvi tam, un tajā skaidri jānorāda to projektu veids, kurus dalībvalsts ierosina kā atbilstīgus, un laiks, no kura dalībvalsts plāno šādus projektus uzskatīt par atbilstīgiem. Ierosināto atbilstību nedrīkst nepamatoti ierobežot. Atbalsta saņēmējam pirms darbu sākšanas jābūt informējamam piešķirēju iestādi, ka ierosinātais atbalsta pasākums tika uzskatīts par priekšnosacījumu pieņemtajiem investīciju lēmumiem. Ja dalībvalsts pamatojas uz šādu paziņojumu, lai pierādītu stimulējošu ietekmi, tai kā daļa no sava valsts atbalsta paziņojuma jāiesniedz paziņojuma kopija un jānorāda saite uz tīmekļa vietni, kurā tas publicēts, vai attiecīgs pierādījums par tā pieejamību sabiedrībai;

⁽³⁸⁾ Sk. Tiesas 2013. gada 13. jūnija spriedumu, *HGA un citi/Komisija*, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387, 104. punkts.

⁽³⁹⁾ Šim scenārijam jābūt ticamam, patiesam un saistītam ar lēmumu pieņemšanas faktoriem, kas pastāv brīdī, kad atbalsta saņēmējs pieņem lēmumu par projektu. Dalībvalstis tiek aicinātas izmantot oficiālus valdes dokumentus, riska novērtējumus, finanšu pārskatu, iekšējos darījumdarbības plānus, ekspertu atzinumus un citus pētījumus, kas attiecas uz novērtējamo projektu. Dalībvalstīm stimulējošās ietekmes pierādīšanā var palīdzēt dokumenti, kuros ir informācija par pieprasījuma, izmaksu vai finanšu prognozēm, dokumenti, kuri ir iesniegti investīciju komitejai un kuros ir analizēti investīciju/darbības scenāriji, vai dokumenti, kuri ir iesniegti finanšu iestādēm. Šiem dokumentiem jābūt no tā paša perioda, kad notika lēmumu pieņemšanas process par investīciju/darbību.

- c) darbības atbalsts, kas piešķirts esošām iekārtām videi nekaitīgai ražošanai, ja darbi nav sākti, jo nav būtisku jaunu investīciju. Šādos gadījumos stimulējošo ietekmi var pierādīt, ieviešot izmaiņas, lai iekārtu ekspluatētu videi labvēlīgā veidā, nevis izmantojot lētāku alternatīvu ekspluatācijas režīmu, kas ir videi mazāk labvēlīgs.
32. Komisija uzskata, ka atbalstam, kas piešķirts tikai, lai segtu izmaksas, kuras saistītas ar pielāgošanos Savienības standartiem, principā nav stimulējošas ietekmes. Stimulējoša ietekme var būt tikai atbalstam, kas pārsniedz Savienības standartus. Tomēr gadījumos, kad attiecīgais Savienības standarts jau ir pieņemts, bet vēl nav spēkā, atbalstam var būt stimulējoša ietekme, ja tas stimulē investīciju veikšanu un pabeigšanu vismaz 18 mēnešus pirms standarta stāšanās spēkā, ja vien 4.1.–4.13. iedaļā nav norādīts citādi. Lai neatturētu dalībvalstis noteikt obligātus valsts standartus, kas ir stingrāki vai plašāki nekā attiecīgie Savienības standarti, atbalsta pasākumiem var būt stimulējoša ietekme neatkarīgi no šādu valsts standartu esības. Šāda situācija pastāv arī tad, ja ir obligāti valsts standarti, kas pieņemti, ja Savienības standartu nav.
- 3.1.3. *Nav pārkāpts neviens relevants Savienības tiesību akta noteikums*
33. Ja atbalstītā darbība vai atbalsta pasākums vai ar to saistītie nosacījumi, arī tā finansēšanas metode, ja tā ir pasākuma neatņemama daļa, ir saistīti ar relevanta Savienības tiesību akta pārkāpumu, atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Tā var būt, piemēram, gadījumā, ja uz atbalstu attiecas klauzulas, kas nosaka, ka tā piešķiršana ir tieši vai netieši atkarīga no produktu vai aprīkojuma izcelsmes, piemēram, prasības atbalsta saņēmējam pirkt vietēji ražotus produktus.
- 3.2. **Negatīvais nosacījums: atbalsta pasākums nevar radīt tādu nepamatotu nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm**
- 3.2.1. *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*
- 3.2.1.1. *Atbalsta nepieciešamība*
34. Ierosinātajam valsts atbalsta pasākumam jābūt mērķorientētam uz situāciju, kurā tas var veicināt būtisku attīstību, ko tirgus viens pats nevar nodrošināt, piemēram, novēršot tirgus nepilnības, kuras saistītas ar projektiem vai darbībām, par ko atbalsts tiek piešķirts. Lai gan ir vispāratzīts, ka tirgi, kuros valda konkurence, mēdz radīt efektīvus rezultātus saimniecisko darbību attīstības, cenu, izlaides un resursu izmantojuma ziņā, apstākļos, kad pastāv tirgus nepilnības, publiska iejaukšanās valsts atbalsta veidā var uzlabot tirgu efektīvu darbību un tādējādi veicināt saimnieciskās darbības attīstību, ciktāl tirgus viens pats nevar sniegt efektīvu iznākumu. Dalībvalstij būtu jāidentificē tirgus nepilnības, kas liedz sasniegt pietiekama līmeņa vides aizsardzību vai iekšējā enerģijas tirgus efektivitāti. Galvenās ar vides aizsardzību un enerģētiku saistītās tirgus nepilnības, kas var liegt panākt optimālu iznākumu un var novest pie neefektīva iznākuma, ir izklāstītas tālāk.
- a) Negatīvās eksternalitātes: tās ir vizīplatītākās vides atbalsta pasākumos un rodas, kad piesārņojums nav pienācīgi novērtēts, tas ir, attiecīgais uzņēmums nesedz visas piesārņojuma radītās izmaksas. Šādā gadījumā uzņēmumiem, kas darbojas savās interesēs, var nebūt pietiekamu stimulu ņemt vērā negatīvās eksternalitātes, kas rodas to saimnieciskās darbības rezultātā, tiem izvēloties konkrētu tehnoloģiju vai lemjot par izlaides līmeni. Citiem vārdiem sakot, izmaksas, ko sedz uzņēmums, pilnībā neatspoguļo izmaksas, ko sedz patērētāji un sabiedrība kopumā. Tādēļ uzņēmumiem parasti nav pietiekama stimula samazināt to radītā piesārņojuma līmeni vai piemērot individuālus pasākumus, lai aizsargātu vidi.
- b) Pozitīvās eksternalitātes: fakts, ka daļēju ieguvumu no investīcijām gūs tirgus dalībnieki, kas nav investors, var izraisīt to, ka uzņēmumi investē pārāk maz. Pozitīvās eksternalitātes var rasties, piemēram, kad investē ekoinovācijās, sistēmas stabilitātē, jaunu un novatorisku atjaunīgo energoresursu tehnoloģijās un novatoriskos pieprasījuma reakcijas pasākumos vai tādu energoinfrastruktūras vai elektroapgādes drošības pasākumu gadījumā, kas dod labumu daudzām dalībvalstīm vai lielākam patērētāju skaitam.

- c) Informācijas asimetrija: šāda situācija parasti rodas tirgos, kuros nesaskan informācija, kas pieejama vienā tirgus pusē, un informācija, kas pieejama otrā tirgus pusē. Tā varētu rasties, piemēram, ja ārējiem finanšu investoriem trūkst informācijas par projekta iespējamo ienesīgumu un riskiem. Tas var notikt arī pārrobežu infrastruktūru sadarbībā, kurā vienai pusei ir informācijas trūkums, salīdzinot ar otru pusi. Lai gan risks vai nenoteiktība paši par sevi neizraisa tirgus nepilnību, informācijas asimetrijas problēma ir saistīta ar šāda riska un nenoteiktības pakāpi. Gan viens, gan otrs mēdz būt augstāks vides investīcijām, kam parasti ir ilgāks amortizācijas periods, pastiprinot koncentrēšanos uz īstermiņa perspektīvu, ko varētu pasliktināt šādu investīciju finansēšanas nosacījumi, jo īpaši attiecībā uz MVU.
- d) Koordinācijas nepilnības: tās var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu, jo investoriem ir atšķirīgas intereses un stimuli (tā sauktās pretrunīgās intereses – *split incentives*), līguma slēgšanas izmaksas vai atbildības apdrošināšanas kārtība, neskaidrība par sadarbības iznākumu un tīkla ietekmi, piemēram, elektroapgādes nepārtrauktību. Šādas koordinācijas nepilnības var rasties, piemēram, attiecībās starp ēkas īpašnieku un īrnieku attiecībā uz energoefektīviem risinājumiem. Arī informācijas problēmas, jo īpaši tās, kas saistītas ar informācijas asimetriju, var saasināt koordinācijas nepilnības. Koordinācijas nepilnības var rasties arī tad, ja jāsasniedz konkrēta kritiskā masa, pirms rodas komerciāla interese sākt projektu, kas var būt īpaši svarīgs aspekts (pārrobežu) infrastruktūras projektos.
35. Tomēr tikai tas vien, ka konkrētā kontekstā pastāv tirgus nepilnības, nav pietiekami, lai pierādītu valsts atbalsta nepieciešamību. Var jau būt ieviestas citas rīcībpolitikas un pasākumi, lai risinātu dažas no identificētajām tirgus nepilnībām. Kā piemēru var minēt nozares regulējumu, obligātos Savienības standartus attiecībā uz piesārņojumu, piegādes pienākumus, cenu noteikšanas mehānismus, piemēram, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu (ETS), un oglekļa nodokļus. Papildu pasākumus, arī valsts atbalstu, var vērst tikai uz atlikušajām tirgus nepilnībām, tas ir, tirgus nepilnībām, kas nav atrisinātas ar šādām citām rīcībpolitikām un pasākumiem. Svarīgi ir arī parādīt, kā valsts atbalsts nostiprina citas ieviestās rīcībpolitikas un pasākumus, kuru mērķis ir novērst tās pašas tirgus nepilnības. Tādējādi valsts atbalsta nepieciešamības apliecināšana ir sarežģītāka, ja tas mazina citu tādu rīcībpolitiku ietekmi, kuras ir vērstas uz tām pašām tirgus nepilnībām. Tāpēc dalībvalstij būtu arī jāidentificē jebkādas esošās rīcībpolitikas un pasākumi, kas jau ir vērsti uz identificētajām regulējuma vai tirgus nepilnībām.
36. Komisija uzskatīs, ka atbalsts ir nepieciešams, ja dalībvalsts pierādīs, ka tas tiek efektīvi vērsti pret atlikušajām tirgus nepilnībām, ņemot vērā arī visas citas rīcībpolitikas un pasākumus, kas jau ieviesti, lai pievērstos dažām no identificētajām tirgus nepilnībām.
37. Ja valsts atbalsts tiek piešķirts projektiem vai darbībām, kas attiecībā uz to tehnoloģisko saturu, riska līmeni un apmēru ir līdzīgi tiem, kuri jau īstenoti Savienībā tirgus apstākļos, Komisija principā pieņems, ka tirgus nepilnības nepastāv, un pieprasīs papildu pierādījumus, kas apliecina vajadzību pēc valsts atbalsta.
38. Lai pierādītu atbalsta nepieciešamību, dalībvalstij jāpierāda, ka projekts vai – shēmu gadījumā – atsauces projekts bez atbalsta netiktu īstenots. Komisija to novērtēs, balstoties uz 3.2.1.3. iedaļā minēto skaitlisko aprēķinu vai īpašu uz pierādījumiem balstītu analīzi, ko dalībvalsts iesniedz, pierādot atbalsta nepieciešamību.

3.2.1.2. Piemērotība

39. Ierosinātajam atbalsta pasākumam jābūt rīcībpolitikas instrumentam, kas ir piemērots paredzētā atbalsta mērķa sasniegšanai, proti, nedrīkst būt tādu mazāk kropļojošu rīcībpolitikas un atbalsta instrumentu, ar ko varētu sasniegt tādus pašus rezultātus.

3.2.1.2.1. Piemērotība salīdzinājumā ar alternatīviem rīcībpolitikas instrumentiem

40. Valsts atbalsts nav vienīgais rīcībpolitikas instruments, kas pieejams dalībvalstīm, lai veicinātu vides aizsardzības līmeņa paaugstināšanu vai nodrošinātu efektīvu iekšējo enerģijas tirgu. Var būt pieejami citi, piemērotāki instrumenti, piemēram, tirgus instrumenti vai pieprasījuma puses pasākumi, kas ietver regulējumu, atbilstību principam "energoefektivitāte pirmajā vietā"⁽⁴⁰⁾, publisko iepirkumu vai standartizāciju, kā arī publiskās infrastruktūras finansējuma palielināšana un vispārēji fiskāli pasākumi. Nesaistošiem instrumentiem, piemēram, brīvprātīgam ekomarkējumam un videi nekaitīgu tehnoloģiju izplatīšanai, arī var būt svarīga nozīme, lai sasniegtu augstāku vides aizsardzības līmeni⁽⁴¹⁾.
41. Dažādi pasākumi vienas tirgus nepilnības novēršanai var būt pretrunā cits citam. Tas ir gadījumā, kad ir ieviests efektīvs tirgus mehānisms, piemēram, Savienības ETS, lai konkrēti risinātu eksternalitāšu problēmu. Papildu atbalsta pasākums tās pašas tirgus nepilnības novēršanai varētu mazināt tirgus mehānisma efektivitāti. Tāpēc, ja atbalsta shēma ir vērsta uz atlikušo tirgus nepilnību risināšanu, atbalsta shēmai jābūt izstrādātai tā, lai nemazinātu tirgus mehānisma efektivitāti.
42. Principa "piesārņotājs maksā" ievērošana vides jomas tiesību aktos ir vērsta uz to, lai nodrošinātu, ka ar negatīvajām eksternalitātēm saistītās tirgus nepilnības tiks novērstas. Tāpēc valsts atbalsts nav piemērots instruments un to nevar piešķirt, ciktāl atbalsta saņēmēju var saukt pie atbildības par piesārņojuma radīšanu saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības vai valstu tiesību aktiem.

3.2.1.2.2. Piemērotība salīdzinājumā ar dažādiem atbalsta instrumentiem

43. Valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai var piešķirt dažādos veidos. Tomēr dalībvalstij būtu jānodrošina, ka atbalsts tiek piešķirts tādā veidā, kas rada vismazākos tirdzniecības un konkurences izkropļojumus.
44. Šajā sakarā dalībvalstij ir jāpierāda, kāpēc citi – potenciāli mazāk kropļojoši – atbalsta veidi ir mazāk piemēroti, piemēram, atmaksājami avansi salīdzinājumā ar tiesajām dotācijām, nodokļu kredīti salīdzinājumā ar nodokļu atlaidēm vai atbalsta veidi, kuru pamatā ir finanšu instrumenti, piemēram, parāds salīdzinājumā ar pašu kapitāla instrumentiem, arī, piemēram, aizdevumi ar zemu procentu likmi vai procentu likmes subsīdijas, valsts garantijas vai alternatīva finansējuma nodrošināšana ar izdevīgiem nosacījumiem.
45. Atbalsta instrumenta izvēlei vajadzētu būt atbilstoši, ņemot vērā tirgus nepilnību, ko paredzēts novērst ar atbalsta pasākumu. Ja faktiskie ieņēmumi ir nenoteikti, piemēram, energotaupības pasākumu gadījumā, vispiemērotākais instruments var būt atmaksājams avansa maksājums.

⁽⁴⁰⁾ Saskaņā ar minēto principu dalībvalstīm enerģētikas plānošanā, rīcībpolitikā un investīciju lēmumos maksimāli jāņem vērā alternatīvi izmaksu ziņā efektīvi energoefektivitātes pasākumi, ar ko enerģijas pieprasījumu un energoapgādi padara efektīvāku, jo īpaši ar tādiem līdzekļiem kā izmakslietderīgs enerģijas galapatēriņa ietaupījums, pieprasījuma reakcijas iniciatīvas un efektīvāka enerģijas pārveide, pārveide un sadale, kas vienlaikus joprojām nodrošina minēto lēmumu mērķu sasniegšanu. Sk. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

⁽⁴¹⁾ Produktu vides marķējumu un norāžu izmantošana var būt vēl viena pieeja, kas ļauj patērētājiem/lietotājiem pieņemt apzinātus lēmumus par pirkumu un palielināt pieprasījumu pēc videi nekaitīgiem produktiem. Uzticami vides marķējumi un patiesas norādes – ja tie ir labi izstrādāti, atzīti un saprotami un attiecīgie patērētāji tiem uzticas un tos atzīst – var būt ietekmīgs rīks (patērētāju) uzvedības veidošanā un vadīšanā ceļā uz videi nekaitīgāku izvēļu veikšanu. Atzīta marķēšanas/sertificēšanas sistēma ar skaidriem kritērijiem, kam piemērotu ārēju (trešo personu veiktu) verificēšanu, būtu viens no visefektīvākajiem veidiem, kā uzņēmumi varētu pierādīt patērētājiem un ieinteresētajām personām, ka tie atbilst augstiem vides standartiem. Šajā kontekstā Komisija šo pamatnostādņu piemērošanas jomā neiekļauj konkrētus noteikumus attiecībā uz atbalstu videi nekaitīgu produktu projektēšanai un ražošanai.

46. Dalībvalstij jāpierāda, ka atbalsts un tā struktūra ir piemēroti, lai sasniegtu tā pasākuma mērķi, kuram atbalsts tiek piešķirts.

3.2.1.3. Samērīgums

47. Atbalstu uzskata par samērīgu, ja atbalsta summa katram atbalsta saņēmējam ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams, lai īstenotu atbalstīto projektu vai darbību.

48. Saskaņā ar vispārējo principu atbalstu uzskatīs par ierobežotu līdz atbalstītās darbības vai projekta īstenošanai nepieciešamajam minimumam, ja atbalsts būs atbilstošs neto papildu izmaksām (finansējuma deficītam), kas nepieciešamas, lai sasniegtu atbalstītā pasākuma mērķi, salīdzinājumā ar hipotētisko scenāriju gadījumā, ja atbalstu nepiešķir. Neto papildu izmaksas nosaka, aprēķinot starpību starp atbalstāmā projekta ekonomiskajiem ieņēmumiem un izmaksām (ieskaitot investīcijas un darbību) un tāda alternatīva projekta ekonomiskajiem ieņēmumiem un izmaksām, kādu atbalsta saņēmējs, visticamāk, īstenotu, ja nebūtu atbalsta.

49. Šo neto papildu izmaksu sīks novērtējums nebūs vajadzīgs, ja atbalsta summas tiek noteiktas konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, jo tā nodrošina ticamu aplēsi par atbalsta minimumu, kas vajadzīgs iespējamiem atbalsta saņēmējiem⁽⁴²⁾. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsta samērīgums ir nodrošināts, ja ir izpildīti šādi kritēriji:

- a) konkursa procedūra ir konkurenci veicinoša, proti, tā ir atklāta, skaidra, pārredzama un nediskriminējoša, balstīta uz objektīviem kritērijiem, noteikta *ex ante* saskaņā ar pasākuma mērķi un līdz minimumam samazina stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas risku;
- b) kritēriji tiek publiskoti pietiekamu laiku pirms pieteikumu iesniegšanas termiņa, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci⁽⁴³⁾;
- c) ar konkursa procedūru saistītais budžets vai apjoms ir saistošs ierobežojums, proti, var gaidīt, ka ne visi pretendenti saņems atbalstu, paredzamais piedāvājumu iesniedzēju skaits ir pietiekams efektīvas konkurenci nodrošināšanai un to konkursa procedūru plānojums, kurās tiek saņemti nepietiekams skaits piedāvājumu, shēmas īstenošanas gaitā tiek koriģēti, lai atjaunotu efektīvu konkurenci turpmākās konkursa procedūrās vai, ja to nevar nodrošināt, tiklīdz tas ir iespējams;
- d) izvērtējot no konkursa procedūras iznākuma *ex post* korekcijām (piemēram, vēlākām sarunām par konkursa rezultātiem vai normēšanas), jo tās var mazināt procedūras iznākuma efektivitāti.

50. Atlases kritērijiem, ko izmanto, lai sarindotu piedāvājumus un galu galā piešķirtu atbalstu konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, parasti vajadzētu pieteikuma iesniedzēja prasīto atbalsta summu tieši vai netieši izsvērt attiecībā pret devumu pasākuma galveno mērķu sasniegšanā. To var izteikt, piemēram, atbalstā uz vides aizsardzības vienību vai atbalstā uz enerģētikas vienību⁽⁴⁴⁾. Var būt lietderīgi arī iekļaut citus atlases kritērijus, kas nav tieši vai netieši saistīti ar pasākuma galvenajiem mērķiem. Šādos gadījumos šo citu kritēriju īpatsvars nedrīkst būt lielāks par 30 % no visu atlases kritēriju svēruma. Dalībvalstij jānorāda iemesli ierosinātajai pieejai un jānodrošina, ka tā ir piemērota izvirzītajam mērķim.

⁽⁴²⁾ Tomēr gadījumā, ja pastāv "nulles subsīdiju piedāvājumu" iespēja, dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā tiks nodrošināts samērīgums. Piedāvājumi ar nulles subsīdijām var rasties, piemēram, tāpēc, ka tiek prognozēts, ka tirgus ieņēmumi laika gaitā pieaugs, un/vai tāpēc, ka veiksmīgie pretendenti saņem koncesijas vai citas priekšrocības, kā arī atbalstu cenu ziņā. Būtu jāizvērtē, vai no minimālajām vai maksimālajām robežvērtībām, kas ierobežo konkurenci, apdraudot proporcionalitāti, pat ja šādas robežvērtības nulle.

⁽⁴³⁾ Parasti pietiek ar sešām nedēļām. Īpaši sarežģītās vai jaunās procedūrās vajadzīgais laiks var būt ilgāks. Pamatotos gadījumos, piemēram, ar vienkāršām vai regulārām/atkārtotām procedūrām, piemērots var būt īsāks laiks.

⁽⁴⁴⁾ Novērtējot vides aizsardzības vienības, dalībvalstis var, piemēram, izstrādāt metodiku, kas nosaka emisijas vai citu piesārņojumu dažādos atbalstītās saimnieciskās darbības posmos, projekta īstenošanas laiku vai sistēmas integrācijas izmaksas. Nosakot ieguldījumu pamatmērķu sasniegšanā attiecībā pret pieprasīto atbalsta summu, dalībvalstis var, piemēram, piešķirt svērumus dažādiem objektīvajiem kritērijiem un izvēlēties balstīt uz atbalsta summu par vienu objektīvo kritēriju vidējās svērtās vērtības vienību, vai no ierobežota piedāvājumu klāsta, kam ir viszemākā atbalsta summa par vienu objektīvo kritēriju vienību, izraudzīties tos, kam pēc objektīvajiem kritērijiem ir vislielākais punktu skaits. Jebkuras šādas pieejas raksturlielumi ir precīzi jāpielāgo tā, lai nodrošinātu, ka konkursa procedūra ir nediskriminējoša, ar reālu konkurenci un atspoguļo ekonomisko vērtību.

51. Ja atbalstu nepiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, neto papildu izmaksas ir jānosaka, salīdzinot faktiskā scenārija un hipotētiskā scenārija rentabilitāti. Lai šādos gadījumos noteiktu finansējuma deficītu, dalībvalstij attiecībā uz faktisko scenāriju un ticamu hipotētisku scenāriju ir jāiesniedz skaitlisks aprēķins par visām galvenajām izmaksām un ieņēmumiem, aplēstā atbalsta saņēmēju vidējā svērtā kapitāla cena (WACC) turpmāko naudas plūsmu diskontēšanai, kā arī neto pašreizējā vērtība (NPV) par faktisko scenāriju un hipotētisko scenāriju par visu projekta laiku. Komisija pārbaudīs, vai šis hipotētiskais scenārijs ir reālistisks⁽⁴⁵⁾. Dalībvalstij ir jānorāda iemesli izmantotajiem pieņēmumiem par katru skaitliskā aprēķina aspektu un jāizskaidro un jāpamato izmantotā metodika. Parastās neto papildu izmaksas var aplēst kā starpību starp NPV par faktisko scenāriju un hipotētisko scenāriju visā atsaucē projekta laikā.
52. Hipotētisks scenārijs var būt tad, ja atbalsta saņēmējs neveic darbību vai investīciju vai turpina savu darbību bez izmaiņām. Ja pierādījumi liecina, ka tas ir visticamākais hipotētiskais scenārijs, neto papildu izmaksas var aptuveni noteikt pēc projekta negatīvās NPV faktiskajā scenārijā bez atbalsta visā projekta laikā (tādējādi netieši pieņemot, ka NPV hipotētiskajā scenārijā ir nulle)⁽⁴⁶⁾. Tas jo īpaši ir iespējams attiecībā uz infrastruktūras projektiem.
53. Attiecībā uz individuālo atbalstu un atbalsta shēmām, no kurām labumu gūst īpaši ierobežots saņēmēju skaits, 51. punktā minētie aprēķini un prognozes ir jāiesniedz detalizētā projekta darbījumbūvības plāna līmenī, bet attiecībā uz atbalsta shēmām – balstoties uz vienu vai vairākiem atsaucē projektiem. Tāpat, ja piemēro 52. punktu, apliecinātie pierādījumi jāiesniedz detalizētā projekta darbījumbūvības plāna līmenī, bet atbalsta shēmām – balstoties uz vienu vai vairākiem atsaucē projektiem.
54. Atsevišķos apstākļos var būt grūti pilnībā identificēt ieguvumus un izmaksas atbalsta saņēmējam un tādējādi arī skaitliski noteikt NPV faktiskajā scenārijā un hipotētiskajā scenārijā. Šādos gadījumos var piemērot alternatīvas pieejas, kā detalizēti izklāstīts 4. nodaļā attiecībā uz konkrētiem atbalsta veidiem. Šādos gadījumos atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja atbalsta summa nepārsniedz maksimālo atbalsta intensitāti.
55. Ja neizmanto konkurenci veicinošu konkursa procedūru un turpmākās izmaksu un ieņēmumu norises ir saistītas ar augstu nenoteiktības pakāpi, un pastāv spēcīga informācijas asimetrija, dalībvalstij var prasīt ieviest kompensācijas modeļus, kas nav pilnībā *ex ante*. Minētie modeļi būs *ex ante* un *ex post* apvienojums, vai arī ar tiem ievieš *ex post* atgūšanas vai izmaksu uzraudzības mehānismus, vienlaikus saglabājot stimulus saņēmējiem minimalizēt izmaksas un laika gaitā efektīvāk attīstīt darbību.

3.2.1.3.1. Kumulācija

56. Atbalstu var piešķirt vienlaikus saskaņā ar vairākām atbalsta shēmām vai to kumulējot ar *ad hoc* vai *de minimis* atbalstu par tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja atbalsta kopsumma projektam vai darbībai neizraisa pārmērīgu kompensāciju vai nepārsniedz maksimālo atbalsta summu, kas atļauta saskaņā ar šīm pamatnostādņēm. Ja dalībvalsts atļauj atbalstu, ko piešķir viena pasākuma ietvaros, kumulēt ar atbalstu, ko piešķir citu pasākumu ietvaros, tai par katru pasākumu ir jānorāda metode, kas izmantota, lai nodrošinātu atbilstību šajā punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

⁽⁴⁵⁾ Hipotētisks scenārijs, kurā kā alternatīvs investīciju/darbības scenārijs tiek piedāvāta pašreizējo vidiski neilgtspējīgo darbību turpināšana ilgtermiņā, netiks uzskatīts par reālistisku.

⁽⁴⁶⁾ Ja alternatīva projekta nav, Komisija pārbaudīs, vai atbalsta summa nepārsniedz minimumu, kas nepieciešams, lai atbalstāmajam projektam būtu pietiekama peļņa, piemēram, tāda, kas dod iespēju panākt iekšējās atdeves koeficientu, kas atbilst nozares vai uzņēmuma specifiskajiem kritērijiem vai minimālajai rentabilitātes likmei. Šim nolūkam var izmantot arī parastos atdeves koeficientus, ko atbalsta saņēmējs sagaidītu citos līdzīgos investīciju projektos, kopējās kapitāla izmaksas vai atdeves koeficientus, kas tiek parasti novēroti attiecīgajā nozarē. Visas saistītās paredzamās izmaksas un labumi jāņem vērā par visu projekta laiku.

57. Savienības finansējums, ko pārvalda centralizēti un kas nav tiešā vai netiešā dalībvalsts kontrolē, nav uzskatāms par valsts atbalstu. Ja šādu Savienības finansējumu apvieno ar valsts atbalstu, ir jānodrošina, ka tā publiskā finansējuma kopējā summa, kuru piešķir sakarā ar tām pašām attiecināmajām izmaksām, neizraisa pārmērīgu kompensāciju.

3.2.1.4. Pārredzamība

58. Lai mazinātu negatīvo ietekmi, nodrošinot, ka konkurentiem ir piekļuve relevantajai informācijai par atbalstītajām darbībām, attiecīgajai dalībvalstij ir jānodrošina, ka Komisijas atbalsta pārredzamības modulī ⁽⁴⁷⁾ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī publicē:

- a) apstiprinātās atbalsta shēmas vai lēmuma par individuālā atbalsta piešķiršanu un tā īstenošanas noteikumu pilnu tekstu vai saiti uz to;
- b) informāciju par katru individuālo atbalstu, kas piešķirts *ad hoc* vai saskaņā ar atbalsta shēmu, kura apstiprināta, pamatojoties uz šīm pamatnostādņēm, un kas pārsniedz 100 000 EUR ⁽⁴⁸⁾.

59. Dalībvalstīm savas visaptverošās valsts atbalsta tīmekļa vietnes, kurās publicējama šajā iedaļā prasītā informācija, jāorganizē tādā veidā, lai informācijai varētu viegli piekļūt. Informācija jāpublicē izklājlapās bezīpašnieka formātā, kas nodrošina efektīvu iespēju datus meklēt, izgūt, lejupielādēt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā. Plašai sabiedrībai jāvar piekļūt tīmekļa vietnei bez ierobežojumiem. Lai piekļūtu tīmekļa vietnei, nedrīkst būt nepieciešama lietotāja iepriekšēja reģistrācija.

60. Attiecībā uz shēmām nodokļu vai parafiskālo nodevu atvieglojumu veidā 58. punkta (b) apakšpunktā izklāstītos nosacījumus uzskata par izpildītiem, ja dalībvalstis prasīto informāciju par individuālā atbalsta summām publicē pa šādiem diapazoniem (miljonos euro):

0,1–0,5;

0,5–1;

1–2;

2–5;

5–10;

10–30;

30–60;

60–100;

100–250;

250 un vairāk.

61. Informācija, kas minēta 58. punkta (b) apakšpunktā, jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas vai – atbalstam nodokļu atvieglojumu veidā – viena gada laikā no dienas, kad jāiesniedz nodokļu deklarācija ⁽⁴⁹⁾. Nelikumīga, bet saderīga atbalsta gadījumā dalībvalstīm būs jānodrošina, ka šī informācija tiek publicēta *ex post* sešu mēnešu laikā no dienas, kad Komisija pieņēmusi lēmumu, ar kuru apliecina atbalsta saderīgumu. Lai varētu nodrošināt Līgumā paredzēto valsts atbalsta noteikumu izpildi, minētajai informācijai jābūt pieejamai vismaz 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas.

⁽⁴⁷⁾ Valsts atbalsta pārredzamības datubāzes publiskā meklēšana, pieejama vietnē <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>.

⁽⁴⁸⁾ Pēc dalībvalsts pienācīgi pamatota lūguma no šīs prasības var atteikties, ja pilnīga un detalizēta publicēšana mazinātu konkurenci nākamajos piešķiršanas procesos, piemēram, pieļaujot stratēģisku piedāvājumu iesniegšanu.

⁽⁴⁹⁾ Ja nav oficiālas prasības iesniegt gada deklarāciju, tad reģistrācijas vajadzībām par piešķiršanas datumu uzskata tā gada 31. decembri, par kuru piešķirts atbalsts.

62. Komisija savā tīmekļa vietnē publicē saites uz visām valsts atbalsta tīmekļa vietnēm, kas minētas 59. punktā.
- 3.2.2. *Izvaiņšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*
63. Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts ļauj Komisijai atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, atzīt par saderīgu, taču tikai tad, "ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm".
64. Lai piemērotu šo negatīvo nosacījumu, vispirms ir jānovērtē attiecīgā atbalsta kropļojošā ietekme uz tirdzniecības apstākļiem. Jebkurš atbalsta pasākums pēc savas būtības radīs vai draud radīt konkurences izkropļojumus, un tam būs ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jo tas nostiprina atbalsta saņēmēju konkurences stāvokli, pat ja atbalsta pasākums ir nepieciešams, piemērots, samērīgs un pārredzams.
65. Atbalsts vides mērķiem pēc savas būtības sliecas atbalstīt videi nekaitīgus produktus un tehnoloģijas uz citu, vairāk piesārņojošu produktu un tehnoloģiju rēķina, un šāda ietekme principā netiks uzskatīta par nepamatotu konkurences izkropļojumu, jo tā ir vērsta pret tirgus nepilnībām, kuru dēļ ir vajadzīgs atbalsts. Turklāt atbalsts klimatam nekaitīgiem produktiem un tehnoloģijām veicina 2030. un 2050. gadam noteikto Eiropas Klimata akta mērķu sasniegšanu. Tāpēc attiecībā uz vides aizsardzības pasākumiem Komisija jo īpaši ņems vērā kropļojošo ietekmi uz konkurentiem, kas tāpat darbojas videi draudzīgi, arī tad, ja nesaņem atbalstu.
66. Komisija uzskata, ka shēmām, kas ir pieejamas plašākam potenciālo atbalsta saņēmēju lokam, ir vai var būt ierobežotāka kropļojošā ietekme uz konkurenci nekā atbalstam, kas vērsts tikai uz ierobežotu konkrētu atbalsta saņēmēju skaitu, jo īpaši tad, ja atbalsta pasākuma darbības joma ietver visus konkurentus, kas vēlas sniegt to pašu pakalpojumu, produktu vai ieguvumu.
67. Valsts atbalstam, ko piešķir vides un enerģētikas mērķiem, var būt tāda neparedzēta ietekme, ka tas grauj tirgus atalgojumu visefektīvākajiem un visinovatīvākajiem ražotājiem, kā arī stimulus vismazāk efektīvajiem ražotājiem īstenot uzlabojumus, pārstrukturēšanu vai pamest tirgu. Tas var arī izraisīt nevajadzīgus šķēršļus visefektīvāko un visinovatīvāko potenciālo konkurentu ienākšanai tirgū. Ilgtermiņā šādi izkropļojumi var kavēt inovāciju, efektivitāti un tīrāku tehnoloģiju pieņemšanu. Šai kropļojošajai ietekmei var būt īpaši svarīga nozīme, kad atbalstu piešķir projektiem, kuri rada ierobežotu pārejošu ieguvumu, bet ilgākā termiņā neļauj tirgū ienākt tīrākām tehnoloģijām, arī tām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu Eiropas Klimata aktā noteiktos vidēja termiņa un ilgtermiņa klimata mērķrādītājus. Tā var būt, piemēram, gadījumā, kad atbalstu piešķir konkrētām darbībām, kurās izmanto fosilo kurināmo, kas ļauj tūlītēji samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet palēnina emisiju samazinājumu ilgtermiņā. Visiem citiem apstākļiem esot vienādiem, jo tuvāk laika ziņā attiecīgajam mērķdatumam ir atbalstītās investīcijas, jo lielāka varbūtība, ka to pārejošie ieguvumi atsvērs iespējamus antistimulus virzīt uz tīrākām tehnoloģijām. Tāpēc Komisija savā novērtējumā ņems vērā šo iespējamo īstermiņa un ilgtermiņa negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību.
68. Atbalsts var arī izkropļot konkurenci, nostiprinot vai saglabājot ievērojamu atbalsta saņēmēja ietekmi tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nenostiprina ievērojamu ietekmi tirgū, tas šādu ietekmi var radīt netieši, nemotivējot esošos konkurentus paplašināt darbību vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū. Šis aspekts ir jo īpaši jāņem vērā tad, ja atbalsta pasākums ir vērsts uz konkrētu atbalsta saņēmēju ierobežotu skaitu vai ja esošie tirgus dalībnieki ir guvuši ietekmi tirgū pirms tirgus liberalizācijas, kā tas dažkārt ir, piemēram, enerģijas tirgu gadījumā. Tas ir būtiski arī konkurenci veicinošās konkursa procedūrās jaunos tirgos, kur pastāv risks, ka tirgus dalībnieks ar spēcīgu ietekmi tirgū gūs panākumus lielākajā daļā piedāvājumu un ievērojami traucēs jauniem dalībniekiem ienākt tirgū.
69. Neatkarīgi no izkropļojumiem produktu tirgos atbalsts var ietekmēt arī tirdzniecību un atrašanās vietas izvēli. Šādi izkropļojumi var rasties starp dalībvalstīm, ja uzņēmumi iesaistās pārrobežu konkurencē vai ja tie apsver citas vietas investīciju veikšanai. Atbalsts, kura nolūks ir saglabāt saimniecisko darbību kādā reģionā vai pārceļt to no citiem iekšējā tirgus reģioniem, var izraisīt darbību vai investīciju pārceļšanu no viena reģiona uz citu, neradot tiešu pozitīvu ietekmi uz vidi. Komisija pārbaudīs, vai atbalsts nerada acīm redzami negatīvu ietekmi uz

konkurenci un tirdzniecību. Piemēram, par saderīgu ar iekšējo tirgu netiks uzskatīts atbalsts vides un enerģētikas mērķiem, kas tikai izraisa saimnieciskās darbības atrašanās vietas maiņu, neuzlabojot esošo vides aizsardzības līmeni dalībvalstīs.

70. Komisija apstiprinās pasākumus saskaņā ar šīm pamatnostādnēm uz laiku, kas nepārsniedz 10 gadus, lai gan dažos gadījumos tas var būt vēl vairāk ierobežots (sk. 76. punktu). Ja dalībvalsts vēlas pagarināt pasākuma ilgumu, pārsniedzot šo maksimālo laikposmu, tā var paziņot par pasākumu atkārtoti. Tas nozīmē, ka atbalstu saskaņā ar apstiprinātajiem pasākumiem varētu piešķirt ne ilgāk kā 10 gadu laikposmā no dienas, kad paziņots par Komisijas lēmumu, ar kuru apliecina atbalsta saderīgumu.

3.3. **Atbalsta pozitīvās ietekmes izsvēršana attiecībā pret negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību**

71. Visbeidzot, Komisija izsvērs identificēto atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem attiecībā pret plānotā atbalsta pozitīvo ietekmi uz atbalstītajām saimnieciskajām darbībām, arī tā devumu vides aizsardzībā un enerģētikas rīcībpolitikas mērķu sasniegšanā un – konkrētāk – pārejā uz vidiski ilgtspējīgām darbībām un virzībā uz juridiski saistošo mērķrādītāju sasniegšanu saskaņā ar Eiropas Klimata aktu un 2030. gadam izvirzīto Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītāju sasniegšanu.
72. Šajā izsvēršanā Komisija īpašu uzmanību pievēršīs Regulas (ES) 2020/852 3. pantam, arī principam “nenodarīt būtisku kaitējumu”⁽⁵⁰⁾, vai citām salīdzināmām metodēm. Turklāt, novērtējot negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, Komisija attiecīgā gadījumā ņems vērā atbalstītās darbībās negatīvās eksternalitātes, ja tās var nelabvēlīgi iespaidot konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm pretrunā kopīgām interesēm, radot vai palielinot tirgus nepilnības, to vidū jo īpaši tās eksternalitātes, kas var traucēt sasniegt atbilstīgi Savienības tiesību aktiem noteiktos klimata mērķus⁽⁵¹⁾.
73. Komisija uzskatīs atbalsta pasākumu par saderīgu ar iekšējo tirgu tikai tad, ja pozitīvā ietekme būs lielāka par negatīvo ietekmi. Gadījumos, kad ierosinātais atbalsta pasākums nav vērsts uz pienācīgi identificētu tirgus nepilnību piemērotā un samērīgā veidā, piemēram, ieguvuma pārejošā rakstura dēļ un ar to saistīto ilgtermiņa izkropļojumu dēļ, kā izklāstīts 67. punktā, negatīvā kropļojošā ietekme uz konkurenci parasti būs lielāka par pasākuma pozitīvo ietekmi. Tāpēc Komisija, visticamāk, secinās, ka ierosinātais atbalsta pasākums ir nesaderīgs.
74. Pasākumi, kas tieši vai netieši ietver atbalstu fosilajam kurināmajam, jo īpaši vispiesārņojošākajam, visticamāk, neradīs pozitīvu ietekmi uz vidi, un tiem bieži ir būtiska negatīva ietekme, jo tie var palielināt negatīvās vidiskās eksternalitātes tirgū. Tas pats attiecas uz pasākumiem, kas ietver jaunas investīcijas dabasgāzē, ja vien netiek pierādīts, ka nav iesīkstes efekta⁽⁵²⁾. Tas pozitīvo līdzsvārošanu attiecībā uz šādiem pasākumiem padara maz iespējamu, kā plašāk izskaidrots 4. nodaļā.

⁽⁵⁰⁾ Attiecībā uz pasākumiem, kas ir identiski Padomes apstiprinātajiem atvēršanas un noturības plānu pasākumiem, tiek uzskatīts, ka princips “nenodarīt būtisku kaitējumu” ir ievērots, ja tas jau ir pārbaudīts.

⁽⁵¹⁾ Tas var notikt arī gadījumā, kad atbalsts kropļo to ekonomisko instrumentu darbību, kuri ieviesti, lai internalizētu šādas negatīvās eksternalitātes (piemēram, ietekmējot cenu signālus, ko sniedz Savienības ETS vai tamlīdzīgs instruments).

⁽⁵²⁾ Piemēram, tā pamatā var būt valsts dekarbonizācijas plāns ar saistošiem mērķrādītājiem un/vai var ietvert saistošas saistības atbalsta saņēmējam ieviest dekarbonizācijas tehnoloģijas, piemēram, CCS/CCU, vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunojamu vai mazoglekļa gāzi, vai slēgt elektrostaciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem. Lai sasniegtu Eiropas Savienības 2030. un 2050. gadam noteiktos klimata mērķrādītājus, jābūt skaidri noteiktam visu fosilā kurināmā veidu (arī dabasgāzes), samazināšanas grafikam. Komisijas ietekmes novērtējumā, kas sagatavots 2030. gada klimata mērķrādītāju plāna vajadzībām, paskaidrots, ka līdz 2050. gadam “dabasgāzes izmantošana bez ierobežojumiem kļūs nesaderīga ar klimatneitralitātes mērķi un tās izmantošana [jāsamazina] par 66–71 % salīdzinājumā ar 2015. gada līmeni” (SWD(2020) 176 final).

75. Komisija kopumā labvēlīgi vērtēs dalībvalstu ierosinātos pasākumu elementus, ar kuriem atvieglo MVU un attiecīgā gadījumā atjaunīgās enerģijas kopienu dalību konkurenci veicinošās konkursa procedūrās, ar nosacījumu, ka dalības nodrošināšanas un pieņemšanas pozitīvā ietekme ir lielāka nekā iespējamā kropļojošā ietekme.
76. Papildu faktori, kas jāņem vērā, lai noteiktu konkrētu atbalsta shēmu kategoriju vispārējo līdzsvaru konkrētos gadījumos, ir šādi:
- ex post* novērtējuma prasība, kā aprakstīts 5. nodaļā; tādos gadījumos Komisija var ierobežot šo shēmu darbības ilgumu (parasti uz laikposmu līdz četriem gadiem vai mazāk) ar iespēju pēc tam atkal paziņot par to darbības ilguma pagarināšanu;
  - prasība – ja netiek rīkota konkurenci veicinoša konkursa procedūra – individuāli paziņot noteikta lieluma atbalsta projektus vai projektus, kam ir konkrētas iezīmes;
  - prasība piemērot atbalsta pasākumiem laika ierobežojumu.

4. ATBALSTA KATEGORIJAS

- 4.1. **Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei, arī ar atbalstu atjaunīgajai enerģijai un energoefektivitātei**
- 4.1.1. *Pamatojums*
77. Eiropas Klimata aktā Eiropas Savienība ir noteikusi saistošus un vērienīgus siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķrādītājus 2030. un 2050. gadam. Regulā (ES) 2018/1999 Savienība ir noteikusi 2030. gadam izvirzītos Savienības enerģētikas un klimata mērķrādītājus. Energoefektivitātes direktīvā Savienība ir noteikusi saistošus energoefektivitātes mērķrādītājus 2030. gadam. Lai sasniegtu šos Savienības mērķrādītājus un saistītos valstu devumus, var būt nepieciešams valsts atbalsts.
- 4.1.2. *Darbības joma un atbalstītās darbības*
78. Pamatnostādņū 4.1. iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi atjaunīgo energoresursu enerģijas pasākumiem, arī atbalstam atjaunīgās enerģijas ražošanai vai tādu sintētisko degvielu ražošanai, kuras iegūtas ar atjaunīgo enerģiju. Tajā ir izklāstīti arī saderības noteikumi atbalsta pasākumiem, kuri aptver plašu klāstu citu tehnoloģiju, kas galvenokārt vērstas uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu ⁽⁵³⁾.
- 4.1.2.1. *Atbalsts atjaunīgajai enerģijai*
79. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi pasākumiem, ar kuriem atbalsta visu veidu atjaunīgo enerģiju.
80. Atbalstu biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam, biogāzei (arī biometānam) un biomasas kurināmajam var apstiprināt tikai tad, ja atbalstāmais kurināmais atbilst ilgtspējas un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas kritērijiem, kas noteikti Direktīvā (ES) 2018/2001 un tās īstenošanas vai deleģētajos aktos.
81. Atbalstu enerģijas ražošanai no atkritumiem var atzīt par saderīgu saskaņā ar šo iedaļu, ciktāl tas attiecas tikai uz atkritumiem, kas atbilst atjaunīgo energoresursu definīcijai.
82. Saskaņā ar šo iedaļu var novērtēt atbalstu atjaunīgā udeņraža ražošanai ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵³⁾ Tas aptver investīcijas gan degradētās teritorijās, gan jaunās nozarēs.

⁽⁵⁴⁾ Tas ietver tīkla elektrolīzērus, kuru gadījumā ir noslēgti atjaunīgās elektroenerģijas pirkuma līgumi ar ekonomikas dalībniekiem, kuri ražo atjaunīgo elektroenerģiju, kas atbilst nosacījumiem, kuri noteikti Komisijas deleģētajā regulā, kas pieņemta saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 27. panta 3. punktu.

4.1.2.2. Cits atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei un energoefektivitātei

83. Visas tehnoloģijas, kas veicina siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, principā ir atbalsttiesīgas, arī atbalsts mazoglekļa enerģijas ražošanai vai sintētisko degvielu ražošanai, izmantojot mazoglekļa enerģiju, atbalsts energoefektivitātei, tai skaitā augstas efektivitātes koģenerācijai, atbalsts CCS/CCU, atbalsts pieprasījumreakcijai un enerģijas uzkrāšanai, ja tā samazina emisijas, kā arī atbalsts rūpniecisko procesu (arī izejvielu apstrādes) radīto emisiju samazināšanai vai novēršanai. Tas ietver arī atbalstu siltumnīcefekta gāzu piesaistei no vides. Šī iedaļa neattiecas uz pasākumiem, kuru galvenais mērķis nav samazināt vai piesaistīt siltumnīcefekta gāzu emisijas. Ja pasākums veicina gan siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, gan tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas, pasākuma saderību novērtē, balstoties uz šo iedaļu vai 4.5. iedaļu atkarībā no tā, kurš no abiem mērķiem ir dominējošais.
84. Šī iedaļa attiecas arī uz mērķorientētas infrastruktūras projektiem (arī ūdeņradim, citām mazoglekļa gāzēm un oglekļa dioksīda uzkrāšanai/izmantošanai), kas neietilpst energoinfrastruktūras definīcijā, kā arī projektiem, kas ietver mērķorientētu infrastruktūru vai energoinfrastruktūru apvienojumā ar ražošanu vai patēriņu/izmantošanu.
85. Ciktāl atbalsts atvieglo investīcijas, lai uzlabotu rūpniecisko darbību energosniegumu, šī iedaļa attiecas arī uz atbalstu MVU un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kas ir energosnieguma uzlabošanas pasākumu veicēji, lai veicinātu energosnieguma līgumu jeb energoefektivitātes līgumu slēgšanu Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 27) punkta nozīmē.
86. Atbalstu enerģijas ražošanai no atkritumiem var atzīt par saderīgu saskaņā ar šo iedaļu, ciktāl tas attiecas tikai uz atkritumiem, ko izmanto kā kurināmo iekārtās, kuras atbilst augstas efektivitātes koģenerācijas definīcijai.
87. Saskaņā ar šo iedaļu var novērtēt atbalstu mazoglekļa ūdeņraža ražošanai.
88. Saskaņā ar šo iedaļu var novērtēt arī atbalstu elektrifikācijai, kurā izmanto atjaunīgo elektroenerģiju un/vai mazoglekļa elektroenerģiju, kā arī atbalstu siltumapgādei un rūpnieciskajiem procesiem.

4.1.3. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.1.3.1. Atbalsta nepieciešamība

89. Šo pamatnostādņu 34.–37. punkts nav piemērojams pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai. Dalībvalstij ir jāidentificē rīcībpolitikas pasākumi, kas jau ieviesti, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tomēr, lai gan Savienības ETS un saistītās rīcībpolitikas un pasākumi internalizē daļu siltumnīcefekta gāzu emisiju izmaksu, tie vēl nevar internalizēt šīs izmaksas pilnā apjomā.
90. Dalībvalstīm būtu jāpierāda, ka atbalsts ir vajadzīgs ierosinātajām darbībām, kā prasīts 38. punktā, ņemot vērā hipotētisko situāciju⁽⁵⁵⁾, kā arī attiecīgās izmaksas un ieņēmumus, arī tos, kas saistīti ar ETS un saistītām rīcībpolitikām un pasākumiem, kuri norādīti 89. punktā. Ja pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz turpmāko tirgus attīstību, kas saistīta ar lielu ekonomiskā pamatojuma daļu (kā var būt, piemēram, attiecībā uz investīcijām atjaunīgajā enerģijā, kur ieņēmumi no elektroenerģijas nav sasaistīti ar resursu ielaides izmaksām), var uzskatīt, ka, lai nodrošinātu privātās investīcijas, ir vajadzīgs atbalsts noteiktas garantētas atlīdzības veidā ar mērķi ierobežot negatīvu scenāriju risku. Šādos gadījumos, lai nodrošinātu samērīgumu, var būt vajadzīgi rentabilitātes ierobežojumi un/vai atgūšana iespējamu pozitīvu scenāriju gadījumā.

⁽⁵⁵⁾ Hipotētisks scenārijs ir darbība, ko saņēmējs būtu veicis, ja atbalsts netiktu piešķirts. Dažos dekarbonizācijas gadījumos tas var ietvert investīcijas videi mazāk labvēlīgā alternatīvā. Citos gadījumos investīcijas var netikt veiktas vai to veikšana var tikt aizkavēta, bet, piemēram, var tikt pieņemti tādi operacionālie lēmumi, kas sniegtu mazāku labumu videi, piemēram, objektā esošo iekārtu darbības turpināšana un/vai enerģijas iepirkšana.

91. Ja dalībvalsts pierāda, ka ir vajadzīgs 90. punktā noteiktais atbalsts, Komisija pieņem, ka vēl joprojām pastāv tirgus nepilnības, ko var novērst, piešķirot atbalstu dekarbonizācijai, ja vien tai nav pierādījumu par pretējo.
92. Attiecībā uz shēmām, kas ilgst vairāk nekā trīs gadus, dalībvalstij jāapstiprina, ka tā atjauninās attiecīgo izmaksu un ieņēmumu analīzi vismaz reizi trijos gados vai – attiecībā uz shēmām, kas saistītas ar retāku atbalsta piešķiršanu, – pirms atbalsta piešķiršanas, lai nodrošinātu, ka atbalsts joprojām ir vajadzīgs katrai atbalsttiesīgo saņēmēju kategorijai. Ja atbalsts kādai atbalsta saņēmēju kategorijai vairs nav vajadzīgs, attiecīgā kategorija būtu jāizslēdz, pirms tiek piešķirts turpmāks atbalsts ⁽⁵⁶⁾.

4.1.3.2. Piemērotība

93. Šo pamatnostādņu 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai. Komisija pieņem, ka valsts atbalsts principā var būt piemērots pasākums dekarbonizācijas mērķu sasniegšanai, ņemot vērā, ka citi rīcībpolitikas instrumenti parasti nav pietiekami šo mērķu sasniegšanai, ar nosacījumu, ka ir izpildīti visi citi saderības nosacījumi. Ņemot vērā dekarbonizācijas problēmas mērogu un steidzamību, var izmantot dažādus instrumentus, arī tiešās dotācijas.
94. Atbalsts energosnieguma līgumu slēgšanas veicināšanai, kā minēts 85. punktā, var būt tikai kāds no šādiem:
- a) aizdevums vai garantija energosnieguma uzlabošanas pasākumu veicējam saskaņā ar energosnieguma līgumu;
  - b) finanšu produkts, kura mērķis ir refinansēt attiecīgo pakalpojumu sniedzēju (piemēram, faktoringa vai forfeitings).

4.1.3.3. Atbilstība

95. Paredzams, ka dekarbonizācijas pasākumi, kas vērsti uz konkrētām darbībām, kuras konkurē ar citām nesubsidētām darbībām, radīs lielākus konkurences izkropļojumus, salīdzinot ar visām konkurējošām darbībām pieejamajiem pasākumiem. Tāpēc dalībvalstij būtu jānorāda iemesli pasākumiem, kas neaptver visas konkurējošās tehnoloģijas un projektus, piemēram, visus projektus elektroenerģijas tirgū vai visus uzņēmumus, kas ražo aizstājamus produktus un kas tehniski spēj efektīvi veicināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu ⁽⁵⁷⁾. Šiem iemesliem vajadzētu būt balstītiem uz objektīviem apsvērumiem, kas saistīti, piemēram, ar efektivitāti vai izmaksām vai citiem relevantiem apstākļiem. Šādi iemesli attiecīgā gadījumā var būt balstīti uz pierādījumiem, kas savākti sabiedriskajā apspriešanās saskaņā ar 4.1.3.4. iedaļu.
96. Komisija novērtēs sniegtos iemeslus un uzskatīs, ka ierobežotāki atbilstības kritēriji nepamatoti neizkropļo konkurenci, piemēram, šādos gadījumos:
- a) pasākums ir vērsts uz konkrētu Savienības tiesību aktos ⁽⁵⁸⁾ noteiktu nozares vai tehnoloģijas mērķrādītāju, piemēram, atjaunīgo enerģiju vai energoefektivitātes shēmu ⁽⁵⁹⁾;
  - b) pasākuma mērķis ir īpaši atbalstīt demonstrējumprojektus;
  - c) pasākuma mērķis ir risināt ne tikai dekarbonizācijas problēmu, bet arī gaisa kvalitātes vai cita piesārņojuma jautājumu;

⁽⁵⁶⁾ Tas neskar tiesības saņemt jau piešķirtu atbalstu (piemēram, saskaņā ar 10 gadu līgumu).

⁽⁵⁷⁾ Komisija parasti nepieprasīs pasākumu pieejamību pārrobežu kontekstā, lai gan tas var palīdzēt mazināt bažas par konkurences ierobežošanu.

⁽⁵⁸⁾ Piemēram, attiecīgā gadījumā atjaunīgā ūdeņraža jomā.

⁽⁵⁹⁾ Atbilstība šādā gadījumā būtu jāierobežo tikai saskaņā ar attiecīgajām definīcijām, ja tādas ir pieejamas nozares tiesību aktos. Piemēram, shēmai, kas paredzēta Savienības atjaunīgās enerģijas pamatmērķrādītāja sasniegšanai, vajadzētu būt pieejamām visām tehnoloģijām, kas atbilst atjaunojamo/atjaunīgo energoresursu jēdziena definīcijai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 8. lpp.), bet shēmai, kas paredzēta Savienības apakšmērķrādītāja sasniegšanai, vajadzētu būt atvērtai visām tehnoloģijām, kas var sekmēt šā apakšmērķrādītāja sasniegšanu. Tomēr dalībvalstis var arī vēl ierobežot savu atbalsta pasākumu darbības jomu, citstarp attiecībā uz konkrētiem atjaunīgo energoresursu veidiem, balstoties uz citiem objektīviem kritērijiem, piemēram, tiem, kas uzskaitīti 96. punkta (b)–(g) apakšpunktā.

- d) dalībvalsts nosaka iemeslus uzskatīt, ka atbalsttiesīgās nozares vai inovatīvas tehnoloģijas ilgtermiņā var dot nozīmīgu un izmakslietderīgu ieguldījumu vides aizsardzībā un visaptverošajā dekarbonizācijā;
  - e) pasākums ir nepieciešams, lai sasniegtu diversifikāciju, kas nepieciešama, lai izvairītos no tādu jautājumu saasināšanās, kuri saistīti ar tīkla stabilitāti ⁽⁶⁰⁾;
  - f) paredzams, ka selektīvāka pieeja samazinās vides aizsardzības mērķa sasniegšanas izmaksas (piemēram, sistēmas integrācijas izmaksas samazinās diversifikācija (arī atjaunīgo energoresursu starpā), kas varētu ietvert arī pieprasījumu reakciju un/vai uzkrāšanu) un/vai radīs mazākus konkurences izkropļojumus;
  - g) projekts ir izraudzīts pēc atklāta uzaicinājuma ar mērķi to iekļaut lielā integrētā pārrobežu projektā, kuru kopīgi izstrādājušas vairākas dalībvalstis un kura mērķis ir dot būtisku devumu vides aizsardzībā Savienības kopīgajās interesēs, un vai nu tas piemēro inovatīvu tehnoloģiju, kas izriet no pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, kuru veicis atbalsta saņēmējs vai cits subjekts, ja vien atbalsta saņēmējs ir ieguvis tiesības izmantot iepriekšējās pētniecības, izstrādes un inovācijas rezultātus, vai ir viens no inovatīvas tehnoloģijas pirmlietotājiem attiecīgajā nozarē.
97. Dalībvalstīm atbilstības noteikumi un ar to saistītie noteikumi regulāri jāizskata, lai nodrošinātu, ka ierobežotākas atbilstības pamatojuma iemesli joprojām ir spēkā katrai shēmai visā tās darbības laikā, tas ir, lai nodrošinātu, ka jebkādas atbilstības ierobežojumus joprojām var pamatot, kad tiek izstrādātas jaunas tehnoloģijas vai pieejas vai kļūst pieejams lielāks daudzums datu.

4.1.3.4. Sabiedriskā apspriešana

98. Šo pamatnostādņu 4.1.3.4. iedaļu piemēro no 2023. gada 1. jūlija.
99. Pirms atbalsta paziņošanas, izņemot pienācīgi pamatotos izņēmuma apstākļos, dalībvalstīm ir publiski jāapspriežas par to pasākumu ietekmi uz konkurenci un samērīgumu, par kuriem jāpaziņo saskaņā ar šo iedaļu. Apspriešanās pienākums neattiecas uz jau apstiprinātu pasākumu izmaiņām, kas nemaina to darbības jomu vai atbalsttiesības vai nepagarina to ilgumu ilgāk par 10 gadiem no dienas, kad paziņots par Komisija sākotnējo lēmumu par atbalsta saderīgumu, kā arī uz gadījumiem, kas minēti 100. punktā. Lai noteiktu, vai pasākums ir pamatots, paturot prātā šajās pamatnostādnēs noteiktos kritērijus, ir vajadzīga šāda sabiedriskā apspriešana ⁽⁶¹⁾:
- a) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir 150 miljoni EUR gadā vai lielāks, – vismaz sešas nedēļas ilga sabiedriskā apspriešana, kas aptver šādus jautājumus:
    - i) atbilstība;
    - ii) subsīdijas metode un aplēse par novērsto CO₂ ekvivalenta ⁽⁶²⁾ emisiju tonnu (katram projektam vai atsaucies projektam);
    - iii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;

⁽⁶⁰⁾ Ja runa ir par reģionālo atbalstu, dalībvalstij būtu jāpierāda, ka palīgpakalpojumi un pārdispečēšanas noteikumi nodrošina atjaunīgo energoresursu efektīvu izmantošanu, uzkrāšanu un atbilstošu pieprasījumu reakciju un atalgo atrašanās vietas un tehnoloģiju izvēles, kas atbalsta tīkla stabilitāti, saskaņā ar Regulu (ES) 2019/943 un Direktīvu (ES) 2019/944. Ja dalībvalsts konstatē vietējās energoapgādes drošības problēmu, kuru vidējā termiņā (piemēram, 5–10 gadu laikā) nevar atrisināt ar tirgus modeļa uzlabojumiem vai pietiekamu tīkla nostiprināšanu, saskaņā ar 4.8. iedaļu būtu jāizstrādā un jānovērtē pasākums, ar kuru šīs bažas novērš.

⁽⁶¹⁾ Attiecībā uz šīm prasībām dalībvalstis var paļauties uz esošajiem valsts apspriešanās procesiem. Ja apspriešana ietver šajās pamatnostādnēs uzskaitītos aspektus un ilgst vajadzīgo laiku, atsevišķa apspriešana nav nepieciešama. Atsevišķa apspriešana var nebūt nepieciešama arī 96. punkta g) apakšpunktā minētajos gadījumos.

⁽⁶²⁾ "CO₂ ekvivalents" (CO₂ ekv.) ir metriskā mērvienība, ko izmanto, lai pēc globālās sasilšanas potenciāla salīdzinātu dažādu siltumnīcefekta gāzu emisijas, citu gāzu daudzumus pārrēķinot ekvivalentā oglekļa dioksīda daudzumā ar tādu pašu globālās sasilšanas potenciālu.

- iv) atbalsta piešķiršanas procedūras galvenie parametri ⁽⁶³⁾, arī konkurences veicināšanai starp dažādu veidu atbalsta saņēmējiem paredzētajiem ⁽⁶⁴⁾;
  - v) galvenie pieņēmumi skaitliskā aprēķina pamatojumam, kas izmantoti, lai parādītu stimulējošu ietekmi, nepieciešamību un samērīgumu;
  - vi) gadījumos, kad iespējams atbalstīt jaunas investīcijas dabasgāzes ražošanā vai rūpnieciskajā ražošanā, piedāvātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu saderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem (sk. 129. punktu);
- b) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir mazāks par 150 miljoniem EUR gadā, – vismaz četras nedēļas ilga sabiedriskā apspriešana, kas aptver šādus jautājumus:
- i) atbilstība;
  - ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
  - iii) gadījumos, kad iespējams atbalstīt jaunas investīcijas dabasgāzes ražošanā vai rūpnieciskajā ražošanā, piedāvātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu saderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem (sk. 129. punktu).
100. Sabiedriskā apspriešana nav vajadzīga pasākumiem, uz kuriem attiecas 99. punkta (b) apakšpunkts, ja tiek izmantotas konkurenci veicinošās konkursa procedūras un pasākums neatbalsta investīcijas enerģijas ražošanā, izmantojot fosilo kurināmo, rūpnieciskajā ražošanā vai citās darbībās.
101. Apspriešanas anketas jāpublicē publiskā tīmekļa vietnē. Dalībvalstīm jāpublicē atbilde uz apspriešanu, apkopojot un iztirzājot saņemtās atbildes. Tajā būtu jāietver paskaidrojums, kā iespējamā negatīvā ietekme uz konkurenci ir minimalizēta ar ierosinātā pasākuma darbības jomas/atbilstības starpniecību. Dalībvalstīm, paziņojot par atbalsta pasākumiem saskaņā ar šo iedaļu, jāsniedz saite uz apspriešanas gaitā saņemtajām atbildēm.
102. Ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija varētu apsvērt alternatīvu apspriešanās metožu izmantošanu, ja vien atbalsta (turpināšanas) īstenošanā tiek ņemts vērā ieinteresēto personu viedoklis. Šādos gadījumos alternatīvās metodes var būt jāapvieno ar koriģējošām darbībām, lai līdz minimumam samazinātu pasākuma iespējamo kropļojošo ietekmi.

4.1.3.5. Samērīgums

103. Atbalsts siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai parasti būtu jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, kā aprakstīts 49. un 50. punktā, lai pasākuma ⁽⁶⁵⁾ mērķus varētu sasniegt samērīgā veidā, kas mazina konkurences un tirdzniecības izkropļojumus. Ar konkursa procedūru saistītais budžets vai apjoms ir saistošs ierobežojums, proti, var gaidīt, ka ne visi pretendenti saņems atbalstu, paredzamais piedāvājuma iesniedzēju skaits ir pietiekams efektīvas konkurences nodrošināšanai un to konkursa procedūru plānojums, kurās tiek saņemts nepietiekams skaits piedāvājumu, shēmas īstenošanas gaitā tiek koriģēts, lai atjaunotu efektīvu konkurenci nākamajās konkursa procedūrās vai, ja to nevar nodrošināt, tiklīdz tas ir iespējams ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶³⁾ Piemēram, izpildes laiks starp konkursa procedūru un piegādes periodu, piedāvājuma noteikumi, cenu noteikšanas noteikumi.

⁽⁶⁴⁾ Piemēram, ja ir atšķirīgi līguma darbības termiņi, atšķirīga metodika dažādu tehnoloģiju attiecināmās jaudas/izlaides apjoma aprēķināšanai, atšķirīga metodika subsīdiju aprēķināšanai vai izmaksai.

⁽⁶⁵⁾ Piemēram, dalībvalstu dekarbonizācijas mērķrādītāju sasniegšana.

⁽⁶⁶⁾ Šādu saistošu ierobežojumu var panākt dažādos papildu veidos, tai skaitā ar darbībām, kuru mērķis ir mazināt iespējamus ierobežojumus piedāvājuma pusē, pielāgojot apjomu, lai atspoguļotu iespējamo pieejamo piedāvājumu konkrētā brīdī, un/vai mainot citus konkursa procedūras struktūras raksturlielumus (piemēram, atbilstības kritērijus dalībai), nolūkā sasniegt pasākuma mērķi (piemēram, dalībvalsts dekarbonizācijas mērķrādītājus) samērīgā veidā, kas mazina konkurences un tirdzniecības izkropļojumus. Nodrošinot samērīgumu un konkurētspēju, dalībvalstis var ņemt vērā arī investoru tiesisko palāvēību.

104. Konkursa procedūrai principā vajadzētu būt atvērta visiem atbalsttiesīgajiem saņēmējiem, lai ļautu izmaksliedzīgi sadalīt atbalstu un mazinātu konkurences izkropļojumus. Tomēr konkursa procedūru var attiecināt tikai uz vienu vai vairākām īpašām atbalsta saņēmēju kategorijām, ja ir iesniegti pierādījumi, arī visi relevantie sabiedriskajā apspriešanās savākie pierādījumi, piemēram, par to, ka
- vienots, visiem atbalsttiesīgajiem saņēmējiem pieejams process, radītu neoptimālu rezultātu vai neļautu sasniegt pasākuma mērķus; šajā pamatojumā var atsaukties uz 96. punktā minētajiem kritērijiem;
  - pastāv būtiska atšķirība starp piedāvājuma līmeņiem, ko dažādu kategoriju atbalsta saņēmēji varētu piedāvāt (parasti tas būtu gadījums, kad paredzamie konkurētspējīgo piedāvājumu līmeņi, kas noteikti, balstoties uz 90. punktā prasīto analīzi, atšķiras par vairāk nekā 10 %); šādā gadījumā var izmantot atsevišķas konkurenci veicinošas konkursa procedūras, lai atbalsta saņēmēju kategorijas ar līdzīgām izmaksām konkurētu savā starpā.
105. Ja dalībvalsts paļaujas uz 104. punkta (b) apakšpunktā minētajiem izņēmumiem attiecībā uz shēmu, kas darbosies ilgāk nekā trīs gadus, 92. punktā prasītajā analīzē būtu jāapsver arī tas, vai uz šiem izņēmumiem joprojām var paļauties. Jo īpaši dalībvalstīm jāapstiprina, ka šādas shēmas laika gaitā tiks pielāgotas, lai nodrošinātu, ka tehnoloģijas, kuru gadījumā piedāvājumi savstarpēji būs 10 % robežās, tiek piedāvātas, izmantojot vienu un to pašu konkurenci veicinošu konkursa procedūru. Tāpat, ja atjauninātā analīze saskaņā ar 92. punktu liecina, ka izmaksas mainījušās tā, ka piedāvājumi atšķiras par vairāk nekā 10 %, dalībvalsts var izvēlēties rīkot atsevišķus konkursus.
106. Ja 90. punktā prasītā analīze liecina, ka varētu pastāvēt būtiska atšķirība starp piedāvājuma līmeņiem, ko dažādu kategoriju atbalsta saņēmēji varētu piedāvāt, dalībvalstīm būtu jāņem vērā lētāku tehnoloģiju pārmērīgas kompensācijas risks. Arī Komisija ņems to vērā savā novērtējumā. Attiecīgā gadījumā var būt nepieciešami cenu ierobežojumi, kas konkrētu kategoriju individuālajiem pretendentiem nosaka maksimālo cenu. Visi cenu ierobežojumi būtu jāpamato, atsaucoties uz 51., 52. un 53. punktā minēto atsaucē projektu skaitlisko aprēķinu.
107. Izņēmumus prasībai piešķirt atbalstu un noteikt atbalsta līmeni konkurenci veicinošā konkursa procedūrā var pamatot, iesniedzot pierādījumus, arī sabiedriskajā apspriešanās savāktos pierādījumus, ka ir piemērojams kāds no šiem apstākļiem:
- potenciālais piedāvājums vai potenciālo pretendentu skaits nav pietiekams, lai nodrošinātu konkurenci; tādā gadījumā dalībvalstij jāpierāda, ka konkurenci nav iespējams palielināt, attiecīgi samazinot budžetu vai atvieglējot dalību konkursa procesā (piemēram, nosakot papildu zemi apbūvei vai pielāgojot pirmskvalifikācijas prasības);
  - atbalsta saņēmēji ir mazi projekti, kas definēti šādi:
    - elektroenerģijas ražošanas vai uzkrāšanas projektiem – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 1 MW vai mazāka;
    - elektroenerģijas patēriņam – projekti, kuru maksimālais pieprasījums ir 1 MW vai mazāks;
    - siltuma un gāzes ražošanas tehnoloģijām – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 1 MW vai mazāka, vai tiem līdzvērtīgi risinājumi;
    - 100 % MVU vai atjaunīgās enerģijas kopienas projektiem – projekti, kuru uzstādītā jauda vai maksimālais pieprasījums ir 6 MW vai mazāks;
    - 100 % mazo uzņēmumu un mikrouzņēmumu vai atjaunīgās enerģijas kopienu projektiem tikai vēja enerģijas ražošanai – projekti, kuru uzstādītā jauda ir 18 MW vai mazāka;
    - energoefektivitātes pasākumiem, kuri neietver enerģijas ražošanu, kas sniedz labumu MVU, – projekti, kuros atbalsta saņēmēji saņem mazāk nekā 300 000 EUR par projektu;
  - individuāli projekti atbilst abiem šādiem nosacījumiem:
    - projekts ir izraudzīts pēc atklāta uzaicinājuma ar mērķi to iekļaut lielā integrētā pārrobežu projektā, kuru kopīgi izstrādājušas vairākas dalībvalstis un kura mērķis ir sniegt būtisku devumu vides aizsardzībā Savienības kopīgajās interesēs;

- ii) vai nu projekts piemēro inovatīvu tehnoloģiju, kas izriet no pētniecības, izstrādes un inovācijas darbības, kuru veicis atbalsta saņēmējs vai cits subjekts, ja vien atbalsta saņēmējs ir ieguvis tiesības izmantot iepriekšējās pētniecības, izstrādes un inovācijas rezultātus, vai tas ir viens no inovatīvas tehnoloģijas pirmlietotājiem attiecīgajā nozarē.
108. Lai noteiktu atbalsta summu un piešķirtu atbalstu, dalībvalstis var arī izmantot konkurenci veicinošas sertifikātu/piegādātāja pienākuma shēmas ar nosacījumu, ka:
- pieprasījums shēmā ir noteikts zem potenciālā piedāvājuma līmeņa;
  - pārpirkšanas vai sankcijas cena, ko piemēro patērētājam vai piegādātājam, kurš nav nopircis nepieciešamo sertifikātu skaitu (tas ir, cena, kas veido maksimālo summu, kuru var maksāt par atbalstu), ir noteikta pietiekami augstā līmenī, lai stimulētu šā pienākuma izpildi. Tomēr sankcijas cenai vajadzētu būt balstītai uz 51., 52. un 53. punktā noteikto skaitlisko aprēķinu, lai izvairītos no tā, ka pārmērīgi augsts līmenis izraisa pārmērīgu kompensāciju;
  - ja shēmas ietver atbalstu biodegvielai, bioloģiskajam šķidrajam kurināmajam un biomasas kurināmajam, dalībvalstīm, lai izvairītos no pārmērīgas kompensācijas, ir jāņem vērā informācija par atbalstu, kas jau iegūta no masas bilances sistēmas dokumentācijas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 30. pantu.
109. Dalībvalstis var arī izstrādāt atbalsta shēmas, kas vērstas uz dekarbonizāciju vai energoefektivitāti, samazinot nodokļus vai parafiskālās nodevas, piemēram, nodevas vides rīcībpolitikas mērķu finansēšanai. Šādām shēmām nav obligāti jāpiemēro konkurenci veicinoša konkursa procedūra. Tomēr šādu atbalstu principā piešķir vienādi visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuriem ir tāda pati vai līdzīga faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem. Paziņotājai dalībvalstij ir jāizveido ikgadējs uzraudzības mehānisms, lai pārbaudītu, vai atbalsts joprojām ir nepieciešams. Šī iedaļa neattiecas uz nodokļu vai nodevu samazinājumiem, kas atspoguļo enerģijas vai saistīto pakalpojumu sniegšanas būtiskās izmaksas. Piemēram, šīs iedaļas darbības jomā neietilpst samazinājumi tīkla maksai vai maksai, ar ko finansē jaudas mehānismus.
110. Ja nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājums samazina pamatdarbības kārtējās izmaksas, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt starpību starp videi nekaitīgā projekta vai darbības un videi mazāk labvēlīgā hipotētiskā scenārija izmaksām. Ja videi nekaitīgāks projekts vai darbība var radīt potenciālus izmaksu ietaupījumus vai papildu ieņēmumus, tie jāņem vērā, nosakot atbalsta samērīgumu.
111. Izstrādājot atbalsta shēmas, dalībvalstīm ir jāņem vērā informācija par atbalstu, kas jau iegūta no masas bilances sistēmas dokumentācijas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 30. pantu.
112. Ja atbalsta pasākumu ietvaros tiek piešķirtas koncesijas vai citas priekšrocības, piemēram, tiesības izmantot zemi, jūras gultni vai upes vai tiesības uz infrastruktūras savienojumu, dalībvalstīm jānodrošina, ka šādas koncesijas tiek piešķirtas, balstoties uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, kas saistīti ar pasākuma mērķiem (sk. 50. punktu).
113. Ja atbalsts tiek piešķirts kā prioritārs aizdevums energosnieguma uzlabošanas pasākumu veicējam saskaņā ar energosnieguma līgumu, ar aizdevuma instrumentiem būtu jānodrošina, ka komerciālie parāda finansējuma sniedzēji nodrošina būtisku līdzinvestīcijas likmi. Tiek uzskatīts, ka tas tā ir, ja šāda likme nav mazāka par 30 % no pamatā esošā pakalpojuma sniedzēja energosnieguma līgumu portfeļa vērtības. Pakalpojumu sniedzēja veiktajai energosnieguma uzlabošanas pasākumu atmaksai ir jābūt vismaz vienādai ar aizdevuma nominālvērtību. Ja atbalsts tiek piešķirts garantijas veidā, valsts garantija nedrīkst pārsniegt 80 % no pamatā esošā aizdevuma pamatsummas, un kredītiestādei un valstij jāsedz zaudējumi proporcionāli un ar vienādiem nosacījumiem. Garantētajai summai proporcionāli jāsamazinās tā, lai garantija nekad nesegtu vairāk nekā 80 % no neatmaksātā aizdevuma. Valsts aizdevumam vai garantijai energosnieguma uzlabošanas pasākumu veicējam jābūt ne ilgākam par 10 gadiem.

4.1.4. *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

114. Izņemot 70. punktu, 3.2.2. un 3.3. iedaļa nav piemērojama pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai.
115. Šo punktu piemēro no 2023. gada 1. jūlija. Subsīdija par tonnu novērsto CO₂ ekvivalenta emisiju ir jānovērtē katram projektam vai – shēmu gadījumā – katram atsaucējam projektam un ir jānorāda pieņēmumi un metodika to aprēķināšanai. Cik vien iespējams, ar šo aplēsi būtu jānosaka neto emisiju samazinājums no darbības, ņemot vērā dzīves cikla emisijas, kas radušās vai samazinātas. Turklāt būtu jāapsver īstermiņa un ilgtermiņa mijiedarbība ar visām citām relevantajām rīcībpolitikām vai pasākumiem, arī Savienības ETS. Lai varētu salīdzināt dažādu vides aizsardzības pasākumu izmaksas, šai metodikai principā vajadzētu būt līdzīgai visiem dalībvalsts atbalstītajiem pasākumiem ⁽⁶⁷⁾.
116. Lai panāktu pozitīvu ietekmi uz vidi attiecībā uz dekarbonizāciju, ar atbalstu nedrīkst vienkārši pārlīgt emisijas no vienas nozares uz otru, un tam jānodrošina siltumnīcefekta gāzu emisiju vispārējs samazinājums.
117. Lai novērstu dubultu subsīdiju risku un nodrošinātu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas pārbaudi, ar atbalstu rūpniecisko darbību dekarbonizācijai jāsamazina emisijas, kas rodas tieši no šīs rūpnieciskās darbības. Ar atbalstu rūpniecisko darbību energoefektivitātes uzlabošanai jāuzlabo atbalsta saņēmēju darbību energoefektivitāte.
118. Izņemot 117. punkta pēdējā teikuma prasību, rūpniecisko darbību energoefektivitātes uzlabojumus var sekmēt ar atbalstu, kas piešķirts energosnieguma līgumu slēgšanas veicināšanai.
119. Ja atbalstu energosnieguma līgumu slēgšanas veicināšanai nepiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, valsts atbalsts principā jāpiešķir vienādi visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuriem ir tāda pati vai līdzīga faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem.
120. Lai novērstu līdzekļu piešķiršanu projektiem, kas netiek īstenoti un var bloķēt jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū, dalībvalstīm jāpierāda, ka tiks veikti pamatoti pasākumi, lai nodrošinātu, ka projekti, kuriem piešķirts atbalsts, faktiski tiks atīstīti, piemēram, nosakot skaidrus termiņus projektu izpildei, pārbaudot projektu realizējamību atbalsta saņemšanas pirmskvalifikācijas procesā, pieprasot, lai dalībnieki samaksā nodrošinājumu, vai uzraugot projekta izstrādi un būvniecību. Tomēr dalībvalstis var piešķirt lielāku elastību attiecībā uz pirmskvalifikācijas prasībām projektiem, kurus izstrādājuši MVU vai atjaunīgās enerģijas kopienas un kuri pilnībā pieder MVU vai atjaunīgās enerģijas kopienām, tādējādi mazinot šķēršļus to dalībai ⁽⁶⁸⁾.

⁽⁶⁷⁾ Noderīgs atsaucējs punkts ir principi siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājuma aprēķinam, ko izmanto ES Inovāciju fondam; pieejami šeit: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/innovfund/wp-call/2021/call-annex_c_innovfund-lsc-2021_en.pdf. Tomēr, ja elektroenerģija tiek izmantota kā resurss, izmantotajā metodikā jāņem vērā emisijas, kas rodas, ražojot šo elektroenerģiju. Dalībvalstis savos atbalsta pasākumos kā atlases kritēriju var izvēlēties izmantot subsīdiju līmeni par vienu novērsto CO₂ ekvivalenta emisiju tonnu, bet tas nav jāizmanto obligāti.

⁽⁶⁸⁾ Turklāt, kā norādīts 75. punktā, Komisija kopumā labvēlīgi vērtēs citus dalībvalstu ierosinātos elementus, ar kuriem atvieglo MVU un atjaunīgās enerģijas kopienas dalību konkurenci veicinošās konkursa procedūrās, ar nosacījumu, ka dalības nodrošināšanas un pieņemšanas pozitīvā ietekme ir lielāka nekā iespējamā kropļojošā ietekme.

121. Atbalsts dekarbonizācijai var tikt sniegts dažādi, arī kā sākotnējās dotācijas un līgumi par pastāvīgiem atbalsta maksājumiem, piemēram, līgumi par starpību ⁽⁶⁹⁾. Atbalstu, kas sedz pamatā ar darbību, nevis investīcijām, saistītās izmaksas, vajadzētu izmantot tikai tad, ja dalībvalsts pierāda, ka tā rezultātā tiek pieņemti videi mazāk kaitīgi operacionālie lēmumi.
122. Ja atbalsts galvenokārt ir vajadzīgs, lai segtu īstermiņa izmaksas, kas var būt mainīgas, piemēram, biomasas kurināmā izmaksas vai elektroenerģijas resursu izmaksas, un tiek izmaksāts laikposmā, kas ir ilgāks par vienu gadu, dalībvalstīm būtu jāapstiprina, ka ražošanas izmaksas, kas ir atbalsta summas pamatā, tiks uzraudzītas un atbalsta summa tiks atjaunināta vismaz reizi gadā.
123. Atbalsts jāveido tā, lai novērstu jebkādu nepamatotu efektīvas tirgu darbības izkropļojumu un jo īpaši saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus. Piemēram, cenu svārstībām un tirgus riskam joprojām jāattiecas uz atbalsta saņēmējiem, izņemot gadījumus, kad tas apdraud atbalsta mērķa sasniegšanu. Jo īpaši atbalsta saņēmējus nevajadzētu stimulēt izlaides produkciju piedāvāt lētāk par robežizmaksām, un viņi nedrīkst saņemt atbalstu par ražošanu periodā, kad šīs produkcijas tirgus vērtība ir negatīva ⁽⁷⁰⁾.
124. Komisija katrā individuālā gadījumā veiks novērtējumu par pasākumiem, kas ietver mērķorientētas infrastruktūras projektus. Novērtējumā Komisija cita starpā izsvērs infrastruktūras lielumu attiecībā pret konkrēto tirgu, ietekmi uz papildu tirgus investīciju iespējamību, to, cik lielā mērā infrastruktūra sākotnēji paredzēta individuālam lietotājam vai lietotāju grupai, un vai pastāv ticams plāns vai stingri noteiktas saistības izveidot savienojumu ar plašāku tīklu, jebkādu atkāpju vai atbrīvojumu no iekšējā tirgus tiesību aktiem ilgumu, attiecīgā tirgus struktūru un atbalsta saņēmēju pozīciju attiecīgajā tirgū.
125. Piemēram, ja infrastruktūra sākotnēji savieno tikai ierobežotu lietotāju skaitu, kropļojošo ietekmi var mazināt, ja tā ietilpst plānā attīstīt plašāku Savienības tīklu, balstoties uz šādiem kritērijiem:
- a) infrastruktūras uzskaitē būtu jānošķir no visām citām darbībām, un piekļuves un lietošanas izmaksas jāpadara pārredzamas;
  - b) ja vien tas netraucē sasniegt atbalsta mērķi, atbalstam būtu jāpiemēro saistības padarīt infrastruktūru pieejamu ⁽⁷¹⁾ trešām personām ar taisnīgiem, saprātīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem (arī publiskiem uzaicinājumiem iesniegt savienojuma pieprasījumus ar līdzvērtīgiem nosacījumiem);
  - c) priekšrocības, ko atbalsta saņēmēji gūst līdz šādai plašākai attīstībai, var būt jākompensē, piemēram, veicinot tālāku tīkla paplašināšanu;
  - d) īpašo lietotāju gūtās priekšrocības var būt jāierobežo un/vai jāpārdaļa ar citiem dalībniekiem.
126. Lai neapdraudētu pasākuma mērķu vai citu Savienības vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, nedrīkst radīt stimulus tādas enerģijas ražošanai, kas aizstātu mazāk piesārņojošus enerģijas veidus. Piemēram, atbalstot koģenerāciju, kuras pamatā ir neatjaunīgi energoresursi, vai atbalstot enerģijas ražošanu no biomasas, iespēju robežās nedrīkst radīt stimulus ražot elektroenerģiju vai siltumu laikā, kad tas nozīmētu tādu atjaunīgo energoresursu izmantojuma samazinājumu, kuri gaisa piesārņojumu nerada vispār.

⁽⁶⁹⁾ Līgums par starpību dod saņēmējam iespēju saņemt maksājumu, kas vienāds ar starpību starp fiksētu norunas cenu un atsaucē cenu, piemēram, tirgus cenu par izlaides vienību. Pēdējos gados šādi līgumi ir izmantoti elektroenerģijas ražošanas pasākumiem, bet tie var ietvert arī atsaucē cenu, kas saistīta ar ETS, t. i., "oglekļa" līgumi par starpību. Šādi oglekļa līgumi par starpību var būt noderīgs instruments, lai ieviestu tirgū revolucionāras tehnoloģijas, kas var būt nepieciešamas, lai panāktu rūpniecības dekarbonizāciju. Līgumi par starpību var ietvert arī atmaksas no atbalsta saņēmējiem nodokļu maksātājiem vai patērētājiem par laikposmiem, kuros atsaucē cena pārsniedz norunas cenu.

⁽⁷⁰⁾ Mazas atjaunīgās elektroenerģijas iekārtas var gūt labumu no tieša cenu atbalsta, kas sedz visas ekspluatācijas izmaksas un neparedz tām pienākumu pārdot elektroenerģiju tirgū, atbilstoši atbrīvojumam, kas paredzēts Direktīvas (ES) 2018/2001 4. panta 3. punktā. Iekārtas uzskata par mazām, ja to jauda ir mazāka par piemērojamo robežvērtību, kas noteikta Regulas (ES) 2019/943 5. pantā.

⁽⁷¹⁾ Tas attiecas uz aktīvu sarakstu 19. punkta (36). apakšpunktā.

127. Atbalsts dekarbonizācijai var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja ar to aizstāj investīcijas tīrākās alternatīvās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja veidojas noteiktu tehnoloģiju iesīkste, tādējādi kavējot plašāku tirgus attīstību un tīrāku risinājumu izmantojumu. Tāpēc Komisija arī pārbaudīs, vai atbalsta pasākums nestimulē vai nepaīdzina fosilo degvielu un enerģijas patēriņu ⁽²⁾, tādējādi kavējot tīrāku alternatīvu attīstību un ievērojami samazinot investīciju radīto kopējo labumu vidi. Dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā tās plāno no šā riska izvairīties, cita starpā nosakot saistības galvenokārt izmantot atjaunīgās vai mazoglekļa degvielas vai pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā resursu izmantošanas.
128. Komisija uzskata, ka noteikti atbalsta pasākumi negatīvi ietekmē konkurenci un tirdzniecību, un tas, visticamāk, netiks kompensēts. Konkrēti, daži atbalsta pasākumi var saasināt tirgus nepilnības, radot neefektivitāti, kas nodara kaitējumu patērētājiem un sociālajai labklājībai. Piemēram, pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģētikā vai rūpnieciskajā ražošanā, kurā izmanto vispiesārņojošāko fosilo kurināmo/degvielu, piemēram, ogles, dīzeļdegvielu, lignītu, naftu, kūdru un degslānekli, palielina negatīvas vidiskās eksternalitātes tirgū. Ņemot vērā šo kurināmo nesaderību ar Savienības klimata mērķrādītājiem, neuzskatīs, ka tiem ir pozitīva ietekme uz vidi.
129. Tāpat pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģētikā vai rūpnieciskajā ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, īstermiņā var samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un citus piesārņotājus, taču ilgtermiņā var saasināt negatīvas vidiskās eksternalitātes, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām. Lai varētu uzskatīt, ka investīcijām dabasgāzē ir pozitīva ietekme uz vidi, dalībvalstīm jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka investīcijas palīdz sasniegt Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju. Dalībvalstīm jo īpaši jāpaskaidro, kā tiks novērsta iesīkste šajā ar gāzi darbināmajā enerģijas ražošanā vai ar gāzi darbināmas enerģijas ražošanas iekārtās. Piemēram, tā pamatā var būt valsts dekarbonizācijas plāns ar saistošiem mērķrādītājiem un/vai var ietvert saistošas saistības atbalsta saņēmējam ieviest dekarbonizācijas tehnoloģijas, piemēram, CCS/CCU, vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunīgo vai mazoglekļa gāzi, vai slēgt elektrostaciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem. Saistībām jāietver viens vai vairāki ticami emisiju samazinājuma atskaites punkti ceļā uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam.
130. Biodegvielas ražošana no pārtikas un lopbarības kultūrām var radīt papildu pieprasījumu pēc zemes un izraisīt lauksaimniecības zemes platību paplašināšanos teritorijās ar augstu oglekļa uzkrājumu, piemēram, mežos, mitrājos un kūdrājos, tādējādi radot papildu siltumnīcefekta gāzu emisijas. Tāpēc Direktīva (ES) 2018/2001 ierobežo no pārtikas un dzīvnieku barības kultūrām ražota biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā un biomasas kurināmā apjomu, ko ieskaita virzībā uz atjaunīgās enerģijas mērķrādītājiem. Komisija uzskata, ka atsevišķi atbalsta pasākumi var saasināt netiešās negatīvās eksternalitātes. Tāpēc Komisija principā uzskatīs, ka valsts atbalsts biodegvielai, bioloģiskajam šķidrājam kurināmajam, biogāzei un biomasas kurināmajam, kas pārsniedz maksimālās robežvērtības, kuras nosaka to atbilstību atjaunīgo energoresursu enerģijas bruto galapatēriņa aprēķināšanai attiecīgajā dalībvalstī saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 26. pantu, visticamāk, nerada pasākuma negatīvo ietekmi atsverošas pozitīvas sekas.
131. Ja tiek konstatēti papildu konkurences izkropļojumu riski vai pasākumi ir īpaši inovatīvi vai sarežģīti, Komisija var piemērot 76. punktā izklāstītos nosacījumus.
132. Attiecībā uz individuālā atbalsta pasākumiem vai shēmām, kur ieguvēji ir īpaši ierobežots atbalsta saņēmēju skaits vai jau esošs atbalsta saņēmējs, dalībvalstīm papildus būtu jāpierāda, ka ierosinātā atbalsta pasākuma rezultātā neradīsies konkurences izkropļojumi, piemēram, ar lielāku ietekmi tirgū. Pat tad, ja atbalsts tieši nepalielina ietekmi tirgū, tas šādu ietekmi var radīt netieši, nemotivējot esošos konkurentus paplašināt darbību vai veicinot to aiziešanu no tirgus, vai atturot jaunu konkurentu ienākšanu tirgū. Novērtējot šādu atbalsta pasākuma negatīvo ietekmi, Komisija savā analizē pievērsīsies atbalsta paredzamajai ietekmei uz konkurenci starp uzņēmumiem attiecīgajā produktu tirgū, attiecīgā gadījumā – arī augšupējos vai lejupējos tirgos, un jaudas pārpalikuma riskam. Turklāt Komisija novērtēs iespējamo negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, tai skaitā risku, ka starp dalībvalstīm varētu notikt “subsīdēšanas sacensība”, jo īpaši attiecībā uz atrašanās vietas izvēli.

⁽²⁾ Te ietilpst mazoglekļa degvielas no neatjaunīgiem energoresursiem un enerģijas nesēji, kas nerada izpūtēja emisijas, bet tiek ražoti oglekļietilpīgā procesā.

133. Ja atbalsts tiek piešķirts bez konkurenci veicinošas konkursa procedūras un no pasākuma labumu gūst īpaši ierobežots atbalsta saņēmēju skaits vai jau esošs atbalsta saņēmējs, Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts nodrošina, ka atbalsta saņēmējs izplata zinātību, kas iegūta atbalstītā projekta rezultātā, lai paātrinātu veiksmīgi demonstrēto tehnoloģiju ieviešanu.
134. Ja ir izpildīti visi pārējie saderības nosacījumi, Komisija dekarbonizācijas pasākumu bilanci parasti uzskata par pozitīvu (tas ir, iekšējā tirgus izkropļojumus atsvēr pozitīvā ietekme), ņemot vērā to devumu klimata pārmaiņu mazināšanā, kas noteikts kā vides mērķis Regulā (ES) 2020/852, un/vai ņemot vērā to pienesumu Savienības enerģētikas un klimata mērķu sasniegšanā, ja vien nav acīm redzamu pazīmju par neatbilstību principam “nenodarīt būtisku kaitējumu”⁽⁷³⁾. Ja iepriekš minētais pieņēmums nav piemērojams, Komisija izvērtēs, vai pozitīvā ietekme (tai skaitā atbilstība 4.1.4. iedaļas punktiem un jebkurām saistībām atbilstīgi 129. punktam) atsvēr negatīvo ietekmi uz iekšējo tirgu.

4.2. Atbalsts ēku energosnieguma un vidiskā snieguma uzlabošanai

4.2.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

135. Pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot ēku energosniegumu un vidisko sniegumu, ir vērsti uz negatīvām eksternalitātēm – rada individuālus stimulus sasniegt enerģijas ietaupījuma un siltumnīcefekta gāzu un gaisa piesārņotāju emisiju samazināšanas mērķrādītājus. Papildus vispārējām tirgus nepilnībām, kas norādītas 3. nodaļā, konkrētas tirgus nepilnības var rasties ēku energosnieguma un vidiskā snieguma jomā. Piemēram, veicot ēku renovācijas darbus, labumu no energosnieguma un vidiskā snieguma uzlabošanas pasākumiem parasti gūst ne tikai ēkas īpašnieks, kas parasti sedz renovācijas izmaksas, bet arī īrnieks. Tāpēc Komisija uzskata, ka var būt nepieciešams valsts atbalsts tādu investīciju veicināšanai, kuru mērķis ir uzlabot ēku energosniegumu un vidisko sniegumu.

4.2.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

136. Atbalstu var piešķirt ēku energoefektivitātes uzlabošanai.
137. Šādu atbalstu var apvienot ar atbalstu jebkuriem vai visiem no šiem pasākumiem:
- tādu integrētu atjaunīgās enerģijas iekārtu lokāla uzstādīšana, kas ražo elektroenerģiju, siltumu vai aukstumu;
  - aprīkojuma uzstādīšana lokālo atjaunīgās enerģijas iekārtu saražotās enerģijas uzkrāšanai;
  - ēkas lietotāju vajadzībām paredzētas uzlādes infrastruktūras un ar to saistītās infrastruktūras, piemēram, kabeļkanālu, būvniecība un uzstādīšana, kur autostāvvietā atrodas vai nu ēkas iekšienē, vai fiziski blakus ēkai;
  - aprīkojuma uzstādīšana ēkas vidiskās un enerģētikas pārvaldības un kontroles digitalizācijai, jo īpaši nolūkā palielināt tās viedgatavību, tai skaitā pasīvo iekšējo instalāciju ierīkošanai vai strukturēto kabeļu ievilkšanai datu tīklu vajadzībām un pasīvā tīkla palīgdaļai īpašumā, uz kura atrodas attiecīgā ēka, izņemot instalāciju ierīkošanu vai kabeļu ievilkšanu datu tīklu vajadzībām ārpus minētā īpašuma;
  - citas investīcijas ēkas energosnieguma vai vidiskā snieguma uzlabošanai, arī investīcijas zaļajos jumtos un aprīkojumā lietusūdens atgūšanai.

⁽⁷³⁾ Attiecībā uz pasākumiem, kas ir identiski Padomes apstiprinātajiem atveseļošanas un noturības plānu pasākumiem, tiek uzskatīts, ka princips “nenodarīt būtisku kaitējumu” ir ievērots, jo tas jau ir pārbaudīts.

138. Atbalstu var piešķirt arī ēkas iekšpusē esošā siltumapgādes vai aukstumapgādes aprīkojuma energosnieguma uzlabošanai. Atbalsts siltumapgādes vai aukstumapgādes iekārtām, kas tieši saistītas ar centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, tiks novērtēts saskaņā ar 4.10. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei. Atbalstu ražošanas procesu energoefektivitātes uzlabošanai un enerģiju ražojošām iekārtām, ko izmanto mašīnu darbināšanai, novērtēs saskaņā ar 4.1. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un piesaistei.
139. Atbalstam jāveicina:
- esošo ēku renovācijas gadījumā – energosnieguma uzlabojumi, kā rezultātā primārās enerģijas pieprasījums samazinātos vismaz par 20 % salīdzinājumā ar situāciju pirms investīcijām vai, ja uzlabojumi ir daļa no pakāpeniskas renovācijas, primārās enerģijas pieprasījums samazinātos vismaz par 30 % salīdzinājumā ar situāciju pirms investīcijām piecu gadu periodā;
  - tādu renovācijas pasākumu gadījumā, kas attiecas uz tikai viena veida būves elementu (Direktīvas 2010/31/ES 2. panta 9. punkta nozīmē) uzstādīšanu vai nomainīšanu⁽⁷⁴⁾, – primārās enerģijas pieprasījums samazinātos vismaz par 10 % salīdzinājumā ar situāciju pirms investīcijām, ja dalībvalsts apliecina, ka pasākumam shēmas līmenī ir vispārēja būtiska ietekme primārās enerģijas pieprasījuma samazināšanās ziņā;
  - jaunu ēku gadījumā – energosnieguma uzlabojumi, kuru rezultātā primārās enerģijas patēriņš samazinās vismaz par 10 % salīdzinājumā ar robežvērtību, kas valsts pasākumos, ar kuriem īsteno Direktīvu 2010/31/ES, noteikta prasībām attiecībā uz gandrīz nulles enerģijas ēkām.
140. Atbalstu ēku energosnieguma uzlabošanai var piešķirt arī MVU un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kas nodrošina energosnieguma uzlabošanas pasākumus, lai veicinātu energosnieguma līgumus jeb energoefektivitātes līgumus Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 27. punkta nozīmē.

4.2.3. *Stimulējoša ietekme*

141. Šo pamatnostādņu 142. un 143. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
142. Komisija principā uzskata, ka atbalstam projektiem, kuru atmaksāšanās periods⁽⁷⁵⁾ ir mazāks par pieciem gadiem, stimulējošas ietekmes nav. Dalībvalsts tomēr var iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka atbalsts ir nepieciešams, lai izraisītu izmaiņas uzvedībā, pat ja projektiem ir īsāks atmaksāšanās periods.
143. Ja Savienības tiesību aktos uzņēmumiem ir noteikti minimālie energosnieguma standarti, kas kvalificējami kā Savienības standarti, atbalsts visām nepieciešamajām investīcijām, kas uzņēmumiem dod iespēju izpildīt šos standartus, tiks uzskatīts par pasākumu ar stimulējošu ietekmi ar nosacījumu, ka atbalsts tiek piešķirts, pirms prasības attiecīgajam uzņēmumam kļūst obligātas⁽⁷⁶⁾. Dalībvalstij jānodrošina, ka atbalsta saņēmēji iesniedz precīzu renovācijas plānu un grafiku, kurā pierādīts, ka atbalstītā renovācija ir vismaz pietiekama, lai panāktu ēkas atbilstību šiem minimālajiem energosnieguma standartiem.

4.2.4. *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*

4.2.4.1. *Piemērotība*

144. Šo pamatnostādņu 145. punktā noteiktā prasība ir piemērojama papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.

⁽⁷⁴⁾ Šādu investīciju mērķis varētu būt, piemēram, nomainīt ēkas logus vai apkures katlus vai pievērsties sienu siltumizolācijai.

⁽⁷⁵⁾ Atmaksāšanās periods ir laiks, kas nepieciešams, lai atgūtu investīcijas izmaksas (bez atbalsta).

⁽⁷⁶⁾ Šo interpretāciju piemēro visos gadījumos, kad atbalsts tiek piešķirts, lai uzņēmumi varētu izpildīt minimālos energosnieguma standartus, kas kvalificējami kā Savienības standarti, pirms tie attiecīgajam uzņēmumam kļūst obligāti, neatkarīgi no tā, vai jau ir spēkā iepriekšēji Savienības standarti.

145. Atbalsts energosnieguma līgumu veicināšanai var izpausties kā aizdevums vai garantija energosnieguma uzlabošanas pasākumu veicējam saskaņā ar energosnieguma līgumu, vai arī tas var būt finanšu produkts, kura mērķis ir finansēt attiecīgo pakalpojumu sniedzēju (piemēram, faktoringu, forfeitingu).

4.2.4.2. Samērīgums

146. Attiecināmās izmaksas atbilst investīciju izmaksām, kas tieši saistītas ar augstāka energosnieguma vai vidiskā snieguma līmeņa sasniegšanu.
147. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 30 % no attiecināmajām izmaksām par pasākumiem, kas minēti 139. punkta (a) un (c) apakšpunktā. Pasākumiem, kas minēti 139. punkta (b) apakšpunktā, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 25 %. Ja atbalstu investīcijām, kas uzņēmumiem dod iespēju izpildīt minimālos energosnieguma standartus, kuri kvalificējami kā Savienības standarti, piešķir mazāk nekā 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā, atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 20 % no attiecināmajām izmaksām par pasākumiem, kas minēti 139. punkta (a) un (c) apakšpunktā, vai 15 % no attiecināmajām izmaksām par pasākumiem, kuri minēti 139. punkta (b) apakšpunktā.
148. Attiecībā uz atbalstu, kas piešķirts esošo ēku energosnieguma uzlabošanai, atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem, ja energosnieguma uzlabojumu rezultātā primārās enerģijas pieprasījums samazinās vismaz par 40 %. Tomēr šis atbalsta intensitātes palielinājums neattiecas uz gadījumiem, kad projekts, kaut arī nodrošina primārās enerģijas pieprasījuma samazinājumu par 40 % vai vairāk, neuzlabo ēkas energosniegumu vairāk, nekā paredz minimālie energosnieguma standarti, kas kvalificējami kā Savienības standarti, kuri stājas spēkā mazāk nekā 18 mēnešu laikā.
149. Atbalsta intensitāti var palielināt par 20 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir maziem uzņēmumiem, vai par 10 procentpunktiem atbalstam, ko piešķir vidējiem uzņēmumiem.
150. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kuri atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
151. Atkarībā no pasākuma īpašajām iezīmēm dalībvalsts, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā noteikts 48., 51. un 52. punktā, var arī pierādīt, ka ir vajadzīga lielāka atbalsta summa. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 51. un 52. punktā. Ja atbalstu investīcijām, kas uzņēmumiem dod iespēju izpildīt minimālos energosnieguma standartus, kuri kvalificējami kā Savienības standarti, piešķir mazāk nekā 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā, maksimālā atbalsta summa nedrīkst pārsniegt 70 % no finansējuma deficīta.
152. Ja atbalstu piešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu. Ja atbalstu investīcijām, kas ļauj uzņēmumiem izpildīt minimālos energosnieguma standartus, kuri kvalificējami kā Savienības standarti, piešķir mazāk nekā 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā, dalībvalstij ir jānodrošina, ka tiek pienācīgi novērsts pārmērīgas kompensācijas risks, piemēram, nosakot cenu ierobežojumus.
153. Uz atbalstu, kas piešķirts kā finanšu instruments, neattiecas atbalsta maksimālā intensitāte, kas noteikta 147.–151. punktā. Ja atbalstu piešķir garantijas veidā, tā nedrīkstētu pārsniegt 80 % no pamatā esošā aizdevuma. Ja atbalstu piešķir aizdevuma veidā, ēkas īpašniekiem energoefektivitātes fondam, atjaunīgās enerģijas fondam vai citam finanšu starpniekam jāatmaksā vismaz aizdevuma nominālvērtība.

4.2.4.3. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana

154. Prasības, kas izklāstītas 155.–157. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
155. Atbalsts investīcijām iekārtās, kurās izmanto dabasgāzi, lai uzlabotu ēku energoefektivitāti, var īstermiņā samazināt enerģijas pieprasījumu, bet ilgtermiņā, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām, var palielināt negatīvas vidiskās eksternalitātes. Atbalsts tādu iekārtu uzstādīšanai, kurās izmanto dabasgāzi, var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja tas izstumj investīcijas tīrākās alternatīvās tehnoloģijās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja tas rada noteiktu tehnoloģiju iesīksti, tādējādi kavējot tīrāku tehnoloģiju tirgus attīstību un to izmantošanu. Maz ticams, ka pozitīvā ietekme no pasākumiem, kas rada šādu izstumšanas vai iesīkstes efektu, atsvērs to negatīvo ietekmi uz konkurenci. Veicot novērtējumu, Komisija apsvērs, vai iekārta, kurā izmanto dabasgāzi, aizstāj energoaprikojumu, kurā tiek izmantots vispiesārņojošākais fosilais kurināmais, piemēram, nafta un ogles.
156. Energoaprikojumam, kurā tiek izmantots piesārņojošs fosilais kurināmais, piemēram, nafta un ogles, tirgū jau ir pieejamas alternatīvas. Šajā sakarā neuzskata, ka atbalsts tāda energoefektīva energoaprikojuma uzstādīšanai, kurā izmanto šādu kurināmo, rada tādu pašu pozitīvu ietekmi kā atbalsts tīrāka energoaprikojuma uzstādīšanai. Pirmkārt, nelielo uzlabojumu enerģijas pieprasījuma samazinājumā atsvēr lielākas oglekļa emisijas, kas saistītas ar fosilā kurināmā izmantošanu. Otrkārt, atbalsta piešķiršana tāda energoaprikojuma uzstādīšanai, kurā izmanto cieto vai šķidro fosilo kurināmo, ir saistīta ar ievērojamu risku, ka tiks radīta fosilā kurināmā tehnoloģiju iesīkste un ka, novirzot pieprasījumu no energoaprikojuma, kurā neizmanto cieto vai šķidro fosilo kurināmo, tiks pārvirzītas investīcijas tīrākās un inovatīvākās tirgū pieejamās alternatīvās. Tas arī kavētu nefosilo degvielu tehnoloģiju tirgus tālāku attīstību. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsta negatīvo ietekmi uz konkurenci, ko radītu energoaprikojums, kurā izmanto cieto vai šķidro fosilo kurināmo, visticamāk, nevarētu kompensēt.
157. Ja atbalstu piešķir kā dotāciju, pašu kapitālu, garantiju vai aizdevumu energoefektivitātes vai atjaunīgās enerģijas fondam vai citam finanšu starpniekam, Komisija pārbaudīs, vai ir ieviesti nosacījumi, kas nodrošina, ka energoefektivitātes vai atjaunīgās enerģijas fonds vai citi finanšu starpnieki nesaņem nepamatotas priekšrocības un energosnieguma atbalsta pasākuma īstenošanā piemēro komerciāli pamatotu investīciju stratēģiju. Proti, jābūt izpildītiem šādiem nosacījumiem:
- finanšu starpniekus vai fondu pārvaldniekus izvēlas, izmantojot atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu procesu, kas tiek īstenots atbilstīgi piemērojamajiem Savienības un valsts tiesību aktiem;
  - ir ieviesti nosacījumi, lai nodrošinātu, ka finanšu starpnieki, arī energoefektivitātes fondi vai atjaunīgās enerģijas fondi, tiek pārvaldīti, balstoties uz komerciāliem principiem, un nodrošina peļņā balstītu finansēšanas lēmumu pieņemšanu;
  - energoefektivitātes fonda vai atjaunīgās enerģijas fonda pārvaldnieki vai citi finanšu starpnieki priekšrocības iespējami lielā mērā nodod galasaņēmējiem (ēku īpašniekiem vai īrniekiem) kā lielāku finansējuma apjomu, mazākas nodrošinājuma prasības, zemākas garantiju prēmijas vai zemākas procentu likmes.

4.3. **Atbalsts tīrai mobilitātei**

158. Šo pamatnostādņu 4.3.1. un 4.3.2. iedaļā ir izklāstīti nosacījumi, saskaņā ar kuriem valsts atbalsts noteiktām investīcijām CO₂ un citu piesārņotāju emisiju samazināšanai vai novēršanai gaisa, autoceļu, dzelzceļa, ūdensceļu un jūras transporta nozarē var veicināt saimnieciskās darbības attīstību videi nekaitīgā veidā, neatstājot nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā Savienības kopīgajām interesēm.

159. Šīs pamatnostādnes neattiecas uz atbalstu investīcijām mazas noslodzes un lielas noslodzes autotransporta līdzekļos, kurus darbina ar gāzi (proti, LNG, CNG un biogāzi), un attiecīgajā gāzes uzpildes infrastruktūrā autoceļos, izņemot LNG infrastruktūru, kas paredzēta tikai lielas noslodzes autotransporta līdzekļu uzpildei. Balstoties uz pašreizējo tirgus attīstības posmu, paredzams, ka šīm tehnoloģijām salīdzinājumā ar tīrākām un inovatīvākām alternatīvām būs ievērojami mazāks potenciāls sekmēt klimata pārmaiņu mīkstināšanu un gaisa piesārņojuma mazināšanu, tādējādi paredzams, ka tās nepamatoti izkropļos konkurenci, izstumjot investīcijas šajās tīrākajās alternatīvās un radot tādu mobilitātes risinājumu iesīkstī, kas neatbilst 2030. un 2050. gada mērķrādītājiem.

4.3.1. *Atbalsts tīru transportlīdzekļu un tīra mobilo dienestu aprīkojuma iegādei un nomai, kā arī transportlīdzekļu un mobilo dienestu aprīkojuma modernizācijai*

4.3.1.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

160. Lai sasniegtu Savienības juridiski saistošo klimatneitralitātes mērķi līdz 2050. gadam, paziņojumā par Eiropas zaļo kursu tika noteikts mērķis līdz 2050. gadam samazināt transporta emisijas par vismaz 90 % salīdzinājumā 1990. gada līmeņiem. Paziņojumā par ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģiju ⁽⁷⁷⁾ ir izklāstīts, kā šo mērķi sasniegt, dekarbonizējot gan atsevišķus transporta veidus, gan visu transporta ķēdi kopumā ⁽⁷⁸⁾.

161. Lai gan esošās rīcībpolitikas var paredzēt stimulus tīru transportlīdzekļu ieviešanai, nosakot saistošus CO₂ emisiju mērķrādītājus ražotāju jaunajam autotransporta līdzekļu parkam ⁽⁷⁹⁾, internalizējot klimata un vidiskās eksternalitātes ⁽⁸⁰⁾ vai palielinot transportlīdzekļu pieprasījumu ar publiskā iepirkuma starpniecību ⁽⁸¹⁾, tās nevar būt pietiekamas, lai pilnībā novērstu tirgus nepilnības, kas ietekmē attiecīgo nozari. Neraugoties uz esošajām rīcībpolitikām, atsevišķi tirgus šķēršļi un tirgus nepilnības var netikt novērsti, arī tīru transportlīdzekļu finansiālā pieejamība salīdzinājumā ar parastajiem transportlīdzekļiem, ierobežota uzlādes vai uzpildes infrastruktūras pieejamība un vidisko eksternalitāšu esība. Tāpēc dalībvalstis var sniegt atbalstu šo atlikušo tirgus nepilnību novēršanai un atbalstīt tīras mobilitātes nozares attīstību.

4.3.1.2. *Darbības joma un atbalstītās darbības*

162. Atbalstu var piešķirt jaunu vai lietotu tīru transportlīdzekļu iegādei un nomai, kā arī tīra mobilo dienestu aprīkojuma iegādei un nomai.

163. Atbalstu var piešķirt arī transportlīdzekļu vai mobilo dienestu aprīkojuma modernizācijai, pārbūvei un pielāgošanai šādos gadījumos:

a) ja šādi tos var kvalificēt kā tīrus transportlīdzekļus vai mobilo dienestu tīru aprīkojumu vai

b) ja tas ir nepieciešams, lai papildus fosilajām degvielām vai kā to alternatīvu kuģu un gaisa kuģu darbināšanai varētu izmantot biodegvielas un sintētiskās degvielas vai palielināt to īpatsvaru, tai skaitā nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo šķidro un gāzveida transporta degvielu īpatsvaru, vai

c) ja tas ir nepieciešams, lai kuģi varētu izmantot vēja vilkmi.

⁽⁷⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģija – Eiropas transporta virzība uz nākotni", COM(2020) 789 final.

⁽⁷⁸⁾ Paziņojums cita starpā ietver ieceri līdz 2030. gadam panākt, ka ekspluatācijā ir vismaz 30 miljoni bezemisiju vieglo automobiļu, 80 000 bezemisiju kravas automobiļu un ka līdz 2050. gadam gandrīz visi viegļie automobiļi, furgoni, autobusi, kā arī jauni lielas noslodzes transportlīdzekļi ir bezemisiju transportlīdzekļi.

⁽⁷⁹⁾ Regula (ES) 2019/1242 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/631 (2019. gada 17. aprīlis) par CO₂ emisiju standartu noteikšanu jauniem vieglajiem pasažieru automobiļiem un jauniem vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem un ar kuru atceļ Regulu (EK) Nr. 443/2009 un Regulu (ES) Nr. 510/2011 (OV L 111, 25.4.2019., 13. lpp.).

⁽⁸⁰⁾ Piemēram, izmantojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/62/EK (1999. gada 17. jūnijs) par dažu infrastruktūru lietošanas maksas noteikšanu smagajiem kravas transportlīdzekļiem (OV L 187, 20.7.1999., 42. lpp.) un Savienības ETS.

⁽⁸¹⁾ Piemēram, izmantojot Direktīvu 2009/33/EK.

4.3.1.3. Stimulējoša ietekme

164. Šo pamatnostādņu 165.–169. punktā izklāstītie nosacījumi ir piemērojami papildus nosacījumiem, kas noteikti 3.1.2. iedaļā.
165. Dalībvalstij ir jāiesniedz ticams hipotētiskais scenārijs atbalsta neesības gadījumā. Hipotētiskais scenārijs atbilst investīcijām ar tādu pašu jaudu, izmantošanas laiku un attiecīgā gadījumā citiem relevantiem tehniskajiem parametriem kā videi nekaitīgām investīcijām. Ja investīcija attiecas uz tīro transportlīdzekļu vai tīra mobilo dienestu aprīkojuma iegādi vai nomu, tad hipotētiskais scenārijs parasti ir tādas pašas kategorijas un tās pašas jaudas transportlīdzekļu vai mobilo dienestu aprīkojuma iegāde vai noma, kuri atbilst vismaz Savienības standartiem un kurus – ja piemērojams – varētu iegādāties vai nomāt bez atbalsta.
166. Hipotētiskais scenārijs var būt ekspluatācijā esošā transportlīdzekļa vai mobilo dienestu aprīkojuma uzturēšana periodā, kas atbilst videi nekaitīgas investīcijas izmantošanas laikam. Šādā gadījumā būtu jāņem vērā diskontētās uzturēšanas, remonta un modernizācijas izmaksas šajā periodā.
167. Citos gadījumos hipotētiskais scenārijs var ietvert transportlīdzekļa vai mobilo dienestu aprīkojuma vēlāku nomaiņu, un šādā gadījumā būtu jāņem vērā transportlīdzekļa vai mobilo dienestu aprīkojuma diskontētā vērtība un jāizlīdzina transportlīdzekļa vai aprīkojuma attiecīgā saimnieciskās izmantošanas laika starpība. Šī pieeja var būt īpaši aktuāla transportlīdzekļiem ar ilgāku saimnieciskās izmantošanas laiku, piemēram, kuģiem, dzelzceļa ritošajam sastāvam vai gaisa kuģiem.
168. Transportlīdzekļiem vai mobilo dienestu aprīkojumam, uz ko attiecas nomas līgumi, tīru transportlīdzekļu vai tīra mobilo dienestu aprīkojuma nomas diskontētā vērtība būtu jāsalīdzina ar tādu transportlīdzekļu vai mobilo dienestu aprīkojuma nomas diskontēto vērtību, kas ir videi mazāk labvēlīgi un tiktu izmantoti, ja attiecīgā atbalsta nebūtu.
169. Ja investīcija ir aprīkojuma pievienošana esošam transportlīdzeklim vai mobilo dienestu aprīkojumam, lai uzlabotu tā vidisko sniegumu (piemēram, piesārņojuma kontroles sistēmu modernizācija), attiecināmās izmaksas var būt kopējās investīciju izmaksas.

4.3.1.4. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.3.1.4.1. Piemērotība

170. Prasības, kas izklāstītas 171. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
171. Pārbaudot alternatīvu rīcībpolitikas instrumentu piemērotību, būtu jāņem vērā cita veida intervences (kas nav valsts atbalsts) iespējas tīras mobilitātes tirgus attīstības stimulēšanai un to paredzamā ietekme salīdzinājumā ar ierosinātā pasākuma ietekmi. Šādas cita veida intervences var ietvert tādu vispārēju pasākumu ieviešanu, kuru mērķis ir veicināt tīru transportlīdzekļu iegādi, piemēram, ekoloģisko prēmiju shēmas vai nodošanas metāllūžņos shēmas, vai mazemisiju zonu izveide attiecīgajā dalībvalstī.

4.3.1.4.2. Samērīgums

172. Atbalsts nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai veicinātu attiecīgās saimnieciskās darbības attīstību veidā, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni (tas ir, pārejot no tradicionālajiem uz tīrajiem transportlīdzekļiem un mobilo dienestu tīru aprīkojumu), salīdzinot ar hipotētisko scenāriju atbalsta neesības gadījumā. Valsts atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja ir izpildīti 173.–181. punktā izklāstītie nosacījumi.
173. Parasti atbalsts jāpiešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem.

174. Ja konkurenci veicinošā konkursa procedūrā tiek ietverti citi kritēriji, nevis pieteikuma iesniedzēja prasītā atbalsta summa, piemēro 50. punktu. Atlases kritēriji var būt saistīti, piemēram, ar paredzamajiem investīciju radītajiem ieguvumiem videi CO₂ ekvivalenta vai citu piesārņotāju samazināšanas izteiksmē visā to izmantošanas laikā. Šādos gadījumos, lai būtu vieglāk noteikt ieguvumu videi, dalībvalsts var prasīt pieteikuma iesniedzējiem savos piedāvājumos attiecīgos gadījumos norādīt paredzamo emisijas samazināšanas līmeni investīciju rezultātā, salīdzinot ar salīdzināma, Savienības standartiem atbilstoša transportlīdzekļa emisiju līmeni. Konkurenci veicinošā konkursa procedūrā izmantotie vidiskie kritēriji var ietvert arī ekspluatācijas cikla apsvērumus, piemēram, nolietota produkta apsaimniekošanas ietekmi uz vidi.
175. Konkurenci veicinošas konkursa procedūras struktūrai ir jānodrošina, lai pieteikuma iesniedzēji būtu pietiekami motivēti iesniegt pieteikumus projektiem, kas saistīti ar bezemisiju transportlīdzekļu iegādi, kuri parasti ir dārgāki par videi mazāk labvēlīgām alternatīvām, ciktāl tās ir pieejamas attiecīgajam transporta veidam. Tas nozīmē, ka ir arī jānodrošina, ka atlases kritēriju piemērošana nenostāda šādus projektus neizdevīgā situācijā salīdzinājumā ar citiem tūrajiem transportlīdzekļiem, kas nav kvalificējami kā bezemisiju transportlīdzekļiem. Piemēram, vidiskos kritērijus var veidot kā prēmijas, kas ļauj piešķirt augstāku punktu skaitu projektiem, kuri rada ieguvumus videi papildus ieguvumiem, kuri izriet no atbilstības prasībām vai pasākuma primārā mērķa. Attiecīgā gadījumā var būt nepieciešami cenu ierobežojumi, nosakot konkrētu kategoriju individuāliem pretendentiem maksimālo cenu. Visi cenu ierobežojumi būtu jāpamato, atsaucoties uz 51., 52. un 53. punktā minēto atsaucē projekta skaitlisko aprēķinu.
176. Atkāpjoties no 173.–175. punktā noteiktā, atbalstu var piešķirt bez konkurenci veicinošas konkursa procedūras šādos gadījumos:
- a) ja paredzamais dalībnieku skaits nav pietiekams, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci vai izvairītos no stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas;
  - b) ja dalībvalsts sniedz pienācīgu pamatojumu tam, ka konkurenci veicinošā konkursa procedūra, kā aprakstīts 49. un 50. punktā, nav piemērota atbalsta samērīguma nodrošināšanai un ka 177.–180. punktā minēto alternatīvo metožu izmantošana nepalielinātu nepamatotu konkurences izkropļojumu risku ⁽⁸²⁾ atkarībā no pasākuma vai attiecīgo nozaru vai transporta veidu iezīmēm; vai
  - c) ja to piešķir tādu transportlīdzekļu iegādei vai nomai, kurus paredzēts izmantot uzņēmumiem, kas darbojas sauszemes, dzelzceļa vai ūdens sabiedriskā transporta nozarē.
177. Šo pamatnostādņu 176. punktā minētajos gadījumos atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja tas nepārsniedz 40 % no attiecināmajām izmaksām. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem bezemisiju transportlīdzekļiem, par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.
178. Attiecināmās izmaksas ir investīcijas neto papildu izmaksas. Tās aprēķina kā starpību, no vienas puses, starp tīra transportlīdzekļa, ko paredzēts iegādāties vai nomāt, kopējām īpašumtiesību izmaksām un, no otras puses, starp atbalstu un kopējām īpašumtiesību izmaksām hipotētiskajā scenārijā. Izmaksas, kas nav tieši saistītas ar augstāka vides aizsardzības līmeņa sasniegšanu, nav attiecināmās izmaksas.
179. Attiecībā uz transportlīdzekļu vai mobilo dienestu aprīkojuma modernizāciju saskaņā ar 169. punktu attiecināmās izmaksas var būt modernizācijas kopējās izmaksas ar nosacījumu, ka hipotētiskajā scenārijā transportlīdzekļi vai mobilo dienestu aprīkojums saglabā tādu pašu saimnieciskās izmantošanas laiku, kāds būtu, ja modernizācija netiktu veikta.

⁽⁸²⁾ To var pierādīt, nodrošinot, ka atbalsts tiek piešķirts pārredzamā un nediskriminējošā veidā un ka potenciālās ieinteresētās personas ir pietiekami informētas par pasākuma darbības jomu un iespējamiem atbalsta nosacījumiem.

180. Atkarībā no pasākuma īpašajām iezīmēm dalībvalsts, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā noteikts 48., 51. un 52. punktā, var arī pierādīt, ka ir vajadzīga lielāka atbalsta summa. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* uzraudzība, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 55. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 51. un 52. punktā.
181. Individuāla atbalsta gadījumā atbalsta summu var noteikt, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 48., 51. un 52. punktā. Šādos gadījumos dalībvalstij jāveic *ex post* uzraudzība, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 55. punktā.
- 4.3.1.5. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana
182. Prasības, kas izklāstītas 183.–189. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
183. Komisija uzskata, ka atbalsts investīcijām transportlīdzekļos un mobilo dienestu aprīkojumā, kuros izmanto dabasgāzi, īstermiņā var samazināt siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju emisijas, bet ilgtermiņā, salīdzinot ar alternatīvām investīcijām, var radīt negatīvas vidiskās eksternalitātes. Atbalsts tādu transportlīdzekļu un mobilo dienestu aprīkojuma iegādei, kuros izmanto dabasgāzi, var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja tas izstumj investīcijas tīrākās alternatīvās tehnoloģijās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja tas rada noteiktu tehnoloģiju iesūksti, tādējādi kavējot tīrāku tehnoloģiju tirgus attīstību un to izmantošanu. Tāpēc Komisija uzskata, ka šādos gadījumos negatīvo ietekmi, ko radītu atbalsts transportlīdzekļiem un mobilo dienestu aprīkojumam, kuros izmanto dabasgāzi, visticamāk, nevarētu kompensēt.
184. Tomēr var uzskatīt, ka atbalstam CNG un LNG ūdensceļu transportlīdzekļu un mobilo dienestu aprīkojuma iegādei vai nomaī nav ilgtermiņa iesūkstes efekta un tas neizstumj investīcijas tīrākās tehnoloģijās, ja dalībvalsts pierāda, ka tīrākas alternatīvas nav jau pieejamas tirgū un nav paredzams, ka tās būs pieejamas tuvākajā laikā ⁽⁸³⁾.
185. Autoceļu, ūdensceļu un dzelzceļa transporta nozarēs tirgū jau ir pieejamas alternatīvas transportlīdzekļiem, kuros izmanto vispiesārņojošākās fosilās degvielas, piemēram, dīzeļdegvielu, benzīnu vai sašķidrinātu naftas gāzi (LPG). Atbalsta piešķiršana šādiem transportlīdzekļiem ir saistīta ar ievērojamu risku radīt konvencionālo tehnoloģiju iesūksti un izstumt investīcijas tīrākās tirgū pieejamās alternatīvās, novirzot pieprasījumu no videi nekaitīgākiem transportlīdzekļiem. Tas arī kavētu nefosilo degvielu tehnoloģiju tirgus tālāku attīstību. Tāpēc šajā sakarā neuzskata, ka atbalsts minēto transportlīdzekļu iegādei vai nomaī, pat ja tie ir jaunās paaudzes transportlīdzekļi, kas attiecīgā gadījumā pārsniedz Savienības standartus, sniedz tādu pašu pozitīvu efektu kā atbalsts tādu tīro transportlīdzekļu iegādei vai nomaī, kuriem ir mazākas tiešās (izpūtēja/izplūdes) CO₂ emisijas. Tāpēc Komisija uzskata, ka ir maz ticams, ka tiks kompensēta negatīvā ietekme uz konkurenci, kāda ir atbalstam, kuru piešķir transportlīdzekļiem, kas izmanto vispiesārņojošākās fosilās degvielas, piemēram, dīzeļdegvielu, benzīnu vai LPG.
186. Nav gaidāms, ka bezemisiju gaisa kuģi, vai tie būtu darbināmi ar elektroenerģiju vai ūdeņradi, tuvākajā laikā kļūs pieejami tirgū. Balstoties uz to, Komisija uzskata, ka negatīvo ietekmi, ko rada valsts atbalsts tīriem gaisa kuģiem, kas nav bezemisiju gaisa kuģi, var kompensēt tā pozitīvā ietekme, ja tas sekmē jaunu, efektīvāku un videi daudz nekaitīgāku gaisa kuģu ieviešanu vai pātrinātu ieviešanu tirgū saskaņā ar trajektoriju uz klimatneitralitāti, neradot noteiktu tehnoloģiju iesūksti un neizstumjot investīcijas tīrākās alternatīvās.

⁽⁸³⁾ Šādam novērtējumam atkarībā no attiecīgajām nozarēm un transporta veidiem Komisija parasti ņem vērā laikposmu no diviem līdz pieciem gadiem pēc paziņošanas vai atbalsta pasākuma īstenošanas. Savu novērtējumu tā balstīs uz neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

187. Lai attiecīgā gadījumā mazinātu gaisa transporta atbalsta īpaši kropļojošo ietekmi, arī ņemot vērā atbalsta saņēmēja tirgus pozīciju, vai lai palielinātu pasākumu pozitīvo ietekmi, Komisija var prasīt, lai atbalsta saņēmējs izņem no ekspluatācijas līdzvērtīgu skaitu videi mazāk draudzīgu gaisa kuģu, kuru pacelšanās masa ir līdzīga gaisa kuģiem, kas iegādāti vai iznomāti ar valsts atbalstu.
188. Novērtējot konkurences izkropļojumus, ko rada atbalsts tīro transportlīdzekļu vai mobilo dienestu aprīkojuma iegādei, Komisija izsvērs, vai jaunu transportlīdzekļu nodošana ekspluatācijā izraisītu tirgus nepilnības vai saasinātu esošās tirgus nepilnības, piemēram, jaudas pārpalikumu attiecīgajā nozarē.
189. Lai novērstu paredzamo lielāku kropļojošo ietekmi, ko rada pasākumi, ar kuriem piešķir mērķorientētu atbalstu atsevišķam atbalsta saņēmējam vai ierobežotam skaitam konkrētu atbalsta saņēmēju, ja netiek rīkots konkurenci veicinošs konkurss ⁽⁸⁴⁾, dalībvalstij pienācīgi jāpamato pasākuma koncepcija un jāpierāda, ka ir pienācīgi novērsti lielākie konkurences kropļošanas riski ⁽⁸⁵⁾.

4.3.2. *Atbalsts uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanai*

4.3.2.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

190. Plašai tīro transportlīdzekļu izplatībai un pārejai uz bezemisiju mobilitāti ir nepieciešams visaptverošs uzlādes un uzpildes infrastruktūras tīkls. Faktiski īpaši kritisks šķērslis tīro transportlīdzekļu ieviešanai tirgū ir ierobežota infrastruktūras pieejamība to uzlādei vai uzpildei. Turklāt uzlādes un uzpildes infrastruktūra dalībvalstīs atšķiras. Tajā pašā laikā, kamēr ekspluatācijā esošo tīro transportlīdzekļu īpatsvars joprojām ir ierobežots, tirgus vien var nespēt nodrošināt nepieciešamo uzlādes un uzpildes infrastruktūru.
191. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/94/ES ⁽⁸⁶⁾ ir izveidota vienota pasākumu sistēma alternatīvu degvielu infrastruktūras ieviešanai transporta nozarē Savienībā un ir paredzēta vienotu pasākumu sistēma šādas infrastruktūras ieviešanai. Turklāt arī citas tīro transportlīdzekļu izmantošanu veicinošas rīcībpolitikas jau var dot investīciju signālus uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanai. Tomēr minētās rīcībpolitikas vien var nebūt pietiekamas, lai pilnībā novērstu identificētās tirgus nepilnības. Tāpēc dalībvalstis var piešķirt atbalstu šo atlikušo tirgus nepilnību novēršanai un atbalstīt uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanu.

4.3.2.2. *Darbības joma un atbalstītās darbības*

192. Atbalstu var piešķirt uzlādes vai uzpildes infrastruktūras būvniecībai, uzstādīšanai, modernizācijai vai paplašināšanai.
193. Projektos var iekļaut arī lokāli uzstādītas viedās uzlādes iekārtas un atjaunīgās elektroenerģijas vai atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža ražošanas iekārtas, kas ir tieši savienotas ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kā arī lokāli izvietotas krātuves elektroenerģijas vai atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža uzglabāšanai, lai to varētu piegādāt kā transporta degvielu. Elektroenerģijas vai ūdeņraža ražošanas lokālās iekārtas nominālajai ražošanas jaudai vajadzētu būt proporcionālai tās uzlādes vai uzpildes infrastruktūras nominālajai jaudai vai uzpildes jaudai, kurai tā ir pieslēgta.

⁽⁸⁴⁾ Sk. 66. punktu.

⁽⁸⁵⁾ Tas var ietvert pasākumus, ar kuriem nodrošina, ka tiek izslēgta pārmērīga kompensācija, pārbaudot, vai atbalsts nepārsniedz neto papildu izmaksas, ko pierāda, salīdzinot finansējuma deficitu faktiskajā un hipotētiskajā scenārijā, un ka dalībvalsts ievieš *ex post* uzraudzības mehānismu, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgu atbalsta līmeni, kā arī atgūšanas mehānismu.

⁽⁸⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/94/ES (2014. gada 22. oktobris) par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu (OV L 307, 28.10.2014., 1. lpp.).

4.3.2.3. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.3.2.3.1. Atbalsta nepieciešamība

194. Dalībvalstij ir jāpārbauda atbalsta nepieciešamība, lai stimulētu tās pašas kategorijas, kāda ir infrastruktūrai, kas tiktu izvēsta ar valsts atbalstu⁽⁸⁷⁾, uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ieviešanu, izmantojot *ex ante* atklātu sabiedrisko apspriešanu, neatkarīgu tirgus pētījumu vai balstoties uz citiem atbilstošiem pierādījumiem, kā noteikts 3.2.1.1. iedaļā. Dalībvalstij jo īpaši jāpierāda, ka līdzīga infrastruktūra īstermiņā⁽⁸⁸⁾, visticamāk, netiks attīstīta ar komerciāliem nosacījumiem, un attiecīgā gadījumā jāapsver ETS ietekme.
195. Novērtējot atbalsta nepieciešamību tādas uzlādes un uzpildes infrastruktūras ieviešanai, kurai var piekļūt lietotāji, kas nav atbalsta saņēmējs vai saņēmēji, tai skaitā publiski pieejama uzlādes vai uzpildes infrastruktūra, var ņemt vērā tīro transportlīdzekļu, kurus apkalpotu šāda infrastruktūra, izplatību tirgū un satiksmes intensitāti attiecīgajā reģionā vai reģionos.

4.3.2.3.2. Piemērotība

196. Šo pamatnostādņu 197. punktā izklāstītā prasība ir piemērojama papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
197. Pārbaudot alternatīvu rīcībpolitikas instrumentu piemērotību, būtu jāņem vērā jaunas regulatīvās ieviešanas iespējas pārejas uz tīru mobilitāti stimulēšanai un to paredzamā ietekme salīdzinājumā ar ierosinātā pasākuma ietekmi.

4.3.2.3.3. Samērīgums

198. Atbalsts nedrīkst pārsniegt izmaksas, kas nepieciešamas, lai veicinātu attiecīgās saimnieciskās darbības attīstību tādā veidā, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni. Atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja ir izpildīti 199.–204. punktā izklāstītie nosacījumi.
199. Atbalsts jāpiešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem. Konkurenci veicinošas konkursa procedūras izstrādē ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem joprojām ir pietiekami stimuli iesniegt piedāvājumus par projektiem, kuri saistīti ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kas piegādā tikai atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi. Piešķiršanas kritēriju piemērošana nedrīkst radīt neizdevīgāku situāciju projektiem, kuri saistīti ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kas nodrošina tikai atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi, salīdzinājumā ar projektiem, kas saistīti ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kas nodrošina arī elektroenerģiju vai ūdeņradi, kas salīdzinājumā ar atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi rada lielākas CO₂ emisijas vai kas nav atjaunīgi. Attiecīgā gadījumā var būt nepieciešami cenu ierobežojumi, nosakot konkrētu kategoriju individuāliem pretendentiem maksimālo cenu. Visi cenu ierobežojumi būtu jāpamato, atsaucoties uz 51., 52. un 53. punktā minēto atsaucē projekta skaitlisko aprēķinu.
200. Atkāpjoties no 199. punkta, atbalstu var piešķirt, balstoties uz metodēm, kas nav konkurenci veicinoša konkursa procedūra, šādos gadījumos:
- a) ja paredzamais dalībnieku skaits nav pietiekams, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci vai izvairītos no stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas;
  - b) ja konkurenci veicinošu konkursa procedūru, kā aprakstīts 49. un 50. punktā, nav iespējams noorganizēt;

⁽⁸⁷⁾ Piemēram, uzlādes infrastruktūrai – normālas jaudas vai lieljaudas.

⁽⁸⁸⁾ Veicot šādu novērtējumu, Komisija parasti ņems vērā, vai ir paredzams, ka uzlādes vai uzpildes infrastruktūra tiks ieviesta saskaņā ar komerciāliem nosacījumiem laikposmā, kas ir relevantas, ņemot vērā pasākuma ilgumu. Savu novērtējumu tā balstīs uz *ex ante* sabiedriskās apspriešanas rezultātiem, neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

- c) ja atbalstu piešķir uzlādes vai uzpildes infrastruktūrai, kas paredzēta vienīgi vai galvenokārt izmantošanai uzņēmumiem, kuri darbojas sauszemes, dzelzceļa vai ūdens sabiedriskā transporta nozarē ⁽⁸⁹⁾;
- d) ja atbalstu piešķir uzlādes vai uzpildes infrastruktūrai, kas paredzēta vienīgi vai galvenokārt izmantošanai atbalsta saņēmējiem un kas nav publiski pieejama ⁽⁹⁰⁾, ja attiecīgā dalībvalsts to pienācīgi pamato; vai
- e) ja atbalstu piešķir par uzlādes vai uzpildes infrastruktūru, kas paredzēta izmantošanai noteiktu tipu transportlīdzekļiem, kuru attiecīgais izplatības līmenis tirgū (katram attiecīgajam transportlīdzekļa tipam) attiecīgajā dalībvalstī vai satiksmes intensitāte attiecīgajā reģionā vai reģionos ir ļoti ierobežoti ⁽⁹¹⁾.
201. Pamatnostādņu 200. punktā uzskaitītajos gadījumos atbalsta summu var noteikt, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 48., 51. un 52. punktā. Dalībvalstij jāveic *ex post* uzraudzība, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 55. punktā.
202. Alternatīvi 201. punktam atbalstu var uzskatīt par samērīgu, ja tas nepārsniedz 30 % no attiecināmajām izmaksām vai 40 % no attiecināmajām izmaksām, ja uzlādes vai uzpildes infrastruktūra nodrošina tikai atjaunīgo elektroenerģiju vai atjaunīgo ūdeņradi. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
203. Šādos gadījumos attiecināmās izmaksas ir visas investīciju izmaksas, kas saistītas ar uzlādes vai uzpildes infrastruktūras būvniecību, uzstādīšanu, modernizāciju vai paplašināšanu. Piemēram, tās var ietvert izmaksas, kas saistītas ar
- a) uzlādes vai uzpildes infrastruktūru un ar to saistīto tehnisko aprīkojumu;
- b) elektrisko vai citu komponentu, arī elektrisko kabeļu un transformatoru, uzstādīšanu vai modernizāciju, kas vajadzīga, lai uzlādes vai uzpildes infrastruktūru pieslēgtu elektrotīklam vai vietējam elektroenerģijas vai ūdeņraža ražošanas vai uzglabāšanas blokam un nodrošinātu uzlādes infrastruktūras viedgatavību;
- c) inženiertehniskajiem darbiem, zemes vai ceļu pielāgošanu, uzstādīšanas izmaksām un saistīto atļauju saņemšanas izmaksām.
204. Ja projektā ir paredzēta atjaunīgās elektroenerģijas vai atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža lokāla ražošana vai elektroenerģijas vai atjaunīgā vai mazoglekļa ūdeņraža lokāla uzglabāšana, attiecināmās izmaksas var ietvert investīciju izmaksas par ražošanas blokiem vai krātuvēm.
- 4.3.2.4. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana

205. Prasības, kas izklāstītas 206.–216. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.

⁽⁸⁹⁾ Uzlādes vai uzpildes infrastruktūra, kas paredzēta galvenokārt izmantošanai uzņēmumiem, kuri darbojas sauszemes, dzelzceļa vai ūdens sabiedriskā transporta nozarē, var būt atvērta kā paliginfrastruktūra, ko var izmantot šo uzņēmumu darbinieki, ārējie darbuzņēmēji vai piegādātāji.

⁽⁹⁰⁾ Uzlādes vai uzpildes infrastruktūra, kas paredzēta galvenokārt izmantošanai atbalsta saņēmējam, var būt atvērta kā paliginfras-
truktūra, ko var izmantot attiecīgā atbalsta saņēmēja darbinieki, ārējie darbuzņēmēji vai piegādātāji.

⁽⁹¹⁾ Piemēram, pasākums, kas vērsts uz atbalstu investīcijām lielas noslodzes transportlīdzekļu ūdeņraža uzpildes stacijās kravas termināļos un loģistikas parkos dalībvalstī, kurā ar ūdeņradi darbināmu lielas noslodzes transportlīdzekļu tirgus daļa ir mazāka par 2 %.

206. Jaunai uzlādes infrastruktūrai, kas nodrošina elektroenerģijas pārvadi ar maksimālo jaudu 22 kW apmērā, jāspēj atbalstīt viedās uzlādes funkcijas. Tas nodrošinātu uzlādes operāciju optimizāciju un pārvaldību, kas nerada pārslodzi un pilnībā izmanto atjaunīgās elektroenerģijas pieejamību un zemās elektroenerģijas cenas sistēmā.
207. Lai izvairītos no infrastruktūras dublēšanas un izmantotu aktīvus, kas vēl nav sasnieguši sava saimnieciskās izmantošanas laika beigas, attiecībā uz ūdensceļu un gaisa transporta uzpildes infrastruktūru, ar ko nodrošina sintētiskās degvielas, tai skaitā nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās šķidrās vai gāzveida transporta degvielas vai biodegvielas ⁽⁹²⁾, dalībvalstīm jāpamato vajadzība pēc jaunas infrastruktūras, ņemot vērā tās degvielas vai degvielu tehniskos parametrus, ko paredzēts piegādāt, izmantojot šo infrastruktūru. Konvencionālajām degvielām analogisko (*drop-in*) ⁽⁹³⁾ sintētisko degvielu vai biodegvielu gadījumā dalībvalstij jāizsver, cik lielā mērā esošo infrastruktūru var izmantot analogisko sintētisko degvielu vai biodegvielu piegādei.
208. Atbalsts uzpildes infrastruktūras būvniecībai, uzstādīšanai, modernizācijai vai paplašināšanai var nepamatoti izkropļot konkurenci, ja tas izspiež investīcijas tīrākās alternatīvās tehnoloģijās, kas jau ir pieejamas tirgū, vai ja tas rada noteiktu tehnoloģiju iesūksti, tādējādi kavējot tīrāku tehnoloģiju tirgus attīstību un to izmantošanu. Tāpēc Komisija uzskata, ka šādos gadījumos negatīvo ietekmi uz konkurenci, ko radītu atbalsts uzpildes infrastruktūrai, kas nodrošina degvielas uz dabasgāzes bāzes, visticamāk, nevarētu kompensēt.
209. Ņemot vērā tīru mobilitātes tehnoloģiju tirgus pašreizējo attīstības stadiju ūdens transporta nozarēs, var uzskatīt, ka atbalstam CNG un LNG degvielas uzpildes infrastruktūras būvniecībai, uzstādīšanai, modernizācijai vai paplašināšanai ūdens transporta nozarēs nav ilgtermiņa iesūkstes efekta un tas neizstumj investīcijas tīrākās tehnoloģijās, ja dalībvalsts pierāda, ka tīrākas alternatīvas nav viegli pieejamas tirgū un nav paredzams, ka tās būs pieejamas tuvākajā laikā ⁽⁹⁴⁾, un ka infrastruktūru izmantos, lai rosinātu pārkārtošanos uz mazoglekļa degvielām. Novērtējot šādu atbalstu, Komisija ņems vērā to, vai attiecīgās investīcijas ir daļa no ticamas dekarbonizācijas trajektorijas un vai atbalsts sekmē to mērķrādītāju sasniegšanu, kas noteikti ES tiesību aktos par alternatīvas degvielas infrastruktūras ieviešanu.
210. Autotransporta jomā bezemisiju transportlīdzekļi jau ir reāla iespēja, jo īpaši mazas noslodzes transportlīdzekļiem. Attiecībā uz lielas noslodzes transportlīdzekļiem paredzams, ka tuvākajā nākotnē tie kļūs plašāk pieejami tirgū. Tāpēc, visticamāk, pēc 2025. gada lielas noslodzes transportlīdzekļu LNG uzpildes infrastruktūrai piešķirtajam atbalstam būs negatīva ietekme uz konkurenci, un to, visticamāk, nekompensēs pozitīva ietekme. Novērtējot atbalstu lielas noslodzes transportlīdzekļu uzpildes infrastruktūrai, Komisija ņems vērā to, vai šis atbalsts sekmē to mērķrādītāju sasniegšanu, kas noteikti Savienības tiesību aktos par alternatīvas degvielas infrastruktūras ieviešanu.
211. Tirgū jau ir pieejamas alternatīvas fosilajai degvielai, ko var izmantot autotransporta nozarē, dažos ūdenstransporta nozares segmentos un dzelzceļa transporta nozarē. Šajā kontekstā tiek uzskatīts, ka atbalsts tādas uzpildes infrastruktūras ieviešanai, kas apgādā ar degvielām, kuras ražotas, izmantojot fosilos resursus vai enerģiju, arī fosilo ūdeņradi ⁽⁹⁵⁾, nesniedz tādu pašu pozitīvu ietekmi kā atbalsts tādas uzpildes infrastruktūras ieviešanai, kas apgādā ar degvielām, kuras nav fosilās degvielas, vai mazoglekļa degvielām. Pirmkārt, transporta nozarē panākto CO₂ emisiju samazinājumu, visticamāk, kompensēs CO₂ emisijas, kas saistītas ar fosilo degvielu ražošanu un izmantošanu, jo īpaši tad, ja tās netiks sekmīgi uztvertas un uzglabātas. Otrkārt, atbalsta piešķiršana uzpildes infrastruktūrai, kas apgādā ar fosilajām degvielām, kuras nav mazoglekļa degvielas, var ietvert noteiktu ražošanas tehnoloģiju iesūkstes risku un tādējādi izstumt investīcijas tīrākās alternatīvās, novirzot pieprasījumu

⁽⁹²⁾ Tas ietver arī ilgtspējīgu aviācijas degvielu.

⁽⁹³⁾ Konvencionālajām degvielām analogiskās degvielas ir degvielas, kas ir funkcionāli līdzvērtīgas pašlaik izmantotajām fosilajām degvielām un ir pilnībā saderīgas ar sadales infrastruktūru un borta iekārtām un dzinējiem.

⁽⁹⁴⁾ Šādam novērtējumam Komisija parasti ņem vērā laikposmu no diviem līdz pieciem gadiem pēc paziņošanas vai atbalsta pasākuma īstenošanas. Savu novērtējumu tā balstīs uz neatkarīgiem tirgus pētījumiem, ko iesniegusi dalībvalsts, vai uz citiem atbilstošiem pierādījumiem.

⁽⁹⁵⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ūdeņraža stratēģija klimatneitrālai Eiropai", COM(2020) 301 final, 3. lpp.

- no ražošanas procesiem, kuros neizmanto fosilos resursus vai enerģiju vai kuri ir mazoglekļa procesi. Tas arī aizkavētu tāda tīru nefosilo tehnoloģiju tirgus attīstību, kas nodrošinātu bezemisiju mobilitāti, kā arī nefosilā kurināmā/nefosilo degvielu un enerģijas ražošanu. Tāpēc Komisija uzskata, ka tādu atbalsta negatīvo ietekmi uz konkurenci, kuru radītu atbalsts uzpildes infrastruktūrai, kas apgādā ar fosilajām degvielām, arī fosilo ūdeņradi, ja ūdeņraža ražošanas procesā izdalītās siltumnīcefekta gāzes netiktu faktiski uztvertas, visticamāk, nevarētu kompensēt, ja nebūtu ticamas trajektorijas uz atjaunīgo vai mazoglekļa degvielu piegādi un izmantošanu vidējā termiņā.
212. Atbalstu ūdeņraža uzpildes infrastruktūrai, kas nepiegādā tikai atjaunīgo ūdeņradi vai mazoglekļa ūdeņradi, tādējādi var uzskatīt par tādu, kam nav ilgtermiņa iesūkštes efekta vai kas neizstumj investīcijas tīrākās tehnoloģijās, ja dalībvalsts uzrāda ticamu trajektoriju, saskaņā ar kuru līdz 2035. gadam uzpildes infrastruktūras apgādē pakāpeniski atteiktos no ūdeņraža, kas nav atjaunīgs vai mazoglekļa ūdeņradis.
213. Ja nav piemērotu aizsardzības pasākumu, atbalsta rezultātā var rasties vai nostiprināties ietekme tirgū, kas var novērst vai kavēt efektīvu konkurenci topošajos vai jaunattīstības tirgos. Tāpēc dalībvalstij jānodrošina, lai atbalsta pasākuma plānā būtu ietverti piemēroti aizsardzības pasākumi šāda riska novēršanai. Šie aizsardzības pasākumi var ietvert, piemēram, tādas pasākuma budžeta maksimālās procentuālās daļas noteikšanu, ko var piešķirt vienam uzņēmumam.
214. Attiecīgā gadījumā Komisija novērtēs, vai ir ieviesti pietiekami aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka uzlādes vai uzpildes infrastruktūras operatori, kas piedāvā vai atļauj līguma maksājumus par infrastruktūru, nerada nepamatotu diskrimināciju starp mobilitātes pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, piemērojot nepamatotus preferenciālās piekļuves nosacījumus vai paredzot nepamatotas cenu atšķirības. Ja šādi aizsardzības pasākumi nav ieviesti, Komisija uzskata, ka pasākums, visticamāk, izraisīs nepamatotu negatīvu ietekmi uz konkurenci mobilitātes pakalpojumu tirgū.
215. Koncesijas vai cita veida pilnvarojumi trešai personai attiecībā uz uzlādes vai uzpildes infrastruktūras ekspluatāciju jāpiešķir konkurenci veicinošā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā, attiecīgā gadījumā pienācīgi ievērojot Savienības publiskā iepirkuma noteikumus.
216. Ja atbalstu piešķir tādas uzlādes vai uzpildes infrastruktūras būvniecībai, uzstādīšanai, modernizācijai vai paplašināšanai, kas ir pieejama lietotājiem, kuri nav atbalsta saņēmējs vai saņēmēji, tai skaitā publiski pieejamai uzlādes vai uzpildes infrastruktūrai, šai infrastruktūrai jābūt sabiedrībai pieejamai un jānodrošina lietotājiem nediskriminējoša piekļuve, arī attiecīgā gadījumā attiecībā uz tarifiem, autentifikāciju un apmaksas metodēm un citiem izmantošanas nosacījumiem. Turklāt dalībvalstij jānodrošina, lai maksa, ko no lietotājiem, kas nav atbalsta saņēmējs vai saņēmēji, iekasē par uzlādes vai uzpildes infrastruktūras izmantošanu, atbilstu tirgus cenām.

4.4. Atbalsts resursefektivitātei un pārejai uz aprites ekonomiku

4.4.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

217. Aprites ekonomikas rīcības plāns (CEAP) ⁽⁹⁶⁾ nodrošina tālejošu programmu, kuras mērķis ir pātrināt Savienības pāreju uz aprites ekonomiku kā daļu no paziņojumā par Eiropas zaļo kursu veicinātajām pārmaiņām. CEAP veicina aprites ekonomikas procesus, stimulē ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, un tā mērķis ir nodrošināt, lai tiktu novērsta atkritumu rašanās un Savienības ekonomikā izmantojamie resursi tiktu saglabāti pēc iespējas ilgāk. Šie mērķi ir arī priekšnoteikums, lai sasniegtu Savienības 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju un tīrāku un ilgtspējīgāku ekonomiku.

⁽⁹⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jauns aprites ekonomikas rīcības plāns. Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu", COM(2020) 98 final.

218. CEAP ir īpaši minēta vajadzība atspoguļot mērķus, kas saistīti ar aprites ekonomiku, veicot valsts atbalsta pamatnostādņu pārskatīšanu vides un enerģētikas jomā. Šajā sakarā finansiālam atbalstam valsts atbalsta veidā, to apvienojot ar plašākiem, skaidrākiem un saskaņotiem noteikumiem, var būt svarīga nozīme apritīguma atbalstīšanā ražošanas procesos kā daļai no Savienības ražošanas nozares plašākas pārveides tās virzīšanā uz klimatneitralitāti un ilgtermiņa konkurētspēju. Tam var būt arī svarīga nozīme, palīdzot radīt tādu labi funkcionējošu Savienības sekundāro izejvielu tirgu, kas samazinās slodzi uz dabas resursiem un radīs ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietas, kā arī stiprinās noturību.
219. CEAP arī atzīst, ka arvien lielāka nozīme kā ES ekonomikas svarīgiem izejresursiem ir bioloģiskajiem resursiem. Saskaņā ar ES bioekonomikas stratēģiju⁽⁹⁷⁾ bioekonomika atbalsta Eiropas zaļā kursa mērķus, jo tā sekmē bezoglekļa ekonomiku, uzlabo vidisko, ekonomisko un sociālu ilgtspēju un veicina zaļo izaugsmi. Finansiālam atbalstam valsts atbalsta veidā var būt svarīga nozīme ilgtspējīgas bioekonomikas prakses ieviešanas atbalstīšanā, piemēram, atbalsts ilgtspējīgi ražotiem biobāzētiem materiāliem un produktiem var palīdzēt panākt klimatneitralitāti un netiktu izmantots vienīgi tirgū.

4.4.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

220. Atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt šādiem investīciju veidiem:
- a) investīcijām resursefektivitātes uzlabošanā, izmantojot jebkuru no šīm iespējām:
    - i) to resursu neto samazinājumu, kas patērēti tāda paša izlaides daudzuma ražošanā⁽⁹⁸⁾;
    - ii) primāro izejvielu vai ievadmateriālu aizstāšanu ar sekundārām (atkalizmantojamām vai reciklētām) vai atgūtām izejvielām vai ievadmateriāliem; vai
    - iii) fosilo izejvielu vai ievadmateriālu aizstāšanu ar biobāzētām izejvielām vai ievadmateriāliem;
  - b) investīcijām atbalsta saņēmēja radīto atkritumu samazināšanai, novēršanai, sagatavošanai atkalizmantošanai, materiālu atgūšanai, dekontaminēšanai un reciklēšanai⁽⁹⁹⁾;
  - c) investīcijām, kuras paredzētas, lai sagatavotu atkalizmantošanai atkritumus, ko radījušas trešās personas un ko citādi likvidētu vai apstrādātu, izmantojot apstrādes darbību, kurai atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā⁽¹⁰⁰⁾ ir zemāka prioritāte, vai mazāk resursefektīvā veidā, vai kuras rezultātā tiktu iegūta zemāka reciklēšanas kvalitāte, kā arī investīcijām, kuras paredzētas, lai atgūtu materiālus no šādiem atkritumiem, dekontaminētu un reciklētu tos;
  - d) investīcijām, kuras paredzētas, lai samazinātu, novērstu, sagatavotu atkalizmantošanai, dekontaminētu, atkalizmantojamu un reciklētu citus atbalsta saņēmēja vai trešo personu radītos produktus, materiālus vai vielas⁽¹⁰¹⁾, kas nav noteikti kvalificējami kā atkritumi un kas pretējā gadījumā netiktu izmantoti, tiktu likvidēti vai atgūti mazāk resursefektīvā veidā, būtu uzskatāmi par atkritumiem, ja tie netiktu atkalizmantojami, vai to reciklēšanas kvalitāte būtu zemāka, kā arī investīcijām, kuras paredzētas, lai atgūtu materiālus no šādiem produktiem, materiāliem vai vielām;

⁽⁹⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ilgtermiņa bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana", COM(2018)673 final un SWD(2018)431.

⁽⁹⁸⁾ Patērētie resursi var ietvert visus patērētos materiālos resursus, izņemot enerģiju. Samazinājumu var noteikt, izmērot vai aplēšot patēriņu pirms un pēc atbalsta pasākuma īstenošanas, ieskaitot jebkādas korekcijas attiecībā uz ārējiem apstākļiem, kas var ietekmēt resursu patēriņu.

⁽⁹⁹⁾ Atkalizmantošanas, atgūšanas, sagatavošanas atkalizmantošanai, reciklēšanas un atkritumu definīcijas sk. 19. punkta (59)., (61)., (62)., (75). un (90). apakšpunktā.

⁽¹⁰⁰⁾ Atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ietilpst a) atkritumu rašanās novēršana, b) sagatavošana atkalizmantošanai, c) reciklēšana, d) cita atgūšana, piemēram, enerģijas atgūšana, un e) likvidēšana. Sk. Direktīvas 2008/98/EK 4. panta 1. punktu.

⁽¹⁰¹⁾ Citi produkti, materiāli vai vielas var ietvert blakusproduktus (kā minēts Direktīvas 2008/98/EK 5. pantā), lauksaimniecības, akvakultūras, zivsaimniecības un mežsaimniecības atliekas, notekūdeņus, lietusūdeni un noteces ūdeni, minerālvielas, kalnrūpniecības atkritumus, barības vielas, ražošanas procesos atlikušās gāzes, liekos produktus, daļas un materiālus utt. Līkie produkti, daļas un materiāli ir produkti, daļas vai materiāli, kas to turētājam vairs nav vajadzīgi vai noderīgi, bet ir piemēroti atkalizmantošanai.

- e) investīcijām atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītai savākšanai ⁽¹⁰²⁾ un šķirošanai, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai.
221. Noteiktos apstākļos atbalstu pamatdarbības izmaksu segšanai var piešķirt par konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu dalītu savākšanu un šķirošanu (sk. 247. punktu).
222. Atbalsts, kas saistīts ar atlikumsiltuma atgūšanu no ražošanas procesiem, vai atbalsts, kas saistīts ar CCU, tiks novērtēts saskaņā ar nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un kas noteikti 4.1. iedaļā.
223. Atbalsts, kas saistīts ar biodegvielas, bioloģiskā šķidrā kurināmā, biogāzes un biomasas kurināmā ražošanu no atkritumiem, tiks novērtēts saskaņā ar nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un kas noteikti 4.1. iedaļā.
224. Atbalsts, kas saistīts ar enerģijas ražošanu no atkritumiem, tiks novērtēts saskaņā ar nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai un kas noteikti 4.1. iedaļā. Ja atbalsts ir saistīts ar investīcijām centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās vai to darbībā, atbalsts enerģijas vai siltuma ražošanai no atkritumiem tiks novērtēts saskaņā ar nosacījumiem, kas piemērojami atbalstam centralizētajai siltumapgādei vai aukstumapgādei un kas noteikti 4.10. iedaļā.
- 4.4.3. *Stimulējoša ietekme*
225. Prasības, kas izklāstītas 226.–233. punktā, ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
226. Attiecībā uz 28. punktā paredzēto prasību dalībvalstij noteikt ticamu hipotētisko scenāriju jānorāda, ka hipotētiskais scenārijs parasti atbildīs investīcijai ar tādu pašu kapacitāti, izmantošanas laiku un attiecīgā gadījumā citiem attiecīgajiem tehniskiem parametriem kā videi nekaitīgai investīcijai.
227. Hipotētiskais scenārijs var būt arī esošo iekārtu vai aprīkojuma uzturēšana ekspluatācijā uz laiku, kas atbilst videi nekaitīgas investīcijas izmantošanas laikam. Šādā gadījumā būtu jāņem vērā diskontētās uzturēšanas, remonta un modernizācijas izmaksas šajā periodā.
228. Noteiktos gadījumos hipotētiskais scenārijs var ietvert iekārtu vai aprīkojuma vēlāku nomaiņu, un tādā gadījumā būtu jāņem vērā iekārtu un aprīkojuma diskontētā vērtība un jāizlīdzina iekārtu vai aprīkojuma attiecīgā saimnieciskās izmantošanas laika starpība.
229. Aprīkojumam, uz kuru attiecas nomas līgumi, videi nekaitīga aprīkojuma nomas diskontētā vērtība būtu jāsalīdzina ar tāda aprīkojuma nomas diskontēto vērtību, kas ir videi mazāk labvēlīgs un tiktu izmantots, ja attiecīgā atbalsta nebūtu.
230. Ja investīcija attiecas uz iekārtu vai aprīkojuma pievienošanu esošajām iekārtām, sistēmām vai aprīkojumam, attiecināmās izmaksas veido kopējās investīciju izmaksas.
231. Komisija principā uzskata, ka atbalstam projektiem, kuru atmaksāšanās periods ir mazāks par pieciem gadiem, stimulējošas ietekmes nav. Dalībvalsts tomēr var iesniegt pierādījumus, kas apliecina, ka atbalsts ir nepieciešams, lai izraisītu izmaiņas uzvedībā, pat ja projektiem ir īsāks atmaksāšanās periods.

⁽¹⁰²⁾ Termina "dalīta savākšana" definīciju sk. Direktīvas 2008/98/EK 3. panta 11. punktā.

232. Atbalsts investīcijām, kas ļauj uzņēmumiem tikai nodrošināt atbilstību jau spēkā esošajiem obligātajiem Savienības standartiem, netiks uzskatīts par atbalstu ar stimulējošu ietekmi (sk. 32. punktu). Kā paskaidrots 32. punktā, var uzskatīt, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme, ja tas ļauj uzņēmumam paaugstināt tā vides aizsardzības līmeni saskaņā ar obligātajiem valsts standartiem, kas ir stingrāki par Savienības standartiem vai kas ir pieņemti, ja Savienības standartu nav.
233. Tiks uzskatīts, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos Savienības standartiem, kuri ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā, ir stimulējoša ietekme, ja investīcijas tiek veiktas un pabeigtas vismaz 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā.

4.4.4. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.4.4.1. Atbalsta nepieciešamība

234. Šo pamatnostādņu 235. un 236. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
235. Investīcijām ir jāpārsniedz iedibinātā komercprakse, kas parasti tiek piemērota visā Savienībā un attiecībā uz dažādām tehnoloģijām ⁽¹⁰³⁾.
236. Ja atbalstu piešķir par atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, dalībvalstij jāpierāda, ka šāda dalīta savākšana un šķirošana šajā dalībvalstī ir nepietiekami attīstīta ⁽¹⁰⁴⁾. Ja atbalstu piešķir pamatdarbības izmaksu segšanai, dalībvalstij jāpierāda, ka šāds atbalsts ir vajadzīgs pārejas periodā, lai veicinātu tādu darbību attīstību, kas saistītas ar atkritumu dalītu savākšanu un šķirošanu. Dalībvalstij jāņem vērā visas saistības, kas uzņēmumiem noteiktas saskaņā ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām, kuras tā varētu būt īstenojusi saskaņā ar Direktīvas 2008/98/EK 8. pantu.

4.4.4.2. Piemērotība

237. Prasības, kas izklāstītas 238. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
238. Saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā" ⁽¹⁰⁵⁾ uzņēmumus, kas rada atkritumus, nevajadzētu atbrīvot no to apstrādes izmaksām. Tādēļ atbalstam uzņēmumus, kas rada atkritumus, nevajadzētu atbrīvot no jebkādam izmaksām vai saistībām sakarā ar atkritumu apstrādi, kas tiem būtu jāsedz vai jāievēro saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī saskaņā ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām. Turklāt atbalstam nevajadzētu atbrīvot uzņēmumus no izmaksām, kas būtu jāuzskata par parastām uzņēmuma izmaksām.

4.4.4.3. Samērīgums

239. Attiecināmās izmaksas ir papildu investīciju izmaksas, kas noteiktas, projekta kopējās investīciju izmaksas salīdzinot ar videi mazāk draudzīga projekta vai darbības izmaksām, kas var būt kāds no šiem:
- salīdzināmas investīcijas, kā aprakstīts 226. punktā, kas būtu ticami realizējamas bez atbalsta un kas nesasniedz tādu pašu resursefektivitātes līmeni;
  - atkritumu apstrāde, kuras pamatā ir apstrādes operācija, kas atkritumu hierarhijā atrodas zemāk, vai mazāk resursefektīva atkritumu apstrāde;

⁽¹⁰³⁾ No tehnoloģiju viedokļa investīcijai būtu jāļauj panākt reciklējamā materiāla augstāku reciklējamības pakāpi vai augstāku kvalitāti salīdzinājumā ar parasto praksi.

⁽¹⁰⁴⁾ Ja dalībvalsts to pienācīgi pierāda, var ņemt vērā arī konkrēto situāciju attiecīgā reģiona vai reģionu līmenī.

⁽¹⁰⁵⁾ Definīciju sk. 19. punkta (58). apakšpunktā.

- c) tradicionālais ražošanas process attiecībā uz primāro izejvielu vai produktu, ja atkalizmanto vai reciklēto (sekundāro) produktu tehniski un ekonomiski var aizstāt ar primāro izejvielu vai produktu;
- d) jebkāds cits hipotētisks scenārijs, kas balstīts uz pienācīgi pamatotiem pieņēmumiem.
240. Gadījumā, kad produkts, viela vai materiāls ir atkritumi, ja vien tos neizmanto atkal un nav likumīgas prasības šo produktu, vielu vai materiālu likvidēt vai citādi apstrādāt, attiecināmās izmaksas var atbilst investīcijām, kas nepieciešamas attiecīgā produkta, vielas vai materiāla atgūšanai.
241. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām.
242. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.
243. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
244. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem ekoinovācijas darbībām, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- a) ekoinovācijas darbībai jābūt jaunai vai būtiski uzlabotai salīdzinājumā ar nozares vispārējo situāciju Savienībā ⁽¹⁰⁶⁾;
- b) paredzamajam ieguvumam videi jābūt ievērojami lielākam nekā uzlabojumam, ko līdzīgās darbības jomās radītu vispārējās situācijas normālā attīstība ⁽¹⁰⁷⁾;
- c) darbības novatoriskā būtība nepārprotami ietver risku tehnoloģiju, tirgus vai finanšu ziņā, kas ir lielāks nekā risks, kurš parasti saistīts ar salīdzināmām darbībām, kas neietver inovāciju ⁽¹⁰⁸⁾.
245. Atkāpjoties no 241.–244. punkta, dalībvalsts, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 48., 51. un 52. punktā, var arī pierādīt, ka ir nepieciešama lielāka atbalsta intensitāte. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* uzraudzība, lai pārbaudītu izdarītos pieņēmumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 55. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 51. un 52. punktā.
246. Ja atbalstu piešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu.
247. Atbalsts var segt pamatdarbības izmaksas, ja tas attiecas uz konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai, un šādā gadījumā jāizpilda šādi kumulatīvie nosacījumi:

⁽¹⁰⁶⁾ Novatorisko raksturu dalībvalstis var pierādīt, piemēram, precīzi aprakstot attiecīgo inovāciju un tirgus nosacījumus tās ieviešanai vai izplatīšanai, salīdzinot to ar vispārējo situāciju attiecībā uz procesiem vai organizatoriskajiem paņēmieniem, ko parasti izmanto citi uzņēmumi tajā pašā nozarē.

⁽¹⁰⁷⁾ Ja, salīdzinot ekoinovācijas darbības ar standarta darbībām, kas neietver inovāciju, var izmantot kvantitatīvus parametrus, "ievērojami lielāks" nozīmē to, ka nelielajam uzlabojumam, kādu gaida no ekoinovācijas darbībām attiecībā uz vides apdraudējuma vai piesārņojuma samazināšanu vai lielāku energoefektivitāti vai resursefektivitāti, vajadzētu būt vismaz divreiz lielākam nekā nelielajam uzlabojumam, ko gaida no vispārējās tādu salīdzināmu darbību attīstības, kuras neietver inovāciju. Ja konkrētā gadījumā ierosinātā pieeja nav piemērojama vai ja nav iespējams veikt kvantitatīvo salīdzinājumu, valsts atbalsta pieteikuma dokumentā jāietver sīks apraksts par metodēm, kas izmantotas, lai novērtētu šo kritēriju, nodrošinot standartu, kas ir pielīdzināms ierosinātajai metodei.

⁽¹⁰⁸⁾ Šo risku dalībvalsts var pierādīt, piemēram, ar šādiem datiem: izmaksas attiecībā pret uzņēmuma apgrozījumu, izstrādei vajadzīgais laiks, no ekoinovācijas pasākumiem sagaidāmie ieguvumi salīdzinājumā ar projekta izmaksām un neizdošanās varbūtība.

- a) atbalsts jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem un kam nediskriminējoši ir jābūt atvērtai visiem tirgus dalībniekiem, kuri sniedz dalītas savākšanas un šķirošanas pakalpojumus;
- b) gadījumā, ja ir liela neskaidriība par pamatdarbības izmaksu turpmāko attīstību pasākuma laikā, konkurenci veicinošā konkursa procedūra var ietvert noteikumus, kas ierobežo atbalstu noteiktos labi identificējamos apstākļos, ja šie noteikumi un apstākļi ir noteikti *ex ante*;
- c) jebkurš investīciju atbalsts, kas piešķirts attiecībā uz iekārtu, kuru izmanto konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu dalītai atkritumu savākšanai un šķirošanai, jāatskaita no darbības atbalsta, kas piešķirts attiecībā uz to pašu iekārtu, ja abi atbalsta veidi sedz tās pašas attiecināmās izmaksas;
- d) atbalstu var piešķirt uz laikposmu, kas nepārsniedz piecus gadus.

4.4.5. *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*

- 248. Prasības, kas izklāstītas 249.–252. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
- 249. Atbalsts nedrīkst stimulēt atkritumu rašanos vai resursu lielāku izmantošanu.
- 250. Atbalsts nedrīkst palielināt pieprasījumu pēc atkritumiem vai citiem materiāliem un resursiem, kurus paredzēts atkalizmantot, reciklēt vai atgūt, nepalielinot šo materiālu savākšanu.
- 251. Novērtējot atbalsta ietekmi uz tirgu, Komisija ņems vērā atbalsta iespējamo ietekmi uz to primāro un sekundāro materiālu tirgu darbību, kas saistīti ar attiecīgajiem produktiem.
- 252. Novērtējot uz tirgu atstāto ietekmi, ko radījis atbalsts pamatdarbības izmaksām, kas saistītas ar konkrētu atkritumu plūsmu vai atkritumu veidu atkritumu vai citu produktu, materiālu vai vielu dalītu savākšanu un šķirošanu, lai tos sagatavotu atkalizmantošanai vai reciklēšanai, Komisija jo īpaši ņems vērā iespējamo mijiedarbību ar paplašinātās ražotāja atbildības shēmām attiecīgajā dalībvalstī.

4.5. **Atbalsts tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzes**

4.5.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

- 253. Paziņojumā par Eiropas zaļo kursu paredzētajai nulles piesārņojuma iecerei ar mērķi panākt no toksikantiem brīvu vidi būtu jānodrošina, ka līdz 2050. gadam piesārņojums tiek samazināts līdz līmenim, kas vairs nav kaitīgs cilvēkam un dabas ekosistēmām un kas nepārkāpj planētas iespēju robežas, tādējādi radot no toksikantiem brīvu vidi saskaņā ar ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam⁽¹⁰⁹⁾ un Astotās vides rīcības programmas⁽¹¹⁰⁾ ilgtermiņa mērķiem. Savienība ir noteikusi īpašus mērķrādītājus piesārņojuma līmeņa

⁽¹⁰⁹⁾ ANO Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam ir pieejama vietnē <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>.

⁽¹¹⁰⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam, COM(2020) 652 final.

samazināšanai, piemēram, tīrākam gaisam⁽¹¹¹⁾ un nulles piesārņojumam ūdenstilpēs⁽¹¹²⁾, mazākam troksnim, vielu, kas rada bažas, minimalizētai izmantošanai un nonākšanai vidē un plastmasas atkritumu un mikroplastmasas piesārņojumam un atkritumiem⁽¹¹³⁾, kā arī mērķrādītājus attiecībā uz barības vielu un mēslošanas līdzekļu pārpalikumiem, kaitīgiem pesticīdiem un vielām, kas izraisa rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem⁽¹¹⁴⁾.

254. Finansāls atbalsts valsts atbalsta veidā var būtiski palīdzēt sasniegt vides mērķi samazināt tāda piesārņojuma veidus, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas.

4.5.2. *Darbības joma un atbalstītās darbības*

255. Atbalstu tāda piesārņojuma prevencijai vai samazināšanai, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzes, var piešķirt investīcijām, kas ļauj uzņēmumiem pārsniegt Savienības vides aizsardzības standartus, paaugstināt vides aizsardzības līmeni, ja nav attiecīgu Savienības standartu, vai ievērot pieņemtus, bet vēl spēkā nestājušos Savienības standartus.
256. Ja atbalstu piešķir tirgojamu emisijas atļauju veidā⁽¹¹⁵⁾, atbalsta pasākumam jābūt izstrādātam tā, lai novērstu vai samazinātu piesārņojumu virs līmeņiem, kas noteikti Savienības standartos, kuri ir obligāti attiecīgajiem uzņēmumiem.
257. Atbalstam jābūt vērstam uz tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, kas tieši saistīts ar atbalsta saņēmēja darbību.
258. Ar atbalstu nedrīkst tikai pārvietot piesārņotājus no vienas nozares uz citu vai no viena vides aģenta uz citu (piemēram, no gaisa uz ūdeni). Ja atbalsts ir vērsts uz piesārņojuma samazināšanu, ar to jāsasniedz vispārējs piesārņojuma samazinājums.
259. Šo pamatnostādņu 4.5. iedaļa neattiecas uz atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas 4.1. iedaļas piemērošanas joma. Ja pasākums veicina gan siltumnīcefekta gāzu emisiju prevenciju vai samazināšanu, gan tāda piesārņojuma prevenciju vai samazināšanu, ko rada citi avoti, kuri nav siltumnīcefekta gāzu emisijas, pasākuma saderība tiks novērtēta, balstoties uz 4.1. iedaļu vai šo iedaļu, atkarībā no tā, kurš no abiem mērķiem ir svarīgāks⁽¹¹⁶⁾.

⁽¹¹¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Programma "Tīru gaisu Eiropā", COM(2013) 918 final. Attiecībā uz piezemes ozonu, cietajām daļiņām, slāpekļa oksīdiem, bīstamiem smagajiem metāliem un vairākiem citiem piesārņotājiem sk. arī Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/107/EK (2004. gada 15. decembris) par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskiem aromātiskiem ogļūdeņražiem apkārtējā gaisā (OV L 23, 26.1.2005., 3. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.). Sk. arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 14. decembra Direktīvu (ES) 2016/2284 par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu un ar ko groza Direktīvu 2003/35/EK un atceļ Direktīvu 2001/81/EK (OV L 344, 17.12.2016., 1. lpp.) attiecībā uz būtiskākajām gaisu piesārņojošām vielām: sēra dioksīdiem, slāpekļa oksīdiem, amonjaku, nemitāna gaistošajiem organiskajiem savienojumiem un cietajām daļiņām.

⁽¹¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.), ir noteikts, ka visām virszemes ūdeņu un gruntsūdeņu tilpēm ir jābūt labā ekoloģiskajā stāvoklī, ja vien nav piemērojami izņēmumi.

⁽¹¹³⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļš uz veselīgu planētu itin visiem ES. Gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plāns", COM(2021) 400 final.

⁽¹¹⁴⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā", COM(2020) 381 final.

⁽¹¹⁵⁾ Tirgojamās emisijas atļaujas var ietvert valsts atbalstu, jo īpaši, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un kvotas zem to tirgus vērtības.

⁽¹¹⁶⁾ Lai noteiktu, kurš no abiem mērķiem ir dominējošais, Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts, pamatojoties uz ticamiem un detalizētiem skaitliskiem aprēķiniem, salīdzina paredzamos pasākuma rezultātus attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju emisiju novēršanu vai samazināšanu.

4.5.3. Stimulējoša ietekme

260. Šo pamatnostādņu 261. un 262. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
261. Uzskatāms, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme, ja tas ļauj uzņēmumam novērst vai samazināt piesārņojumu, ja nav attiecīgu Savienības standartu vai ja tas pārsniedz jau spēkā esošajos Savienības standartos noteikto līmeni. Kā paskaidrots 32. punktā, var uzskatīt, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme arī tad, ja tas ļauj uzņēmumam novērst vai samazināt piesārņojumu saskaņā ar obligātajiem valsts standartiem, kas ir stingrāki par Savienības standartiem vai kas ir pieņemti, ja nav attiecīgu Savienības standartu.
262. Tiks uzskatīts, ka atbalstam, ko piešķir, lai pielāgotos Savienības standartiem, kuri ir pieņemti, bet vēl nav stājušies spēkā, ir stimulējoša ietekme, ja investīcijas tiek veiktas un pabeigtas vismaz 18 mēnešus pirms Savienības standartu stāšanās spēkā.

4.5.4. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.5.4.1. Atbalsta nepieciešamība

263. Prasības, kas izklāstītas 264. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
264. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā ⁽¹⁷⁾ dalībvalstij jāpierāda, ka ir izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- visu atļauju/kvotu izsole ievērojami paaugstina ražošanas izmaksas katrai nozarei vai atsevišķu atbalsta saņēmēju kategorijai;
  - ražošanas izmaksu ievērojamo palielinājumu nevar novirzīt uz lietotājiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamo samazinājumu ⁽¹⁸⁾;
  - atsevišķiem uzņēmumiem nozarē nav iespējas samazināt emisiju līmeni tā, lai samazinātu izmaksas par sertifikātiem līdz līmenim, kas šiem uzņēmumiem ir pieņemams. To, ka patēriņu nevar samazināt, ir iespējams apliecināt, salīdzinot emisijas līmeņus ar tiem, kuri izriet no visefektīvākā paņēmiena, kas tiek izmantots Eiropas Ekonomikas zonā. Katrs uzņēmums, kas izmanto visefektīvāko paņēmieni, drīkst saņemt maksimāli tādu kvotu saskaņā ar tirgojamu emisijas atļauju shēmu, kura atbilst ražošanas izmaksu palielinājumam un kuru nevar novirzīt uz lietotājiem. Katrs uzņēmums, kuram būs sliktāks vidiskais sniegums, saņem mazāku kvotu, kas ir samērīga ar vidisko sniegumu.

4.5.4.2. Samērīgums

265. Attiecināmās izmaksas ir papildu investīciju izmaksas, kas tieši saistītas ar augstāka vides aizsardzības līmeņa sasniegšanu.
266. Papildu investīciju izmaksas veido starpība starp atbalstītajām investīciju izmaksām un investīciju izmaksām hipotētiskajā scenārijā, kā aprakstīts 226.–230. punktā. Ja projekts ietver agrīnu pielāgošanos Savienības standartiem, kas vēl nav stājušies spēkā, hipotētiskajam scenārijam vajadzētu būt principā tādām, kā aprakstīts 228. punktā.
267. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 40 % no attiecināmajām izmaksām.
268. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem vidējiem uzņēmumiem vai par 20 procentpunktiem maziem uzņēmumiem.

⁽¹⁷⁾ Tirgojamās emisijas atļaujas var ietvert valsts atbalstu, jo īpaši, ja dalībvalstis piešķir atļaujas un kvotas zem to tirgus vērtības.

⁽¹⁸⁾ Analīzi var veikt, balstoties uz aplēsēm par attiecīgās nozares produkta cenu elastību, kā arī uz citiem faktoriem un zaudēto pārdošanas apjomu aplēsēm un to ietekmi uz rentabilitāti atbalsta saņēmējam.

269. Atbalsta intensitāti var palielināt par 15 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumiem, vai par 5 procentpunktiem investīcijām atbalstāmos apgabalos, kas atbilst Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nosacījumiem.
270. Atbalsta intensitāti var palielināt par 10 procentpunktiem ekoinovācijas darbībām, ja ir izpildīti 244. punkta (a)–(c) apakšpunktā izklāstītie nosacījumi.
271. Atkāpjoties no 267.–270. punkta, dalībvalsts, balstoties uz finansējuma deficīta analīzi, kā norādīts 48., 51. un 52. punktā, var arī pierādīt, ka ir vajadzīga lielāka atbalsta summa. Šādā gadījumā dalībvalstij jāveic *ex post* uzraudzība, lai pārbaudītu izdarītos pieņemumus par vajadzīgo atbalsta līmeni un ieviestu atgūšanas mehānismu, kā noteikts 55. punktā. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt finansējuma deficītu, kā noteikts 51. un 52. punktā.
272. Ja atbalstu piešķir atbilstoši konkurenci veicinošai konkursa procedūrai, ko veic saskaņā ar 49. un 50. punktā izklāstītajiem kritērijiem, atbalsta summu uzskata par samērīgu.
273. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā Komisija arī pārbaudīs, vai:
- atļauju vai kvotu sadale tiek veikta pārredzamā veidā, balstoties uz objektīviem kritērijiem un pieejamajiem augstākās kvalitātes datu avotiem; un
  - to tirgojamo emisijas atļauju vai kvotu kopējā summa, kas piešķirta katram uzņēmumam par cenu, kura ir zemāka par to tirgus vērtību, nepārsniedz to paredzamās vajadzības, kas prognozētas situācijai, kad tirdzniecības shēmas nav.

4.5.5. *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību*

274. Prasības, kas izklāstītas 275. punktā, ir piemērojamas papildus prasībām, kas izklāstītas 3.2.2. iedaļā.
275. Attiecībā uz atbalstu tirgojamu emisijas atļauju veidā Komisija arī pārbaudīs, vai:
- atbalsta saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem un atbalsta piešķiršana notiek principā tādā pašā veidā visiem konkurentiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā;
  - sadales metodē netiek dota priekšroka konkrētiem uzņēmumiem ⁽¹¹⁹⁾ vai konkrētām nozarēm, ja vien tas nav pamatots ar pašas shēmas vides apsvērumiem vai ja šādi noteikumi ir nepieciešami, lai nodrošinātu saskaņotību ar citām vides rīcībpolitikām;
  - jaunpienācēji nesaņem atļaujas vai kvotas ar izdevīgākiem nosacījumiem nekā esošie uzņēmumi, kas darbojas tajos pašos tirgos;
  - ja esošajām iekārtām tiek piešķirti lielāki piešķirumi salīdzinājumā ar jaunpienācējiem, nedrīkst rasties nepamatoti šķēršļi iekļūšanai tirgū.

4.6. **Atbalsts videi nodarīta kaitējuma remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanai**

4.6.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

276. Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam ⁽¹²⁰⁾ mērķis ir aizsargāt dabu, apturēt ekosistēmu degradāciju un tās atjaunot un vadīt Eiropas Savienības bioloģiskās daudzveidības virzību uz atveseļošanu līdz 2030. gadam. Kā paziņojuma par Eiropas zaļo kursu nozīmīga daļa tā nosaka vērienīgus mērķrādītājus un saistības līdz 2030. gadam, lai panāktu veselīgas un noturīgas ekosistēmas.

⁽¹¹⁹⁾ Piemēram, jaunpienācēji vai gluži pretēji – esošie uzņēmumi vai iekārtas.

⁽¹²⁰⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu", COM(2020) 380 final.

277. Finansiāls atbalsts valsts atbalsta veidā var būtiski veicināt vides mērķa sasniegšanu – bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu aizsardzību un atjaunošanu – vairākos veidos, arī stimulējot postījumu novēršanu kontaminētās vietās, degradēto dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanu vai investīciju veikšanu ekosistēmu aizsardzībai.
278. ES Klimatadaptācijas stratēģijas ⁽¹²¹⁾ mērķis ir piesaistīt investīcijas dabā balstītos adaptācijas risinājumos ⁽¹²²⁾, ņemot vērā, ka to īstenošana plašā mērogā palielinātu klimatnoturību un veicinātu vairāku Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu.

4.6.2. *Darbības joma un atbalstītās darbības*

279. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi par atbalsta pasākumiem, kas paredzēti videi nodarīta kaitējuma remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas jeb klimatmitigācijas risinājumu īstenošanai.
280. Šī iedaļa neattiecas uz:
- atbalstu remediācijai vai atveseļošanai pēc elektrostaciju un kalnrūpniecības vai ieguves darbību slēgšanas, ciktāl uz attiecīgo atbalstu attiecas 4.1.2. iedaļa ⁽¹²³⁾;
  - atbalstu dabas katastrofu, piemēram, zemestrīču, lavīnu, zemes nogrūvumu, plūdu, vētru, viesuļvētru, vulkānu izvirdumu un dabiskas izcelsmes savvaļas ugunsgrēku, radīto postījumu atļidzināšanai.
281. Atbalstu saskaņā ar šo iedaļu var piešķirt šādām darbībām:
- videi nodarītā kaitējuma, tai skaitā augsnes vai virszemes vai pazemes ūdeņu kvalitātei vai jūras videi nodarītā kaitējuma, remediācija;
  - dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošana no degradēta stāvokļa;
  - bioloģiskās daudzveidības vai ekosistēmu aizsardzība vai atjaunošana, lai palīdzētu ekosistēmām sasniegt labu stāvokli vai aizsargātu ekosistēmas, kas jau ir labā stāvoklī;
  - dabā balstīto klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošana.
282. Šī iedaļa neattiecas uz atbalsta pasākumiem, uz kuriem attiecas 4.1. iedaļas piemērošanas joma. Ja pasākums veicina gan siltumnīcefekta gāzu emisiju mazināšanu, gan videi nodarīta kaitējuma remediāciju, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanu, bioloģiskās daudzveidības aizsardzību vai atjaunošanu un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanu, pasākuma saderība tiks novērtēta, balstoties vai nu uz 4.1. iedaļu, vai uz šo iedaļu atkarībā no tā, kurš no abiem mērķiem ir dominējošais ⁽¹²⁴⁾.

4.6.3. *Stimulējoša ietekme*

283. Prasības, kas izklāstītas 284.–287. punktā, ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.

⁽¹²¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz klimatnoturīgu Eiropu: jaunā ES Klimatadaptācijas stratēģija", COM(2021) 82 final.

⁽¹²²⁾ <https://www.eea.europa.eu/publications/nature-based-solutions-in-europe/>.

⁽¹²³⁾ Piemēram, atbalstu mītruma atjaunošanai kūdrājos, kas nav saistīts ar atbalstu kūdras ieguves darbību agrīnai slēgšanai vai ar atbalstu ar šādām darbībām saistītām ārkārtas izmaksām, var iekļaut saskaņā ar 4.6. iedaļu.

⁽¹²⁴⁾ Lai noteiktu, kurš no abiem mērķiem ir dominējošais, Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts salīdzina paredzamos pasākuma rezultātus attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju novēršanu vai samazināšanu un videi nodarītā kaitējuma remediāciju, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanu, bioloģiskās daudzveidības aizsardzību vai atjaunošanu un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanu, vajadzības gadījumā balstoties uz ticamiem un detalizētiem skaitliskajiem aprēķiniem.

284. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/EK vai citus attiecīgus Savienības noteikumus ⁽¹²⁵⁾, atbalstu videi nodarīta kaitējuma remediācijai, dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai vai atjaunošanai un dabā balstītu klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanai var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, tikai tad, ja nav iespējams noteikt subjektu vai uzņēmumu, kas nodarījis kaitējumu videi, vai nevar pieprasīt tā juridisku atbildību par tādu darbu finansēšanu, kas vajadzīgi, lai novērstu un labotu videi nodarīto kaitējumu saskaņā ar principu "piesārņotājs maksā".
285. Dalībvalstij jāpierāda, ka ir veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai skaitā tiesiskas darbības, lai identificētu atbildīgo subjektu vai uzņēmumu, kas nodarījis kaitējumu videi, un liktu tam segt attiecīgās izmaksas. Ja saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem nav iespējams identificēt atbildīgo subjektu vai uzņēmumu vai likt tam segt izmaksas, atbalstu var piešķirt, lai atbalstītu visus remediācijas vai atveseļošanas darbus, un to var uzskatīt par atbalstu ar stimulējošu ietekmi. Komisija var uzskatīt, ka uzņēmumam nevar likt segt tā videi nodarītā kaitējuma remediācijas izmaksas, ja tas vairs juridiski neeksistē un nevienu citu uzņēmumu nevar uzskatīt par tā juridisko vai ekonomisko tiesību pārņēmēju ⁽¹²⁶⁾, un ja nav pietiekama finansiāla nodrošinājuma remediācijas izmaksu segšanai.
286. Atbalstam, kas piešķirts Padomes Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punktā minēto kompensācijas pasākumu īstenošanai ⁽¹²⁷⁾, nav stimulējošas ietekmes. Var uzskatīt, ka atbalstam, kas vajadzīgs, lai segtu papildu izmaksas nolūkā paplašināt šo pasākumu darbības jomu vai vērīenu, pārsniedzot juridiskos pienākumus, kas noteikti minētās direktīvas 6. panta 4. punktā, ir stimulējoša ietekme.
287. Atbalstu videi nodarītā kaitējuma remediācijai un dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanai uzskatīs par stimulējošu, ja remediācijas vai atveseļošanas izmaksas pārsniegs zemes vērtības pieaugumu (sk. 288. punktu).
- 4.6.4. *Samērīgums*
288. Attiecībā uz investīcijām videi nodarītā kaitējuma remediācijā vai dabisko dzīvotņu un ekosistēmu atveseļošanā attiecināmās izmaksas ir izmaksas par remediācijas vai atveseļošanas darbiem, no kurām atskaita zemes vai īpašuma vērtības pieaugumu. Izvērtējumi par zemes vai īpašuma vērtības pieaugumu sakarā ar teritorijas remediāciju vai atveseļošanu jāveic neatkarīgam kvalificētam ekspertam.
289. Attiecībā uz investīcijām bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā vai atjaunošanā un dabā balstīto klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošanā attiecināmās izmaksas ir kopējās izmaksas par darbiem, kuru rezultātā tiek sekmēta bioloģiskās daudzveidības aizsardzība vai atjaunošana vai dabā balstīto klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mīkstināšanas risinājumu īstenošana.
290. Ja atbalstu piešķir par dabā balstītu risinājumu īstenošanu ēkās, kurām ir energosnieguma sertifikāts jeb energoefektivitātes sertifikāts, dalībvalstīm būtu jāaplicina, ka šīs investīcijas nekavē energosnieguma sertifikātā ieteikto energoefektivitātes pasākumu īstenošanu.
291. Atbalsta intensitāte var sasniegt 100 % no attiecināmajām izmaksām.

⁽¹²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atbildzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.). Sk. arī Komisijas paziņojumu "Pamatnostādnes, kas sniedz vienotu izpratni par jēdzienu "kaitējums videi", kā definēts 2. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atbildzināšanu" (OV C 118, 7.4.2021., 1. lpp.).

⁽¹²⁶⁾ Sk. Komisijas Lēmumu C(2012) 558 final (2012. gada 17. oktobris) lietā SA.33496 (2011/N) – Austrija – *Einzelmaß, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH*, 65.–69. apsvērumus (OV C 14, 17.1.2013., 1. lpp.).

⁽¹²⁷⁾ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

4.7. Atbalsts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā

292. Šo pamatnostādņu 4.7. iedaļa attiecas uz atbalstu vides aizsardzības jomā nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājuma veidā. To veido divas apakšiedaļas, un katrai no tām ir atšķirīgs pamats. 4.7.1. iedaļā ir aplūkoti nodokļi vai nodevas, kuras ietver sankcijas par videi kaitīgu rīcību un kuru mērķis tādējādi ir mudināt uzņēmumus un patērētājus izvēlēties videi nekaitīgākus risinājumus. Saskaņā ar 4.7.2. iedaļu dalībvalstis var izvēlēties ar mērķorientētu nodokļu vai nodevu samazinājumu mudināt uzņēmumus mainīt vai pielāgot rīcību, iesaistoties videi nekaitīgākos projektos vai darbībās.

4.7.1. Atbalsts vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā

4.7.1.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

293. Vides nodokļus vai parafiskālās nodevas piemēro, lai internalizētu ārējās izmaksas par videi kaitīgu rīcību, tādējādi atturot no šādas rīcības, tai nosakot cenu, un paaugstinot vides aizsardzības līmeni. Principā vides nodokļiem un parafiskālajām nodevām būtu jāatspoguļo kopējās izmaksas, kas rodas sabiedrībai (ārējās izmaksas), un attiecīgi nodokļu vai parafiskālo nodevu summai, kas samaksāta par emisiju vienību, citiem piesārņotājiem vai patērētājiem resursiem, vajadzētu būt vienādiem visiem uzņēmumiem, kas ir atbildīgi par videi kaitīgo rīcību. Kaut gan vides nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumi var nelabvēlīgi ietekmēt vides aizsardzības mērķi, šāda pieeja var tomēr būt nepieciešama, ja atbalsta saņēmēji pretējā gadījumā nonāktu tik neizdevīgos konkurences apstākļos, ka vides nodokli vai parafiskālo nodevu nebūtu lietderīgi ieviest vispār.

294. Ja vides nodokļus vai parafiskālās nodevas nevar piemērot, neapdraudot konkrētu uzņēmumu saimniecisko darbību, labvēlīgāka attieksme pret dažiem uzņēmumiem var ļaut sasniegt augstāku vispārējo līmeni devumam vides nodokļos vai parafiskālajās nodevās. Attiecīgi konkrētos apstākļos vides nodokļu vai nodevu samazinājumi var netieši sekmēt augstāku vides aizsardzības līmeni. Tomēr tiem nevajadzētu graut vispārējo vides nodokļa vai parafiskālās nodevas mērķi, proti, atturēšanu no videi kaitīgas rīcības un/vai izmaksu palielināšanu par šādu rīcību, ja nav pieejamas apmierinošas alternatīvas.

4.7.1.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

295. Komisija uzskatīs, ka atbalsts nodokļu vai nodevu samazinājumu veidā var tikt piešķirts, ja dalībvalsts apliecina, ka ir izpildīti šādi divi nosacījumi:

- a) samazinājumi ir vērsti uz uzņēmumiem, kurus visvairāk skar vides nodoklis vai nodeva un kuri bez samazinājuma nevarētu ilgtspējīgi veikt savu saimniecisko darbību;
- b) ar samazinājumiem faktiski sasniegtais vides aizsardzības līmenis ir augstāks par to, kas būtu sasniegts bez šiem samazinājumiem.

296. Lai apliecinātu, ka abi 295. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, dalībvalstij Komisijai jāsniedz šāda informācija:

- a) to nozaru vai atbalsta saņēmēju kategoriju apraksts, kuras ir tiesīgas saņemt samazinājumus;
- b) lielāko atbalsta saņēmēju saraksts katrā attiecīgajā nozarē, to apgrozījums, tirgus daļa, nodokļa bāzes lielums un daļa, ko vides nodoklis vai nodeva veidotu to peļņā pirms nodokļiem ar samazinājumu un bez tā;
- c) šo atbalsta saņēmēju situācijas apraksts un skaidrojums par to, kāpēc tie nevarētu maksāt vides nodokļa vai nodevas standarta likmi;

- d) skaidrojums par to, kā samazinātais nodoklis vai nodeva veicinātu vides aizsardzības līmeņa faktisko pieaugumu salīdzinājumā ar vides aizsardzības līmeni, kas tiktu sasniegts bez samazinājumiem (piemēram, salīdzinot standarta likmi, kas tiktu ieviesta ar samazinājumiem, ar standarta likmi, kas tiktu ieviesta bez samazinājumiem, to uzņēmumu kopskaitu, kuriem piemērotu nodokli vai nodevu, vai citus rādītājus, kas atspoguļotu videi kaitīgās rīcības faktiskās izmaiņas).

4.7.1.3. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

297. Ja vides nodokļi ir saskaņoti, Komisija var piemērot vienkāršotu pieeju, lai novērtētu atbalsta nepieciešamību un samērīgumu. Direktīvas 2003/96/EK kontekstā Komisija nodokļu samazinājumiem var piemērot vienkāršotu pieeju, ievērojot Savienības minimālo nodokļu līmeni, kas noteikts 298. un 299. punktā.
298. Komisija uzskatīs, ka atbalsts saskaņoto nodokļu samazinājumu veidā ir nepieciešams un samērīgs, ja būs izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- a) atbalsta saņēmēji maksā nodokļus vismaz Savienības minimālajā līmenī, kas noteikts attiecīgajā piemērojamajā direktīvā;
  - b) atbalsta saņēmēju atlase ir balstīta uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem;
  - c) atbalsts principā tiek piešķirts vienādi visiem uzņēmumiem tajā pašā nozarē, ja to faktiskā situācija ir līdzīga;
  - d) dalībvalsts pārbauda atbalsta nepieciešamību, lai netieši veicinātu augstāku vides aizsardzības līmeni, izmantojot *ex ante* atklātu sabiedrisko apspriešanu, kurā ir pienācīgi aprakstītas nozares, kuras ir tiesīgas saņemt samazinājumus, un sniegts lielāko saņēmēju saraksts par katru nozari.
299. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu nodokļa likmes samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas veidā (nodokļu atmaksa), vai kombinējot abus minētos veidus. Nodokļu atmaksas pieejas izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka uzņēmumus joprojām ietekmē vides nodokļa radītais cenu signāls. Nodokļu atmaksas apmērs būtu jāaprēķina, balstoties uz vēsturiskajiem datiem, tas ir, ražošanas līmeni un patēriņu vai piesārņojumu, kas uzņēmumam bija attiecīgajā pārskata gadā. Nodokļu atmaksas līmenis nedrīkst pārsniegt Savienības minimālo nodokļu apmēru, kas citādi būtu jāmaksā pārskata gadā.
300. Ja vides nodokļi nav saskaņoti vai ja atbalsta saņēmēji maksā mazāk par piemērojamajā direktīvā atļauto Savienības saskaņotā nodokļa minimālo līmeni, ir jāveic padziļināts atbalsta nepieciešamības un samērīguma novērtējums, kā izklāstīts 4.7.1.3.1.–4.7.1.3.3. iedaļā.

4.7.1.3.1. Nepieciešamība

301. Šo pamatnostādņu 302. un 303. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.1. iedaļā izklāstītajām prasībām.
302. Komisija uzskatīs atbalstu par nepieciešamu, ja būs izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- a) atbalsta saņēmēju atlases pamatā ir objektīvi un pārredzami kritēriji, un atbalsts tiek piešķirts vienādi visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuriem ir tāda pati vai līdzīga faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem;
  - b) nesamazināts vides nodoklis vai parafiskālā nodeva izraisītu ievērojamu ražošanas izmaksu pieaugumu, ko aprēķina kā bruto pievienotās vērtības daļu katrai nozarei vai atbalsta saņēmēju kategorijai;
  - c) ražošanas izmaksu ievērojamo pieaugumu nevarētu novirzīt uz klientiem, neradot pārdošanas apjomu ievērojamo samazinājumu.

303. Attiecībā uz nodokļu samazinājumu biodegvielai, bioloģiskajam šķidrājam kurināmajam un biomasas kurināmajam dalībvalstij ir jāievieš mehānisms, ar kuru pārbaudīt, vai pasākums joprojām ir nepieciešams, piemērojot 4.1.3.1. iedaļā minētos nepieciešamības nosacījumus, un jāveic piemēroti pasākumi, piemēram, atkāpes izbeigšana vai atbalsta līmeņa samazināšana.

4.7.1.3.2. Piemērotība

304. Šo pamatnostādņu 305. un 306. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.2.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
305. Komisija atbalsta shēmas atļaus uz ne vairāk kā 10 gadu laikposmu, pēc kura beigām dalībvalsts, ja tā būs atkārtoti izvērtējusi attiecīgo atbalsta pasākumu piemērotību, varēs pasākumu paziņot atkārtoti.
306. Ja atbalstu piešķir kā nodokļu atmaksu, nodokļu atmaksas apmērs būtu jāaprēķina, balstoties uz vēsturiskajiem datiem, tas ir, ražošanas līmeni un patēriņu vai piesārņojumu, kas uzņēmumam bija attiecīgajā pārskata gadā.

4.7.1.3.3. Samērīgums

307. Šo pamatnostādņu 3.2.1.3. iedaļa neattiecas uz atbalstu vides nodokļu un parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.
308. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja būs izpildīts vismaz viens no šādiem nosacījumiem:
- katrs atbalsta saņēmējs maksā vismaz 20 % no vides nodokļa vai parafiskālās nodevas nominālās summas, kas citādi būtu piemērojama attiecīgajam atbalsta saņēmējam, ja samazinājums netiktu piemērots;
  - nodokļa vai nodevas samazinājums nepārsniedz 100 % no valsts vides nodokļa vai parafiskālās nodevas, un tas ir atkarīgs no tā, vai starp dalībvalsti un atbalsta saņēmējiem vai atbalsta saņēmēju apvienībām tiek noslēgti līgumi, saskaņā ar kuriem atbalsta saņēmēji vai atbalsta saņēmēju apvienības apņemas sasniegt vides aizsardzības mērķus, kuriem ir tāda pati ietekme kā tad, ja atbalsta saņēmēji vai atbalsta saņēmēju apvienības maksātu vismaz 20 % no valsts nodokļa vai nodevas. Šādi līgumi vai saistības cita starpā var attiekties uz enerģijas patēriņa samazināšanu, emisiju un citu piesārņotāju samazināšanu vai jebkādiem citiem vides aizsardzības pasākumiem.
309. Šādiem līgumiem ir jāatbilst šādiem kumulatīviem nosacījumiem:
- sarunas par līgumu saturu vada dalībvalsts, tajā ir norādīti mērķrādītāji un noteikts grafiks mērķrādītāju sasniegšanai;
  - dalībvalsts nodrošina līgumos ietvertu saistību neatkarīgu un regulāru uzraudzību;
  - līgumi tiek periodiski pārskatīti, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību un citas norises, kā arī tajos paredz iedarbīgas soda sankcijas gadījumiem, ja saistības netiek izpildītas.

4.7.2. *Atbalsts vides aizsardzībai nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā*

4.7.2.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

310. Dalībvalstis var apsvērt iespēju stimulēt uzņēmumus iesaistīties projektos vai darbībās, kas paaugstina vides aizsardzības līmeni, samazinot nodokļus vai parafiskālās nodevas. Ja šādu samazinājumu mērķis ir stimulēt atbalsta saņēmējus sākt projektus vai darbības, kuru rezultātā tiek radīts mazāks piesārņojums vai samazinās resursu patēriņš, Komisija pasākumus novērtēs, ņemot vērā 4.7.2. iedaļā izklāstītās prasības.

4.7.2.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

311. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu videi nekaitīgiem projektiem un darbībām, uz kuriem attiecas 4.2.–4.6. iedaļa un kuri tiek īstenoti kā nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumi.
312. Ja nodokļa vai nodevas samazinājums primāri ir vērsts uz dekarbonizācijas mērķa sasniegšanu, piemēro 4.1. iedaļu.
313. Šī iedaļa neattiecas uz nodokļu vai nodevu samazinājumiem, kas atspoguļo enerģijas vai saistīto pakalpojumu sniegšanas būtiskās izmaksas. Piemēram, 4.7.2. iedaļas darbības jomā neietilpst samazinājumi tīkla maksai vai maksai, ar ko finansē jaudas mehānismus. Šī iedaļa neattiecas uz samazinājumiem, ko piemēro nodevām par elektroenerģijas patēriņu, ar kurām finansē enerģētikas rīcīpolitikas mērķi.

4.7.2.3. Stimulējoša ietekme

314. Šo pamatnostādņu 315. un 316. punktā izklāstītās prasības ir piemērojamas papildus 3.1.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
315. Par katru atbilstīgo projektu vai atsaucis projektu atbalsta saņēmēju kategorijai dalībvalstij jāiesniedz skaitlisks aprēķins, kā noteikts 51. punktā, vai līdzvērtīgi dati, lai Komisija veiktu novērtējumu, salīdzinot atsaucis projekta vai darbības finansējuma rentabilitāti ar nodokļu vai parafiskālās nodevas samazinājumu un bez tā, un parādot, ka samazinājums stimulē videi nekaitīgā projekta vai darbības īstenošanu.
316. Atbalstu projektiem, ko sāk pirms atbalsta pieteikuma iesniegšanas, uzskata par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, ja ir izpildīti šādi kumulatīvie nosacījumi:
- ar attiecīgo pasākumu tiesības uz atbalstu tiek noteiktas saskaņā ar objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, un dalībvalsts savu rīcības brīvību neīsteno nekādā citā veidā;
  - pasākums ir pieņemts un ir stājies spēkā, pirms tiek sākts darbs pie atbalstāmā projekta vai sākta darbība, izņemot pēctecīgo fiskālo shēmu gadījumā, ja uz darbību jau agrāk ir attiekušās iepriekšējas shēmas nodokļu vai parafiskālo nodevu atvieglojumu veidā.

4.7.2.4. Samērīgums

317. Šo pamatnostādņu 3.2.1.3. iedaļa neattiecas uz atbalstu vides aizsardzībai nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.
318. Atbalsts nedrīkst pārsniegt parasto nodokļa vai nodevas likmi vai summu, kas būtu piemērojama citādi.
319. Ja nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājums ir saistīts ar investīciju izmaksām, atbalsts tiks uzskatīts par samērīgu, ja vien tas nepārsniedz atbalsta intensitāti un maksimālās atbalsta summas, kas paredzētas 4.2.–4.6. iedaļā. Gadījumos, kad minētajās iedaļās ir paredzēta konkurenci veicinoša konkursa procedūra, šī prasība neattiecas uz atbalstu, kas piešķirts nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājumu veidā.
320. Ja nodokļu vai parafiskālo nodevu samazinājums samazina pamatdarbības kārtējās izmaksas, atbalsta summa nedrīkst pārsniegt starpību starp videi nekaitīgā projekta vai darbības un videi mazāk labvēlīgā hipotētiskā scenārija pamatdarbības izmaksām. Ja videi nekaitīgāks projekts vai darbība var radīt potenciālus izmaksu ietaupījumus vai papildu ieņēmumus, tie jāņem vērā, nosakot atbalsta samērīgumu.

4.7.2.5. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

321. Prasības, kas izklāstītas 322.–324. punktā, ir piemērojamas papildus 3.2.2. iedaļā izklāstītajām prasībām.
322. Valsts atbalsts jāpiešķir vienādi visiem atbalsttiesīgajiem uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā saimnieciskās darbības nozarē un kuriem ir tāda pati vai līdzīga faktiskā situācija attiecībā uz atbalsta pasākuma mērķiem vai uzdevumiem.
323. Dalībvalstij ir jānodrošina, ka atbalsts joprojām ir nepieciešams to shēmu darbības laikā, kuru ilgums pārsniedz trīs gadus, un shēmas jāizvērtē vismaz reizi trijos gados.
324. Ja nodokļu vai parafiskālās nodevas samazinājums attiecas uz projektiem, kuri ietilpst:
- a) 4.2. iedaļas darbības jomā, piemēro 154.–156. punktu;
  - b) 4.3.1. iedaļas darbības jomā, piemēro 183.–188. punktu;
  - c) 4.3.2. iedaļas darbības jomā, piemēro 206.–216. punktu.

4.8. Atbalsts elektroapgādes drošībai

4.8.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

325. Tirgus un regulējuma nepilnības var izpausties kā cenu signālu nespēja nodrošināt efektīvus investīciju stimulus, kas, piemēram, izraisa elektroenerģijas resursu struktūras, jaudas, elastīguma vai atrašanās vietas neatbilstību. Turklāt tehnoloģisku pārmaiņu un klimata problēmu izraisītās ievērojamās pārmaiņas elektroenerģijas nozarē rada jaunus problēmu uzdevumus, kas saistīti ar elektroapgādes drošības garantēšanu. Lai gan arvien integrētāks elektroenerģijas tirgus parasti ļaus apmainīties ar elektroenerģiju ES mērogā, tādējādi mazinot valstu elektroapgādes drošības problēmas, var rasties situācijas, kad dažās dalībvalstīs vai reģionos pat sasaistītos tirgos elektroapgādes drošību nevar garantēt vienmēr. Tāpēc dalībvalstis var apsvērt iespēju ieviest pasākumus noteikta elektroapgādes drošības līmeņa nodrošināšanai.

4.8.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

326. Šajā iedaļā aplūkoti saderības noteikumi attiecībā uz atbalsta pasākumiem, kuru mērķis ir paaugstināt elektroapgādes drošību. Tie ietver jaudas mehānismus un citus pasākumus tādu ilgtermiņa un īstermiņa elektroapgādes drošības jautājumu risināšanai, kurus izraisījušas tirgus nepilnības, kas liedz veikt pietiekamas investīcijas elektroenerģijas ražošanas jaudā, uzkrāšanas vai pieprasījumreakcijas risinājumos, starpsavienojumos, kā arī tīkla rezervēs, kuru mērķis ir novērst elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu jaudas nepietiekamību ⁽¹²⁸⁾.
327. Šādus pasākumus var arī izstrādāt, lai veicinātu vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, piemēram, izslēdzot jaudu, kas rada lielāku piesārņojumu, vai paredzot pasākumus, kas atlasē procesā nodrošina priekšrocības jaudai, kura mazāk kaitē videi.
328. Savos paziņojumos dalībvalstīm būtu jānorāda saimnieciskās darbības veidi, kas tiks attīstīti atbalsta rezultātā. Atbalsts elektroapgādes drošības paaugstināšanai tieši veicina tādu saimnieciskās darbības veidu attīstību, kas saistīti ar elektroenerģijas ražošanu, uzkrāšanu un pieprasījumreakciju, arī jaunas investīcijas un esošo aktīvu efektīvu atjaunošanu un uzturēšanu. Tas var arī netieši veicināt daudzus saimnieciskās darbības veidus, kuros elektroenerģiju izmanto par ielaidi, arī siltumapgādes un transporta elektrifikāciju.

⁽¹²⁸⁾ Šī iedaļa neaptver tādus palīgpakalpojumus, to vidū sistēmas aizsardzības plānu pasākumus saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) 2017/2196, kuru mērķis ir nodrošināt operacionālo drošību un kurus iepērk PSO vai SSO nediskriminējošā konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, kas ir atvērta visiem resursiem, kuri var sniegt ieguldījumu identificētās operacionālās drošības prasības izpildē, pakalpojuma iepirkumā un finansēšanā neiesaistot valsti.

- 4.8.3. *Stimulējoša ietekme*
329. Piemēro 29., 30., 31. un 32. punktā izklāstītos noteikumus par stimulējošu ietekmi.
- 4.8.4. *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*
- 4.8.4.1. *Nepieciešamība*
330. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.
331. Elektroapgādes drošības problēmas būtība un cēloņi un attiecīgi arī vajadzība pēc valsts atbalsta elektroapgādes drošības garantēšanai ir pienācīgi jāanalizē un jāizsaka ar kvantitatīviem rādītājiem, tai skaitā, kad un kur ir gaidāms, ka problēma radīsies, attiecīgā gadījumā atsaucoties uz uzticamības standartu, kas noteikts Regulas (ES) 2019/943 25. pantā. Attiecībā uz tīkla rezervēm dalībvalstij būtu jāsniedz analīze (pēc apspriešanās ar atbildīgo VRI un ņemot vērā tās viedokli), kurā, izmantojot izmaksu un ieguvumu analīzi, tiktu noteikts un pamatots elektroapgādes drošības līmenis, ko paredzēts sasniegt ar ierosināto pasākumu. Attiecībā uz visiem elektroapgādes drošības pasākumiem būtu jāapraksta skaitliskā aprēķina mērvienība un jānorāda tās aprēķināšanas metode, attiecīgā gadījumā atsaucoties uz attiecīgajām nozares tiesību aktu prasībām.
332. Attiecīgā gadījumā elektroapgādes drošības problēmas identifikācijai būtu jāatbilst pēdējai pieejamai analīzei, ko ENTSO-E veicis attiecībā uz elektroenerģiju saskaņā ar iekšējā enerģijas tirgus tiesību aktiem, jo īpaši:
- a) attiecībā uz pasākumiem, kuru mērķis ir resursu pietiekamības nodrošināšana, – saskaņā Regulas (ES) 2019/943 23. pantā paredzētajiem resursu pietiekamības novērtējumiem;
  - b) attiecībā uz tīkla rezervēm – saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 14. panta 2. punktā minētajiem ziņojumiem par strukturālām pārslodzēm un citām būtiskām fiziskām pārslodzēm starp tirdzniecības zonām un tajās.
333. Lai pamatotu jaudas mehānismu nepieciešamību, dalībvalstis var atsaukties arī uz valsts resursu pietiekamības novērtējumiem, ciktāl tas atļauts Regulas (ES) 2019/943 24. pantā. Attiecībā uz citiem elektroapgādes drošības pasākumiem, tai skaitā tīkla rezervēm, dalībvalstis var atsaukties arī uz valsts novērtējumu par ierosinātās intervences nepieciešamību. Šajā punktā minētie valsts novērtējumi būtu jāapstiprina vai jāpārskata atbildīgajai VRI.
334. Pasākumi, kas saistīti ar elektroenerģētisko krīžu risku, būtu jānosaka valsts riskgatavības plānā, kas paredzēts Regulas (ES) 2019/941 ⁽¹²⁹⁾ 11. pantā.
335. Dalībvalstīm, kas ierosina ieviest vairākus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt elektroapgādes drošību, ir skaidri jāpaskaidro, kā tie savstarpēji mijiedarbojas, lai nodrošinātu elektroapgādes drošības pasākumu kopuma vispārējo izmaksu lietderību, piemēram, attiecībā uz jaudas mehānismiem, paskaidrojot, kā tie sasniedz (bet nepārsniedz) 331. punktā minēto uzticamības standartu.
336. Ir jāapzina, kādas regulējuma vai tirgus nepilnības līdzās citām problēmām neļauj sasniegt pietiekamu elektroapgādes drošības līmeni (un attiecīgā gadījumā – vides aizsardzības līmeni), ja intervence netiek veikta.
337. Jānosaka arī esošie pasākumi, kas jau ir vērsti uz tirgus vai regulējuma nepilnībām vai citām 336. punktā noteiktajām problēmām.
338. Dalībvalstīm ir skaidri jānorāda iemesli, kādēļ nav gaidāms, ka tirgus garantēs elektroapgādes drošību, ja valsts atbalsts netiks sniegts, ņemot vērā dalībvalsts plānotās tirgus reformas un uzlabojumus, kā arī tehnoloģiju attīstību.
339. Savā novērtējumā Komisija ņems vērā šādus elementus, kas dalībvalstij jāiesniedz:

⁽¹²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/941 (2019. gada 5. jūnijs) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā (Riskgatavības regula) (OV L 158, 14.6.2019., 1. lpp.).

- a) variablās enerģijas ražošanas ietekmes novērtējums, arī novērtējums par ietekmi no kaimiņreģionu sistēmām;
- b) pieprasījuma puses un uzkrāšanas līdzdalības ietekmes novērtējums, arī to pasākumu apraksts, kas paredzēti, lai veicinātu pieprasījuma puses pārvaldību;
- c) starpsavienojumu un svarīgākās pārvades tīkla infrastruktūras faktiskās vai iespējamās esības novērtējums, tai skaitā pašlaik īstenojamo un plānoto projektu apraksts;
- d) citu tādu elementu novērtējums, kas varētu radīt vai saasināt elektroapgādes drošības problēmu, piemēram, maksimālo vairumtirdzniecības cenu ierobežojumi vai citas regulējuma vai tirgus nepilnības. Ja tas nepieciešams saskaņā ar Regulu (ES) 2019/943, par minētās regulas 20. panta 3. punktā minēto īstenošanas plānu ir vajadzīgs Komisijas atzinums, pirms var piešķirt atbalstu. Īstenošanas plāns un atzinums tiks ņemti vērā nepieciešamības novērtējumā; un
- e) jebkāds relevants saturs rīcības plānā saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 15. pantu.

4.8.4.2. Piemērotība

340. Šo pamatnostādņu 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.
341. Dalībvalstīm pirmām kārtām būtu jāapsver alternatīvi veidi, kā panākt elektroapgādes drošību, jo īpaši tāda efektīvāka elektroenerģijas tirgus modeļa ieviešana, kas var mazināt tirgus nepilnības, kuras apdraud elektroapgādes drošību. To var panākt, piemēram, uzlabojot elektroenerģijas nebalansa norēķinu darbību, labāk integrējot variablu enerģijas ražošanu, stimulējot un integrējot pieprasījuma reakciju un uzkrāšanu, nodrošinot efektīvus cenu signālus, likvidējot šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai un uzlabojot infrastruktūru, arī starpsavienotību. Atbalstu var atzīt par piemērotu elektroapgādes drošības pasākumiem, ja, neraugoties uz pienācīgiem un samērīgiem jau īstētiem vai plānotiem tirgus modeļa uzlabojumiem ⁽¹³⁰⁾ un investīcijām tīkla aktīvos, bažas par elektroapgādes drošību tomēr saglabājas.
342. Attiecībā uz tīkla rezervēm dalībvalstīm būtu papildus jāpaskaidro, kā tiek uzlabota pārdispečēšanas pasākumu efektivitāte saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 13. pantu.

4.8.4.3. Atbilstība

343. Atbalsta pasākumam vajadzētu būt pieejamam visiem atbalsta saņēmējiem vai projektiem, kas tehniskā ziņā spēj efektīvi veicināt elektroapgādes drošības paaugstināšanas mērķa sasniegšanu. Tas ietver ražošanu, uzkrāšanu un pieprasījuma reakciju, kā arī minēto jaudas veidu mazu vienumu apvienošanu lielākos blokos.
344. Par piemērotiem uzskatāmi tādi ierobežojumi dalībai elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākumos, kuru mērķis ir nodrošināt, lai šie pasākumi nekaitētu vides aizsardzībai (sk. 368. un 369. punktu).
345. Dalībvalstis tiek mudinātas savos elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākumos ieviest papildu kritērijus vai iezīmes, lai veicinātu videi mazāk kaitīgu tehnoloģiju izmantošanu (vai piesārņojošu tehnoloģiju izmantošanas ierobežošanu), kas nepieciešams nolūkā atbalstīt Savienības vides aizsardzības mērķu sasniegšanu. Šādiem papildu kritērijiem vai iezīmēm jābūt objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem attiecībā uz skaidri noteiktiem vides aizsardzības mērķiem, un to rezultātā atbalsta saņēmēji nedrīkst saņemt pārmērīgu kompensāciju.

⁽¹³⁰⁾ Ņemot vērā Regulu (ES) 2019/943 un Direktīvu (ES) 2019/944.

346. Ja tas ir tehniski iespējams, elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākumiem jābūt pieejamiem tiešai pārrobežu līdzdalībai jaudas nodrošinātājiem, kas atrodas citā dalībvalstī⁽¹³¹⁾. Dalībvalstīm jānodrošina, ka ar aizrobežu jaudu, kas spējīga nodrošināt iekšzemes jaudai līdzvērtīgu tehniskā snieguma līmeni, ir iespējams piedalīties tajā pašā konkursa procedūrā, kurā piedalās ar iekšzemes jaudu. Dalībvalstis var prasīt, lai aizrobežu jauda atrodas dalībvalstī, kam ir tiešs tīkla savienojums ar dalībvalsti, kura īsteno pasākumu. Attiecīgā gadījumā ir jāizpilda arī attiecīgie noteikumi, kas paredzēti Regulas (ES) 2019/943 26. pantā.

4.8.4.4. Sabiedriskā apspriešana

347. Šo pamatnostādņu 4.8.4.4. iedaļu piemēro no 2023. gada 1. jūlija.
348. Pirms atbalsta paziņošanas, izņemot pienācīgi pamatotos izņēmuma apstākļos, dalībvalstīm ir publiski jāapspriežas par to pasākumu samērīgumu un ietekmi uz konkurenci, par kuriem jāpaziņo saskaņā ar šo iedaļu. Apspriešanās pienākums neattiecas uz jau apstiprinātu pasākumu izmaiņām, kas nemaina to darbības jomu vai atbalsttiesības vai nepagarina to ilgumu ilgāk par 10 gadiem no sākotnējā lēmuma pieņemšanas dienas, kā arī uz gadījumiem, kas minēti 349. punktā. Lai noteiktu, vai pasākums ir pamatots, paturot prātā šajās pamatnostādnēs noteiktos kritērijus, ir vajadzīga šāda sabiedriskā apspriešana⁽¹³²⁾:
- a) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir 100 miljoni EUR gadā vai lielāks, – vismaz sešas nedēļas ilga sabiedriskā apspriešana, kas aptver šādus jautājumus:
    - i) atbilstība;
    - ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
    - iii) atbalsta piešķiršanas procedūras galvenie parametri⁽¹³³⁾, arī konkurences veicināšanai starp dažādu veidu atbalsta saņēmējiem paredzētajiem⁽¹³⁴⁾;
    - iv) metodika pasākuma izmaksu sadalei starp patērētājiem;
    - v) ja konkurenci veicinoša konkursa procedūra netiek izmantota – pieņēmumi un dati, kas ir tāda skaitliskā aprēķina pamatā, kuru izmanto atbalsta samērīguma pierādīšanai, arī izmaksas, ieņēmumi, pieņēmumi par darbību un tās ilgumu, kā arī WACC; un
    - vi) gadījumos, kad var tikt atbalstītas jaunas investīcijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, – ierosinātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Savienības klimata mērķrādītājiem;
  - b) par pasākumiem, kuru paredzamais vidējais piešķiramais atbalsts ir mazāks par 100 miljoniem EUR gadā, – vismaz četras nedēļas ilga sabiedriskā apspriešana, kas aptver šādus jautājumus:
    - i) atbilstība;
    - ii) konkurenci veicinošās konkursa procedūrās ierosinātais izmantojums un darbības joma, kā arī visi ierosinātie izņēmumi;
    - iii) metodika pasākuma izmaksu sadalei starp patērētājiem; un
    - iv) gadījumos, kad var tikt atbalstītas jaunas investīcijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, – ierosinātie aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Savienības klimata mērķrādītājiem;
349. Sabiedriskā apspriešana nav nepieciešama attiecībā uz pasākumiem, uz kuriem attiecas 348. punkta b) apakšpunkts, ja tiek izmantota konkurenci veicinoša konkursa procedūra un ar attiecīgo pasākumu neatbalsta investīcijas enerģijas ražošanā, kurā izmanto fosilo kurināmo.

⁽¹³¹⁾ Tehniskā iespējamība tiek pieņemta attiecībā uz jaudas mehānismiem, kuriem saskaņā ar Regulu (ES) 2019/943 ir nepieciešama pārrobežu līdzdalība.

⁽¹³²⁾ Attiecībā uz šīm prasībām dalībvalstis var paļauties uz esošajiem valsts apspriešanās procesiem. Ja apspriešanās attiecas uz šeit minētajiem punktiem, atsevišķa apspriešana nav nepieciešama.

⁽¹³³⁾ Piemēram, izpildes laiks starp konkursa procedūru un piegādes periodu, piedāvājuma noteikumi, cenu noteikšanas noteikumi.

⁽¹³⁴⁾ Piemēram, ja ir atšķirīgi līguma darbības termiņi, atšķirīga metodika dažādu tehnoloģiju attiecināmās jaudas/izlaides apjoma aprēķināšanai, atšķirīga metodika subsīdiju aprēķināšanai vai izmaksai.

350. Apspriešanas anketas jāpublicē publiskā tīmekļa vietnē. Dalībvalstīm jāpublicē atbilde uz apspriešanu, apkopojot un apsverot saņemtās atbildes. Tajā būtu jāiekļauj paskaidrojums par to, kā ierosinātā pasākuma darbības joma/atbilstība minimalizē tā iespējamo ietekmi uz konkurenci. Dalībvalstīm, paziņojot par atbalsta pasākumiem saskaņā ar šo iedaļu, jāsniedz saite uz apspriešanas gaitā saņemtajām atbildēm.
351. Ārkārtējos un pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija varētu apsvērt alternatīvu apspriešanās metožu izmantošanu, ja vien atbalsta (turpināšanas) īstenošanā tiek ņemts vērā ieinteresēto personu viedoklis. Šādos gadījumos apspriešana var būt jāapvieno ar koriģējošām darbībām, lai minimalizētu pasākuma iespējamo kropļojošo ietekmi.

4.8.4.5. Samērīgums

352. Šo pamatnostādņu 353., 354., 355., 356. un 357. punktā izklāstītie noteikumi ir piemērojami papildus 49., 50., 51., 52., 53. un 55. punktā izklāstītajiem noteikumiem.
353. Elektroapgādes drošības pasākumu pieprasījums būtu jānosaka, balstoties uz 331. punktā minēto uzticamības standartu vai izmaksu un ieguvumu analīzi un pamatojoties uz 332., 333. un 334. punktā minēto to resursu analīzi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pietiekamu elektroapgādes drošības līmeni. Analīzei, ko izmanto pieprasījuma līmeņa noteikšanai, jābūt ne vecākai par 12 mēnešiem brīdī, kad tiek noteikts pieprasījuma līmenis.
354. Izpildes laikam no atbalsta piešķiršanas līdz termiņam, līdz kuram projekti ir jāīsteno, jābūt tādām, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci starp dažādajiem atbilstīgajiem projektiem.
355. Izņēmumus no prasības piešķirt atbalstu un noteikt atbalsta apjomu konkurenci veicinošā konkursa procedūrā var pamatot:
- tikai tad, ja ir sniegti pierādījumi (tai skaitā attiecīgā gadījumā – sabiedriskās apspriešanas laikā iegūtie pierādījumi), kas liecina, ka šādā konkursa procedūrā, iespējams, nebūs pietiekama potenciālā līdzdalība, lai nodrošinātu konkurenci; vai
  - tikai attiecībā uz tīkla rezervēm, ja dalībvalsts sniedz analīzi (pēc apspriešanās ar atbildīgo VRI un ņemot vērā tās viedokli), balstoties uz pierādījumiem (attiecīgā gadījumā – arī sabiedriskajā apspriešanās savāktajiem pierādījumiem), ka konkurss būtu mazāk izmaksliedderīgs, piemēram, stratēģiskas piedāvājumu iesniegšanas vai tirgus izkropļojumu dēļ.
356. Elektroapgādes drošības pasākumu atbalsta saņēmējiem vajadzētu būt efektīviem stimuliem, lai veicinātu elektroapgādes drošību piegādes periodā. Šiem stimuliem būtu jābūt saistītiem ar zudušās slodzes vērtību (VOLL) ⁽¹³⁵⁾. Piemēram, ja atbalsta saņēmējs nav pieejams, tam būtu jāpiemēro soda nauda, kas saistīta ar VOLL. Izņemot tīkla rezerves, šī soda nauda parasti būtu jāsedz no elektroenerģijas nebalansa norēķinu cenām, lai izvairītos no tirgus darbības izkropļojumiem.
357. Dalībvalstis var izmantot arī konkurenci veicinošas sertifikātu/piegādātāja pienākuma shēmas, ja:
- pieprasījums shēmā ir noteikts zem potenciālā piedāvājuma līmeņa; un
  - pārpirkšanas cena/sankcijas cena, ko piemēro patērētājam/piegādātājam, kurš nav iegādājies nepieciešamo sertifikātu skaitu (t. i., cena, kas ir maksimālā saņēmējiem izmaksājāmā summa), ir noteikta tādā līmenī, kas nodrošina, ka atbalsta saņēmēji nevar saņemt pārmērīgu kompensāciju.

4.8.5. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana

358. Izņemot 70. punktu, 3.2.2. iedaļa nav piemērojama elektroapgādes drošības pasākumiem.

⁽¹³⁵⁾ Kā noteikts saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 11. pantu.

359. Atbalsts jāveido tā, lai uzturētu tirgu efektīvu darbību un saglabātu efektīvus darbības stimulus un cenu signālus.
360. Nedrīkst paredzēt stimulus tādas enerģijas ražošanai, kas aizstāj mazāk piesārņojošu veidu enerģiju.
361. Prasības, kas noteiktas 359. un 360. punktā, vairākumā gadījumu tiks izpildītas, ja pasākuma ietvaros maksā par jaudu (EUR par megavatu (MW)), nevis par elektroenerģijas izlaidi (EUR/MWh). Ja ir maksājums par jaudu (MWh), jāpievērš papildu uzmanība tam, lai tiktu novērsta nelabvēlīga ietekme uz tirgu un netiktu aizstāti mazāk piesārņojoši ražošanas avoti.
362. Elektroapgādes drošības pasākumiem jāatbilst visiem attiecīgajiem izstrādes nosacījumiem, kas paredzēti Regulas (ES) 2019/943 ⁽¹³⁶⁾ 22. pantā.
363. Lai nodrošinātu, ka netiek izkropļota cenu veidošana tirgū, attiecībā uz stratēģiskajām rezervēm un jebkuriem citiem resursu pietiekamības pasākumiem (tai skaitā pārtraucamības shēmām), kur jauda tiek turēta ārpus tirgus, piemēro šādas papildu kumulatīvās prasības:
- a) pasākuma resursus dispečē tikai tad, ja pārvades sistēmu operatori, visticamāk, izsmels savus balansēšanas resursus, lai panāktu līdzsvaru starp pieprasījumu un piedāvājumu; ⁽¹³⁷⁾
  - b) nebalansa norēķinu periodos, kad tiek dispečēti pasākumā ietvertie resursi, nebalanss tirgū tiek izlīdzināts vismaz VOLL vai vērtībā, kas pārsniedz tekošās dienas tehniskās cenas limitu ⁽¹³⁸⁾, atkarībā no tā, kura vērtība ir lielāka;
  - c) pasākuma izlaidi pēc dispečēšanas attiecina uz balansatbildīgajām pusēm, izmantojot nebalansa norēķinu mehānismu;
  - d) par resursiem nesāņem atlīdzību no elektroenerģijas vairumtirgus vai balansēšanas tirgiem;
  - e) pasākumā ietvertos resursus vismaz uz līguma darbības laiku tur ārpus enerģijas tirgiem.
364. Attiecībā uz tīkla rezervēm, ja resursi tiek turēti ārpus tirgus, par šiem resursiem nevar saņemt atlīdzību no elektroenerģijas vairumtirgus vai balansēšanas tirgiem, un tie jātur ārpus enerģijas tirgiem vismaz uz līguma darbības laiku.
365. Attiecībā uz jaudas mehānismiem, kas nav stratēģiskās rezerves, dalībvalstīm jānodrošina, ka pasākums:
- a) ir veidots tā, lai cena, ko maksā par pieejamību, automātiski līdzinātos nullei, ja ir gaidāms, ka piegādātās jaudas līmenis būs pietiekams, lai apmierinātu pieprasīto jaudas līmeni;
  - b) ļauj dalībniekiem saņemt atlīdzību tikai par to, ka resursi ir pieejami, un nodrošina, ka šāda atlīdzība neietekmē jaudas nodrošinātāja lēmumu ražot vai neražot; un
  - c) ļauj nodot jaudas saistības starp atbilstīgiem jaudas nodrošinātājiem.
366. Elektroapgādes drošības pasākumi nedrīkstētu
- a) radīt nepamatotus tirgus izkropļojumus vai ierobežot starpzonu tirdzniecību;

⁽¹³⁶⁾ Attiecībā uz pasākumiem, ko iekļauj Regulā (ES) 2019/941 minētajā riskgatavības plānā, sk. arī minētās regulas 12. panta 1. punktu.

⁽¹³⁷⁾ Minētā prasība neskar resursu aktivizēšanu pirms faktiskās dispečēšanas, lai ievērotu resursu izmaiņu ierobežojumus un operacionālās prasības. Stratēģiskās rezerves izlaidi aktivizēšanas laikā neattiecinā uz balansa grupām vairumtirgos, un tā nemaina šo grupu nebalansu.

⁽¹³⁸⁾ Kā minēts Regulas (ES) 2019/943 10. panta 1. punktā.

- b) mazināt stimulus investēt starpsavienojumu jaudā, piemēram, samazinot pārslodzes ieņēmumus esošajiem vai jauniem starpsavienojumiem;
- c) konfliktēt ar tirgu sasaisti, cita starpā attiecībā uz tekošās dienas un balansēšanas tirgiem;
- d) ietekmēt investīciju lēmumus attiecībā uz jaudu, kas bija pirms pasākuma.
367. Lai nemazinātu stimulus attiecībā uz pieprasījumu reakciju un nesaasinātu tirgus nepilnības, kas rada vajadzību pēc elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākumiem, un nodrošinātu, ka intervence elektroapgādes drošības paaugstināšanai ir pēc iespējas ierobežota, elektroapgādes drošības paaugstināšanas pasākuma izmaksas būtu jāsedz tirgus dalībniekiem, kas rada vajadzību pēc pasākuma. Piemēram, to var panākt, elektroapgādes drošības pasākuma izmaksas piešķirot elektroenerģijas patērētājiem elektroenerģijas pieprasījuma maksimuma periodos vai attiecinot tīkla rezerves izmaksas uz patērētājiem tajā reģionā, kurā ir vērojams deficīts, laikā, kad tiek dispečēta pasākumā paredzētā jauda. Tomēr šādu izmaksu sadalījumu var nepieprasīt, ja dalībvalsts, balstoties uz pierādījumiem, tai skaitā sabiedriskajā apspriešanā savāktiem pierādījumiem, sniedz analīzi par to, ka šāds izmaksu sadalījums mazinātu pasākuma izmaksu lietderību vai radītu nopietnus konkurences izkropļojumus, kas nepārprotami mazinātu šāda izmaksu sadalījuma potenciālos ieguvumus.
368. Komisija uzskata, ka noteikti atbalsta pasākumi negatīvi ietekmē konkurenci un tirdzniecību, un tas, visticamāk, netiks kompensēts. Proti, daži atbalsta pasākumi var saasināt tirgus nepilnības un padarīt to neefektīvu, kaitējot patērētāju un sociālajai labklājībai. Piemēram, pasākumi, tai skaitā tīkla rezerves un pārtraucamības shēmas, kas pārsniedz emisiju robežvērtību, kuru piemēro Regulas (ES) 2019/943 22. pantā noteiktajiem jaudas mehānismiem, un kas var stimulēt jaunas investīcijas enerģētikā, kuras pamatā ir vispiesārņojošākais fosilais kurināmais, piemēram, ogles, dīzeļdegviela, lignīts, nafta, kūdra un degslāneklis, saasina tirgus radītās negatīvās vidiskās eksternalitātes.
369. Pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas enerģijas ražošanā, kurā izmanto dabasgāzi, var uzlabot elektroapgādes drošību, bet ilgtermiņā vēl vairāk saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes salīdzinājumā ar alternatīvām investīcijām tehnoloģijās, kas nerada emisijas. Lai Komisija, izmantojot balansa pārbaudi, varētu pārbaudīt, vai šādu pasākumu negatīvo ietekmi atsver to pozitīvā ietekme, dalībvalstīm būtu jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka šādas investīcijas palīdzēs sasniegt Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju. Dalībvalstīm jo īpaši jāpaskaidro, kā tiks novērsta šīs gāzi izmantojošās enerģijas ražošanas iesūkste. Piemēram, tas var ietvert saistību noteikšanu saņēmējam īstenot dekarbonizācijas tehnoloģijas, piemēram, CCS/CCU, vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunīgo vai mazoglekļa gāzi, vai arī staciju slēgt termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem.
370. Attiecībā uz individuālā atbalsta pasākumiem vai shēmām, kur ieguvēji ir tikai īpaši ierobežots atbalsta saņēmēju skaits vai esošs atbalsta saņēmējs, dalībvalstīm papildus būtu jāpierāda, ka ierosinātā atbalsta pasākuma rezultātā neradīsies lielāka ietekme tirgū.

4.9. **Atbalsts energoinfrastruktūrai**

4.9.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

371. Lai sasniegtu Savienības klimata mērķrādītājus, būs vajadzīgas ievērojamas investīcijas un energoinfrastruktūras modernizācija. Mūsdienīgai energoinfrastruktūrai ir būtiska nozīme tāda integrēta enerģijas tirgus darbībā, kas sekmē klimata mērķrādītāju sasniegšanu, vienlaikus nodrošinot energoapgādes drošību Savienībā. Atbilstoša energoinfrastruktūra ir nepieciešams efektīva enerģijas tirgus elements. Energoinfrastruktūras uzlabošana sekmē sistēmas stabilitāti, resursu pietiekamību, dažādu energoresursu integrāciju un energoapgādi nepietiekami attīstītos tīklos.
372. Ja tirgus dalībnieki nevar nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru, var būt nepieciešams valsts atbalsts, lai pārvarētu tirgus nepilnības un nodrošinātu, ka ir apmierinātas Savienības būtiskās vajadzības attiecībā uz infrastruktūru. Viena tirgus nepilnība, kas var rasties energoinfrastruktūras jomā, ir saistīta ar koordinācijas problēmām. Atšķirīgas investoru intereses, neskaidrība par sadarbības iznākumu un tīkla ietekmi var aizkavēt projekta attīstību vai tā efektīvu plānošanu. Tajā pašā laikā energoinfrastruktūra var radīt būtiskas pozitīvas

eksternalitātes, tādējādi infrastruktūras izmaksas un ieguvumi var nevienlīdzīgā mērā skart dažādus tirgus dalībniekus un dalībvalstis. Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts energoinfrastruktūrai var labvēlīgi ietekmēt iekšējo tirgu, palīdzot novērst minētās tirgus nepilnības. Tas jo īpaši attiecas uz infrastruktūras projektiem ar pārrobežu ietekmi, piemēram, kopīgu interešu projektiem, kā definēts Regulas (EK) Nr. 347/2013 2. panta 4. punktā.

373. Saskaņā ar paziņojumu par atbalsta jēdzienu ⁽¹³⁹⁾ valsts atbalsta noteikumi neattiecas uz atbalstu energoinfrastruktūrai likumīga monopola ietvaros. Enerģētikas nozarē tas jo īpaši attiecas uz dalībvalstīm, kurās konkrētu infrastruktūru būvniecība un ekspluatācija ar likumu ir rezervēta tikai PSO vai SSO.
374. Komisija uzskata, ka likumīgs monopols, kas nepieļauj konkurences izkropļojumus, pastāv, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- a) uz infrastruktūras būvniecību un ekspluatāciju attiecas likumīgs monopols, kas noteikts saskaņā ar Savienības tiesību aktiem; tas ir gadījumā, kad PSO/SSO ir juridiski vienīgais subjekts, kas ir tiesīgs veikt noteikta veida investīcijas vai darbības, un neviens cits subjekts nevar ekspluatēt alternatīvu tīklu ⁽¹⁴⁰⁾;
  - b) likumīgais monopols nepieļauj ne vien konkurenci attiecīgajā tirgū, bet arī konkurenci par šo tirgu – tas nepieļauj nekādu iespējamu konkurenci par attiecīgās infrastruktūras ekskluzīvā operatora statusa iegūšanu;
  - c) konkrētais pakalpojums nekonkurē ar citiem pakalpojumiem;
  - d) ja energoinfrastruktūras operators darbojas citā (ģeogrāfiskā vai produktu) tirgū, kas ir atvērts konkurencei, šķērssubsidēšana tiek izslēgta; tas nozīmē, ka ir jākārto atsevišķa uzskaitē, izdevumi un ieņēmumi ir pienācīgi jāsadala un jānodrošina, ka publiskais finansējums, kas piešķirts pakalpojumam, uz kuru attiecas likumīgais monopols, nevar dot labumu citām darbībām. Attiecībā uz energoinfrastruktūru un gāzes infrastruktūru, tā kā Direktīvas (ES) 2019/944 56. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/73/EK 31. pantā ir noteikts, ka vertikāli integrētiem subjektiem ir jākārto atsevišķa uzskaitē par katru no to darbībām, šī prasība, visticamāk, būs izpildīta.
375. Tāpat Komisija uzskata, ka investīcijas neietver valsts atbalstu, ja energoinfrastruktūra tiek ekspluatēta “dabiska monopola apstākļos”, kuru uzskata par pastāvošu, ja ir izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:
- a) infrastruktūrai nav tiešas konkurences, kā tas ir gadījumā, ja energoinfrastruktūra nav ekonomiski pārņemama un tādējādi tajā nav iesaistīti citi operatori, izņemot PSO/SSO;
  - b) alternatīvs finansējums tīkla infrastruktūrā papildus tīkla finansējumam attiecīgajā nozarē un dalībvalstī ir nenozīmīgs;
  - c) infrastruktūra nav veidota tā, lai selektīvi sniegtu priekšrocības kādam konkrētam uzņēmumam vai nozarei, bet gan dod labumu visai sabiedrībai kopumā;
  - d) dalībvalstīm arī jānodrošina, ka energotīklu infrastruktūras būvniecībai un/vai ekspluatācijai paredzēto finansējumu nevar izmantot, lai šķērssubsidētu vai netieši subsidētu citas saimnieciskās darbības. Attiecībā uz elektroenerģijas un gāzes infrastruktūru sk. 374. punktu.

⁽¹³⁹⁾ Sk. Komisijas paziņojumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (OV C 262, 19.7.2016., 1. lpp.). Ņemot vērā, ka valsts atbalsta jēdziens ir objektīvs un juridisks jēdziens, kas ir tieši definēts Līgumā (Tiesas 2008. gada 22. decembra spriedums lietā *British Aggregates/Komisija*, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, 111. punkts), 373.–375. punktā izklāstītie viedokļi neskar Savienības tiesu veikto valsts atbalsta jēdziena interpretāciju (Tiesas 2011. gada 21. jūlija spriedums, *Alcoa Trasformazioni/Komisija*, C-194/09 P, ECLI:EU:C:2011:497, 125. punkts); primārā atsauce Līguma interpretācijai vienmēr ir Savienības tiesu judikatūra.

⁽¹⁴⁰⁾ Likumīgs monopols pastāv, ja konkrēts pakalpojums ar likumu vai regulatīviem pasākumiem ir rezervēts ekskluzīvam pakalpojumu sniedzējam noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā (arī vienā dalībvalstī), ar skaidru aizliegumu jebkuram citam operatoram sniegt šādu pakalpojumu (pat ne lai apmierinātu konkrētu lietotāju grupu iespējamu atlikuma pieprasījumu). Tomēr tikai tas vien, ka publiska pakalpojuma sniegšana ir uzticēta konkrētam uzņēmumam, nenozīmē, ka šādam uzņēmumam ir likumīgs monopols.

4.9.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

376. Šī 4.9. iedaļa attiecas uz atbalstu investīcijām energoinfrastruktūras būvniecībā vai modernizācijā, kā definēts 19. punkta (36). apakšpunktā ⁽¹⁴¹⁾. Attiecināmās investīcijas var ietvert digitalizāciju, energoinfrastruktūras viedināšanu, piemēram, ar mērķi nodrošināt atjaunīgās vai mazoglekļa enerģijas integrāciju, kā arī modernizāciju, kura balstās uz klimatnoturību. Pamatdarbības izmaksas parasti būtu jāsedz tīkla lietotājiem, un tāpēc atbalsts šo izmaksu segšanai parasti nebūtu jāpieprasa. Izņēmuma gadījumos, ja dalībvalsts pierāda, ka pamatdarbības izmaksas nevar atgūt no tīkla lietotājiem, un ja darbības atbalsts nav saistīts ar neatgūstamajām izmaksām, bet rada izmaiņas rīcībā, kas ļauj sasniegt energoapgādes drošības vai vides aizsardzības mērķus, darbības atbalstu infrastruktūrai var atzīt par saderīgu. Ja vien projekts nav izslēgts no valsts atbalsta kontroles (sk. 374. un 375. punktu), Komisija to novērtēs, kā izklāstīts šajā iedaļā.
377. Šī 4.9. iedaļa līdz 2023. gada 31. decembrim attieksies arī uz enerģijas uzkrātuvēm, kas pieslēgtas pārvades vai sadales līnijām (autonoma elektroenerģijas uzkrāšana ⁽¹⁴²⁾) neatkarīgi no sprieguma līmeņa ⁽¹⁴³⁾.

4.9.3. Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana

4.9.3.1. Nepieciešamība un piemērotība

378. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. un 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama atbalstam energoinfrastruktūrai.
379. Energoinfrastruktūru parasti finansē no tarifiem, ko maksā lietotāji. Attiecībā uz daudzām infrastruktūras kategorijām šie tarifi ir reglamentēti, lai nodrošinātu nepieciešamo investīciju līmeni, vienlaikus saglabājot lietotāju tiesības, un nodrošinātu izmaksu atbilstību, un tos nosaka bez valsts iejaukšanās.
380. Valsts atbalsta piešķiršana ir veids, kā novērst tirgus nepilnības, kas nav pilnībā iespējams ar obligātajiem lietotāju tarifiem. Tāpēc, lai pierādītu vajadzību pēc valsts atbalsta, piemēro šādus principus:
- Komisija uzskata, ka attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, kuri definēti Regulas (ES) Nr. 347/2013 2. panta 4. punktā un uz kuriem pilnībā attiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, tirgus nepilnības koordinācijas problēmu ziņā ir tādas, ka finansējums, izmantojot tarifus, var būt nepietiekams, tāpēc var piešķirt valsts atbalstu;
  - attiecībā uz kopīgu interešu projektiem, uz kuriem daļēji vai pilnībā neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, un attiecībā uz citu kategoriju infrastruktūru Komisija katrā gadījumā atsevišķi novērtēs vajadzību pēc valsts atbalsta. Novērtējumā Komisija ņems vērā šādus faktorus: i) cik lielā mērā tirgus nepilnība rada nepietiekamu nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājumu, ii) cik lielā mērā infrastruktūra ir atvērta trešo personu piekļuvei un cik lielā mērā uz to attiecas tarifu regulējums, un iii) cik lielā mērā projekts veicina elektroapgādes drošību Savienībā vai Savienības klimatneitralitātes mērķus. Attiecībā uz infrastruktūru starp Savienību un trešo valsti, ja projekts nav tādu projektu sarakstā, kas rada savstarpēju ieinteresētību (PMI), lai novērtētu atbilstību iekšējā tirgus noteikumiem, var ņemt vērā arī citus faktorus ⁽¹⁴⁴⁾;
  - attiecībā uz elektroenerģijas uzkrātuvēm Komisija var pieprasīt, lai dalībvalsts apliecina konkrētu tirgus nepilnību līdzīgu pakalpojumu sniegšanai paredzētu sistēmu izstrādē.

⁽¹⁴¹⁾ Šī iedaļa neattiecas uz projektiem, kas ietver mērķorientētu infrastruktūru un/vai citu energoinfrastruktūru, kas apvienota ar ražošanas un/vai patēriņa darbībām.

⁽¹⁴²⁾ Atšķiras no uzkrātuvēm "aiz skaitītāja".

⁽¹⁴³⁾ Atbalstu enerģijas uzkrāšanai attiecīgā gadījumā var novērtēt arī saskaņā ar 4.1., 4.2., 4.3. un 4.8. iedaļu. Uzkrāšanas aktīvi, kas izraudzīti kā KIP (saskaņā ar piemērojamajiem TEN-E tiesību aktiem), ir uzskatāmi par energoinfrastruktūru atbilstīgi šai iedaļai, un atbalsts tiktu novērtēts saskaņā ar 4.9. iedaļu. Uz atbalstu uzkrāšanas aktīviem, kuri pieder vai kurus kontrolē PSO vai SSO saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 54. un/vai 36. pantu, arī attiecas 4.9. iedaļa.

⁽¹⁴⁴⁾ Jo īpaši Komisija vērtēs, vai iesaistītajai trešai valstij vai valstīm ir augsts regulējuma saskaņošanas līmenis un vai tās atbalsta Savienības vispārējos rīcībpolitiskos mērķus, jo īpaši tos, kas saistīti ar labi funkcionējošu iekšējo enerģijas tirgu, energoapgādes drošību, kas balstīta uz sadarbību un solidaritāti, energosistēmu, kas tiek virzīta uz dekarbonizāciju saskaņā ar Parīzes nolīgumu un Savienības klimata mērķiem, kā arī oglekļa emisiju pārvirzes novēršanu.

4.9.3.2. Atbalsta samērīgums

381. Samērīgums tiks novērtēts, balstoties uz finansējuma deficīta principu, kā noteikts 48., 51. un 52. punktā. Attiecībā uz atbalstu infrastruktūrai, kā paskaidrots 52. punktā, hipotētisko scenāriju uzskata par situāciju, kura projekts netiktu īstenots. Uzraudzības un atgūšanas mehānismu ieviešana var būt nepieciešama gadījumos, kad pastāv ievērojams negaidīts papildu peļņas risks, piemēram, kad atbalsts gandrīz sasniedz atļauto maksimālo apjomu, vienlaikus saglabājot stimulus atbalsta saņēmējiem samazināt izmaksas un laika gaitā efektīvāk attīstīt savu darījumdarbību.

4.9.4. *Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana*

382. Šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļa nav piemērojama energoinfrastruktūrai. Analizējot energoinfrastruktūrai piešķirtā valsts atbalsta ietekmi uz konkurenci, Komisija izmantos tālāk izklāstīto pieeju.

- a) Ņemot vērā spēkā esošās prasības atbilstīgi iekšējā enerģijas tirgus tiesību aktiem, kā mērķis ir stiprināt konkurenci, Komisija kopumā uzskatīs, ka energoinfrastruktūras atbalstam, uz ko attiecas pilnīgs iekšējā tirgus regulējums, nav pārmērīgas kropļojošas ietekmes ⁽¹⁴⁵⁾.
- b) Attiecībā uz infrastruktūras projektiem, uz kuriem daļēji vai pilnībā neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, Komisija katrā gadījumā atsevišķi novērtēs iespējamās konkurences izkropļojumus, jo īpaši ņemot vērā to, cik lielā mērā atbalstītā infrastruktūra ir pieejama trešām personām, kā arī piekļuvi alternatīvai infrastruktūrai, privāto investīciju izstumšanu un atbalsta saņēmēja vai saņēmēju konkurences stāvokli. Attiecībā uz infrastruktūru, uz kuru neattiecas iekšējā enerģijas tirgus tiesību akti, negatīvo kropļojošo ietekmi uz konkurenci uzskata par īpaši nopietnu.
- c) Papildus a) un b) apakšpunktā izklāstītajai pieejai Komisija uzskata, ka attiecībā uz investīcijām dabasgāzes infrastruktūrā dalībvalstīm ir jāpierāda šāda pozitīva ietekme, kas var kompensēt negatīvo ietekmi uz konkurenci: i) tas, vai infrastruktūra ir gatava ūdeņraža izmantošanai un vai tā veicina atjaunīgo gāzu izmantošanas pieaugumu, vai arī jānorāda iemesls, kāpēc projektu nav iespējams izstrādāt tā, lai tas būtu gatavs ūdeņraža izmantošanai, un kādā veidā projekts nerada dabasgāzes izmantojuma iesūkštes efektu; un ii) kā investīcija palīdz sasniegt Savienības 2030. gadam noteikto klimata mērķrādītāju un 2050. gadam noteikto klimatneitralitātes mērķrādītāju.
- d) Attiecībā uz atbalstu elektroenerģijas uzkrātuvēm, kā arī citai KIP un PMI infrastruktūrai, kurai nepiemēro iekšējā tirgus tiesību aktus, Komisija īpaši novērtēs konkurences izkropļojuma riskus, kas var rasties saistītos pakalpojumu tirgos, kā arī citos enerģijas tirgos.

4.10. **Atbalsts centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei**

4.10.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

383. Centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būvniecība vai modernizācija var sekmēt vides aizsardzību, uzlabojot atbalstītās sistēmas energoefektivitāti un palielinot tās ilgtspēju. Nozaru tiesību aktos par atjaunīgās enerģijas izmantošanas veicināšanu (Direktīva (ES) 2018/2001) ir īpaši noteikts, ka dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai attīstītu efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes infrastruktūru ar mērķi veicināt siltumapgādi un aukstumapgādi no atjaunīgajiem energoresursiem ⁽¹⁴⁶⁾.

⁽¹⁴⁵⁾ Infrastruktūrai starp vienu dalībvalsti un vienu vai vairākām trešām valstīm; attiecībā uz daļu, kas atrodas Savienības teritorijā, projektiem būs jāatbilst Direktīvai 2009/73/EK un Direktīvai (ES) 2019/944; attiecībā uz iesaistīto trešo valsti vai valstīm projektiem būs vajadzīgs augsts regulējuma saskaņotības līmenis un būs jāatbalsta Savienības vispārējie rīcībpolitiskie mērķi, it sevišķi mērķi nodrošināt labi funkcionējošu iekšējo enerģijas tirgu, energoapgādes drošību, kas balstīta uz sadarbību un solidaritāti, un energosistēmu, kas tiek virzīta uz dekarbonizāciju saskaņā ar Parīzes nolīgumu un Savienības klimata mērķiem un jo īpaši oglekļa emisiju pārvirzes novēršanu.

⁽¹⁴⁶⁾ Direktīvas (ES) 2018/2001 20. pantā noteikts, ka "dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus ar mērķi izveidot centralizētu siltumapgādes un aukstumapgādes infrastruktūru, lai varētu attīstīt siltumapgādi un aukstumapgādi, izmantojot lielas biomasas, saules enerģiju, apkārtējās vides enerģiju un ģeotermālās enerģijas ietaises un atlikumsiltumu un atlikumaustu".

384. Tomēr ar centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes nodrošināšanu saistīto vidisko eksternalitāšu dēļ investīcijas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu būvniecībā un modernizācijā var izrādīties neefektīvas. Valsts atbalsts var palīdzēt novērst šo tirgus nepilnību, stimulējot papildu efektīvas investīcijas vai atbalstot ārkārtas ekspluatācijas izmaksas, kas saistītas ar nepieciešamību veicināt centralizētās siltumapgādes sistēmu vides mērķus.

4.10.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

385. Atbalstu, kas attiecas tikai uz centralizētās siltumapgādes tīkliem, noteiktos apstākļos var uzskatīt par tādu, uz kuru neattiecas valsts atbalsta kontrole, jo tas ir infrastruktūras pasākums, kas neietekmē konkurenci un tirdzniecību. Tas īpaši attiecas uz gadījumiem, kad centralizētās siltumapgādes tīkli tāpat kā cita energoinfras-
truktūra tiek ekspluatēti, nodalot tos no siltumenerģijas ražošanas, trešo personu piekļuves un regulētiem tarifiem.
386. Ja šādos gadījumos centralizētās siltumapgādes sadales tīkli darbojas dabiska vai likumīga monopola vai abējādos apstākļos, piemēro tos pašus 374. un 375. punkta nosacījumus ⁽¹⁴⁷⁾.
387. Ja vien projekts nav izslēgts no valsts atbalsta kontroles (sk. 385. ⁽¹⁴⁸⁾ punktu), Komisija to novērtēs, kā izklāstīts šajā iedaļā.
388. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu siltumenerģijas vai aukstuma ražošanas un uzkrāšanas iekārtu vai sadales tīkla, vai abu šo infrastruktūras elementu būvniecībai, modernizācijai vai ekspluatācijai.
389. Šādi atbalsta pasākumi parasti attiecas uz ražošanas bloka būvniecību, modernizāciju un ekspluatāciju ar mērķi izmantot atjaunīgo enerģiju ⁽¹⁴⁹⁾, atlikumsiltumu vai augstas efektivitātes koģenerāciju, arī siltumenerģijas uzkrāšanas risinājumus, vai uz sadales tīkla modernizāciju ar mērķi samazināt zudumus un palielināt efektivitāti, arī ar viediem un digitāliem risinājumiem ⁽¹⁵⁰⁾. Atbalstu enerģijas ražošanai no atkritumiem var atzīt par saderīgu saskaņā ar šo iedaļu, ciktāl tas attiecas tikai uz atkritumiem, kas atbilst atjaunīgo energoresursu definīcijai, vai uz atkritumiem, ko izmanto par kurināmo iekārtās, kuras atbilst augstas efektivitātes koģenerācijas definīcijai.
390. Ja atbalsts tiek piešķirts centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas modernizācijai, kas konkrētajā posmā neatbilst efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes standartam ⁽¹⁵¹⁾, dalībvalstij jāaņem nodrošināt, ka atbalsta saņēmējs trīs gadu laikā pēc modernizācijas darbu veikšanas sāk minētā standarta sasniegšanai vajadzīgos darbus.

4.10.3. Nepieciešamība un piemērotība

391. Šo pamatnostādņu 3.2.1.1. un 3.2.1.2. iedaļa nav piemērojama atbalstam centralizētajai siltumapgādei vai aukstumapgādei. Komisija uzskata, ka valsts atbalsts var palīdzēt novērst tirgus nepilnības, veicinot investīciju izmaksas, kas vajadzīgas efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu izveidei, paplašināšanai vai modernizācijai.

⁽¹⁴⁷⁾ Lai nodrošinātu, ka sadales tīkls patiešām darbojas kā lietotājiem atvērta infrastruktūra saskaņā ar paziņojumu par Eiropas zaļā kursa investīciju plānu (sk. 4.3.3. iedaļu Komisijas paziņojumā "Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plāns. Eiropas zaļā kursa investīciju plāns", COM(2020) 21 final, 14.1.2020.), parasti – pēc analogijas ar iekšējā tirgus noteikumiem enerģētikas nozarē, jo īpaši gāzes vai elektroenerģijas nozarē – būtu jāievieš īpaši noteikumi (kas paredz trešo personu piekļuvi, nodalīšanu un regulētus tarifus), kas nav tikai "atsevišķa grāmatvedība".

⁽¹⁴⁸⁾ Lai gan dabiska vai likumīga monopola vai abējādos gadījumos uz atbalstu centralizētās siltumapgādes sadales infrastruktūrai neattiecas valsts atbalsta noteikumi (ar īpašiem nosacījumiem), jebkādam atbalstam centralizētās siltumapgādes ražošanas darbībām joprojām tiktu piemēroti valsts atbalsta noteikumi.

⁽¹⁴⁹⁾ Siltumsūkņu iegūtās enerģijas daudzumu, kas uzskatāms par atjaunīgu, aprēķina saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/2001 VII pielikumu. Turklāt, ja izmanto elektroenerģiju, to var pilnā apjomā ieskaitīt kā atjaunīgu analogiski metodēm, ko izmanto, lai elektroenerģiju pilnā apjomā ieskaitītu kā atjaunīgu saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/2001, kā arī deleģētajiem tiesību aktiem, vai citām līdzvērtīgām metodēm, kas nodrošina, ka visa faktiski izmantotā elektroenerģija ir iegūta no atjaunīgajiem energoresursiem, ar noteikumu, ka novērst atjaunīgās enerģijas divkāršu uzskaiti un pārmērīgu kompensāciju. Atbalsts jaunām investīcijām vai modernizācijai, kā arī ekspluatācijai nekādā gadījumā nedrīkst attiekties uz līdzsadedzināšanas iekārtām, kurās izmanto citus kurināmos, nevis atjaunīgo energoresursu enerģiju vai atlikumsiltumu.

⁽¹⁵⁰⁾ Atbalstu var attiecināt arī uz siltumapgādes un aukstumapgādes aprīkojumu, arī siltumenerģijas uzkrāšanas iekārtām klientu telpās, kā minēts 138. punktā, ja tās ir savienotas ar siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmām.

⁽¹⁵¹⁾ Sk. Direktīvas 2012/27/ES 2. panta 41) punktu.

392. Pamatdarbības izmaksas parasti būtu jāsedz siltumenerģijas patērētājiem, un tāpēc atbalsts šo izmaksu segšanai parasti nebūtu jāpieprasa. Ja dalībvalsts pierāda, ka pamatdarbības izmaksas nevar novirzīt siltumenerģijas patērētājiem, nemazinot vides aizsardzību, darbības atbalstu siltumenerģijas ražošanai var atzīt par saderīgu, ciktāl neto papildu pamatdarbības izmaksas (salīdzinājumā ar hipotētisku scenāriju) veicina ieguvumus videi (piemēram, CO₂ un cita piesārņojuma samazināšanu salīdzinājumā ar alternatīviem siltumapgādes risinājumiem ⁽¹⁵²⁾). Tā tas būtu, piemēram, gadījumā, ja ir pierādījumi, ka mājsaimnieciskie siltumenerģijas patērētāji (vai citi subjekti, kas neveic saimniecisko darbību) pārietu uz tādiem siltumenerģijas avotiem, kas rada lielāku piesārņojumu, ja netiktu piešķirts darbības atbalsts ⁽¹⁵³⁾, vai ka atbalsta neesības gadījumā centralizētās siltumapgādes sistēmas ilgtermiņa dzīvotspēja būtu apdraudēta par labu siltumapgādes risinājumiem, kas rada lielāku piesārņojumu. Uz darbības atbalstu centralizētās siltumapgādes nodrošināšanas sistēmai attiecas 122. un 126. punkts.

393. Turklāt valsts atbalsts efektīvas centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām, kurās kā ielaides kurināmo izmanto atkritumus, var sekmēt vides aizsardzību ar nosacījumu, ka nav atkāpju no atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas principa ⁽¹⁵⁴⁾.

4.10.4. Atbalsta pasākuma samērīgums

394. Samērīgums tiks novērtēts, balstoties uz finansējuma deficīta principu, kā noteikts 48., 51. un 52. punktā.

395. Attiecībā uz sadales tīklu būvniecību, modernizāciju un ekspluatāciju, kā izklāstīts 52. punktā, hipotētiskais scenārijs būtu situācija, kurā projekts netiktu īstenots.

4.10.5. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību, kā arī balansēšana

396. Šo pamatnostādņu 3.2.2. iedaļa nav piemērojama centralizētajai siltumapgādei vai aukstumapgādei. Komisija uzskata, ka tādu centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmu modernizācijai, būvniecībai vai ekspluatācijai, kurās izmanto vispiesārņojošāko fosilo kurināmo, piemēram, ogles, lignītu, naftu un dīzeļdegvielu, ir negatīva ietekme uz konkurenci un tirdzniecību, un maz ticams, ka to būtu iespējams kompensēt, ja vien nav izpildīti šādi kumulatīvi nosacījumi:

- a) atbalsts attiecas tikai uz investīcijām sadales tīklā;
- b) sadales tīklā jau var transportēt siltumu vai aukstumu, kas iegūts no atjaunīgajiem energoresursiem, atlikumsiltuma vai oglekļneitrāliem avotiem;
- c) atbalsta rezultātā nepalielinās enerģijas ražošana no vispiesārņojošākā fosilā kurināmā (piemēram, pievienojot papildu klientus) ⁽¹⁵⁵⁾;
- d) ir skaidrs grafiks, kurā ietvertas stingri noteiktas saistības attiecībā uz atteikšanos no vispiesārņojošākā fosilā kurināmā, ņemot vērā Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāju ⁽¹⁵⁶⁾.

⁽¹⁵²⁾ Šajā kontekstā dalībvalstis īpaši pierāda, ka atbalstītās centralizētās siltumapgādes sistēmas ir ieviesušas nepieciešamos pasākumus, lai palielinātu efektivitāti, samazinātu CO₂ un citus piesārņojuma avotus, kā arī tīkla zudumus.

⁽¹⁵³⁾ Lai novērstu konkurences izkropļojumus citos tirgos, siltumenerģijas patērētājiem, kas ir uzņēmumi, kuri veic saimniecisko darbību, jebkurā gadījumā jāsedz siltumapgādes izmaksas pilnā apmērā, vismaz līdzvērtīgi lētākajam alternatīvajam siltumapgādes avotam.

⁽¹⁵⁴⁾ Atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ietilpst a) atkritumu rašanās novēršana, b) sagatavošana atkalizmantošanai, c) reciklēšana, d) cita atgūšana, piemēram, enerģijas atgūšana, un e) likvidēšana. Sk. Direktīvas 2008/98/EK 4. panta 1. punktu.

⁽¹⁵⁵⁾ Dalībvalstīm jāpierāda, ka ir veikti pasākumi, lai sistēmu papildinātu ar ilgtspējīgiem siltumapgādes avotiem, lai nodrošinātu papildu klientu vajadzības.

⁽¹⁵⁶⁾ Dalībvalstīm, piemēram, būtu jāsniedz pierādījumi, ka attiecīgās centralizētās siltumapgādes sistēmas ir vai nu daļa no valsts vai vietējiem dekarbonizācijas plāniem, vai daļa no integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 I pielikumu attiecībā uz nepieciešamību būvēt jaunu infrastruktūru centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei, kurai izmanto no atjaunīgajiem energoresursiem saražotu enerģiju, lai sasniegtu Direktīvas (ES) 2018/2001 3. panta 1. punktā noteikto Savienības mērķrādītāju, un būtu jāaņem pāriet no fosilā kurināmā, īstenojot starposma un galīgos mērķrādītājus virzībā uz klimatneitralitāti līdz 2050. gadam.

397. Attiecībā uz centralizētās siltumapgādes iekārtu būvniecību, modernizāciju vai ekspluatāciju pasākumi, kas stimulē jaunas investīcijas tādos enerģijas ražošanas aktīvos, kuru pamatā ir dabasgāze, vai kas stimulē šādu aktīvu ekspluatāciju, var īstermiņā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, bet ilgākā laika posmā saasināt negatīvās vidiskās eksternalitātes salīdzinājumā ar investīcijām alternatīvos enerģijas veidos vai hipotētiskiem scenārijiem. Lai uzskatītu, ka šīm investīcijām aktīvos, kuru pamatā ir dabasgāze, vai aktīvu ekspluatācijai ir pozitīva ietekme uz vidi, dalībvalstīm ir jāpaskaidro, kā tās nodrošinās, ka atbalsts sekmē Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāja un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāja sasniegšanu, un jo īpaši tas, kā tās izvairīsies no iesīkstes šajā ar gāzi darbināmajā enerģijas ražošanā un neizstums investīcijas tīrākās alternatīvās, kas jau pieejamas tirgū, un tādējādi nekavēs tīrāku tehnoloģiju attīstību un izmantošanu. Piemēram, tas var ietvert saistību noteikšanu atbalsta saņēmējam īstenot CCS/CCU vai aizstāt dabasgāzi ar atjaunīgo vai mazoglekļa gāzi, vai arī slēgt staciju termiņā, kas atbilst Savienības klimata mērķrādītājiem.

398. Analizējot valsts atbalsta centralizētās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām ietekmi uz konkurenci, Komisija veiks novērtējumu, samērojot projekta ieguvumus energoefektivitātes un ilgtspējas⁽¹⁵⁷⁾ ziņā ar negatīvo ietekmi uz konkurenci un jo īpaši iespējamo negatīvo ietekmi uz alternatīvajām tehnoloģijām vai siltumapgādes un aukstumapgādes pakalpojumu sniedzējiem un tīklu nodrošinātājiem. Šajā kontekstā Komisija ņems vērā to, vai centralizētās siltumapgādes sistēma ir vai var būt atvērta trešo personu piekļuvei⁽¹⁵⁸⁾ un vai ir iespējami ilgtspējīgi alternatīvi siltumapgādes risinājumi⁽¹⁵⁹⁾.

4.11. Atbalsts, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumu energoietilpīgiem lietotājiem

4.11.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

399. Savienības ekonomikas pārveide saskaņā ar paziņojumu par Eiropas zaļo kursu daļēji tiek finansēta no nodevām par elektroenerģijas patēriņu. Lai īstenotu zaļo kursu, dalībvalstīm jāievieš vērīgas dekarbonizācijas rīcībpolitikas nolūkā līdz 2030. gadam ievērojami samazināt Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti. Šajā sakarā ir iespējams, ka dalībvalstis turpinās šādas rīcībpolitikas finansēt no nodevām, un tāpēc ir iespējams, ka šīs nodevas varētu palielināties. Dekarbonizācijas atbalsta finansēšana ar nodevu palīdzību pati par sevi nav vērsta uz negatīvu eksternalitāti. Tāpēc šīs nodevas nav ar vidi saistītas nodevas šajās pamatnostādņēs izmantotajā nozīmē, un uz šīm nodevām neattiecas 4.7.1. iedaļa.

400. Dažām ekonomikas nozarēm, kuras īpaši ietekmē starptautiskā tirdzniecība un kuru vērtības radīšanā lielā mērā izmanto elektroenerģiju, pienākums maksāt pilnu elektroenerģijas patēriņa nodevu summu, ar ko finansē enerģētikas un vides rīcībpolitikas mērķus, var palielināt risku, ka darbības šajās nozarēs tiks pārceltas ārpus Savienības uz vietām, kurās vidisko disciplīnu nav vai tās nav tik vērīgas. Turklāt šādas nodevas palielina elektroenerģijas izmaksas salīdzinājumā ar tādu tiešo emisiju izmaksām, kas rodas sakarā ar citu energoresursu izmantošanu, un tādējādi var kavēt ražošanas procesu elektrifikāciju, kam ir izšķiroša nozīme Savienības ekonomikas veiksmīgā dekarbonizācijā. Lai šos riskus un nelabvēlīgo ietekmi uz vidi mazinātu, dalībvalstis var minētās nodevas samazināt uzņēmumiem, kas darbojas attiecīgajās ekonomikas nozarēs.

401. Šajā iedaļā ir izklāstīti kritēriji, ko Komisija piemēros, novērtējot saimnieciskās darbības attīstību, kā arī to, kāda ir konkrētiem energoietilpīgiem lietotājiem piešķirto elektroenerģijas nodevu samazinājumu stimulējošā ietekme, nepieciešamība, piemērotība, samērīgums un ietekme uz konkurenci. Saderības kritērijus, kas izklāstīti 3. nodaļā, piemēro tikai tad, ja 4.11. iedaļā nav paredzēti īpaši noteikumi.

⁽¹⁵⁷⁾ Ņemot vērā to devumu klimata pārmaiņu mazināšanā, kas Regulā (ES) 2020/852 ir noteikta par vides mērķi, ja vien nav acīm redzamu pazīmju, kas liecinātu par neatbilstību principam "nenodarīt būtisku kaitējumu".

⁽¹⁵⁸⁾ Sk. arī Direktīvas (ES) 2018/2001 24. pantu.

⁽¹⁵⁹⁾ Sk. arī Direktīvas (ES) 2018/2001 18. panta 5. punktu un 24. pantu.

402. Komisija ir izmantojusi piemērotus pasākumus, lai apzinātu nozares, kas ir īpaši pakļautas 400. punktā minētajiem riskiem, un ir ieviesusi samērīguma prasības, ņemot vērā, ka gadījumos, kad nodevu samazinājums ir pārāk liels vai piešķirts pārāk daudziem elektroenerģijas patērētājiem, var tikt apdraudēts kopējais finansējums atjaunīgo energoresursu enerģijas atbalstam un konkurences un tirdzniecības izkropļojumi var būt īpaši lieli.

4.1.1.2. *Darbības joma – nodevas, kuru gadījumā var piešķirt samazinājumu*

403. Dalībvalstis var piešķirt samazinājumus nodevām par elektroenerģijas patēriņu, no kurām finansē enerģētikas un vides rīcībpolitikas mērķus. Tas ietver nodevas, no kurām finansē atbalstu atjaunīgajiem energoresursiem vai koģenerācijai, un nodevas, no kurām finansē sociālos tarifus vai enerģijas cenas izolētos reģionos. Šo pamatnostādņu 4.11. iedaļa neattiecas uz nodevām, kas ietver daļu elektroapgādes izmaksu attiecīgajiem atbalsta saņēmējiem. Piemēram, šajā iedaļā nav paredzēti atbrīvojumi no tīkla maksas vai no maksas jaudas mehānismu finansēšanai. Šī iedaļa neattiecas uz nodevām par citu veidu enerģijas, jo īpaši dabasgāzes, patēriņu.

404. Uzņēmumu lēmumi par vietu un saistītā nelabvēlīgā ietekme uz vidi ir atkarīga no vispārējās kopējās finanšu ietekmes, kādu rada nodevas, kuru gadījumā var piešķirt samazinājumu. Tādēļ dalībvalstīm, kas vēlas ieviest pasākumu, kurš jānovērtē saskaņā ar šo iedaļu, visi šādi samazinājumi ir jāiekļauj vienotā shēmā un kā daļa no paziņojuma ir jāinformē Komisija par visu atbilstīgo nodevu un visu ierosināto samazinājumu kumulatīvo ietekmi. Ja dalībvalsts vēlāk nolemj ieviest papildu samazinājumus nodevām, uz kurām attiecas šī iedaļa, tai būs jāpaziņo par grozījumiem esošajā shēmā.

4.1.1.3. *Konkurences un tirdzniecības izkropļojumu minimalizēšana*

4.1.1.3.1. *Atbilstība*

405. Nodevām, uz kurām attiecas 4.11.2. iedaļa, risks, ka darbības nozaru līmenī tiks pārceltas ārpus Eiropas Savienības uz vietām, kurās vidisko disciplīnu nav vai tās nav tik vērienīgas, lielā mērā ir atkarīgs no attiecīgās nozares energoietilpības un tās atvērtības starptautiskajai tirdzniecībai. Attiecīgi atbalstu var piešķirt tikai uzņēmumiem no

- a) ievērojamam riskam pakļautām nozarēm, kuru tirdzniecības intensitātes un energoietilpības reizinājums Savienības līmenī sasniedz vismaz 2 % un kuru tirdzniecības intensitāte un energoietilpība Savienības līmenī ir vismaz 5 % katram rādītājam;
- b) riskam pakļautām nozarēm, kuru tirdzniecības intensitātes un energoietilpības reizinājums Savienības līmenī sasniedz vismaz 0,6 % un kuru tirdzniecības intensitāte un energoietilpība Savienības līmenī ir attiecīgi vismaz 4 % un 5 %.

Nozares, kas atbilst šiem atbilstības kritērijiem, ir uzskaitītas I pielikumā.

406. Nozare vai apakšnozare ⁽¹⁶⁰⁾, kas nav iekļauta I pielikumā, arī tiks uzskatīta par atbalsttiesīgu ar noteikumu, ka tā atbilst 405. punktā minētajiem atbilstības kritērijiem un ka dalībvalstis to apliecina ar datiem, kuri raksturo nozari vai apakšnozari Savienības līmenī ⁽¹⁶¹⁾, kurus ir apstiprinājis neatkarīgs eksperts un kuri balstās uz vismaz trīs secīgu gadu laikposmu, kas sākas ne agrāk kā 2013. gadā.

407. Ja dalībvalsts piešķir atbalstu tikai kādai atbalsttiesīgo saņēmēju apakšgrupai vai piešķir dažādu līmeņu samazinājumu atbalsttiesīgiem saņēmējiem, kas ietilpst vienā un tajā pašā 405. punkta a) vai b) apakšpunktā minētajā kategorijā, tai jāpierāda, ka šis lēmums ir pieņemts, balstoties uz objektīviem, nediskriminējošiem un pārredzamiem kritērijiem, un ka atbalsta piešķiršana notiek principā vienādi visiem atbalsttiesīgajiem saņēmējiem tajā pašā nozarē, ja tie atrodas līdzīgā faktiskā situācijā.

⁽¹⁶⁰⁾ Definīcijā, kas ietverta saimniecisko darbību statistiskajā klasifikācijā Eiropas Savienībā (NACE 2. red. klasifikācija), sadalījuma līmenī, kas nav lielāks par astoņiem cipariem (PRODCOM līmenis).

⁽¹⁶¹⁾ Piemēram, dati, kas aptver ievērojamo procentuālo daļu no attiecīgās nozares vai apakšnozares bruto pievienotās vērtības ES līmenī.

4.11.3.2. Atbalsta pasākuma samērīgums

408. Komisija uzskatīs, ka atbalsts ir samērīgs, ja atbalsta saņēmēji no 405. punkta a) un b) apakšpunktā minētajām nozarēm sedz attiecīgi vismaz 15 % un 25 % no izmaksām, ko rada elektroenerģijas nodevas, kuras dalībvalsts iekļauj savā shēmā. Komisija arī uzskata, ka, lai atbalsts būtu samērīgs, šādi samazinājumi nedrīkst radīt nodevas līmeni, kas ir zemāks par 0,5 EUR/MWh.
409. Tomēr līdzmaksājumi saskaņā ar 408. punktu var pārsniegt to, ko var segt uzņēmumi, kuri ir īpaši pakļauti riskam. Tādēļ dalībvalsts tā vietā var ierobežot elektroenerģijas nodevu radītās papildu izmaksas līdz 0,5 % no 405. punkta a) apakšpunktā minēto nozaru uzņēmumu bruto pievienotās vērtības (BPV) un līdz 1 % no 405. punkta b) apakšpunktā minēto nozaru uzņēmumu BPV. Komisija arī uzskata, ka, lai atbalsts būtu samērīgs, šādi samazinājumi nedrīkst radīt nodevas līmeni, kas ir zemāks par 0,5 EUR/MWh.
410. Komisija uzskatīs atbalstu par samērīgu, ja augstāku atbalsta intensitāti saskaņā ar 408. un 409. punktu piemēros arī uzņēmumiem no 405. punkta b) apakšpunktā minētajām nozarēm, ar nosacījumu, ka attiecīgie uzņēmumi samazina to elektroenerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu. Šajā nolūkā atbalsta saņēmēji vismaz 50 % no sava elektroenerģijas patēriņa segs no bezoglekļa avotiem, no kuriem vismaz 10 % tiks segti ar nākotnes instrumentu, piemēram, elektroenerģijas pirkuma līgumu, vai vismaz 5 % tiks segti ar ražošanu uz vietas vai tuvu tai.
411. Šo pamatnostādņu 409. punkta nolūkā uzņēmuma BPV ir bruto pievienotā vērtība pēc ražošanas faktoru izmaksām, kas ir BPV tirgus cenās, no kuras ir atskaitīti netiešie nodokļi un kurai pieskaitītas saņemtās subsīdijas. Bruto pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru izmaksām var aprēķināt šādi: apgrozījums plus kapitalizētā produkcija, plus citi saimnieciskās darbības ienākumi, plus vai mīnus krājumu izmaiņas, mīnus preču un pakalpojumu iepirkumi ⁽¹⁶²⁾, mīnus citi nodokļi par produktiem, kas saistīti ar apgrozījumu, bet nav atskaitāmi, mīnus ar ražošanu saistītās nodevas un nodokļi. Alternatīvi BPV pēc ražošanas faktoru izmaksām var aprēķināt, par pamatu izmantojot bruto darbības rezultātu, kam pieskaita personāla izmaksas. Ieņēmumus un izdevumus, ko uzņēmuma pārskatos klasificē kā finanšu vai ārkārtas ieņēmumus un izdevumus, pievienotajā vērtībā neieskaita. Pievienoto vērtību pēc ražošanas faktoru izmaksām aprēķina "bruto", jo netiek atņemtas vērtības korekcijas (piemēram, amortizācija) ⁽¹⁶³⁾.
412. Šo pamatnostādņu 411. punkta vajadzībām tiks izmantots to pēdējo trīs gadu vidējais aritmētiskais, par kuriem ir pieejami BPV dati.

4.11.3.3. Valsts atbalsta veids

413. Dalībvalstis var piešķirt atbalstu nodevu samazinājuma veidā vai fiksētas ikgadējas kompensācijas (atmaksas) veidā, vai abus minētos veidus kombinējot ⁽¹⁶⁴⁾. Ja atbalstu piešķir nodevu samazinājuma veidā, ir jāievieš *ex post* uzraudzības mehānisms, lai nodrošinātu, ka jebkāda atbalsta pārmaxa tiks atmaksāta līdz nākamā gada 1. jūlijam. Ja atbalstu piešķir atmaksas veidā, to aprēķina, balstoties uz novērotajiem elektroenerģijas patēriņa līmeņiem un attiecīgā gadījumā uz bruto pievienoto vērtību laika periodā, kurā tika piemērotas atbilstīgās nodevas.

⁽¹⁶²⁾ "Preces un pakalpojumi" neietver personāla izmaksas.

⁽¹⁶³⁾ Kods 12 15 0 saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas izveidots ar Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 58/97 (1996. gada 20. decembris) par uzņēmējdarbības strukturālo statistiku (OV L 014, 17.1.1997., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁴⁾ Fiksētas ikgadējas kompensācijas (atmaksas) izmantošanas priekšrocība ir tāda, ka uzņēmumiem, kas gūst labumu no atbalsta, rodas tāds pats elektroenerģijas robežizmaksu pieaugums (proti, tāds pats elektroenerģijas izmaksu pieaugums par katru patērēto papildu megavattstundu), un tādējādi iespējamie konkurences izkropļojumi nozarē ir ierobežoti.

4.11.3.4. Energoauditi un vadības sistēmas

414. Attiecībā uz atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar 4.11. iedaļu, dalībvalstij jāaņem pārbaudīt, vai atbalsta saņēmējs izpilda savu pienākumu veikt energoauditu Direktīvas 2012/27/ES 8. panta nozīmē. To var veikt vai nu kā atsevišķu energoauditu, vai arī sertificētas energovadības sistēmas vai vides vadības sistēmas ietvaros, kā noteikts Energoefektivitātes direktīvas 8. pantā.
415. Dalībvalstij arī jāņem uzraudzīt, vai atbalsta saņēmēji, kam jāveic energoaudits saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 8. panta 4. punktu, veic vienu vai vairākas šādas darbības:
- īsteno audita ziņojuma ieteikumus, proti, attiecīgo investīciju atmaksāšanās laiks nepārsniedz trīs gadus un investīciju izmaksas ir samērīgas;
  - samazina sava elektroenerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu tā, lai vismaz 30 % patērētās elektroenerģijas būtu saražota no bezoglekļa avotiem;
  - samazinājumu summas ievērojamu daļu – vismaz 50 % apmērā – iegulda projektos, kuru rezultātā būtiski samazinās iekārtas siltumnīcefekta gāzu emisijas; ja piemērojams – ar investīciju emisijas būtu jāsamazina līdz līmenim, kas ir ievērojami zemāks par attiecīgo kritēriju, ko izmanto kvotu bezmaksas iedalei Savienības ETS.

4.11.3.5. Pārejas noteikumi

416. Lai izvairītos no traucējošām nodevu sloga izmaiņām atsevišķiem uzņēmumiem, kuri neatbilst 4.11. iedaļā izklāstītajiem atbalsttiesību nosacījumiem, dalībvalstis var izstrādāt pārejas plānu šādiem uzņēmumiem. Pārejas plāns attieksies tikai uz uzņēmumiem, kas atbilst šādiem diviem kumulatīviem kritērijiem:
- vismaz vienā no pēdējiem diviem gadiem pirms pielāgošanas saskaņā ar 468. punkta a) apakšpunktu tie ir saņēmuši atbalstu samazinātu nodevu veidā saskaņā ar valsts atbalsta shēmu, kas atzīta par saderīgu, pamatojoties uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam ⁽¹⁶⁵⁾ 3.7.2. iedaļu;
  - brīdī, kad 416. punkta a) apakšpunktā minētais atbalsts ticis piešķirts, tie ir atbilduši Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam 3.7.2. iedaļā noteiktajiem atbilstības kritērijiem.
417. Šāds pārejas plāns ietvers pakāpenisku un pilnīgu pielāgošanu nosacījumiem, kas izriet no 4.11. iedaļā izklāstīto atbilstības un samērīguma kritēriju piemērošanas; tas jāīsteno līdz 2028. gadam saskaņā ar šādu grafiku:
- attiecībā uz nodevām, kuras piemērojamas līdz 2026. gadam, attiecīgie uzņēmumi sedz vismaz 35 % no izmaksām, ko rada elektroenerģijas nodevas, kuras dalībvalsts iekļauj savā shēmā, vai 1,5 % no to BPV;
  - attiecībā uz nodevām, kuras piemērojamas 2027. gadā, attiecīgie uzņēmumi sedz vismaz 55 % no izmaksām, ko rada elektroenerģijas nodevas, kuras dalībvalsts iekļauj savā shēmā, vai 2,5 % no to BPV;
  - attiecībā uz nodevām, kuras piemērojamas 2028. gadā, attiecīgie uzņēmumi sedz vismaz 80 % no izmaksām, ko rada elektroenerģijas nodevas, kuras dalībvalsts iekļauj savā shēmā, vai 3,5 % no to BPV.
418. Pārejas plānā var atļaut, ka 417. punkta a) apakšpunktā minēto atbalsta intensitāti piemēro visā pārejas periodā ar nosacījumu, ka attiecīgie uzņēmumi samazina to elektroenerģijas patēriņa radīto oglekļa pēdu. Šajā nolūkā atbalsta saņēmēji vismaz 50 % no sava elektroenerģijas patēriņa segs no bezoglekļa avotiem, no kuriem vismaz 10 % tiks segti ar nākotnes instrumentu, piemēram, elektroenerģijas pirkuma līgumu, vai vismaz 5 % tiks segti ar ražošanu uz vietas vai tuvu tai.

⁽¹⁶⁵⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam" (OV C 200, 28.6.2014.).

419. Komisija uzskata, ka nepaziņotu atbalstu, ko piešķir kā elektroenerģijas nodevu samazinājumus energoietilpīgiem lietotājiem laikposmā pirms šo pamatnostādņu publicēšanas, var atzīt par samērīgu ar iekšējo tirgu atbilstoši šādiem kumulatīviem nosacījumiem:

- a) atbalsts bija nepieciešams atbalsta saņēmēju īstenoto saimniecisko darbību attīstībai;
- b) ir notikusi izvairīšanās no pārmērīgiem konkurences izkropļojumiem.

4.12. **Atbalsts to elektrostaciju slēgšanai, kurās izmanto ogles, kūdras vai degslānekli, un ar ogļu, kūdras vai degslānekļa ieguvī saistīto kalnrūpniecības darbību slēgšanai**

420. Pāreja no elektroenerģijas ražošanas, kurā izmanto ogles, kūdras un degslānekli, uz citiem ražošanas veidiem ir viens no vissvarīgākajiem dekarbonizāciju veicinošajiem faktoriem elektroenerģijas nozarē Savienībā. Šo pamatnostādņu 4.12.1. un 4.12.2. iedaļā ir paredzēti saderības noteikumi, kuri piemērojami divu veidu pasākumiem, ko dalībvalstis var veikt, lai atbalstītu tādu elektrostaciju slēgšanu, kurās dedzina ogles (gan akmeņogles, gan lignītu), kūdras vai degslānekli, un šo kurināmo kalnrūpniecības darbību (kopā sauktas par "ogļu, kūdras un degslānekļa operācijām") slēgšanu.

421. Šo pamatnostādņu 4.12.1. un 4.12.2. iedaļā ir izklāstīti kritēriji, ko Komisija piemēros, novērtējot stimulējošo ietekmi, nepieciešamību, piemērotību, samērīgumu un ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Saderības kritēriji, kas izklāstīti 3. nodaļā, attiecas tikai uz tiem kritērijiem, attiecībā uz kuriem 4.12.1. un 4.12.2. iedaļā nav paredzēti īpaši noteikumi.

422. Īpašs izaicinājums ir paātrināt enerģētikas pārkārtošanu dalībvalstīs ar ļoti zemiem ienākumiem uz vienu iedzīvotāju. Lai, pakāpeniski atsakoties no visvairāk piesārņojošajiem energoresursiem, atbalstītu zaļo pārkārtošanos visvairāk skartajos reģionos, dalībvalstīm, iespējams, nāksies apvienot ogļu, kūdras vai degslānekļa operāciju pakāpenisku izbeigšanu ar vienlaicīgām investīcijām videi nekaitīgākā enerģijas ražošanā, piemēram, no dabasgāzes. Komisija šādu investīciju novērtējumu dalībvalstīs, kurās reālais IKP uz vienu iedzīvotāju tirgus cenās EUR ir ne vairāk kā 35 % no Savienības vidējā rādītāja 2019. gadā, var izņēmuma kārtā līdz 2023. gada 31. decembrim balstīt uz kritērijiem, kas atšķiras no šīm pamatnostādņēm. Projektiem, uz kuriem attiecas šis punkts:

- a) jāietver tādu elektrostaciju vienlaicīga slēgšana līdz 2026. gadam, kurās izmanto ogles, kūdras vai degslānekli un kurās ir vismaz vienādas jaudas ar jaunās paaudzes stacijām, uz ko attiecas investīcijas;
- b) jāattiecas uz dalībvalstīm, kuras nav ieviešas jaudas mehānismu un kuras apņemas īstenot nepieciešamās tirgus reformas, lai nākotnē bez individuālu atbalsta pasākumu izmantošanas varētu nodrošināt elektroapgādes drošību;
- c) jābūt daļai no ticamas un vērienīgas dekarbonizācijas stratēģijas, arī balsta aktīvu novēršanas, ņemot vērā 2030. un 2050. gada mērķrādītājus (sk. 129. punktu).

4.12.1. *Atbalsts rentablu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju agrīnai slēgšanai*

4.12.1.1. *Atbalsta nepieciešamības pamatojums*

423. Atteikšanos no ogļu, kūdras un degslānekļa operācijām lielā mērā nosaka regulējums, tirgus spēki, piemēram, oglekļa cenu ietekme un konkurence ar atjaunīgajiem energoresursiem ar zemām robežizmaksām.

424. Tomēr dalībvalstis var nolemt paātrināt šo tirgus virzīto pāreju, no noteikta datuma aizliedzot elektroenerģijas ražošanu, kurā izmanto šos kurināmos veidus. Šis aizliegums var radīt situācijas, kad rentablas ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas ir jāpārtrauc pirms to saimnieciskās izmantošanas laika beigām, kas tādējādi var nozīmēt negūtu peļņu. Dalībvalstis varētu vēlēties piešķirt kompensāciju ārpustiesas ceļā, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un paredzamību, tādējādi atvieglojot zaļo pārkārtošanos.

4.12.1.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

425. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi attiecībā uz pasākumiem, kas veikti, lai paātrinātu rentablu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu un izmaksātu kompensācijas skartajiem uzņēmumiem. Šādu kompensāciju parasti aprēķinātu, balstoties uz uzņēmumu negūto peļņu sakarā ar agrīno slēgšanu. Tā var aptvert arī uzņēmumiem radušās papildu izmaksas, piemēram, sakarā ar papildu sociālajām un vidiskajām izmaksām, ja tās tieši izraisījuši rentablo operāciju agrīnā slēgšana. Papildu izmaksas nevar ietvert izmaksas, kas būtu radušās arī hipotētiskajā scenārijā.
426. Pasākumi, uz kuriem attiecas šī iedaļa, var veicināt konkrētu saimniecisko darbību vai jomu attīstību. Piemēram, šādi pasākumi var radīt iespēju attīstīt citas elektroenerģijas ražošanas darbības saskaņā ar zaļo kursu, lai kompensētu agrīnas slēgšanas izraisīto elektroenerģijas ražošanas jaudas samazinājumu. Bez pasākuma šī attīstība, iespējams, nenotiks tādā pašā apmērā. Turklāt ar šādiem pasākumiem ieviestā prognozējamība un juridiskā noteiktība var palīdzēt veicināt noteikto ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu.

4.12.1.3. Stimulējoša ietekme

427. Pasākumam ir jāizraisa tādas izmaiņas operatoru saimnieciskajā rīcībā, lai tie savas ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas slēgtu pirms to saimnieciskās izmantošanas laika beigām. Lai noteiktu, vai tas tā ir, Komisija salīdzinās faktisko scenāriju (t. i., pasākuma ietekmi) ar hipotētisko scenāriju (t. i., ja pasākuma nebūtu). Pasākums nedrīkst izraisīt pasākumam piemērojamo noteikumu apiešanu energoapgādes drošības dēļ.

4.12.1.4. Nepieciešamība un piemērotība

428. Komisija uzskata, ka pasākums ir nepieciešams, ja dalībvalsts var pierādīt, ka šis pasākums ir vērsts uz situāciju, kurā tas var panākt būtiskus uzlabojumus, ko tirgus vien nevar nodrošināt. Piemēram, pakāpeniski atsakoties no tādas elektroenerģijas ražošanas jaudas, kurā izmanto ogles, kūdras un degslānekli, un tādējādi palīdzot attīstīt elektroenerģijas ražošanu no alternatīviem resursiem kā saimniecisku darbību. Šis process bez pasākuma nenotiktu tādā pašā apmērā. Šajā kontekstā Komisija var arī apsvērt, vai pats tirgus bez pasākuma būtu panācis līdzīgu CO₂ emisiju samazinājumu, kā arī vai pasākums būtiski palīdz nodrošināt juridisko noteiktību un paredzamību, kas nebūtu nodrošināta, ja pasākuma nebūtu, un tādējādi veicina zaļo pārkārtošanos.
429. Turklāt dalībvalstij būtu jāpierāda, ka pasākums ir atbilstošs rīcībpolitikas instruments, ar ko sasniegt paredzēto mērķi, proti, nedrīkst būt tāda mazāk kropļojoša rīcībpolitikas un atbalsta instrumenta, ar ko varētu sasniegt tādus pašus rezultātus. Piemēram, vai pasākums ir labi mērķorientēts, lai sekmētu tādas elektroenerģijas ražošanas attīstību, kurā izmanto alternatīvus avotus, vienlaikus mazinot ietekmi uz elektroenerģijas tirgus darbību un nodarbinātību, un lai nodrošinātu slēgšanas paredzamību, vienlaikus palīdzot virzīties uz CO₂ emisiju samazināšanas mērķrādītājiem.

4.12.1.5. Samērīgums

430. Atbalsts principā ir jāpiešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, pamatojoties uz skaidriem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem saskaņā ar 3.2.1.3. iedaļu⁽¹⁶⁶⁾. Šī prasība neattiecas uz gadījumiem, kad dalībvalsts pierāda, ka konkursa procedūra, visticamāk, nebūs konkurenci veicinoša objektīvu iemeslu dēļ. Tā var notikt, piemēram, ja potenciālo dalībnieku skaits ir ierobežots, ja vien situācija nav radusies diskriminējošu atbilstības kritēriju rezultātā.

⁽¹⁶⁶⁾ Pamatnostādņu 50. punktā norādītā 30 % prasība neattiecas uz konkursa procedūrām saskaņā ar 4.12. iedaļu. Dalībvalstis var apsvērt papildu kritēriju izmantošanu, piemēram, paredzot citus sasniedzamos ieguvumus videi.

431. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, Komisija pieņems, ka atbalsts ir samērīgs un nepārsniedz nepieciešamo minimumu.
432. Ja nav konkurenci veicinošas konkursa procedūras, Komisija novērtēs samērīgumu, katru gadījumu izskatot atsevišķi, lai pārliecinātos, ka kompensācija nepārsniedz nepieciešamo minimumu. Šajā kontekstā Komisija detalizēti analizēs pieņemumus, ko dalībvalsts izmantojusi, lai noteiktu negūto peļņu un papildu izmaksas, uz kuru pamata tika aprēķināta kompensācija par agrīnu slēgšanu, salīdzinot paredzamo rentabilitāti faktiskajā un hipotētiskajā scenārijā. Hipotētiskajam scenārijam jābalstās uz pienācīgi pamatotiem pieņemumiem, reālistisku tirgus attīstību un jāatspoguļo katra attiecīgā subjekta prognozētie ieņēmumi un izmaksas, vienlaikus ņemot vērā iespējamās tiešās funkcionālās saiknes starp subjektiem.
433. Gadījumos, kad ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana notiek vairāk nekā trīs gadu pēc kompensācijas piešķiršanas, dalībvalstij ir jāievieš mehānisms, kas aktualizē kompensācijas aprēķinu, balstoties uz jaunākajiem pieņemumiem, izņemot gadījumus, kad tā var parādīt, kāpēc šāda mehānisma izmantošana ir nepamatota konkrētā gadījuma ārkārtas apstākļu dēļ.

4.12.1.6. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

434. Dalībvalstij ir jānoskaidro un skaitliski jānosaka paredzamie ieguvumi videi no pasākuma, ja iespējams, izsakot kā atbalstu uz vienu novērstu CO₂ ekvivalenta emisiju tonnu. Turklāt Komisija sniegs pozitīvu vērtējumu, ja pasākumi ietvers brīvprātīgu CO₂ emisiju kvotu anulēšanu valsts līmenī.
435. Ir svarīgi nodrošināt, ka pasākums tiek strukturēts tā, lai līdz minimumam ierobežotu konkurences izkropļojumus tirgū. Ja atbalstu piešķir konkurenci veicinošā konkursa procedūrā, kurā bez diskriminācijas var piedalīties visi ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju operatori, Komisija pieņems, ka atbalstam ir ierobežota kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību. Ja netiek organizēta konkurenci veicinoša konkursa procedūra, Komisija novērtēs atbalsta ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību, balstoties uz pasākuma plānu un tā ietekmi uz attiecīgo tirgu.

4.12.2. Atbalsts ārkārtas izmaksām, kas saistītas ar konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu

4.12.2.1. Atbalsta nepieciešamības pamatojums

436. Konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana var radīt ievērojamas sociālas un vidiskas izmaksas elektrostaciju un kalnrūpniecības darbību līmenī. Dalībvalstis var izlemt segt šādas ārkārtas izmaksas, lai mazinātu slēgšanas sociālās un reģionālās sekas.

4.12.2.2. Darbības joma un atbalstītās darbības

437. Šajā iedaļā ir izklāstīti saderības noteikumi attiecībā uz pasākumiem, ko veic, lai segtu ārkārtas izmaksas, kuras rada konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana.
438. Pasākumi, uz kuriem attiecas šī iedaļa, var veicināt attiecīgā apgabala sociālo, vidisko un drošības pāreju.
439. Šī iedaļa ir piemērojama tiktāl, ciktāl uz pasākumu neattiecas Padomes Lēmums (2010. gada 10. decembris) par valsts atbalstu nekonkurētspējīgu ogļraktuvju slēgšanas atvieglošanai ⁽¹⁶⁷⁾.

⁽¹⁶⁷⁾ Padomes Lēmums (2010. gada 10. decembris) par valsts atbalstu nekonkurētspējīgu ogļraktuvju slēgšanas atvieglošanai (OV L 336, 21.12.2010., 24. lpp.).

4.12.2.3. Nepieciešamība un piemērotība

440. Komisija atbalstu ārkārtas izmaksu segšanai uzskatīs par nepieciešamu un atbilstošu tikai tad, ja tas var palīdzēt mazināt konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas sociālo un vidisko ietekmi attiecīgajā reģionā un dalībvalstī.

4.12.2.4. Stimulējoša ietekme un samērīgums

441. Valsts atbalstu ārkārtas izmaksu segšanai var izmantot tikai, lai segtu izmaksas, ko rada konkurētspējīgu ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana.
442. Attiecināmo izmaksu kategorijas ir noteiktas II pielikumā. Izmaksas, kas radušās vides aizsardzības noteikumu neievērošanas rezultātā, un izmaksas, kas saistītas ar pašreizējo ražošanu, nav attiecināmas.
443. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/35/EK⁽¹⁶⁸⁾ vai citus relevantus Savienības noteikumus⁽¹⁶⁹⁾, atbalstu ārkārtas vidisko izmaksu segšanai var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, tikai tad, ja nav iespējams noteikt subjektu vai uzņēmumu, kas nodarījis kaitējumu videi, vai nevar pieprasīt tā juridisku atbildību par tādu darbu finansēšanu, kas vajadzīgi, lai novērstu un labotu videi nodarīto kaitējumu saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”.
444. Dalībvalstij jāpierāda, ka ir veikti visi nepieciešamie pasākumi, lai skaitā tiesiskas darbības, lai identificētu atbildīgo subjektu vai uzņēmumu, kas nodarījis kaitējumu videi, un liktu tam segt attiecīgās izmaksas. Ja saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem nav iespējams identificēt atbildīgo subjektu vai uzņēmumu vai likt tam segt izmaksas, atbalstu var piešķirt, lai atbalstītu visus remediācijas vai atveseļošanas darbus, un to var uzskatīt par atbalstu ar stimulējošu ietekmi. Komisija var uzskatīt, ka uzņēmumam nevar likt segt tā videi nodarītā kaitējuma remediācijas izmaksas, ja tas vairs juridiski neeksistē un nevienu citu uzņēmumu nevar uzskatīt par tā juridisko vai ekonomisko tiesību pārņēmēju⁽¹⁷⁰⁾, un ja nav pietiekama finansiāla nodrošinājuma remediācijas izmaksu segšanai.
445. Atbalsta summai jābūt ierobežotai ar atbalsta saņēmēja ārkārtas izmaksu segšanu, un tā nedrīkst pārsniegt faktiski radušās izmaksas. Komisija pieprasīs, lai dalībvalsts skaidri un atsevišķi norāda atbalsta summu katrai attiecināmo izmaksu kategorijai, kā izklāstīts II pielikumā. Ja dalībvalsts šādas izmaksas sedz, balstoties uz aplēsēm, pirms tās faktiski radušās atbalsta saņēmējam, tai jāveic radušos izmaksu *ex post* pārbaude, pamatojoties uz detalizētiem pārskatiem, ko atbalsta saņēmējs iesniedzis piešķirējai iestādei, tai skaitā rēķiniem vai izziņām, kur norādītas radušās ārkārtas izmaksas, un attiecīgi jāpielāgo piešķirtās summas.

4.12.2.5. Izvairīšanās no nepamatotas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību

446. Ja atbalsts aprobežojas ar tādu ārkārtas izmaksu segšanu, kas radušās atbalsta saņēmējam, Komisija uzskata, ka tam ir ierobežota kropļojoša ietekme uz konkurenci un tirdzniecību.

⁽¹⁶⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.).

⁽¹⁶⁹⁾ Sk. arī Komisijas paziņojumu “Pamatnostādnes, kas sniedz vienotu izpratni par jēdzienu “kaitējums videi”, kā definēts 2. pantā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu”, 2021/C 118/01 (OV C 118, 7.4.2021., 1. lpp.).

⁽¹⁷⁰⁾ Sk. Komisijas Lēmumu C(2012) 558 final (2012. gada 17. oktobris) lietā SA.33496 (2011/N) – Austrija – *Einzelfall, Altlast, DECON Umwelttechnik GmbH*, 65.–69. apsvērums (OV C 14, 17.1.2013., 1. lpp.).

447. Atbalsts, kas saņemts par ārkārtas izmaksām, atbalsta saņēmēja peļņas un zaudējumu pārskatā būtu jāuzrāda kā atsevišķs ieņēmumu postenis, kas atšķiras no apgrozījuma. Ja atbalsta saņēmējs turpina tirdzniecību vai darbību pēc attiecīgo ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas, tam par šīm darbībām ir jāveic precīza un atsevišķa uzskaitē. Piešķirtais atbalsts ir jāpārvalda tā, lai nebūtu iespējams to nodot tā paša uzņēmuma citas saimnieciskās darbības veikšanai.

4.1.3. **Atbalsts pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomā**

4.1.3.1. *Darbības joma un atbalstītās darbības*

448. Šī iedaļa attiecas uz atbalstu pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomā, kas ir tieši saistīti ar projektiem vai darbībām, uz kuriem attiecas šīs pamatnostādnes. Atbalstu var piešķirt neatkarīgi no tā, vai pēc pētījuma vai konsultāciju pakalpojuma tiek veiktas investīcijas, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes.

449. Pētījums vai konsultāciju pakalpojums nedrīkst būt nepārtraukta vai periodiska darbība un nedrīkst būt saistīts ar uzņēmuma parastajām pamatdarbības izmaksām.

4.1.3.2. *Stimulējoša ietekme*

450. Prasība, kas izklāstīta 451. punktā, ir piemērojama papildus prasībām, kas izklāstītas 3.1.2. iedaļā.

451. Atbalstu energoauditiem, kas jāveic saskaņā ar Direktīvu 2012/27/ES, var uzskatīt par tādu, kam ir stimulējoša ietekme, tikai tiktāl, ciktāl energoauditu veic papildus obligātajam energoauditam saskaņā ar minēto direktīvu.

4.1.3.3. *Samērīgums*

452. Attiecināmās izmaksas ir izmaksas par pētījumu vai konsultāciju pakalpojumu, kas attiecas uz projektiem vai darbībām, uz kuriem attiecas šīs pamatnostādnes. Ja tikai daļa no pētījuma vai konsultāciju pakalpojuma ir saistīta ar investīcijām, uz kurām attiecas šīs pamatnostādnes, attiecināmās izmaksas ir izmaksas par tām pētījuma vai konsultāciju pakalpojumu daļām, kas saistītas ar šīm investīcijām.

453. Atbalsta intensitāte nedrīkst pārsniegt 60 % no attiecināmajām izmaksām.

454. Atbalsta intensitāti var palielināt par 20 procentpunktiem par pētījumiem vai konsultāciju pakalpojumiem, kas veikti mazo uzņēmumu uzdevumā, un par 10 procentpunktiem par pētījumiem un konsultāciju pakalpojumiem, kas veikti vidēju uzņēmumu uzdevumā.

5. IZVĒRTĒŠANA

455. Lai pastiprinātu konkurences un tirdzniecības izkropļojumu ierobežošanu, Komisija var pieprasīt veikt paziņojamo atbalsta shēmu *ex post* izvērtējumu. Izvērtējumi jāsaņem attiecībā uz shēmām, kurās iespējamie konkurences un tirdzniecības izkropļojumi ir īpaši lieli, tas ir, attiecībā uz shēmām, kurām pastāv risks, ka tās varētu būtiski ierobežot vai izkropļot konkurenci, ja to istenošana netiek laikus izskatīta.

456. *Ex post* izvērtējums tiks prasīts par atbalsta shēmām ar lielu budžetu vai oriģinālām iezīmēm un shēmām tirgos, kuros ir paredzamas būtiskas komerciālās, tehnoloģiju vai regulatīvās izmaiņas. Jebkurā gadījumā *ex post* izvērtējums par shēmām būs vajadzīgs, ja valsts atbalsta budžets vai uzskaitē iekļautie izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā konkrētā gadā vai 750 miljonus EUR shēmu kopējā darbības laikā. Shēmu kopējais darbības laiks ietver shēmas un ikvienas priekštecīgās shēmas, kas aptver līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, kopējo ilgumu, sākot no 2022. gada 1. janvāra. Ņemot vērā izvērtējuma mērķus un lai neradītu nesamērīgu slogu dalībvalstīm un projektiem ar mazāku atbalsta apjomu, *ex post* izvērtējuma prasība attiecas tikai uz tām atbalsta shēmām, kuru kopējais ilgums pārsniedz trīs gadus, sākot no 2022. gada 1. janvāra.

457. *Ex post* izvērtējuma prasību var nepiemērot atbalsta shēmām, kuras tiek īstenotas kā tādas shēmas tūlītējs turpinājums, kas aptvērusi līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, kas ir izvērtēta, par ko ir iesniegts galīgais izvērtējuma ziņojums saskaņā ar Komisijas apstiprināto izvērtējuma plānu un par ko nav izdarīti nekādi negatīvi konstatējumi. Ikviena shēma, kuras galīgais izvērtējuma ziņojums neatbilst apstiprinātajam izvērtējuma plānam, ir nekavējoties jāaptur.
458. *Ex post* izvērtējumam vajadzētu būt vēršam uz to, lai pārbaudītu, vai ir īstenoti shēmas saderības pamatā esošie pieņēmumi un nosacījumi, jo īpaši ar mērķi noteikt atbalsta pasākuma nepieciešamību un efektivitāti, ņemot vērā tā vispārīgos un konkrētos mērķus, un tam būtu jāsniedz ieskaits par shēmas ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību.
459. Dalībvalstij ir jāpaziņo izvērtējuma plāna projekts, kas Komisijas veiktajā shēmas novērtējumā būs neatņemama daļa, un tas jāveic šādi:
- kopā ar atbalsta shēmu, ja tās valsts atbalsta budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā konkrētā gadā vai 750 miljonus EUR tās kopējā darbības laikā; vai
  - 30 darbdienu laikā pēc būtiskām izmaiņām, kuru rezultātā shēmas budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR shēmas kopējā darbības laikā; vai
  - shēmām, uz kurām neattiecas a) vai b) apakšpunkts, – 30 darbdienu laikā pēc tādu izdevumu ierakstīšanas oficiālajos pārskatos, kas iepriekšējā gadā pārsniedz 150 miljonus EUR.
460. Izvērtējuma plāna projektam ir jāatbilst Komisijas noteiktajiem kopējiem metodikas principiem⁽¹⁷¹⁾. Izvērtējuma plāns, ko apstiprinājusi Komisija, ir jāpublisko.
461. *Ex post* izvērtējums jāveic no atbalsta piešķirējas iestādes neatkarīgam ekspertam, balstoties uz izvērtējuma plānu. Izvērtējumu veido vismaz viens starpposma un viens galīgais izvērtējuma ziņojums. Abi ziņojumi jāpublisko.
462. Tādām atbalsta shēmām, uz kurām Grupu atbrīvojuma regula neattiecas vienīgi to lielā budžeta dēļ, Komisija to saderību novērtēs, balstoties vienīgi uz izvērtējuma plānu.
463. Galīgais izvērtējuma ziņojums ir jāiesniedz Komisijai laikus, lai tā varētu novērtēt atbalsta shēmas iespējamo pagarināšanu, taču ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms tās darbības beigām. Minēto termiņu var saīsināt shēmām, kurām izvērtējuma prasība iestājas pēdējos divos to īstenošanas gados. Izvērtējuma precīzais tvērums un kārtība tiks noteikti lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Attiecībā uz visiem nākamajiem atbalsta pasākumiem ar līdzīgu mērķi ir jāapraksta, kā ir ņemti vērā izvērtējuma rezultāti.

6. ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA

464. Saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2015/1589⁽¹⁷²⁾ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004⁽¹⁷³⁾ dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai gada pārskati.

⁽¹⁷¹⁾ Komisijas dienestu darba dokuments “*Common methodology for State aid evaluation*”, 28.5.2014., SWD(2014) 179 final.

⁽¹⁷²⁾ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

⁽¹⁷³⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK Līguma 93. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

465. Dalībvalstīm jāveic visu atbalsta pasākumu sīka uzskaitē. Šādā uzskaitē jābūt ietvertai informācijai, kas nepieciešama, lai konstatētu, ka ir izpildīti nosacījumi attiecībā uz attiecināmajām izmaksām un atbalsta maksimālo intensitāti. Šāda uzskaitē jā saglabā 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas un jā iesniedz Komisijai pēc pieprasījuma.

7. PIEMĒROJAMĪBA

466. Komisija šīs pamatnostādnes piemēros, lai novērtētu visu to klimata, vides aizsardzības un enerģētikas jomas atbalsta pasākumu saderību, par kuriem jā ziņo un kuri piešķirti vai kurus paredzēts piešķirt pēc 2022. gada 27. janvāra. Nelikumīgs atbalsts tiks novērtēts saskaņā ar noteikumiem, kas bija piemērojami dienā, kad atbalsts tika piešķirts.
467. Šīs pamatnostādnes aizstāj Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam⁽¹⁷⁴⁾.
468. Saskaņā ar Līguma 108. panta 1. punktu Komisija dalībvalstīm ierosina šādus piemērotus pasākumus:
- dalībvalstis pēc vajadzības groza spēkā esošās vides aizsardzības un enerģētikas nozares atbalsta shēmas, lai tās atbilstu šīm pamatnostādnēm, ne vēlāk kā līdz 2023. gada 31. decembrim;
  - dalībvalstis sniedz skaidru beznosacījumu piekrišanu 468. punkta (a) apakšpunktā ierosinātajiem piemērotajiem pasākumiem divu mēnešu laikā no dienas, kad šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Ja atbilde netiks saņemta, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts ierosinātajiem pasākumiem nepiekrīt.

8. PĀRSKATĪŠANA

469. Komisija plāno no 2027. gada 31. decembra veikt šo pamatnostādņu izvērtēšanu, lai analizētu to lietderību, efektivitāti, relevantumu, saskaņību un pievienoto vērtību.
470. Komisija var jebkurā laikā pieņemt lēmumu šīs pamatnostādnes izskatīt vai grozīt, ja tas ir nepieciešams ar konkurences politiku saistītu iemeslu dēļ vai lai ņemtu vērā citas Savienības rīcībpolitikas un starptautiskās saistības, vai jebkāda cita pamatota iemesla dēļ.

⁽¹⁷⁴⁾ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam" (OV C 200, 28.6.2014., 1. lpp.).

1. PIELIKUMS

Atbalsttiesīgo nozaru saraksts atbilstoši 4.11. iedaļai

Ievērojamam riskam pakļautās nozares, kas minētas 4.11.3.1. iedaļā

NACE kods	Apraksts
0510	Akmeņogļu ieguve
0620	Dabaszāzes ieguve
0710	Dzelzsrūdu ieguve
0729	Citu krāsaino metālu rūdu ieguve
0811	Būvakmeņu un dekoratīvo akmeņu ieguve, kaļķakmens, ģipša, krīta un slānekļa ieguve
0891	Ķīmikāliju un minerālmēslu ražošanā izmantojamo minerālu ieguve
0893	Sāls ieguve
0899	Citur neklasificēta pārējā ieguves rūpniecība
1020	Zivju, vēzveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana
1031	Kartupeļu pārstrāde
1032	Augļu un dārzeņu sulas ražošana
1039	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana
1041	Eļļu un tauku ražošana
1062	Cietes un cietes produktu ražošana
1081	Cukura ražošana
1086	Homogenizēto un diētisko pārtikas produktu ražošana
1104	Citu nedestilētu dzērienu ražošana no raudzētām izejvielām
1106	Iesala ražošana
1310	Tekstilšķiedru sagatavošana un vērpšana
1320	Tekstilmateriālu aušana
1330	Tekstilmateriālu apdare
1391	Adīto un tamborēto audumu ražošana
1393	Paklāju un grīdsegu ražošana
1394	Tauvu, virvju, auklu un tīklu ražošana
1395	Neaustu drānu un to izstrādājumu ražošana, izņemot apģērbu
1396	Tehniski un rūpnieciski izmantojamu tekstilmateriālu ražošana
1411	Ādas apģērbu ražošana
1431	Trikotāžas zeķu ražošana
1511	Ādu miecēšana un apstrāde; kažokādu apstrāde un krāsošana
1610	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
1621	Finiera lokšņu un koka paneļu ražošana
1622	Parketa paneļu ražošana
1629	Pārējo koka izstrādājumu ražošana; korķa, salmu un pīto izstrādājumu ražošana

NACE kods	Apraksts
1711	Celulozes (papīrmasas) ražošana
1712	Papīra un kartona ražošana
1722	Sadzīves, higiēnisko priekšmetu un tualetes piederumu ražošana
1724	Tapešu ražošana
1920	Naftas pārstrādes produktu ražošana
2011	Rūpniecisko gāzu ražošana
2012	Krāsvielu un pigmentu ražošana
2013	Pārējo neorganisko ķīmisko pamatvielu ražošana
2014	Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana
2015	Minerālmēslu un slāpekļa savienojumu ražošana
2016	Plastmasu ražošana pirmapstrādes formās
2017	Sintētiskā kaučuka ražošana pirmapstrādes formās
2059	Citur neklasificētu ķīmisko vielu ražošana
2060	Sintētisko šķiedru ražošana
2110	Farmaceutisko pamatvielu ražošana
2211	Gumijas riepu un kameru ražošana; gumijas riepu protektoru atjaunošana
2219	Citu gumijas izstrādājumu ražošana
2221	Plastmasas plātņu, lokšņu, cauruļu un profilu ražošana
2222	Plastmasas iepakojuma ražošana
2229	Citu plastmasas izstrādājumu ražošana
2311	Lokšņu stikla ražošana
2312	Lokšņu stikla formēšana un apstrāde
2313	Dobo stikla izstrādājumu ražošana
2314	Stikla šķiedras ražošana
2319	Citu stikla izstrādājumu ražošana, ieskaitot tehniskā stikla izstrādājumus
2320	Ugunsizturīgo nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
2331	Keramikas flīžu un plākšņu ražošana
2342	Sanitārtehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
2343	Keramikas izolatoru un izolācijas armatūras ražošana
2344	Citu tehnisko keramikas izstrādājumu ražošana
2349	Cita veida keramikas izstrādājumu ražošana
2351	Cementa ražošana
2391	Abrazīvo izstrādājumu ražošana
2399	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana
2410	Čuguna, tērauda un dzelzs sakausējumu ražošana
2420	Tērauda cauruļu, dobu profilu un to savienojumu ražošana
2431	Aukstā vilkšana
2432	Šauru slokšņu aukstā velmēšana
2434	Stiepļu vilkšana

NACE kods	Apraksts
2442	Alumīnija ražošana
2443	Svina, cinka un alvas ražošana
2444	Vara ražošana
2445	Citu krāsaino metālu ražošana
2446	Kodoldegvielas ražošana
2451	Čuguna liešana
2550	Metāla kalšana, presēšana, štancēšana un velmēšana; pulvermetallurģija
2561	Metāla virsmas apstrāde un pārklāšana
2571	Galda piederumu ražošana
2593	Stieplu izstrādājumu, ķēžu un atsperu ražošana
2594	Spaiļu un skrūvju stiprinājumu izstrādājumu ražošana
2611	Elektronisko komponentu ražošana
2720	Galvanisko elementu ražošana
2731	Optisko šķiedru kabeļu ražošana
2732	Citu elektronisko un elektrisko vadu un kabeļu ražošana
2790	Citu elektroiekārtu ražošana
2815	Gultņu, zobratu, pārneseļu un piedziņas elementu ražošana
3091	Motociklu ražošana
3099	Pārējo transportlīdzekļu ražošana

Riskam pakļautās nozares, kas minētas 4.11.3.1. iedaļā

NACE kods	Apraksts
1011	Gaļas pārstrāde un konservēšana
1012	Mājputnu gaļas pārstrāde un konservēšana
1042	Margarīna un līdzīgu pārtikas tauku ražošana
1051	Piena pārstrāde un siera ražošana
1061	Graudu malšanas produktu ražošana
1072	Sausiņu un cepumu ražošana; ilgi uzglabājamo konditorejas izstrādājumu un kūku ražošana
1073	Makaronu, nūdeļu, kuskusa un līdzīgu miltu izstrādājumu ražošana
1082	Kakao, šokolādes, konfekšu un citu cukuroto konditorejas izstrādājumu ražošana
1085	Gatavu ēdienu ražošana
1089	Pārējo citur neklasificētu pārtikas produktu ražošana
1091	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana
1092	Mājdzīvnieku barības ražošana
1107	Bezalkohola dzērienu ražošana; minerālūdeņu un pudelēs iepildītu citu ūdeņu ražošana
1723	Rakstāmpapīra ražošana

NACE kods	Apraksts
1729	Cita veida papīra un kartona izstrādājumu ražošana
2051	Sprāgstvielu ražošana
2052	Līmju ražošana
2332	Māla ķieģeļu, flīžu un citu apdedzināto būvmateriālu ražošana
2352	Kaļķa un ģipša ražošana
2365	Šķiedru cementa izstrādājumu ražošana
2452	Tērauda liešana
2453	Vieglo metālu liešana
2591	Cilindrisku metāla trauku un konteineru ražošana
2592	Vieglā metāla iepakojuma ražošana
2932	Daļu un piederumu ražošana mehāniskajiem transportlīdzekļiem

2. PIELIKUMS

4.12.2. iedaļā minēto izmaksu definīcija

1. Izmaksas, kas radušās uzņēmumiem, kuri ir slēguši vai slēdz ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas
Vienīgi šādu kategoriju izmaksas un tikai tad, ja tās rodas, slēdzot ogļu, kūdras un degslānekļa operācijas:
  - a) sociālo pabalstu izmaksas sakarā ar darbinieku atlaišanu pensijā, pirms tie sasnieguši tiesību aktos noteikto pensijas vecumu;
  - b) citi ārkārtas izdevumi, kas saistīti ar darbiniekiem, kuri ir zaudējuši vai kuri zaudē darbu;
  - c) pensiju un pabalstu izmaksas darbiniekiem, kuri ir zaudējuši vai kuri zaudē darbu, un darbiniekiem, kam ir tiesības šādus maksājumus saņemt pirms slēgšanas, ārpus tiesību aktos noteiktās sistēmas;
  - d) uzņēmumu segtās izmaksas par darbinieku readaptāciju nolūkā tiem palīdzēt atrast citu darbu ārpus ogļu, kūdras un degslānekļa nozares, jo īpaši mācību izmaksas;
  - e) bezmaksas ogļu, kūdras un degslānekļa piegāde darbiniekiem, kuri ir zaudējuši vai kuri zaudē darbu, un darbiniekiem, kam ir tiesības uz šādu piegādi pirms slēgšanas, vai ekvivalents naudā;
  - f) pārējās izmaksas, ko paredz administratīvi, juridiski vai nodokļu noteikumi, kuri piemērojami tieši ogļu, kūdras un degslānekļa rūpniecībai;
  - g) tādi papildu drošuma darbi pazemē, kas jāveic ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas dēļ;
  - h) ieguves radītie postījumi, ja tie radušies ogļu, kūdras un degslānekļa operācijās, kuras ir slēgtas vai kuras slēdz;
  - i) visas pienācīgi pamatotas izmaksas, kas saistītas ar agrāko elektrostaciju un ieguves operāciju teritoriju atvēršanu, arī
    - atlikušās izmaksas, kas saistītas ar samaksu par ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas dienestu pakalpojumiem,
    - citas atlikušās izmaksas, kas saistītas ar ūdensapgādi un notekūdeņu novadīšanu;
  - j) atlikušās iemaksas bijušo darbinieku veselības apdrošināšanai;
  - k) izmaksas, kas saistītas ar spēkā esošo līgumu anulēšanu vai mainīšanu (maksimālā vērtība ir 6 ražošanas mēneši);
  - l) ārkārtēja iedabiskā amortizācija, ja tās cēlonis ir ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšana;
  - m) augsnes virskārtas rekultivācijas izmaksas.

Kas attiecas uz g), h), i) un m) apakšpunktā minētajām izmaksu kategorijām, no attiecināmajām izmaksām jāatskaita zemes vērtības pieaugums.

2. Vairākiem uzņēmumiem radušās izmaksas

Vienīgi šādu kategoriju izmaksas:

- a) tāds iemaksu palielinājums ārpus tiesību aktos noteiktās sistēmas, kas nepieciešams, lai segtu sociālā nodrošinājuma izmaksas, kas saistītas ar iemaksu veicēju skaita samazināšanos pēc ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas;
- b) izdevumi par ūdensapgādi un notekūdeņu novadīšanu sakarā ar ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanu;
- c) samaksas palielinājums ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas dienestiem, ja tas ir radies sakarā ar attiecīgās ar nodevām apliekamās ražošanas samazināšanu pēc ogļu, kūdras un degslānekļa operāciju slēgšanas.

LABOJUMI

Labojums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2015/719 (2015. gada 29. aprīlis), ar ko groza Padomes Direktīvu 96/53/EK, ar kuru paredz noteiktu Kopienā izmantotu transportlīdzekļu maksimālos pieļaujamos gabarītus iekšzemes un starptautiskajos autopārvadājumos, kā arī šo transportlīdzekļu maksimālo pieļaujamo masu starptautiskajos autopārvadājumos

(“Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis” L 115, 2015. gada 6. maijs)

4. lappusē 1. panta pirmajā daļā:

tekstu: “Direktīvu 96/53/EK groza šādi:

1) direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) M₂ un M₃ kategorijas mehānisko transportlīdzekļu un to O kategorijas piekabju, kā arī N₂ un N₃ kategorijas mehānisko transportlīdzekļu un to O₃ un O₄ kategorijas piekabju gabarītiem saskaņā ar II pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2007/46/EK (”);”

lasīt šādi: “Direktīvu 96/53/EK groza šādi:

1) direktīvas 1. panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) M₂ un M₃ kategorijas mehānisko transportlīdzekļu un to O kategorijas piekabju, kā arī N₂ un N₃ kategorijas mehānisko transportlīdzekļu un to O₃ un O₄ kategorijas piekabju gabarītiem saskaņā ar II pielikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2007/46/EK (”);”.

9. lappusē 1. panta 9) punkta c) un d) apakšpunktā:

tekstu: “c) pielikuma 2.2.2. punkta c) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“c) divasu mehāniskais transportlīdzeklis ar trīssasu puspiekabi, kurš, veicot intermodālu pārvadājumu darbības, pārvadā vienu vai vairākus konteinerus vai noņemamas virsbūves, kuru maksimālais kopējais garums ir līdz 45 pēdām: 42 tonnas”;

d) pielikuma 2.2.2. punktā pievieno šādu apakšpunktu:

“d) trīssasu mehāniskais transportlīdzeklis ar divasu vai trīssasu puspiekabi, kurš, veicot intermodālu pārvadājumu darbības, pārvadā vienu vai vairākus konteinerus vai noņemamas virsbūves, kuru maksimālais kopējais garums ir līdz 45 pēdām: 44 tonnas”;

lasīt šādi: “c) pielikuma 2.2.2. punkta c) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“c) trīssasu mehāniskais transportlīdzeklis ar divasu vai trīssasu puspiekabi, kurš, veicot intermodālu pārvadājumu darbības, pārvadā vienu vai vairākus konteinerus vai noņemamas virsbūves, kuru maksimālais kopējais garums ir līdz 45 pēdām: 44 tonnas”;

d) pielikuma 2.2.2. punktā pievieno šādu apakšpunktu:

“d) divasu mehāniskais transportlīdzeklis ar trīssasu puspiekabi, kurš, veicot intermodālu pārvadājumu darbības, pārvadā vienu vai vairākus konteinerus vai noņemamas virsbūves, kuru maksimālais kopējais garums ir līdz 45 pēdām: 42 tonnas”;

Labojums Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/625 (2019. gada 4. marts), ar ko attiecībā uz prasībām par lietošanai pārtikā paredzētu noteiktu dzīvnieku un preču sūtījumu ieviešanu Savienībā papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/625

(“Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis” L 131, 2019. gada 17. maijs)

27. lappusē 9. panta 2. punktā:

tekstu: “2. Kad 8. panta 1. punktā minētie saraksti ir sagatavoti un kad trešās valsts kompetentās iestādes sniedz pietiekamas garantijas par to atbildības jomā esošo ražošanas apgabalu pārvaldību un kontrolēm, pirms esošam sarakstam, kas izveidots saskaņā ar 5. pantu, tiek pievienots jauns ražošanas apgabals, ir vajadzīgi Komisijas apmeklējumi nolūkā izdarīt pārbaudi uz vietas.”

lasīt šādi: “2. Kad 8. panta 1. punktā minētie saraksti ir sagatavoti un kad trešās valsts kompetentās iestādes sniedz pietiekamas garantijas par to atbildības jomā esošo ražošanas apgabalu pārvaldību un kontrolēm, tad pirms jaunu ražošanas apgabalu pievienošanas jau esošam sarakstam, kas izveidots saskaņā ar 5. pantu, nav vajadzīgi Komisijas apmeklējumi nolūkā izdarīt pārbaudi uz vietas.”

ISSN 1977-0715 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5112 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs
L-2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV